

ANNALER
FOR
NORDISK OLDKYNDIGHED
OG HISTORIE,

REGISTER TIL AARGANGENE 1836-63.

UDGIVNE
AF
DET KONGELIGE
NORDISKE OLDSKRIFT-SELSKAB.

1864-65.

KJØBENHAVN.
THIELES BOGTRYKKERI.

1891.

IRREVERSIBLE

CONSTITUTIONAL PRINCIPLES

OF THE

UNITED STATES

OF

THE

UNITED STATES

OF

THE

UNITED STATES

OF

THE

UNITED STATES

THE GETTY CENTER
LIBRARY

I 1859 besluttedes det i Selskabet at lade udarbeide et Register til Annaler for nordisk Oldkyndighed. Arbeidet hermed overdroges Overlærer J. P. Königsfeldt, hvem det imidlertid ikke lykkedes at fuldføre det; ved hans Død i 1875 var Udarbeidelsen ikke naaet længere end til Midten af Aargangen 1856. Efter at Sagen havde hvilet nogle Aar, paatog Adjunkt J. E. Boesen sig Revisionen af den foreliggende Seddelmasse, og Udarbeidelsen af Seddelregistret til de manglende Aargange. I 1884 var Arbeidet afsluttet.

Først i 1889 toges Spørgsmaalet om Udgivelsen af det saaledes tilveiebragte Seddelregister under Overveielse af en Komite, bestaaende af Professor Kr. Erslev, Høiesteretsassessor V. Finsen, Bibliothekar Kr. Kålund samt Oldskriftselskabets Vicepræsident og en af Sekretærerne. Resultatet af Komiteens Forhandlinger blev, at Registret i den Form, det forelaa, ikke burde udgives. Man fandt, at det var udarbeidet efter en altfor vidtløftig Plan, saaledes at Bekostningen ved Udgivelsen vilde blive uforholdsmæssig stor. Derimod mente man, at der paa Grundlag af det foreliggende Materiale burde udarbejdes et mere kortfattet Register, der tillige skulde være et Slags Repertorium med større, systematisk ordnede Hovedartikler.

I Efteraaret 1889 overdrog Komiteen Udarbeidelsen af et saadant Register til mig i Henhold til en Prøve, som havde været den forelagt. Mit Arbejde har væsentlig bestaaet i dels at reducere det meget omfattende Seddelregister saa stærkt som muligt, mindre ved Udeladelse af

hele Artikler, som syntes overflødige, end ved at gjøre Henvisningerne saa kortfattede, som det kunde ske, uden at Brugbarheden led derved, dels og fornemlig i Udarbeidelsen af Sagregistret. I Henhold til det af Komiteen fremsatte Ønske har jeg af den foreliggende Seddelmasse uddraget alle Henvisninger af sagligt Indhold og sammenarbeidet dem under større Artikler, hvor dette var muligt. Men selvfølgelig har Bestræbelsen især været rettet paa at gjøre Registret let tilgængeligt, og en Sammenarbeidelse af de mindre Henvisninger til Hovedartikler har derfor kun fundet Sted, hvor det skjønnedes, at man naturlig vilde søge Oplysningen under den almindelige, systematisk ordnede Artikel. Paa ét Punkt har det ikke været muligt at gennemføre Konsekvens, nemlig med Hensyn til Skrivemaaden af Navne. I Annalerne benyttes snart den oldnordiske, snart den fordanskede Form af almindelig forekommende Navne, og Gjennemførelsen af Ensartethed vilde derfor bringe Uoverensstemmelse mellem Henvisning og Text, maaske ofte fremkalde Vanskeligheder ved Benyttelsen af Registret. Der er af denne Grund brugt saavel de gamle som de nye Former, idet det dog er tilstræbt, saavidt det lod sig gjøre, at gennemføre Konsekvensen indenfor den enkelte Artikel.

Kjøbenhavn 8 Februar 1891.

Kristian Bahnson.

PERSON- OG STEDREGISTER.

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CHICAGO

A.

- Aabenraa*, 49³⁵². — *Amt* = Brundlund Lehn, 49³³⁸.
Åberg: „Hällristningar från Bohuslän uti Sverige“, 38-39³⁸⁶⁻⁹⁰. — „Anmärkningar rörande figurteckningar från forntiden“, 42-43³⁴⁸⁻⁵⁶.
Åbo, By i Finland, 58⁴⁶. — se Abreza.
Aachen, Carl d. Stores Residents, hans Kjærlighed til denne Stad, 38-39²⁸⁸.
Aadals Elv = Drams Elv.
Aagaard, Johan, Læge [† 1758], 56^{85, 105, 113, 121, 136}.
Aage, Haakon Magnussons Cantsler [1301], 61⁷⁴. — Johansen, svensk Feltherre [1510], 56²²³. — Johnson, Erik Menveds Drost [1294], 51²⁹⁵, 60¹¹⁶. — Palnatokes Søn, 52^{286 f.}, 59¹⁹⁵. — Saxesøn, dansk Høvding [1295], 51²⁹⁵. — Tokesøn (10de Aarh.), 52²⁸⁶. — Tokesøn, angelsaxisk Hirdmand (11te Aarh.), 52^{288, 293 f.} — Vagnsøn, Høvding paa Bornholm [† 1020], 52²⁸⁷. — Vagnsøn, Høvding paa Bornholm [† 1080], 52²⁸⁷.
Aagerup, Herregaard i Skaane, 51²³⁹.
Aakjær, Herregaard, tidligere kgl. Slot i Aarhus Amt, 55^{118, 193}.
Aalandsøer, Indvandningsvei for Sviarne, 46^{24, 42, 44}, 54^{148, 170}.
Aalborg, St. Knuds Gilde, 54³¹⁹. — Erik Præstehader her, 60^{107, 130}.
Aale den oplandske se Adils.
Aalholm, Lehn paa Lolland, [1471, 1534-36], 53^{44, 52, 89}; 55^{34, 132}.
Aaluf, Asbjørn Skerjablesas Hustru, 62⁸⁹.
Aamot, Sogn i Norge, 46⁵³.
Aamunde, Høvding paa Orkenøerne, 52^{84, 100 f.}
Aarhus, Plyndring af Venderne 1158, 38-39⁴¹. — Hellig-Trefoldigheds Kirke, 58³²⁸. — Skole, 56^{204, 228}. — Stift, dets Oprettelse og Omfang, 49^{334 f.}, 58³²⁸, 60³⁸⁰.

- Aasa*, Kyrpinge Orms Datter, 46 190. — Haralds D., Sigurd Rings Moder, 48 260. — Ingjald Ildraades D., 48 316.
- Aasgerd*, Bjørn Brynjulfssøns Datter, 62 114, 133.
- Aasgrim*, Herse i Thelemarken (9de Aarh.), 62 163, 165.
- Aasmund*, Atlesøn, Landnamsmand, 62 179. — Grankelsøn, norsk Høvding [1036], 46 213, 60 352. se Asmund.
- Aasolf*, Baardsøn, Hertug Skules Broder, 46 195. — Eriksøn (A. Kongsfrænde), norsk Høvding (13de Aarh.), 46 199. — Guttormsøn, norsk Høvding, 46 199. — Skulesøn paa Rein, 46 194, 197, 215.
- Aastrid*, Eriks Datter, Oluf Tryggvesøns Moder, 62 119 f.
- Abariz* = Paris, hos arabiske Forfattere, 57 194.
- Abbas*, Søn af Hasan, Vezir i Chorasán, 42-43 88.
- Abbasider*, Chalifer i Orienten og Spanien [749], 36-37 33, 54, 40-41 299, 42-43 59, 82.
- Abdallah*, Bagdads Erobrer [981], 42-43 120. — Iman paa Sicilien [1173], 44-45 258. — ben 'Abd-el-a'ziz (al-Bekri), arabisk Geograf [† 1094], 57 28 f. — ben Menkul, siciliansk Fyrste [1059], 44-45 250.
- Abdalmelik ben Nuh*, samanidisk Fyrste [999], 42-43 114, 187.
- 'Abdar-Raschid b. Saleh* [Baqawi], arabisk Epitomator (15de Aarh.), 57 69 f., 187.
- Abderrahman*, persisk Astronom (10de Aarh.), 57 44. — II, maurisk Konge i Spanien, (822-52), 36-37 26 f.
- Abel*, Hertug i Slesvig, 59 279, 283. — siden Konge i Danmark (1252-1259), 42-43 13, 51 163, 201, 288. — Sagn om ham, 59 344 f. — Abels Søn [† 1279], 60 112.
- Abel*, Sogn i Slesvig, 49 343, 55 350.
- Aben-Esra*, lærd Jøde i Toledo (12te Aarh.), 40-41 300.
- Abeskun*, Havn ved det caspiske Hav, 57 42, 164, 166.
- Abildgaard*, Povel [1557], 53 62, 73, 78. — Søren, Tegner (18de Aarh.), 52 304, 307, 309, 313 f., 54 320 f., 55 27. — Tyge, slesvigsk Drost, fængslet paa Søborg 1285, 51 290.
- Abo* Syssel, hørte under Aarhus Stift, 49 334.
- Abraham*, Patriarken, 40-41 264 f., 292, 298. — Saruch, 50 318, 323. — Brodersøn, hollandsk Ridder, 38-39 276, 338. — Biskop, Sagnfigur, 55 7, 56 113.
- Abrahamson*, W. H. F. Capt., Medlem af Commissionen for Oldsagers Opbevaring, 42-43 21, 53 155.
- Abrahamstrup*, [Jægerspris] i Horns H., i Middelalderen et Kronlehn, senere et kongeligt Gods og Amt; historiske Efterretninger om A. af Wegener, 55 1-264, 56 3-329.

- Abreza* el. *Abura*, By i Finmarken (Finland), maaske Åbo, hos arabiske Geografer, 57 214.
- Absalon*, Biskop i Roskilde, Erkebiskop i Lund, 38-39 41.
 — Anfører mod Venderne, 38-39 38-110 pas., 51 280, 53 361 f. — Sendefærd til Henrik Løve 1160, 38-39 55 f.
 — Anlæg af „Havn“, 38-39 88, 295. — Forhold til Sorø, 51 219, 220 f., 267. — A.'s Testamente, 53 172, 62 316. — Mindestøtte paa Jægerspris, 55 185, 194.
- Absalon Rød*, Absalons Søstersøns Søn, 46 286, 290.
- Abu Abdallah Muhammed* [Edrisi], arab. Geograf [1099], 57 32-38, 7-223 pas. — [Gaihâni] Vizir og Geograf, 57 20, 89.
 — b. Abdallah [Ibn Bathuta] arabisk Reisende (1304-77), 57 67 f., 122-150 passim. — Hamid b. Muhammed fra Granada, Geograf (1080-1117), 57 29 f., 41, 53, 172, 174, 228.
- Abu Bekr Ahmed Ibn-ul-Faqih*, arab. Geograf, 57 20, 39, 53. — Dolaf b. Mohalhel, geogr. Forf. [942], 57 20. — Fazl, Minister og historisk Forfatter, 57 74. — Ga'far Muhammed alchuwaresmi, Matematiker og Geograf, 57 7. — Hafs Omar, Zein ed-din (Ibn ul Wardi), geografisk Forfatter [† 1349], 57 56 f., 66, 79 f., 81 f., 161, 180 f., 182, 212, 222.
 — Haidsha Abdallah, arab. Høvding [929], 42-43 119.
 — 'Inân Fâris, Sultan i Marocco [1377], 57 68. — Ishâq al-Isztachri, geografisk Forfatter (10de Aarh.), 57 21 f., 24 f., 36, 39, 53, 58, 66, 110, 189, 216. — Ishaq Ibn az-Zarqalah, Astronom i Spanien, 57 27 f., 48 f., 90. — Jusuf al-Kindi, arab. Geograf, 57 7. — l-Hassan, fra Marocco, Geograf (13de Aarh.), 57 47, 89 f., 91. — l-Hassan 'Ali (Ibn Junus), Astronom [† 1008], 57 20, 25, 45. — l-Hassan Ali (Masudi), Historiker og Geograf [† 956], 57 18 f. et pas. — l-Hasan Nur ed-din Ali (Ibn Sa'id, Garnati) [† 1274], 57 46 f., 64, 83, 100, 116 f., 179, 182, 190 f., 211 f., 220. — l-Wefa [937-98], persisk Astronom, 57 44, 48. — Mansur, udvalgt Chalif [941], 42-43 81, 120, 122. — Moslem, arab. Anfører [740], 42-43 59. — Otman Gahiz, arab. Geograf, 57 9. — Rihân al-Byruni, arab. Geograf [† 1031], 57 25 f., 39-53 pas., 64-66, 85-93, 109-145, 216. — Zeid Hassan, arab. Geogr., 57 10, 119-39, pas., 161.
- Abulfeda* se Iman ed-din Ismael.
- Abydenus*, assyrisk Historieskriver, 40-41 261.
- Abyssinien* se Habessinien.
- Accon*, By i Syrien, 36-37 48.
- Acerenza*, By i Apulien, 44-45 241.
- Acha*, Dronning i Northumberland, 36-37 301-303, 54 10, 26.
- Achilles Tattius*, alexandrinsk Forfatter, 40-41 285.

- Achter-Ehsing*, Sted i Nordfrisland, 51 203, 211.
- Ackenbüll*, undergaaet Sogn i Nordfrisland, 51 194, 210.
- Adalbert*, Erkebiskop af Magdeburg [968], 53 269. — Erkebiskop af Bremen (10de Aarh.), 50 329, 354, 58 324, 334. — Engelsk Konge [966], 59 171 f.
- Adalbjørg* se Ethelborg.
- Adalbrand*, islandsk Præst [1285], 40-41 34 f.
- Adaldag*, Erkebiskop af Bremen (10de Aarh.), 58 328, 61 326.
- Adalgar*, Erkebiskop af Bremen [† 909], 50 355, 58 326.
- Adalráðr* se Ethelfrið og Ethelrød den raadvillede.
- Adalward*, tysk Missionær (9de Aarh.), 50 311, 329, 354 f., 54 175, 178.
- Adam*, Nasaræernes Opfattelse af ham, 40-41 277, 279. — Forfatter af Arabernes hellige Bøger, 40-41 298. — skotsk Biskop [1222], 57 328. — af Bremen, historisk Forf., historiske og geografiske Notitser 36-37 48, 58, 194, 38-39 15, 40-41 19 f., 42-43 324, 350, 44-45 298, 50 311-354 passim, 51 118, 52 127, 129, 53 364, 368, 54 101-184 pas., 57 187, 206 f., 58 299, 324, 334 pas., 59 78, 220, 230, 254, 61 325 f., 357. — Forhold til Svend Estridsen, 51 118, 53 364, 58 329-330, 61 336, 339.
- Adelby*, Kirke i Sønderjylland, 49 350.
- Adele* af Meissen, Dronning Dagmars Moder [1198], 47 221-23.
- Adeler*, Cort, dansk Admiral, 56 214.
- Adelsteen (Athelstan)*, Konge i England [† 940], 36-37 86, 49 144, 52 271, 61 140, 62 201 f.
- Adelung*, tysk Lærd, 61 100 f.
- Aden*, By i Arabien, 57 104, 114. — dens Handel, 57 135.
- Adenbüll*, Koug i Frisland, 51 206, 211.
- Adermann*, lybsk Hærfører under Grevens Feide, 53 37.
- Adils*, svensk Konge, 46 40, 48 310-28 pas. — Strid med Rolf Krake, 48 249, 293. — Giftermaal, 48 328.
- Adils* (Aale den Oplandske), norsk Konge, 46 41.
- Aditer*, et Kjæmpfolk, udvandrede til Bulgarernes Land, 57 177 f.
- Adolph*, Hertug af Holsten-Gottorp [1557], 53 73, 174. — II, holstensk Greve [1164], 38-39 62, 85, 40-41 123. — III, holstensk Greve [1193], 51 233 f. — VIII, d. Gamle, holstensk Greve [1435], 51 224, 228, 55 19. — Greve af Schauenburg, 38-39 22. — af Nassau, tysk Keiser, 58 353.
- Adomnan*, Sct., keltisk Helgen, 52 57.
- Adrianopel*, Stad i Trakien, 53 277, 278.
- Aetius*, romersk Feltherre [446], 36-37 330.
- Affreka*, 3 Høvdingedøtre paa Syderøerne, 46 176, 185, 189.

- Afrika*, Carthagos Colonier, 54 95. — Islams Udbredelse, 53 288. — Saracenernes Erobringer, 53 203. — Arabernes Kjendskab til A., 57 35 f., 46, 49, 60, 68, 105. — deres Mening om A.'s Udstrækning, 57 19, 24, 27, 36 f., 47, 89, 109 f., 118. — Danske Korsfarere her 1189, 36-37 48.
- Agarener*, et asiatisk Folk, 52 20 f.
- Agder*, norsk Landskab, 36-37 70, 71, 74, 78, 46 55, 57, 48 255, 54 192.
- Agerbeck*, Peder, Sognepræst i Bjernede [1744], 40-41 136.
- Agersborg*, Kongsgaard i Jylland, 47 277.
- Agershus*, norsk Fæstning [1531], 53 28, 54-57, 55 311. — Stift, deri Grenland, 36-37 63, 74 46 278, 56 206.
- Agerskov*, Kirke i Slesvig, 49 341.
- Aggerup*, By i Nordsjælland, 55 121.
- Aglabiter*, arabisk Fyrsteslægt paa Sicilien, 44-45 221.
- Agluitsok*, Fjord i Sydgrønland, nordiske Ruiner her, 38-39 229 f.
- Agmund Finnssön*, Drost [1386], 57 372. — Svade, norsk Skattekræver [1315], 60 357.
- Agnafit*, Sted i Norge, 50 303, 338.
- Agne*, Konge i Upsala, 46 42, 48 294, 50 302, 314.
- Agnes*, Hakon V. Datter, 46 208. — Alf Haraldsøns D., 46 93, 209. — Sigurd Hafthorsøns D., 46 208. — bøhmisk Kongedatter, 47 219, 222. — Erik Plovpenning's D., 60 130.
- Agostino*, Antonio, Erkebiskop i Taragona, udmærket Møntkjender [1617], 53 178.
- Ahlefeldt*, Benedict v. [1360], 55 11. — Frederik, General-lieutenant, 55 236, 56 200. — Hans, Geheimeraad [17de Aarh.], 56 26, 33, 45, 60, 64. — Kai, Amtsforvalter, 56 23.
- Ahmed*, ægyptisk Hersker, (9de Aarh.), 42-43 69. — ben Asad, samanidisk Fyrste, 42-43 96. — b. Fozzlan (Ibn Fozzlan), hans Reise til Bulgarerne 921, 44-45 292, 53 210, 225, 57 20 f., 53, 215 f., 217 f. — ben Ismail, samanidisk Fyrste (10de Aarh.), 42-43 54, 91, 93, 95. — el Katib, arabisk Forfatter, 53 210.
- Ahnen*, Claus v., Lehnsmænd paa Frederiksborg og Abrahamstrup [† 1628], 55 108, 126 f. — Iver og Preben v., norske Rigmænd, 55 128-129.
- Ahrenholz* Sø i Slesvig, 52 122, 127.
- Ahvar*, Stad i Orienten, 42-43 80, 120.
- Ahuaz es-sin* (Chinas Grændse), Skjær og Klipper i det østlige Ocean, 57 155 f.
- Aidan*, Konge i Skotland (7de Aarh.), 36-37 332. — skotsk Abbed (7de Aarh.), 54 12, 68.

- Aimé*, italiensk Krønikeskriver, 44-45 220-254 passim.
- Aithsting*, Sogn paa Hjalmland, 57 356, 357, 366.
- Akber*, mongolsk Sultan (1555-1602), 57 14.
- Aker*, Gaard ved Mjøsen, Forlig 1046, 58 332.
- Akersvik*, Grændseskjel i Sverige, 44-45 160-63, 46 155, 49 147.
- Akkia* (el. Matthæus Land), Ø i Sydgrønland, nordiske Ruiner, 36-37 126 f.
- Akkulærosersoak*, høit Fjæld i Sydgrønland, 38-39 231.
- Ako Eskildson*, armiger [1386], 38-39 304.
- Akpeitevik*, Ø i Sydgrønland, 38-39 236 f.
- Akranes* paa Island, 52 281.
- Al-Mamûn*, Chalif [833], 57 6; befordre Astronomien og Geografien, 57 8, 92 f.
- Al-Neyam*, Øen Pulo Nias, 57 139.
- Ala*, Ø i Snorre Edda, maaske Norvø, 46 87, 92.
- Alan*, Konge paa Syderøerne, 46 186.
- Alaner*, Indvandring i Rusland, 53 195, 54 183. — Afhængighed af Rum, 57 24, 59.
- Alberg*, senere Segeberg i Holsten, 36-37 204, 38-39 128.
- Alberik*, Munk, historisk Skribent (12te Aarh.), 36-37 42.
- Albert*, Greve af Vermandois, 51 117. — af Stade, Historie-skriver, 36-37 48, 55, 61 325, 335. — Greve af Eberstein [1214], 47 224. — tysk Astrolog [1193], 40-41 300.
- Albertus*, Biskop i Slesvig [1135], 59 254.
- Albrecht* af Meklenburg, svensk Konge [1389], 51 317, 55 15, 56 227. — af Meklenburg, dansk Kronprætendent [1376], 51 312 f., 60 366. — Hertug af Meklenburg, Rigsforstander i Danmark under Grevens Feide [1534-36], 53 40-120 passim. — Erkebiskop af Mainz (16de Aarh.), 51 335. — Hertug af Sachsen [1340], 60 377 f.
- Albumasar*, arabisk Astrolog (9de Aarh.), 40-41 299.
- Alcuin*, engelsk Geistlig (8de Aarh.), 40-41 338, 47 389, 54 13.
- Alcuinus Flaccus*, Carl d. Stores Lærer, 36-37 252, 257, 260 f., 58 3-4, 62 80.
- Aldeigiaborg*, By i Rusland, 54 105, 108.
- Aldi*, Ø i Snorre Edda = Alden i Norge, 46 86, 89.
- Ale hin frækni*, Sagnkonge, 48 309, 313.
- Alen*, Magnus van, Ridder [1399], 38-39 305.
- Alexander II*, skotsk Konge (13de Aarh.), 57 328. — III, Konge i Skotland [1263], 46 327, 58 352. — II, Pave, 44-45 258. — IV, Pave, 60 141, 146, 151. — Newski, Konge i Rusland, 47 23, 60 22. — sjælandsk Hærfører [1185], 38-39 103, 46 286. — Biskop i London, 47 192, 49 144. — græsk Keiser (871-913), 53 234, 246. — den Store,

- 40-41 336, 51 275, 345; arabiske Sagn om ham, 57 159.
— orknøisk Jarl [1375], 46 179-182.
- Alexandria*, Handel med Norden, 36-37 57, 202, 57 72, 105, 129, 181. — græske Filosofer, 40-41 284 f. — Russerne, 53 248.
- Alexius Comnenus* (Kyrialax), græsk Keiser, 52 38 f.
- Alf*, Dronning Gunhilds Broder, 36-37 85, 87. — svensk Sagnkonge, 50 301. — Erlingssøn, norsk Jarl [1286], 46 196, 206, 60 104, 109. — Haraldsøn, norsk Ridder og Rigsraad, 46 93, 209. — Knudsøn, norsk Ridder [1490], 46 93, 209, 57 358, 368, 380. — af Thornberg, norsk Høvding, 44-45 148, 46 196.
- Alfheim*, Landskab i sydlige Norge, 46 53, 55, 48 259, 287.
- Alfhild*, Ivar Vidfadmets Datter, 48 261, 55 373. — Magnus d. Godes Moder, 62 92, 99, 104.
- Alfifa*, Knud d. Stores Frille, Svends Moder, 48 234, 52 16.
- Alfons* II, Konge i Portugal, 36-37 60. — III, K. i Asturien og Leon, 36-37 29. — V og VI, K. i A. og L., 36-37 35, 42 f. — VIII, K. i Castilien [1203], 36-37 60. — X (d. Vise), K. i Castilien [1255], 36-37 61.
- Alfred*, normannisk Høvding, 44-45 234. — d. Store, engelsk Konge, 54 173, 184, 194, 61 8; hans Forfattervirksomhed, 36-37 209, 48 234, 238, 270, 291, 54 140. — engelsk Prinds, 52 26.
- Alftefjord* paa Island, 61 16.
- Algeziras*, By i Andalusien, 36-37 26, 28, 44.
- Alhadra*, By i Portugal, 36-37 28.
- Alholm*, Ø i Isefjord, 55 2, 56 110, 164.
- Ali*, Muhammeds Svigersøn, 42-43 69 f. — ben Naamh, arabisk Alcade paa Sicilien [1059], 44-45 250, 253, 255. — Quschgi, arabisk Astronom [† 1474], 57 70. — Ridha, arabisk Høvding, Thronfølger under Chalifatet, 42-43 147, 149, 150.
- Alider*, Chalifen Alis Efterkommere [850], 42-43 69, 70.
- Alkassir*, By i Spanien el. Nordafrika, 36-37 48 f.
- Alkersum*, Landsby paa Føhr, 51 187, 209.
- Allemanerne*, bosatte ved Rhinen, 44-45 287, 289.
- Allemania*, c: Tyskland hos Gallerne, 44-45 287. — hos arabiske Geografer delt i 15 Provindser, 57 195, 197.
- Allen*, Historieskriver, 59 31. — om Sproget i Sønderjylland, 59 222-257 passim.
- Aller*, Kirke i Sønderjylland, 49 353, 51 202.
- Allinde*, Herregaard paa Sjælland, 51 230, 55 22, 42, 45.
- Alluk*, Ø paa Grønlands Østkyst, hvorpaa Marked, 38-39 230, 42-43 327.

- Almansor*, arabisk Astrolog (10de Aarh.), 40-41 299, 324.
Almind, Syssel i Ribe Stift, 49 334, 339.
Almstein, Sigurd Rises Træl, 62 138 f., 174.
Almveig, gift med Skjoldungen Kong Halfdan, 36-37 318, 48 299, 301.
Alokiske Øer, hos Ptolemæus = Fyen, 47 349.
Alperne, Romernes Tog derover, 46 135, 49 391. — Goternes 50 323. — Normannernes, 44-45 229. — Henrik d. II.'s 44-45 230.
Alramy, Ø i Asien, rimeligvis Sumatra, 57 120 f.
Alrek, Konge i Upsala, 50 302 f., 313.
Als, 51 233, 53 167, 169, 55 61, 236, 240, 56 220, 60 111, 133. — Plyndring af Vender, 38-39 77. — tidligere under Odense Stift, 49 337.
Alskog, Sogn paa Gotland, 52 137, 145, 172. — Billedstenene se Sagregistret: Billedsten og Runesten.
Alslev, Herregaard paa Sjælland, 55 131, 136, 151.
Alsted, Herred i Sjælland, 47 324.
Alstenø, Ø i Nordlandene, 46 39, 52 89. — nævnt i Snorre Edda, 46 86, 91.
Altai, Bjærgkjæde i Asien, 46 64.
Altenführ, Provinds paa Rügen, 36-37 219.
Altsof, Sogn i Slesvig, 51 208.
Altona, By i Holsten, 53 152 f., 55 358, 56 130.
Alue, Sø, der nævnes i Kalevala Digtet, 61 368.
Alversum, Kirke i Eiderstedt, 49 354, 51 201, 211, 214.
Amager [1341], 38-39 296, [1536] 53 106, [1658] 56 40, 213.
Amalfi, Stad i Italien, 44-45 220, 233.
Amaralikfjorden i Grønland, nordiske Ruiner, 38-39 254, 257, 42-43 344 f.
Ambrosius, Bogbinder, Borgermester i Kbhvn. [1535], 53 103 f.
Amerika, dets Opdagelse af Nordboerne, 40-41 3 f., 315. — Reiser hertil, 36-37 13 f., 57 73, 181, 187.
Amin Muhammed, Chalif [† 813], 42-43 63, 147, 149.
Amitsuartuk, Fjord i Grønland, nordiske Ruiner, 38-39 227, 231 f., 42-43 329.
Amløth (Amløde), dansk Kongesøn, 48 297, 311.
Ammindrup, Landsby i Nordsjælland, 51 288, 331.
Ammon, jødisk Konge 40-41 266.
Ampurias, By i Spanien, 36-37 28.
Anrom, Ø i Vesterhavet, 49 343, 355, 51 165, 175, 185, 209.
Amsafreng = Amsjön i Herjedalen, 44-45 166 f., 168 f., 174.
Amsterdam, Hovedstad i Holland, 58 229.

- Amunde*, Arnesøn, norsk Høvding, 46 170, 190. — Gyrdson, norsk Høvding [1161], 46 194. — Stjerna, 44-45 164, 190.
- An Rødfeld*, norsk Høvding (9de Aarh.), 53 239.
- Anastasius*, græsk Keiser (491-518), 48 302 f. — russisk Geistlig, 53 293, 295 f.
- Anclam*, By i Pommern, 36-37 210, 228.
- Andamanøerne*, hos arabiske Geografer, 57 125, 139.
- Anders*, d. hellige, Slagelses Patron, 36-37 51. — Emiksen (Ebbesen) til Stensgaard, dansk Adelsmand [† 1566], 53 69 f. — Iversen, Raadmand i Malmø [1529], 47 169. — Jenssøn, Klosterforstander i Roskilde [1454], 38-39 350. — Knudsøn, Borgermester i Søborg [1485], 51 325. — Lauerssøn, Kapellan [1483], 55 38. — Nielsøn, Eier af Dronningholm [1413], 38-39 338. — Olsen, Præst [1520], 53 9. — Stoldsvend, Kong Hans' Hestelæge, 51 326, — Sunesøn, Erkebiskop i Lund, 42-43 4 f., 51 285; hans Hexaëmeron 40-41 314.
- Andersen*, Anders, Amtsskriver i Holbek, 56 51. — Christen, Præst i Ærøskjøbing (17de Aarh.), 56 216. — Laurids, Ridefoged paa Abrahamstrup, 56 26. — Niels, Møller smstds., 56 61, 100, 129. — Peder, Møller, 56 150, 167, 191.
- Andor*, Biskop i Bergen [1512, 1516], 46 92, 57 363.
- Andraz*, Helgeland i Norge, 46 39 f.
- Andreas*, Olaf Tagessøns Søn [1322], 38-39 347. — Bundsøn, Borgermester i Ribe [† 1363], 54 320 f., 336. — Bruunsøn, Præst i Konghelle, 53 365. — Ingmarsøn [1286], 51 290. — Kjøge, Professor [1557], 40-41 320.
- Andres*, Bjarnesøn af Bjarkø, 46 153, 206, 208. — Nikuláson, norsk Høvding [1257], 61 73. — Plytt, norsk Drost (13de Aarh.), 46 207. — Simonsøn, Broder til d. norske Kong Philip, 46 207. — Skjaldarbrand, norsk Sysselmand [1219], 60 354 f.; hans Hustru Ingeborg, 46 195.
- Andrew St.*, Sogn paa Mainland (Orknøerne), 52 98 f.
- Andronikos Dux*, græsk Anfører, 53 245 f.
- Andst*, By og Herred i Ribe Stift. 52 128, 55 311.
- Anefeld*, Povel v., kongelig Hofsinde [1535], 53 69, 78.
- Anemøller*, Hans, Bygmester (17de Aarh.), 55 146, 164.
- Ansfly*, Sogn i Nordfrisland, 51 181, 208.
- Angandeo*, Kong Hemmings Broder [811], 58 4, 59 146.
- Angantyr*, Konge i Reidgoteland, 42-43 169 f., 52 121, 55 373, 61 127. — Jarl paa Orknøerne, 52 81.
- Angel*, Landskab i Sønderjylland, 36-37 298, 38-39 379, 49 343, 361, 54 196, 199, 200, 56 215, 226, 59 30, 40. — dansk Sprog, 38-39 379, 49 358 f., 54 212, 228, 229, 312, 59 222 f., 258.

- Angelsaxer*, 36-37 298 f., 48 306 54 s, 114, 192, 55 273. — angel-saxiske Geistlige i Sverige, 54 158.
- Angermanland*, Landskab i Sverige, 44-45 153, 155, 166, 170, 171. — Indvandringsvei, 46 43.
- Angler*, Englands Erobrere, 36-37 23, 301, 331, 48 243, 270, 313, 54 100, 140. — deres Hjemsted, 36-37 275, 298, 300, 38-39 378, 44-45 294, 48 327, 334, 59 31 f., 120 f., 290, 61 341.
- Anglesey*, engelsk Ø, 54 s, 55 362.
- Angr*, Fjord i Sn. E., en Arm af Christianiafjorden, 46 82 89.
- Angus*, skotske Jarler, 46 188, 57 317, 62 8.
- Anhu*, By i Estland, hos Araberne, 57 188, 214 f.
- Ankwicz*, Grev v., polsk Gesandt 1791, 58 216, 220.
- Anna*, Dronning Helvigs Tærne, 38-39 292, 51 303. — Valdemar IVs og Toves Datter, 38-39 338, 340. — af Bøhmen, Carl IVs Datter, 47 218. — Cathrine af Brandenburg, Christian IVs Dronning, 56 216. — Chr. IVs Søster, 62 5, 20. — Christoffer af Bajerns Søster [1446], 60 376. — Comnena, græsk Prinsesse, 44-45 244, 53 209. — Nielsdatter, Jomfru (16de Aarh.), 51 245. — Frue til Vargaard, Jost Andersen Ulfelds Enke [1577], 53 74, 78, 79. — Vladimir d. Stores Dronning, 53 294, 296.
- Annandale*, skotsk Jarledømme, 36-37 245, 332.
- Anonymous Ravenna*, geografisk Forfatter (5te Aarh.), 44-45 300 f., 310, 48 270, 330, 53 213.
- Anquetil*, normannisk Høvding, 44-45 226.
- Ansgar*, Nordens Apostel (826-65). — Mission i Danmark, 50 329, 54 109, 181, 58 325 f., 59 80, 147, 214, 62 78, 96 f., 200. — Reiser til Sverige, 50 353, 54 126, 158, 165, 171 f. — Erkebiskop i Hamburg, 58 324 f. — hans Levnedsløb af Rembert, 44-45 306 f., 56 203.
- Ansoldo di Parti*, Borger i Messina [1061], 44-45 252.
- Ansverus*, Munk, 38-39 17.
- Anter*, vendisk Stamme, 36-37 182, 44-45 298, 309.
- Anthoni*, Henrik, Ridefoged paa Abrahamstrup [1665], 55 216, 219 f., 56 13, 26.
- Antvorskov*, Kloster i Sjælland, 38-39 354, 53 86, 88, 55 52, 99, 108, 158, 163, 223, 246, 56 159, 180, 226. — Hans Tausens Ophold her, 47 86, 89, 90 f., 112.
- Anubius*, ægyptisk Astrolog, 40-41 271, 292.
- Anund* (Önundr), Konge i Sverige (9de Aarh.), 44-45 168 f., 190, 50 292, 54 165 f., 171. — Jakob, K. i Sv., 54, 168, 175.
- Appelland*, en Hallig, Rest af Beltring Herred, 51 189.
- Appellum*, Kirke i Nordfrisland, 51 189, 209.
- Apuleius*, romersk Astrolog, 40-41 291.

- Apulien*, Landskab i Italien, 44-45 220-59 passim.
- Araber*, Erobring af Sicilien [826], 44-45 221 f., 259. — Kampe med Normannerne, 36-37 25 f., 44-45 223, 235, 250. — Kjendskab til Norden, 53 208 f., 57 1-229 passim, især 183, 212, 228. — Astrologi, 40-41 298 f. — Digtning, 46 108. — Tal, 47 193-201 passim, 48 354. — deres Mission i Middelalderen, 57 72.
- Arabien*, 57 1-229 passim. — Fabelfolk i A., 57 31.
- Aratus*, græsk astronomisk Forf. (c. 400 f. Kr.), 40-41 284 f.
- Araz*, efter arabiske Geografer en af Slavernes Hovedstæder, 57 220 f.
- Archangelo*, Stad i Apulien, 44-45 241.
- Archibald*, Biskop af Katanes [1275], 57 328 f., 333-36.
- Archidiaconatus*, Slesvigske Provsti, 49 348, 350, 357.
- Archonensis insula*, nordlige Rygen hos Saxo, 36-37 212 f.
- Archsum*, Landsby paa Sild, 51 169 f., 180.
- Araz*, Hans, Amtmand paa Frederiksborg [1805], 56 235-73 passim. — Embedsmand i Grønland, 36-37 123, 38-39 228, 42-43 328.
- Ardoïn*, normannisk Sendebud, 44-45 236 f.
- Are Frode*, islandsk Historieskriver (1067-1148), 40-41 27, 42-43 289, 294, 310 f., 318, 360, 47 45, 170 f., 49 174 f., 186 f., 50 303, 336 f., 52 54, 59 190 f., 61 30, 35-37, 205 f., 213, 224 f., 244 f., 252 et pas. — Marsøn, Høvding paa Reykenæs [983], 36-37 13 f., 40-41 27, 61 224. — den stærke, islandsk Høvding, 61 36.
- Aremark*, Sogn i Norge, 46 157 f., 49 149.
- Arendt*, Martin Fr., Antikvar, 52 304, 309, 312, 59 153.
- Arenstorff*, Frederik, Generalmajor [1666], 55 220, 229, 244 f., 56 19. — Kristian, til Svanholm [1718], 56 76, 326 f.
- Arer*, Germanernes Forfædre, 52 204, 233.
- Argyrus*, normannisk Hertug [1042], 44-45 240 f.
- Arin* (Azin), hos arab. Geogr. en asiatisk Ø Jordens Midtpunkt, 57 28, 41, 48 f., 65, 91, jfr. 220.
- Arinbjørn*, Herse i Norge, 61 140 f.
- Ariosto*, italiensk Digter, 51 101.
- Aristoteles*, græsk Philosoph, 40-41 262, 51 275, 345, 52 267 f.
- Arkadiopolis*, Stad i Bulgarien, 53 276 f., 284.
- Arkona*, By paa Rygen, 36-37 192, 213-14, 38-39 29, 43, 50, 66, 40-41 46, 127, 51 279.
- Armagh*, By i Irland, 36-37 7.
- Arminia* = Armenien og dets Hovedstad, 42-43 363.
- Arminius*, Germanernes Anfører, 44-45 267.
- Armod*, Skjald fra Hjalmland [1151-53], 61 151.

- Arnbjørn*, Arne Armodsons Søn, 46 170, 190.
- Arndrup*, Landsby i Slesvig, 49 339, 351.
- Arne*, Armodsøn, norsk Sendemand (10de Aarh.), 46 169 f., 190, 218. — Søn af frg., Høvding under Olaf d. Hellige, 46 169, 191, 202, 214, 216. — norsk Præst (13de Aarh.), 44-45 166, 190. — Biskop i Stavanger [1303], 47 199. — Beisk, islandsk Bonde (13de Aarh.), 61 53. — Helgasøn, isl. Biskop (1298-1320), 47 176, 199. — Laurentiusson, isl. Munk [1330], 52 6. — Lørja, Sverres Sendebud, 46 178. — Magnusson, se Magnusson. — Thorlakson, isl. Biskop (1269-98), 40-41 34, 47 173 f., 61 223, 300. — Øreida, Snorre Sturlasons Svigersøn, 61 51, 53. — den onde fra Jæmteland, 44-45 170, 189 f., 46 36.
- Arngrim*, Angantyr's Fader, 46 90, 51 142. — islandsk Abbed [1350], 52 6, 61 68. — Jonsson, isl. Præst og Forfatter [1593, 1612], 53 312, 335, 56 218, 58 300, 312, 318, 61 90 f., 94, 97.
- Arnis*, Landsby i Slesvig, 49 348.
- Arnkel*, Gode paa Island, 50 213 f., 245.
- Arnkiel*, Præst i Aabenraa [1683], 53 142 f., 145, 150, 169, 175, 181 f., 55 355.
- Armod*, norsk Jarl (10de Aarh.), 46 169, 213, 59 198.
- Arnmødlinge* el. Arnungeslægten i Norge, Undersøgelse om den, 46 168-216.
- Arno*, Erkebiskop i Salzburg (8de Aarh.), 36-37 252, 47 389.
- Arnold*, Biskop i Grønland [1126], 40-41 51, 61 225. — grønlandsk Præst, 40-41 32.
- Arnold de Villanova*, fransk Astrolog i Middelalderen, 40-41 300.
- Arnor Jarleskjald*, Skjald fra Orknøerne (11te Aarh.), 52 100, 123, 57 322, 60 218, 250, 262, 61 149.
- Arnulf*, normannisk Høvding [1043], 44-45 241.
- Arnvid*, norsk Høvding, 46 169, 215.
- Arradschan*, persisk By, 42-43 118, 363 f.
- Arran*, en af Syderøerne, 50 281, 52 230.
- Arrebo*, Anders, dansk Digter (1587-1637), 56 216, 217.
- Arreskov*, Herregaard i Fyen, 55 46.
- Arresø*, paa Sjælland, 51 217, 252, 273, 55 115, 121, 233.
- Artia*, efter arab. Geogr. Hovedstad hos en af Russernes Stammer, Arthanier, 57 222 f.
- Artmand*, Christoffer, Færgemand ved Jægerspris [1745], 56 120, 140, 143, 148, 150, 174, 189. — Christoffer, Søn af frg. [† 1764], 56 143, 149. — Zacharias, ligel., 56 149, 167, 173 f., 188, 191.
- Artus*, Kong, se Sagregister: Romaner og Sagn.

- Arup*, Kirke i Slesvig, 49 352.
- Arvedsen*, Anders, Møller paa Jægerspris, 56 11, 30, 44, 64, 67.
- Arzilla*, By i Marocco, 36-37 29.
- Arælds Herred* i Slesvig, 49 343, 346, 51 175.
- Asa*, Sted i Smaaland, 54 114, 118, 136.
- Asan ben el Ferath*, arabisk Feltherre [826], 44-45 221.
- Asbjørn*, Jarl, dansk Høvding [1069], 58 334 f. — Oprør mod Knud d. hellige, 58 337. — Selsbane, 52 108.
- Asburg* (Asciburg), By ved Rhinen, 54 117, 135.
- Ascelin*, normannisk Høvding [1043], 44-45 241, 51 141.
- Ascoli*, Stad i Apulien, 44-45 238, 241.
- Asgaut Raud*, norsk Høvding, 46 201.
- Asgeir Rødfeld*, islandsk Bondé, 59 177, 184.
- Asien*, Græker og Saracener her, 53 230, 253, 271, 291. — Islamismens Seir, 53 288.
- Asila*, By paa Berberkysten, et Normannertog til denne 844, 57 163.
- Asker*, Erkebisp i Lund [1121, 1124, 1133], 40-41 50, 51, 47 323, 61 301. — Biskop i Roskilde [1148], 38-39 32, 46 287, 294. — Ryg, dansk Høvding [1153], 38-39 38 f., 46 286, 290, 294, 297, 303, 56 104.
- Askold*, Varægerhøvding, erobrer Kiev [865], 47 24, 27, 53 215 f., 218 f., 227, 229.
- Aslak* paa Flataland, norsk Bonde (13de Aarh.), 44-45 164, 165, 190.
- Aslaug*, Ragnar Lodbrogs Hustru, 36-37 184, 50 358, 54 100, 61 120, 270.
- Aslof* (Oslof), northumberlandsk Høvdingedatter [635], 36-37 291, 299, 301, 311, 314.
- Aasmund*, Halfdan Bjerggrams Søn, mythisk Konge, 48 302. — Drengot, normannisk Kriger [1012], 44-45 226, 229-32. — Grankelsøn, se Aasmund.
- Asolf Alskik*, irsk Indvandrer paa Island, 52 281 f.
- Asovske Hav* (*Palus Mæotis*), græske Kolonier 53 194. — Landet Dardania, 44-45 301, 310. — Skandinavernes Hjem, 53 206.
- Assenede*, By i Flandern, 50 103 f.
- Assens*, By i Fyen, 51 317, 340, 53 5 f., 17, 22.
- Asserbo*, Kloster i Nord-Sjælland, 51 217-272. — Navn, Cartheuserkloster, 218. — under Sorø, 221. — eies af Familien Oxe, 224 f. — senere af Laxmand, 232. — Kron-gods, 241 f. — Ødelæggelse, 251. — Udgravning, 254-272.
- Asserstrup*, Herregaard paa Lolland, 53 86.
- Astorp*, Kirke i Haderslev Herred, 49 353.
- Astrad*, dansk Skibshøvding [1160], 38-39 54.

- Astrid*, Ögmunds Datter, 46 189. — Frederiks D., 46 200. — Sverres Hustru, 46 380 f. — Tryggves D., Kong Olafs Søster, 46 214.
- Asulf* Hafthorersøn, norsk Høvding (13de Aarh.), 44-45 168, 171, 190.
- Asund*, Landstrækning paa Rygen, 36-37 214 f.
- Athanasarich*, gotisk Konge, 44-45 293.
- Atlantiske Hav* [det vestl. Ocean], 57 6, 13 f., 15, 26, 41 f., 50, 55, 71, 156 f., 193. — Antagelse om Forbindelse med andre Oceaner, 57 51, 66, 109. — Øer, 57 61, 67, 179 f. — Kysterne, 57 188 f.
- Atle*, norsk Jarl [c. 874], 42-43 356, 46 89, 47 179.
- Atleø*, Ø ved Bergen, Slag her 874, 42-43 355 f., 46 89.
- Atlø*, Gaard i Norge, 36-37 84.
- Atripiden*, Landskab i Venden (Knytlinga S.), 36-37 224 f.
- Atsor*, Edvard Confessors Hirdmand, 52 289, 294.
- Attesbøl Kirke* i Sundeved, 49 352.
- Attila*, Hunnernes Konge, 36-37 181, 44-45 299, 309, 50 328, 54 162.
- Atto*, Præst i Tibirke [1301], 51 301.
- Attuarer* [Hetvarer], Folk mellem Rhinen og Maas, 48 257, 304, 316, 55 377.
- Attundaland*, Landskab i Upland, 46 42, 52 311.
- d'Aubigny*, Monseigneur [1359], 58 361, 362.
- Auckland*, Lord, engelsk Gesandt i Haag [1791], 58 226.
- Aud* [Unn], Ketil Flatnefs Datter, 36-37 5, 50 307, 52 282, 57 338, 352, 61 17, 62 89. — Ivar Vidfadmes D., 44-45 297, 303, 48 246, 261, 310, 53 199.
- Audbjørn*, Konge i Fjordene, 46 47.
- Auderød*, By i Nordsjælland, 55 121.
- Audeus*, gotisk Biskop [325], 44-45 296, 309, 325.
- Audhild*, Erik Strætas Hustru fra Orknøerne, 46 211 f.
- Audun* Hugleiksøn, norsk Sendebud [1295], 46 196, 58 353. — Ildskælde, Harald Haarfagers Skjald, 61 138.
- Audumargaard*, en Gaard i Bergen, 47 176.
- August*, Churfyrste af Sachsen [1574], 53 174.
- Augustinus*, Kirkefader, 54 130. — Englands Missionær, første Erkebiskop i Canterbury, 49 128, 54 5-7.
- Augustus*, romersk Keiser, 40-41 289, 48 296, 305, 50 317.
- Aun* d. Gamle, Konge i Upsal, 50 303, 328, 332.
- Aur* og *Auru*, Søn og Aa i Sverige, 44-45 160 f., 46 155, 49 147. — *fla*, Sump i Sverige, 44-45 160, 46 155, 49 147. — *gard*, Gaard i Sverige, 44-45 162.
- Auridavatn*, Søn i Sverige, 44-45 164 f., 46 158.

- Aurridafjörðr* (Bay of Firth) paa Mainland (Orknøerne), 52 90, 97.
Auskery, en af Orknøerne, 52 49, 51, 53, 61.
Austmaðr, Irlændernes Navn paa Nordmænd, 44-45 182. — = Smaalænding, 54 191 f. — = Nordboer, 54 195.
Austrátt, Gaard i Norge, 46 49, 50, 172, 195, 199.
Austrriki = Rusland, 36-37 321. — = Estland, 44-45 303. — = sø. Østersøkyst, 48 259.
Austrveg, Landene S. og Ø. for Østersøen, 54 194 f. — Handelsforbindelser hermed, 54 92, 104-6.
Aute, Skjalm Hvides Broder, 38-39 20.
Avaldi, islandsk Landnamsmand, 63 121-123.
Avang, irsk Nybygger paa Island, 36-37 4.
Avarerne, Folk i Sydrusland og Ungarn, 44-45 299, 307, 310, 53 195, 203, 215, 54 107, 111, 162.
Aventoft, Kirke i Slesvig, 49 356, 51 180, 182, 208.
Aversa, Stad i Neapel, 44-45 233-237, 241.
Aviones, gotisk Folk = Øboer, 48 270 f., 54 140.
Axel, Lawesøn, Ridder [1454], 38-39 355 f.
Axels Borg, 38-39 88.
Azdingi, gotisk Heltestamme, 48 329.
Azorerne, ukjendte for Araberne, 57 90, 108 f.

B.

- Baad*, Aslak Thordsøn, Statholder i Norge [1449], 46 211, 213.
Baag Herred i Fyn, 51 245, 53, 21.
Baals Revier, Fjord i Grønland, 38-39 245. — Hans Egedes Ankomst her [1721], 56 205.
Baard, Erik Blodøxes Gaardsfoged, 36-37 84. — Jarl i Helgeland, 46 40. — Brynjolfsøn, Lendermand [872], 60 347, 348. — Guttormsøn paa Rein, norsk Høvding [1194], 46 195, 203, 215.
Baarse, By i Sjælland, 46 287.
Babylon (Babel), Hovedstad i Babylonien, anlagt af Nimrod, 40-41 261, 50 346. — Esaias Straffetale og Byens Undergang, 40-41 266-267. — Beliggenhed midt paa Jorden, 57 87. — Forskjellige Navne, 57 96.
Baco, engelsk Filosof, 40-41 188. — Roger, engelsk Astrolog i Middelalderen, 40-41 300.
Baden, Jakob, Rector i Vordingborg [1731], 56 87. — Thorkel [1793], 53 151.
Bagdad, Chalifatets Hovedstad, 42-43 104, 116, 120, 57 8, 25, 44, 50.

- Bagge*, Jakob, svensk Anfører [1534], 53 52. — Stig, Hovedsmand paa Bergenhus [1534], 53 29, 34.
- Bagger*, Hans, Biskop over Sjælland [1683], 55 264.
- Baggesen*, August, dansk Capitain [1837], 38-39 378.
- Bagler*, norsk Parti, 36-37 72, 46 199, 203, 212. — deres Konge Philip, 46 207.
- Bagra*, Chan i Turkestan [993], 42-43 113, 136, 139.
- Bahreïn*, Øerne ved Indløbet til den persiske Havbugt, 57 91.
- Bakke*, Gaard ved Throndhjem, 46 334 f.
- Baku*, By ved det kaspiske Hav, 57 70, 166.
- Balch*, By i Chorasán, 42-43 87 f., 364.
- Baldersbrønd*, Landsby i Sjælland, 44-45 279.
- Balduin* (den milde), Greve af Flandern (11te Aarh.), 52 12 f.
- Baleariske Øer*, Øgruppe ved Spanien, 36-37 45.
- Balfour*, David, Godseier paa Orknøerne (19de Aarh.), 62 4, 7, 10, 13 f. — James, skotsk Heraldiker (17de Aarh.), 46 178 f., 184.
- Balthara*, Bjærgkjæde mellem China og Bochariet, 57 155.
- Balthur*, Stat i Indien, 57 60, 131, 132 f.
- Ballastbjærget* ved Eckernførde, 38-39 385, 59 34.
- Ballemose* ved Jægerspris, 56 155, 157, 163.
- Balta*, en af Shetlandsøerne, 57 341, 354.
- Baltiske Hav*, = Østersøen, 50 135, 54 173, 174, 176, 184.
- Balum*, Kirke i Pelworm Herred, 51 193, 210.
- Bamble*, Sogn i Norge, 36-37 65, 67 f., 71, 75, 56 182.
- Bancor*, Kloster i England, 54 7.
- Bang*, Christen, Birkedommer paa Jægerspris [1730], 56 87, 121. — Jens, Borgermester i Assens [1518], 53 7, 9, 22. — Oluf Lundt, Conferentsraad og Justitiarius [1782], 56 330. — Peter, Biskop i Roskilde (13de Aarh.), 60 62-64. — Stephen, Birkedommer paa Jægerspris [1773], 56 167.
- Banka*, ostindisk Ø med Tinmalm, 52 267.
- Banner*, Christian, Eier af Frederiksgave [1670], 55 193 f. — Dorthe, adelig Frøken, indmuret 1630, 38-39 283. — Erik, Rigsraad (16de Aarh.), 53 34, 80. — Frederik, Søn af efterfølgende, 55 193. — Niels, Lehnsmænd paa Jungshoved og Abrahamstrup (1651-70), 55 186 f., 190, 192, 193 f. — Otto, Fader til foregaaende, 55 190. — Sophie Amalie, Datter af Niels B., 55 194.
- Barby*, Andreas, Provst i Roskilde [1553], 55 61, 65 f.
- Bardaney*, Kloster i England, 54 13, 36 f.
- Bardas*, byzantinsk Rigsforstander [858], 53 189, 216-224. — Phochas, byzantinsk Feltherre [971], 53 87, 251, 277, 291-95. — Skleros, byzantinsk Feltherre, 53 276, 291-95.

- Bardenfleth*, Carl Emil, Byfoged i Frederikssund [1837], 56
281 f., 291. — General, 36-37 118.
- Bardowick*, Handelsstad i Nordtyskland, 54 111.
- Bardsvik*, Bugt paa Orknøerne, 52 78, 57 310 f.
- Bardyl*, hos arabiske Geografer = Bordeaux, 57 190 f.
- Barghadema*, hos arabiske Geografer, nordisk Halvø, mulig
den skandinaviske, 57 211 f., 216.
- Bargum*, Kirke i Slesvig, 49 347.
- Bari*, Stad i Apulien, erobret af Normannerne 1071, 44-
45 227, 241, 257.
- Bariderne*, deres Angreb paa Bagdad 941, 42-43 120.
- Barnkemoor*, Kirke i Nordfrisland, 49 354, 51 199.
- Barog*, By i Balhara, det nuværende Baroach, 57 132.
- Barre*, Luce de, normannisk Ridder (11te Aarh.), 51 122.
- Barrel of Butter*, en af Orknøerne, 52 53, 92.
- Barsebek*, Godske, Hovedsmand paa Gurre [1458], 38-39 306.
- Barsker*, Joh. Dirichsøn, Præst (17de Aarh.), 55 156.
- Barth*, Landskab i Venden, angrebet af de danske 1159,
36-37 223-26, 38-39 47 f.
- Barth* (Bjert), Kirke i Slesvig, 49 339, 353.
- Barth*, Hans, Bogtrykker i Roskilde [1540], 53 324.
- Barthe*, Flod i Pommern, 36-37 211, 223, 38-39 51.
- Bartholdus*, Biskop i Slesvig [1309], 59 254.
- Bartholin*, Albert, Rector i Frederiksborg [1668], 55 217. —
Anna Margrethe, hans Datter, 55 217 — Caspar, Pro-
fessor, 56 230. — Thomas (*sen.*), Anatom (1616-80), 55
309, 313, 56 230, jfr. 40-41 323. — Thomas (*jun.*), kgl.
Antiquarius (1659-1690), 55 228, 56 230.
- Bartholomæus Anglicus de Glanvilla*, engelsk Minoritermunk
og Skribent (14de Aarh.), 53 183.
- Barwith Syssel*, i Sønderjylland, 40 333 f., 359.
- Baschkirer*, et europæisk Folk (hos arabiske Geografer), 57
106, 175, 177, 220, 266 f.
- Basilius I*, byzantinsk Keiser (867-886); udbreder Christen-
dommen blandt Bulgarerne, god Forstaaelse med Rus-
serne, Krige med Saracenerne, 53 218-230. — II, Keiser
[963], Krig med Bulgarien, indre Uroligheder, 53 271-295
passim. — den hellige, paa Dagmar Korset, 42-43 16,
46 345 f. — Proedros, byzantinsk Anfører [972], 53
278, 291.
- Basnæs*, Herregaard i Sjælland, 38-39 340, 55 20, 23, 28.
- Basra*, Stad i arabisk Irak og Hovedstad i en Provinds af
samme Navn, 42-43 120, 364, 57 5, 14, 129.

- Basse*, Christoffer, Lehnsmænd paa Frederiksborg og Abrahamstrup [1614], 55 108, 128-131. — Erik, Lehnsmænd paa Bekkeskov Kloster [1560], 51 248. — Laurids, Eier af Gjerumgaard (16de Aarh.), 55 129. — Peder, Lehnsmænd paa Roskildegård, 55 122.
- Bastrup*, Landsby i Sønderjylland, 49 342.
- Battas*, Folk i det indre Sumatra, 57 122.
- Battus*, Levinus, Prof. i Rostock [1572], 40-41 320.
- Baugeid*, Abbedisse i Gjemsø Kloster, 36-37 77, 46 198, 215, jfr. 367. — paa Östraat (13de Aarh.), 46 199.
- Bauzen*, Hovedby i Lausitz, 53 390.
- Bayeux*, By i Normandiet, 51 116, 57 193. — Tapetet, 38-39 141.
- Beamor*, Richard, Biskop i London, 52 274.
- Beaufort castle*, gl. Herresæde paa Orknøerne, 57 322, 336.
- Bebba*, Kongeborg i England, 54 13, 70.
- Beck*, Lasse, Væbner [1496], 55 41. — Lauge, Landkommis-sair for Sjælland [1649], 55 175. — Sigvard, Rentemester (17de Aarh.), 55 118, 128.
- Becker*, Carl Ludvig, Transportforvalter paa Jægerspris, 56 282, 292 f. — O. W., Provst: Breve fra Langebek, 56 365-382.
- Beda*, engelsk Krønikeskriver (673-735), 36-37 297 f., 40-41 312, 338, 48 256, 328, 50 316, 52 57, 61 11. — Beretning om Christendommens Indførelse i England, 54 3 f., 9, 11 f. — Behandling af d. hellige Osvalds Historie, 54 15 f., 21, 69, 76 f. — af d. hellige Cuthberts Levned, 36-37 333.
- Bedstedt*, Kirke i Slesvig, 49 339, 343, 351.
- Beenshallig*, Levning af Beltring Herred, 51 189, 191.
- Beghavet*, ved Chinas Kyst, 57 55, 99, 106.
- Beiter*, norsk Søkonge, 46 31, 48, 49.
- Beitstadsund*, Arm af Thronhjemsfjorden, 46 48.
- Beke* se Bøke.
- Bekkeskov*, Kloster i Skaane [1560], 51 247 f.
- Beladori*, arabisk Historieskriver [892], 57 131 f.
- Beldenak*, Jens Andersen, Biskop i Fyen [1534], 53 38, 40, 43, 101, 55 44.
- Beldringe*, Herregaard paa Sjælland, 55 181.
- Belgard*, Provinds i Pommern, 36-37 241, 53 375.
- Belger*, efter Cæsar et germansk Folk i England og Sydskotland, 36-37 297, 329.
- Belitz*, Landsby i Meklenburg, 53 375 f. — By i Brandenburg, 53 375 f.
- Bellenden*, Lehnsmænd paa Shetlands- og Orknøerne [1587], 62 18.

- Belteberg*, Herregaard i Skaane [1468], 51 324.
Beltesund = Store Belt, 50 315, 328, 333.
Beltring, Herred i Nordfrisland, 49 354, 51 174, 189, 210.
Benach, Slot ved Prag, 56 199.
Benedict, Søn af Svend Estridsøn [1086], 56 208. — Esbern-
 søn, Abbed i Ebelholt Kloster [1417], 38-39 361. —
 den hellige, 46 350. — XI, Pave [1303], 60 161 f.
Bengaard, Gods i Slesvig, 53 71, 74, 76, 89.
Bengt, Algotsøn, svensk Hertug [1360], 46 180.
Benjamin af Tudela, jødisk Geograf (12te Aarh.), 36-37 57,
 42-43 14
Benz, Gods i Fyrstendømmet Lübeck, 53 376. — 4 Lands-
 byer i Pommern af dette Navn, 53 377.
Beorhtric, angelsaxisk Konge [787], 48 256.
Beowulf, angelsaxisk Helt, se Sagregistret.
Bera, Kong Alfs Dronning, 50 301 f., 313.
Berasia, en slavisk Stamme, maaske Bjarmer, 57 223.
Berber, Folk i Afrika, 57 56, 97, 101, 104.
Berbera, Stat i Østafrika, 57 60, 112, 118. — Hovedstad i
 foregaaende Stat, 57 111, 116. — Bugten ved B., 57 14,
 27, 41, 51, 114.
Berck, C. R., Secretair ved Ant. Arkivet i Stockholm (1706-
 71), 56 367 f. — Anders, Prof. i Upsala (1711-74), 56 368.
Berckentin, C. A., Greve og Geheimeraad [1750], 56 125.
Berdi, Vilhelm Erobrerens Hofskjald, 51 121.
Berendorp, Kirke i Slesvig, 49 352.
Berengaria af Portugal, Valdemar II's Dronning [† 1220],
 36-37 60. — hendes slette Eftermæle, 42-43 12 f.
Berg, Kloster i Flandern, her St. Osvalds Relikvier, 54 13, 15.
 — Herred i Slesvig, senere Hütten H., 49 345.
Berg Sokkasön, Abbed i Munkethveraa (1325-50), 61 68, 229.
Bergân = Burgund (?), hos arabiske Geografer, 57 60. —
 = Bulgarer ved Donau, 57 161.
Bergen, By og Kloster paa Rygen, 36-37 215, 53 379.
 — By i Norge, 46 92, 184. — Anlæg af Olaf Kyrre, 61 41.
 — ældre Navn, Björgvin, Björgyn, 47 350, 388, 57 346.
 — Forlig 1194, 46 177, 1267, 46 179. — Forsamling 1223,
 46 178, 201, 204. — Hakon Hakonssøns Bisættelse 1264, 46
 342. — under Grevefeiden, 53 25, 28, 35. — [1568], 55
 86. — [1631], 55 181 f. — hos arabiske Geografer,
 57 212 f. — Handelsmonopoler, 62 8, 60 358 f., 363.
Bergenhus, Lehn i Norge [1529], 53 24 f. — [1531-34]
 53 25-34, 55 f.

- Bergliot*, Einar Tambeskjælvers Hustru, 46 172. — Find Arnesøns Hustru, 46 172. — Guttorm paa Reins Hustru, 46 194.
- Bergmann*, fransk Lærd, hans Poèmes islandais, 40-41 52 f., 64 f., 68 f., 73 f., 78 f., 82, 87, 92. — hans Opfattelse af Edda, 61 83 f., 89. — Opfattelse af Sn. E., 61 96 f.
- Bergthor*, islandsk Lovsigemand [1117], 49 175 f., 190.
- Berlin*, N. J., Prof.: „Några nordiska metall-legeringars sammansättning“, 52 249-54. — „De antika bronsernas sammansättning og ålder“, 52 254-71.
- Bern*, se Bjørn at Haugi.
- Bernard de Senlis og -le Danois*, to normanniske Riddere, 51 139.
- Bernardin de St. Pierre*, fransk Forfatter, 40-41 188 f.
- Bernhard*, Abbed i Clairvaux [1146], 38-39 31, 40-41 47. — tydsk Hertug (10de Aarh.), 59 65, 61 333. — II, Hertug af Saxen (11te Aarh.), 38-39 10-16. — normannisk Hovding (10de Aarh.), 61 7. — Pauli, Graabroder i Malmø, 47 165. — Greve af Ratzeborg [1162], 38-39 61.
- Bernicia*, angelsaxisk Rige i det nordlige Nordhumberland, 36-37 247, 298, 301-5, 331-35, 54 7, 10.
- Bernau*, hos arabiske Geografer, Flod i Estland, 57 214.
- Bernstorff*, Joh. Hartv. Ernst, Greve, dansk Minister (1712-1772), 56 198. — A. P., dansk Minister [1791], 58 219-248 passim. — Joh. Hartv. Ernst, Kammerherre og Major [1791], 58 248 f.
- Berritsgaard*, Herregaard paa Lolland, 38-39 340 f., 53 371, 55 67, 56 208.
- Berse*, islandsk Præst, Snorres Svigerfader [1202], 61 43-44.
- Bertas*, Folk ved Volga, 57 22, 61, 166.
- Bertha*, fransk Prinsesse (c. 600), 36-37 337, 54 5.
- Berthanya* = Bretagne, hos arabiske Geografer, 57 183.
- Berzelius*, svensk Professor: „Metalmassan i några fornlemningar“, 36-37 104-8. — hans Opfattelse af Helleristningerne, 42-43 348 f.
- Beselin*, Klas, Raadmand i Rostock [1534], 53 90.
- Besla* eller *Syla* (Silah), hos arabiske Geografer Øer Ø. f. China, mulig Japan, 57 99, 103, 151, 156.
- Bessestad*, Snorre Sturlasøns Gaard, senere Kongsgaard, i dette Aarh. Sæde for den lærde Skole, 56 309, 61 54.
- Betumah*, By paa Malacca, 57 126, 140, 143.
- Beveringhusen*, Kirke i Slesvig, 49 346, 51 165.
- Bielice*, *Bielitza*, Navne paa flere Byer i preussisk Schlesien og Polen, 53 375.

Bierschenck, Skovfoged paa Jægerspris [1771], 56 129, 133, 140, 156.

Biga, en af Shetlandsøerne, 57 342, 354.

Bild, Niels, til Ravnholt [1526], 53 15, 18. — Chr. IV's Hofmarschal [1593], 55 103.

Bilde, Anders, til Søholm, Rigsraad, 51 246, 337, 53 20-119 passim. — hylder Grev Christoffer 1534, 38. — arresteres i Kbhvn. 1535, 53 91. — Breve om denne Sag, 53 91. — føres som Fange til Meklenburg 1536, 53 102. — Brev herom, 53 109, 110. — frigives af Chr. III, 53 116 f. — bliver atter Lehnsmænd og Rigsraad, 53 117 f. — Benedict, Søn af foreg., deler Faderens Fangenskab, 53 91, 92, 102. — Eier af Bregentved, Lehnsmænd paa Tönsberg, 54 207. — Et Dokument med Runepaaskrift fra ham, 54 209.

— Beate, Dronning Sophie af Meklenb. Hofmesterinde (16de Aarh.), 51 341. — Bendt, Eier af Egede og Søholm [1465], 55 27, 32 f., 42, 51 327. — Claus, dansk og norsk Rigsraad [1531-36], 53 21-36, 54-61 passim, 116. — Edele, gift med Jakob Hardenberg, 55 49. — Erik, Lehnsmænd paa Holbæk, (16de Aarh.), 51 333, 337. — Ermegard, Datter af Anders B., 53 93, 111.

— Eske, Rigsraad, 1510-12 Lehnsmænd paa Kjøbenhavns Slot, 55 48 f. — 1514 forlehnet med Hagenskov Slot, 53 4, 20, 21. — Strid med Herredsfoged Hans Andersen, 53 5 f. — forskellige Breve vedrørende denne Sag, 53 5, 7, 9, 10, 11, 15, 17, 18. — 1528 Lehnsmænd paa Bergenhus, 53 24, 28. — fanges af Lybækkerne 1534, 53 37. — Breve vedrørende hans Fangenskab, 53 30, 38, 43. — slutter sig til Grev Christoffer, 53 40. — gaar 1535 over til Chr. III, 53 53, og vinder Norge for ham 53 62 f. — Breve vedrørende Norges Forhold, 53 57. — Absolutionsbrev for ham, 53 4.

— Hans, dansk Rigsraad og Ridder, Lehnsmænd paa Skjoldenæs, 38-39 308. — hans Forhold under Grevens Feide, 53 86-117. — Brev fra ham, 55 52.

— Inger, gift med Johan Oxe [1487-92], 38-39 362, 51 230, 232, 327 f., 55 45. — Jens, Lehnsmænd paa Gulland [1560-71], 54 207, 210. — Jørgen, dansk Anfører [1567], 53 44, 54, 54 156. — Karen, gift med Henrik Gyldenstjerne (16de Aarh.), 55 46. — Knud, dansk Rigsraad [1536], 53 116. — Mogens, Eske B.s Broder, 53 48, 67, 78, 55 48, 52, 53. — Oluf, Lehnsmænd paa Abrahamstrup [1588-96], 55 8, 105, 56 81, 160. — hans Lehns-

- brev [1588], 55 99. — Ove, Biskop i Aarhus og Cantsler [† 1555], 53 35, 49, 58, 98, 110, 55 22, 48, 53, 56 222. — Peder (*sen.*), til Svanholm [1465], 53 4, 37, 45, 48, 55 27, 32 f., 38 f., 56 222. — Peder (*jun.*), til Svanholm, 53 54, 55 87, 90, 98. — Steen, Lehnsmænd paa Thurebygaard [1597], 55 108. — Steen Basse til Søholm [1465], 55 27, 32 f., 41 f. — Steen Knudsen til Kjærsgaard [† 1590], 53 64, 74, 78. — Torben (*sen.*), Ridder og Rigsraad [1440-1465], til Allinge, Svanholm og Søholm, 51 230, 55 22, 27, 39 f., 45. — Breve fra ham, 55 23, 31, 32, 45, 46. — Torben (*jun.*) til Sandholt, Lehnsmænd paa Abrahamstrup [† 1512], 55 37, 42, 43, 45 f., 48 f.
- Billese*, St. og Lille, to Øer ved Lolland, 53 374.
- Biltum*, undergaaet Sogn i Nordfrisland, 51 190 f., 209.
- Bing*, Anders, svensk Lehnsmænd [1579], 47 316. — Benedict, Ridder, Eier af Gunderslevholm [† 1391], 51 313, 55 13.
- Binnitze*, Landsby paa Lolland, 53 376.
- Birger*, svensk Konge [1305], 46 205. — Lagmand i Upland, Sct. Birgittas Fader (14de Aarh.), 36-37 51. — Erkebisp i Throndhjem [1263], 50 285. — Harald Blaatands Bryde, 47 272, 59 186. — Erkedegn i Roskilde, Dronning Dorotheas Cantsler [1495], 51 324. — svensk Jarl [† 1265], 36-37 50, 61 64. — Brosa, svensk Jarl (12te Aarh.), 46 190, 214.
- Birgisherad* paa Mainland, her en Cathedral, 52 52, 74, 76, 81 f.
- Birgitta*, Sct., svensk Helgeninde (14de Aarh.), 36-37 51. — B.s Capel i Roskilde Domkirke, 54 336.
- Birinus*, angelsaxisk Missionær, 54 12.
- Birka*, gl. Handelsby paa Björkö i Mælaren, forsvunden i 11te Aarh., mulig = Sigtuna, 44-45 306, 311, 50 354, 54 106-112, 157, 164-178 pas., 58 328 f., 62 75.
- Birkebener*, norsk Parti, 36-37 72, 46 198, 199, 201, 328.
- Birkende*, Sogn i Fyen, 36-37 109, 55 129, 56 204.
- Birkendegaard*, Herregaard i Holbæk A. (1732), 56 95, 101 f.
- Birsa*, By paa Mainland (Orknøerne), 52 52, 76 f., 80 f. — Ruiner af det gamle Slot her, 52 83.
- Bitterris*, By i Syd-Frankrig (Béziers), 58 366, 368, 369.
- Bjadmynja*, Sigurd Jorsalfarers Dronning, 36-37 14.
- Bjarka*, nu Bjærke, Sted ved Christiania, Dokument vedrørende en Grændseforretning mellem dette og Fraun, 46 162-64.
- Bjarkø*, Gaard i nordlige Norge, 46 86, 89 f., 95, 170, 202 f., 216.

- Bjarmeland*, det nordlige Rusland; Nordboernes Tog hertil, 36-37 81, 44-45 303, 308, 310, 46 314, 319, 47 26, 41, 64 f., 53 202, 55 361, 60 21 f., 24, 342, 355, 61 370 f., 62 42, 72 f. — dets Beboere:
- Bjarmer*, en finsk Stamme, 60 21, 25, 356.
- Bjarnaas*, Gaard ved Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 162, 46 156, 49 147.
- Bjarne*, orknøisk Biskop og Skjald (c. 1200), 46 177; Forfatter af Jomsvikingedrapa, 59 193, 61 152. — Erlingssøn af Bjarkø, Lendermand [1277 † 1313], 46 153 f., 204 f. — Erlingssøn, norsk Ridder (14de Aarh.), 46 208, 47 206. — Grimolfson fra Bredefjord, isl. Høvding, Deltager i Vinlandstoget 1007, 40-41 9 f., 13. — Gulbrárskáld, isl. Skjald (11te Aarh.), 61 149. — Haldorsøn, norsk Sysselmand (1701-73), 53 315 f., 342. — Herjulfson, Islænder, berejser Grønland 986, 40-41 4 f., 15. — Mardsøn, Lagmand i Halogaland (12te Aarh.), 46 203 f., 216. — Petersen, Sysselmand paa Island [† 1768], 53 315, 340.
- Bjarnsundet*, en Vig mellem Bohuslen og Dalsland, 44-45 160, 162, 46 156, 49 148.
- Bjelke*, Jens Tillufson (16de Aarh.), 46 210. — Skure, svensk Anfører [1555], 58 43, 45.
- Bjenede*, Landsby ved Sorø, tidligere med Bispegaard, 40-41 129 f., 135, 136. — Se endv. under Kirkebygninger. — *gaard*, dens Historie 40-41 129, 136.
- Bjerring*, Kirke i Slesvig, 49 353.
- Bjoldorp*, Sogn i Slesvig, 49 352.
- Björgulf*, Sysselmand i Finmarken, 60 347 f.
- Björkenäs*, ved Kalmar, Ruiner her, 54 169 f.
- Björkö*, i Mälaren, 54 165, 163.
- Björn*, Konge i Sverige [831]; modtager Ansgar, 50 353. — en Irlænder i russisk Tjeneste [1015], 47 50, 69. — Korsbroder i Nidaros (13de Aarh.), 61 73. — Andersson [1502], 51 239. — Asbrandson (Bredvikingekappe), en af Jomsvikingerne [982-83, 999], 38-39 7-9, 40-41 27-29, 59 195. — den bretske, Palnatokes Svoger, 52 286 f., 59 196, 202. — Buk, norsk Høvding (12te Aarh.), 46 190. — Buna, norsk Høvding, 36-37 4. — Einarsøn Jorsalfarer, isl. Bonde [† 1415], hans Reise til Jerusalem, 36-37 51, 61 69, 193. — Gautske, norsk Bonde (11te Aarh.), 46 33. — Gillsen, isl. Biskop [1147], 61 225. — Gullben, isl. Landnamsmand, 40-41 49. — at Haugi, svensk Sagnkonge, 44-45 187, 60 3. — Hittölskappe, isl. Skjald, 61 144 f., jfr. 210. — Jærnside, Sagnkonge, 48 253 f., 50 293 f.,

- 54 186-87. — Jonsøn paa Skardsaa, isl. Bonde, 47 180, 181, 183, 53 314, 339. — Kjøbmand, Harald Haarfagers Søn, Konge i Vigen, 36-37 82, 83, 42-43 271, 46 83. — Krep-
phendi, isl. Skjald, 46 88, 61 149. — Magnusson, Provst
paa Island [1740], 53 339. — Olafsen, isl. Præst [1600],
53 339. — Olufsen, dansk Herremand [1407], 38-39 298,
54 165, 168, 170-71, 186. — Thorvaldsøn, isl. Bonde, 61 45 f.,
47. — Johan, dansk Ridder (16de Aarh.), 51 245. —
Niels Jørgensen, Borger i Slangerup [1733], 56 96, 99, 100.
Bjørnsen, S. M., Forstraad, udgraver 1832 Gurre, 38-39
319 f.
Blaa, Laurits Jenssøn, Eier af Orebygaard [1422], 38-39
339-41.
Blaamænd, se Sagregister.
Blafinnungstiorn, Fjord i Angermanland, 44-45 170, 174, 46 36.
Blanca, Magnus Smeks Dronning [1343], 46 181.
Blanco, Forbjærg paa Afrikas Vestkyst, 57 95, 46 109.
Blefken, Dithmar, Forf. af en Islands Beskrivelse [1607],
58 300-317 f., pas.
Bleking, svensk Landskab, 48 273, 275, 277 f., 49 389, 54 134,
150, 156, 157.
Block, Johannes, Kannik i Viborg [† 1580(?)], 47 94, 95 f., 105.
Blod-Egil, bornholmsk Høvding, 38-39 19 f., 62 107.
Blot-Svend, svensk Konge [† 1083], 44-45 180. — forfølger
Christendommen, 54 159.
Blydum, Landsby paa Sild, 51 208.
Bländinge, Kirke i Varend, hertil knyttet Sagn om de
Danskes Nederlag, 54 161.
Bo, Mester, har gjort Røgelsekarret i Bregninge, 46 290.
Bochara, Abbasidernes Hovedstad, 42-43 113 f., 136-138, 364.
Bodild, Datter af Kong Valdemar og Tove, 38 338-39. —
af Gjerløv, anklaget for Trolddom [1732], 56 89. —
Jonsdatter [1703], 56 58 f. — B.s Kirkegaard, en Høj
ved Søborg, 51 308, 355, 360-61. — se Bothild.
Bodsø, Sogn i Jemteland, 44-45 168, 169, 174.
Boemund, normannisk Høvding, 44, 45 244, 247.
Boge, Lokalitet paa Gotland, 52 139, 141, 144, 154, 156.
Boghe, friskisk Fyrste, opfører Kurgraven, 59 12.
Bogsø, paa Grændsen mellem Dalsland og Norge, 44-45 155,
161, 174, 46 157, 158, 49 149.
Bogø, ved Møen, 36-37 242, 38-39 93, 56 42. — Ruiner her,
47 317.
Bohus, norsk Slot og Lehn [1531], 53 28, 36, 52, 57. —
under skaanske Krig, 56 215.

- Bohuslen*, i Oldtiden Vigen, svensk Provinds, 38-39 187, 44-45 155, 46 55, 156 f., 49 146.
- Bojer*, et keltisk Folk i Bøhmen, 48 225.
- Bokaa*, paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 160, 46 157, 49 149.
- Bokercke*, Sogn i Slesvig, heri et Capel, 49 350.
- Bøkn*, = Buknøen ved Indløbet til Bukn- el. Stavangerfjorden, 46 87.
- Boldick*, Jeronimus, Hertug Hans den Ældres Secretair, [1553], 53 71.
- Boleslav I*, polsk Konge, = Burisleif [1018], 38-39 5 f., 11, 47 52, 56 f., 66 f. — II, Konge af Bøhmen [955], 38-39 6. — Hertug af Bøhmen [967], 53 269.
- Bølg* = Bolgen paa Helgeland, 46 366.
- Bollesen*, Christen, Forpagter og kgl. Foged paa Abrahamstrup [1646], 55 151, 161 f., 175 ff., 182 f. — Forstander paa Herlufsholm [1653], 55 184 f. — † 1669, 55 186. — Stamfader til Familien Luxdorph, 55 162, 186, 202. — Stifter af Luxdorps Legat 56 315, 325.
- Ból*m, Ø, nævnt i Sn. E. og Hervararsaga, ukjendt Lokalitet, 46 86, 90, 54 163.
- Bonaparte*, Louis Lucien, hans Udtalelse om Sproget paa Shetlandsøerne, 60 200 f.
- Bonde*, Æsger, Biskop i Aarhus [1312], 60 166.
- Bondo Friso*, paa Døbefonten fra Baarse, 46 289.
- Bonifacius VIII*, Pave, hans Formaning til Erik Menved 1295, 51 296, 60 123 f. — Fuldmagt og Breve til Isarnus, 60 125 f., 143 f., 154. — Brev til Jens Grand, 60 136 f., 151 f. — Dom i J. G's Sag mod Kongen, 60 137 f.
- Borby* [Borgby], Landsby ved Eckernförde, 38-39 385 f., 49 344 f.
- Bordelum* el. *Borlum*, Sogn i Slesvig, 49 347.
- Bordesholm*, By i Holsten, her Forlig 1556, 53 72.
- Bording*, Anders, dansk Digter (1619-1677), 56 216 f.
- Borg*, Gaard i Myresyssel paa Island, 61 43-44.
- Borgarey*, en af Orknøerne, 52 49, 53, 63, 103.
- Borgarfjördr*, paa Orknøerne, 57 336. — paa Hjaltland, her Ruiner af en Borg, 57 367 f. — paa Island, 61 209.
- Borghild*, Helge Hundingbanes Moder, 40-41 308, 44-45 270. — Magnus d. Blindes Moder, 46 214.
- Borgund*, Ø i Sn. E. = Borgundøen paa Søndmøre, 46 85, 88, 48 268, 269, 290.
- Boris*, bulgarsk Fyrste [972], 53 275, 279, 285.
- Borlund*, maaske = Boeslunde i Sjælland, 38,39 41.

Borne, Sogn i Slesvig, 49 348, 358.

Bornholm, Ø i Østersøen, dens opr. Navn Borgund, 48 290 f.
— Mellemlid for Handelen mellem Norden og Orienten,
36-37 340, 48 292. — udplyndredes ofte af Vikinger, 49
387. — Jens Grand paa B., 51 296, 298, 300, 352. — Be-
folkning mod S. og N. forskjellig, 53 369. — Fund her
se Sagregister: Bronzealder, Jernalder.

Borre, Sogn paa Møen, tidligere en Kjøbstad, 36-37 242 f.;
her et Kloster, 36-37 108. — i Aarhus Stift, tidligere
Kloster, 36-37 109. — Sø i Nordsjælland, heri Levninger
af Dronningholm Slot, 42-43 7.

Borreby, Herregaard i Sydsjælland, 53 117, 56 229.

Borup i Sjælland, tidligere Kloster, 36-37 108.

Borwin, vendisk Fyrste i Meklenburg (12te Aarh.), 38-39
98, 105.

Bosterotjern, Lokalitet paa Grændsen mellem Norge og
Sverige, 44-45 164 f., 174, 46 157. — = Busteruds-Sumpen,
49 149.

Both, L., Lieutenant, Bemærkninger til et Kort over Sliens
Vestende, 59 213 f.

Bothild, gift med Gallizu Ulf, 36-37 32. — Erik Eiegods
Dronning, 36-37 32. — se Bodild.

Bothwell, skotsk Jarl (16de Aarh.), 62 15.

Botulf, Biskop i Holsten (1239-46), 61 206.

Boye, V.: „To Fund af Smedeværktøi fra den
sidste hedenske Tid i Danmark“, 58 191-200. —
„Begravelser fra Sten- og Bronzealderen“, 58
200-215. — „Bidrag til Kundskab om den ældre
Jernalder i Danmark“, 60 26-61. — Tillæg hertil,
60 226-228. — „Udgravning af en Jættestue ved
Hammer“, 62 323-355.

Boyenbüll, Capel i Nordfrisland, 51 171, 197, 210.

Braalund, Helge Hundingsbanes Fødested, 40-41 308, 44-
45 270.

Braderup, Landsby paa Sild, 51 180, 208.

Brage, Søn af Skjoldungen Halfdan, 48 300. — den Gamle,
Skjald i 1ste Halvdel af 9de Aarh., Vers om Gefjon,
48 253, 308. — Skjald hos Regnar Lodbrogs Sønnesøn,
60 3, 61 87, 113, 138, 62 72 f. — Digt om Regnar Lod-
brogs Skjold [Loðbrókardrápa], 60 3-13, 61 138. — Vers
i S. E., 61 308, 326.

Brahe, Peder, til Vidskølle, Ridder og Rigsraad [1441],
38-39 339, 51 228 f., 231. — hans Sønner, Axel [til Krog-
holm † 1487] og Niels til Vidskølle, 38-39 362, 51 288 f.,

331. — Steen, Lehnsmænd paa Kallundborg [1597], 55
 108. — Tyge, til Tostrup [† 1523], 38-39 340.
 — Tyge [1546-1601], Astronom, hans Forhold til
 Astrologi, 40-41 301 f., 326 f. — hans Yttring om Stjer-
 nernes Kræfter og Indflydelse, 40-41 321. — forlader
 Danmark 1597, 40-41 329. — hans Ophold i Meklen-
 burg og hos Keiser Rudolf, 40-41 20, 330. — hans Minde-
 støtte, 56 185, 199.
- Bramstrup*, Herregaard i Fyen, 55 83, 84, 89.
- Brand*, Jarl i Helgeland, 46 40. — Jonsson, Biskop i Holum
 [† 1264]; Forf. af Stjórn, 53 308 f., 322, 61 304. — Over-
 sættelse af Alexanders Saga, 61 303. — Jonsen, Bog-
 trykker paa Island (efter 1616), 53 325. — J., hans
 Beskrivelse af Orknøerne, 60 202 f., 215. — hinn ørvi,
 Islænder, hos Olaf d. hellige, 61 32 f.
- Brandenburg*, Provinds i Preussen, 36-37 182, 205, 53 373.
- Brandsmark*, Landsby i Sydsjælland, 40-41 134.
- Bratkleven*, paa Grændsen af Norge og Sverige, 44-45, 160, 161.
- Bratsberg*, Gaard i Grenland, 36-37 67, 78. — Amt, 36-37
 63, 46 82.
- Brattelid*, Erik den rødes Gaard i Grønland, 40-41 4, 9, 50.
- Braut-Anund*, Konge i Upsala, 48 310, 50 303 f. — kaldes
 i en svensk Krønike *Bræntamundher*, 50 328. — i Rim-
 krøniken *Brettamunder*, 50 335. — hos Johannes Magnus
Bratemundus, 50 352 f.
- Brebuster* [Breiðibólstaðr], Gaard paa Orknøerne, 57 309.
- Breda*, By i Holland, her en Tractat mellem Danmark og
 Storbritanien 1667, 62 5, 24 f., 26.
- Brede*, Sogn i Slesvig, 49 343.
- Bredfjordsfjærdingen* paa Island, dens Folketal 1107, 49 170.
- Bredsdorff*, J., hans Skrift om Guldhornsindskriften, 47 327,
 336, 53 161 f., 55 365.
- Bredstede*, Sogn og Amt i Slesvig, 49 347.
- Bregentved*, Herregaard i Sydsjælland, 52 253, 54 207, 208, 55
 144, 151, 302, 307. — bliver Grevskab 1750, 56 125.
- Brehe*, Lokalitet paa Grændsen af Norge og Sverige, 44-45
 166, 167.
- Brehelning*, Kirke i Slesvig, 49 347.
- Breide*, Eiende af Vargaard i Fyen i 16de Aarh., 53 63.
- Brekka*, Gaard paa Hjaltland, 46 94, 57 360, 361.
- Brekkeur*, Gaard paa en af Orknøerne, 52 73.
- Bremen*, By i Tydskland, dens Handel paa Island i 16-17de
 Aarh., 58 261 f., 302 f., 307. — Bispedømme oprettet 788
 af Carl d. Store, 58 323. — forenet med Hamburg 848,

- 58 ³²⁶. — dets senere Skjæbne 58 ³²³. — Liste over Erkebisperne 936-1104, 58 ³³⁰. — senere Erkebisper, 36-37 ⁴⁸, 53 ⁵⁰, 55 ¹⁵⁶, 182.
- Brennius* og *Belinus*, to engelske Kongesønner, 48 ¹⁷⁰ f.
- Brennøerne* ved Götaelv, gammel Handelsplads, 46 ⁸⁴, 62 ¹¹⁸.
— Slavemarkeder her, 36-37 s. — Forlig mellem Hardeknud og Magnus, 58 ³³² f.
- Brenterne*, en herulisk Stamme, 48 ³¹⁷ f.
- Bretagne*, dets Forhold til Normannerne, 36-37 ²⁹, 51 ¹²⁹ f., 157. — beskrevet af arabiske Geografer, 57 ¹⁹² f.
- Bretigny*, Fredslutning her 1360, 58 ³⁴⁶, 350.
- Bretland*, se Wales.
- Brian*, irsk Konge, leverer Slaget ved Clontarf 1014, 36-37 ⁹ f., 15, 44-45 ²⁷².
- Brigida*, Harald Gilles Datter, 46 ¹⁸⁹ f., 214. — Ulf Uspak-søns D., 46 ¹⁹¹, 215-216.
- Brising*, = Kvamsøen paa Søndmøre (?), 46 ⁸⁵.
- Britannien*, dets Navn, 49 ⁶⁴. — Kelterne de ældste Beboere, 49 ³⁸³. — Phøniciernes Besøg, 36-37 ¹⁹ f. — Romernes Colonier, 36-37 ³²⁹. — Angelsaxernes Erobring, 36-37 ²³, 55. — Picternes Angreb, 36-37 ²⁹⁷, 330. — Beskrivelse hos arab. Geogr., 57 ¹⁵, 22, 179, 183 f.
- Briter* (Cimbrer, Kymrer), besejres af Kong Osvald, 36-37 ³⁰⁵. — i Sydsotland, blandede med Belger, 36-37 ³²⁹ f. — Trojaneren Brutus deres Stamfader, 54 ¹³⁷.
- Britia*, en Ø hos Forfatteren Prokopius (Jylland?), 40-41 ¹⁶³, 47 ³⁵⁰.
- Brizaner*, et vendisk Folk, 38-39 ²².
- Broaker*, Sogn i Sundeved, 49 ³⁵².
- Brochmand*, Jesper, Sjællands Biskop (1585-1652), 51 ³⁴³, 56 ²⁰⁹ f., 283.
- Brodersby*, Sogn i Slesvig, 49 ³⁴⁸, 54 ¹⁹⁶ f. — Capel [1250], 54 ²⁰⁵.
- Brogar*, Gaard paa Mainland (Orknøerne), 52 ⁸⁴ f.
- Brokkenhus*, Frants, Lehnsmand paa Abrahamstrup og Kjøbenhavns Slot [1562], 55 ⁶⁸, 83 f. — Deltagelse i Syvaarskrigen, 55 ⁸⁴. — Rigsmarsk [1567], 55 ⁸⁵. — Hans Hustru Christence Lykke [† 1569], 55 ⁸⁹. — Jakob til Tidselholt [1535], 53 ⁹⁷. — Laurids til Bramstrup og Egeskov, 55 ⁸⁹. — Mikkil, til Bramstrup [† 1555], 55 ⁸³ f. — Oluf, Lehnsmand paa Svenstrup [1658], 55 ¹⁹³. — Peder, til Nordskov [1663], 55 ²³². — Riborg, Dronning Anna Cathrines Jomfru, indespærret 1599, 38-39 ²⁸² f.

- Brostuarhella*, Lokalitet paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 172, 46 161.
- Brotabæk*, paa Grændsen mellem Dalsland og Bohuslen, 44-45 160, 162, 46 156, 49 148.
- Brother Island*, en af Shetlandsøerne, 57 341 f., 354.
- Brough*, Gaard paa Orknøerne, 57 314. — paa Hjøltland, 57 365 f.
- Breia* i Sn. E. = Broøen i Søndfjord, 46 85, 87.
- Brun*, Fru Frederikke [1798], 56 239 f. — Malte, Geograf, 57 4, 81.
— Nicolaus, Biskop i Slesvig (14de Aarh.), 51 177, 181, 187, 213.
- Brunanborg*, i Northumberland, her stort Slag 937, 36-37 87.
- Brunlaug*, Herregaard i Norge, 53 29.
- Brunok*, undergaaet Sogn i Nordfrisland, 49 355, 51 195, 210.
- Brunsborg*, Michel van, dansk Sendebud [1533], 53 29 f.
- Brusey*, Ø blandt Shetlandsøerne, 46 95, 57 342, 349, 355, 356, 373.
- Bruun*; Hans, Graabrødrenes Generalminister i Danmark [1530], 47 166. — Simon Gotfr., Frederik V's Kammer-tjener og Livchirurg, 56 117.
- Bruzelius*, Niels G.: „Beskrifning om åtskilliga i Skåne och Södra Halland belägna fornlemningar“, 54 339-57. — „Beskrifning om ett i Skåne funnit bronzevapen“, 54 357-358. — „Beskrifning om ett i Skåne anträffadt fynd från Jernåldran“, 58 177-190.
- Brynild*, Valkyrie, 63 176 f., 178.
- Brynjolf*, Jarl i Helgeland, 46 40. — Bjørgulfson, norsk Lendermand [† 867], 60 347 f. — Sveinsson, Biskop i Skalholt (1605-74), Samler af Haandskrifter (ældre og yngre Edda), 47 180 f., 191, 355, 53 309, 329 t., 59 192, 61 78, 81 f., 91, 97, 205, 63 62. — Botildsøn, svensk Rigsraad [1285], 44-45 149, 172, 173, 190.
- Brynjölfsson*, G., Periculum runologicum, Forklaring af Guld-hornsindskriften, 53 161 f., 55 365. — Overs. af „Saga af Tristan og Isodd“, 51 3-160. — „Bemærkninger om málaspjót, málajárn og de beslægtede Ord“, 52 103-121. — „Brage den gamles Kvad om Regnar Lodbrogs Skjold“, 60 3-13.
- Bryske*, Antonius, Rigscantsler [1597], 54 207.
- Brækebæk*, paa Grændsen af Bohuslen og Dalsland, 44-45 160, 164, 49 148.
- Brætschislav*, russisk Fyrste 47 50, 71. — erobrer Novgorod 1021, 47 54, 56. — behersker Kiev, 47 73 f.
- Brønlund*, Slot ved Aabenraa [1193], 51 283.
- Brøns*, Sogn i Slesvig, 49 341.

- Brøsum*, Landsby i Nordfrisland, 51 203, 211.
- Bud*, Bygd i Romsdalen, Rigsdag her 1533, 53 33.
- Budånes*, spansk el. portugisisk By, hos arabiske Geografer, mulig Setubal, 57 188.
- Budarbæk*, paa Grændsen af Norge og Sverige, 44-45 162, 46 156, 49 148.
- Budsemark*, *Budsene*, Lokaliteter paa Møen, 53 388.
- Bue den Digre*, Jomsviking, 59 189 f., 195, 197 f. — hans Søn Sigurd, 59 202.
- Bug*, Flod i Rusland, Grændsen for Avarernes Rige, 44-45 307, 53 198.
- Bugenhagen*, Johannes, Luthers Discipel (1485-1558), ordner Kirkeforholdene efter Reformationen, 56 182, 203.
- Bugierne*, et slavisk Folk ved Bug, 53 198.
- Bugislav*, pommersk Fyrste, 38-39 48, 60. — søger Hjælp hos Henrik Løve, 38-39 68. — deltager i Toget mod Rygen 1168, 38-39 70, 80. — bliver Hertug 1181, 38-39 97. — Nederlag mod Absalon, 38-39 98 f., 36-37 280 f. — bliver Knud VI's Vasal, 38-39 103 f.
- Bukhow*, Lokalitet ved Stralsund, 36-37 220.
- Buknøen* se Bókn.
- Bulgar*, By ved Volga, 57 61, 169, 219.
- Bulgarer*, 57 22, 29, 61, 65, 105, 171-178 passim, 228. — trænge 487 fra Volga frem mod Byzants, 44-45 299 f., 309. — byzantinske Keiseres Krige mod dem, 44-45 304, 310, 53 196, 203 f., 230, 246 f., 272. — arab. Gesandtskab til B., 53 210, 57 20. — Christendommens Indførelse, 53 216, 224. — de sorte B. hinsides Don, 53 257, 262. — Islamismens Udbredelse, 53 289, 57 201, 202, 226. — russiske Fyrsters Krige mod dem, 53 273, 275 f., 287.
- Bulgarien*, se Bulgarer, desuden: 57 58, 105 f.
- Bulum*, Sogn i Nordfrisland, 51 181, 208.
- Bundo*, Biskop i Slesvig [† 1280], 59 254.
- Bundum*, Sogn i Nordfrisland, 51 181, 208.
- Bunkeflo*, Nikolas, Kannik i Roskilde, 60 156.
- Buphever*, *Bupsee* og *Bupte*, undergaaede Sogne i Nordfrisland, 49 354 f., 51 179, 191, 193, 210.
- Burg*, By paa Femern, 49 362.
- Burg*, die, et Plateau i Brodersby S. i Slesvig, tidligere en Ø, 54 196, 199, 201.
- Burgunder*, germansk Folk, dets Herkomst, 36-37 20 f., 48 233. — Navn paa forskellige Sprog, 48 246. — Benævnelse paa Bornholmerne, 48 291 f., 54 140. — burgundiske Hofs Holdning under Grevens Feide, 53 103 f.

- Buris*, dansk Prinds, Deltager i Vendertogene [1164-1167], 38-39 63-66. — Forræderi og Fængsling, 38-39 68, 363, 47 287, 51 279, 282. — Sagn om ham, 59 344.
- Burislav*, russisk Fyrste, 47 61 f. — vendisk (polsk?) Konge (10de Aarh.), 38-39 5 f., 8, 59 195.
- Burkarl*, Sogn i Slesvig, 49 351.
- Burr*, Point of, Forbjærg i Hjaltland, 57 359 f.
- Burra*, en af Shetlandsøerne, 57 342, 352-56.
- Burstaborg*, islandsk Navn for Stettin, 36-37 240 f.
- Burste*, Træl hos Haakon d. Gamle, 62 144 f, 149.
- Bussenitze*, Lokalitet paa Rygen, 53 388.
- Busser*, Lektor ved Gymnasiet i Linköping [† 1799], 56 377.
- Bussin*, Landsby i Pommern, 53 390.
- Bustrup*, By i Sydslesvig, 59 80, 82 f., 204 f. — Herregaard ved Skive [1560], 51 251, 55 28, 56 223.
- Butue*, vendisk Prinds, 38-39 17 f.
- Butzin*, 2 Landsbyer i Meklenburg, 53 390.
- Butzow*, By i Meklenburg, 53 389.
- Buzzards Bay* i Nord-Amerika = Norb. Strømsfjord, 40-41 18.
- Bydelsbach*, Albert, Lehnsmænd paa Flynderborg [1419], 51 224.
- Byrsa*, Jarlesæde paa Orknøerne, 62 16.
- Byrstada* (Busta), Gaard paa Hjaltland, 46 94, 57 361.
- Byzants*, østromerske Riges Hovedstad, Handelsveie herfra, 44-45 289. — Russernes Forbindelser og Sammenstød med B., 44-45 286 f., 304 f., 310, 53 193-297 pas. — Reiser fra Norden hertil, 54 104, 105, 107 f.; se Constantinopel.
- Büldorp*, Kirke i Slesvig, 49 351.
- Bülów*, gammel meklenburgsk Adelslægt, 55 118, 119. — Adam, Hofmarschal i Schwerin, 55 119. — Adam, Staldmester hos Chr. IV [1619], 55 119. — Christian, Lehnsmænd paa Abrahamstrup [1607], 55 125. — Engelke, Hofchef [1795], 56 190. — Frants Chr., Generallieutenant, 55 126. — Frederik, Generallieutenant, 55 126. — Hans Henrik, Chr. VII's Staldmester, 56 179, 188. — Joachim, Lehnsmænd paa Frederiksborg og Kronborg [† 1615], 55 108, 118 f., 119, 126. — Joachim Chr., Amtmand i Frederiksborg A., 56 16 f., 21. — Johan, Geheimeraad, Eier af Sanderumgaard, 51 349, 55 126, 321. — Levin, Ritmester [† 1657], 55 169. — Poul Martin, Generalmajor, Fr. VII's Adjudant, 55 126.
- Bünstorp*, Sogn i Sydslesvig, 49 345.
- Bützow*, By i Meklenburg, 36-37 226.
- Bæfjaa*, Elv i Norge, Slag her 1161, 46 193.
- Bø*, Præstegæld i sydlige Norge, 36-37 64 f., 76.

- Bøgvad*, Johan, Slotsfoged paa Frederiksborg og Forpagter paa Abrahamstrup [1634], 55 130, 140-166 pas., 202, 212.
- Bøhmen*, Navnet opr. keltisk (af Bojer) overført til Germaner og Slaver, 36-37 179, 181, 42-43 5; 48 225. — bøhmiske Prindsesser, 47 218 f. — b. Troppers Deltagelse i Krig mod Sverige, 47 224 f. — mange Slotte her, 53 377, 394.
- Bøke* el. *Beke*, Lokalitet paa Rygen, 36-37 220 f.
- Bøking*, Herred i Nordfrisland, 49 340, 356, 51 164, 168, 174 f., 205.
- Bøle*, Sogn i Sydslesvig, 49 348.
- Bølle*, Birgitte, gift med Chr. Gjøe [† 1595], 38-39 340. — Christine, gift med Jesper Krafse [† 1604], 38-39 340. — Dorothea, Knud Ruds Hustru [† 1554], 38-39 340. — Erik Madsen til Orebygaard [† 1562], 38-39 340. — hans Forhold under Grevens Feide, 53 87, 89, 100. — Mads Eriksen, Ridder og Rigsraad, Lehnsmænd paa Thureby [† 1540], 38-39 339. — hans Forhold under Grevens Feide, 53 86, 88 f., 100 f., 108, 113 f., 115.
- Bølværk*, islandsk Skjald, 61 149, 257.
- Bømløen*, ved Indløbet til Hardangerfjord, 46 87, 366.

C.

- Cabot*, Johan, en Venetianer, opdager 1497 Newfoundland, 40-41 35.
- Cadiz*, By i Spanien, erobres af Normannerne 844, 36-37 25-26. — hos arabiske Geografer, 57 15, 84, 99, 156.
- Caen*, By i Normandiet, 52 274.
- Cahira*, By i Ægypten, videnskabeligt Centrum, 57 25, 44, 46.
- Calabrien*, Landskab i Italien, erobret af Normannerne, 44-45 220, 238, 245, 249.
- Calatschibetta*, By paa Sicilien, 44-45 255.
- Caledonerne*, Folk i Skotland = Pictar, deres germanske Oprindelse, 36-37 297.
- Calf of Eidey* = Eiðeyjarkálfr. — of Flotey = Flateyjarkálfr, 2 Smaaholme blandt Orknøerne, 52 52.
- Calicut*, Havn paa Malabarkysten, 57 68, 135.
- Calixtus* II, Pave [1118], 46 331. — III, Pave [1457], 58 353.
- Callisthenes*, Alexander d. Stores Feltherre, 40-41 262.
- Calmar*, By i Sverige, Erik af Pommerns Kroning 1397, 51 317, 60 366. — skylder den orientalske Handel sin Opkomst, 54 106, 108, 150, 152. — Navn, 54 153. — C. = Birka,

- 157, 167, 172, 174. — hos Araberne en By i Finmarken, 57 209 f., 214.
- Calmarvon*, Forbund her mellem England og Norge 1284, 46 205.
- Camaru*, Bjærge i Assam, 57 144.
- Cambaya*, By i Indien, 57 114 f., 130, 132.
- Cammin*, By i Pommern, 36-37 234 f. — angribes af Valdemar I 1173, 36-37 236, 38-39 94. — Christendommen prædikes her, 38-39 28. — beleires af Knud VI [1185], 38-39 103 f.
- Camkan*, Bombay-Districtet i Indien, 57 131.
- Camminer-Bodden*, Sø i Pommern, 36-37 237.
- Campanien*, Landskab i Nedre Italien, 44-45 232.
- Cannæ*, Stad i Apulien, Slag mellem Normanner og Græker 1018, 44-45 230, 241.
- Canoge*, By i Indien, 57 60, 131 f.
- Canterbury*, Hovedstaden i Kent, 36-37 7, 15.
- Cape Wrath*, Skotlands Nordvestspids, 52 100.
- Capgrave*, John, Forfatter af *Nova Legenda Angliæ*, 54 14, 16, 70 f., 76.
- Cappel*, Kirke i Slesvig, 49 348 f.
- Capua*, longobardisk Fyrstendømme, 44-45 220. — erobres af Normannerne, 44-45 229-34.
- Caracalla*, romersk Keiser, 44-45 290, 308.
- Carcassone*, By i Languedoc, 58 344. — Certificat af Consulerne her [1359], 58 364, 370.
- Cardanus*, italiensk Astrolog [1501], 40-41 301.
- Carenz*, Provinds og By paa Rygen, 36-37 317. — angribes af de Danske 1165 og erobres 1168, 38-39 66, 74 f.
- Caribert*, frankisk Konge (6te Aarh.), 54 5.
- Carinus*, romersk Keiser [283], 44-45 294, 309.
- Carl*, dansk Prinds, Søn af Christian V, Eier af Jægerspris [1703], 56 42-43, 60 f., 70, 79, 80. — dør 1729, 56 86. — X Gustav, svensk Konge, 56 213, 226. — XI, svensk Konge, 52 208. — Knudson, Konge i Sverige, 46 210, 211, 213, 58 39, 60 7. — Valg og Kroning i Norge 1449, 46 329, 344 f., 51 240. — Sverkersøn, svensk Konge, 44-45 180, 46 213, 50 356. — svensk Prinds [1198], 46 333. — IV, tysk Keiser, 47 213. — islandsk Abbed og Forfatter, 52 8. — Erkebiskop i Lund [† 1334], 54 319, 336. — den Store, romersk Keiser, Kampe med Saxerne, 36-37 24, 51 204, 58 323. — med Normannerne, 42-43

- 304 f. — med Avarerne, 42-43 307. — Sagn om ham, 38-39 288. — Forhold til Norden, 59 10, 112, 146, 61 89, 88, 62 75 f. — se endvidere Sagregistret: Romaner.
- den skaldede, Konge i Frankrig, 36-37 29, 51 125, 59 146 f. — V, fransk Konge, 58 342, 345 f., 358 f. — VII, Konge i Frankrig [1456], 58 354. — II, engelsk Konge, 62 20. — II, Konge af Navarra [1353], 58 342, 345. — se Karl.
- Carlskrona*, By i Sverige, 55 289, 306, 310, 314, 375.
- Carlstad*, By i Sverige, 44-45 155, 179.
- Carlsten*, Fæstning i Sverige [1709], 56 194, 212.
- Carmona*, By i Spanien, 36-37 27.
- Carstens*, Gerh. Fred., Cancelliraad, Medlem af Landvæsens-commissionen, 56 152, 155, 159.
- Carthago*, dets Colonier og Opdagelser, 54 94-97, 195.
- Carwen*, Landsby paa Øen Ruden, 36-37 221.
- Casimir*, pommersk Fyrste [1164], 38-39 48, 64. — Deltagelse i Vendertogene 1168-1170, 38-39 70, 80 f., 96. — Hertug 1181, 38-39 97.
- Caspiske Hav*, hos arab. Geogr. Chazarerhavet, 46 58, 53 249, 54 105, 57 12-16 pas., 27, 35, 42, 51, 57, 66, 71, 105, 109, 161, 163 f., 168.
- Castens*, Kammersecretair hos Prinds Carl, 56 77 f.
- Castrogiovanni*, By paa Sicilien, 44-45 250-51, 255.
- Castronuovo*, By paa Sicilien, 44-45 250.
- Castrén*, svensk Videnskabsmand, Yttringer om Fjældlapper og Skovlapper, 62 32.
- Catalonien*, Provinds i Spanien, 57 189.
- Catania*, By paa Sicilien, 44-45 250, 256.
- Catharinenheerd*, Kirke i Eidersted, 49 354, 51 199, 211, 214.
- Caucasus*, Forvanskning af persisk Koh-kâf, Bjærgkjæde, 57 60, 66 f., 174-175.
- Ceadwalla*, Konge i Wales [634], 36-37 304-5, 49 128 f., 54 10, 90.
- Cecilie*, Sune Ebbesøns Hustru, 40-41 128. — Abraham Brodersøns og Bonde Jepsen Thotts H. [1457], 38-39 338-40. — Folkvid Lagmands H., 46 195, 215. — Gregorius Andreassøns H., senere Dronning paa Syderøerne [1249], 46 187, 207. — Kong Sverres Datter, 46 212, 215, 330 f. — Jønsdatter, Henneke Grubendals H. [1391], 51 313 f. — Nielsdatter, Niels Knudssøns H. [1346], 51 312.
- Cénréd*, Konge i Northumberland [† 718], 48 257.
- Censorin*, romersk Forfatter (3die Aarh. e. C.), 40-41 287, 291, 307.
- Centorbi*, By paa Sicilien, 44-45 254.

- Ceolwulf*, Konge i Northumberland [737], 48 257.
Cerami, Flod paa Sicilien, 44-45 258.
Cerne, en afrikansk Ø, 54 95.
Cervantes, Don Quijotes Forfatter, 51 101 f., 153.
Ceuta, By i Marocco, 36-37 60. — dens oprindelige Navn Septum, Septa; plyndret af engelske Høvdinge (11te Aarh.), 52 36 f., 57 32, 107.
Ceylon, Ø ved Indien, omtalt hos arabiske Geografer, 57 15, 31, 42, 45, 61, 87, 111-113, 136 f., 142.
Chaldæer, østerlandsk Folk, de ældste Astrologer, deres Tidsberegninger, 40-41 262 f. — Tilbedelse af Ilden og Stjernerne, 40-41 267 f., 278, 284 f., 291 f.
Chalusus, Flod i Nordtyskland, 54 141.
Cham, Stamfader til Kopter, Negre og Berber, 57 56.
Chamdan, den gule Flod, 57 109, 112-114, 154 f.
Charlotte Amalie, Chr. V's Dronning [† 1714], 56 68, 101.
Chaucherne, et nordtysk Folk ved Elben, 54 141.
Chazar, By ved det caspiske Hav, 57 31, 51, 97, 105.
Chazarer, Folk i Sydrusland, indvandret fra Asien til Stepperne mellem Volga og Don, 53 195. — deres Udbredelse og Kampe med de omboende Folk, 44-45 302, 307, 310, 47 24, 27, 53 195 f., 227 f., 246, 272, 289, 57 165 f., 175. — Livvagt hos den græske Keiser, 44-45 290, 294. — dygtigt Handelsfolk, 57 164. — deres Land kaldet Captschaq, 57 22, 48, 203, 216.
Chazarerhavet = det caspiske Hav, 57 57.
Cherson, græsk Coloni i Sydrusland, dens Forhold til Russer, Chazarer og Græker, 53 195, 219, 253, 261 f., 283, 293, 295 f.
Chevetot, By i Lilleasien, 52 43.
China, den beboede Jords østligste Grændse, 57 14, 19, 22, 51, 81, 84, 90, 109, 136. — Hovedstaden, 57 60 f., 153 f. — Handelsforbindelse med Araberne, 57 5 f., 9 f., 12 f., 154. — Kunstfærdighed, 57 59, 145. — Revolutioner i Ch., 57 5 og 153 f.; jfr. endvidere, 57 16, 20, 24, 27, 31, 37, 40, 59 f., 64, 99, 101, 104, 105, 107, 108, 113, 128.
Chochilaich, dansk Konge (Hugleik) [515], 48 257, 303 f., 316, 54 106, 55 377.
Chorasan, Provinds i Persien, 42-43 82 f., 113, 137, 147-49, 364, 57 27, 40, 97, 101, 105.
Choraterne, et slavisk Folk i Vestrusland, 53 193, 231.
Chowaresm, Havet ved, = Aralsøen, 57 57, 66, 105, 178.
Chretien de Troyes, nordfransk Trouvère [1170-90], 51 151 f., 154.
Christen, Hanssøn, forlehnet med Kronborg 1612, 55 127, 130.

- Christens, J. F.*, Districtslæge: „Oplysninger om et i en Mose nær Haraldskjær fundet kvindeligt Lig“, 36-37 165 f.
- Christensen, Anders*, Birkedommer paa Jægerspris [† 1702], 56 16, 36, 42, 55. — *Jørgen*, Skatteforpagter paa Jægerspris [1719], 56 85. — *Stephen*, Skovrider paa Abrahamstrup [1637], 55 149-52.
- Christian I*, Konge i Danmark og Norge, giver 1449 Folmer Knob Brev paa visse Bøder paa hans Gods, 51 322. — bekræfter 1455 Lehnsbrevet til Hertug Adolf, 51 228. — slutter 1456 Alliance med Carl VII af Frankrig, 58 354. — hyldes 1462 af den orknøiske Jarl, 46 183. — Forlig med Erkebispem af Upsala 1465, 55 27. — indløser Abrahamstrup 1469, 55 31 f. — hans Forpligtelser overfor Skotland, 62 3 f., 6, 11.
- II, hans Haandfæstning, Kroning og Tog til Sverige, 51 333 f. — hans Tilhængere under Grevens Feide, 53 4-114 pas. — hans Sigil, 54 332. — Bestyrelse af Abrahamstrup, 55 50-56. — Forhold til Orknøerne 62 12 f.
- III, bor som Hertug paa Haderslev Slot, 47 147. — hans Optræden under Grevens Feide, 53 36-120 pas. — Fundats for Universitetet 1539, 40-41 318. — Brev udstedt paa Kbhvns Slot 1550, 55 64. — Brev fra 1557, 53 73, 55 64, 81. — Abrahamstrup under Chr. III, 55 61 f., 81, 91, jfr. 56 195 f., 198, 205, 212, 222, 228, 62 13.
- IV, 47 260, 55 105, 119, 134, 155 f., 163, 182, 194, 348, 56 8, 160, 201, 210, 213, 214, 226, 324. — Formynderregjeringen, 55 98 f., 56 81, 199, 224, 229. — Kroning 1596, 55 103, 56 229. — Ordning af Lehnstyrelsen, 55 103 f., 108 f., 131, 161, 167. — Sammenkomst med Gustav Adolf, 55 137. — engelske Reiser, 55 126, 132. — Bygning af Frederiksborg, 55 109, 130 f. — Omhu for Krongodserne, 55 138-41, 167 f. — Breve, 55 102, 105 f., 109, 114 f., 117, 122 f., 125, 128, 133 f., 139 f., 142 f., 144-7, 149-51, 156, 160, 164-7, 172.
- V, 56 212, 215 f., 231. — Thronbestigelse 1670, 55 226. — Salg og Tilbagekjøb af Abrahamstrup, 55 233-63. — Krige, 55 249 f., 260. — Reise 1679, 55 260, 262. — Breve, 55 227, 229, 234, 236, 239, 244 f., 248, 250 f., 263.
- VI, Formæling 1721, 56 80. — bliver Konge, 56 88 f. — Styrelse af Jægerspris, 56 68, 86, 101.
- VII, Thronbestigelse, Udenlandsreise, Bestyrelse af Jægerspris, 56 149 f., 159, 192 f., 232, 235.
- VIII, hans Virksomhed paa Jægerspris, 56 292 f., 295, 297, 302, 305.

- Biskop i Ribe [1295], 51 297. — se Christiern.
- Christiane*, Chr. IV's Datter, Hannibald Sehesteds Hustru, 56 224.
- Christiansminde*, Gaard ved Jægerspris, 56 297, 298 f., 306 f., 313, 316.
- Christiern*, Herredsfoged i Holbo Herred [1492], 51 234. — Biskop i Ribe [1555], 55 66. — Andersøn, Lehnsmænd paa Asserbo [1505], 51 239, 241 f. — Bentsøn, svensk Rigsraad [1512], 51 243. — Pedersøn, hans Bearbejdelse af Ogier le Danois, 51 127, 135. — Pedersøn, Provst i Bergen [1490], 46 92. — se Christian.
- Christine*, Kong Hans' Dronning, 55 42 f., 44. — Hakon Hakonssøns Datter, gift 1257 med den spanske Prinds Philip, 36-37 61, 61 72 f., 297.. — Dronning paa Syderøerne [1237], 46 187. — Erling Skakkes Hustru [† 1178], 46 190, 214, 328. — Reidar Sendemands H. (13de Aarh.), 46 200. — Andres Bjarnesøns Datter, 46 206, 208. — Magnus d. Blindes Dronning, 46 214. — Baglerkongen Philips Dronning, 46 215, 330, 332. — Hakon Galins H., 46 215. — Erik Gyldenstjernas H., 51 240. — Pedersdatter, Aage Steeghs Enke (15de Aarh.), 51 316. — af Løve, Niels Axelsøns Enke, 55 11.
- Christoffer*, Hertug af Lolland [† 1363], 58 345, 346 f., 352. — I, Konge i Danmark, 42-43 13, 59 69. — udsteder en Stadsret for Reval 1255, 51 288. — Bondekrig under ham, 53 395. — hans Grav i Ribe, 54 321. — II, K. i D, fængsler Jens Grand, 60 119, 138, 143. — løses af Bandet, 60 162 f. — hans Forlehnninger og Pant-sættelser, 38-39 271, 51 304 f. — Rigets Opløsning, 42-43 13, 55 10. — Beleiring af Gottorp, 59 240 f. — af Baiern, K. i D., 46 208, 48 306, 53 395, 55 22 f., 60 376. — Forlehnninger under ham, 51 225, 228. — Greve af Oldenburg, Anfører under Grevens Feide, 38-39 309, 51 337, 53 36-120 pas., 54 208. — Valdemarsøn [† 1173], hans Deltagelse i Vendertogene, 38-39 42, 58, 63, 67, 78 f., 89. — Valdemarsøn [f. 1344], 38-39 276, 279, 53 348 f., 55 11. — Madsen, Graabrødremunk i Malmø, 47 155 f. — Trondsen, norsk Sendebud [1536], 53 55 f.
- Christophorus*, Søn af den græske Keiser Romanus, 53 247, 261.
- Christus*, Opfattelse af ham i Codex Nasaræus, 40-41 277 f., 304 f. — Frodefreden paa hans Tid, 48 304 f., 307, 50 304. — Chr. og de 12 Disciple, deres Indflydelse paa Sagnet om Kong Arthus, 51 131 f. — Skjaldenes Opfattelse af ham, 60 243 f.

- Chrysostomus*, Oluf, Reformator i Malmø [1529], 47 158.
Chutizi, *Gutizi*, Landet mellem Kemnitzfloden og Elben, 57 379.
Chæremon, ægyptisk Filosof (1ste Aarh.), 40-41 285 f.
Cigalla, Guiseppe de: „Bemærkning om Dronning Dagmars Kors“, 46 344-47.
Cimbrer = Tydskere, 44-45 210, 287, 59 11.
Cincius, Cardinal, pavelig Legat til Danmark (13de Aarh.), 51 284.
Cintra, By i Portugal, 36-37 42-44.
Circipanerne, et vendisk Folk ved Peenefloden, 36-37 209, 222 f. — Tog imod dem, 38-39 16, 26, 61, 67, 86, 97, 104.
Cise, Flod i Pommern, 36-37 210, 227.
Civita, Stad i Apulien, 44-45 241.
Claus, Greve af Holsten, Tractat med Valdemar IV 1340, 60 377 f. — Forlig i Kolding 1365, 51 310. — Gjordsøn, Kongens Cantsler [1529], 47 124, 51 334. — Gynce-linsøn, dansk Adelsmand [1335], 38-39 353 f., 359 — Mortensen Tøndebinder, dansk Reformator, hans Op-træden i Malmø, 47 138-156. — hans Psalmebog, 49 123.
Clausen, M. D., Gartner paa Jægerspris [1831], 56 276, 291 f., 301.
Sct. Clemens Kirke paa Amrom, 49 343, 355, 51 185, 209. — i Nidaros, 38-39 14.
Clemens V, Pave, udnævner Jens Grand til Erkebiskop af Bremen [1310], 60 164 f. — Kobberstikker, 56 185.
Clement, Slotsfoged paa Nyslott [1542], 58 40 f., 45.
Clody el. *Claudi*, Johan, Overførster paa Jægerspris (18de Aarh.), 56 42, 46 f., 57.
Clontarf, Localitet i Irland, her Brian-Slaget 1014, 36-37 12, 44-45 272.
Clyppæløfhæret i Slesvig, 49 340.
Cochinchina, hos arabiske Geografer, 57 109.
Cod, Cap, Forbjærg i Nord-America, Nordboernes Kjalarnæs, 40-41 7, 16-18.
Coelestinus III, Pave [1194], 36-37 48. — [1197], 51 284. — V, Pave [1294], 51 296, 60 120, 121 f.
Colbatz, Kloster i Pommern, 36-37 241, 38-39 90.
Colberg, Kastellani i Pommern, 36-37 239, 241.
Colbjørnsen, Hans, Peder og Anna (18de Aarh.), 56 185, 206 f.
Colding, Povl Jensen, Sognepræst for Herlufsholm (1622-40), 53 348 f.
Comor, *Comr*, en Ø og et Folk i Østasien, 57 117 f.
Compostella, Valfartsted i Gallicien, 36-37 30, 49, 50 108 f.
Coningsburgh, Sogn paa Mainland (Hjaltland), 57 356, 375, 60 205.

- Connecticut*, Stat i Nord-Amerika, 40-41 26.
- Conrad I*, tysk Konge [† 918], 58 327. — II, tysk Keiser (1024-39), 49 338, 59 79. — II, Biskop i Camin, 53 375.
— Franz, Borger i Roskilde [1290], 38-39 345.
- Constantia*, Dronning af Bøhmen, 47 219, 221 f.
- Constantin I d. Store*, romersk Keiser [† 337], 40-41 294 f.
hans Forhold til Christendommen, 40-41 304. — Love, 44-45 291. — overvinder Gotheerne, 44-45 293, 296. — Krig med Licinius, 44-45 295 f.
— II, romersk Keiser (337-40), beherskede Syditalien, 40-41 295. — slaar Gotheerne 332, 44-45 293.
— V, Kopronymos, græsk Keiser, slaar Russerne 774, 44-45 304, 310.
— VII, Porphyrogennetos, græsk Keiser og Skribent (913-959), 53 197 f., 200 f., 209, 211 f. — skriver Basilus' Levnet, 53 218, 224, 239. — hans Kroning, 53 243 f. — Oprør mod ham, 53 46 f. — bliver Enehersker 945, 53 260, 263. — Tog mod Kreta 956, 53 264. — Skrifter, 53 298.
— VIII, græsk Keiser og Skribent, 53 268. — bliver Keiser 963, 53 271, 283, 291. — Gesandtskab fra Vladimir den Store, 53 294.
— Gongyles, græsk Anfører [956], 53 264.
- Constantinopel* (Miklagaard), Grændsen for Skandinavernes Fremskridt mod Øst, 36-37 19. — frankiske og angelsaksiske Gesandter i 6te Aarh., 40-41 333. — Handel, 42-43 14 f. — Harald Haardraade her, 44-45 231 f. — Beleiring af de Vantro, 52 38 f. — Forhold til Russer og Bulgarer, 53 197-300 pas., 57 12, 48, 67, 72. — Strædet ved Constantinopel, 57 58, 160 f. — Nordboerne her, 61 7, 72.
- Constantius*, romersk Keiser, 40-41 295.
- Cordova*, By i Spanien, 36-37 27-28, 54. — videnskabeligt Centrum, 57 44. — Kviksølvminerne her, 57 32.
- Corner*, Herman, Munk og historisk Forfatter (15de Aarh.), 47 227.
- Coromandelkysten* (Tscholomandalam) i Indien, 57 123, 125 f., 138, 141.
- Cortselitze* se Kozelitze.
- Corunna*, By i Gallizien, 36-37 25.
- Corvey, Ny*, Kloster i Westphalen, 58 325-27.
- Costa*, Ø i Venden, 36-37 230 f., 38-39 99.
- Costahead*, den nordligste Pynt af Mainland, 52 80 f.
- Cotentin*, Landskab i Normandiet, 44-45 233, 51 139.
- Craigh*, John, Sognepræst i Ruthwell, 36-37 246, 335.
- Cratis*, Flod i Calabrien, 44-45 245.

- Crementitz*, Landsby i Østtydskland, 53 372 f.
Crisztoa, Ø i Oder, 36-37 236, 38-39 79 f.
Cronholm, A.: „Granskning af Virdalands Forntids-Historia“, 54 92-196.
Croyland, Kloster i England, plyndret 870, 59 148.
Cruco, vendisk Fyrste [† 1096], 38-39 18-19.
Cuichhelm, Østsaxernes Konge (7de Aarh.), 54 9.
Cullensbro, gammel Kirkeruin paa Hjalmland, 57 374.
Cullswick, en gammel Borg paa Mainland, 57 368 f.
Cuthbert, Biskop i Lindisfarne [684], 54 11, 13, 14, 36-37 333.
Cyneburg, Datter af Østsaxernes Konge, 54 12, 19, 79.
Cynegils, Østsaxernes Konge, 54 12, 19, 79.
Cypern, Ø ved Asien [1103], 53 192, 204, 57 16, 60, 105.
Cæsar, C. Julius, hans Beretninger om Germaner, Belger og Galler, 36-37 297, 40-41 312 f., 44-45 287, 48 189 f., 50 316 f., 51 106, 62 28 f.
Cölln, 42-43 42, 48 f., 47 87 f., 53 50, 55 280.

D.

- Daa*, Claus, Lehnsmand paa Dragsholm [1624], 55 133. —
 Herluf, Lehnsmand paa Island [1606], 58 307 f., 316. —
 Oluf, Biskop i Roskilde (1449-61), 38-39 298 f., 356. —
 Oluf, Væbner [1509], 55 41. — Jomfru Ane [† 1579],
 Fru Hilleborg [† 1612], 36-37 119 f.
Daaholm, rimeligvis = Skaarupgaard i Fyen, 36-37 119 f.
Dacia, Navn paa Danmark i Middelalderen, 40-41 300, 47 87, 100, 107, 48 235, 50 315 f., 357, 51 219, 323.
Dacien, erobret af Slaverne, 53 196, 204. — af Gothere, 54 141. — dets Historie, 50 348.
Dag, dansk mythisk Konge, 48 300. — Konge i Upsala, 50 302 f. — Eilifsøn, Høvding i Viglen, 36-37 77, 46 193 f., 215. — Thorbjørnsøn, norsk Høvding, 44-45 168 f., 190.
Dagebull, Sogn i Nordfrisland, 49 356, 51 133 f., 208, 53 141.
Dagfinn Bonde, norsk Høvding (13de Aarh.), 61 47.
Dagmar, dansk Dronning (1186-1213); hendes Levnet, 42-43 3-13, 47 217 f., 221 f., 51 286, 53 290. — hendes Kors, 42-43 13 f., 46 344 f., 47 219 f.
Dagsnæs, Herregaard i Vestergötland, 53 156.
Dagûta, efter arabiske Forfattere Verdens sydligste Grændse, 57 37, 46, 113, 115 f.
Dagø, Ø ved Estland, 52 163 f.

Dahlmann, F. C., tydsk Historieskriver, hans Geschichte v. Dänemark, 49 151, 163, 292, 50 133, 186, 53 363, 61 204.

Dalarne (Jarnberaland), svensk Landskab, 44-45 155, 181, 60 339.

Dalaping, Sogn paa Hjaltland (nu Delting), 46 95, 57 356, 357, 361.

Dalby, Landsby paa Sjælland, 55 17, 22 f., 29, 36, 69, 71, 74, 203 f., 206. — Sogn i Slesvig, 49 353. — Kloster i Skaane, 53 119.

Dalemar, vendisk Høvding, 36-37 215.

Daler, Sogn i Slesvig, 55 347, 350.

Dalla, den islandske Biskop Isleifs Hustru (11te Aarh.), 61 32 f.

Dalmatien, befolket af Slaver, 53 201, 204, 224.

Dalum, Kloster i Fyen, 55 156, 56 226.

Damaskus, By i Syrien, 42-43 69, 57 8, 13, 46, 63.

Damian, Sct., Helgen, 52 57.

Daminy, en lille Ø blandt Orknøerne, 46 175, 216, 52 40, 53, 57, 97.

Dammianos, Saracenernes Anfører [911], 53 245.

Damme, Flod i Pommern, 36-37 221.

Dampstad, Hovedborg i Reidgoteland, 42-43 170.

Dan mikilláti, mythisk Konge, efter hvem Danmark har Navn, 48 249, 251, 294 f. — byggede Leire og opførte Kurvirke, 48 296, 59 10 f. — hans Kamp med Keiser August ved Dannevirke, 48 296, 50 317 f. — Saxos Beretninger om ham, 48 298, 50 323. — Ligfærd, 56 341. — Gravsted 59 25, 342. — Mindestøtte, 56 178.

Danabygd, Navn paa Halland, 54 96.

Danaholmen, Mødested for de nordiske Konger, 54 96, 152.

Danaveldi se Sagregistret.

Danckwerth: Neue Landesbeschreibung der Herzogthümer Schleswig und Holstein (1652), 51 161 f., 182, 191, 193, 204, 53 387, 59 4-320 pas.

Danes, en Ø i Nærheden af England, maaske Man, 57 186.

Dani, *Danir*, Benævnelse paa de Danske, 48 243, se Danske.

Dania, hos arabiske Geografer, en urigtig Læsning, 57 213.

Danmark, dets Navn, 47 344 f., 48 253 f., 258, 262, 306, 332, 54 143. — oprindelige Bebyggelse og ethnografiske Forhold i de ældste Tider, 47 306 f., 48 216-336 (P. A. Munch). — Rigets Samling, 47 318 f. — dets Culmination under Valdemar II, 42-43 3 f. — Handel i Middelalderen, 58 351. Forhold til Norge under Grevens Feide, 53 26 f. — Kirker i Danmark under Knud den Store, 51 171. — Reiser fra Danmark til Rusland, 54 103. — Skrive- og

Trykkefrihed, 56 372 f. — Danmark hos arabiske Geografer, 57 33, 199 f., 204. — Politik 1791-92, 58 217-50. — Tractat med England 1670, 58 236 f.

Danmarks Grav se Sagregistret under Befæstninger.

Dannau, en Aa i Wagrien, 38-39 86.

Danneskjold, Greve, Overhofmester ved Sorø (1760-65), 56 133, 183, 186, 206.

Dannevirke se Sagregistret: Befæstninger.

Danp, mythisk Konge i Danmark, 48 244, 294 f.

Dansborg, Castel ved Trankebar, 56 210.

Danske, *Daner*, Navnet, 36-37 298, 44-45 301, 310, 46 59, 48 243 f., 262, 293 f., 296, 315, 322. — tidligste Omtale af fremmede Forfattere, 36-37 23 f., 48 302 f., 304. — Oprindelse og Slægtskab med germanske og nordiske Folk, 36-37 298, 48 232. — Tiden for deres Bosættelse i Danmark, 46 61, 65, 47 382 f., 48 226 f., 318, 322, 331 f. — Tog til Afrika, 36-37 29. — Vendertog, 36-37 31, 177 f., 38-39 3 f. — Tog mod Slaverne, 58 338. — Herredømme over England og Irland, 52 272, 54 193 f. — Møde med Franker 811, 58 4. — i Kiew, 54 108. — i Birka, 54 165 f., 176. — Beskyldning for Drikfældighed og Dorskhed, 38-39 77, 109.

Dansne, Localitet i Venden, her en Bro, 36-37 229 f., 38-39 64.

Dante Alligheri, italiensk Digter, Skaber af et poetisk Sprog, 44-45 67. — hans Værk: de vulgari eloquentia, 44-45 64, 69.

Danzig, anlagt af Valdemar I 1164; Byens Navn, 36-37 241. — Deltagelse i Odelslohecongressen 1535, 53 50. — Planer om dens Løsrivelse fra Polen, 58 222, 224, 227 f., 233 f.

Dardania, et Land ved det asovske Hav, „Odins Fædreland“, 44-45 301, 310.

Dargun, Kloster i Meklenburg [1228, 1232, 1288], 53 375, 377, 380.

Darmascha, hos arabiske Geografer, rimeligvis Danmark, 57 61, 204 f., 206, 212.

Darsim (Darsinus portus), Localitet i Pommern ved det nuværende Ludvigsborg, 36-37 232, 38-39 99.

Dato, syditaliensk Anfører [1021], 44-45 230.

Dauciones, hos Ptolemæus, Indbyggerne i det sydlige Scandia, 44-45 288, 48 302, 54 141.

David, Jødernes Konge, sættes samtidig med Dan, 48 296, 305, 50 317 f., 324, 332. — Jarl paa Orknøerne [† 1215], 46 176, 178, 216. — I, Konge i Skotland [† 1153], 46 175, 189, 57 317. — Thorstenssøn, dansk Drost [1295], 60 131.

- Daybal*, Handelsstad i Sind i Indien, 57 131 f.
- Deernes*, *Dyrnes*, Halvø paa Mainland (Orknøerne), 52 52, 70, 99 f., 100 f.
- Deetsböl* (Dedesbüll), Kirke i Slesvig, 49 356, 51 183 f., 208.
- Dehli*, Muhammedanernes Hovedstad i Indien, 57 67 f., 69.
- Dehn*, Baron, Geheimeraad i Conseilet [1752], 56 129.
- Deira*, Kongerige i Northumberland, 36-37 290, 298, 301, 303-5, 331, 50 293, 54 3, 7, 10 f.
- Delitsch*, By i preussisk Saxen, 53 378.
- Delphi*, efter Grækernes Opfattelse Jordens Midtpunkt, 57 87.
- Demmin* (*Diminum*, *Demina urbs*), By i Venden, 36-37 210, 225 f., 229, 38-39 62, 70, 95.
- Demstrup*, Herregaard i Jylland, 51 243.
- Denisesburne*, Valplads i England, 54 10, 71.
- Deotinctum*, Gods ved Worcester, 52 288, 290, 293.
- Derbend*, Pas ved det caspiske Hav, 57 60, 168, 174.
- Dethleff*, Sophie, hendes Digte, 54 224 f.
- Diarbeker*, *Diarmodar*, *Diarrabia*, Stæder i Orienten, 42-43 120.
- Dibâg'ât*, Øer i det indiske Hav (Lakkediver og Mallediver), 57 121, 136.
- Dicuil*, irsk Geistlig [825], 52 55, 60, 57 337, 61 11.
- Dieppe*, Stad i Normandiet, 44-45 227 f., 57 194.
- Diermicus*, irsk Abbed, 36-37 16 f. — Erkebiskop i Armagh (9de Aarh.), 36-37 7.
- Diernisse*, Landsby i Fyen, 47 261, 55 182.
- Dieterich*, tysk Sprogforsker, hans „Runen-Sprachschatz“, 52 208 f., 229, 231, 235, 247.
- Dilem*, By ved det caspiske Hav, 57 57, 166.
- Dillon*, J., skotsk Historiker, 46 327, 339, 340 f.
- Dimasqi*, orientalsk Geograf, se *Schems ed din b. Abu Tâlib*.
- Dimoröi*, Ø blandt Orknøerne, 52 48, 50 f.
- Dimun*, en af Færøerne, 46 87, 54 285, 61 226.
- Dinân*, By i Bretagne, 57 192.
- Diodor*, græsk Historieskriver, 36-37 45, 40-41 263.
- Dionysius*, Sct, Helgen, 54 334, 55 5, 125.
- Disko*, Ø i Grønland, Nordboernes Bjarney, 38-39 247, 40-41 9.
- Dithmar*, Henrik Nikolai, Forvalter paa Jægerspris, 56 254 f., 266.
- Dithmarsken*, Vendernes Tog hertil, 38-39 11, 13. — D.'s Anfald paa Slesvig, 38-39 24. — Erobring 1559, 56 198, 210.
- Dithmer* af Merseburg, Krønikeskriver [f. 976], 59 12 f., 65, 61 324 f., 333.
- Diurness*, Halvø i Nord-Skotland, 52 100, 57 320-21, 327, 332.

- Diwenow Strom*, den østligste Arm af Oderen, 36-37 237 f., 38-39 78.
- Djava*, Ø i det indiske Hav, 57 125.
- Djerabatan*, By i Indien, 57 135.
- Dniepr*, Flod i Rusland, 47 56, 62, 53 197, 202, 211, 213, 215, 219, 227 f., 231 f., 292 f., 57 204, 224. — Handelsvei, 44-45 300, 311, 53 299, 54 104. — nordiske Navne paa Fosserne her, 59 126.
- Dnjestr*, Flod i Rusland, 53 198.
- Dobin*, *Dubin*, Fæstning i Obotriternes Land, 36-37 207, 38-39 31 f., 54.
- Dol*, By i Bretagne, 57 192 f.
- Dolgfinn*, Biskop paa Ørknørerne (1286-1309), 47 199.
- Domald*, Konge i Upsala, 36-37 100, 50 303, 327.
- Dombor*, *Domabur*, Rygernes Anfører, 36-37 217, 38-39 52 f., 53 366.
- Don*, Flod i Rusland, løber gennem Magna Sueonia, 44-45 301 og Chazarernes Land, 53 195. — Nordboernes oprindelige Hjem her, 53 206. — Petschnegers og Bulgars Besiddelser her, 53 248, 257, 57 19, 223.
- Donald*, Høvding paa Syderørerne, 46 188. — Bane, skotsk Usurpator [1094], 46 189.
- Donau*, sydlige Grændse for Gothernes Land, 44-45 290, 293, 296, 298, 300, 50 323. — Folk ved Donau, 53 198, 199 f., 248, 253. — romerske Standleire her, 53 110.
- Donevald*, skotsk Konge (7de Aarh.), 36-37 304.
- Donough M'Corvoill*, irsk Fyrste [1141], 40-41 42.
- Dorestad*, Handelstad ved Utrecht, Møntsted, 42-43 37, 53 227, 54 96, 136, 55 276, 292.
- Dornoch* i Sutherland, gammelt Bispesæde, 57 325, 328, 330.
- Dorothea*, Christoffer af Baierns og Chr. I's Dronning [† 1495], 51 230, 324, 55 22, 33 f., 36, 40, 60 376. — Chr. III's Dronning, 40-41 256. — Hans Tausens Hustru, 47 101. — Søndag Skomagers, Borgerkone i Odense [1580], 51 339 f.
- Dose*, Ernst Ulrich, Kammersecretair hos Frederik IV, 56 23, 24, 26, 37 f., 42, 44 f., 55 f., 64.
- Dotta*, Biskop Isleifs Hustru, 54 189.
- Douglas*, Egidia, gift med den orknøiske Jarl Henrik II, 46 183.
- Dovrefjæld*, Pas over Fjældmarken, 46 29.
- Draaby*, Landsby i Horns Herred, 55 5, 7, 11, 17 f., 69 f., 73 f., 141, 177, 185. — Sogn, 55 15, 17 f., 52, 208. — Kirke, 55 20, 51, 61, 156. — Tiender, 55 207, 238 f., 244, 252, 258, 261.
- Draghæ*, Nicolaus, Kong Olufs Justitiarius [1384], 40-41 132.

- Dragomir, Dragomir-falva, Dragomiresti, Dragomirna*, slaviske Stedsnavne, 53 390 f.
- Dragsholm*, Slot i Sjælland, 51 237, 53 86, 89, 95, 55 108, 133, 56 95.
- Drake*, engelsk Chargé d'Affaires i Kjøbenhavn [1791], 58 218 f., 229, 231.
- Drams-Elven* (Aadals Elv) i Norge, 46 54.
- Drangedal* i Norge, 36-37 65 f., 68, 78, 79.
- Dreccense litus*, Localitet paa Rygens Sydside, 36-37 219, 231 f., 38-39 99.
- Dregovitscherne*, et slavisk Folk i Rusland, 53 198.
- Drevien*, russisk Provinds, 53 201, 274, 286. — *Drevierne*, slavisk Folk i Rusland, 53 201.
- Drevlænerne*, et slavisk Folk i Volhynien, 53 198, 201, 216, 227, 231, 248, 263 f.
- Dreyer*, Christian, Raadmand og Postmester i Slagelse, 56 368 f. — Oberstlieutenant, 59 5, 35, 42, 48, 52, 58, 135 f., 138 f., 151 f., 204 f.
- Drigge*, By paa Rygen, 36-37 219.
- Dristor, Dristra*, nuværende Silistria, 53 273, 278 f., 280 f., 282, 284.
- Drogo*, normannisk Høvding, drager til Italien, 44-45 227 f., 234, 243. — i Fyrsten af Salernos Tjeneste, 44-45 234, 238. — bliver fælles Hærfører, 44-45 242, 245. — flandersk Munk (11te Aarh.), 54 15, 26 f., 70 f., 76 f.
- Dronningholm*, Slot i Nordsjælland, 38-39 276 f., 337 f., 340, 42-43 7, 51 317 f., 53 117.
- Droos*, Jens, Erkebiskop i Lund [† 1289], 60 90, 92 f., 95.
- Drosselberg*, Landsby i Sjælland, 55 246.
- Drumkeragh*, Bjærg i Irland, 36-37 170.
- Dschafar*, en Barmakide under Harun Raschid, 42-43 129, 55 294.
- Dubhgal* og hans Sønner Duggal Skrök og Dungad, Konger paa Syderøerne, 46 186, 188.
- Dublin* (Dyflin), norsk Rige her, Hovedsæde for Nordmændenes Handel og Herredømme paa Irland, 36-37 4-7, 49 316, 62 83, 85. — erobres af Magnus Barfod, 36-37 14 f., af Gudrød, 46 185. — Handelsreiser fra Norge og Island til Dublin, 40-41 29, 31, 54 109.
- Dudo af St. Quentin*, den ældste normanniske Historie-skriver, 51 116 f., 142.
- Duduce*, engelsk Biskop [1033], 52 291.
- Dufeyri*, = Staden Banff paa Orknøerne, 57 336.
- Du-l-Quarnain*, en mythisk Person i Coranen (Alexander den Store?), der byggede en stor Folkemur og gravede en Canal mellem Afrika og Spanien, 57 11, 30, 61, 71, 84, 174 f.
- Dulieberne*, et slavisk Folk i Rusland, 53 198, 231.

- Dumfries-Shire* i Sydsotland, 36-37 245, 329 f., 333.
Dun, Ø ved Helgeland (Dønø), 46 85 f., 87, 90, 95.
Dunbeth, Localitet paa Østkysten af Caithnes, 57 325.
Duncan, skotsk Konge [1040], 46 175, 57 317. — skotsk Konge [† 1095], 46 189. — Jarl af Fife, 46 176, 218. — Anderson, skotsk Høvding [1357], 57 372. — af St. Andrews [1357], 46 181. — Henry, Sognepræst i Ruthwell, 36-37 246, 248 f.
Duncansbyhead (Dungalsnýpa), Localitet paa Orknøerne, 57 324.
Dundalh, Fjord paa Østsiden af Irland, 36-37 16.
Duneyjar, Øer ved Newfoundland, 40-41 35 f.
Dungad, irsk Konge, 36-37 9, 12.
Dunnethead, Forbjærg i Skotland, 52 45, 57 324.
Dunnrossness, Sogn paa Mainland (Hjaltland), 57 356 f., 375 f., 381.
Dunrobin, Localitet paa Sutherland blandt Orknøerne, 57 325, 328.
Dunstan, den Hellige, engelsk Biskop, Helgen, 52 6, 10.
Dunzarbrú (Danzarbrú) i Venden, 36-37 229 f., 38-39 64.
Dunoi, Ø blandt Orknøerne, 52 48, 51, 54
Durham, By i England, 54 14.
Duærig, Christen Andersen, Raadmand og Borgermester i Kjøbenhavn [1666], 55 211, 220.
Dvinalandet, i det nuværende Rusland, 58 33, 49.
Dybeck, Richard, svensk Oldforsker, hans „Runa“, 52 153, 171, 226, 232, 236 f.
Dyflin, se Dublin.
Dygge, Konge i Upsala, 48 294 f., 298, 50 303, 327.
Dynrøst, mellem Orknøerne og Shetland, 46 187.
Dyrlund, N. K. F., dansk Sprogforsker, 54 337 f.
Dyrvad, Sted i Sydslesvig, 59 52.
Dyveke, Chr. II's Elskede, 38-39 269, 273.
Düna, Flod i Rusland, Handelsvei fra Norden til Byzants, 44-45 306, 311. — Folk derved, 53 197, 207, 54 94, 171.
Dütböll, Kirke i Sundeved, 49 352.
Dægsastan, Sted i Skotland, Slag her 604, 36-37 306, 332.
Dänholm, Ø ved Pommern, det gamle Strela, 36-37 220.
Dänisch Wohld = Jarnwith, 49 344 f.
Dödevi, Sted i Sverige, 38-39 202.
Döglinger, heroisk Fyrsteslægt, 48 300.
Döler, Dalboer i Norge, 46 33, 48, 56.
Dölitz, Landsby i preussisk Saxen, 53 378.

E.

- Eadbald* (Audabald, Adalvaldr), Konge i Kent [† 640], 36-37 309-11, 337.
- Eadbryht*, Konge i Northumberland [757], 48 257.
- Eadfrid*, Konge i Northumberland (7de Aarh.), 54 9.
- Eadgils*, mythisk Konge (i Beowulfs Drapa), 58 6.
- Eadmund*, Konge i England (940-46), 42-43 44.
- Eádsige*, engelsk Erkebiskop (1045-52), 52 292.
- Eafa*, engelsk Konge (8de Aarh.), 48 257.
- Eagleshay*, en af Shetlandsøerne, 57 342, 350 f., 354.
- Ealdferþ*, den Vise, Konge i Northumberland [† 705], 48 257.
- Ealdred*, Biskop i Worcester [1050], 52 283 f. — Gavebrev fra ham, 52 293 f.
- Ealhmund*, Konge i Kent [785], 48 257.
- Ealred*, den hellige, hans Forfatterskab, 52 4 f., 11, 23 f., 28, 96.
- Eanfleot*, Datter af Kong Edwind [626], 54 9.
- Eanfrid*, Konge i Bernicien [633], 36-37 303 f., 54 10, 26 f.
- Easton*, Peter, en af de første Colonister i Newport [1663], 40-41 42 f.
- Ebbe*, Skjalm Hvides Søn, bygger Bjernede Kirke (12te Aarh.), 40-41 46, 105, 124, 46 297. — omtales i et Document [1138], 40-41 122 f. — Befalingsmand i Roskilde 1169, 40-41 123. — stifter Sorø Kloster, 40-41 124. — [† 1150], 40-41 123 f., 46 297. — begravet i Sorø Kirkes Ko, 40-41 124, 46 303 f.
- Strangesøn, dansk Adelsmand [1502], 51 239 f.
- Ebbelholt*, Kloster i Sjælland, dets Gods, 38-39 304, 348, 361, 363, 376, 51 288, 322. — Voldgiftskjendelse vedrørende Klostret, 51 217, 223. — Breve, 38-39 298.
- Ebbewp*, Landsby i Bjernede Sogn, 40-41 134. — Landsby i Eaag Herred, 53 9 f.
- Ebn a. Themanh*, arabisk Emir paa Sicilien [1059], 44-45 259 f., 252, 256.
- Ecgber*, Konge i Kent (664-73), 36-37 310 f., 314 f., 337. — Konge i Northumberland [670], 36-37 314.
- Ecglafe*, Høvding i 5te Aarh., omtales i Beowulfs Drapa, 55 372 f., 377 f., 381.
- Eckernförde*, By i Slesvig, 38-39 385, 49 345.
- Eldelfrid*, Konge i Bernicien og Deira [† 617], 36-37 303 f., 306, 331 f.
- Eadelon*, mythisk Person i Trojumanna Saga, 48 14 f.
- Edelrið*, Konge af Bernicien [† 592], 36-37 303, 331.
- Edgar*, Konge i England (958-75), 52 10 f., 273.

- Edgyde*, Edvard Confessors Dronning, 58 333.
Edhelred, Edgarsøn, se Ethelred den raadville.
Edinburgh, Skotlands Hovedstad, 36-37 332, 46 178, 50 273, 61 237.
Editha, Edvard Confessors Dronning, 52 26, 289, 294.
Edmund, Konge i England (10de Aarh.), 36-37 87.
Edna, gift med Lødver Jarl paa Orknøerne, 36-37 4. — Ketil Bersasons Datter, 52 281.
Edoms Herred i Nordfrisland, 49 355, 51 193 f., 210, 374 f. — dets Grændser, 51 194.
Edrisi, se Abu Abdallah Muhammed.
Edvard, Confessor, Konge i England (1042-66), Helgen, hans Levned, 52 3-43. — Love, 48 326 f. — Gavebrev, 52 289, 294. — Forhold til Danmark, 58 331-33. — Begravelse i St. Pauls Kirke, 52 274.
 — I, Konge i England, 58 352.
 — III, Konge i England, Krig med Frankrig, 58 342, 348, 349 f., 351. — Forhandlinger med Grev Henrik af Holsten, 58 348 f.
 — Martyr, Konge i England (975-79), 52 3.
 — Prinds af Wales (den sorte Prinds) [1356], 58 340, 342 f., 357 f.
Edvin, Konge i Northumberland [† 633], 36-37 303 f., 332, 54 8 f., 12.
Efju (Evie), Sogn paa Mainland (Orknøerne), 52 79 f. — E-sund, 52 79.
Egbert, tydsk Greve, senere Hertug af Saxen [811], 59 146.
Egðafyllke i Norge, 36-37 74, 75, 46 56. — Natur og Bebyggelse, 46 55-57.
Egebjerg, Gods i Ods Herred, skænket til Esrom Kloster 1400, 51 311.
Egede (Jomfruensegede), Herregaard i Sjælland, i Billernes Besiddelse, 53 21, 86, 55 23, 46, 50. — eies af Hahn, 55 233 f., 242. — Landsby, 55 234, 242.
Egede, Hans, Grønlands Apostel, 56 205. — Poul, dennes Søn, Missionær, 38-39 246 f., 56 205.
Egelund, Arvefæstegaard under Jægerspris, 56 308.
Egense, tidligere Kloster, 36-37 109.
Egeskov, Herregaard i Fyen, eies af Familien Brokkenhus, 38-39 283, 55 83 f., 89, 174.
Egg-Island, Ø i Nordamerika, 40-41 18, 23.
Eggebek, Kirke i Slesvig, 49 350.
Eggers, H. P., Embedsmand i Grønland, 36-37 134.

- Egholm*, Herregaard paa Sjælland, 55 29, 38, 66, 190, 203, 227, 243, 260, 56 145, 167, 227, 322.
- Egidius*, *Sct.*, (*Sct. Giles*), fransk Helgen, 36-37 50.
- Egil*, Finnekongens Søn, Sagnfigur, 44-45 271.
— Skallagrimsson, islandsk Skjald (10de Aarh.), 36-37 84 f., 96, 38-39 207. — Levned og Digte, 61 140 f., 62 92, 114 f., 133 f. — se endvidere Sagregistret: Skjaldedigte.
— Tunnadolg (Vindilkraaka), Konge i Upsala, 50 303.
- Egilsey*, en af Orknøerne, 52 49, 53, 57 f., 62, 76 f.
- Egilsson*, Sveinbjørn, islandsk Lærd (19de Aarh.), 36-37 96, 53 339, 345, 59 180, 61 57, 92, 149, 242. — Fortolkninger af Skjaldedigte, 58 94, 60 13, 292, 62 360, 63 403 f.
- Egvad*, Sogn i Slesvig, 49 343.
- Ennob* hos Adam af Bremen = Knud, 54 186.
- Eid*, Gaard i Norge, 36-37 76.
- Eidanger*, Sogn i Norge, 36-37 65, 67 f.
- Eidaskoven*, Norges østligste Grændse, 44-45 150 f., 172, 173, 46 34, 159, 48 260. — E's Sogn, 44-45 158 f., 175.
- Eideren*, Flod i Slesvig, dens Navn, 48 270, 328 f., 330, 63 108 f. — Angels sydlige Grændse, 48 328 f. — Grændse mod Venden, 36-37 203. — Grændse mellem Danmark og Saxland, 59 146. — dens Omgivelser, 51 164, 166, 200, 205, 210 f. — Slag 1150, 40-41 123. — Forligsmøde 1171, 38-39 88.
- Eiderstedt*, Landskab i Nordfrisland; 3 ældre Landskaber, 49 354, 360, 51 164, 167, 170 f., 175, 200 f., 207, 211.
- Eidey* (Eda), en af Orknøerne, 52 49, 51 f., 61, 70.
- Eidfjord*, paa Vestkysten af Norge, 46 35, 38.
- Eidsfoss*, i Sydnorge, 36-37 76.
- Eikavatn* (Ekevattnet), Sump paa Grændsen af Norge og Sverige, 44-45 160, 162, 46 156, 49 143.
- Eilby*, Kirke i Fyen, 36-37 119, 121.
- Eilhard v. Oberge*, tydsk Adelsmand (12te Aarh.), Forfatter af et Digt om Tristram, 51 153 f.
- Eilif*, Erkebiskop i Nidaros [1311], 47 199. — af Naustdal, norsk Høvding [1263], 46 340. — Statholder i Sønderjylland, 59 67, 207. — Gudrunarson, Skjald, 61 140.
- Einar*, Sokkesøn, Bonde i Grønland [1123], 40-41 51, 61 225. — Høvding paa Orknøerne, 52 87. — Lagmand i Tønsberg [1294], 47 175. — Høvding paa Island (11te Aarh.), 61 60 f. — Eyolfsson, Høvding paa Island (11te Aarh.), 40-41 311. — Eyolfsson, Sysselmand paa Island [† 1695], 53 312, 335, 337, 58 82. — Flugæ, Lendermand og Sysselmand paa Haalogaland (9de Aarh.), 46 213,

- 60 352 f. — Flugá, Rigsraad og Statholder i Norge [1449], 46 211, 213. — Fostre, Skjald, 61 69, 193. — Gilsson, Lagmand paa Island [1367-68], 61 69 f. — Haflidason, islandsk Præst [† 1393], 61 68, 223. — Helgason, skálaglam, Hakon Jarls Skjald, 38-39 127, 42-43 310, 61 141 f. — Præst (el. Kongsmaag), Syssemand paa Rogaland [† 1206], 46 212, 215, 333. — Ragnvaldsøn, (Torf-Einar) Jarl paa Orknøerne, Skjald [1151], 36-37 13, 52 57, 63, 72 f., 57 323, 61 151, 62 145 f. — Skulason, Forfatter af Geisli [1152], 36-37 50, 46 366, 60 269, 61 149 f., 247. — Tambeskjelver, norsk Høvding, fangen efter Svolder-slaget, 62 103 f., 120 f. — Forhold til Magnus den Gode, 38-39 13 f., 46 171. — Forhold til Harald Haardraade, 61 150, 256. — hans Drab, 46 172.
- Einhard*, frankisk Krønikeskriver, 48 266, 58 4.
- Eiriksson*, Magnus: „Brudstykker af den islandske Elucidarius i Oversættelse“, 57 238-308.
- Eitri* (Eiterfjorden), paa Grændsen af Naumdal og Helge-land, 46 82, 84.
- Eivind Lambe*, norsk Høvding (9de Aarh.), 60 349 f.
- Ekalluarsoit*, Sted i Sydgrønland, nordiske Ruiner, 38-39 233 f.
- Ekkjal*, Flod i Skotland, 57 321 f.
- Ela*, Bugt ved det arabiske Hav, 57 14-16.
- Elben*, tildels Grændsen mellem Venden og Saxernes Land, 36-37 203. — Folk ved Elben (Normanni, Longobarder), 36-37 206, 48 271, 285, 298, 53 379, 54 140.
- Elboell*, Landsby paa Sild, 51 180, 208.
- Eldenow*, Kloster i Pommern, 36-37 211, 53 393.
- Eleonora*, portugisisk Prindsesse, gift med den unge Kong Valdemar III 1229 [† 1231], 36-37 60 f.
- Elgesæter*, Kloster ved Throndhjem, her dræbes Hertug Skule, 46 195.
- Elias*, Profet, dyrket i Constantinopel, 53 263. — E.-kirken i Kjew, 53 258 f., 262 f.
- Elin Thoresdatter*, Cantsleren Thorer Hakonsøns Datter (14de Aarh.), 46 206, 208.
- Elisabeth*, holstensk Prindsesse [1361], 46 181. — holstensk Hertuginde (14de Aarh.), 59 348. — Claus Tøndebinders Hustru, 47 143. — af Østerrig, Christian II's Dronning, 55 50, 53 f. — Frederik I's Datter [1556], 55 66. — russisk Keiserinde (18de Aarh.), 44-45 286.
- Eliv*, slesvigsk Jarl under Kong Niels, 38-39 22, 24 47 286.

- Ella*, Konge i Deira [† 588], 36-37 303, 331, 54 4, 7 f., 10, 27.
— Konge i Deira [867], 50 293 f., 353.
- Elleholm* Slot, dets Beliggenhed usikker, 51 276 f.
- Ellen*, Buggesdatter, gift med Christiern Vendelbo (14de Aarh.), 51 318. — Juelsdatter, Erik Nielssøns Hustru [1421], 51 312 f.
- Eller*, Hans Vilhelm, Ridefoged (Forvalter) paa Jægerspris (1710-51), 56 68, 72, 76 f., 80 f., 84 f., 87 f., 90 f., 99, 102 f., 105 f., 115, 121, 128. — hans Børn: Hans Brun E. [1734], 56 99, 128, 140. Charlotte Sophie [† 1759], 56 106 f., 128, 142. Sophie Hedvig [† 1737], 56 72, 101, 170. — Henrik Christian, Fuldmægtig hos Forvalter E., senere Birkeskriver paa Jægerspris [† 1768], 56 87, 98, 99 f., 102, 120; 132, 150.
- Ellidørvik*, Havn paa Syderøerne, 52 74, 98.
- Ellinge*, Herregaard i Sjælland, nu Løvenborg, 51 277, 55 42.
— Herregaard i Skaane, 53 29.
- Ellum*, Landsby i Slesvig, 49 340. — Syssel (det mellemste) i Slesvig, 49 338 f., 343, 350 f.
- Elmakin*, arabisk Skribent (13de Aarh.), 42-43 67 f., 88 f., 103, 138, 53 252, 295.
- Elmelundgaard*, forhen kongelig Gaard paa Møen, 55 108.
- Elmtrartjørn*, Localitet paa Grændsen af Norge og Sverige, 44-45 162 f.
- Elrid*, Guthorm paa Reins Hustru (12te Aarh.), 46 194. — Magnus Haraldsøns Dronning [1134], 46 200.
- Emma*, franskisk Prindsesse [617], 36-37 309, 311, 337. — engelsk Dronning (11te Aarh.), 52 10, 58 331.
- Emmelsbüll*, Kirke i Nordfrisland, 49 356, 51 182, 200.
- Empedocles*, græsk Feltherre [826], 44-45 221.
- Empiricus*, Sextus, Keiser Antoninus Pius' Lærer, hans Værk om Stjernetyderi, 40-41 291, 301.
- Emund* d. Slemme, svensk Konge, 44-45 147, 50 310. — Lagmand i Vestergötland, 54 131.
- Endle*, Sogn i Slesvig, 49 352.
- Endrid*, Einar Tambeskjælvers Søn, 46 172. — den Unge, Reise til det hellige Land [1152], 36-37 45, 46 175, 61 151 og Ophold i Miklegaard, 61 72. — norsk Cantsler [1162], mulig Forfatter til Kongespeilet, 61 293 f.
- Eneas*, Trojanerhøvding, 48 102, 106 f.
- Eng*, Gaard paa Grændsen af Norge og Sverige, 44-45 64, 46 158.
- Enge*, Sogn i Slesvig, 49 351, 51 173, 184.

- Engelhardt*, Adjunkt i Flensborg, 59 162, 60 34 f., 36 f., 41 f., 227, 61 310, 350.
- Engelholm*, By i Skaane, 53 52.
- Enggaard*, nuværende Gyldensten, Herregaard i Fyen, 36-37 119, 55 260.
- England* (jfr. Britanien), de Danskes første Tog, 48 256, 327 f., 54 106, 190, 62 79 f., 86 f. — Forbindelse med Danmark, 51 214, 54 109. — Christendommens Forkyndelse [596], 54 4, 49 128. — Forbindelse med Island, 49 316, 318 f., 50 243 f., 54 17. — den danske Erobring, 58 331 f. — Krigene med Frankrig, 58 341 f. — en paatænkt Landgang [1359], 58 340 f. — Politik 1791, 58 217-250. — England og Orknøerne, 62 20. — Beskrivelse hos Araberne, 57 183 f. — jfr. 53 103, 159, 167, 190, 220, 222, 54 187, 55 273, 330, 58 352, 59 173, 60 192, 61 14 f. — Navnet paa et Landskab i Lilleasien, 52 42.
- Englænderne* paa Island (17de Aarh.), 58 278, 289, 313 f., 316. — i Norge (14de Aarh.), 60 362. — som Søfolk, 57 183.
- Ensted*, Kirke i Slesvig, 49 352.
- Eochoid* (Eugenius), skotsk Konge [617], 36-37 303 f.
- Eoppa*, engelsk Konge, 48 257. — mythisk Person, 36-37 303.
- Ephesus*, Stad i Lilleasien, 52 20, 22.
- Epigenes*, græsk Forfatter, 40-41 262.
- Erasmus*, Guardian i Graabrødreklostret i Viborg [1576], 47 98.
- Eratosthenes*, græsk Geograf, 57 6, 34, 66, 89, 92, 109.
- Erceldoune*, Landsby i Syd-Skotland, 51 154 f.
- Erconbert*, Konge i Kent [† 664], 36-37 310, 337.
- Erengisl*, Sunesøn, svensk Ridder [1360], 46 180. — Jarl paa Orknøerne (1343-92), 46 181 f.
- Erfurt*, By i Tydskland, Consilium 932, 58 327.
- Erichsen*, Chr., Mag., Sognepræst i Viborg (1646-1711), 47 129. — hans Beskrivelse af Viborg [1727], 47 113 f., 127 f., 130.
- Ericus Olai*, svensk Historieskriver [† 1486], 50 311 f., 327, 329, 337 f., 339 f., 349, 351, 353 f.
- Erik*, den svenske Kong Valdemars Slegfredsøn, Rigsraad og Ridder [† 1273], 38-39 277. — (Sjælandsfar) Søn af Valdemar og Tove, 38-39 276 f., 279, 337 f., 340, 51 310. — Søn af Kong Ring, 58 329. — svensk Adelsmand [1386], 38-39 277. — Søn af Kong Dubhgal paa Syderøerne [† 1287], 46 188. — Søn af Knud Alfsøn [1520], 46 210. — Søn af Hakon Klo, 46 211, 215. — Regnar Lodbrogs Søn, 48 253. — I, dansk Konge [† 854], 50 292, 59 147, 61 325 f.

- Eiegod [† 1103], 36-37 ³², 51 ²⁶⁸, 53 ¹⁹², 58 ²⁰⁸, 59 ³¹⁷, 62 ¹¹⁰. — hans Tog til Venden, 38-39 ¹⁰, ²⁰ f.
- Emun, Slag ved Værebros 1133, 38-39 ³⁷⁶. — Tog mod Venden 1136, 38-39 ²⁹ f. — Forhold til Norge, 54 ¹⁶⁰. — dræber sine Brodersønner, 59 ³⁴⁴. — dræbes og begraves i Ribe, 60 ²¹⁹ f., 54 ³²¹.
- Lam, Tog til Venden, 36-37 ⁴⁷, 38-39 ⁸⁰. — Tog til England, 58 ³³⁸. — afstaar en Del af de kongelige Indtægter, 40-41 ¹²². — hans Ødselhed, 47 ²⁸⁵.
- Plovpenning, 38-39 ²⁷⁸, 42-43 ¹³, 51 ²⁸⁷. — hans Drab, 54 ²⁰⁵, 59 ³⁸ f., 43, 119. — Brev fra 1243, 47 ²⁷⁸. — Sagn om ham, 59 ³⁴⁴.
- Glipping, Forhold til den sønderjydske Hertug, 51 ²⁸⁹ f., 59 ⁷⁰, 71 f., 60 ¹⁰⁴. — hans Mord, 51 ²⁹¹, 60 ⁶⁶. — Beskyttelsesbrev for hans Mordere, 46 ²⁰⁵.
- Menved, Krig med Kongemorderne, 60 ¹⁰² f., 129 f. — Forhold til Jens Grand, 51 ²⁹¹ f., 60 ⁶⁶, ⁹², ¹⁰², ¹³⁴, ¹³⁷ f., ¹⁴⁸, ¹⁵² f., ¹⁵⁶, ¹⁵⁸, ¹⁶¹ f., og Hertug Valdemar, 60 ¹¹¹, ¹²⁹ f., ¹³¹. — Fred med Hertug Erik [1315], 46 ³²¹ f.; med Norge, 51 ³⁰², 60 ¹³². — Reise til Estland, 60 ¹⁰⁹. — Ophold paa Søborg, 38-39 ³⁰², 51 ²⁹¹, ²⁹⁵ f. — Forhold til Nordtyskland, 38-39 ²⁷¹, 51 ³⁰². — [† 1319], 55 ¹⁰. — hans Monument i Ringsted, 54 ³²⁰, ³³⁶. — Breve fra ham, 38-39 ³⁴⁵, 51 ²⁹⁴, ³⁰¹ f.
- af Pommern, Valg og Kroning, 50 ³¹³, 51 ³¹⁷. — hyldes paa Orknøerne, 46 ¹⁸² f. — Anlæg af Befæstninger i Slesvig, 59 ³⁶, ³⁹, ⁷², ⁹⁴, ¹¹⁹, ¹²², ²⁴⁰, ³⁰⁶ f. — Strid med de holstenske Grever, 59 ³⁴, ¹¹⁹, ¹²⁴, ²²³, ³¹⁸. — Forbund med Polen, 51 ³¹⁸, med England, 60 ³⁶². — Bryllup, 60 ³⁶⁶. — Breve fra ham, 38-39 ³⁰⁵, ³³⁷, 40-41 ¹³³, 51 ³¹⁹, 59 ²⁵⁷.
- Sagnkonge i Upsala, 50 ³³⁰, 54 ¹⁶⁵, ¹⁷⁰. — Seiersæl, svensk Konge [† 993], 38-39 ⁷, ⁸, 50 ²⁹², ³⁰⁹ f., ³¹¹, ³²⁹, 52 ¹¹⁰. — Aarsæl, rimeligvis forvexlet med foregaaende, 50 ³⁰⁹, ³¹¹ f., ³²⁸, 54 ¹⁵⁹. — d. Hellige, Konge i Sverige, 46 ³³². — X, Knudsøn, Konge i Sverige, 47 ²²⁴.
- XIV, Konge i Sverige, paavirket af Astrologer, 40-41 ³⁰². — Ødelæggelser i Bleking, 54 ¹⁵⁶. — Beleiring af Halmstad [1563], 55 ⁸⁰, 56 ³⁷⁰.
- Blodøxe, Konge i Norge, Vikingetog, 36-37 ⁸¹ f., 62 ⁹³. — Forhold til Brødrene, 36-37 ⁸⁰⁻⁸⁴. — Fordrivelse [930], 36-37 ⁸⁶. — Ophold i Northumberland og Død, 36-37 ⁸⁶⁻⁸⁷.

— Præstehader, Konge i Norge, Strid med Geistligheden, 40-41 34 f. — Giftermaal, 46 204 f., 58 301. — Forhandlinger med Frankrig, 58 352 f., 60 108. — Tog mod Danmark, 60 102 f., 105 f., 129 f., 133. — Fredslutning [1295], 60 132 f.

— Hakonsøn, Jarl i Norge (10de Aarh.), Vikingetog, 36-37 205, 47 254, 59 198, 201 f., 203, 62 95, 99. — Drapaer om ham, 61 144 f.

— Hertug af Södermannland [1310], 44-45 192, 51 304, 54 334. — I, Hertug af Sønderjylland [† 1272], 59 70, 88. — Hertug af Sønderjylland [1292, 1295, 1315], 46 321, 60 110 f., 130, 132, 137 f. — Biskop i Grønland [1112], 40-41 49 f. — Erkebiskop i Throndhjem [1188], 49 271. — Høvedsmand paa Søborg [1365], 51 310. — Kong Sverres Broder, 61 72. — Aslaksøn, Lendermand, 46 192. — Gryfil, norsk Høvding, 46 199. — Nielssøn, Høvedsmand paa Søborg [1376], 51 312 f. — Oddsøn, Skjald (12te Aarh.), 61 249, 254 f., 256. — den Røde, Grønlands Opdager, 40-41 4, 61 224 f., 62 162 f. — Slagbreller og Stræta, norske Høvdinger, 46 211, 216. — Väderhatt, Sagnfigur, 50 292, 309 f. — Vidförle, 51 137.

Eriksfjord i Grønland, 40-41 4, 8, 14.

Erikshus ved Slien, 54 197, 200, 205.

Eriksen, Rasmus, Gartner paa Jægerspris, 56 270, 276.

Erkenwalde, Biskop i London [† c. 700], 52 274.

Erlend, Endridsøn, norsk Høvding, 46 93. — Frak, Lagmand i Bergen [1490], 46 93. — Olafson, Lagmand paa Island, Ridder [† 1312], 47 172 f., 174 f., 61 68. — Olafsen, Sysseľmand paa Island [† 1772], 53 301, 313, 337.

Erlend, Thorbergsøn, norsk Høvding, 46 191, 216. — Jarl paa Orknøerne (11te Aarh.), 46 173, 216, 52 93, 102 f. — den unge, Jarl paa Caithness [† 1157], 46 93, 174 f., 216, 52 78, 57 326 f., 375. — Biskop paa Færøerne (1269-1308), 47 199. — Hauksøn, Ridder [1319], 47 178 f. — Philipsøn til Losne, norsk Høvding [† 1407], 46 209. — af Gerde, norsk Lendermand (11te Aarh.), 46 190.

Erling, Erik Blodøxes Søn, 36-37 89, 91. — norsk Høvding [1184], 38-39 102. — norsk Thronprætendent (efter Sverre), 46 330 f. — Lagmand paa Raumarike, 44-45 172, 173, 190, 46 162-164. — Alfsøn, norsk Lehnsmænd [† 1283], 44-45 148, 172 f., 190, 46 196. — Erlendsøn, Formynder for Sigurd Magnussøn paa Orknøerne, 46 173 f., 216.

- Skakke, Jarl, Reise til Palæstina [1152], 36-37 45 f., 46 175. — Kampe i Norge og Fald, 46 190, 198, 200.
- Skjalgsøn, norsk Høvding (10de Aarh.), 46 214. — opdyrker øde Marker, 47 233, 263. — hans Trælle, 62 129 f., 166 f., 177 f., 184, 237, 262.
- Stenvæg, norsk Konge, 42-43 4.
- Vidkunnarsøn, norsk Drost, 46 89, 152-54, 51 304, 57 311, 60 22 f. — Rigsforstander [1323], 46 207. — Pilgrimsreise, 46 203. — [† 1355], 46 203, 61 71.
- Ermanarich* (*Eormeonric*, *Jörmunrekr*), Gothernes Konge, undertvinger Rusland, 44-45 296 f., 309. — [† 376], 36-37 181, 44-45 298. — Sagnene om ham, 47 349, 48 245, 251, 306, 50 305 f., 60 6, 10 f.
- Ermenberg*, *Ermenburg* og *Ermengitha*, Døttre af Ermenred [676], optagne blandt Helgene, 36-37 312, 314, 337.
- Ermenred* (*Eormenred* el. *Erincred*), Underkonge i Kent [† 670], 36-37 291, 299, 307 f., 310, 312, 314, 337.
- Ermric* (*Eormenrik*), Konge i Kent [† 588], 36-37 337, 54 5.
- Ernst*, Hertug af Lüneburg [1535], 53 101. — Henrik, Professor i Sorø og Forfatter [1641], 53 145, 150, 170 f., 174, 55 363.
- Erp*, Sagnfigur, 50 305 f.
- Ersä*, finsk Stamme i Rusland, 57 222.
- Ertheneburg* (Athinburg) ved Elben, 38-39 53.
- Ervede*, Kirke i Sydslesvig, 49 346.
- Erytræum Mare*, det røde Hav, 57 12, 14, 106.
- Esaias*, jødisk Profet, hans Straffetale til Babel, 40-41 266 f.
- Esbern Snare*, dansk Høvding, hans Slægt, 38-39 39, 40-41 122. — Anfører paa Vendertogene, 38-39 42 f., 51, 74, 76, 78, 82 f., 91, 96, 102, 51 230 f. — underhandler med Erling Skakke, 38-39 83 f. — kjæmper med en Viking, 38-39 88 f. — Formynder for Kong Knud VI, 40-41 128.
- Esbernthorp* (Esbønderup), Landsby i Nordsjælland, hørte til Esrom Kloster, 54 334, 55 11.
- Esgerus Røi* el. *Røth*, paa Baarse Døbefont, 46 284, 287, 289, 294.
- Esgrus*, Kirke i Sydslesvig, 49 349, 361.
- Eskil*, Erkebiskop i Lund (12te Aarh.), 36-37 50, 40-41 123. — deltager i Vendertogene, 38-39 42 f., 60, 74, 85, 51 276 f., 352. — Gave til Nestved Kloster, 47 317. — stifter Esrom, 51 218. — indkalder Munke, 51 219, 267 f. — Ridder [1165], 38-39 67. — Biskop i Slesvig [† 1255], 59 254. — Thomsen, Prior i Antvorskov Kloster, 47 92.
- Eskildsen*, Laurids, Forvalter paa Jægerspris [1743], og Forfatter af en Beskrivelse over J. [† 1773], 55 7, 145,

- 56 81 f., 94, 106 f., 114 f., 117, 119, 126 f., 131 f., 135 f., 138 f., 154 f., 157, 160 f., 167, 168. — Hans Henrik, Forvalter og Inspecteur paa Jægerspris [1774, † 1811], 56 107, 150, 167, 170, 172, 181, 186 f., 234, 241 f., 244 f., 250 f., 258 f., 263 f.
- Eskilsholt*, en Bygning ved Søborg, 51 351 f.
- Esmarck*, Søren, Færgemand ved Jægerspris [1727], 56 85, 87 f.
- Esmendrop*, Landsby i Nordsjælland, 51 235 f., 238.
- Esmendrup*, Landsby ved Roskilde, 55 17.
- Espeskovgaard*, Herregaard i Sjælland, 51 229 f.
- Esrom*, Kloster i Nordsjælland, Gods, 38-39 345, 347, 361 f., 40-41 127, 51 218, 223, 231, 320, 324, 326. — Tiende, 51 217, 223. — dets coloni uafhængige af Kronen, 47 255, 321. — Mageskifter 1496, 51 235 f., 1497, 51 237 f., 289 f., 325. — Dronning Helvig begravet her, 51 311, 347. — Sjølemesser for hende, 38-39 283, 305, 51 311. — Breve og Privilegier, 51 230 f., 235, 247, 288, 290, 301 f., 305, 319, 320, 322, 325-327, 330 f., 54 334.
- Essendrop*, Præst i Modum, 49 362 f., 366 f.
- Esterne*, deltage i Braavallaslaget, 44-45 303, 310. — angribe Danmark 1169, 38-39 78, jfr. 50 305, 54 109, 114 f.
- Estland*, erobres af Ivar Vidfadme, 44-45 303. — Handelsforbindelser med Estland, 52 163, 54 109, 184, 60 109. — hos Araberne, 57 214.
- Estrid*, Ulf Jarls Hustru, 50 311.
- Estrup*, Gl., Herregaard i Jylland, 38-39 283, 56 160.
- Eswick*, Gaard paa Mainland (Hjaltland), 57 365 f.
- Ethelbert*, Konge i Kent, døbes 597 og beskytter Christendommen [† 616], 36-37 304, 309, 332, 54 4 f., 7, 8 f. — Ermenreds Søn, kanoniseret, 36-37 310-12, 314 f., 337.
- Ethelborg* (*Adalbjørg*), Kong Edvins Dronning, den første angelsaxiske Nonne, 36-37 304, 337, 54 8 f., 10.
- Ethelfrid* (*Adalráðr*), Konge i Bernicien og Deira [† 617], 36-37 301, 303, 313, 331 f., 54 7 f., 10, 26 f.
- Ethelred*, Ermenreds Søn, kanoniseret, 36-37 310, 312, 314 f., 337. — Konge af Kent [610], 52 273. — Konge i Wessex, 52 274. — den Raadvilde (*Adalráðr*), Konge i England (979-1012), 36-37 8, 35, 61 142. — Olaf d. Helliges Ophold hos ham, 50 338. — Fader til Edvard d. Hellige, 52 10. — Blodbad paa de Danske [1002], 52 237.
- Ethelwald*, engelsk Kongesøn (7de Aarh.), 54 13, 29.
- Etruskerne*, Oprindelse, Lighedspunkter med Nordboerne, 40-41 286 f.
- Eudoses*, et germansk Folk, omtalt af Tacitus, 48 270 f., 54 140.

- Eudoxus*, græsk Astrolog (c. 400 f. Chr.), 40-41 284.
- Eufemia*, Haakon V's Dronning [† 1312], 46 152, 206, 50 118 f., 309, 362 f., 61 74.
- Eugen* III, Pave [1146], 38-39 31.
- Eurich*, vestgothisk Konge i Spanien [† 484], 36-37 22.
- Europæus*, Anders Joseph: „Savo och Savolaxernes Forntid“, 58 29-51. — „Om det Nöteborgska Fredsfördraget och dess Följder“, 60 14-26. — „Några Hypotheser angående Väinölä, Pohjola och andre i Kalevala dikten förekommande Namn“, 61 364-381.
- Evensbüll*, undergaaet Sogn i Nordfrisland, 49 355, 51 195, 210.
- Ewald*, Johannes, dansk Digter, hans Mindestøtte paa Jægerspris, 56 182, 216 f.
- Ewaldsen*, Chr.: „Margrethenwall og Knös i Brodersby Sogn i Angel“, 54 196-205, jfr. 59 121 f., 135, 138 f., 151 f., 159.
- Everschop*, Landskab i Slesvig, 49 354, 51 198 f., 205, 211.
- Evesbüll*, undergaaet Sogn i Nordfrisland, 49 254, 51 192, 210.
- Evige Øer*, maaske de capoverdiske, Ibn Saims første Meridian her, 57 47, 83 f., 179.
- Eydum*, Kirke i Nordfrisland, 51 189, 210.
- Eygotaland*, Skaane og Øerne, 46 280, 47 344 f., 349 f., 48 245 f., 252 f.
- Eyin helga* (Enhallow), en af Orknøerne, 52 48 f., 53, 62 f., 79 f.
- Eyjolf* *Dadaskáld*, Erik Hakonsøns Skjald, 61 144.
- Eymund*, d. Gamle, Konge i Holmgaard, 36-37 318, 48 299, 301. — hans Erobringer, 47 37, 60.
- Eyolf*, Sæmund d. Frodes Søn, lærd Islænder [† 1159], 42-43 360 f., 61 39.
- Eysteinn* I, Magnussøn, Konge i Norge (12te Aarh.), 44-45 153 f., 46 214. — II, Haraldsøn, Konge i Norge [1153], 36-37 47, 46 214. — Tog til Skotland, 46 175, 198. — Konge i Norge [1152], 60 354, 61 41, 150. — Sagnkonger i Oplandene, 50 332, 336. — Fretr, norsk Sagnkonger, 50 304, 307. — Orre, norsk Høvding [1066], 46 192, 214. — Erkebiskop i Throndhjem (1159-1188), 46 191, 215, 61 213, 292. — Biskop i Oslo (14de Aarh.), 50 239. — Asgrimson, islandsk Munk [1361], Forfatter til „Lilja“, 60 266, 61 68 f.
- Eysteinsdalr* paa Caithness, 57 326.
- Eytum*, Kirke paa Sild, 51 178, 208.
- Eyvind*, Biskop i Oslo [† 1304], 47 199. — Bratt, Haakon Hakonsøns Sendebud, 61 51.

— Finnsøn, skáldaspillir, Skjald, hans Háleygjatal blandt Snorres Kilder, 42-43 310, 319, 46 39, 47. — Hákonarmál, 44-45 55, 60 350, 61 138 f. — Kvad om Hakon Jarl, 60 350, 62 140.
 — Skreja, norsk Høvding, 36-37 85, 87. — Urarhorn, norsk Viking, 36-37 13, 62 100. — Østmand, nordisk Viking, hans Tog til Irland, 36-37 4. — hans Slægt, 42-43 360, 44-45 183, 48 312, 54 192.

Eyvindstad, Gaard paa Island, 61 54.

F.

Faarø, Ø ved Gotlands Nordspids, 46 367. — dens Oldtidsminder, 52 136, 139, 143 f., 155 f., 163 f., 165.

Fadl, Vesir i Bagdad [908], 42-43 147. — Ibn Sahal, Vesir [† 817], 42-43 147-149.

Fáfuna, Bjærgkjæde i nordlige Asien, hos arabiske Geografer, 57 156.

Faik, arabisk Anfører [999], 42-43 113 f., 115, 136.

Faines ∴ Vannes, By i Bretagne, 57 192 f.

Fair isle (Fairhill), en af Shetlandsøerne, 57 342, 355, 357, 381.

Falkenberg, tidligere Kjøbstad i Halland, nedlagt 1579, 47 316.

Falmus (*Fellin*), Fæstning i Estland, 57 209, 214 f.

Falster, Øens Tilstand under Vendertogene, 38-39 37, 41 f., 53 381. — i Snorre Edda, 46 87, 92. — under Grevens Feide, 53 89 f. — nedlagte Landsbyer her, 53 381 f., 384 f. — F'ske Birk, 51 228, 323.

Falster, Peter af Kosselisse [1571], 53 385. — Lehnsmænd paa Sæbygaard [1558], 55 81, 93.

Falsterbo, Lehn i Skaane [1532], 53 64, 389.

Falu, Kobbergruber i Sverige, 36-37 105, 52 266.

Faludal, Falufjæld, Localitet paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 172, 46 161.

Fansâr, District paa Sumatra, 57 122 f.

Fant, svensk Forfatter, hans Script. rer. Svec., 50 297, 313, 335 f., 340, 353, 362.

Fara, en af Orknøerne, 57 309.

Faravid, Konge i Finland [875], 60 349, 61 373.

Farensted, Sogn i Slesvig, 49 349.

Faretoft, Sogn i Nordfrisland, 49 356, 51 184.

Farum, Sogn i Nordsjælland, 38-39 343.

Fasti, dansk Jarl i Oldtiden, 50 314 f., 328.

Fatimidernes, arabisk Fyrsteslægt i Ægypten [fra 968], 44-45 221, 250, 57 25.

- Faurholm*, Avlsgaard i Nordsjælland, 55 74 f., 120, 175, 189 f.
- Fedderingmanns*, Capel i Nordfrisland, undergaaet 1300, 51 194 f.
- Feddersen*, Peter, Cancelliraad, Byfoged i Frederikssund [1848], 56 306, 319.
- Fellin* se Falmus.
- Fellman*, Jacob: „Fornlemninger fra Stenålderens fundna uti Österbotten i Finland“, 46 304-12.
- Felsted*, Kirke i Slesvig, 49 352.
- Femern*, Ø, hørte til Vagrien, erobret af Vender, 36-37 204 f., 304, 49 337, 53 364, 368, 371, 387, 389, 60 133 f.
- Fenes*, nedlagt Kirke i Norge, 36-37 65 f., 76.
- Fenger*, J. F., Lic. theol., 54 317 f., 325 f.
- Fenja* og *Menja* se Sagregistret: Sagn.
- Fenring*, Ø, omtalt i Snorre Edda, 46 85-87 f., 366.
- Ferdinand*, Greve af Flandern [† 1220], 36-37 60. — Hertug af Brunsvig, Feltherre [1778], 56 179, 185, 196.
- Ferdusi*, persisk Digter, 40-41 273, 46 107.
- Ferrol*, By i det spanske Galicien [843, 920], 36-37 25, 31, 49.
- Ferslev*, By i Horns Herred, 55 5, 11, 21, 23, 27, 29, 56 71, 169, 203, 227, 246 f., 260, 56 76.
- Fethaland*, den nordligste Spids af Hjaltland, 57 359.
- Fellafjord*, maaske det biscayiske Hav, 36-37 35 f., 41.
- Fez*, Kongerige i Nordafrika, 36-37 29, 44, 57 68.
- Fidentius*, Cardinal, hans Sendefærd til Danmark 1197, 51 284.
- Figulus*, Publ. Nigidius, romersk Astrolog, 40-41 288.
- Fillefjæld*, Passet mellem Sogn og Valders, 46 29, 38.
- Fin* Ebbesøn se Sagregistret: Ligsten.
- Fincke*, Gustav, Lehnsmand i Finland [1547], 58 41 f., 60 18.
- Find*, Armodsøn, norsk Høvding, 46 169. — Arnesøn, Lendermand [1030], 46 169 f., 171 f., 173, 189, 191, 201, 213, 61 151. — Skoftesøn (11te Aarh.), 46 193, 215.
- Findan*, irsk Helgen, 62 31 f.
- Fingala*, irsk Prindsesse, 46 185.
- Finland*, Kilder til dets Historie, 58 29. — Befolkning, 46 44, 48 259, 54 184, 58 30 f., 34 f.
- Finmarken*, dets Grændser, 44-45 155, 168-170, 60 340. — politiske og commercielle Forhold til Norge, 60 336-364. — Skatland af Norge, 60 336. — Bortforlehnning af Skatten, 60 345. — Beskrivelse i Sagaerne, 60 340. — Syssel-mænd, 60 347 f. — Russernes Plyndringer, 60 355 f. — Colonisation, 60 359 f. — Bortforpagtning, 60 363 f. — F. hos Araberne = Finland, 57 214.

- Finn*, Haareksøn (hinn skjálgi), norsk Bonde, 60 350.
- Finnaiðhæ*, hos Jornandes Navn paa Finmarken, 54 150, 62 39.
- Finne*, Gaard paa Voss i Norge, 46 209.
- Finner*, Nordeuropas Urbeboere, 46 35, 62 31 f. — Forhold til Vender og Russer, 36-37 81, 180, 47 27, 32, 38 f., 53 231, 57 199, 60 24, 61 376 f. — oprindelige Hjem i Høiasien, 46 64. — Fjendtligheder mod Skandinavien, 53 196 f., 207, 212. — Forbindelser med Norge og Sverige, 60 339 f. — Behandling af F. fra norsk Side, 60 356 f. — Forskjel fra Kvæner, 60 337 f., 342. — Trolddomskunster, 36-37 81, 63 175. — F. hos sydlandske Forfattere, 62 37, 39 f.
- Finnlaich* (Finnleik), Jarl af Moray [980], 57 317, 325.
- Finnved* d. Fundne, Stamfader til Arnmødlingslægten, 46 169, 213.
- Finnveden* (*Finhide*, *Finvid*, *Finnia*), Landskab i Smaaland, 54 150 f., 152, 155, 163, 174. — Colonisation af Virderne, 54 154. — Undertvingelse af Svend Grathe, 54 160.
- Finsen*, Vilhjálmur: „Fremstilling af den islandske Familieret efter Grágás“, 49 150-331, 50 121-272.
- Finstrupgaard* (nu Holstenhus), Herregaard i Fyen, 55 181 f., 185 f., 188 f.
- Firdafylke*, Landskab i Norge, 46 55.
- Firmicus Maternus*, Julius, siciliansk Astrolog (4de Aarh.), 40-41 262, 265, 291 f., 295, 336. — den yngre (c. 350), Forfatter af et Forsvarsskrift for Christendommen, 40-41 294 f.
- Fiskebækken*, paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 160, 162, 46 156.
- Fiskefjorden* i Grønland, 36-37 133 f., 135, 136.
- Fiskenæssets* District i Grønland, 36-37 133 f., 141.
- Fiskloya*, Sump ved Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 164, 46 157, 49 149.
- Fitfulhead*, Fjæld paa Hjaltland, 57 376.
- Fjelstorf*, Kirke i Slesvig, 49 353.
- Fjenneslev*, Kirke i Sjælland, 38-39 39. — Oprettelse af et Familiecapel, 46 302.
- Fjordene*, norsk Landskab, 46 47.
- Fjölbyrja*, Localitet i Snorre Edda = Fjælberøen i Norge, 46 87, 91.
- Fjöld*, Kirke i Slesvig, 49 347, 358.
- Fjölner*, Konge i Upsala, 42-43 288 f., 48 307, 50 303 f., 327, 351.
- Fladholmen*, Localitet paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 172, 173 f., 46 160.

- Flandern*, Beliggenhed og Grændser hos arabiske Geografer, 57 195. — Normannertog hertil, 53 222, 54 190.
- Flataland*, Localitet paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 164, 46 157.
- Flatey*, Ø i Bredefjord med Kloster, 61 233. — en af Orknøerne, 52 48 f., 54, 61.
- Fleischer*, Inspecteur paa Jægerspris [1774], 56 168 f., 172 f., 174 f., 179, 180 f., 242 f.
- Flemløse*, Peder Jakobsøn, dansk Astronom [+ 1598], 40-41 328 f., 330 f.
- Flemming*, Clas, svensk Feltherre [1597], 46 308. — Herman, Væbner, Lehnsmand paa Abrahamstrup [1396], 55 15 f.
- Flensborg*, Kirkerne, 49 348, 351. — Slag 854, 59 147. — Oldsagsamling, 55 330, 60 31, 35, 227.
- Flerdesbüll*, Kirke i Nordfrisland, undergaaet 1300, 51 192 f., 210.
- Flinterup*, Landsby i Sjælland, 40-41 184.
- Fljótshlíð*, Localitet paa Island, 47 79, 81 f.
- Floke*, Vilgerdssøn, se Ravnefloke.
- Florentine*, den orknøiske Jarl Henriks Hustru, 46 182, 184.
- Florida*, Stat i Nordamerika, 40-41 27.
- Flose*, islandsk Bonde, 63 114 f.
- Flugsmyre*, Gaard paa Island, 52 283.
- Flydum*, Landsby paa Sild, 51 180, 203.
- Flynderborg*, Borg ved Helsingør, nedbrudt 1423, 38-39 806, 51 224.
- Fold*, i Snorre Edda, maaske Folden i Nordland, 46 82, 84.
- Foldalen* i Norge, hører under Gudbrandsdalen, 46 33, 52.
- Folden* = Christianiafjord, 46 54, 88 f.
- Folkvid*, Lagmand i Värmland, 46 195, 215.
- Folmar*, Arnoldsøn, Ridder [1305], 38-39 285. — Jakobsøn (Lunge), Høvedsmand paa Gurre [1384], 38-39 285, 305, 47 257.
- Folquard*, Lovmandsøn, Dronning Helvigs Yndling, 38-39 281, 284 f., 51 309.
- Folskn* i Snorre Edda = Øen Fosen ved Thronhjemsfjord, 46 86, 90.
- Forlun*, hans „Scotichronicon“, 52 49 f., 57, 59 f., 74, 77, 57 341.
- Formentera*, spansk Ø, 36-37 29, 44 f.
- Fotberg* paa Hjaltland, 57 368.
- Foul*, en af Shetlandsøerne, 46 94, 57 342, 353 f., 268.
- Foula*, vestligste Ø af Shetlandsøerne, 52 64, 60 191, 200 f., 204, 206, 208.

- Frakland*, Nordboernes Navn paa Frankrig, 36-37 58.
- Franciscus*, Søn af Kong Hans [† 1511], 54 324.
- Franker*, Bopæle og Herredømme over Germanien, 44-45 287, 289. — Fremtrængen i Italien, 53 247, 54 137. — Gesandtskab til Vestgothar, 36-37 22. — Livvagt hos den græske Keiser, 44-45 294. — Chronister, 54 185, 187. — deres Tapperhed, 57 31, 194 f.
- Frankerstaterne*, hos arabiske Geografer, 57 27, 40, 197.
- Frankrig*, 51 106, 109, 146, 54 187, 57 22, 33, 60, 101, 105, 107, 194 f., — Vikingetog hertil, 36-37 23, 33, 38, 53 211, 222 f., 233, 62 86 f. — kaldes Valland, 36-37 41. — politiske Forhold 1359, 58 341 f. — Forbund med Danmark [1456], 50 343 f., 51 323.
- Frauen*, Præst til Gjerløv og Draaby [1721], 56 80, 87 f., 99.
- Fraun*, Frougn el. Fron, Sted ved Christiania, Document om Grændseforretning vedrørende dette og Bjarka, 46 162-64.
- Frawastack*, Skjær ved Mainland, Hjalmland, 57 366, 370.
- Fredensborg*, Slot i Nordsjælland, 38-39 300, 51 347, 53 164, 56 131, 137, 140, 243, 274, 289.
- Frederik I*, Konge i Danmark, Thronbestigelse 1523, 55 56. — Hyldning, 51 334. — Forhold til Tausen, 47 107, 111, 118, 56 204. — Opholdssteder 1525-28, 56 120 f. — Løfte om Indløsning af Orknøerne, 62 13. — Sagen om Povl Laxmands Eiendomme, 51 244 f. — [† 1533], 51 337, 53 30 f., 55 59 f. — hans Sigil, 54 332. — Cancelliregistranter paa Frederik I's Tid, 47 142 f., 151. — Breve og Forordninger, 47 111, 123 f., 132, 136, 140, 153 f., 158 f., 263, 53 25 f., 55 57. — II, Tog mod Sverige 1567, 54 156. — eier Asserbo, 51 247. — Ophold paa Abrahamstrup, 55 79, 84. — paa Søborg, 51 339 f. — Mageskifte, 56 324. — Tyge Brahes Velynder, 40-41 327, 329. — [† 1588], 55 97. — Begravelse, 55 99. — Breve og Forordninger, 38-39 310, 55 79, 83, 85, 87 f., 89 f., 92, 94, 95, 96 f., 99. — hans Levned af Pontanus, 53 143. — III, Biskop af Bremen, 55 156, 181 f., 58 330. — Thronbestigelse, 55 173 f. — Krig med Sverige, 55 191 f. — Pantsættelse og Indløsning af Krongods, 55 193 f., 197 f., 199 f., 213 f. — Souverainitetens Indførelse, 55 199. — Foranstaltning til Bøndernes Vel, 55 222 f. — bygger Frederiksdal, 38-39 199. — Bog- og Malerisamlinger, 55 213 f., 224, 225 f. — beskytter Oldtidsstudiet, 61 78. — [† 1670], 55 226. — Breve og Forordninger, 38-39 310

55 176, 177, 179 f., 183-85, 187, 189, 191, 195-98, 200 f., 208, 212, 215, 217, 219, 222 f., 225.

— IV, Udenlandsreise [1692-93], 56 25. — Pengevæsen, Pantsættelse af Jægerspris, 56 34 f. — Formæling og Thronbestigelse 1699, 56 41. — Udgravning af Thyra Høi, 40-41 171 f. — Anlæg af en Canal fra Arresø, 51 253. — Forordninger, 56 70, 75. — Besøg paa Jægerspris, 56 59 f. — Krig med Sverige, 56 73, 75 f. — Giftermaal med Anna Sophie Reventlow, 56 79. — [† 1730], 56 88 f.

— V, Giftermaal og Overtagelse af Jægerspris, 56 109. — Byggeforetagender, 56 118 f., 160 f. — Thronbestigelse 1746, 56 120. — Giftermaal med Juliane Marie [1752], 56 129 f. — [† 1766], 56 149. — Capel i Roskilde, 54 336. — Forordninger, 56 145.

— VI, Forhold til Jægerspris, 56 232-32 pas. — [† 1839], 56 292.

— VII, Reise til Island, 56 289. — Thronbestigelse 1848, 56 312 f. — Udgravninger, 51 215, 254 f., 363 f., 56 287 f. — køber Jægerspris, 56 312. — Dannevirkes Befæstning, 59 73, 327.

— Arveprinds, Forhold til Jægerspris, 56 159 f., 175 f., 192, 232, 237, 238, 248. — Mindestøtter paa Jægerspris, 56 171 f., 181 f., 193 f., 232. — Giftermaal, 56 168. — [† 1805], 56 251.

— I, Barbarossa, tysk Keiser, Forhold til Danmark, 38-39 61, 98. — til de vendiske Fyrster, 38-39 97.

— II, tysk Keiser, Erobringer i Italien, 44-45 247. — Grav i Palermo, 44-45 256. — Brev 1214, 47 224.

— II, Konge af Preussen, 40-41 177. — Wilhelm III, Konge af Preussen, 58 246 f. — V, Churfyrste af Pfalz, 40-41 302. — Pfalzgreve [1535], 53 56, 101, 103 f. — bøhmisk Hertug, 47 218. — Hertug i Slesvig [1504], 59 299, 317 f. — Biskop, Christendommens Forkynder paa Island (981-95), 59 176, 61 24, 222. — Biskop i Slesvig [† 1178], 38-39 96, 59 254. — Køne, norsk Høvding (12te Aarh.), 46 200.

Frederikke Amalie, dansk Prindsesse [1668], 55 224.

Frederiksberg = Amager eller Ny-Amager, 56 40 f.

Frederiksborg Amt, 56 16, 109, 124, 164, 172, 244, 258, 275, 288. — Marked, 38-39 310. — Slot, bygget af Frederik II, ombygget af Chr. IV, 55 104. — Chr. IV's Ophold her, 55 130, 133, 140. — Fr. VII's Antiquitetscabinet 51 272. — Stutteri, 56 45, 60, 66, 105, 144, 155, 171, 252 f., 267 f., 329.

- Frederiksdal*, Jagtslot i Nordsjælland, 38-39 273, 295, 299 f.
Frederiksgave, Herregaard i Fyen, 55 193.
Frederikshaab, Coloni i Grønland, 36-37 129.
Frederikssund, By i Nordsjælland, 55 209, 232, 242, 56 113, 282.
Frenderup, Landsby i Sjælland, 40-41 134.
Frengsendi, Localitet paa Grændsen mellem Sverige og Norge, 44-45 155, 166 f., 174, 46 159 f.
Fresenda, Tancred af Hautevilles Hustru, 44-45 234.
Freswick paa Katanes, 57 324, 327.
Freund, Professor, Billedhugger, 56 277, 283 f., 293, 301.
Freydis, Erik d. Rødes Datter, 40-41 9, 12 f., 14, 44-45 266.
Freyskinn den Fagre, en norsk Træl, 62 90, 141, 166, 178 f.
Fridarey, Ø mellem Orknøerne og Shetland, 52 54, 63, 57 342, 348, 355.
Fridgerde, irsk Kongedatter, 36-37 4.
Fridigern, gothisk Anfører, 44-45 298, 309.
Fridleif, dansk Sagnkonge, 36-37 21, 48 252, 308 f.
Friederichsberg, en Del af Byen Slesvig, 59 221, 242, 319.
Friedrichsthal, Missionsstation i Grønland, 38-39 220, 226, 42-43 328.
Fries, Missionair ved Friedrichsthal, 42-43 328 f.
Friesland i Zenos Reiser, 57 187.
Friis, Christian til Borreby, Cantsler (1556-1616), 55 133, 163, 56 229. — Christen til Kragerup, Cantsler, 56 229.
Henrik, Foged paa Abrahamstrup [1483], 55 22, 36 f. —
Jeppe, Høvedsmand paa Trørborg [1460], 49 362. —
Johan til Hesselager, Cantsler (1494-1570), 53 86, 89, 111, 54 207, 56 229, 233, 323. — Jørgen, Biskop i Viborg, Forhold til Reformationen, 47 97, 124 f., 132 f., 54 208. —
Chr. II's Secretair, 55 54. — Mogens, Rentemester, 55 215 f., 221 f. — Niels Domcantor i Viborg, 55 54, 66.
Frikn, Ø i Snorre Edda, 46 87, 91.
Frille, Fru Ermegaard [1503], 55 45. — Johan, Slotsherre paa Nykjøbing [1458], 51 229.
Fringsskov, paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 172 f., 174, 46 160.
Friserne, Udbredelse, 51 204. — Sammensmeltning med Angler, 36-37 265, 48 35. — Deltagelse i Saxernes Tog, 36-37 23. — i Braavallaslaget, 48 259. — Germaner, 36-37 298. — Navn, 48 243. — Sprog, 36-37 265, 294, 296, 48 323, 331, 54 224. — F. udenfor Frisland, 49 347, 51 206. — Kirker, 51 171. — Kvindernes Dragt, 42-43 175 f.
Frisland, Beliggenhed, 48 331, 57 195, 59 119. — Beskaffenhed, 48 243, 329, 331. — Vikingetog hertil, 36-37 81, 53 227, 233.

- Frodaa*, Gaard paa Island, 38-39 8, 40 41 27 f., 30.
Frode, Harald Haarfagers Søn, 36-37 4, 54 193. — jydsk Underkonge, 58 328. — I, dansk Sagnkonge, 44-45 246, 48 307, 318.
 — Fredegode (III), dansk Sagnkonge, 38-39 370 f., 48 295, 297 f., 306 f., 50 304, 53 185. — Freden under ham, 48 304 f., 307 f. — Tilnavn, 48 308. — hans Død, 48 252, 307 f.
 — V, dansk Sagnkonge, 48 309 f., 311. — VII, dansk Sagnkonge, 53 207. — Frøkne, dansk Sagnkonge, 48 298, 309 f. — i det tyske Digt Gudrun, 61 122.
Frodebjerg i Nordsjælland, Frode Fredegodes Gravsted, 38-39 370 f., 372 f.
Frosten, Halvø i Trøndelagen, Trøndernes fælles Thingsted, 46 44, 51, 86, 88, 91.
Frotoft, Gaard i Norge, 52 79.
Frydendal, Herregaard paa Sjælland, 55 224, 228.
Frørdorp, Kirke i Slesvig, 49 353.
Frøs Herred i Slesvig, 49 338 f., 341 f., 353.
Fugl, flere Klippeøer ved Norge og Hjøltland, 57 353. — Ø hos arabiske Geografer, 57 182.
Fuglebjerger, Gaard i Præstø Amt [1556], 55 81.
Fuhrmann, Stephan, Præst i Lipstadt [1665], 40-41 323.
Fulby, Landsby paa Sjælland, 40-41 134.
Fullum, undergaaet Sogn i Nordfrisland, 51 193, 210.
Furðustrandir, Kyststrækning i America, 40-41 10 f., 17, 38.
Furesø i Nordsjælland, 38-39 273, 295, 300, 55 63.
Fylsbek, Localitet paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 160, 162, 46 156.
Fyn, i Snorre Edda, 46 91. — i Ottars Reisebeskrivelse regnet til Gotland, 47 345, 349. — hører til Withesleth, 50 317 f., 320 f., 324. — Als og Ærø høre hertil, 49 337. — erobret af „Viderne“, 48 297. — Venderens Plyndringer 1157, 38-39 37. — under Grevens Feide, 53 3, 14, 15, 38, 77, 78, 80, 83 f., 85, 95 f., 111, 119, 378.
Fynboerne ved Flaadesamlingen 1160, 38-39 52. — i Slaget ved Rügen 1184, 38-39 99. — Oprør 1534, 53 3. — Deltagelse i Dannevirkes Opførelse, 59 62.
Fyrisvall, Slette i Upland, Slag her, 38-39 7 f., 40-41 28, 59 195.
Fæmuns- el. *Klarelven* i Norge, 46 53, 160.
Færey og *Færey minni*, nu Fara, en af Orknøerne, 52 49 f., 53, 61, 70.
Færgesund, en Del af Slien, 54 201.

- Færke*, Foged paa Søborg [1354], 51 309 f.
Færøerne, Navnet, 52 56, 165, 60 208. — irske Colonister, 42-43 360. — Nordmændenes Indvandring, 47 310. — tidligere skovbevoxede, 46 361 f. — geistlig Administration, 54 233; se Sagregistret: Sagn og Sprog.
Fætillør, i Snorre Edda er Fætla i Hjaltland, 46 86, 90, 94, 57 346 f., 354, 378 f., 380.
Føhr, frisisk Ø, Navnet, 49 354 f., 51 164, 174 f., 185 f., 209. — Inddeling, 51 168, 206 f. — Kirker, 51 186.
Førsløv, Herregaard i Sjøland, 55 118, 128, 175.

G.

- Gaas*, Hans, Biskop i Throndhjem [† 1578], 56 222.
Gabel, Christoffer, Frederik III's Secretair, 56 200 f.
Gades (Cadiz), phœnicisk Coloni i Spanien, 36-37 19, 58, 50 346.
Gaëta, Stad i Neapel, 44-45 220.
Ga'far Abu-Maschar (Albumazar), Astronom og Geograf [† 884], 57 10.
Gaihani se Abu Abdallah Muhammed.
Gaikebill, undergaaet Sogn i Nordfrisland, 49 355, 51 195, 210.
Gaimar, d. Store, Fyrste i Salerno, 44-45 223 f., 231, 234. — IV, Fyrste i Salerno, 44-45 234 f., 237. — Geoffroy, normannisk Trouvère, 51 119 f., 139, 141.
Galfred Malaterra, normannisk Historieskriver, 44-45 228, 235, 240, 245, 249, 252 f.
Galizien, erobret af Russerne, 53 287, 395.
Galles, Forbjærg paa Ceylon, 57 123, 125.
Gallehus, Landsby i Slesvig, hvor Guldhornene fandtes, 53 147, 150, 152, 154, 156, 159. — Sagn knyttet til Stedet, 55 347, 352 f., 362, 375.
Galler el. *Gæler*, keltisk Folk, deres Udbredelse, 46 22, 48 229, 51 105 f.
Gallicien, Provinds i Spanien, Normannernes Hærgninger, 36-37 25, 28 f. — Sigurd Jorsalfarers Overvintring, 36 -37 42. — Besøg af danske Korsfarere [1189], 36-37 47, 50. — Irlændernes Stamland, 51 105. — hos arabiske Geografer, 51 29 f., 57 27, 60, 107, 189.
Gallien, erobret af Vestgotterne, 36-37 22. — Anfald af nordiske Vikinger, 36-37 55.
Gallizu-Ulf, dansk Jarl, 36-37 32.
Galloway, Kirke paa Orknøerne, stiftet 394, 52 57. — tidligere en egen Provinds, 36-37 332 f.

- Galmesbüll*, undergaaet Sogn i Nordfrisland, 49 356, 51 184.
Galsköt, Otto, Eier af en Gaard i Plovstrup, 60 225. — hans Fader Thomas og Broder Peder, 60 225.
Galterus, Mester, opdager Feilen ved den julianske Calender, 47 201 f.
Gamle, Erik Blodøxes Søn, 36-37 84, 42-43 321 f. — hans Vikingetog og Død, 36-37 84, 87, 96.
Gammelby, Landsby i Sydsjælland, 51 315 f.
Gandiola, Saltmine ved Senegals Munding, 57 35.
Gandløse, Sogn i Nordsjælland, 38-39 342.
Gange-Rolf, norsk Høvding, Normandiets Erobrer, 61 7, 15.
Ganges, Flod i Indien, dens Oversvømmelser, 40-41 269, 51 164, 57 26, 86, 144.
Gapt, hos Jornandes, gothisk Stamheros, 36-37 300, 48 236, 50 348.
Gardar, Bispesæde i Grønland, oprettet 1126, Opdagelsesreiser herfra, 40-41 32 f., 34, 51.
Gardar, Svavarson, Islands Opdager [863], 42-43 282, 52 283, 59 176, 60 12, 18.
Gardaríke (Holmgaard), det ældste europæiske Rusland, 36-37 318, 47 37, 48 299. — er Novgorod, 44-45 302 f. — sydlige G. = Grækenland, 54 108. — G. = „Magdaland“, 54 184. — Forbindelse med Sverige, 48 259, 260 f., 53 199, 54 92, 103, 105. — Handel paa G., 36-37 201, 54 107, 111.
Garde, Sogn paa Gotland, 52 145, 148, 172 f.
Gardie, Magnus Gabriel de la, svensk Rigscontsler, 61 91.
Garding, Herred i Slesvig = Everschop, 51 174, 196, 198, 205, 211. — Kirke, gammel Hovedkirke i Everschop, 49 354, 51 170, 199, 211.
Gardist, By paa Usedom, 36-37 239, 241.
Gåreksey, en af Orknøerne, 52 49, 51, 61 f., 70, 74 f., 92, 98.
Gargano, Bjærg i Neapel, 44-45 226 f., 241.
Gartar, Ø i Snorre Edda = Garten, 46 366.
Gartz, By i Pommern, 36-37 240 f.
Garz, By paa Rygen, 36-37 217 f., 53 379.
Gasconia (=: Gascogne), hos Araberne, 57 190.
Gatnîp el. *Gaitneip*, Høide paa Orknøerne, = Geitaberg, 52 93 f.
Gaudon, Sagnkonge, 54 19 f., 32 f., 66 f.
Gaular, Landskab i Norge, 36-37 85, 52 83.
Gauldalr (Guldalen) i Norge, 36-37 78, 46 53.
Gaulverjabær, Gaard paa Island, her et geistligt Hospital, 47 176, 52 63.

- Gaut*, Bjarnarson, Runerister paa Man, 50 273 f. — Jonson, norsk Høvding (13de Aarh.), 61 50 f.
- Gautbert*, Biskop, Missionair i Sverige, 54 158, 165, 171.
- Gautigoth*, hos Jornandes = det sydlige Sverige, 62 89.
- Gautland*, Landskab i Sverige, Grændse, 44-45 161. — Colonisation, 46 42. — Herskere, 48 255. — en Del af Sviarike, 54 192.
- Gebel al- Molattham* og *Gebel al- nedam*, Bjerge i Asien, 57 117.
- Geberich*, Gothernes Konge, 44-45 296.
- Geddesby*, *Gedserodde*, Localiteter paa Sydsiden af Falster, 36-37 248, 38-39 86.
- Geert*, holstensk Greve [1340], 56 219, 59 72, 60 877, 879.
- Geijer*, E. G., svensk Historieskriver, 46 15, 47 228, 54 118, 119, 140, 151, 162, 178. — Opfattelse af Kjempeviserne, 42-43 182 f., 216 f., 221 f.
- Geira*, vendisk Kongedatter, Olaf Tryggvesøns Dronning, 38-39 8.
- Geirhild*, Ravneflokkes Datter, 57 873.
- Geirmund Heljarskinn*, Landnamsmand, hans Herkomst, 62 72 f., 159 f., 175, 181, 183.
- Geirstad*, norsk Kongsgaard, 36-37 70 f., 46 83.
- Geirthrud*, Erling Skjalgsøns Datter, 46 201, 214.
- Geitlandsjøkel* paa Island, 63 119 f.
- Geldern*, Landskab i Nederlandene, 54 106.
- Geller*, Thorkelsøn, paa Helgafell, islandsk Bonde, Are Frodes Fosterfader, 50 807, 61 87.
- Gelting*, Sogn i Slesvig, 49 349, 361.
- Genellon*, i Romanerne om Carl d. Store, er Biskop Wenilo af Sens, 51 124 f., 127.
- Geoffroy af Monmouth*, angelsaxisk Krønikeskriver, 51 128 f., 54 16 f.
- Georg* af Caithness, skotsk Adelsmand [1527], 46 184. — Maniaces, græsk Statholder i Italien [1038], 44-45 295, 236, 238, 51 148.
- Georgius*, d. hellige, Fremstillinger af ham, 42-43 16, 46 345 f.
- Gepider* (*Gibidi*, *Gefpas*, *Gibidós*), Gren af den gotiske Stamme, Navn, Bolig, Vandringer, 47 347 f., 350 f., 352, 48 233, 246, 297, 318, 50 319, 323, 54 145.
- Gerhard* II, Greve af Holsten [1297], 51 199. — gottorpsk Hertug [1402], 59 318. — holstensk Greve [1428], 55 19. — Abbed i Esrom [1161], 51 276.
- Gerken*, Joachim, Borgermester i Lübeck, 53 50 f.

- Germaner*, Navn, 44-45 287. — Nedstamning fra Arerne, 52 204. — ældste Hjem i Europa, 46 22. — to Hovedstammer, Tydskere og Nordboer, 46 23, 48 221 f. — G. hos romerske Forfattere, 48 219. — af Araberne regnede til Slaver, 57 221. — Slægtskab med Vender, 36-37 180. — Frihedstrang, 51 108, 54 103 f. — Forfatning, 47 307 f. — Agtelse for Kvinder, 51 109.
- Germania*, Inddeling (G. magna, G. cisrhœnana), 44-45 287. — Grændser, 54 141. — Romernes Erobringer, 54 98.
- Gerner*, Andreas, Commandør, 56 207. — Henrik (den ældre), Præst i Birkerød, senere Biskop i Viborg (1629-1700), 56 207, 225 f. — Henrik (den yngre), Commandør (1742-87), 56 182, 207. — Thomas, Renteskriver, 56 226.
- Gerold*, slavisk Biskop, 36-37 195.
- Gersdorf*, Christian, Rentemester, senere Amtmand [1675], 55 247, 56 19. — Joachim, Rigshofmester [1649], 55 182, 184, 247.
- Gervasius Tiberiensis*, Marschal for Kongeriget Arelat under Otto IV, 53 183.
- Gest*, Oddleifson, hin spaki, islandsk Bonde, 61 26.
- Gestrekaland* (*Gestrikland*), Landskab i Sverige, 46 42 f., 52 214.
- Geter* (Getæ), Folkeslag i Sydrusland, siden Gother, 40-41 307, 44-45 300 f., 50 346.
- Gether* (Gog), Søn af Magog, mythisk Konge, 50 346.
- Gettorp*, Kirke i Slesvig, Valfartsted, 49 345.
- Ghalaticon*, Havet ved, = Havet ved Gallicien, 57 203.
- Gherut*, By i Rusland, maaske Novgorod, 44-45 303, 310.
- Ghimu*, By i Norge, 57 213.
- Gibidôs* se Gepider.
- Gibraltarstrædet*, 36-37 19, 44, 46-49, 55, 44-45 227 f., 52 37, 57 35, 42, 55, 98, 159.
- Gibson*, engelsk Biskop, 36-37 247, 50 273, 279.
- Giedde*, Ove, Rigsraad og Admiral (1594-1660), 56 210 f.
- Giese*, til Giesegaard, Assessor [1680], 56 6 f., 16.
- Giesebrecht*, L., tydsk Oldforsker, 46 122, 142, 143, 53 172, 363 f., 61 126.
- Gilbert* I, Jarl over Orknøerne, 46 178. — II, Jarl over Orknøerne [† 1256], 46 178 f. — Biskop af Katanes (1223-45), 57 328 f.
- Gilleleie*, Sogn i Nordsjælland, 40-41 137, 51 273, 342, 346, 349, 352, 359.
- Gilshah* el. *Kajumarth*, Jordens første Konge, Stifter af det persiske Rige, 40-41 273.

- Gingst*, Fogeddistrict paa Rygen, 53 379, 383.
- Gipsio*, *Gypusio*, Sump paa Grændsen af Norge og Sverige, 44-45 160, 164, 46 156, 49 148.
- Gipu*, *Gypu*, en Bæk (Djupan) paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 160, 164, 46 156, 49 148.
- Girgenti*, Stad paa Sicilien, 44-45 250, 255.
- Gisholt*, Gaard i Telemarken, 50 289 f.
- Gisico*, Biskop i Odense [1301], 54 327, 334.
- Giskeætten* (el. Bjarkøætten), norsk Slægt, 46 89, 152 f., 191 f., 209.
- Gisl*, Illugason, islandsk Skjald, 60 249, 61 149, 62 130 f.
- Gislason*, K., Professor: „Brudstykker af den islandske Elucidarius“, 58 51-172. — „Om de reduplicerede Datider i Oldislandsk“, 60 327-330. — „Mandsnavnet Ólafr i dets ældre islandske Former“, 60 331-35. — „Sprogbemærkninger angaaende Valdemar den andens jydsk Lov“, 62 356-69. — „Ja eller Ja i Oldnordisk“, 63 394-414.
- Gisle*, Finnason, islandsk Klerk, 61 34. — Magnusson, Biskop paa Holum, 53 340. — Thordarson, Lagmand paa Island [1614], 58 316.
- Gislunge*, Herregaard i Sjælland, 60 68, 70, 77 f., 88 f.
- Gisselfeld*, Herregaard i Sjælland, 51 330.
- Gissur*, Bjørnsøn Galle, norsk Hirdmand (1269-1370), 60 356, 61 65 f. — Hallson, Lovsigemand paa Island (1181-1200), 52 5, 16, 61 36, 222, 228 f., 261. — Isleifsøn, Biskop over Island (1082-1118), 40-41 49, 49 170, 61 16, 32 f., 34, 206, 301. — Svarte, islandsk Skjald, 61 148. — Thorvaldsøn, islandsk Høvding, 52 283, 57 235 f., 61 36, 42. — Snorres Svigersøn, 61 45 f. — Strid med Sturlungerne, 61 48 f. — Overfald paa Snorre, 61 51 f. — bliver Jarl, 61 59 f. — [† 1288], 61 61. — den hvide, Virksomhed ved Christendommens Udbredelse paa Island, 61 25 f., 31.
- Gizki*, Ø i Snorre Edda, = Giskø, Giskeættens Sæde, 46 86, 89, 154, 191 f., 201 f., 205 f., 209.
- Gjedsør*, Kongsgaard paa Falster, 53 44, 55 39.
- Gjelst*, Aa i Slesvig, 49 339.
- Gjemso*, Nonnekloster paa en Ø i Skiens Elv, 36-37 77 f., 46 193.
- Gjenner*, Landsby i Slesvig, 49 352 f. — G-bugten, 49 340, 59 344.
- Gjerdrup*, Herregaard paa Sjælland, 55 185.
- Gjerløv*, Sogn i Horns Herred, 55 11, 17-19, 69, 196, 203 f., 206 f., 241, 246 f., 56 29, 111, 165, 60 85, 87, 89. — dets Tiender, 56 5, 9, 15, 19, 24, 35, 43, 51, 73 f., 93, 97, 104, 155, 164 f., 187 f.,

- 245, 262, 308. — Kirke, 55 253, 56 20, 162, 324. — Herred i Jylland, 49 334 f.
- Gjerpen*, Sogn i Norge, 36-37 64 f., 79, 46 164. — i ældre Tid *Hafsund*, 46 67 f., 75 f., 78.
- Gjerrestad*, Sogn i Norge, 36-37 70, 75.
- Gjerskøj*, Sogn i Horns Herred, 55 8, 260.
- Gjessing*, A.: „Trældom i Norge“, 62 28-322.
- Gjøe*, Axel, dansk Adelsmand [1534], 53 86, 88. — Fru Birgitte, Herluf Trolles Hustru, 56 212 f. — Christoffer, til Orebygaard [† 1584], 38-39 340. — Eskil, til Gisselfeld, Rigsraad og Marsk [1493], 51 330 f., 56 195. — Henrik, Statholder i København [1523], 55 59. — Fru Mette, Niels Grims Enke, 38-39 269 f., 273, 276, 286, 337 f. — Mogens, Rigsraad [1534], 53 15, 34 f., 58, 80, 111, 56 195. — Sivert Pedersen, dansk Adelsmand, 38-39 276.
- Glandelagh* (Gлинделага), gammelt Bispesæde i Irland, 36-37 17.
- Glaumbø*, Gaard paa Island, 40-41 14 f.
- Glim*, Landsby ved Roskilde, 60 68 f., 70, 77 f., 89.
- Glimminge*, Herregaard i Skaane, 51 226, 56 379, 382.
- Glimsholm*, en af Orknøerne, 52 52 f., 62, 103.
- Glob*, Niels, Biskop i Viborg [1492], 51 233.
- Glommen* (Glaumø og Rauma), Elv i Norge, 46 27, 29, 53 f., 48 260.
- Glomstad*, Gaard i Norge, 46 54.
- Glorup*, Herregaard i Fyen, 53 16, 55 93.
- Gloucester*, Shire i England, 51 121, 52 36, 54 13.
- Glud*, Laurids Jakobsen, Herredsfoged i Horns Herred [1728], 56 42 f., 58, 64, 85, 87.
- Glum*, Geirason, Harald Graafelds Skjald, 61 143. — Thor-gilsson, islandsk Bonde, 61 222.
- Glumsey* (Glus), en af Shetlandsøerne, 57 342, 353.
- Glückstadt*, By i Holsten, 53 142, 55 225, 348.
- Glænø* i Sydsjælland, 60 68 f., 77 f., 88.
- Gnemer* (*Gnemerus*, *Gneomar*, *Gnevomir*), Localitet paa Falster, 53 333 f. — Gaard i Meklenburg, 56 215.
- Gnupsa*, Konge i Reidgotland, 38-39 4.
- Goa*, By i Indien, 57 134.
- Goafjord*, paa Skotlands Kyst, 57 327.
- Godarrik*, Gothernes Konge, 50 319, 323, 330, 349.
- Godfred*, Konge i Jylland, 38-39 5, 54 186, 190, 59 146, 62 75 f. — Sigtryggson, nordisk Konge i Irland, 62 85.
- Godgest*, 2 mythiske Konger, 46 40 f.
- Godmarr*, Localitet i Snorre Edda = Gullmarsfjord i Bohus-lehn, 46 82, 85.

- Godmund*, Konge paa Glæsisvall, 60 336.
- Godow*, Johan, Ridder [1422], 51 224, 229, 320. — Mette, Peder Oxes Hustru [1434], 51 224 f., 226. — Ulf, dansk Adelsmand [1434], 51 225, 229.
- Godred Crovan*, Konge paa Man og Syderøerne [1103], 46 185.
- Godske*, sjælandsk Adelsslægt, 55 63.
— Peder, Commandant paa Hjortholm [1535], 38-39 299, 55 63. — Lehnsmænd paa Københavns Slot [1540], 55 63 f. — andre Forlehninger, 55 62, 64 f. — Forhold til Reformationen, 55 65 f. — † 1556, 55 66.
- Godsted*, Sogn paa Lolland, 36-37 109.
- Godthaab*, Coloni i Grønland, nordiske Ruiner, 42-43 344 f.
- Godvin*, engelsk Hertug [1019], 38-39 11 f., 52 24 f., 26 f. — den unge, 52 36.
- Gog*, Gothernes mythiske Stamfader, 50 318. — og Magog, hos semitiske Folk, Beboerne af de nordlige Lande, 57 11, 41, 107.
- Goltoft*, Sogn i Slesvig, 49 348.
- Goltz*, Generalieutenant i preussisk og dansk Tjeneste, 58 224.
- Gomerum*, undergaaet Sogn i Nordfrisland, 51 194, 210.
- Gonzalez, Sanchez*, Greve af Gallicien [970], 36-37 31.
- Gor promontorium*, Forbjærg paa Rygen, 36-37 215, 38-39 67.
- Gordinar kirkja* (Gaarder Kirke) i Norge, 36-37 76.
- Gordon*, Bernhard, fransk Læge og Astrolog i Middelalderen, 40-41 300.
- Gorgan*, By ved det caspiske Hav, 57 13, 57.
- Gorgani*, arabisk Forfatter, 57 88, 202.
- Gorgasia* (Gardist?), By paa Usedom, 36-37 241, 38-39 89.
- Gorm*, sønderjydsk Konge [770], 44-45 303, 310, 54 186. — den Gamle, Konge i Danmark, samler Riget, 40-41 167, 48 255, 52 303, 58 326. — Tog til Venden, 38-39 4. — Christendommens Forkyndelse, 58 327. — hans Kongsgaard i Jellinge, 52 303. — Sagn om hans Død, 40-41 168. — Mindestøtte paa Jægerspris, 56 178.
- Gormesbüll*, undergaaet Kirke i Nordfrisland, 51 192 f., 210.
- Gorz*, Rige øst for Balhara, 57 144.
- Gother*, sydgermanisk Folkestamme, Navnet (Gotar, Gautar, Göter, Viter etc.), 47 345, 48 235 f. — Goto-Germaner, 38-39 185. — deres Stamfader Gote (Gapt?) og Gog, 36-37 300, 48 236, 50 318. — Udvandring fra Scandia og Deling i 3 Stammer, 47 346 f., 54 144 f. — Nedstamning fra Persien, 42-43 355. — Riger ved det sorte Hav, 36-37 180. — Forhold til det romerske Rige, 36-37 180, 44-45 289 f., 293 f., 322 f., 332. — deres Rige, 44-45 296 f.,

- 309, 50 319 f. — foederati i den romerske Hær, 44-45 289 f., 298, 308 f. — Ophold i Venden, 36-37 179. — Bosættelse i Scandinavien, 47 345, 48 263 f., 273 f., 296, 331, 62 30 f. — tyske G. paa Gotland, 54 148.
- Gotfred (Ridelle)*, normannisk Høvding, 44-45 234, 243. — Tog til Italien 1061, 44-45 248, 251. — (*Gothorm le Spere*), Svigersøn af Jarlen paa Orknøerne, 46 180. — dansk Konge se Götrik.
- Gothem*, By paa Gotland, 52 137, 168.
- Gothini*, Folk i Polen, 54 149.
- Gotland*, i Oldtiden de vestlige Østersølande (Danmark), 47 344, 48 225, 251, 252, 254, 258, 283, 332, 54 143. — især Landene øst for Storebælt, 47 345, 350, 48 239, 270, 326. — Øen se Gulland.
- Gotskalk*, vendisk Fyrste [† 1066], hans Forhold til Danmark, 38-39 12, 17. — Absalons Tolk og Sendebud, 38-39 69 f., 74, 82, 53 367. — Nicolaisen, Biskop paa Holum, 53 323.
- Gotteskoog*, Localitet i Slesvig, 49 356. — G.-søen, 49 340, 51 162, 180 f.
- Gottfried* af Strasburg, tysk Forfatter (13de Aarh.), 51 148 f., 154 f., 157 f.
- Gottorp*, Slot i Slesvig, 51 245, 53 24 f., 27, 64, 55 50, 56 130, 59 93, 317. — Befæstninger og Beleiringer [1295, 1325 etc.], 59 124, 240 f., 60 129 f. — Dæmning, 59 88, 93, 275, 328. — Capeller, 49 347, 357.
- Graa*, Anders [1471], 55 34.
- Graah*, Capitainlieutenant, Undersøgelsesreise langs Grønlands Østkyst 1828, 36-37 123, 125 f., 141, 38-39 223, 244.
- Gradiz* (Gardis), By i Nordtyskland, 36-37 240.
- Gradorp*, Sogn i Slesvig, 49 353.
- Gram*, Capitain, Undersøgelser i Grønland 1832, 36-37 129, 131. — Carl Christian, Kammerherre, Hofjægermester, 56 86, 125 f. — Frederik, Geheimeraad, Amtmand i Frederiksborg (1718-41), 56 86, 92. — Frederik Carl, Hofmarschal, senere Amtmand i Frederiksborg (1741-47), 51 252, 53 163 f., 56 86, 99 f., 106, 108 f., 124 f., 140, 155. — Hans, Geheimearchivar, Historiograf (1685-1748), 53 141 f., 147, 149, 152, 153, 160 f., 313, 339, 60 135, 147, 61 265, 294, 298, 56 220. — „Hans Grams Censura over Barth. Grauers Explication, med videre Forklaring over samme Guldhorn“, 53 165.
- Gram*, Herred i Slesvig, 49 338, 341, 342, 353.
- Grambov*, Kirke i Meklenburg, 55 119.

Granada, maurisk Hovedstad i Spanien, 57 46, 68.

Grand, Jens, Erkebiskop i Lund; diplomatiske Bidrag til Erkebiskop Jens Grands Levnedshistorie, 60 62-189. — Vita Johannis Grand, 60 62. — Herkomst, 60 62. — Opdragelse, 60 64. — Forhold til Kongehuset, 60 65 f. — Gave til Roskilde Domkirke og Breve herom, 60 66 f. — Erkebiskop 1289, 51 291 f., 60 98. — Udnævnelse af Paven, 60 96 f. — Virksomhed som Erkebiskop, 60 100 f. — politisk Virksomhed efter 1290, 60 102 f. — Fængsling 1294, 60 118 f. — Fængsel paa Søborg, 51 292 f., 347, 352, 366, 60 122. — Flugt, 51 299 f., 60 127. — Processen mellem J. G. og Kongen og Dommen i Sagen, 60 135 f. — Hjemreise fra Rom, 60 152 f. — forlader Danmark 1300, 60 157. — pavelig Bulle om Erkebispes stolen i Riga 1302, 60 158. — Erkebiskop i Bremen 1310, 60 163 f. — dør i Avignon 1327, 60 168. — Register over hans Efterladenskaber, 60 168 f. — Breve vedrørende ham, 60 84, 93 f., 99, 101, 123, 125, 136, 137, 148, 151, 154 f., 159, 162, 164, 168.

Graner, Hans Casper, Skovfoged paa Jægerspris, 56 108, 140, 156, 165. — Hans Jørgen, Skovridder paa Jægerspris (1743-54), 56 108, 114, 121, 133. — Hans Stephan, Skovridder [† 1743], 56 24, 40 f., 44, 48, 52, 55, 63 f., 73, 78, 89, 94, 100, 108.

Granza, vendisk Fyrste [1168], 38-39 74 f.

Grauer, Advocat i Tønder, hans Skrift om Guldhornene, 53 146, 152.

Grebner, Paul, Præst i det Magdeburgske [1621], hans politiske Spaadomme (*Sericum mundi filum*), 53 174.

Greenholm, en lille Holm blandt Orknøerne, 52 53, 61, 70.

Gregor I d. Store, Pave, Bestræbelser for Anglernes Omvendelse [596], 54 4 f., 7, 49 128. — Kirkefest for ham, 46 345 f. — VIII, Pave [1187], 36-37 47. — IX, Pave [1232], 49 216.

Gregorius, Præst, 53 266. — Andressøn, norsk Høvding (14de Aarh.), 46 153, 206 f. — Andressøn, Haakon Haakonsøns Svigersøn, 46 187, 207. — Dagsøn, norsk Høvding [† 1161], 36-37 67, 78, 46 193, 215, 61 150, 62 311. — Jonsøn, norsk Høvding, 46 198, 215. — Kik, Sverres Svigersøn, 46 212, 215. — Turonensis, fransk Historieskriver (559-93), 36-37 23 f., 48 257, 303, 55 377.

Greifswalde, By i Pommern, 36-37 221, 232, 53 293, 60 361.

Greipar, en af Nordboernes Hovedstationer i Polaregnene, 40-41 32.

- Grenafylke*, eller Grenlandsfylke i Thelemarken, Omfang, 36-37 69 f., 72, 75, 78. — Befolkning, 36-37 69, 46 57.
- Grenamørk*, Gaard paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 164, 46 158.
- Grenland* (Grønland), norsk Landskab, en Del af Grenafylke, 36-37 62-79, 47 211 f. — Navn, 36-37 69. — Belliggenhed, Grændser og Inddeling, 36-37 62 f., 66, 69, 75 f., 79, 46 56, 82. — Indbyggernes Sæder og Skikke, 36-37 79, 46 56.
- Grenmar* (Grenjar), Kyststrækning fra Skiensfjord til Christianssand Stift, 36-37 71 f., 73 f., 46 37, 55, 82.
- Greting* (Gryting), Gaard paa Mainland (Hjaltland), 57 360 f., 369.
- Gretter*, islandsk Bonde, 63 115, 119 f.
- Grevinge*, Sogn i Nordsjælland, 56 85 f.
- Griffenfeld*, Peder, Minister [† 1699], 55 231, 249, 56 210, 212, 231 f.
- Griffenfelds* Ø ved Grønlands Østkyst, 38-39 221.
- Griis*, Anders, dansk Adelsmand [1403], 51 316 f. — Joachim, Slotsherre paa Københavns Slot [1454], 51 228. — Niels Pedersøn, dansk Adelsmand [1397], 55 12, 17. — Povelsøn, dansk Adelsmand [1497], 38-39 348.
- Grim*, Baardsøn, norsk Høvding, 60 350. — Jens, Ridder [1397], 38-39 338. — Niels Andersøn, til Tostrup og Dronningholm, 38-39 338. — Niels den yngre, 38-39 276, 337 f. — Gedesko, islandsk Bonde [927], 49 157, 61 22 f. — Loddenkind, Sagnfigur, 53 239.
- Grima*, islandsk Kvinde, 62 163 f., 206.
- Grimdssbudavatn* = Grimaassøen paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 49 147.
- Grimkel*, Gode paa Island, 40-41 49, 49 253.
- Grimm*, Jacob, tydsk Sprogforsker, Forklaring af de ældste tyske Digte, 44-45 260 f. — „Deutsche Grammatik“, 46 224 f., 48 328, 54 220, 239, 63 395 f., 409. — „Geschichte der deutschen Sprache“, 46 221, 48 218, 62 318, 320. — „deutsche Mythologi“, 44-45 48 f., 268 f., 46 118, 48 319, 323, 51 111 f., 54 121, 126 f., 63 5, 170. — „Rechtsalterthümer“, 49 229, 237, 264, 62 313 f. — alm. Bemærkning om Sprog, 44-45 100. — om Nordisk og Tydsk, 44-45 94 f. — Wilhelm, tydsk Forfatter, Bemærkning om Folkeviserne, 42-43 208 f., 217, 225 f., 232, 47 226, 61 101 f.
- Grimsey*, en af Orknøerne, 52 49, 53, 62, 78, 88 f., 92.
- Grimstrup*, Landsby i Nordsjælland, 51 290. — Landsby paa Fyen, 53 23.

- Grimufoss*, = Grindefos paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 164, 175, 46 158.
- Grimø*, Skjær i Øfjorden paa Island, 61 60 f.
- Grinaker*, Kirke paa Hadeland i Norge, 50 291.
- Grindsted*, Sogn i Ribe Stift, 36-37 109.
- Grip*, Peder Nilssøn, dansk Adelsmand, 46 210.
- Grislepolle*, ukjendt Localitet, Søslag her, 36-37 35, 41.
- Gristow*, Ø ved Pommern, 36-37 237, 38-39 79, 53 393.
- Grjotgard*, mythisk Konge paa Nordmøre, 46 46 f. — Jarl i Helgeland, 46 40 f., 47. — Sigurd Hladejarls Broder, 36-37 89, 91. — norsk Høvding, 46 170, 190.
- Gro*, Alf Haraldsøns Datter, 46 98, 209 f.
- Grode*, Kirke i Nordfrisland, 51 199 f., 211.
- Grosse Breite*, en Arm af Slien, 54 196, 199.
- Grosswin*, Provinds i Rhedariernes Land (Nordtyskland), 36-37 228 f., 38-39 103.
- Grozum*, Localitet i Knytlinga = Grozuin, 36-37 229.
- Grubbe*, Eiler, til Lystrup, dansk Rigscantsler [† 1585], 38-39 337, 51 339, 55 125. — Else, Datter af foregaaende [1605], 55 125. — Jakob, Lehnsmand, 55 177, 179, 182 f. — Jakob Geertsen, Erkebiskop i Lund [† 1410], 54 337. — Johan, til Gunderslevholm [1391], 51 314. — Knud, dansk Adelsmand [1542], 38-39 339. — Fru Merde, Knud Urnes Hustru, 55 132. — Oluf, dansk Adelsmand, 38-39 339. — Regisse, Eiler Grubbes Datter, 55 93. — Regisse Jørgensdatter, Hans Ulrik Gyldenløves Hustru, 55 155, 157 f., 56 325.
- Grubbe*, Mølle i Nordsjælland, 51 249, 252.
- Grubendal*, Henneke, Høvedsmand paa Søborg [† 1391], 51 313 f.
- Grundet*, Herregaard i Jylland, 55 105.
- Grundtoft*, Sogn i Slesvig, 49 349, 361.
- Grundtvig*, N. F. S., dansk Digter, 44-45 219, 61 108 f.
- Gruney*, en af Shetlandsøerne, 57 341 f., 348.
- Grunnavik* paa Island, 53 150, 159, 300.
- Grækenland*, 50 324, 53 194, 196, 203, 227, 230, 237 f., 283, 294, 296, 54 104 f., 108, 111, 57 67, 105, 207.
- Græker*, Kampe i Syditalien med Normannerne, 44-45 227 f., 257. — Colonier ved det sorte Hav, 53 194. — Handelsforbindelse med Slaverne, 53 202. — Forhold til Russer og Bulgarer, 53 200 f., 215, 232 f., 234 f., 240, 247, 251, 253 f., 276 f., 278 f., 281 f., 287, 298 f., 54 94, 113. — G. i Julin, 54 107 f. — Sabæisme, 40-41 283.
- Gräne*, Gaard paa Gotland, 52 217 f., 247.

- Grøde*, Sogn i Nordfrisland, 49 354, 51 179, 190, 208.
- Grøndal*, Benedict: „Hrungnersmythen med almindelige Bemærkninger om den oldnordiske Poesi“, 60 229-326. — „Om Ni-tallet“, 62 370-384. — „Folketro i Norden“, 63 3-178.
- Grøneros* = Grønset ved Sammenløbet af Grønaaen og Klarelven paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 172 f., 46 160 f.
- Grøngaard*, Ladegaard i vestlige Slesvig [1574], 51 163.
- Grønholt*, Landsby i Nordsjælland [1497], 51 239, 250.
- Grønland*, Landskab i Norge, se Grenland.
- Grønland*, Nordboernes Colonier, 49 205, 316 f., 50 244. — Bygninger, 40-41 38 f., 46 f. — Christendommens Indførelse, 52 317. — Bispestol i Gardar [1126], 40-41 50 f. — Culturen i Begyndelsen af 12te Aarh., 40-41 48 f. — Forbindelse med Vinland, 40-41 5 f., 26, 31 f., 36. — Nordboernes Reiser til G., 53 336, 61 224 f. — antikvariske Efterretninger om G., 36-37 122 f., 38-39 219-261, 42-43 326-347. — G.'s Historie, 53 312, 335 f. — se endvidere Sagregistret: Grønlandske Oldsager.
- Grønland*, tydisk Forf., Ytringer om Folkeviserne, 42-43 218 f.
- Grønne Hav*, 57 14, 16.
- Grønne Kanal*, Bugt af det indiske Hav, 57 15, 19, 109.
- Grønsund* (Grønasund) ved Falster [1163-1182], 36-37 242, 38-39 62, 85, 93, 96 f. — [1295], 60 133.
- Guadalquivir*, Flod i Spanien [844], 36-37 26.
- Gudacra amnis*, vendisk Navn paa Floden Warnow, 36-37 209, 38-39 57.
- Gudbrand*, norsk Bonde, Hakon Jarls Tilhænger, 36-37 90. — Andreæ, islandsk Lærd, 61 99. — Bergthorson, islandsk Digter [† 1705], 63 31 f. — Skaphogsøn, Kong Eysteins Svigersøn, 46 214. — Thorlaksen, Biskop i Holum (1542-1627), 53 309 f., 326, 331 f. — stifter det første Bogtrykkeri paa Island, 53 324 f.
- Gudbrandsdalen* i Norge, 36-37 323, 46 27, 29, 51, 184, 55 390.
- Gudderne*, gothisk Folkestamme i Preussen, 36-37 179.
- Gudifreyr*, Høvding i Gallicien, 36-37 46.
- Gudlaug*, Konge i Helgeland, 46 40.
- Gudleif*, Gudlaugsøn, islandsk Kjøbmand [1027], 36-37 13, 40-41 29 f.
- Gudmund*, Andersøn, islandsk Forfatter [† 1654], 53 320, 347 f. — Arasøn, isl. Biskop [1208], 52 233. — Olafsøn, isl. Forfatter, 53 337 f. — Snorresøn, isl. Høvding [1354], 36-37 51. — Thorgeirson, Lovsigemand paa

- paa Island [1123-25], 49 176 f., 50 172 f., 61 299. — den Mægtige, isl. Høvding, 61 60 f.
- Gudny*, Bødvars Datter, Sturla Thordsøns Hustru, 61 42.
- Gudrid*, Thorbjørns Datter, Thorfinn Karlsefnes Hustru, 40-41 s f., 12, 15, — Datter af Guttorm paa Rein, 46 200.
- Gudrun*, Skofte paa Giskes Hustru, 46 192. — Skule Tostesøns Hustru, 46 194. — Erlend Endridsøns Hustru, 46 98. — Gjukesdatter, 53 157 f., 55 362.
- Gudrød*, normannisk Konge [970], 36-37 31. — Erik Blodøxes Søn, 36-37 90, 95, 99, 42-43 286. — Halfdan Svartes Fader, 46 84. — Konge paa Syderøerne [1143], 46 177, 185. — Konge paa Syderøerne [† 1230], 46 186 f. — Bjørnsøn, Konge paa Vestfold i Norge, 36-37 63, 83, 89 f. — Halfdans Søn, Are Frodes Stamfader, 50 307 f. — Ljome, Harald Haarfagers Søn, 61 138. — Veidekong, paa Vestfold i Norge, 62 76 f.
- Gudsmose* = Gunhildsmose(?), 36-37 103, 42-43 265 f.
- Guedeta*, Flod paa Sicilien, 44-45 254 f.
- Guemmerus* (*Gnemmerus*), Forræder mod de Danske, 38-39 47, 53 382 f.
- Guido*, Kannik i Ribe, 60 119, 135 f. — de Cauliaco, fransk Læge og Astrolog [c. 1500], 40-41 301.
- Guillelmus Durandus* (Guillaume Durand?), Biskop i Mende [1328], 60 186.
- Gulberry*, Sogn paa Mainland (Hjaltland), 57 356.
- Guldberg*, O. Høegh, Kronprinds Frederiks Lærer [1772], 55 4, 56 169, 172, 176 f., 179, 181.
- Guldbjerget*, paa Nordsiden af Horns Herred, 55 8, 56 111.
- Gulldharald*, Gorm d. Gamles Søn, Overfald paa Harald Graafeld [963], 36-37 91. — dræbes af Hakon Jarl, 36-37 92, 97, 53 357.
- Guldholm*, Kloster ved Slesvig, 51 176, 59 295 f. — „Nogle Bemærkninger om Guldholm Kloster“, 59 319-26. — Anlæg 1192, 59 319. — forskellige Meninger om dets Beliggenhed, 59 320-26. — Historie, 59 323 f. — Flytning til Ry 1209, 59 319, 326.
- Gulland*, Størrelse og Befolkning, 52 130. — Sagn om dens første Bebyggelse, 38-39 203 f. — Udvandring herfra, 46 367. — Midtpunkt for Handelsforbindelser mellem Norden og Orienten, 36-37 340, 48 290, 52 132. — „G.'s ældsta fornlemningar“, 52 130-70. — Christendommens Indførelse, 52 170. — Kirker, 52 160, 192. — Kilder til Øens Historie, 52 132 f. — Overgivelse 1525, 53 66. — Erobring 1676, 56 197.

- Guncelin*, Hovedsmand i Schwerin, Anfører hos Henrik Løve [1164], 38-39 62, 86.
- Gunderslevholm*, Herregaard i Sydsjælland, 51 313 f., 56 195.
- Gundisalvus*, Biskop i Mondoneda, 36-37 28. — Statholder i Gallicien, 36-37 35.
- Gundsømagle*, Landsby i Sjælland, 38-39 375, 60 85, 87, 89.
- Gunkild*, Datter af Jarl Harald Maddadsøn, 46 176, 55 373. — Datter af Erlend Jarl paa Orknøerne, 46 173 f., 216, 52 102. — Datter af Kong Edgar, 52 12. — Harald Blaatands Datter, 52 287. — Kongemoder, norsk Dronning, hendes Levned og formentlige Lig, 36-37 80-104, 38-39 207, 42-43 262 f., 320 f., 60 336, 61 40, 141. — den Snilde paa Solatuner, 44-45 170 f., 189-90, 46 36.
- Gunkild*, Harald Blaatands Dronning, 42-43 325, 61 340, 357 f.
- Gunn*, en Valkyrie, 36-37 10, 44-45 273.
- Gunnarr*, svensk Sagnfigur, 50 350. — Gudruns Broder, 46 313, 319, 55 362. — Gregoriussøn, norsk Høvding, 46 193, 215. — Hamundsøn paa Hlidarende, islandsk Høvding, 47 77 f., 82 f., 51 120, 59 174 f. — hans Høj, 47 77 f. — Hjarandasøn, norsk Lagmand [1361, 1379], 47 177.
- Gunnerus*, Biskop i Slesvig [1107], 56 221, 59 254.
- Gunni*, Jenssøn, Borger i Søborg [1241], 51 287 f.
- Gunnbjørn* fra Isefjord, islandsk Bonde, 61 224 f.
- Gunnlaug*, Leifsson, islandsk Munk og Forfatter [† 1219], 36-37 98, 42-43 281 f., 296 f., 312, 48 214, 61 97, 222 f., 228 f., 303, jfr. 42-43 296, 48 214, 49 12, 51 131, 52 6, 54 18. — Ormstunge, islandsk Skjald [1006-7], 36-37 8, 42-43 274, 61 142 f.
- Gunnlaugsson*, Bjørn, Overlærer [1835], 63 122.
- Gunulf*, norsk Præst, 44-45 172 f., 190.
- Gunvaldsborg*, Stad (i Spanien?), 36-37 35, 41.
- Gurmund*, dansk Konge i Ostangeln, 52 305.
- Gurnet Point* i Nordamerika, Nordboernes Krossanes, 40-41 18.
- Gurre*, Slot i Nordsjælland, Navn, 38-39 301 f. — bygget efter 1343, 38-39 273 f., 300. — Valdemar IV's Kjærlighed til G., 38-39 287 f., 291, 293 f. — Historie, 38-39 300 f. — hører til Krogens Lehn, 38-39 306. — senere til Sjællands Bispestol, 38-39 308 f. — ødelagt i Grevens Feide, 38-39 309, 51 362 f. — Materiale herfra til Frederiksborg og Kronborg, 50 369. — Rudera, 38-39 311 f. — Udgravninger, 38-39 316 f., 319 f., 51 255. — Breve udstedte her, 38-39 304 f., 308 f. — Møntsted, 38-39 305, 337. — Lille, i Sydsjælland, bygget af Valdemar IV i et Morads, 38-39 288, 290, 301, 318.

- Gurre*, Gurreby i Nordsjælland, her en Kirke, 38-39 ³¹¹ og Kongens Stald, ³¹² f. — Udgravninger, 38-39 ³²³ f. — Landsby paa Lolland, 38-39 ³⁰¹. — *hus*, Lyststed ved Gurre Slot, 38-39 ³¹⁴, ³¹⁶.
- Gustav I Vasa*, Konge i Sverige, 46 ²⁰⁹, 48 ²³⁷, 53 ²⁴, 58 ²⁹, 48 f., 60 ¹⁸, 20. — hans Iver for Protestantismen, 50 ³⁵⁵ f. — Ordning af Forholdene i Finland, 58 ⁴⁰ f., 43. — II, Adolph, Konge i Sverige [1629], 55 ¹³⁷. — III, Konge i Sverige, 56 ³⁷⁶, 58 ²³⁵.
- Gutacker*, P. L. Ernst, Boghandler i Altona, hans Skrift om Guldhornene, 53 ¹⁵² f., 55 ³⁵⁸ f., 369.
- Gutar*, Indbyggerne paa Gotland, 52 ²⁰⁴ f., 54 ¹⁴².
- Guthiner*, gothisk Folkestamme i Bøhmen, 36-37 ¹⁷⁹.
- Guthrum*, dansk Konge, Deltager i et Tog mod England [867], rimeligvis Gorm, 59 ¹⁴⁷ f., 61 ³⁴².
- Gutitz*, paa Rygen, 53 ³⁷⁹.
- Guttalus*, gammel Havn ved Pregel, 54 ¹⁴⁰.
- Guttorm*, Erik Blodøxes Søn, 36-37 ⁸⁴, ⁸⁷. — Konge i Norge [† 1204], 46 ¹⁰⁵, ²¹², ²¹⁵, ³³⁰. — Erkebiskop i Thronhjelm [1224], 46 ¹⁹². — Baardsøn, norsk Høvding, 46 ¹⁹⁵, ²¹⁵. — Søn af Kong Inge, 46 ²¹⁵. — Gulathings Lagmand, 53 ³²³. — Nielssøn, Lagmand i Bergen [1512], 46 ⁹², 57 ³⁶⁴. — Sindre, norsk Skjald, 36-37 ⁸³. — Østmandsøn fra Jemteland, 44-45 ¹⁸³, 46 ²⁰⁰. — fra Ringunæs, norsk Høvding, 36-37 ¹³. — paa Rein, norsk Høvding, hans Slægt, 46 ¹⁹⁴ f., ¹⁹³, ²⁰⁰ f., ²¹⁵.
- Gutzkow*, By i Venden [1164], 38-39 ⁶², ⁹⁵.
- Gutæ*, Goter hos Ptolemæus, 44-45 ²⁸⁸, 47 ³⁵⁰, 48 ³⁰², 54 ¹⁴¹.
- Guzerat*, Halvø i Indien, 57 ¹¹⁵, ¹³⁰.
- Gvenmar*, Ketilsøn, dansk Høvding, Deltager i Togene mod Venden [1159], 38-39 ⁴⁷, 53 ³⁸³.
- Gvion*, By i Asturien, 36-37 ²⁵.
- Gyda*, Godin Jarls Hustru, 38-39 ¹¹, 62 ¹²³. — Olaf Tryggvesøns Dronning, 36-37 ⁸. — Ebbe Skjalmsøns Hustru, 40-41 ¹²⁴. — Datter af foregaaende, 40-41 ¹²⁵. — den russiske Kong Wolodimers Dronning, 46 ³²⁷ f. — Harald Haarfagers Dronning, 42-43 ²⁹⁹.
- Gylaug*, Konge i Helgeland, 46 ⁴⁰, 52 ²³⁰.
- Gyldenlund*, nu Charlottenlund ved Kjøbenhavn, 53 ³⁷⁷.
- Gyldenløve*, Hans Ulrik, Chr. IV's Søn, Lehnsmænd paa Frederiksborg og Abrahamstrup (1615-45), 55 ¹⁰⁸, ¹⁵³ f., ¹⁵⁵, ¹⁵⁷ f., 56 ³²⁵. — Ulrik Christian, d. ældre (1630-58), 56 ²⁰⁰, ²¹³. — U. C., d. yngre [1710], 56 ²¹¹. — U. Frederik, Statholder i Norge (1638-1704), 56 ¹⁸⁵, ²¹², ²¹⁵.

- Niels Henriksøn, den sidste norske Rigsdrost, hans Slægt, 46 210, 53 25 f.
- Gyldenstjerne*, Fru Anne, gift med Peder Bilde, 53 4. — Erik, Frederik I's Skjenk, Lehnsmænd paa Agershus, 53 22, 32 f., 54, 56 f. — Henrik Knudsen, Hovedsmænd paa Tørring, 55 46. — Henrik, Landcommissair for Fyen [1649], 55 175. — Knud Henriksen, Chr. I's Medbeiler, 55 46. — Knud Henriksen, Biskop i Odense [1532], 53 28, 101.
- Knud Pedersøn, Hovedsmænd paa Nykjøbing Slot [1534], 53 42, 86. — Lehnsmænd paa Krogen, 53 53, 86, 94. — Fangenskab i Malmø og Meklenburg 1535-36, 53 53, 87 f., 94, 102, 106, 108, 111, 113 f., 115. — Breve fra ham, 53 116 f.
- Mogens, dansk Rigsraad [1536], 51 251, 53 28, 44, 88, 116. — Peder Nielssøn, til Kokkedal [1492], 51 271.
- Gyllenhjelm*, C., svensk Rigsadmiral [1615], 54 136.
- Gyllenstjerna*, Erik Eriksøn, svensk Adelsmand, Carl Knudsøns Svigersøn, 51 240. — Abraham Eriksøn, svensk Adelsmand, gift med Else Laxmand, 51 240, 242 f., 244. — Gjerrild, Gert Ulfstands Hustru, 51 246 f. — Gyrvild Eriksdatter, Knud Alfsons Hustru, 46 209 f.
- Gylling*, Ø i Snorre Edda = en af Smaaxøerne i Salten, 46 86, 89.
- Gyncelin*, Gyncekesøn, dansk Adelsmand [1388], 38-39 360.
- Gyngstrup*, By i Fyen, 55 253.
- Gyrd*, Amundesøn, Kong Inges Fostbroder [† 1160], 46 194. — Godvinsøn, engelsk Jarl, 52 30, 32, 34. — Biskop paa Island [† 1361], 61 68 f.
- Gyrgver*, Sagnkonge, 48 180 f.
- Gyrid*, Gyrd Amundesøns Hustru, 46 193 f., 215. — Andresdatter, Vidkund Erlingsøns Hustru [† 1323], 46 153, 206 f. — Erlingsdatter [1329], 46 208.
- Gyrsting*, Johan, dansk Adelsmand [1341], 40-41 132.
- Gyrstinge*, Landsby i Sjælland, 38-39 293, 40-41 134.
- Gyrvild*, Truid Ulfstands Hustru [† 1605], 46 210.
- Güstrow*, Stad i Meklenburg, 36-37 226, 53 113 f., 120.
- Gythones*, hos Ptolemæus et Folk ved Weichselen, 47 350.
- Güby*, Güw, Landsby i Slesvig, 49 361.
- Gützkow*, *Gotzchowe*, *Kotskogr*, *urbs Goscova*, Borg i Nordtyskland, 36-37 224, 228 f., 38-39 62, 95.
- Gæstænacka*, slesvigsk Ø [1231], 51 164, 175, 182, 205.
- Göransson*, svensk Runolog, hans Bautil, 52 208 f., 278 f., 311 f.
- Görres*, tysk Forfatter [1807], 40-41 349 f.

- Görtz*, Grev, saxisk Minister [1791], 58 248.
Götaelven (Gautelfr), Norges sydlige Grændse, 44-45 151, 172 f., 46 160, 48 260, 54 147.
Götaland, sammenhængende med Jylland, 54 96. — Indvandring, 54 149. — Svearnes Cultur i G., 54 145. — tyske Göters Colonisation, 54 147. — jfr. 54 109, 184, 191, 48 295, 50 321, 332, 54 150, 174 f.
Göter el. *Gautar* (Gautos, Geatas), forskellige fra Goterne, 48 235 f., 47 345, 48 234, 303, 314 f., 54 142. — et nordisk Folk, 48 331 f. — ældre end Svearne i Skandinavien, 54 94, 139. — Erobringer, 54 140 f.
Gøtrik (Godfred), dansk Konge [† 810], Befæstninger i Sydslesvig (Kurgraven), 59 10 f., 13 f., 17, 32, 49, 79 f., 82 f., 102, 112, 146, 214, 217, 294, 316, 343.

H.

- Haabo* Herred ved Mälaren, en Del af Tiundaland, 54 170, 177 f.
Haaga, Kongsgaard i Sverige, 54 168, 170-71.
Haafgruney, en af Shetlandsøerne, 57 341 f., 347, 354, 380.
Haarek af Thjotta, norsk Høvding, Eyvind Skaldespillers Søn [† 1036], 46 212 f., 60 350 f., 352, 61 150.
Haatuna, Sogn i Sverige, 54 177 f.
Haavard, en Konge og en Jarl af dette Navn i Helgeland, 46 40. — Aarsæl, Jarl paa Orknøerne, 52 87, 57 313. — Gunnesøn, Høvding paa Orknøerne, 46 211, 52 70. — Halte, norsk Høvding, 46 211, 215. — høggevande, norsk Høvding, 62 169.
Habascha, et Torv, Samlingsplads for Araberne, 57 38.
Habel, Hallig, Levning af Beltring Herred, 49 354, 51 189, 209.
Habesch, se Habessinien. — Havet ved Habesch, 57 16 f.
Habessinien (Abyssinien), 57 31, 36, 40, 60, 97, 101, 104, 114.
Hack, Timme, dansk Adelsmand, 53 73 f., 75 f., 79.
Hadafylke, i Norge, hørte til Oplandene, 46 51.
Haddeby, Landsby i Slesvig, 49 346, 59 80, 208, 212 f., 216, 218 f., 273 f., 281 f. — Nor, 59 124, 207. — se Hedeby.
Hadding, norsk Konge, 47 38. — dansk Konge, 48 305, 318 f., 324 f.
Haddr, en nordisk Kjempe, Deltager i Braavallaslaget, 46 57, 59 213.
Hadeland, norsk Landskab, en Del af Hadafylke, 36-37 63, 82, 46 27, 51, 50 291.

- Hadeln*, Knud v., Herredsfoged i Horns Herred, Byfoged i Frederikssund (19de Aarh.), 56 257, 268, 274, 281 f.
- Haderslev*, By i Slesvig, 47 142, 147 f., 49 341 f., 353 f., 53 116, 55 147. — Herred, 49 338, 353. — Amt, 53 63, 70, 77, 55 304, 56 18. — Lehn, 49 338.
- Haderstorff*, tysk Oberst (16de Aarh.), 55 55 f.
- Hadorph*, svensk Forfatter [1675], 50 339 f.
- Hadramaut*, Sydkysten af den arabiske Halvø, 57 104, 114.
- Hadwa*, Havn paa Darmarscha, 57 205 f.
- Hæy*, en af Orknøerne, 52 49, 53 f., 61, 65, 78, 88, 93 f., 57 308 f.
- Hafgroeney* se Haafgruney.
- Haftide*, Maarsøn, islandsk Bonde, paa hans Gaard nedskreves de islandske Love 1117-18, 49 175 f., 178 f., 183, 186, 190 f., 197 f., 61 256, 299.
- Hafnarvágur*, Bugt paa Mainland, 52 92.
- Haframinni*, *Hafravellir*, Localitet paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-55 166 f., 169 f., 173, 175.
- Hafrsfjord*, Slaget 872, 36-37 4, 80, 38-39 4, 60 345, 348, 61 138.
- Hafskotey*, *Hascosea*, en af Shetlandsøerne, 57 342, 348, 354.
- Hafthor*, Jonsøn, Haakon V's Svigersøn, 44-45 192, 46 203. — Thordsøn, norsk Høvding, 46 168, 171, 190.
- Hafund*, Hofund, Höfund = Gjerpens Sogn i Norge, 36-37 67 f., 77 f., 79.
- Hagbard*, nordisk Konge, 46 47.
- Hageløse*, Herregaard i Skaane [1492], 51 329, 332, 337.
- Hagen*, Fr. H. v., tysk Forfatter, 51 152, 160, 61 125 f. — Th. v., tysk Fribytter [1382], 51 314. — Chr., Landsdommer paa Lolland [1470], 55 34.
- Hagensen*, Jon, Husmand [1703], 51 58 f.
- Hagenskov*, Slot i Fyen, 53 3, 8, 14, 21, 23 f., 55, 88, 55 53, 193.
- Hagerup*: „Det danske Sprog i Angel“ anmeldt af Lyngby, 54 212 f.
- Hagerup Sø* i Nordsjælland, 38-39 368.
- Hagstedgaard*, Herregaard paa Sjælland, 55 228, 56 230.
- Hag'g'ug*, Statholder i Indien [705], 57 131 f.
- Hagi Chalfa* (Mustafa), muhammedansk Forfatter [† 1658], 57 7, 73 f., 96.
- Hahn*, Christoph v., tysk Adelsmand [1635], 55 232. — Frederik, dansk Adelsmand [† 1679], 55 235. — Katharine, Otto Krabbes Hustru [1672], 55 235, 237. — Ludvig St., Marschal hos Frederik IV [1692], 56 25. — Sophie Amalie, Grev Reventlovs Hustru [1672], 55 235.

- Vincents Joachim [f. 1632], dansk Major og Overjægermester 1663, 55 232 f. — Eier af Abrahamstrup og andre Godser, 55 233 f., 236 f. — Bygninger og Anlæg paa Abrahamstrup, 55 247 f., 254, 56 8, 12 f., 20, 47. — hans Charakter, 55 249 f., 253 f. — Geheimeraad og Elefantridder, 55 257 f. — Salg af Abrahamstrup, 55 260 f. — Ægteskaber, 55 233, 235, 242. — [† 1680], 55 263, 56 3. — Begravelse i Roskilde, 55 264, 56 236 f.
- Haili*, Forbjærg i Indien, 57 134.
- Hakasteins kirkeja*, nedlagt Kirke ved Skiens Elv i Norge, 36-37 79.
- Hake*, en Skotte, Deltager i Vinlandsfærden, 40-41 10. — norsk Viking, 46 47.
- Håkim*, Chalif (996-1020), 57 25.
- Hakon*, Kong Hemmings Broder [811], 38-39 126, 59 146.
- Adelstensfostre (den Gode), Konge i Norge, Opfostring, 36-37 86, 49 144. — Hyldning, 36-37 86. — Tog mod Erikssønnerne, 62 93. — Erobring af Helsingland, 44-45 153. — Forhold til Hedenskabet, 38-39 207 f., 55 376. — Ledingsindretning, 62 94 f., 167. — Tilbagegivelse af Odelsretten, 47 236, 244. — Affattelse af Gulathingsloven, 49 177. — † 961 (955), 36-37 87 f., 38-39 207 f., 61 14, 40. — Hakonarmál se Eyvind Skalde-spiller.
- II Herdebred, Konge i Norge [† 1161], 46 91, 193, 198, 200.
- III Sverresøn, Konge i Norge (1202-4), 46 212, 215, 330, 333 f.
- IV Hakonsøn, Konge i Norge (1216-63), Barndom og Opfostring, 36-37 311, 46 334. — hans Valg anerkjendt 1223, 46 178, 203. — Gesandtskab til Sultanen af Tunis, 36-37 58. — Tog til Vermland, 44-45 152, 154. — til Halland, 46 201. — Forhold til Syderørerne, 46 187 f., 62 8. — Skules Oprør mod ham, 46 195, 199, 201, 215 f. — Forhold til Island, 61 46, 47 f., 50 f., 53, 55, 59 f., 62 f. — Interesse for Litteratur, 47 184 f., 206, 51 157, 61 71, 303.
- Tog til Skotland, 44-45 148, 46 179, 203, 335 f., 52 74.
- Slaget ved Largs, 46 326 f., 338 f., 50 282, 287. — Død, 50 341, 52 91, 61 63, 71. — Bisættelse, 46 341 f., jfr. 58 309, 60 22, 354, 61 41 f., 62, 92, 296 f.
- V Magnussøn, Konge i Norge (1299-1319), Understøttelse af de danske Fredløse, 60 102 f., 107, 112 f., 114 f., 120, 129 f., 161. — Fred med Danmark, 51 302, 60 132 f.
- Tog mod Hertug Erik, 44-45 192. — Fred med

- Skotland, 46 179. — Forhold til Geistligheden, 47 174.
 — Forhold til Finnerne, 60 356 f., 361. — Beskytter af Litteraturen, 61 73 f., 304.
 — VI Magnussøn, Konge i Norge [† 1380], Forhold til Orknøerne, 46 181 f., 47 177 f. — monopoliserer Finnefærden, 60 358 f. — Ægteskab med Margrethe, 51 312 f., 60 366, 61 74.
 — Jarl paa Hlade, Strid med Eriksønnerne, 36-37 89 f.
 — Ophold i Danmark, 36-37 91 f., 53 357. — Deltagelse i Dannevirkes Forsvar, 38-39 126, 42-43 306 f., 59 64. — christnet, 38-39 126. — Jarl over Norge, 36-37 92, 97, 50 338 f. — Iver for Hedenskabet, 36-37 100, 38-39 127, 208. — Kamp i Hjørungavaag, 59 189, 197, 200 f., 61 40, 62 147; jfr. 59 175, 177 f., 185 f., 60 350, 61 141, 143, 62 113.
 — Eriksøn, norsk Jarl, Fordrivelse fra Norge, 46 170, 50 338, 342. — Statholder i Norge under Knud d. Store [† 1029], 50 342.
 — Galin, norsk Jarl, Hakon Hakonssøns Fosterfader, 36-37 311. — stræber efter Kongemagten, 46 195, 215. — † 1214, 61 46.
 — Grjotgardsøn, norsk Jarl, Harald Haarfagers Tilhænger, 46 41, 47, 60 348. — Ivarsøn, norsk Jarl, hans Forhold til Svend Estridsen og Harald Haardraade, 38-39 19, 46 172 f., 216. — norsk Jarl, Deltager i et Eng-landstog 1074, 58 335. — Jarl paa Orknøerne, For- mynder for Magnus Barfods Søn, 46 173 f., 177, 184, 216. — Erkebiskop i Throndhjem [1267], 46 162. — Biskop i Oslo [1264], 50 285. — norsk Rigsraad og Ridder (14de Aarh.), 46 206. — Findson, norsk Høvding, 46 213, 60 352. — Klo, Høvding paa Orknøerne, 46 211, 215. — Sigurdsøn paa Giske [† 1407], 46 208. — à Rifuu, norsk Høvding, 44-45 148, 164 f., 191. — Valr, norsk Høv- ding, 44-45 168 f., 191.
Hald, Herred i Jylland [1395], 49 334.
Haldager, Lehn paa Sjælland [1556], 55 81.
Haldor Brynjolfsen, Biskop paa Island [1740], 53 314, 339 f.
 — Brynjolfsøn, norsk Høvding [† 1161], 46 193 f., 215.
 — Skvaldre, islandsk Skjald, 61 149. — Snorrason, norsk Høvding (11te Aarh.), 42-43 313, 61 194, 256 f., 62 103 f. — Præst i Grønland [1266], 40-41 32.
Halep, By i Orienten, 57 46.
Håleyggjariki, det største Rige i Norge, laa i Thrøndelagen, 46 41.
Håleygir, Handel og Skibsudrustning, 60 346 f., 355 f., 357 f.

- Half*, Konge paa Hördeland, 46 46, 47 172, 51 126.
- Halfdan*, dansk Høvding [875], 36-37 247. — dansk Sagnkonge, Hroars og Helges Fader, 48 310, 55 377. — Konge paa Vestfold, 58 188. — Bjærggram, dansk Sagnkonge, 48 302, 309. — Haalegg, Harald Haarfagers Søn, 52 63, 72 f. — Hvide, Harald Haarfagers Søn, 36-37 83. — Hvitbein, norsk Konge, 50 299 f., 304 307 f. — Sigurdson, Harald Haardraades Farfader, 62 133. — Svarte (den ældre), Konge paa Vestfold, 36-37 70 f., 44-45 168 f., 186, 191, 49 177, 50 306 f. — Svarte (den yngre), Harald Haarfagers Søn, 36-37 83 f. — den Gamle, dansk Skjoldung, 36-37 317 f., 48 299 f., 301 f. — norsk Jarl, 60 350.
- Halfred*, Ottarsøn, Vandræðaskáld, Skjald hos Olaf Tryggvesøn, 46 33, 61 143 f., 215.
- Halgenes*, undergaaet Sogn i Nordfrisland, 51 194, 210.
- Hali Abenragel*, arabisk Astrolog, 40-41 324.
- Halk*, Sogn i Slesvig, 49 353.
- Hall*, Gissurson, Lovsigemand (1206-10), 61 261. — Teitson (Biskopsæmne) [† 1152], 61 35 f. — Sidu H., islandsk Bonde, Stamfader for Sturlungerne, 61 25, 27.
- Halla*, Thorlak den Helliges Moder, 61 39, 187.
- Hallager*, Anders, Borgermester i Kjøbenhavn [1537], 53 94.
- Halland*, gammeldansk Landskab, 48 255, 51 290, 327, 53 29, 41, 45, 52, 54 96, 160, 174, 180, 185, 334. — Skjær, 53 365.
- Hallandsfarernes* Deltagelse i Vendertogene [1136, 1159], 38-39 30, 46.
- Hallarsteinn*, Skjald hos Olaf Tryggvesøn, 52 317.
- Hallbjørn Hale* (den ældre), Skjald, 59 184 f., 188 f., 190 f., 197, 60 244 f. — (den yngre), 59 190. — *slikisteinsauga*, Bonde paa Syderøerne, 63 147 f.
- Halldóra*, Eyjulfsdatter, Abbedisse i Kirkebø Kloster [† 1210], 49 209.
- Hallenberg*, svensk Numismatiker, 54 168.
- Hallendorp*, Gaard i Nordsjælland [1496], 51 236, 238.
- Hallingdal*, Landskab i Norge, 46 33, 57.
- Hallkel*, Jonsøn, norsk Høvding, Magnus Erlingsøns Tilhænger, 46 177, 198 f., 214. — Huk, norsk Høvding, 46 194, 197. — Øgmundson Krøkedans, norsk Høvding, [† 1287], 46 197.
- Hallowdale* (Holdalr, Halladalr), Dal paa Katanes, 57 323.
- Hallvard* Guldsko, Hakon Hakonsøns Sendebud til Island, 61 63. — Haareksblese, islandsk Skjald, 61 149.
- Hallveig*, Ormsdatter, Bjørn Thorvaldsøns Hustru, 61 44, 52.

- Halmstad*, By i Halland [1450, 1534], 53 52, 55 22, 80.
Hálogaland, Landskab i Norge, 60 343 f., 345, 347 f., 361 f.
Hálogi, norsk Sagnkonge, 38-39 208.
Hals, By ved Limfjorden, 36-37 91, 102, 42-43 285, 50 338.
Halskov, Landsby i Nordsjælland, 55 115.
Halsnæs, Halvø i Nordsjælland, 51 217, 252, 55 3, 121.
Halsted Kloster (nu Juellinge), Lehn paa Lolland [1598, 1657], 55 132, 153. — Sogn paa Lolland, 55 93.
Halvard, Sct., norsk Helgen, 50 289, 54 254.
Halvdaner, halv dansk, halv gothisk Folk, 48 301 f.
Halvkredsvolden ved Oldenburg, se Sagregistret: Befæstninger.
Halør (Haleyri), Handelsplads ved Øresund, 61 8, 62 118.
Hamarr, Gaard paa Hjaltland, 57 357 f.
Hamborg, Ødeleggelse af Vender, 38-39 10, 17, 58 325 f. — Erkebispesæde, 58 325 f. — Fredsunderhandlinger her 1535, 53 100 f., 104, jfr. 50 114, 326 f., 55 262, 305, 336, 58 269, 271, 60 192, 361, 373.
Hamborghallig, Levning af Beltring Herred i Nordfrisland, 51 189.
Hamd-allah-al-Gaswini, persisk Geograf [† 1349], 57 63.
Håmid fra Granada, se Abu Abdallah Hamid.
Hamin, undergaaet Sogn i Nordfrisland, 49 348, 51 196 f., 210.
Hammelev, Sogn i Slesvig, 49 353.
Hammer, Sognepræst i Bjernede [† 1744], 40-41 136. — Amtmand, historisk Forfatter, 60 358 f.
Hammershaimb, V. U.: „Færøiske Sagn“, 46 358-63. — „Bemærkninger med Hensyn til den færøiske Udtale“, 46 363-65. — „Færøisk Sproglære“, 54 233-316.
Hammer Stift i Norge, 46 53. — en Del af Thelemarken hørte hertil, 36-37 66, 70, 46 56.
Hammershus, Slot paa Bornholm, 51 296 f., 60 127, 156.
Hamnavoe (Hafnarvágr), Gaard paa Hjaltland, 57 379.
Hamsfort, C., dansk Krønikeskriver, hans Reg. Danor. Series, 46 321, 59 15 f., 68, 295.
Hamzah, persisk Historieskriver [961], 57 93.
Handwith, Herredskirke i Slesvig, 49 350, 360.
Hanerau, Gods i Holsten, 56 192 f.
Hanki, Ø i Snorre Edda = Hankø, 46 87, 92.
Hanko og Himilko, Hamilkars Sønner, Colonister fra Carthago (5te Aarh. f. Chr.), 54 94.
Hans, Konge i Danmark, Forhold til Abrahamstrup, 55 42-45, 48-49, 51. — Sagen mod Poul Laxmand, 51 240 f. —

- Eier af Søborg, 51 233 f., 328 f. — Mageskifter, 51 235 f. — Forbud mod Besøg ved fremmede Universiteter, 47 87. — Breve og Befalinger, 55 39, 48 f. — † 1513, 51 243, 332, 55 50, jfr. 46 93, 51 227, 324, 53 6, 60 225. — d. Ældre, Hertug af Slesvig [1533], 51 163, 53 63, 70 f., 76 f., 78, 55 59 f., 56 229. — d. Yngre, Hertug af Slesvig, 56 229. — Biskop i Bergen [1490], 46 92. — Greve af Eberstein, 46 208. — Præst [1466], 55 28. — Andersen, Herredsfoged [1513, 1519], 53 5 f., 8, 10. — Andersen Jude i Voldbro, 53 7 f. — Andersen ved Høyen, 53 6 f. — Cortssøn, Præst [1462], 55 23, 27. — Eek, Capellan hos Kong Jakob af Skotland [1512], 57 362 f., 364. — Fyrr, Bymand i Kjøbenhavn [1422], 51 320. — Guldsmed, Borger i Assens, 53 5 f. — Provst [1520], 53 9. — Henriksen, Skriftefader hos Biskoppen i Odense [1515], 53 4 f. — Ipsen, Præst [1565], 55 84. — Jepsen, Bonde i Voldtofte, 53 9. — Knudsøn, Væbner [1496], 55 41. — Laussøn, Biskop i Ribe [1594], 47 87, 109. — Lunde, Bonde, Raadmand i Assens, 53 1 f., 7, 14 f., 17 f., 24. — Læghe, Byfoged i Assens [1518], 53 5, 7, 9. — Madsen, Præst [1534], 53 96. — Nielsen, Lehnsmænd paa Trørborg [1519], 49 362. — Olufsen Spandemager, Reformator i Malmø, senere Sognepræst i Lund [† 1571], 47 142, 144, 147. — Prædikant i Sct. Petri Kirke [1528], 47 142 f., 148 f., 151, 156. — Pedersøn, Bonde i Gangtofte, 53 22 f. — Rodis, Kannik i Kjøbenhavn [1295], 51 296. — Sibrandsøn, Kannik i Lund, 51 296, 60 120 f. — Sigurdsøn, til Sørum, norsk Junker [† 1490], 46 208, 209, 57 346, 348 f., 351, 353, 357 f., 361, 367, 379 f. — Skiftebrev efter ham, 46 92 f. — Simondsøn, Kannik i Throndhjem (16de Aarh.), 46 154. — Skriver, Raadmand i Odense [1515, 1521], 53 5, 18. — Skriver, Borger i Vordingborg [1516], 55 52. — Skytte i Voldtofte, 53 6, 10 f. — Thomassøn, Bonde i Barløse, 53 9.
- Hansen*, Hans, Foged og Forpagter paa Abrahamstrup [1634], 55 140 f., 149 f. — Henrik, Præst i Malmø [1529], 47 142 f., 151, 168 f. — J., Rector i Ribe [1768], 53 160. — Jep og Jørgen, Skovridere paa Frederiksborg og Kronborg [1632], 55 138 f. — Jørgen, Præst i Bjernede [1619-40], 40-41 136. — Oluf, Secretair paa Jægerspris, 55 254, 257, 56 6, 7, 19. — Peder, Skolelærer, 56 239.
- Hansestæderne*, Forlig med Danmark 1370, 51 311 f. — 1376, 51 313. — 1384, 40-41 132. — 1395, 51 317. —

- Bosættelse i Skanør, 54 110. — Privilegier i Norge [1343], 60 361 f. — Fred med Norge [1398 og 1435], 60 362 f. — Angreb paa Kjøbenhavn 1428, 55 19.
- Hansteen*, Chr.: „Rokkestene paa Hovlandsfjeld i Modum Præstegjæld“, 49 362-64.
- Hanum*, ødelagt Kirke paa Føhr, 51 186 f.
- Hara*, Sogn paa Mainland (Orknøerne), 52 81 f.
- Harald*, norsk Konge (Harald Gille?), 44-45 150, 160, 180, 191. — russisk Fyrste, 53 243. — Konge i Sønderjylland, 44-45 303. — første christne Konge i Danmark, 50 317. — dansk Sagnkonge, 48 309. — Olafson, Konge paa Syderøerne [1237], 46 187. — Konge paa Syderøerne [1250], 46 187. — Hildetand, Konge i Danmark, 44-45 303, 310, 59 13. — Hersker over Venden, 38-39 3 f. — Leires Erobring, 48 252 f., 289, 332. — Kongesæde i Sølvitsborg, 48 254. — falder i Braavallaslaget, 38-39 4, 44-45 303, 48 259 f., 47 38. — Grav i Leire, se Sagregistret: Stenalder. — Mindestøtte paa Jægerspris, 56 178. — Klak, Konge i Sønderjylland, døbt 826, 58 325. — Blaatand, Konge i Danmark, understøtter den normanniske Hertug, 36-37 30. — Forhold til Gunhildsønnerne, 36-37 87, 91, 51 39. — Erobring af Norge, 36-37 92, 97, 38-39 8, 48 255. — Dronning Gunhilds Drab, 36-37 98 f., 42-43 262, 264, 277, 279 f., 281. — Kamp med Otto II [974], 59 64 f., 61 338 f. — Omvendelse til Christendommen, 59 66, 343 f. — Daab, 38-39 126, 42-43 306, 61 322 f., 337, 352 f. — Kongesæde, 42-43 269 f. — Jomsborgs Anlæg, 38-39 5 f. — Tog til England, 59 171 f. — Plan om Tog til Island, 59 186. — Drab, 52 286. — Gravøl, 50 287. — kaldes Harald Grymesson, 50 338 f., 340 f., jfr. 58 327 f., 59 62, 174 f. — Hein, Konge i Danmark, 58 334 f. — Haarfager, Konge i Norge, Herkomst, 54 185, 188. — Erobringer i Norge, 60 345, 347 f., 61 13 f. — Ophævelse af Odelsretten, 47 236, 244, 254, 318, 320. — Udvandringen fra Norge, 36-37 4. — Erobring af Syder- og Orknøerne, 38-39 139, 215, 52 72, 62 93. — Forhold til Snæfrid, 38-39 288 f., 54 350, 61 138. — Fordeling af Riget mellem Sønnerne, 36-37 63, 80 f., 83. — Kongesæder, 42-43 271 f., 46 44. — Hirdskjalde og Gjøgler, 51 114, 116. — [† 930], 36-37 84, 95. — Mindestøtte paa Jægerspris, 56 178.

- Graafeld, Konge i Norge, 36-37⁸⁴. — Forhold til Harald Blaatand, 36-37⁸⁷. — Erobring af Norge, 36-37⁸⁸. — Irlandstog, 36-37⁷. — Drab, 36-37^{91, 95, 97, 42-43²⁸³ f.}
- Grenske, Konge paa Oplandene [† 995], 36-37^{63, 69, 91 f., 50^{310, 337 f., 341 f.}}
- Haardraade, Konge i Norge, Ophold i Byzants og Kampe i Middelhavet, 36-37^{56, 203, 44-45^{222, 231 f., 246, 47^{284, 60²⁵⁶ f.}}}. — Forhold til Stormændene, 46^{171 f., 191, 211, 214, 62¹³⁸ f.}. — Tog mod Danmark, 62^{104 f.}. — Englandstog og Fald 1066, 44-45^{150, 180, 46^{173, 192, 194, 52³⁰ f., 58^{322, 59¹⁷²}}}.
- Gille, Konge i Norge, Forhold til Magnus d. Blinde, 36-37^{15, 44-45¹⁸⁰}. — Familie, 46^{189, 194, 211, 213 f.}. — Styrer af Halland, 54¹⁶⁰. — Kamp med Venderne, 53^{365, 62¹⁰⁸}.
- d. Gotrøde, norsk Fylkeskonge, 48²⁶⁰.
- Godvinsøn, Konge i England, Ophold i Normandiet, 52²⁸. — Kroning, 52^{30, 275}. — Kamp med Toste og Fald, 52^{32, 58³³² f.}
- Mstislav, Konge i Holmgard, 46^{327, 53²⁴³}. — to Jarler i Helgeland, 46^{40, 47}. — Eriksøn (d. Unge), Jarl paa Orknøerne, 46^{175, 216, 218}. — Hakonsøn, Jarl paa Orknøerne, 46^{174, 216}. — Maddadsøn, Jarl paa Orknøerne [1157], 46^{175-178, 216 f., 52^{51, 68, 70, 74, 92, 57^{311, 326, 61 s.}}}. — Jonsøn, Jarl paa Orknøerne, 46¹⁷⁸. — Hakonsøn, norsk Høvding, 46^{211, 215}. — Kesja, dansk Kongesøn, 38-39²³.
- Haraldskjær* (Harridskjær), Herregaard ved Veile, Kvindelig i en Tørvemose her, 36-37^{102 f., 159 f., 42-43²⁶⁶}.
- Haraldswick*, Bugt paa Unst (Hjaltland), 57³⁸⁰.
- Haran*, Stad i Mesopotamien, 42-43^{362 f., 365}.
- Harboe*, Ludvig, Biskop i Sjælland, 53^{303, 322, 324 f., 340}.
- Hard*, Syssel i Jylland, 48^{256, 49³³⁴}.
- Hardangr*, Landskab i Norge, 46⁴³. — *ffjeld*, 46^{35, 49^{379, 382}}. — Dynger af Renhorn, 46³⁶. — *ffjord*, 46^{82, 84 f.}
- Hardeknud*, jydsk Skattekonige, 54¹⁸⁶. — dansk Sagnkonige, 48^{255, 54¹⁸⁶}. — Konge i Danmark (1035-42), 38-39^{13, 48^{255, 52^{289, 53^{191, 58³³¹}}}}.
- Hardenberg*, Grevskab paa Lolland, 51²²⁵. — Eiler, Lehnsmænd paa Dragsholm [1534], 53⁸⁶. — Jakob, til Sandholt, dansk Adelsmand [1535], 53^{95 f., 102, 106, 113 f., 115, 119, 55⁴⁹}.

- Hardsær* i Snorre Edda = Korsfjorden i Hørdeland, 46 82, 85.
Hårdus, Svend, Hollænder paa Jægerspris [1727], 56 84. —
 Willum, Gartner sammesteds, 56 13, 44, 48, 67, 73 f., 87.
Harritslevgaard, Herregaard paa Fyen, 36-37 114, 118 f., 55 136.
Hartlepool, By i Northumberland, 36-37 258 f.
Hartung, tysk Sprogforsker, 40-41 227 f.
Hartvig, Erkebiskop af Bremen [1197], 36-37 48.
Harun al Raschid, Chalif (786-809), 42-43 61 f., 147, 160, 57 6.
Harzen, Bjærgparti i Tydskland, 38-39 18, 54 120.
Hascosey (Hascosea), en af Shetlandsøerne, 57 341, 354.
Hasley, Ø i Snorre Edda, maaske Atleøen i Norge, 46 86, 89.
Hassan b. Ahmed al- Mohalleby, arabisk Geograf, 57 25, 64,
 120, 123.
Hasting, normannisk Hertug [853], 36-37 28, 55, 44-45 247,
 59 147.
Hastings, By i England, Slaget her 1066, 51 91, 119, f., 141,
 57 184 f., 58 333.
Hattstede, Sogn i Nordfrisland, 49 347.
Hauch, C., dansk Digter, 61 221 f., 291. — Overhofmarschal,
 56 252, 266, 270.
Haugin, Localitet paa Grændsen mellem Norge og Sverige,
 44-45 160, 172, 175, 46 157, 49 149.
Hauk, Erlendsøn, norsk Ridder og Rigsraad, hans Liv og
 litteraire Virksomhed, 47 169-216. — Slægt, 47 171. —
 Lagmand paa Island [1294-99, 1319], 49 175, 178, 61
 68 f. — Lagmand i Oslo 1302, og paa Gulathing 1304-
 16, 47 176 f. — [† 1334], 49 178. — Familie og Vaaben,
 47 179. — Brev fra ham, 47 182, 388. — Kundskaber,
 47 198 f., 201 f. — litteraire Virksomhed, 47 180 ff., se
 Hauksbok i Sagregistret: Haandskrifter. — hans Al-
 gorismus, 48 353-75. — Dokumenter vedrørende ham,
 47 214, 388.
 — Haabrok, norsk Høvding, 62 79.
Haukadal, Gaard og Skole paa Island, 61 35.
Hauteville, Borg i Normandiet, 44-45 233, 243, 248.
Havera, to af Shetlandsøerne, 59 342, 353 f.
Havetoft, Sogn i Slesvig, 49 349, 59 342 f.
Havia, et Land ved det sydlige Ocean, 57 114, 116.
Havsbjerg, Banke i Ods Herred, 42-43 358.
Harthausen, Staldmester under Frederik IV, 56 45, 57, 66. —
 dansk Minister [1791], 58 237. — Overhofmester ved
 Sorø Academi (1784-86), 56 133.
Healfdene, angelsaxisk Sagnfigur, 36-37 318, 48 301, 55 377.

Hedeby, Byen Slesvigs gamle Navn, 36-37 199, 38-39 5, 42-43 210, 48 270, 52 123 f., 54 100, 102, 106, 108, 57 206 f., 59 80, 158, 211 f., 221 f., 226 f., 261 f. — Kirken, 58 328. — Handel, 59 174, 62 75, 118. — Islændernes Besøg, 59 175 f., 61 340. — H. paa Runestene, 59 158, 161, 169, 173 f., 197. — jfr. Haddeby.

Hedemarken, norsk Landskab, 46 27, 51.

Hedvig, bøhmisk Kongedatter, 47 222 f., 226.

Heen el. *Hein*, Gaard i Romsdalen, 50 287.

Hefelderne, en vendisk Stamme, 36-37 223.

Hefenfeldt, By i England, 36-37 305, 54 11, 21, 71, 90 f.

Hegelte (Heils), Sogn i Sønderjylland, 49 353.

Hegelund, Henrik, Ridefoged paa Jægerspris [1697], 56 36, 39 f., 43 f., 55 f., 61, 63 f. — Peder, Forpagter paa Jægerspris [1668], 56 5, 36. — Peder Jensen, Biskop i Ribe (1542-1614), 47 87 f., 90, 94 f., 108.

Heidrek, Konge i Reidgoteland, 42-43 170.

Heinesen, Mogens, hans Levned, 56 224, 230.

Hekla (Hekluftjæll), Bjærg paa Island, 58 279 f., 281 f., 304, 314 f.

Helduader, Forfatter af en Beskrivelse af Byen Slesvig, 59 219 f., 228, 273 f., 279 f., 285, 291, 294, 314.

Helena, Constantin d. Stores Moder, 40-41 304. — Datter af Harald Maddadsøn, 46 176. — Constantin Porphyrogennetos Dronning, 53 247, 266, 268.

Heleneholmene blandt Orknøerne, 52 49, 51, 53.

Helga, Kong Amunds Frænke, 44-45 168 f., 187, 191. — Harald Jarls Moder, 46 174 f. — Thorstein Egilssons Datter, 61 142 f.

Helgafell, Gaard paa Island, 38-39 7, 40-41 27, 31, 58 263 f., 294. — Kloster, 61 233.

Helgatjørn, Localitet paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 160 f., 162 f., 46 156.

Helge, dansk Sagnkonge, 48 249, 310, 58 6. — Biskop i Oslo (1304-21), 46 164. — Deltager i Vinlandsfærden, 40-41 14. — Hundingsbane se Sagregistret: Ældre Edda. — Olafsøn, Præst paa Island (1689-1706), 52 8. — d. Frækne, islandsk Høvding, 59 177, 185. — d. Magre, Landnamsmand, 36-37 4, 48 309, 312.

Helgeland (Hálogaland), Landskab i Norge, 36-37 81, 88. — Bebyggelse, 46 38 f., 43 f. — Konger, 36-37 82, 46 39 f.

Helgen, Sogn i Norge, 36-37 64, 76.

Helgesæter, Kloster i Norge, 61 69.

Helgesø paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 172, 175, 46 159.

- Helgoland* (Fosetesland), Ø ved Slesvig, 48 329, 49 356, 51 162, 164, 204, 207.
- Hélle de Borron*, fransk Romanforfatter (12te Aarh.), 51 150 f.
- Hellesponticum*, i Betydning af Egne ved Østersøen, 53 207, 54 190.
- Hellevad*, Sogn i Slesvig, 49 343.
- Helligbæk*, Bæk i Sønderjylland, 56 203, 59 343, 61 322 f., 326, 336, 340.
- Hellisey*, Ø blandt Orknøerne, 52 49, 51 f., 54, 70, 74.
- Helluland*, Ø ved Vinland = New Foundland, 40-41 6, 9, 15.
- Helms*, J.: „En Ligstenindskrift fra det 14de Aarh. med rig Afvexling af Bogstavformer“, 54 317-33.
- Helmsdale*, Gaard paa Sutherland (Skotland), 57 325, 328.
- Helsingborg*, By i Skaane, 51 271 f., 289 f., 301, 317, 54 102, 55 137, 250. — Slag her 1535, 53 46, 53, 87, 95.
- Helsingeland*, Provinds i Sverige, 36-37 91. — Omraade, Befolkningens Forhold til Norge og Sverige, 44-45 152 f., 154 f., 163, 170.
- Helsingør*, ældste Omtale, 38-39 306. — Gaarde i H., 51 225, 230, 55 217. — under Grevens Feide, 51 362, 53 89. — Borgere, 55 163, 203, 58 302. — jfr. 51 239, 330 f., 346, 58 239 f., 243.
- Helvaderus*, Nicolaus, kgl. Astronom og Calenderskriver [† 1634], 40-41 322.
- Helvig*, Valdemar IV's Dronning, 38-39 278 f., 60 381. — Forhold til Tovelille, 38-39 278 f. — Kjærlighedsforhold til Folquard Lovmandsøn, 38-39 281. — Fængsling, 38-39 278, 283, 51 308 f., 347. — Margrethes Fødsel, 38-39 284, 292, 51 309. — Begravelse i Esrom, 38-39 311 f., 346 f., 357.
- Hemerios*, græsk Anfører, 53 230, 245.
- Hemming*, dansk Konge [811], 38-39 126, 58 4. — Erkebiskop i Upsala [1348], 60 18. — Absalons Væbner, 38-39 95. — Jensen, Godseier i Horns Herred (14de Aarh.), 55 12, 15 f.
- Hempel*, Joh. Melch., Chirurg paa Jægerspris [1759], 56 120, 136, 140, 158, 162, 246 f.
- Hengist*, Jydernes Anfører mod Britannien, 36-37 298, 330, 58 6.
- Henneberg*, Knud, Præst i Aalborg, hans Skrift om Guld-hornene, 40-41 310, 350 f., 53 145, 156, 158.
- Hennike*, Pedersøn, dansk Mand [1378], 38-39 354 f., 360.
- Henning* af Werle, tysk Fyrste [1326], 38-39 271. — Hestnessøn, Væbner [1400], 51 316.

- Henrik I* Fuglefænger, tysk Konge (919-36), 49 338, 58 327, 329, 59 62. — Tog mod Danmark, 59 78. — II, tysk Keiser, Forhold til Russerne, 44-45 230, 47 56, 59. — I Beau-clerc, Konge i England [† 1135], 51 122, 52 34, 58 337. — II, Konge i England, 51 122, 128, 150. — III, Konge i England [1246], 46 187. — VI, Konge i England [1432], 60 362. — VII, Konge i England, 40-41 35.
- Gotskalksøn, vendisk Fyrste, 38-39 17 f. — Obotri-
ternes Konge, 38 19. — Erobringer i Venden, Krig med
Kong Niels, 38-39 22 f., 26 f. — [† 1125], 38-39 28.
- Løve, Hertug af Saxen, Tog mod Venden, 38-39
31, 53, 55, 61 f. — Forhold til Valdemar I, 36-37 229 f.,
38-39 62, 65, 68, 70, 77, 88, 95.
- Pfalzgreve, Søn af foregaaende, 51 285.
- Hertug af Sønderjylland [† 1375], 60 365. — Herre
af Meklenburg [1326], 38-39 271. — III, Hertug af
Schlesien [1266], 53 386. — IV, Hertug af Schlesien
[1290], 53 387. — Hertug af Bøhmen [† 1169], 47
222 f. — I, af St. Clair, Jarl paa Orknøerne [1369-79],
46 179 f., 181 f., 52 95, 57 371. — II, af St. Clair [1405],
46 182-84. — St. Clair, skotsk Lord [1489], 46 183 f. —
Haraldsøn, Jarl af Ross, 46 176, 178, 180. — den Jærn-
haarde, holstensk Greve, Forhold til Danmark [1340,
1357], 58 348 f., 60 377 f. — Deltager i Hundredaars-
krigen, 58 348. — Greve af Ratzeborg [1164], 38-39
61 f. — Greve af Stade, 59 65, 61 324, 333. — af Bur-
gund, Greve af Portugal [1094-1112], 36-37 43. —
italiensk Greve, 44-45 257. — Biskop i Holum, 61 59, 63.
- Præst i Roskilde [1468], 55 30. — Harpestræng,
Kannik i Roskilde, 38-39 132. — Karstensøn, Borger i
Lübeck, 53 39. — Mogensøn, Tolder i Helsingør [1568],
38-39 310. — Ysulfson, dansk Herremand [1356], 38-
39 359 f., 368.
- Heraklius*, græsk Keiser (610-41), 44-45 300, 310.
- Herat*, By i Chorassan, 42-43 111, 363, 57 105.
- Herborg*, to Jarledøttre paa Orknøerne, 46 176 f.
- Herbst*, C. F.: „Hvidegaards Fundet“, 48 336-52. —
„Dueaas Fundet“, 49 384-90. — „Varpelev Fun-
det“, 61 305-22. — „Sandø Fundet“, 63 376-393; jfr.
51 370 f., 373, 376, 55 382.
- Herdís*, Snorre Sturlasøns Hustru, 61 43 f. — Thorvalds-
datter af Hjaltland, 57 367 f., 380.
- Herðla*, Ø i Snorre Edda = Herlø, 46 86, 88, 366.

- Herødal*, Landskab, hvorfra de første Vikingetog udgik, 48 256.
- Herfjotur* se Sagregistret: Mythologi (Valkyrier).
- Herjeaen* i Herjedalen, 44-45 188.
- Herjedalen*, Landskab i Sverige, Navnet, 44-45 188. — Bebyggelse, 44-45 152 f., 168 f., 170, 173, 186 f., 52 181, 60 339. — hørte under Norge, 44-45 154, 189. — Breve vedrørende Herjedalen og Jemteland, 46 165-168.
- Herjulf* Baardsøn, Deltager i Grønlandsfærden 986, 40-41 4. — Hornbryder, Halfdan Svartes Mærkesmand, bosætter sig i Herjedalen, 44-45 168 f., 186 f., 191.
- Herjulfsnæs* i Grønland, dets Bebyggelse, 40-41 4 f., 15, 48 349, 56 345.
- Herkend*, et Hav ved Indiens Kyster, 57 114, 121, 135 f., 138 f., 140, 143.
- Herlaug*, norsk Fylkeskonge, 60 347 f. — to Jarler i Helgeland, 46 40, 47.
- Herlitz*, David, Professor i Greifswalde [1598], 40-41 321.
- Herluf*, normannisk Høvding [1043], 44-45 241.
- Herlug*, Nielssøn, Ridder, Landsdommer [1428], 55 19.
- Herman*, Biskop af Camin [1282], 53 375.
- Hermann*, Biskop i Odense, Slesvig og Roskilde, 40-41 122.
- Hermuner*, et vendisk Folk, 38-39 12.
- Herresø*, Sogn i Norge, 36-37 66, 78 f.
- Hersbüll*, undergaaet Sogn i Nordfrisland, 49 355, 51 195, 210.
- Herser*, Konge i Helgeland, 46 40 f.
- Herthaburg*, Ruin paa Rygen, 36-37 215 f.
- Hertnit*, to svenske Konger, 50 332, 349.
- Hertrud*, Russernes Konge, 50 332.
- Hertz*, Chr., Justitsraad og Byfoged i Frederikssund, 56 297 f., 306.
- Heruler*, gothisk Folk, Navnet, 44-45 317 f. — ældre Boliger, 44-45 297, 48 302. — Tog mod Spanien, 36-37 209. — Tog til Thule, 36-37 21, 48 303 f., 54 145.
- Hervorden* (Herfurða), Klosterskole i Westphalen, 61 32.
- Hesselo*, ved Sjælland, 46 89, 55 64.
- Hetland* (Hjaltland) el. Shetlandsøerne, i Snorre Edda, 46 86 f. — Navn, 46 94 f., 57 338 f. — Naturforhold, 57 340. — Sammenknytning med Orknøerne, 46 175-82. — Pantsætning til Skotland 1468, 46 83. — Forbindelse med Norge, 52 48. — Befolkning, 52 56. — Sproget, 60 201-16.
- Heverdam*, undergaaet Sogn i Nordfrisland, 51 193, 210.
- Heveren*, Strøm ved Nordfrisland, 51 194, 198 f., 205, 211.
- Hickes*, engelsk Sprogforsker [1702], 36-37 247, 249 f., 53 190, 344.

- Hiddensee*, Ø vest for Rügen, 36-37 214 f., 218 f., 230 f., 38-39 45, 51, 65, 99, 46 87, 92.
- Hide*, norsk Hofmand, 36-37 311.
- Higbald*, Biskop i Lindisfarena, 62 80.
- Higelac* (Hygelac) i Beowulf, dansk Søkonge (Hugleik), 48 314 f., 316 f., 54 106, 55 377 f., 58 3, 5 f., 62 68.
- Hiitola*, Localitet i Finland, dets Indbyggere, 61 366, 370 f.
- Hild*, d. Smalle, Kong Hjørleifs Dronning, 46 46.
- Hilda*, Abbedisse i Hartlepool [650], 36-37 258. — eller Ilda, Ryckfloden ved Greifswalde, 36-37 211.
- Hildasey*, en af Shetlandsøerne, 57 342, 351, 354.
- Hilde*, Harald Hildetands Dronning, 38-39 3. — Ganger Rolfs Moder, 61 138.
- Hildebrand*, Konge i Reidgotland, 38-39 3. — B. E., Rigsantikvar, en Afhandling af ham, 60 14, 19 f.
- Hildis*, dansk Sagnkonge, 48 300.
- Hiles*, engelsk Diplomat [1791], 58 222 f.
- Hilfeling*, C. G., svensk Oldforsker, 52 132 f., 146, 155, 193, 56 377, 379 f.
- Hillerød*, By i Nordsjælland, 55 130, 140 f., 144, 152 f., 160, 56 124, 141, se Frederiksborg, — *holm*, Herregaard, 56 212.
- Hilleviones*, nordisk Folkestamme (hos Ptolemæus), 54 96, 99, 141.
- Himilko*, Anfører for en Coloni fra Carthago, 54 94, 96 f.
- Himmer* Syssel i Viborg Stift, 49 334.
- Hind*, Johannes, Biskop i Roskilde [1327], 38-39 296.
- Hindsgavl*, Herregaard i Fyen, 46 205, 207, 51 296, 305, 55 88, 60 132.
- Hindøen*, Ø i Nordlandene i Norge, 46 38, 41, 45, 87 f., 366, 52 89.
- Hingstnes*, Hallig i Nordfrisland, 49 355, 51 189 f., 209.
- Hinnawr*, By paa Malabarkysten, 57 134.
- Hinrichshagen*, Gods i Meklenburg, 55 232.
- Hinsøi*, Ø blandt Orknøerne, rimeligvis Hellisey, 52 48, 52 f.
- Hipparchus*, græsk Geograf, 40-41 293, 57 6, 89, 92, 98, 101, 103 f., 110.
- Hirschfeld*, C. C. L., Professor i Kiel, 56 178, 184 f.
- Hirschholm* se Hørsholm.
- Hising*, Ø i Snorre Edda = Hisingen, 46 85 f., 88, 366.
- Hitrar*, norsk Øgruppe, 46 50, 85, 87, 91.
- Hitterdal*, Sogn i Norge, 36-37 64 f., 68. — Kirken, 36-37 75.
- Hiælsio* = Halsjøn i Jemteland, 44-45 170, 175, 46 36.
- Hiærtheima*, *Hjertum-Gjeld*, Torpeherred i Bohuslen, 44-45 160, 175.
- Hjadninger*, se Sagregistret: Sagn.

- Hjallese*, Landsby i Fyen [1534], 53 3, 65, 80, 119.
Hjalmar, Sagnhelt, 51 127, 61 127.
Hjálpandisey (Shapensey), 52 48 f., 50, 52, 62, 70 f., 73 f., 98.
Hjalte, Skeggesøn, islandsk Høvding, Virksomhed for Christendommens Udbredelse, 61 25 f.
Hjaltland se Hetland.
Hjarne, mythisk Skjald, 38-39 370 f.
Hjartvar, Underkonge i Danmark, 48 293 f.
Hjelm, Ø med en Borg, 60 103, 107, 110, 120, 132.
Hjeltefjord, Indløb til Bergen, 57 339.
Hjermidslevgaard, Herregaard i Nordjylland, 55 118, 218.
Hjerndrup, Sogn i Nordslesvig, 49 353.
Hjortespring, Herregaard paa Sjælland, 55 236, 243, 254, 263, 56 16, 18.
Hjortholm, Slot i Nordsjælland, dets Historie, 38-39 273, 295-300.
Hjørleif, Konge i Hordeland, 46 46, 48 326. — norsk Høvding, 62 73 f. — Landnamsmand, 62 150, 183.
Hjørlande (Jurlunde), Sogn i Nordsjælland, 38-39 342.
Hjærungavaag i Norge, Slaget her 995, 46 169, 48 247, 52 287, 59 189, 197, 61 40, 141, 143, 62 116, 161 f.
Hlade, Konge- og Jarlesæde i Throndhjem, 42-43 271 f., 36-37 300, 46 39, 50 300, 54 99, 55 376, 59 177 f., 179, 61 6.
Hlesey, Ø i Snorre Edda = Læsø, 46 86 f., 91, 54 96.
Hlidarende, Gaard paa Island, 47 77 f., 51 120, 59 174.
Hnæf, mythisk Helt, 48 301, 58 6.
Hoadalen i Herjedalen, 44-45 166 f., 168 f., 175.
Hodbrodd, Konge i Helgeland, 46 40, 54 164.
Hof, Kongsgods i Varend, 54 159. — Kirke paa Sjælland, 47 317. — Sogn i Norge, 55 285.
Hof, Præst i Søborg, 51 275, 345.
Hofmann, Chr. Fr., Fasanmester paa Jægerspris [1764], 56 89, 149, 153, 158, 162, 167, 247 f. — Joh. Andr., Fasanmester paa Jægerspris, 56 89, 121, 140, 143, 149.
Hofmannastöt, Slette paa Island, 51 132.
Hofsnes paa en af Orknøerne, 52 73.
Hofva, Localitet i Sverige, 54 182 f.
Hoge, Hallig i Nordfrisland, 49 355, 51 192, 210.
Hoger, Erkebiskop i Bremen [† 916], 58 326.
Hohn, Sogn i Sydslesvig, 49 345.
Holberg, Ludvig, dansk Digter, 40-41 354, 53 149, 55 224, 56 196.
Holbo, Herred i Nordsjælland, 38-39 283, 51 217, 223 f., 239, 247, 315, 329, 331 f., 340, 54 317.

- Holbæk*, By paa Sjælland, 40-41 133, 55 25 f., 36, 39 f., 94, 200, 228, 56 44, 71, 144 f., 147, 60 107. — Amt, 54 226, 338, 55 210. — Slot og Lehn, 38-39 283, 55 88, 169.
- Holbækken*, paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 164 f., 46 157.
- Holck*, Chr., Lehnsmænd paa Tryggevælde [1597], 55 108. — Eiler, Commandant paa Kronborg [1662], 38-39 310.
- Holden*, Sogn i Norge, 36-37 64 f., 68, 76, 50 288, 56 182 f.
- Holdenis-Bradorp* (Munkbrarup), Sogn i Slesvig, 49 349 f.
- Holebüll*, Sogn i Slesvig, 49 350, 352.
- Holk*, Ditlev, Lehnsmænd paa Kronborg [1596], 55 105, 108, 114. — Henrik (1599-1633), dansk Anfører, 56 214.
- Holland*, Gesandtskab til Danmark [1644], 55 155. — Politik 1791, 58 225 f., 231, 237.
- Hollingsted*, By i Sydslesvig, 49 346, 55 380, 59 103 f., 105 f., 112.
- Holloy*, Landsby paa Sild, 51 180, 189, 208.
- Holløse*, Landsby i Nordsjælland, 38-39 310, 51 217, 223, 249.
- Holm*, Landsby i Slesvig, 38-39 378, 380 f. — Ø ved Nordfrisland, 51 164, 176, 202, 211. — Sogn paa Mainland, Orknøerne, 52 102. — of Hauston, 52 89, 91. — of Hnip, 52 52 f. — of Tye, 52 52 f.
- Holmegaard* og *Holmslehn* paa Sjælland, 55 59, 235, 56 18, 35.
- Holmekloster*, paa Munkholmen i Norge, 61 72.
- Holmer*, Nor ved Slien, 59 291, 297 f.
- Holmvatn*, paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 160, 162, 175, 46 156, 49 148.
- Holst*, Skovrider paa Jægerspris [1785], 56 174, 236.
- Holstein*, Herredsfoged i Hids Herred (19de Aarh.), 55 300, 326 f. — Carl, Oversecretair i Søetaten [1743], 56 109. — Christ. Fred., Oberstlieutenant og Hofchef [1712], 56 62, 69 f., 74 f., 77 f. — Johan Ludvig, Geheimeraad, Oversecretair i Cancelliet [1743], 56 109 f., 125, 148. — Ulrich Ad., Greve og Storcantsler [1680], 56 37, 62.
- Holsten*, Venderens Indfald, 36-37 202, 38-39 12, 18, 28. — Fredslutning 1534, 53 46. — Deling 1544, 56 198, jfr. 53 29, 45, 50, 150, 159 f., 165, 174, 176, 226, 54 140 f., 55 232, 234, 260, 336, 373, 381, 56 146. — Holstener (Holsetar), 38-39 24, 47 341 f., 48 330, 51 307, 53 81, 55 365, 373 f., 379.
- Holstrup*, Kannikedomme i Aarhus [1547], 54 209.
- Holt*, Gaard paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 164 f., 56 157. — Gaard paa Island, 52 281.
- Holte*, Landsby i Slesvig, 49 342.
- Holum*, Bispesæde og Skole paa Island, 40-41 49, 49 180, 53 301, 309, 323, 58 273, 311, 61 34. — Bogtrykkeri, 53 325 f., 335.

- Homerus*, Biskop i Ribe, 59 324.
- Hommel*, C. F., Professor i Leipzig [† 1781], hans Skrift om Guldhornene, 53 150, 153.
- Honorius* I, Pave, 54 12. — III, Pave [1219], 46 186. — IV, Pave [1285], 46 205. — Augustodumensis, Forfatter i Middelalderen, 53 295, 57 238.
- Hóp*, Localitet i Vinland, 40-41 11, 13, 18, 26.
- Hoptorp* (Hoptrup), Sogn i Slesvig, 49 353.
- Horick*, Harald Klaks Broder, 53 227.
- Horn* i Snorre Edda = Halvøen Frosten, 46 86, 88, 366 f.
- Horne*, Sogn i Slesvig, 49 347.
- Horns* Herred i Nordsjælland, Størrelse, 55 5 f. — Thing, 55 5 f., 11, 61, 56 309, 319. — Gods, 55 6 f., 11 f., 15 f., 17 f., 21, 23, 27 f., 35 f., 61, 124. — Misvæxt 1594, 55 95. — tiltagende Ufrugtbarhed, 55 136. — Thingets Flytning, 55 216. — Henlæggelse under Frederiksborg Amt, 56 116. — Bøndernes Strid med Roskilde Borgere, 55 36.
- Hornslet*, Landsby i Aarhus Stift, 53 146.
- Hornsved*, Skov i Horns Herred, 55 29 f., 86 f., 90, 100 f., 145 f., 163, 237, 240, 252 f., 261, 56 110, 123, 132, 325.
- Hornum*, Landsby paa Sild, 51 180, 208.
- Hornum* Herred i Nørrejylland, Sandemændenes Strid med Viborg Biskop, 47 133.
- Hors*, angelsaxisk Anfører, 36-37 301, 330, 49 4 f.
- Horsbüll*, Herred i Nordfrisland (Viding Herred), 49 356, 51 174 f., 180 f., 185, 205, 208.
- Horschhend*, By i Darmarscha (arabiske Geografer), 57 205, 207.
- Horsrerød*, Landsby i Nordsjælland, 38-39 296, 310.
- Hosein ben Ali* (Nasr el Hak), Fatimide (912-16), 42-43 139.
- Housey*, en af Shetlandsøerne, 57 341, 354.
- Houston*, Gaard paa Mainland (Orknøerne), 52 91 f.
- Hovlandsfjæld*, Modum Sogn i Norge, Rokkestene her, 49 362 f., 366.
- Hoxa*, Halvø paa Ragnvaldsø (Orknøerne), 57 314.
- Hoya*, Johan, Greve af, tysk Anfører (16de Aarh.), 53 84, 88 f., 95 f.
- Hrafnista*, Gaard i Norge, 46 86, 88 f., 366, 51 122.
- Hroar*, Leirekonge, 48 249, 302, 310, 55 377, 58 6.
- Hroðgar*, Danernes Hersker, rimeligvis = foregaaende, 48 301, 314 f., 317, 321, 324 f., 55 377.
- Hróðulf*, Sagnkonge, 58 6.
- Hroe*, Biskop paa Færøerne, 46 331. — den Rige, islandsk Høvding, 61 145.
- Hrólfsøy*, en af Orknøerne, 52 48 f., 62, 64, 74, 77 f., 79 f.

- Hrossey* ved Mainland (Orknøerne), 46 174, 52 48 f., 53, 60, 77 f., 83, 94, 101, 57 310 f.
- Hrund*, Ø i Snorre Edda = Rundø, 46 86, 88, 366.
- Hudarbæk*, paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 160.
- Hugl*, Ø i Snorre Edda = Huglen i Norge, 46 86, 88, 366.
- Hugleik*, Sagnkonge, 48 325, 55 377.
- Hugo*, Jarl af Ross, 46 180. — Vilhelm Erobrerens Broder, 58 336. — Falsch, normannisk Høvding, 44-45 231. — Tudebeuf, normannisk Høvding, 44-45 233 f., 241.
- Hulminde*, Havn paa Sjælland, 38-39 68 f., 83.
- Hulsø*, Sø i Jæmteland, 44-45 170 f., 175.
- Humbert*, normannisk Høvding, 44-45 234, 243. — Erkebiskop af Bremen [† 1104], 58 330.
- Humble*, dansk Sagnkonge, 48 295, 298, 50 318, 323, 331, 348.
- Hunfred*, normannisk Høvding, 44-45 227 f., 234, 242, 248.
- Hunle*, Konge i Huneland, 42-43 170.
- Hunmingeland*, Halvø paa Lolland, 53 372, 374.
- Huntorp*, Sogn i Slesvig, 49 351.
- Hunum*, Sogn i Nordfrisland, 51 181, 280.
- Hunahals*, Fæstning i Halland, 54 163.
- Hunaland* = Venden, ved Grændsen af Reidgoteland, 36-37 181, 42-43 170.
- Hunalygn*, Hede i Halland, 54 163.
- Hunavatnsyssel* paa Island, 53 315, 338 f., 342.
- Hunda*, Ø blandt Orknøerne, 52 53, 61.
- Hundermark*, Claus, dansk Adelsmand [1588], 36-37 119.
- Hundsø* i Helsingland, 44-45 166 f., 176.
- Hunehals*, Borg i Halland, 60 102 f., 107, 132.
- Hunekälla*, *Hunneberg*, i Halland, 54 163.
- Huner*, Venderne langs Østersøen, 36-37 181, 53 228, 61 6, 62 67 f.
- Hunibaldus*, Forfatter i Middelalderen, 54 137.
- Hunner*, Udstrækning af deres Rige, 36-37 181. — Angreb paa Gothernes Rige, 44-45 298, 309, jfr. 61 127. — paa østromerske Rige, 53 203. — paa Rusland, 53 195. — Navnet, 54 162 f.
- Hunrød*, en Islænder [1003], 40-41 310.
- Hunthjof*, Konge paa Nordmøre, 46 47.
- Huoruff*, Mads, norsk Rigscantsler, 53 26.
- Husby*, Sogn og Herred i Slesvig, 49 343, 348 f.
- Husum* i Slesvig, 49 347, 51 168, 55 154. — Amt, 49 347.
- Huxted*, Sogn i Slesvig, 49 351.
- Hvalfjord*, paa Islands Sydkyst, 52 282.

- Hæløerne* ved Norge, 46 192.
Hæm, Gaard paa Island, 61 42 f., 61.
Hæas, Jens, Borger i Viborg [1529], 47 124, 136. — Morten, Kannik i Viborg [1552], 47 93, 105 f., 111 f.
Hæen, Ø i Øresund, 40-41 327 f., 46 85 f., 88, 366, 55 154, 56 199.
Hæid, Poul, Lehnsmænd paa Søborg [1271], 51 288 f., 290 f., 293, 300 f. — Thorbern, Jens Grands Fader, 60 62 f.
Hæidding, Herred og Sogn i Slesvig, 49 339 f., 341, 359.
Hæide, mægtig Slægt i Danmark, 40-41 104 f., 121 f., 51 217 f., 221, 278, 280 f. — Knud til Rødkilde [1535], 53 97.
Hæidkilde, Herregaard i Fyen, 53 95.
Hæidøre, Landsby ved Øresund, 38-39 273.
Hæitaa paa Island, 61 208 f., 52 282.
Hæitaberg paa Grændsen af Vermeland, 44-45 164 f., 176, 46 158.
Hæitaby, Landsby i Skaane, 54 191.
Hæitfeld, Arild, Rigscantsler (1546-1609), Levned, 56 208. — Forlehninger, 55 81, 108. — Krønike, 51 245, 275, 305, 311, 323, 347, 53 3, 86, 58 347 f., 59 38 f., 63 f., 240, 285, 318, 329, 60 63, 67, 111, 307, 368, 377. — Christoffer, Rigsraad, 56 208. — Claus, dansk Adelsmand, 55 67. — Iver, dansk Admiral (1665-1710), 56 211. — Otto, til Krumstrup [1504], 38-39 340, 55 67. — Povel, Lehnsmænd paa Abrahamstrup [† 1592], 55 62, 67 f., 78 f., 81.
Hæitramannaland (Irland hit mikla), Landskab i Nordamerika, 36-37 13 f., 40-41 26 f., 59 195, 61 224.
Hæitserk, Regnar Lodbroks Søn, 48 253, 255, 50 354, 54 185.
Hæivalæ major og minor, Øer ved Nordfrisland, 51 164, 175 f., 205.
Hæigelac se Higelac.
Hæigom, Sogn i Slesvig, 49 341.
Hæilufjæld paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 172, 176, 46 160 f.
Hæiljumynni, Bugt i den sydlige Del af Danmark, maaske Hyllen paa Lolland, 36-37 243.
Hæilstrup, Landsby ved Sorø, 40-41 134.
Hæinnisburg, Navn paa Julin, 36-37 234, 54 162.
Hæitland, enten Hæitland eller Jylland, 58 269.
Hæidorp, Sogn i Slesvig, 49 350, 361.
Hæigelstadt, Capel i Nordfrisland, 49 346.
Hæitthen, Herred og Amt i Sydslesvig, 49 343, 345 f., 59 30.
Hæifræ, Ø i Nordfrisland, 51 164, 174, 176, 204.
Hæel, Ø i Snorre Edda, maaske Hælø, 46 87, 92.
Hæering, Ø i Snorre Edda, 46 86, 89.

- Hærvig*, Bugt ved Kallundborg, 38-39 25.
Hød, Ø i Snorre Edda, 46 85, 88.
Høgne, Sagnkonge, 46 16, 49 26, 60 6.
Høie-Thostrup, Landsby ved Roskilde, 40-41 123.
Højbjærg, Landsby i Sydsjælland, 60 68 f., 77, 88.
Højrup, Landsby i Slesvig, 49 339.
Hønsnap, Landsby i Slesvig, 49 340, 350.
Höpken, Andreas J. v., svensk Rigsraad (18de Aarh.), 56 376.
Hørdaland, norsk Landskab, 36-37 87, 98, 42-43 272, 46 46, 47 172, 48 256, 54 106.
Hørga, *Hørgeyri*, *Hørgeland*, Localiteter paa Island, 38-39 193, 61 26.
Hørningholm, *Hørsholm*, *Hirschholm*, Herregaard paa Sjælland, 51 312 f., 314, 339, 56 86, 117, 226, 328.
Hørup, Landsby i Slesvig, 49 340, 350.
Høskuld, islandsk Høvding, 36-37 8. — Biskop i Stavanger, 53 26, 55, 58.
Høthær, Herred i Slesvig, 49 340 f.
Höttingsö = Hatingsjö i Angermanland, 44-45 170 f., 175.
Høy, Peder, Færgemand ved Jægerspris [1731], 56 89, 98, 107. — Thomas, Stutmester sammesteds [1724], 56 66.
Høyen, N. L.: „De ældste Partier af Vestervig Klosterkirke“, 40-41 96-102.
Høyer, Sogn i Slesvig, 49 343.
Høyer, Marcus H., Justitsraad, Medlem af Landvæsens-commissionen [† 1773], 56 152 f., 155, 158 f.
Høyerup, Kirke i Fyen, opført 1612, 36-37 118.

I.

- Iblaquia*, By i Frankrig (arabiske Geografer), 57 191 f.
Ibn Bathuta se Abu Abdallah Muhammed. — Fathima, arabisk Reisende, 57 46. — Fozzlan, arabisk Skribent, se Ahmed b. Fozzlan. — Haugal se Muhammed Abu-l-Qâsim. — Junus se Abu-l-Hassan 'Ali. — el Nedim, arabisk Forfatter [987], 53 225. — Said se Abu-l-Hassan Nur ed-din Ali. — ul Wardi se Abu Hafs Omar Zein ed-din.
Ibrahim, udvalgt Chalif [749], 42-43 60. — Thronprætendent, 42-43 137. — ben Mehedi, udvalgt Chalif [817], 42-43 149.
Icolmkill, skotsk Ø med berømt Kloster, 54 12.
Ida, Anfører for Anglerne, 36-37 301, 303, 308, 331 f., 54 70.

- Idla*, Flod i Northumberland, Slag 612, 36-37 303.
- Idloarsut*, Ø paa Grønlands Østkyst, 38-39 221, 42-43 326.
- Igalikko*, Fjord i Grønland, herved Kirkeruin, 36-37 126 f., 38-39 234 f., 236, 242, 249 f., 40-41 34, 46 f., 42-43 340 f.
- Iglotuarsoit*, Sted paa Østkysten af Grønland, 38-39 223 f., 40-41 47, 42-43 333 f., 340.
- Iglorsoak*, Sted i Sydgrønland, 38-39 229 f.
- Iglorsoit* (*Kanikitsok*), Sted i Grønland, nordiske Ruiner her, 38-39 233 f., 40-41 47, 42-43 333 f.
- Ignatios*, Patriark i Constantinopel [846], 53 217 f., 221, 224 f., 226.
- Igor*, Hersker i Rusland (912-945), 53 215, 226, 231, 239, 246, 248 f., 250 f., 253 f., 263 f.
- Ihna*, Flod i Pommern, 36-37 239.
- Ikigeit*, Localitet i Sydgrønland, nordiske Ruiner og grønlandske Grave her, 36-37 140, 38-39 226, 40-41 15, 42-43 328 f. — Kirkeruin, 42-43 330 f., 334 f., 337 f.
- Ikinor*, russisk Anfører [† 972], 53 281.
- Il*, Ø i Snorre Edda = Ila, 46 86.
- Ilevolden* i Norge, Slaget her, 46 176.
- Ilgrof*, undergaaet Sogn i Nordfrisland, 49 355, 51 193, 195.
- Illoga* (Ilow), By i Obotriternes Land, nu et Gods, 36-37 206, 38-39 54, 70.
- Illua*, *Ilhuamiut*, Fjord i Sydgrønland med nordiske Ruiner, 38-39 224 f.
- Illuge*, islandsk Skjald, 61 257.
- Illuilek*, Coloni paa Øen Nennortalik (Sydgrønland), 36-37 123-140.
- Ilmen*, Sø i Rusland, 54 104, 61 365.
- Imad-ed-din Ismael Abulfeda*, arabisk Emir og Lærd, 42-43 77 f., 89, 93, 103 f., 111, 120, 139, 53 249, 57 7-225 pas., især 63 f.
- Imminghusen*, undergaaet Sogn i Nordfrisland, 51 191, 210.
- Imnarsutelik*, Ø i Grønland, 38-39 227.
- Indien*, Beliggenhed, 57 109, 111, 134, 138, 143. — Inddeling, 57 134. — Beskrivelse, 57 20, 23, 48, 53, 55, 74, 87, 98, 104 f., 110. — Handelsforbindelser, 57 9, 10, 12 f. — Inder, 57 10, 26, 31, 75, 85, 87, 89, 98. — indiske Hav, Udstrækning, 57 110 f. — kaldet det grønne Hav, 57 111. — Øerne deri, 57 61, 121; desuden 57 6-161 pas.
- Indus*, Flod i Indien, 57 9, 26, 58, 67.
- Inga*, svensk Kvinde, Runestene reiste af hende, 36-37 322. — Hakon Hakonsøns Moder, 46 334 f.

- Inge*, Konge i Upsala, 50 292, 301, 310, 312, 350, 354. — Halsteinsøn, Konge i Sverige, 46 190, 213, 60 352. — Stenkilsøn, Konge i Sverige, 46 213, 48 320, 325. — I, Haraldsøn, Konge i Norge [† 1161], 38-39 53, 40-41 311, 46 185, 190, 193 f., 198, 48 320. — II, Baardsøn, Konge i Norge [† 1217], 46 178, 195, 215, 334 f.
- Ingeborg*, Philip Augusts Dronning, 58 339 f., 352, 61 297. — Erik Menveds Dronning [† 1319], 38-39 282, 54 320, 336, 55 10 f. — norsk Dronning [† 1287], 63 103 f., 105. — Dronning paa Syderøerne, 46 184 f., 216. — dansk Kongedatter [1347], 38-39 279. — Sverres Datter, svensk Prindsesse, 46 330 f. — Hakons Datter, svensk Hertuginde, 51 304 f., 54 334. — meklenburgsk Hertuginde, 60 366. — Alfs Datter, 46 93, 209. — Baards Datter, gift med Alf af Thornberg, 44-45 148, 46 196. — Bjørns Datter, 46 200. — Eriks Datter, 46 175. — Eriks Datter, 46 180. — Erlings Datter, 46 153, 206. — Erlings Datter, 46 208. — Finn Arnesøns Datter, 46 171, 173, 189, 216. — Pauls Datter, Guttorm paa Reins Hustru, 46 195, 201. — Snorres Datter, Gissur Thorvaldsøns Hustru, 61 44 f., 48 f. — Thorkel Leiras Datter, Vagn Aagesøns Hustru, 59 197, 203. — Øgmunds Datter, 46 192. — Absalons Søster, 46 286, 290. — Hjalmar's Elskede, 51 127. — Andreas Skjaldarbrands Hustru, 46 195.
- Ingegerd*, russisk Storfyrstinde (11te Aarh.), 47 71 f., 73, 54 168. — Erik Slagbrellers Hustru, 46 175, 216. — Sverker II's Dronning, 46 190, 214. — Hakon Klos Hustru, 46 211, 215. — Niels Henriksøn Gyldenløves Hustru [1555], 46 210 f., 53 25 f.
- Ingelstad*, Herregaard i Skaane, 55 118, 125.
- Ingemar*, norsk Skjald, 46 200, 61 151. — skaansk Høvding [1159], 38-39 45.
- Ingemund*, Einarsøn, Præst paa Reykhole og Skjald, 61 163.
- Inger*, Bendt Billes Hustru, 55 22.
- Ingerid*, Harald Gilles Dronning, 46 189 f., 48 320. — Olaf Kyrres Dronning, 58 336, 62 106. — Skules Datter, 46 195 f., 215. — Guttorms Datter, 46 200. — svensk Helgeninde [13de Aarh.], 36-37 50.
- Ingermannland*, Landskab i Rusland, 58 30.
- Ingild* (Ingjald), engelsk Konge [† 718], 48 257, 259. — Starkaðarfóstri, svensk Konge, 48 249, 308 f., 312. — Ildraade, Konge i Sverige, 46 41 f., 48 310 f., 325, 50 294 f., 297, 354.
- Ingletons*, Herregaard i Syd-Skotland, 36-37 335.

- Ingolf*, Islands første Landnamsmand, 40-41 4, 49 174, 52 283, 58 319, 61 15 f., 156, 172.
- Ingvar*, Biskop i Roskilde [† 1290], 60 68, 73, 77, 81, 84 f., 91, 108. — Kvese, Sorteplovs Drabsmand, 60 223 f.
- Ingvæld Fagerkind*, Thorleif Jarleskjalds Søn, 59 177.
- Ingævernerne*, Ingeronerne = Gotherne og Ynglingerne, 48 321, 324, 54 141.
- Innland* og *Uttlandin*, Landskaberne Nord og Syd for Göta-elven, 54 147.
- Innocents* II, Pave [1136], 53 391. — III, Pave [1198, 1216], 49 216, 51 223, 285. — IV, Pave [1248], 51 223. — VIII, Pave [1488], 51 230 f.
- Inverness*, By i Skotland, Forlig 1312, 46 205.
- Ira*, Ø i Snorre Edda, 46 86, 91.
- Irak*, Provinds i Mesopotamien, 42-43 364 f., 57 31, 40, 55, 97, 101.
- Irānschehr*, persisk Navn paa Babylon, 57 96.
- Irland* *hit mikla*, se Hvitramannaland.
- Irland*, ældste Indbyggere og Cultur, 36-37 2 f., 51 105, 107. — Vikingetog hertil, 36-37 1 f., 3 f., 81, 86, 297, 52 287, 54 109, 190, 62 80 f. — Christendommen, 54 3 f. — Forhold til Island, 62 88, 63 17 f. — Ruiner, 40-41 47. — Beskrivelse af Araberne, 57 185 f. — Irlænderne (Vestmænd), 36-37 3, 5. — Søreiser, 36-37 14, 40-41 27. — Opdagelse af Island, 36-37 14, 42-43 360, 52 54 f.
- Irmianus er-rigāl*, *Irmianus en nesa*, hos arabiske Geografer to Øer i den bottniske Bugt, 57 187 f., 214.
- Isabella*, Hertuginde af Mainland [1360], 58 345. — af Bruce, norsk Dronning, 60 116. — af Joigny, Philip d. Smukkes Frænke, 58 352.
- Isarnus*, pavelig Nuntius [1295], 60 122, 124 f., 135, 138, 143, 154 f., 156 f. — Erkebiskop i Lund 1302, 60 158 f., 162 f., 166.
- Isco*, Germanernes Stamfader, 36-37 307.
- Isefjorden* paa Sjælland, 51 215, 55 3, 8, 21, 24 f., 56 113, 184, 148. — paa Island, 53 313, 337, 345, 58 310.
- Isidor*, Biskop i Sevilla [† 636], 48 286.
- Island*, i Oldtiden: Navn, 58 271 f., 309 f., 61 12 f. — Thule, 52 55, 302, 61 11. — Irlændernes Ophold, 42-43 360, 61 12. — Opdagelse og Bebyggelse, 40-41 4, 47 43, 310, 52 283, 54 170, 192, 61 11 f., 15 f. — Befolkningens Størrelse 1100, 61 16 f. — Christendommens Indførelse, 49 176, 61 25 f., 27. — Forfatning, 49 156 f., 176, 187, 61 22 f. — Sammenligning med germ. Forf.'s Skildring, 47 310. —

- geistlig Styrelse, 49 1, 61 32, 34. — Samkvem med England, 54 17. — Skoler, 61 31 f. — Klostre, 49 208 f. — Sturlungetiden, 61 42 f. — Norges Herredømme, 49 152, 61 47, 49, 51, 60 f. — Bogtrykkerier, 53 303, 324 f., 328 f., 335 f.
- i Nutiden: Daniel Streyes Beskrivelse, 58 251-98. — Bemærkninger dertil, 58 298-321. — Naturforhold, 58 277 f., 293 f., 310 f. — Befolkningens Vilkaar, 58 291 f. — Næringsveie, 58 287 f., 294 f., 302. — Administration, 58 272 f., 274 f. — Reiser: Povel Huitfeldts 1552, 55 67. — Daniel Streyes 17de Aarh., 58 261-71. — Prinds Frederiks 1834, 56 289.
- Isleif*, Biskop paa Island (1006-80), 54 138 f., 61 31 f.
- Islænderne*, Bevarelse af nordisk Historie og Sprog, 46 11, 19. — Beretninger, 54 166, 169 f., 185, 187, 189 f. — Opdagelse af Amerika, 57 187.
- Ismail ben Ahmed*, Statholder i Chorasán [892-907], 42-43 82 f., 151 f., 160 f., 362.
- Isphán*, Hovedstad i Persien, 42-43 146, 151, 365.
- Istathe* Syssel i Sønderjylland, 49 338, 343 f., 348, 350.
- Isted*, Landsby i Slesvig, 49 343. — Slaget 1850, 52 122, 123 f., 59 115, 321.
- Italien*, Krige mellem Græker og Saracener, 53 230, 247 f., 253. — Normannertog, 36-37 28, 44-45 218, 53 222, 55 273.
- Iterdlamiut*, Sted paa Grønlands Østkyst med nordiske Ruiner, 38-39 223.
- Itil*, Hovedstad i Chazarernes Land = Astrachán, 57 61, 166, 194.
- Itzeho*, By i Holsten, 59 146.
- Ivan*, Feodorovitsch, russisk Storfyrste [1496], 58 34. — Konon, savoloksk Anfører, 58 33.
- Ivar*, Kongesøn fra Syderøerne, 46 185, 187. — (Imotes) stifter Kongeriget Limerick, 36-37 5, 7, 54 193, 62 83. — Benløs, dansk Konge, 48 253, 255, 50 292, 354, 51 130 f., 54 135. — Engelsøn, norsk Høvding [1257], 61 73. — Galle, norsk Høvding, 46 176. — Utvik, norsk Sysselmand [1221], 60 355.
- Vidfadme, nordisk Konge, Slægt, 44-45 297, 303, 48 261, 50 292. — Reiser, 48 246. — Fortælling i Søgubrot, 48 248 f., 254. — engelske Rige, 48 256 f., 310.
- Vigfusson, Statholder paa Island [1354], 61 66. — Øgmundson, norsk Drost [1339], 46 208.
- Ivenbüll*, undergaaet Sogn i Nordfrisland, 51 137 f., 209.
- Ivenfleth*, undergaaet Sogn i Nordfrisland, 51 200, 211, 214.

Iver, Axelsøn, dansk Adelsmand [1468], 55 31 f., 41, 47.

Iversnæs, Herregaard i Fyen, 55 46.

Ivist, Ø i Snorre Edda = Northuist paa Syderøerne, 46 86, 88.

Iviza, spansk Ø, 36-37 45.

J.

Jacobi, Chr. Fr., Conferentsraad, 56 170, 173.

Jacobsen, Biskop i Fyen, 55 181 f., 186.

Jacobus, Sct., Helgen, 36-37 49 f., 57 189. — hans Kirke i Compostella, 36-37 80, 47, 49 f., 57. — de Ausa (c. 1400), Astrolog i Middelalderen, 40-41 300.

Jadar (Jæderen), Kystland i Norge, 54 251.

Jaen, Provinds og By i Spanien, 36-37 54.

Jafet, antaget Stamfader til flere orientalske Folk, 57 55 f.

Jagog og *Magog*, Beboerne af den nordøstlige Del af Jorden, 57 22, 30, 53, 55 f., 58, 61, 97, 105, 174, 176 f., 178 f., 226. — jfr. Gog.

Jakem, Emir al Omra, 42-43 80.

Jakob, Konge i Skotland [1474, 1512], 46 189, 57 363. — III, Konge i Skotland, 62 3 f., 6. — V, Konge i Skotland, 62 14 f. — VI, Konge i Skotland [1587], 57 366, 62 18. — Documenter vedrørende hans Formæling med Prindsesse Anna, 62 20 f. — skotsk Kongesøn [1405], 46 182. — Biskop i Slesvig, Erik Glippings Cantsler [† 1288], 59 254. — Biskop i Viborg [1395], 49 334 f. — Biskop i Roskilde [1349], 38-39 293, 51 307 f. — Domprovst i Lund [1294], 51 292 f. — Viceguardian i Graabrødreklostret i Malmø [1528], 47 150, 155, 160, 163 f. — Klosterguardian i Viborg, 47 103 f. — Andersøn af Ørby, dansk Adelsmand [1400], 51 315 f. — St. Clair, Høvding i Kirkwall [1527], 46 184. — Mortensøn, Borgermester i Søborg [1446], 51 322. — Nikolassøn, Greve af Halland [1287], 51 290, 60 102 f., 104 f., 107, 113. — Nielssøn, Hovedsmand paa Søborg og Gurre, 38-39 277, 303, 51 309 f. — Olufsen, Ridder, Hovedsmand paa Gurre [1376], 38-39 304. —

Jakobs Land = Gallicien, 36-37 50, 53, 50 6, 51 74.

Jakun, Anfører for Varægerne [1024], 47 75 f., 77.

Jala, Ø i Snorre Edda = Yell i Hjaltland, 46 86, 91, 94, 57 342 f., 376 f.

Jamen, Landsby i Pommern, 36-37 237.

- Jansen*, Herredsfoged i Horns Herred, 56 281 f. — Chr., Fasanmester paa Jægerspris [1712], 56 65, 77, 85, 89. — Jonas, Overførster paa Jægerspris [1721], 56 80.
- Jarimar* (Jarmer), vendisk Fyrste [1168], 36-37 230, 38-39 75 f., 77, 91, 94, 97 f.
- Jarmerik* se Ermanarich.
- Jarnberaland* se Dalarne.
- Járnloka*, Havn paa Møen, 36-37 242 f.
- Jaromars Borg*, Høide paa Rygen, 36-37 214.
- Jaropolk*, russisk Fyrste i Kiev [977], 53 274, 286 f.
- Jaroslav*, Konge i Gardarike, 44-45 280, 46 171, 47 52 f., 54, 56, 60 f., 63, 67, 69 f., 71 f., 51 143, 53 215, 243, 58 32.
- Jasmund*, Halvø paa Rygen, 36-37 213 f., 38-39 66.
- Java*, Ø i det indiske Archipel, 57 36, 42, 61, 121, 127.
- Jegerup*, Sogn i Slesvig, 49 353.
- Jellenbek*, Sogn i Dänischwold, 49 345.
- Jellinge* (Jalánger), Landsby ved Veile, gammelt Kongesæde, 36-37 102, 40-41 168, 42-43 269 f. — Kongehøiene se Sagregistret: yngre Jernalder. — Runestenene se Sagregistret. — Hede, 48 307, 52 303.
- Jeltze* (Jels), Sogn i Slesvig, 49 353.
- Jemen*, Landskab i Arabien, 57 15 f., 31, 97, 104.
- Jens*, Aagesøn, Provst i Lund [1492], 51 329. — Bengtson, Erkebiskop i Upsala, 55 27. — Iss, Præst i Skiby [1468], 55 30. — Laurentsøn, Smed, Borger i Søborg [1423], 51 320. — Matthiessøn, Lehnsmænd paa Skjoldenæs [1430], 55 21. — Nielsøn, Ridder, jydsk Landsdommer, 47 129, 131. — Pedersøn, Herredsfoged i Horns Herred [1445], 55 21, 27. — Stigsen, fynsk Landsdommer, 53 15, 18. — Sørensen, Søkortdirecteur [1685], 53 293. — Torbernsen, Ridder, Cantsler [1456], 55 23.
- Jensen*, David, Forpagter paa Jægerspris [† 1751], 56 121, 126 f., 128, 135 f., 151, 189. — H. N. A., Præst i Angeln: „Udsigt over Bispedømmet Slesvigs gamle Omfang og Inddeling“, 49 332-362. — Mads, Herredsfoged i Thune Herred, 55 213. — Povel, Herredsfoged i Horns Herred [1676], 56 16. — Sivert, Saltværksforvalter, Cort Adeleres Fader, 56 214.
- Jep* Foged, Borgermester i Søborg [1485], 51 325 f., 330 f., 343, 357. — Jenssøn, Foged paa Abrahamstrup [1468], 55 22, 30 f., 34 f., 39 f. — Mikkelsøn, Væbner [1492], 51 329. — Nielssøn, Kannik i Roskilde [1462], 55 24. — Unkersen, Raadmand i Odense [1521], 53 18.
- Jepe*, Nielssøn, Borgermester i Malmø, 47 140, 156.

- Jerck* Lassen, Bonde i Gallehus, det andet Guldhorns Finder [1734], 53 152, 55 349.
- Jernit* (Frøsnborg), Herregaard i Jylland, 55 174, 218.
- Jernskjæg*, Anders Pedersøn, dansk Adelsmand, 55 42. — Edele Mikkel Datter, Torben Bildes Hustru [† 1512], 55 42 f., 45 f., 49. — Jens Pedersøn, Biskop i Roskilde, 55 42. — Laurids Mikkelson (15de Aarh.), 55 42. — Mikkel Andersen, dansk Adelsmand (15de Aarh.), 55 42.
- Jerpstedt*, Sogn i Slesvig, 49 343.
- Jerusalem*, Grundtegnning i Hauksbók, 47 197 f., 200 f. — Beliggende, 57 87. — Erobring i 11te Aarh., 52 22. — Reiserouter fra Norden dertil, 36-37 48. — Valfarter, 36-37 15 f., 50 f., 38-39 85, 274, 46 174 f., 191, 51 140, 60 22, 61 69, 72 f., 151, 222. — Plan om et nordisk Korstog hertil, 61 72.
- Jesper*, Mogensøn, Slotsherre paa Søborg (1294-95), 51 293, 297 f., 300. — Simonsøn, Borger i Viborg, 47 134.
- Jessen*, Bastian v., tysk Anfører under Grevens Feide, 53 52, 92 f., 96 f. — Erik Johan, Cancellisecretair [1743], 51 251 l., 348 f., 55 7, 145, 56 81 f., 90, 109 f.
- Jetzen*, Joachim v., Hertug Albrecht af Meklenburgs Cantsler, 53 84, 114.
- Jezdianere* (Seppaciere, Suppaciere), sabæisk Sect, 40-41 272 f., 275.
- Jockas*, Sogn i Finland, 58 38, 45 f.
- Johan* I Sverkersøn [† 1222], 46 190, 214, 50 297. — Konge i England [1205], 46 186. — den Gode, fransk Konge, Forhandling om Forbund med Danmark, 58 343 f., 347, 352, 358. — Fangenskab og Død, 58 343 f., 350 f., 355 f. — baiersk Hertug [† 1443], Document angaaende hans Giftermaal med Prindsesse Katharine, 60 365-376. — Greve af Holsten, 38-39 272, 51 304 f., 307, 60 377 f. — Greve af Hoyge [1340], 60 377, 381. — af Courey, Herre af Ulster [1205], 46 189. — af Werle, Lehnsmænd paa Rygen [1326], 38-39 271. — af St. Clair [† 1667], 46 184. — XIII, Pave [967], 53 269 f. — Adolph, Erkebiskop i Bremen (1585-96), 58 330. — Frederik, Erkebiskop i Bremen (1596-1634), 55 156, 58 330. — Biskop i Slesvig [1309], 59 254 f. — III, Biskop i Roskilde [1344], 51 306 f. — IV, Biskop i Roskilde [1427], 51 313. — russisk Helgen, 53 288. — Sognepræst i Søborg [1301], 51 301. — dansk Drost [1295], 51 295. — Bjørnsen, Ridder [1526], 51 245, 53 15. — Gerichsen,

- Herredsfoged i Horns Herred [1480], 55 ³⁶. — Jepsøn af Kyndbygaard, dansk Adelsmand [1488], 55 ³⁷.
- Johanne*, Dronning paa Syderøerne, 46 ¹⁸⁷.
- Johannes* Tzimiskes, græsk Keiser [969], 53 ^{239 f.} — Kampe med Russerne, 53 ^{276 f.}, 278 f., 283 f., 285. — [† 976], 53 ^{267, 291}. — Konge af Bøhmen, Dronning Dagmars Fader, 42-43 ⁶, 47 ²²². — Apostel, 42-43 ¹⁶, 44-45 ¹³, 46 ³⁵⁶, 52 ^{10, 16}. — Døberen, Nazaræernes Profet, 40-41 ^{277, 280 f.} — Chrysostomus, Helgen, 46 ^{345 f.} — X, Pave, 58 ³²⁷. — Cardinal, 60 ^{136, 143, 157 f.} — Synkellos, Patriarch i Constantinopel, 53 ²¹⁷. — I, Biskop i Slesvig [† 1247], 59 ²⁵⁴. — Scondelef, Biskop i Slesvig, 59 ³⁴⁸. — Askersøn, Biskop i Aarhus [1291], 40-41 ¹³⁰. — meklenburgsk Biskop, 38-39 ¹⁷. — de Capella, Provst i Roskilde [1351], 38-39 ³⁵⁴. — Præst i Bjernede [1291], 40-41 ¹³⁰. — Alaka, græsk Anfører, 53 ²⁷⁶. — Andrisson, Ridder [1382], 55 ¹³. — Greve af Eberstein [1419], 51 ³¹⁸. — Franz, dansk Møntmester [1301-16], 38-39 ³⁴⁵. — Kurkuas, græsk Anfører [† 972], 53 ^{251 f., 277, 281}. — Lydus, græsk Forfatter, 40-41 ^{263, 288, 298}. — Magnus, svensk Historieskriver, 50 ^{292 f., 298, 312 f., 326 f., 331, 344 f., 346 f.}, 50 ^{348, 355 f.}, 54 ^{164, 190}. — Regiomontanus, tysk Astronom [1436], 40-41 ³⁰⁰.
- John*, Jarl af Caithness [1529], 61 ⁷. — af St. Clair, Jarl paa Orknøerne, 46 ¹⁸⁴. — M'Donald, Lord af Ross [1474], 46 ^{188 f.}
- Johnsen*, Arengrim, islandsk Lærd (1568-1648), 56 ²¹⁸.
- Joldelund*, Sogn i Slesvig, 49 ³⁴⁷.
- Jóm* (Jumin, Julin, Wolin), Landskab i Venden, 36-37 ^{211, 234 f.}, 38-39 ^{3 f., 6}.
- Jomfruland*, Ø ved Norge, 36-37 ^{73 f.}, 46 ⁸².
- Jomsborg*, Borg i Venden, Navn, 36-37 ^{234 f.} — Anlæg og Beliggenhed, 36-37 ²³⁸, 38-39 ⁸, 59 ¹⁹⁴, 63 ⁸⁷. — Vikingestat under Palnatoke, 38-39 ^{5 f., 9}. — Erobring, 38-39 ^{9 f.}
- Jomsvikinger*, Krigerne i Jomsborg, Love, 59 ^{194 f., 201}, 63 ^{87 f.} — Tog til Norge 982, 38-39 ⁸. — til Sverige, 38-39 ^{7 f., 40-41 28}. — Slaget i Hjørungavaag, 42-43 ^{308 f., 52 287, 59 189, 197 f., 62 143}.
- Jon*, Sverkers Søn, svensk Konge [† 1222], 50 ²⁹⁷. — Konge paa Syderøerne (13de Aarh.), 46 ¹⁸⁶. — Haraldsøn, Jarl paa Orknøerne [1223], 46 ^{176, 178, 216, 52 75}. — Henriksøn, Jarl paa Orknøerne [1418], 46 ^{182 f.} — Magnussøn, Jarl paa Orknøerne [1284], 46 ¹⁷⁹. —

- Erkebiskop i Throndhjem (1267-82), 44-45 166, 191, 47 174, 61 301, 62 202 f. — Biskop paa Caithness, 46 177, 52 68, 76. — Arason, Biskop paa Island [1524-50], 53 310, 332. — Haldorson, Biskop paa Island [† 1339], 61 68, 266. — Øgmundson, Biskop paa Island [1105-21], 61 32, 34 f., 197, 212. — Klementsøn, Biskop i Oslo [† 1385], 50 291. — Erlendsøn, Præst paa Island, 53 314, 336, 47 180, 132, 187, 61 205. — Sigurdson, Præst paa Island (1732-55), 53 319, 345. — Thorderson, Præst paa Island [1387], 36-37 98. — Thorsteinson, Præst paa Island [1627], 58 320. — Arnesøn paa Bjarkø, norsk Høvding [1094], 46 202, 216. — Benedictson, Sysselmand paa Island [† 1776], 53 314, 339. — Einarson, norsk Høvding [1280], 61 66, 300 f. — Erlingsøn paa Bjarkø, norsk Høvding, 46 203 f. — Ejulfson, Sysselmand paa Island (1683-1716), 53 340. — Gudmundson, islandsk Lærd [† 1650], 63 17, 37, 46, 123 f. — Hákonarson, islandsk Høvding, 52 6. — Hallkelsson, norsk Høvding, 46 198, 215. — Ivarson Raud, norsk Rigsraad [1295], 44-45 192. — Jónson, Lagmand paa Island (1574-1606), 58 307. — Jonsøn, Bogtrykker paa Island [† 1616], 53 324 f., 331. — Kutiza, norsk Anfører, 53 380. — Little, dansk Adelsmand [1299], 51 293, 301. — Loftson, islandsk Høvding [1197], 46 215, 53 365, 61 39 f., 42 f. — Mac Dugal, Herre til Lorn (1306-8), 46 188. — Magnussøn, islandsk Lærd, 53 319, 345. — Marteinsøn, norsk Rigsraad [† 1440], 46 208 f., 57 367. — Mathisen, Bogtrykker paa Island [† 1567], 53 324, 332 f. — Mortensøn, lærd Islænder [1742], 53 301, 327, 339. — Murtr, Snorre Sturlusons Søn, 61 44, 47 f. — Olafson, Vice-Lagmand paa Island [1760], 53 342. — Olafson, islandsk Philolog (1705-79): „Propædeutisk Veiledning til Studium af de nordiske Oldsager“, 53 300-321. — Sigurdson, Lagmand paa Island [1606], 58 307. — Snorrason, islandsk Bogtrykker, 53 336. — Simonsøn, norsk Lagmand [1550], 46 154. — Thorkelsson, lærd Islænder [† 1759], 53 303, 329. — Væng, norsk Høvding, 52 80. — d. Stærke, norsk Høvding, 46 191, 215. — af Østraat, norsk Høvding, 46 195, 199.
- Jonas*, Nunk i Sorø, 36-37 51.
- Jonasson*, Sigurd: „Bemærkninger til Daniel Streyces Beskrivelse af Island“, 58 298-321.
- Jonge*, Præst i Sjælland, 40-41 350.

- Jonsson*, Eyjolf, Præst paa Island, lærd Philolog og Historiker [† 1745], 53 315, 340 f., 61 237. — Gudmund, Præst paa Island [† 1836], 53 349.
- Jordan*, Provst, Erik Menveds Sagfører, 51 303.
- Jordkier*, Sogn i Slesvig, 49 352, 361.
- Jorlunde* (Jörlunde), nuværende Ølstykke Herred, 38-39 342 f.
- Jornandes*, gothisk Historieskriver, 36-37 21, 300, 44-45 296 f., 46 64, 47 343, 346 f., 48 233, 236, 244, 264, 276, 304, 319 f., 50 316, 319 f., 331, 343, 347 f., 53 209, 213, 54 107, 138 f., 145, 150, 61 118, 120, 377, 62 38 f.
- Jorteholm*, Gaard i Nordsjælland, 38-39 296.
- Jorun*, Thorbergsdatter, Ulf Uspaksøns Hustru, 46 191, 214 f. — Erik d. Stærkes Hustru, 47 172. — Abbedisse i Kirkebø, 47 179.
- Joseph*, Biskop i Børglum [1298], 60 149 f., 152, 178, 184. — Bringas, græsk Stormand [963], 53 271. — Magnessun, Ridder [1301], 38-39 345.
- Josias*, jødisk Konge, 40-41 266.
- Juan Ruiz*, spansk Forfatter [† 1351], 50 86.
- Juel*, Fru Anna, 56 78, 80, 88. — Carl, Amtmand paa Jægerspris (1746-54), 56 114, 120, 125 f., 130 f., 133. — Erik, Rigsraad (17de Aarh.), 56 197. — Jens, Rentemester [1615], 55 128. — Kjeld, Biskop i Viborg [† 1571], 47 94. — Niels, Admiral (1629-97), 53 393, 56 197. — Ove, til Villestrup (17de Aarh.), 55 153. — se Juul.
- Jugerboerne* i Savolaksland, 58 34, 38.
- Juliane Marie*, Frederik V's Dronning, 56 93, 109, 130 f., 137, 178, 328.
- Julianehaab*, Coloni og District i Grønland med nordiske Ruiner, 36-37 122 f., 38-39 224 f., 243, 42-43 328 f.
- Julin*, stor Handelstad i Pommern, 36-37 196 f., 201, 54 101, 108, 113. — Navn og Beliggenhed, 36-37 234, 237 f. — Befæstning, 38-39 6. — Angreb af de Danske, 36-37 235 f., 38-39 20, 94 f., 102. — Christendommens Forkyndelse, 38-39 28. — Sløifning, 38-39 105.
- Jungshoved*, Herregaard i Sydsjælland, 55 108, 126, 136, 190 f.
- Junningen*, Conrad v., tysk Ordens Stormester [1398], 51 317.
- Jura* (Jugrien), Landet øst for Perm i nordlige Del af Ural, Beskrivelse hos arabiske Geografer, 57 53, 106, 172, 226 f., 228.
- Jurii*, flere russiske Fyrster i 14de Aarh., 58 33.

- Juræsburch*, Castel ved Slesvig, 50 317.
- Justinian I*, græsk Keiser [562], 53 342.
- Jutta*, Erik Plotennings Dronning, 60 130. — Sammes Datter, 38-39 277, 60 130. — af Grentesmesnil, normansk Kvinde, 44-45 256.
- Juul*, Esger, Erkebiskop i Lund [1310], 51 303, 60 156, 166.
- Jyder* (Jútar, Jótár), Deltagelse i Togene til Britannien, 36-37 23, 48 313. — Colonisation af England, 36-37 298, 308, 331, 48 326 f., 54 5. — Kampe i Danmark, 48 296, 50 317 f. — Deltagelse i Vendertogene, 38-39 31 f., 80. — Navnets angelsaksiske Former, 48 237 f.
- Jylland*, fordum Reidgotland, 36-37 181, 38-39 3, 48 255, 326, 54 143. — i Ottars Beretning Gotland, 47 345, 48 326. — Ravhandel, 36-37 19. — Vendernes Plyndringer, 38-39 36. — Bondefrihed, 47 234 f. — jfr. 48 245, 307, 49 381, 52 311, 53 68, 89, 149 f., 378, 54 94, 140, 184, 186, 190, 55 311, 324, 330, 56 122, 127, 131, 198, 212 f., 60 378 f.
- Jürgensen*, J. C., Bemærkninger til Heluaders Chronik, 59 96, 153, 242, 253, 274 f., 292, 296, 305 f.
- Jæderen* se Jadar.
- Jægersborg*, Slot paa Sjælland, 53 377, 56 6.
- Jægerspris*, det gamle Abrahamstrup se dette; Navnet forandret 1677, 55 251 f. — dets Historie, 55 252-64, 56 1-330. — Amt og Kirke, 55 252-64, 56 1-330.
- Jämerne*, finsk Folkestamme, 58 30 f., 60 15 f., 24.
- Jæmteland*, Landskab i Sverige, Størrelse og Grændser, 44-45 170 f., 183. — Bebyggelse og Forhold til Norge, 44-45 152 f., 154 f., 182, 184, 46 29, 36, 52 316, 60 339. — Skoven, 44-45 170, 173, 176. — 3 Breve vedrørende Jæmteland og Herjedalen, 46 165-68.
- Jærnved*, Skov ved Dannevirke, 59 98, 115 f.
- Jøder*, Sabæismen hos dem, 40-41 264 f., 299, 53 289. — Handel, 57 12.
- Jølund*, Ø i Snorre Edda = Jæløen, 46 87, 92, 48 268 f.
- Jönköping*, By i Sverige, 54 151, 155, 56 210.
- Jørgen*, Hanssøn, Ombudsmand i Bergen [1516], 46 92. — Henningsøn, Landsdommer i Fyen [1526], 53 15. — Lauritssøn, Præst i Bjernede [1619], 40-41 136. — Pedersøn, Rentemester i Jylland, 40-41 256 f.
- Jørgensen*, J. F., Missionair i Grønland, 38-39 223, 225, 232 f., 42-43 340 f.
- Jørgensgaarde*, St., ved Nestved, 55 51 f.
- Jörmunrek* se Ermanarich.

Jörund, svensk Konge, 46 40, 50 328, 363. — Erkebiskop i Throndhjem [1290], 46 205, 61 74. — Biskop paa Holum (1267-1313), 47 199.

Jörundarholt, Gaard paa Island, 52 281.

K.

Kaaba, Hovedtemplet i Mekka, 40-41 298.

Kaadeve, Localitet i Finland, 58 36 f., 60 19.

Kaare, Mads, Degn i Gjerløv [18de Aarh.], 56 142, 165, 250. — islandsk Høvding, 60 349.

Kaas, Erik, Biskop i Viborg [1520], 55 54. — Erik, til Bremersvold, dansk Adelsmand [1662], 55 233. — Laurs, 56 118, 163 f. — Niels, Cantsler (1539-94), 56 228 f. — Sidsel, V. J. Hahns Hustru [† 1667], 55 233.

Kablunakker, Nordboerne i Grønland, Sagn om deres Undergang, 38-39 237 f., 42-43 345.

Kadlumjut, Fjordarm i Grønland, 38-39 232.

Kafuni, Forbjærg paa Afrika, 57 36, 112, 116.

Kaher billah, Chalif (923-24), 42-43 77 f., 119.

Kajaneborg, i Nordfinland, 60 337.

Kajumarth se Gilshah.

Kakortok, Sted i Julianehaab District, Kirke- og Husruiner, 36-37 128 f., 131 f., 38-39 236 f., 251, 253, 40-41 39 f., 47, 42-43 342, 348 f.

Kaksiårsuk, Fjordarm i Grønland med Kirkeruin, 42-43 341 f. — Sted i Grønland med Ruiner, 42-43 334, 343 f.

Kalah, Ø ved Indien, dens Beskrivelse, 57 119, 123 f., 125 f., 141 f., 143, 154.

Kalat, Havet ved, en Del af det sydlige Ocean, 57 114 f.

Kale, Sæbjørnsøn, Lendermand paa Agder, 46 173.

Kaleby, Sogn i Slesvig, 49 348 f.

Kalegat, Dannevirkes Port, se Sagregistret: Befæstninger.

Kalevala, finsk Folk, 61 305, 372.

Kalf, Arnesøn, norsk Høvding, 46 169 f., 171 f., 191, 57 324. — Erland [1365], 51 310.

Kalfey (Cavey), en af Orknøerne, 52 48 f., 50, 53, 92.

Kalfslunde, Landsby i Sjælland, 38-39 35 f.

Kall, Abraham, Professor, 53 155, 56 375.

Kallbak, Gaard paa Mainland (Hjaltland), 57 360 f., 368.

Kallundborg Slot, 51 231, 293, 55 11, 56 95.

Kallø, Landsby paa Lolland, 53 89.

Kalman, Irlænder, efter ham *Kalmansaa* paa Island, 52 281 f.

Kalmar se Calmar.

Kalokyres, Patrikios, græsk Stormand, Gesandt til Rusland [972], 53 273, 278.

Kalslund Herred i Slesvig, 49 338 f., 341.

Kaluga, Gouvernement og By i Rusland, 53 198, 386.

Kambesnes, Gaard paa Island, 40-41 28, 52 61, 57 338.

Kampen, Sogn i Sydslesvig, 49 343, 345 f. — Landsby paa Sild, 51 180.

Kane, Thorald, norsk Væbner [1490], 46 93, 95, 57 373 f.

Kanfu, chinesisk Handelsstad = Hangtscheu, 57 5 f., 9, 59, 114, 152 f.

Kangerdluarsuk, Fjord i Sydgrønland, her Ruin, 36-37 129, 38-39 233.

Kanikitsok se Iglorsoit.

Kankdir, det østligste Punkt paa Jorden, 57 10, 45, 91. — Betegnelse for det jordiske Paradis, 57 84 f.

Kappiselik, Fjordarm i Grønland med Ruiner, 38-39 252, 254, 42-43 346.

Karamsin, russisk Historieskriver, 47 10-75 pas, 53 198-295 pas.

Kareler, finsk Folk, 58 30-342 pas., 355 f., 61 364, 373 f., 379.

Karen, Andersdatter, Christian IV's Frille, 55 153.

Karl, Hundasøn, skotsk Konge, 52 100 f., 57 322. — Haraldsøn, norsk Høvding [1285], 44-45 149, 172, 178, 191. — Jonson, Abbed (12te Aarh.), 61 260 f. — Sunesøn, Jarl i Götland [1137], 46 189. — Svarte, norsk Bonde (13de Aarh.), 44-45 164 f., 191.

Karle, islandsk Bonde, 52 282.

Karleby, Sogn paa Lolland, Kirken her, 53 370.

Karlum, Sogn i Slesvig, 51 172 f.

Karosumint, Sted i Sydgrønland, Ruiner, 36-37 130.

Kars (Kjærs) Herred i Slesvig, 49 340, 351, 51 172, 206.

Kårsarsoak, Ø i Nordgrønland, 38-39 248.

Karston, Gaard paa Mainland (Orknøerne), 52 88.

Kaschgar, tyrkisk Rige i Asien, 42-43 136, 138 f.

Kasem, Vezir (10de Aarh.), 42-43 73, 88.

Kassel, Paulus, tydsk Forfatter, hans Eddastudier, 61 109.

Kastale, Gaard paa Gotland, 52 169.

Kastholm, Gaard paa Sjælland, 60 68, 77 f., 88.

Katanes (Caithness) i Skotland, 36-37 9, 44-45 272, 46 175 f., 179, 181, 183 f., 217 f., 55 378. — Fundats for Domcapitlet, 57 329-33. — andre Documenter vedrørende Katanes, 57 333, 344 f.

Katarine, Valdemar I's Søster, 53 368. — Datter af Valdemar IV [1349], 38-39 279. — Erik af Pommerns Søster,

- Documenter angaaende hendes Giftermaal [1406], 60 365-76. — Magnus Jarls Hustru, 46 179. — Grevinde [1329], 57 311. — Alf Haraldsøns Hustru, 46 209.
- Kating*, Sogn i Nordfrisland, 49 354, 51 169 f., 200 f.
- Kattegat*, 48 255, 51 215 f., 252, 273, 54 96.
- Kattesund*, Navn paa Gader i forskellige Byer, 59 239.
- Kauparveing*, Landsby paa Gotland, 52 158 f., 160.
- Kedreng*, Sted paa Malacca(?), 57 140 f., 143, 146 f.
- Kedrenos*, Georgios, byzantinsk Skribent, 44-45 235, 295, 53 234, 266 f., 275 f., 62 61.
- Keitum*, Sogn paa Sild, 49 356, 51 178 f.
- Kekenis*, Sogn paa Als, 49 337, 360.
- Kelter* i Scandinavien, 49 384, 62 29 f. — i Vesteuropa, 46 22, 49 333, 51 105. — paa Orknøerne etc., 52 54 f.
- Kemnitz*, By i Saxen, 53 373. — Landsby og Flod i Pomern, 53 373, 379.
- Kemp*, C. E., Præst i Jellinge, 52 305, 307 f., 310, 312 f.
- Keniset-el-goráb*, vestligste Punct i Spanien, 57 188.
- Kenkevar*, Provinds og By i Persien, 42-43 80, 365.
- Kenneth Mac Heth*, skotsk Konge, 57 317. — Stamme, 58 352.
- Kent*, Landskab i England, 36-37 298, 301, 304, 310 f., 330, 48 257, 327, 52 273, 54 6 f. — Kenterne, 38-39 12.
- Kepler*, tysk Astronom, 40-41 301 f., 303.
- Kerthialfad*, irsk Kongesøn, 36-37 9.
- Ketil*, Biskop paa Island [† 1145], 40-41 25, 49 175, 61 208. — Abbed i Helgafell Kloster [† 1230], 61 213. — Bufa, Landnamsmand, 36-37 4. — Flatnef, norsk Høvding, 36-37 4, 48 312. — Høing, norsk Høvding, 46 88, 60 347. — Krok, norsk Høvding, 46 194. — Thorsteinson, islandsk Bonde, 52 283.
- Ketilbæk*, paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 162 f.
- Kexholm*, Herred og By i Finland, 58 33, 50, 60 15, 18.
- Keydah*, District paa Malacca, 57 126.
- Keyper* se F. Kruse.
- Keyser*, R., Professor: „Beskrivelse over tvende Fund paa Ringerike i Norge af Oldsager fra Heden-skabets sidste Periode“, 36-37 142-59. — „Beskrivelse over et Fund af Oldsager ved Gaarden Nordgaard i Sparboens Præstegjæld i Nordre Throndhjems Amt“, 38-39 111-18. — „Om en i Norge funden Bronze-Figur“, 42-43 172; jfr. 46 24, 49 379 f., 384, 53 212 f., 218, 221.
- Khanfu*, Havn i China, 57 150, 152 f., 154 f.
- Khazarer* se Chazarer.

- Khuzistan*, Provinds i Persien, 42-43 365.
- Kiel*, By i Holsten, 53 148, 162, 56 200. — Landsby i Slesvig, 54 199.
- Kielsen*, Ove, Undersøgelser i Grønland, 36-37 124, 141, 42-43 330 f., 338 f.
- Kiev* (Chunigard), Sagn om Grundlæggelsen, 53 202. — Hunnernes Sæde, 44-45 298, 309. — Erobring af Chazarerne, 44-45 302, 307, 310. — Hovedstad i det russiske Rige, 44-45 302, 53 227, 57 22, 222 f. — Thronstridigheder, 47 24, 27, 52, 56 f., 64 f., 71 f., 73 f., 53 227 f., 234, 258, 262 f. — Christendommens Indførelse, 53 296, 300. — Nordboerne her, 54 108.
- Kileby*, Landsby i Fyen, 36-37 120 f.
- Kilian*, Sct., Würzburgs Skytspatron, 42-43 41, 49.
- Kimrer*, keltisk Folk, 46 22, 48 229, 62 30.
- Kingo*, Thomas, Biskop i Odense, 56 182, 217.
- Kinn*, Ø i Snorre Edda, 46 86, 90.
- Kiodsø*, paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 170, 176.
- Kipr*, Ø i Snorre Edda = Cypern, 46 86, 89.
- Kireng* = Kedreng, 57 146.
- Kirkebø*, Kloster paa Island, 47 179, 49 208 f. — Gaard paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 164, 46 158. — By paa Færøerne, 54 233.
- Kirkjuvágur* (Kirkwall) paa Mainland (Orknøerne), 46 341, 52 49, 61, 61 71. — Kirken, 52 77 f., 94 f., 96 f., 57 371 f.
- Kirstine*, Jensdatter, Priorinde i Roskilde [1487], 38-39 362. — Svendsdatter, Bondepige i Slesvig, finder det første Guldhorn, 55 347 f., 350 f., 352.
- Kissin*, By i Meklenburg, 36-37 222.
- Kissiner*, nordtydsk Folk, 36-37 209, 222, 38-39 26 f., 61.
- Kitnæs*, ved Isefjord, 56 184, 188.
- Kjalarnæs* i Amerika, 40-41 7, 9 f., 11, 16 f.
- Kjalarnæs*, Thingsted paa Island, 61 22.
- Kjárekstaðir* paa Mainland (Orknøerne), 52 88.
- Kjartan*, Olafson, islandsk Høvding, 36-37 8, 38-39 121, 61 26. — paa Frodaa, 40-41 28, 30.
- Kjarval*, Konge i Dublin, 36-37 4.
- Kjeld*, Sct., Helgen, 54 126. — Nielsson, Hovedsmand paa Harrisborg [1466], 38-39 306.
- Kjeldahl*, J., Læge paa Jægerspris, 56 293.
- Kjeldsgaard*, Herregaard i Viborg Amt, 55 186.
- Kjelstrup*, Landsby i Sjælland, 55 246.
- Kjosar*, Syssel paa Island, 53 328, 340.

Kjærby, Landsby paa Fyen, 36-37 118.

Kjærsø, paa Grændsen af Jæmteland, 44-45 170, 176.

Kjøbenhavn, Historie: Grundlæggelse, 56 195. — under Roskilde Bisp, 38-39 274, 295. — Fred 1309, 46 205. — Forlig 1346, 55 10. — Forbund 1419, 51 318. — Hansestædernes Angreb 1428, 55 19. — Forlig 1465, 55 27. — Møde 1514, 51 243. — Beleiring 1523, 55 59. — Rigsraadsforsamling 1524, 51 334. — under Grevens Feide, 53 1-117 pas., 56 211 f., 222. — Beleiring 1659, 56 197, 200, 212 f., 215, 225 f. — Rigsdag 1660, 56 200 f., 202. — Magistrat, 47 140. — Gesandtskaber, polsk, 58 216-250. — Universitetet, 47 86 f., 107 f., 139, 55 244, 253, 258, 56 15, 35, 217 f., 60 89 f. — Offentlige Bygninger: K's-Slot, 51 227, 306, 53 36. — Christiansborg Slot, 61 91. — Charlottenborg, 56 212. — Raadhuset, 56 225. — Nikolai Kirke, 55 264, 56 212. — Helligaandskloster, 60 225. — Hospitaler, 56 117. — Rundetaarn, 40-41 330. — Banken, 56 197. — Provianthuset, 55 211. — Tøihuset, 55 65. — Materialhuset, 55 200. — Operahuset, 55 60. — Søcadetacademiet, 56 202, 207. — Vartou, 40-41 329. — Privatgaarde, 40-41 329, 54 308, 55 33, 62, 163, 170, 194, 221, 235. — Befæstning, 55 169, 213, 223. — Lehn, 55 83, 86, 88. — Amt, 55 227, 235, 56 16.

Kjøbenhoved, Landsby ved Kongeaaen, 60 217.

Kjøge, 51 316, 53 37 f., 41, 44, 69, 72. — *bugt*, Slaget 1678, 56 197. — Slaget 1710, 56 211.

Kjølen, Bjærgkjæde mellem Norge og Sverige, 44-45 151, 153, 168 f., 46 25, 28 f.

Klak, Harald, jydsk Underkonge, 40-41 167, 52 305, 53 327.

Klare, Sct., Kloster i Roskilde, 55 10.

Klauxbüll, Sogn i Nordfrisland, 49 356, 56 182.

Klein-Gansen, Gods i Pommern, 53 372.

Kleph, Longobardernes Konge, 44-45 242.

Klevenfeldt, genealogisk Samler, 53 154, 301, 55 20, 34, 39, 42, 45 f., 84 f., 93, 108, 113, 129.

Klinte Kirke paa Fyen, 36-37 113. — Sogn paa Gotland, 52 144, 152.

Klintum, Landsby paa Føhr, 51 187, 209.

Kliplev, Sogn i Slesvig, 49 352.

Klixbüll, Sogn i Slesvig, 49 351.

Kljúfa, Kirke i Norge, nu forsvunden, 36-37 77 f.

Klostergaard, Navn paa forskellige Gaarde, 36-37 110.

- Klyffsboll*, Landsby paa Sild, 51 180.
- Klæng*, Biskop paa Island [† 1178], 61 197, 222, 233.
- Klæng*, Snorre Sturlesøns Stifsøn, 61 45, 52 f.
- Knardrup*, Cistercienserkloster paa Sjælland, 36-37 112, 40-41 126, 51 218.
- Knarrarstadir*, Gaard paa Mainland (Orknøerne), 52 93 f.
- Knob*, Folmer, Rigsraad og Ridder, Lehnsmænd paa Krogen og Søborg [† 1452], 38-39 339, 51 228 f., 321 f., 323. — Væbner [1485], 38-39 362, 51 228 f., 321, 324, 327.
- Knoph*, Engelbrecht, Inspecteur paa Jægerspris (1812-26), 56 260 f., 264, 267 f., 272 f.
- Knopper*, Fred. D., Præst i Gjerløv [† 1714], 56 15, 73.
- Knowles*, J., Architect, Beretning om Sct. Pauls Runestenen, 52 272, 275 f., 298 f.
- Knud* Danaast, dansk Kongesøn, 40-41 168, 52 306, 53 357, 59 171 f.
- d. Store, Konge i Danmark og England (1016-35), Erobring af England, 42-43 35, 52 14, 272 f., 53 191, 58 173, 333, 336. — Tog mod Venden, 38-39 9, 11 f. — Forhold til Norge, 46 170, 48 255, 50 342. — Iver for Christendommen, Kirkebygninger, 49 335, 341, 51 171, 54 115, 117, 59 219, 344. — Breve fra ham om Donationer til Sct. Pauls Kirke, 52 289 f. — Digte om ham, 61 145, 147 f.
- d. Hellige, Konge i Danmark (1080-86), Englands-tog, 58 334 f. — Planer mod England, 58 336. — Tog mod Venderne, 38-39 19. — Drab, 53 191 f., 58 336 f. — Silketøjet i hans Grav, 44-45 255 f.
- Lavard, Jarl i Slesvig, 38-39 22, 24 f. — Krige mod Venderne, 38-39 25 f., 27 f. — Sangerens Advarsel, 42-43 209. — hans Døttre, 46 214, 53 243. — Befæstningsanlæg, 38-39 28, 54 201 f., 204, 59 67, 76, 118, 315.
- V, Magnussøn, Konge i Danmark (1147-57), Vender-tog, 38-39 31 f. — Kamp om Riget, 40-41 123.
- VI, Konge i Danmark (1182-1202), Giftermaal, 38-39 62, 70. — Vendertog, 38-39 96. — Forhold til den tyske Keiser, 38-39 98. — Erobringer i Nordtyskland, 36-37 225, 38-39 102, 105, jfr. 58 339, 59 69, 293, 295, 324, 344.
- Valdemarsøn, dansk Kongesøn, 38-39 276 f., 279. — Birgersøn, svensk Jarl, 46 190, 214.
- Hakonsøn, norsk Jarl [1255], 46 215, 47 190, 50 285.
- vendisk Fyrste [1172], 38-39 90 f., 53 363 f. — Erkebiskop Eskils Dattersøn [1179], 38-39 363, 51 282. — Biskop i Viborg [1477], 47 290, 293. — Alfsøn, norsk

- Høvding [1502], 46 93, 209, 51 332. — Jønssøn, svensk Rigsraad, 46 93, 209, 211. — Madssøn, Chr. II's Capellan [1519], 52 321. — Pedersøn Skriver, Universitetsqvæstor [1555], 56 323. — Trudsøn til Ørtofte, dansk Ridder og Rigsraad [1487], 38-39 338.
- Knudsen*, H.: „Historisk-antiquarisk Beskrivelse over Snodstrup og Ølstykke Sogne i Frederiksborg Amt“, 38-39 341-77. — „Bidrag til Oplysning af den danske Reformationshistorie“, 47 84-169. — Hans, Birkeskriver paa Jægerspris, 56 6, 16, 36, 42 f., 55, 64.
- Knudstrup*, Herregaard i Skaane, 56 199.
- Knuth*, Amtmand i Frederiksborg, 56 292, 297, 303 f., 309.
- Knøs*, Odde i Slien, 54 196 f., 202 f., 204.
- Kock*, Jørgen (Mønter), Borgermester i Malmø, Deltagelse i Reformationen, 47 139 f., 152 f., 161, 163, 53 39 f., 84.
- Kockendorf*, Landsby i Sydslesvig, 38-39 377 f., 59 45 f., 53.
- Kocknowski*, polsk Legationsraad [1790-92], 58 216 f., 234, 247 f.
- Koffart*, Bernt v., Sendebud til Lübeck [1534], 53 29, 41, 43 f.
- de Kohgraaf*, Grav i Sydslesvig, 59 105, 108 f., 110 f.
- Kohaven*, Enemærke i Jægerspris, 55 257, 56 118, 127, 143, 163.
- Kokkedal*, Herregaard i Nordjylland, 51 271 f.
- Køksøak*, Elv i Grønland, 38-39 224.
- Kol*, svensk Konge, 44-45 180 f. — Kalesøn, Høvding paa Orknøerne, 46 174, 52 77. — Sæbjarnarson, norsk Skjald, 61 151.
- Kolbein*, Arnorsøn, Snorres Svigersøn, 61 45 f., 52 f., 208. — Hruga, orknøisk Høvding, 52 75 f.
- Kolbeinsey*, Ø blandt Orknøerne, 52 46, 49 f., 62, 102.
- Kolbjørn* paa Greipstad, norsk Høvding, 46 195, 201.
- Koldenbüttel*, Sogn i Nordfrisland, 49 354, 51 170, 200, 211.
- Kolding*, Forlig 1365, 51 310. — under Grevefeiden, 53 46, 64, 78, 55 56 f.
- Kolleryth*, Landsby i Nordsjælland, 51 301.
- Kollskegg*, Hamundsøn, islandsk Høvding, 59 174 f.
- Kolmården*, Skov i Sverige, 54 180 f.
- Kolumbia*, irsk Munk og Helgen [† 597], 36-47 4, 15.
- Kolyan*, Egnen omkring Reval, 44-45 297.
- Kolzum*, By ved det røde Hav, 57 12, 111.
- Komar*, sydlige Del af Indien, 57 60.
- Kongeaen* el. Skodborgaa, 60 217 f.
- Konghelle*, Handelsstad i Vigen, 36-37 94, 38-39 29, 46 84, 209, 53 365, 54 107, 58 336, 60 105, 62 73 f.
- Konoføg*, irsk Konge, 36-37 13.

- Koos* (Kuaviz, Cozta), Ø i Peenefloden, 36-37 228, 232, 242, 53 393 f.
- Kopang*, Gaard i Norge, 46 88.
- Kormak*, Øgmundson, islandsk Skjald, 59 171, 61 143.
- Kormlød*, Dronning i Dublin, 36-37 8 f.
- Korselitze* se Kozelitze.
- Korsør*, By paa Sjælland, 38-39 33, 55 55 f., 56 225.
- Korzlitz*, By i Schlesien, 53 386 f.
- Koscielec*, Landsby i Polen, 53 386.
- Koselesk*, Stad i Rusland, 53 386.
- Kosleve*, Sogn i Slesvig, 49 344 f.
- Kosroes I*, persisk Konge [562], 53 242. — Perserkonge (10de Aarh.), 53 291.
- Kosslitz*, to Byer i Saxen, 53 386.
- Kosten*, By i Posen, *Kostenewicz*, By i Rusland, 53 394.
- Koster* (Cozta), Halvø paa Møen, 36-37 242, 38-39 93, 53 393 f.
- Kosti*, By i Rusland, 53 394.
- Kotzenbüll*, Sogn i Nordfrisland, 49 354, 51 200 f., 211, 214.
- Koulam Malay*, Havn i Indien, 57 5, 130, 135, 138 f., 146.
- Kovirke*, Befæstning i Sønderjylland, 48 296, 50 319.
- Kosbølle*, Herregaard i Fyen, 51 251.
- Kozelitze* (*Korselitze*), Landsby og Herregaard paa Falster, 53 384 f., 388, 51 81.
- Kraak*, W. M., Professor, 60 177, 183. — Jens, Biskop i Roskilde [1290], 60 108, 175 f., 181 f.
- Krabbe*, Ivar, Lehnsmand paa Koldinghus [1551], 53 78. — Ivar, Befalingsmand paa Laholm [1629], 55 137. — Jens, Præst [1436], 38-39 361. — Otto, Amtmand paa Sjælland [1679], 55 235, 257, 56 18, 76. — Tyge, Ridder og Rigsmarsk [† 1541], 53 87, 56 223.
- Krabbedam* ved Jægerspris, 55 258, 56 15, 155 f., 164.
- Krafse*, Jesper, til Basnæs [† 1566], 38-39 340.
- Krag*, Erik, Frederik III's Secretair [† 1672], 55 188 f., 192, 197, 226 f., 228 f., 243. — Johannes, Biskop i Roskilde (1290-1300), 40-41 180, 51 295. — Kjeld til Trudsholm, Christian IV's Secretair [1647], 55 170 f., 175. — Niels, kgl. Grændsecommissair i Nordlandene [1601], 44-45 157, 53 3, 51. — Otto, Secretair hos Frederik III [1649], 55 180, 195, 223. — Svend, Assessor [1716], 56 65, 85.
- Kragerø*, By i Norge, 36-37 73, 79.
- Krakovatin*, Sø ved Bohuslens Grændse, 44-45 162, 49 147.
- Kramnitze*, Landsby paa Lolland, 53 372 f., 374.
- Krapperup*, Herregaard i Skaane, 54 343.

- Krarup*, Fr., Capellan i Draaby, 56 293, 301. — Janus, Præst smstds., 56 293, 305 f., 311.
- Kremieniec*, Stad i Rusland, 53 373.
- Kremnitz*, Stad i Ungarn, 53 373.
- Kreta*, Ø i Middelhavet, Grækernes og Saracenernes Kampe her, 53 204, 218, 245, 264, 270 f. — = Krft i Snorre Edda, 46 86, 89, 47 188, 48 4, 10, 14.
- Kriebell*, Skovrider paa Abrahamstrup [† 1696], 55 208 f., 56 24.
- Krim*, Halvø i Sydrusland, 44-45 299, 302, 307, 309 f., 55 362.
- Krft* se Kreta.
- Krivitscherne*, Folk i Rusland, 44-45 306, 311, 53 197, 207, 231, 253.
- Krogen* (Ørekrog), Slot ved Helsingør, 38-39 273, 306 f., 51 248, 251, 53 94 f., 55 65, 67.
- Krogenos*, Oluf, til Bollerup, dansk Adelsmand [1502], 51 240 f. — Fru Pernille, 51 337, 53 21, 54 208.
- Krogholm*, Herregaard i Skaane, 38-39 338 f., 51 228, 321.
- Krogstrup*, By i Horns Herred, 55 5, 11, 88, 125, 127.
- Krókfjardarheidi*, Fjord i Nordamerika, 40-41 32 f.
- Kronborg*, Slot ved Helsingør, 55 134, 136, 153 f., 200, 211, 56 101, 202, 226 f. — Amt, 56 16, 111, 122, 232-233 pas.
- Krop*, Sogn og Herred i Sydslesvig, 49 343, 346.
- Kroslundin* i Lerdalen paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 164, 49 148.
- Krossanes*, Forbjærg i Nordamerika, 40-41 8, 18.
- Krumhusen*, Landsby i Slesvig, 51 182.
- Krummedige*, Henrik, dansk Rigsraad [† 1530], 53 24, 28 f. — Fru Sophie, Datter af foregaaende, 53 25, 28, 41, 44, 47 f., 52 f., 54, 67.
- Krumpen*, Otto, til Trudsholm, Ridder [1535], Deltagelse i Grevens Feide, 53 47 f., 89 f., 98 f., 113 f., 115 f., 118. — Brev angaaende hans Fangenskab 1535, 53 99 f.
- Krumstrup*, Herregaard i Fyen, 55 67.
- Krumvolden*, en Del af Dannevirke, se Sagregistret: Befæstninger.
- Kruse*, Christoffer, til Vingegaard, dansk Adelsmand [1530], 47 133. — Enevold, Rentemester under Christian IV [1604], 55 118, 58 307. — F., Professor i Dorpat: „Om Russernes ældste Tilværelse i Rusland og Byzants under Navn af Gother, Varæger, Fæderati og Russer“, oversat af L. Keyper, 44-45 236-311; jfr. 53 209 f., 213, 218 f., 226 f. — Bogtrykker i Skalholt, 53 335 f.

- Krusendorf*, Kirkeby i Dänischwold, 49 345.
Krüger, C. G., Herredsfoged i Horns Herred [1837], 56 291, 297.
Krysing, G., Læge i Flensborg, Skrift om Guldhornene, 53 147 f., 65 357 f., 368 f.
Krænkerup, Herregaard paa Lolland, 38-39 283.
Kuaviz (Kvauz), Ø i Wolgast, 36-37 228, 38-39 60.
Kubitze, Landsby paa Lolland, 53 379 f.
Kuflunger, norsk Parti mod Sverre, 46 190.
Kuhla, Arendt v. d., Lehnsmand paa Frederiksborg [† 1658], 55 108, 155 f., 157, 167 f., 173 f., 193 f. — hans Optagelse i den danske Adelstand, 55 156. — Bendix v. d., Søn af foregaaende, 55 194.
Kullaberg (Kullen) i Skaane, Oldtidslevninger her, 54 343 f.
Kulublik, Gaard paa Vermelandsgrændsen, 44-45 172 f., 46 159, 161.
Kumrøerne blandt Syderøerne, 46 336, 50 282.
Kunnersløv, By i Horns Herred, 55 11, 23.
Kunnjätteborg i Irland, 36-37 9, 15 f.
Kurborg, Borg ved Kurgraven, 59 8, 17, 28 f.
Kurer, slavisk Folk, 38-39 73, 44-45 297, 309 f.
Kurgraven (Kurvirke), Befæstning i Slesvig, se Sagregistret: Befæstninger.
Kurland, svensk Skatland ved Østersøen, 36-37 53, 109, 171, 54 184, 55 296.
Kussin, Slot i Meklenburg, 36-37 222.
Kutz, Landsby i Brandenburg, 53 379.
Kuzize, to Landsbyer i Meklenburg, 53 380.
Kvillanus, Person i Ørvarodds Saga, 61 374 f.
Kvindernes Land (terra feminarum), hinsides de Svenskes Land, 57 187.
Kvænerne, Folk i Finland, 60 337 f., 340, 356. — K-land, 60 337.
Kværndaler paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 160, 162, 176, 46 156, 49 147.
Kylley, Havn paa Gotlands Østkyst, 52 163.
Kymrer (Cimbrer), en keltisk Stamme i Nordfrankrig og England, 51 105 f.
Kyndby, Landsby i Horns Herred, 55 5, 11, 17, 23, 56 f., 121 f., 125.
Kyrffjall, paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 160, 162, 46 156, 49 147.
Kyrjalax se Alexius Comnenus.
Kyrpinge-Orm, norsk Høvding, 46 196.
Kysel, Jost, Lybekkernes Anfører, 53 37, 39, 40.

- Kæmpedæmningen*, en Del af Dannevirke, 59 74, 81 f., 83 f., 86 f., 88 f.
Königsbüll, undergaaet Sogn i Nordfrisland, 49 354, 51 191 f., 210.
Königsfeldt, J. P. F.: „Den bremiske Biskop Liuderik og den hamborg-bremiske Erkebiskop Unne“, 58 321-330. — „Documenter angaaende den baieriske Hertug Johans og den danske (pommerske) Prindsesse Katharines Giftermaal“, 60 365-376. — „Tractaten i Spandau af 22de April 1340 imellem Junker Valdemar Christoffersøn (Valdemar Atterdag) og de holstenske Grever“, 60 377-381.
Körbitz, Johan v., Rigsmarschal, 55 227 f., 248, 56 16.
Körmt, Ø i Snorre Edda = Karmø i Norge, 46 85 f., 87, 366.

L.

- Lackmann*, A. H., Skrift om Guldhornene, 53 149 f.
Lacus caprinus, Sø i Halland (hos Saxo), 60 113.
Lade se Hlade.
Ladegaarden udenfor Kjøbenhavn, 55 146.
Ladelund, Sogn i Slesvig, 49 351.
Ladoga, Handelsby i Rusland, 44-45 307, 53 202, 208, 54 105.
Låg, Ø i Snorre Edda = Laagø ved Bergen, 46 86, 89, 91, 366.
Lagardalr (Laurdal), norsk District, 36-37 28.
Lagerbring, svensk Cancelliraad [1771], 56 373 f., 376, 379 f., 61 277.
Lagman, Søn af Kong Olaf Bitling, 46 185.
Lagoa Santa, Sø i Brasilien, 38-39 160.
Lagundø, mulig = Langeland, 50 328, 333.
Laholm, By i Sverige, 55 137, 56 212.
Lakediver, Øer ved Indien, 57 136.
Laman, en af Orknøerne, 52 49, 52 f., 61, 103.
Lambey, en af Shetlandsøerne, 57 341, 354.
Lamlash, *Melasey*, *Holy Island*, Ø blandt Syderøerne, 50 282 f., 287.
Lamtuna, Ørken i Nordafrika, 57 107.
Lancke, Sted paa Rügen, 36-37 221.
Lande Rolf, hans Expedition til Amerika [1288-90], 40-41 35.
Landerslev, *Landesløv*, Landsby i Horns Herred, 55 11, 15, 17 f., 28 f., 71, 178, 196, 203 f., 246 f., 251, 256, 261. — Thinghus, 56 16. — Skole, 56 83.
Landhallow paa Caithness, 57 325.

- Landschuden*, hos arabiske Geografer en svensk By, 57 209 f.
Landskrona, By i Sverige, 51 229 f., 53 36, 106, 55 250 f., 252, 56 19, 216, 223.
Landsnäsa, paa Faarø, 52 139, 143, 155 f., 165.
Landøre paa Skaanes Kyst, 38-39 43.
Lang, Peder, Klosterforstander i Lund [1492], 51 329.
Langavatn, Sø paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 160, 46 156, 49 148.
Langbardaland = Italien, 36-37 58.
Langbruannar (Langklappirnar), Bro paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 160, 46 156, 49 148.
Lange, A., Fuldmægtig paa Jægerspris, 56 238, 252, 259. — Chr. C. A.: „Notits om Sct. Michaels Kirkehule i Thelemarken i Norge“, 50 288-91. — Fru Margrete (16de Aarh.), 53 64. — Jakob, Provst i Lund [† 1297], 60 101 f., 119, 122, 136 f., 143, 162. — Peter, frisisk Fribytter, 51 207. — Torben, Færgemand paa Jægerspris (19de Aarh.), 56 259, 268, 274, 280 f., 291.
Langebek, Jakob, Geheimearchivar, 38-39 314 f., 52 133, 163, 53 153 f., 54 165, 56 221, 373, 375 f., 377, 59 15, 108, 117, 229 f., 231 f., 239, 252, 258, 261, 281, 290, 294 f., 300 f., 61 331. — Breve fra ham, 56 365-82.
Langeland, 56 197, 60 107, 133 f.
Langøes, Hallig i Nordfrisland, 49 355, 51 176, 187 f.
Langerith, Landsby i Nordsjælland, 51 301.
Langesø, Landsby i Slesvig, 59 320 f., 322 f.
Langfjæld i Norge, 46 29.
Langsum (Lanxtoft), Sogn i Nordfrisland, 51 183, 208.
Langsø i Bohuslen, 44-45 160, 162, 176, 46 156. — i Slesvig, 52 127 f.
Lanka, hos Araberne rimeligvis Ceylon, 57 85 f., 89, 91.
Lapmarken, svensk, 44-45 155, 54 348.
Lapper, 58 31 f., 34, 37, 60 23, 25, 61 371. — Navn, 60 339, 62 32. — Skandinaviens ældste Indbyggere, 49 384.
Larewi, Havet ved, en Del af det indiske Ocean, 57 115, 130 f., 135.
Largs i Skotland, Slaget 1263, 46 323, 326, 340 f., 342, 50 282; se Sagregistret: Runeindskrifter.
Lars, Biskop i Linköping, 54 136. — Cornet, 38-39 375.
Lasco, Johan, polsk Flygtning [1553], 55 65.
Lassan, Provinds og By i Venden, 36-37 203, 227.
Lasse Smed, Byfoged i Søborg [1490], 51 326 f.
Lassen, Jens, Rentekriver [1658], 56 225 f., 330.
Lastanosa, Vincentio de, spansk Adelsmand, 53 178.

- Laterensis urbs* (hos Saxo), 38-39 363, 51 277, 279, 282, 352.
Lau, Sogn paa Gotland, 52 136, 145, 148 f., 153, 171 f.
Lauchstädt, By i preussisk Saxen, 53 378.
Lauenburg, Provinds i Nordtyskland, 36-37 206, 51 284.
Lauga, i Snorre Edda, maaske Halvøen Laugen, 46 86, 89.
Launes, Rigsdag 1162, 47 226 f.
Laupandanes paa Orknøerne, 52 101.
Laurenberg, Chr., Præst i Bjernede [† 1695], 40-41 136.
Laurenson, A.: „Om Sproget paa Shetlandsøerne“, 60 190-201.
Laurentius, Sct., Helgen, 40-41 105. — Biskop paa Island [† 1330], 61 68, 74, 223. — engelsk Erkebiskop, 36-37 309. — Abbed i Westminster (11te Aarh.), 52 4. — Abbed paa Orknøerne [1175], 52 74. — Jarl paa Orknøerne, 46 218. — Petri, Erkebiskop i Upsala (15de Aarh.), 50 343 f., 350, 353.
Laurentii Kirke paa Føhr, 49 343, 355, 51 185, 209.
Laurentzen, hans Museum regium, 42-43 13 f., 53 143, 55 355 f.
Laurids Andersen i Vedtofte, 53 9 f., 11. — Jakobsøn, Præst i Søborg, 51 340. — Mattessøn, Væbner [1400], 51 316. — Pedersøn, Væbner [1518], 54 5, 9 f., 13 f., 17.
Lauridsen, Peder, dansk Reformator [1529], 47 156, 158, 56 382. — Søren, Krigscommissair [1674], 55 242.
Laurits, Jørgensen, Præst i Slaglille [† 1609], 40-41 136.
Lauritsen, Otto, Skovfoged paa Jægerspris [1654], 55 185.
Laursen, Søren, Amtsforvalter paa Frederiksborg [1698], 56 23, 39, 41, 44, 51 f., 55, 64, 71, 73 f., 77, 94, 99.
Laurvig, By i Norge, 36-37 63, 70 f., 46 83, 56 212.
Lautrup, Landsby i Slesvig, 49 340, 351.
Lavello, Stad i Apulien, 44-45 238, 241 f., 248.
Law, James, Biskop paa Orknøerne [1605], 62 20.
Laxmand, Birthe og Else, Døttre af efterfølgende, 51 240 f., 242, 244 f., 246-335. — Povel, Rigshofmester, Eiendomme, 51 232 f., 235, 237 f., 327. — Drab 1502, 51 239, 332. — Forhold til Sverige, 51 240 f. — hans Godsers Confiscation, 51 241 f. — Povel, til Bosjø, 51 247. — Povel, sidste Ætling [1579], 51 247.
Layard, Udgravninger af Ninive, 52 202 f.
Lebbin, By paa Wollin, 36-37 237, 239 f.
Lecher, slavisk Stamme i Polen, 36-37 182, 47 52 f., 54, 59, 64 f., 67 f., 53 287.
Lecke, Sogn i Slesvig, 49 351.
Ledreborg, Herregaard i Sjælland, 56 130, 148.

- Leesøen* paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45
155, 160, 166, 46 157, 159, 49 147, 149.
- Leidrad*, Domprovst i Bremen, 58 326 f.
- Leif*, Eriksøn (den lykkelige), Vinlands Opdager, 40-41 5 f.,
10, 16, 20, 39, 61 225. — islandsk Landnamsmand, 36-37 3.
- Leifsbudir*, nordisk Coloni i Vinland, 40-41 6 f., 14, 18, 23, 26.
- Leigell*, Sander, Lehnsmand paa Horserød, 38-39 310.
- Leinster*, Provinds i Irland, 36-37 3, 15, 17.
- Leire* (Hleidr), ved Roskilde, Kongesæde i Oldtiden, 36-37
102, 42-43 269 f., 48 251 f., 258, 266, 271 f., 283 296, 307, 54
101 f., 110, 186, 55 3 f., 327. — Navn, 48 251, 253, 266 f. —
Offersted, 38-39 195, 48 267, 271, 308, 319.
- Leire* (Lerthæ, Lethræ), ved Udleire i Nordsjælland, 38-39 363.
- Leirskov*, Sogn i Ribe Amt, Slaget her 1043 (?), 38-39 15,
40-41 162 f., 52 125.
- Leka*, Ø i Snorre Edda = Lekø i Norge, 46 86, 89.
- Lekkinge*, Herregaard i Sydsjælland, 55 126.
- Lelewel*, Numismatiker, 54 98, 55 283 f.
- Lemberg*, By i Galizien, 58 216, 251.
- Lembæk*, Niels, Sørenskriver i Romerige, 56 209.
- Lemminkaïnen*, Figur i Kalevala, 61 371 f., 375 f.
- Lemnos*, græsk Ø, 53 230, 245.
- Lemovier*, Folk ved Weichsel, 54 140.
- Lemvig*, A., Professor, 51 309.
- Lena*, i Vestgötland, Slag her 1208, 47 224 f.
- Lenglingsliderne*, = Lenglingen i Jæmteland, 44-45 170, 175.
- Lenkebalås*, Øgruppe ved Indien, 57 125, 139.
- Lenzanenerne*, slavisk Folk i Rusland, 53 198.
- Lenzen*, By ved Elben, 36-37 210, 223, 38-39 17.
- Leo V*, græsk Keiser, 53 204. — VI, d. Vise, græsk Keiser
(886-912), 53 175, 200, 230, 234 f., 238 f., 243, 246, 291. — IX,
Pave (11te Aarh.), 44-45 245. — Drungarios, græsk Anfører
[972], 53 278. — Diakonos, byzantisk Skribent, 53 223,
240 f., 248, 250, 263 f., 267, 271 f., 291 f., 295, 298, 62 56, 65. —
Tripolites, græsk Fribytter [904], 53 230, 245.
- Leofric*, Biskop i Exeter [† 1073], 36-37 253. — engelsk
Møntmester, 42-43 18. — af Eaningadene, angelsaxisk
Høvding [1030], 52 292 f. — angelsaxisk Jarl, 52 288 f.,
291, 294.
- Leon*, spansk Kongerige, 36-37 28 f., 30, 35.
- Leopold*, østerrigsk Hertug [1214], 47 224.
- Lerwick*, By paa Mainland (Hjaltland), 57 373, 60 193.
- Lessberg*, Overforstmester paa Jægerspris [1750], 56 126.
- Læssøværks Vand* i Norge, 46 29.

- Leszno*, By i Posen, 58 252 f., 256 f.
Lesczynski, polsk Adelsfamilie, 58 252.
Leth, Hans, kgl. Confessionarius [1680], 55 332, 234 f., 242, 249 f., 257, 264. — Capitain [1833], 56 282 f.
Letrica palus, befæstet By (hos Saxo), 38-39 363, 51 276 f.
Letter, Folk i Vestrusland, 53 196 f., 207.
Leubus, By i Nordtyskland, 53 391.
Leuderik (Liuderik), Biskop af Bremen (838-45) 58 321, 324 f.
Leve, Lorenz, Staller i Nordfrisland [1436], 51 196 f.
Levetzau, Hans Fr., til Oxholm og Restrup [1670], 56 236.
 — Henrik, Amtmand paa Frederiksborg [1776], 56 171 f., 235 f. — Joh. D., meklenburgsk Adelsmand, 56 236.
Levezow, Professor i Berlin, 46 142.
Levide, Sogn paa Gotland, 52 137, 152, 154.
Lewis, en af Syderøerne, 38-39 139 f., 201, 46 116.
Libuster, Sted paa Caithness, 57 323.
Lichtenfels, Missionsstation i Grønland, 36-37 135.
Licinius, romersk Keiser, 44-45 295 f.
Lidemark, Herregaard i Sydsjælland, 55 63.
Lidén, svensk Professor [1771], 56 372 f.
Liebenau, By i Pommern, 36-37 227. — Gods i Hessen, 55 81.
Liffy, Flod i Irland, 36-37 16, 177.
Lifolf Skalle, norsk Høvding, 46 176, 178.
Lignell, And.: Upplýsningar til södra delen af gränsbestämmelsen mellan Sverige og Norge i sednare hälften af 13de århundradet, 49 146-49.
Liliencron, R. v., tysk Runolog, 55 367, 380.
Liljegren, svensk Runolog, 36-37 255, 321, 52 208 f., 210, 54 105, 134, 59 193. — J. G., svensk Rigsarchivar [836], 56 377.
Lilleasien, 52 22, 53 203 f., 251.
Lilleborg ved Dannevirke, 59 104.
Lille-Dannevirke, Landsby i Slesvig, 59 10.
Lille-Herjedals Kirke i Herjedalen, 44-45 183.
Lilleherred, Sogn i Thelemarken, 36-37 64, 66, 75.
Lille-Solt, Sogn i Slesvig, 49 350, 54 213 f., 223.
Lillie, Knud, Ridder [1545], 58 41.
Limbek, i en Folkevis, 42-43 8. — Claus, dansk Drost [1344], 59 345. — Henneke [1328], 51 307, 314.
Limene, By i England, 42-43 45.
Limerick, By i Irland, 36-37 5, 7, 14 f., 17, 54 193, 62 83.
Lind, Mads, Amtsforvalter i Holbæk [1712], 56 71.

- Lindberg, J. C.*: „Om de kufiske Mønter i Vaalsefundet“, 42-43 51-141, jfr. 55 293 f. — „Underretning om de kufiske Mønter i det Rørdalske Fund“, 42-43 144 f. — „De kufiske Mønter i det Aalborgske Fund“, 42-43 145-59. — „Om et Fund af kufiske Mønter ved Knudsker paa Bornholm“, 42-43 159-64. — „Oplysning om Aar og Møntsteder for de omhandlede kufiske Mønter“, 42-43 361-66.
- Linde, G.*, Medlem af Particulairkammeret [1741], 56 108, 152.
- Lindeberg, Landsby* i Nordsjælland, 40-41 134.
- Lindegaard, V. Th.*, Præst i Bjernede, 40-41 137.
- Lindenov, Anders*, til Rørbæk, 53 64. — *Hans, Lehnsmand* paa Kallundborg [1645], 55 158. — *Hans (d. yngre)*, til Ørslevkloster [1606], 55 125.
- Lindholt, Slot* i Skaane, Forhandlinger 1395, 51 317. — *Sogn* i Slesvig, 49 356, 51 183 f., 208.
- Lindisfarne*, skotsk Ø, 54 12 f., 62 80.
- Lindissi (Lindsay)* i England, 54 13, 86 f.
- Lingey*, Navn paa fire af Shetlandsøerne, 57 341 f., 354.
- Lingholm*, to Øer blandt Orknøerne, 52 52 f.
- Linköping*, By i Sverige, 54 136, 151, 154, 160, 56 372, 375 f.
- Linstow*, Overforstmester paa Jægerspris [1798], 56 235 f., 268.
- Lintrup*, Søren, kgl. Confessionarius [1730], 56 88.
- Lipper*, Morten, Præst i Bjernede [† 1731], 40-41 136.
- Lisch, G. C. F.*, meklenburgsk Oldforsker, 46 119 f., 122 f., 142, 53 108, 375 f., 380, 389 f., 54 356, 62 340 f., 354.
- Lissabon*, Hovedstad i Portugal, 36-37 25 f., 43, 47 f., 57 32, 180 f.
- List*, den nordlige Del af Sild, 51 169, 177, 206.
- Listerdyb* ved Sild, 51 167, 177.
- Lith*, undergaaet Sogn i Nordfrisland, 49 348, 51 196 f., 210.
- Lithauen*, Korstog 1345, 38-39 274.
- Lille*, dansk Adelsslægt, 38-39 269, 51 235, 55 15 f.
- Littog*, vendisk Fyrste, 38-39 74.
- Ljubetsch*, Stad i Rusland, 47 52, 63 f., 64 f., 53 202, 227.
- Lindhard*, frankisk Biskop, 54 6.
- Lindprand*, Biskop i Cremona, 53 248, 250, 271.
- Ljugarn*, Havn paa Gotland, mange Fortidsminder, 52 172 f.
- Ljunge*, Herred og Sogn i Sjælland, 38-39 343, 40-41 134.
- Ljusnælv* i Herjedalen, 44-45 181, 188.
- Ljódhus* = Øen Lewis, 38-39 139, 201, 52 173.
- Ljot*, Dagsøn, i Herjedalen (13de Aarh.), 44-45 168, 188, 191.
- Ljotolf*, Nefglitason, Herredsforstander paa Island, 59 177.

- Loch* of Hara, — of Stennes, Søer paa Mainland (Orknøerne), 52 81, 84, 88. — Oret, Scarmclat, Scister, Vattin paa Katanes, 57 323, 325.
- Lochlanach*, Benævnelse paa Nordboerne i Irland, 54 192.
- Lochlin*, irsk Navn paa Skandinavien, 54 192 f.
- Lochtorphæret* = Slux Herred i Slesvig, 49 340, 351.
- Lodda*, Ø i Snorre Edda = Ludden.
- Lodehat*, Peder Jenssøn, Biskop i Roskilde [1396], 55 15 f.
- Lodin*, norsk Bonde, 62 114.
- Lofoten*, norsk Øgruppe, 46 48, 88, 91, 366 f., 55 156.
- Lofvers Havn* ved Calmar, 54 169.
- Logen*, Elv i Norge, 36-37 78, 46 55.
- Loghernes*, Sø i Irland, 36-37 16.
- Lohede* i Slesvig, Slag 1261 og 1331, 59 70, 72.
- Loire*, Flod i Frankrig, Normannernes Tog 853, 36-37 25, 59 147.
- Lolland*, i Snorre Edda, 46 86, 89. — under Vendertogene, 38-39 37, 53 332. — slaviske Elementer i Befolkningen, 53 368 f., 371 f. — under Grevens Feide, 53 89. — Klostre her, 36-37 109. — Lehn her, 38-39 90, 51 225, 229, 232, 324, 327, 53 368 f.; jfr. 48 295 f., 50 317 f., 328, 51 302, 53 44, 52, 86, 185, 55 11, 34, 81, 127.
- Lolfuss*, en Del af Byen Slesvig, 59 221, 242, 319.
- Londeman*, Edvard, Biskop, 61 54.
- London*, 48 140, 49 140, 52 28 f., 119. — Oldtidens Borg (Lundunaborg), 52 22. — angelsaxisk Residents, 52 271. — Topografi i Middelalderen, 53 272-75, 58 341, 343, 351. — hos Araberne, 57 184. — engelsk Coloni i Lilleasien, 52 42.
- Longey*, en af Shetlandsøerne, 57 342, 351.
- Longobarderne*, Stamfædre, 48 247. — Udvandring fra Skandinavien, 48 315, 54 145. — i Tydskland, 48 271, 303, 54 140. — i Italien, 44-45 220, 225, 242.
- Longomontanus* (Christen Langberg), dansk Astronom (1562-1647), 40-41 324 f., 327, 331.
- Lopsted* i Sydslesvig, 59 206 f.
- Lopt*, Guthormsøn, Ridder og Skjald paa Island [† 1434], 60 264, 61 69. — Helgasøn, 47 173. — Paulsøn (Bispesøn) [† 1261], 61 39, 45 f., 53. — Sæmundsøn, islandsk Præst, 46 215, 61 39 f.
- Lorenzen*, Chr. C., Adjunct: „De sydslesvigske Befæstningsværker i og fra Oldtiden og Middelalderen“, 59 3-125. — Bemærkninger hertil, 59 327-40. — „Om det tidligere Folkesprog i Byen Slesvig“,

- 59 215-61. — „Byen Slesvigs Befæstning i Oldtiden og Middelalderen“, 59 272-319. — „Nogle Bemærkninger om Guldholm Kloster“, 59 319-26.
 — „Danske Kongesagn i Sønderjylland“, 59 340-48. — „Popholt og Omegn“, 61 322-50.
Lorfèvre, Alexander, kongelig Raad i Frankrig [1359], 58 343 f., 362 f., 366.
Losne, Gaard i Sogn, 46 93, 209.
Lothar af Saxen, tysk Keiser, 38-39 27 f., 59 146.
Lothringen, 57 195, 197.
Lottrup, Jens, Byfoged i Hillerød [1749], 56 124.
Louise, Frederik IV's Dronning [† 1721], 56 79. — Frederik V's Dronning [† 1751], 56 98, 109, 115, 117, 120 f., 129, 131, 135, 137.
Louiseholm, Afbyggergaard fra Jægerspris, 56 320 f.
Lovén, Revisionssecretair i Stockholm, 52 133.
Low, hans Reise til Hjalmland, 57 375, 60 193, 204 f., 208, 212.
Lowzow, Amtsforvalter paa Frederiksborg [1749], 56 125, 141. — Adam G., Kammerherre, Hofchef [1781]. 56 181, 187 f., 190, 235. — Hans Georg, Inspecteur paa Jægerspris [1826], 56 258, 273, 279-81, 284, 286, 293, 295, 297, 299 f., 303 f., 306, 309.
Loyt, Sogn i Slesvig, 49 348.
Lønnd, Ø i Snorre Edda = Lonø ved Frederikshald, 46 86, 48 268.
Lubanos (hos Araberne), Land ved Rhinen, 57 195.
Lubechinka, *Lubyna*, Byer i Venden, 36-37 225, 227.
Luce de Gast, normannisk Ridder og Forfatter [1170], 51 150 f.
Lucie, orknøisk Jarledatter, 46 180.
Lucius III, Pave [1182], 40-41 128, 51 222.
Ludmila, Hertuginde af Baiern, 47 218 f., 225.
Ludvig, den Fromme, tysk Keiser, 50 317, 53 214, 227, 58 324 f., 326. — den Tydske, tysk Keiser [848], 51 110, 125, 58 325 f. — d'Outremer, fransk Konge [942], 51 116. — fransk Konge [1162], 47 227. — den Hellige, fransk Konge, 60 186. — IX, fransk Konge, 61 72. — XIV, fransk Konge, 44-45 223, 56 225. — Hertug af Baiern [1214], 47 218, 224. — Markgreve af Brandenburg, 51 304, 60 367, 377 f., 379 f. — Greve af Flandern, 51 371. — Høvedsmand paa Søborg [1403], 51 316 f. — Albrechtsøn, dansk Marsk [1326], 47 302.
Luna, By i Italien, 36-37 55 f.

- Lund*, By i Skaane, 53 88, 54 102, 55 260, 56 376, 57 20, 60 366, 370. — under Reformationen, 47 165. — Geistlighedens Privilegier, 47 278, 51 294, 303, 58 330. — Kirkegods, 58 314, 323, 54 208. — Domkirken, 38-39 342, 40-41 46, 97, 42-43 255. — Slag 1676, 56 216; se Sagrestret: Museer. — By i Finland, 60 19-21.
- Lund*, Skovfoged, 49 384 f., 388 f. — Chr., Præst paa Møen [1838], 56 185. — P. W.: „Om de sydamerikanske Vildes Stenøxer“, 38-39 159-61.
- Lundager*, Landsby i Fyen, 43 6, 9 f., 17, 22.
- Lunde* (Lundegaard), Herregaard paa Lolland, 51 225, 229, 324. — Sogn i Norge, 36-37 64, 76.
- Lunde*, Hans, fyensk Bonde [1534], 53 3 f., 7 f., 14 f., 17 f., 22, 24. — Hans, Raadmand i Assens [1534], 53 7.
- Lundeidsøping*, Sogn paa Mainland (Hjaltland), 46 95, 57 356 f., 365 f.
- Lundenberg*, Herred i Nordfrisland, 49 344, 347, 354. — Kirker, 49 347 f., 51 171, 196 f., 210. — Grændser og Beskatning, 51 174 f., 196, 205.
- Lunderup*, Landsby i Slesvig, 49 339 f., 342, 352.
- Lundeskov* ved Jægerspris, 56 111, 163.
- Lundtofte*, Herred i Slesvig, 49 340, 350 f., 352.
- Lundwinat*, hos arab. Geogr., Borg i Danmark, 57 205, 207.
- Luneborg*, Henrik, Valdemar IV's Cantsler [1346], 38-39 275.
- Lunge*, dansk Adelsfamilie, 5 Grene, 38-39 304, 40-41 129, 131. — Henniken Olufsen, Væbner [1391], 38-39 304 f. — Iver, til Selsø [1553], 55 65, 56 323. — Jakob Olufsen [1382], 38-39 304. — Niels, til Asserstrup [1535], 53 47, 89, 98 f., 106, 108, 113 f., 115, 55 61. — Sidsel, Torben Bildes Hustru [† 1503], 55 23, 27 f., 41 f., 47. — Vincents, Lehnsmand paa Bergenhus; hans Feide om dette Slot og Optræden under Grevens Feide [† 1536], 46 211, 53 24 f., 26 f., 28, 32 f., 34, 36, 53 54 f.
- Lunou*, Jesper, til Plovstrup [1619], 60 226.
- Lunsaas* i Sjælland, 60 84, 87, 89.
- Lupicin*, Keiser Valens Feltherre, 44-45 299.
- Luther*, Morten, 40-41 318, 47 88, 56 182, 203 f., 302.
- Lutitscherne*, slavisk Folk i Rusland, 53 198.
- Lutitierne*, slavisk Folk i Nordtyskland, 36-37 182, 209 f. — Tog imod dem, 38-39 20, 31, 63, 78.
- Lütkenborg*, By i Vagrien, 36-37 204, 38-39 22.
- Luxdorph*, Bolle, Gesandt i Sverige [1679], 55 186. — Willum, Geheimeraad [† 1788], 55 162, 186, 56 185. — Christian, Oberst (18de Aarh.), 55 186.

- Luxefjæld* (Løgsisfjall), i Norge, 36-37 67, 76.
Lydersløv, Landsby i Sydsjælland, 53 184.
Lyë, Sogn paa Gotland, 52 144, 172 f., 174, 220.
Lygra, Ø i Snorre Edda = Lygren i Nord Hordeland, 46 85 f., 87.
Lygum, Sogn i Slesvig, 49 351.
Lygumkloster, By i Slesvig, 49 340, 343.
Lyhe, A. v. d., Etatsraad [1745], 56 115.
Lykke, Fru Anna [1628], 55 136. — Fru Christence [1661], 55 197, 220. — Henrik, Lehnsmænd paa Vordingborg [1597], 55 108. — Iver, dansk Feltherre [1389], 56 227. — Kai [1680], 55 197. — Karen Hansdatter, 56 83. — Fru Kirsten, Eiler Grubbes Hustru [1562], 55 125. — Niels, norsk Rigsraad, hans Optræden 1531-32, 53 26, 28, 32, 34. — Oluf, dansk Ridder, 42-43 8. — Peder, Kannik i Roskilde [1382], 55 14.
Lykkelige Øer, Jordens vestligste Grændse, 57 13 f., 15, 17 f., 28, 40, 43, 45, 47, 51, 59, 71, 83, 90, 99, 103, 179 f.
Lykkesholm, Herregaard i Fyen, 38-39 304 f., 55 169. — — Capel ved Gurre, 38-39 306, 309.
Lykstrup, Gaard ved Viborg (herfra Familien Luxdorph), 55 162.
Lyndby, Sogn i Horns Herred, 55 8, 115.
Lyngby, Landsby ved Kjøbenhavn, 38-39 273, 296, 298.
Lyngby, K. J.: „Det danske Sprog i Angel af E. Hagerup“, 54 212-28. — „De starka Verberna i Dalskan ock Gotländskan af C. Sävæ“, 54 228-34. — „Bemærkninger om Folkesproget i Byen Slesvig“, 59 261-72. — „Om Sproget paa Hjalte-landsøerne“, 60 201-16; jfr. 62 356 f.
Lyngbye, Hans Chr., Præst i Søborg [† 1837], 51 273 f., 359 f., 367 f., 372, 375.
Lyngbymagle, Landsby i Sjælland, 51 238 f.
Lyngø, H. P., Amtsforvalter paa Frederiksborg [c. 1730], 56 99 f.
Lyngerup, Landsby i Horns Herred, 55 29 f., 36, 38, 137 f., 203 f., 206, 246 f., 251, 256, 261, 56 10, 19, 29, 31 f., 88, 98, 112, 150, 157, 166, 175, 237, 308.
Lyngø, en af Shetlandsøerne, 57 342, 347 f., 354.
Lyngfjord i Norge, 46 48.
Lyngmosen, i Ølstykke Sogn, 38-39 358.
Lyrskovshede, Slaget 1043, 38-39 13 f., 53 364, 391, 59 66, 220, 61 339. — Beliggenhed, 38-39 15, 40-41 154, 52 122 f., 53 364.

Lysefjord, i Grønlands Vesterbygd, 40-41 s.

Lyster, Bendix Henriksen, Præst i Draaby [1714], 56 73, 75, 80.

Lystrup, Herregaard i Sydsjælland, 55 93, 125, 132.

Lystum, undergaaet Kirke paa Sild, 51 177, 179, 207 f.

Lyubinum, By i Venden (hos Saxo), 36-37 240 f., 38-39 90.

Lübbchin, By i Meklenburg, 36-37 227.

Lübeck, Hansestad, 36-37 52, 42-43 5, 51 291, 314, 56 198, 228, 58 302, 60 361, 373, 381. — Kirken, 38-39 28. — under Grevens Feide, 53 24-115 pas. — Freden 1629, 56 214, 229.

Lübtz, Slot i Meklenburg, 53 97 f., 106, 108, 110 f.

Lübz, *Lübitz*, By i Meklenburg, 36-37 240.

Lübzin, By i Pommern, 36-37 240.

Lüchte, Sogn i Slesvig, 49 351.

Lühe, Zegebart v. d. [1390], 38-39 304. — Gerh V. A. v. d., Over-Kammerjunker (Chr. VII), 56 378 f.

Lüneburg, By i Holsten, 49 381, 53 50, 174, 54 113.

Lützw, Forvalter paa Jægerspris (19de Aarh.), 56 320. — Henning, Hofchef hos Frederik IV (17de Aarh.), 56 25. — Hugo, Amtmand [1671], 55 228, 245 f.

Länglingen, Sø i Jemteland, 44-45 177.

Lärbro, Sogn paa Gotland, 52 135, 168.

Læser, Folk, omtalt af Snorre, 36-37 203.

Løchbøll, undergaaet Capel paa Føhr, 51 186, 209.

Lødver, Jarl paa Orknøerne, 36-37 4. — Heidreksøn, Sagnfigur, 42-43 169 f.

Lødøse, By paa Gotland, 52 173.

Løfve Syssel under Aarhus Stift, 49 334.

Løgbjerget, Bakke paa Møen, 38-39 196.

Løghehæret i Slesvig, 49 340 f.

Lögrinn se Mälaren.

Løgum, Capel paa Sild, 51 179, 208.

Løitved, Herregaard i Svendborg Amt, 55 155, 194.

Løstiz, Provinds og By i Forpommern, 36-37 203.

Løve, Christian, Inspecteur paa Jægerspris [1745], 56 114, 119 f., 121.

Løvenbalk, Thøger, Præst i Viborg [1542], 49 93, 128, 131.

Løvenhjelm, Hans, Generallieutenant (1627-99), 56 215.

Løvenskjold, Eggert, Overførster [1833], 56 286, 292, 302.

Løvenørn, Povl, General (1686-1740), 56 214 f.

Løverodde i Kolding Fjord, 42-43 171.

Løwen, By i Belgien, 47 87 f.

Løye, Sø i Nordsjælland, 38-39 363.

M.

- Maageøen* i Slien, 59 274 f.
- Maanebjærgene* (Gebel Qomor), Nilens Kilder, 57 27, 36, 41, 51, 58, 66, 107 f.; 113, 116 f.
- Maansson*, Slotsfoged paa Nyslott, 58 41.
- Maar*, Hunrødson, islandsk Høvding, 61 256 f.
- Maas*, Flod i Nederlandene, 48 304, 50 294, 55 377.
- Maas*, v. d., Kammerherre [1817], 38-39 316.
- Ma'bar*, Coromandelkysten i Indien, 57 114 f., 123, 125 f., 134, 138.
- Mabberum*, Ø ved Sild, 51 176 f., 207.
- Måbed*, rimeligvis Bagindien, 57 147, 150.
- Macbeth*, Moormor af Moray [1040], 46 175, 57 317, 325.
- Macedonien*, græsk Provinds, 44-45 296, 50 324, 53 203, 218, 224, 277, 284, 54 138.
- Maddad*, Jarl paa Orknøerne, 46 174, 216, 57 375.
- Maddan*, brittisk Konge, 48 146 f.
- Madden*, Frederik, engelsk Forfatter, 38-39 138 f., 148 f., 156.
- Madgiou* = Normanner, 36-37 27, 55.
- Madjapahit*, Rige paa Java, 57 14, 75, 119 f.
- Mads*, Christensøn, Overførster i Sjælland [1691], 40-41 111, 113, 135. — „Loffmandt“ i Abord, 53 23.
- Madsen*, Emil, Capitain: „Sjælandske Stednavne undersøgte med Hensyn til Betydning og Oprindelse“, 63 179-363. — „Samsøs Stednavne“, 63 364-75. — Morten, Biskop i Aarhus [1642], 55 132, 135 f. — Thomas, Folemester paa Jægerspris [† 1789], 56 140, 143 f., 189.
- Madsuna*, rimeligvis Mietau, 57 2, 14 f.
- Madvig*, N., Professor, 47 95, 117 f.
- Maes Hafmester* [1422], 51 319 f.
- Magdalene*, Forfatter af Almanakker i 16de Aarh., 40-41 320. — Sibylle, Prindsesse af Saxen, 55 136.
- Magdeburg*, Stad i Nordtydskland, 53 50, 269. — gammel Handelsvei herover, 54 111.
- Magnhild*, Oddsdatter, Alf Knudsøns Hustru, 46 209.
- Magnord*, Gaard ved den svenske Grændse, 44-45 150, 172 f., 177.
- Magnus* d. Gode, Konge i Norge og Danmark (1035-47), Navn, 38-39 148. — Opdragelse i Gardarige, 44-45 280, 46 171. — Hjemvenden til Norge, 46 171 f. — Pagt med Hardeknud, 58 331. — Tog til Jomsborg, 36-37 211, 38-39 9, 13. — Kamp med Svend Estridsen, 38-39 13, 331 f. — Slaget paa Lyrskovshede, 38-39 14, 16, 40-41 154, 52 122 f., 53 364, 391. — Forlig med Harald Haardraade og

- Død (1047), 58 331; se endvidere 59 66, 60 263, 352, 61 41, 146, 150, 300, 62 104, 144 f.
- Haraldsøn, Konge i Norge (1066-69), 46 214, 63 384 f.
- Barfod, Konge i Norge (1093-1103), Strid om Vermeland, 44-45 152, 46 192 f. — Oprør mod ham, 46 192, 202. — Vesterhavstog 1096, 38-39 139, 46 173, 192 f.
- Fald i Irland 1103, 36-37 14, 46 156, 173, 202. — hans Børn, 46 211, 214 f., 61 40 f.
- d. Blinde, Konge i Norge, Kamp om Riget, 36-37 15, 44-45 180, 46 189, 202, 214.
- Erlingsøn, Konge i Norge (1161-84), Kongevalg, 46 328. — St. Olaf som Norges Lehnsherre, 46 191. — Styrelse af Orknøerne, 46 176. — Kamp mod Sverre og Fald, 44-45 154, 46 199, 328 f., 62 303.
- Lagabøter, Konge i Norge (1263-80), Bryllup 1261, 44-45 148. — Forhold til Sverige, 44-45 149, 46 196. — Styrelse af Orknøerne, 46 179. — Udnævnelse af Riddere og Baroner, 47 173 f. — Lovgivning, 44-45 85, 186, 46 151 f., 49 152, endvidere 40-41 32, 46 164, 201, 53 322, 61 63 f., 66, 71, 296, 300.
- Harald Gilles Søn (?), 46 200, 214, 367. — Henriksøn, Konge i Sverige, 46 190, 213 f. — Ladelaas, Konge i Sverige, 44-45 149, 46 196, 55 9. — Smek, Konge i Norge og Sverige, 46 181 f., 207 f., 47 178, 54 334, 58 33, 38, 60 175, 181, 188 f., 361, 61 74. — Konge paa Syderøerne [1252], 46 188. — Eriksøn, dansk Kongesøn, Deltager i Vendertogene [1166], 38-39 67, 79 f., 363, 51 282. — Nielssøn, Konge i Gautland, 38-39 28, 136, 50 311, 56 337, 59 317, 344. — I, den Hellige, Jarl paa Orknøerne [† 1110], Regjering, 46 173, 216, 52 102, 57 313. — Canonisation, 52 76 f., 83, 61 228. — II, Jarl paa Orknøerne [† 1239], 46 178 f. — III, Jarl paa Orknøerne [† 1273], Forhold til Norge, 46 179. — IV og V, Jarler paa Orknøerne [1284], 46 179, — Hertug af Saxen, 38-39 17 f. — Biskop i Hammer, 53 55. — Biskop paa Island [1135], 61 191. — Gissurson, islandsk Biskop (1216-36), 49 213, 50 139. — Abbed i Esrom [1286], 51 290. — Snæbjørnson, islandsk Provst [† 1783], 52 9. — Paulson, Præst paa Island [1206], 61 44. — Mange, norsk Høvding, 46 175, 177, 216.
- Magnussen*, Arne, islandsk Lærd, 40-41 125, 46 11, 24, 152, 47 81, 180 f., 191, 356, 53 300 f., 306, 310, 312 f., 315, 319, 338 f., 56 218 f., 58 51 f., 53, 83, 61 78, 81 f., 234, 265. — Finn, hans Slægt, 61 54. — „Om Obeliskene i Ruthwell og

- om de angelsaxiske Runer“, 36-37 243-336. — „Om en Stenring med Runeindskrift fra den hedenske Tid, funden i Skaane“, 38-39 118-38. — „Om Nordboernes ældste Gudsdyrkelsessteder, kaldede Ve eller Vi, samt denne Benævnelses Oprindelse og Afledninger“, 38-39 177-219. — „Kortfattet Udsigt over Astrologiens Opkomst, Uddannelse og Udbredelse til Norden“, 40-41 258-355. — „Yderligere Bemærkninger om den paa Island fundne Stylus“, 42-43 360-61. — „Bemærkninger om de tvende ældste tyske Digte“, 44-45 260-86. — „Døbefonten i Baarse Kirke“, 46 289-95. — „Om et ved Largs i Skotland fundet kostbart Spænde og dets tvende Runeindskrifter“, 46 323-44, 50 274, 284. — Forklaring af forskellige Runeindskrifter, 47 328, 332, 334, 336, 48 281 f., 287 f., 52 285, 304, 310, 53 161 f., 191, 55 365 f., 56 184, 59 195, 144, 193. — Bemærkninger om forskellige islandske Forfattere og Skrifter, 61 37, 39, 58, 69, 109 f., 206, 211 f., 214, 225, 229, 235 f., 242, 261, 268.
- Magog*, Noahs Sønnesøn, 50 293, 346.
- Magreb*, det yderste Vest, 57 22, 59, 66 f., 97.
- Magyarer* i Ungarn, 53 228, 373, 57 219.
- Mahabad*, Prophet, Stifter af Jezdianernes Sect, 40-41 273.
- Maharaya*, mægtig orientalsk Fyrste, 57 113 f., 119 f., 123 f., 127, 148.
- Mahmud*, gaznevidisk Sultan [1025], 57 25 f., 44. — Statholder over Chorassan [994], 42-43 113 f., 137.
- Mahudel*, fransk Antikvar, 53 178 f.
- Mailand*, Stad i Norditalien, 47 219, 48 225.
- Mainland* blandt Orknøerne, 52 52, 58 f., 80 f., 60 201 f. — blandt Shetlandsøerne, 46 94, 57 341, 350, 355 f., 357.
- Mainz*, Rigsforsamlingen 848, 58 326.
- Maitland*, skotsk Cantsler [1587], 62 18.
- Majorka*, Ø ved Spanien, 36-37 29, 45, 52 38.
- Makkak*, Bugt i Grønland med Ruiner, 42-43 333 f.
- Malacca*, Halvø i Bagindien, 52 267, 57 111, 118, 120, 122, 141 f.
- Malarossa*, Stad paa Krim, 44-45 301 f., 310.
- Malcolm III Ceanmor*, Konge i Skotland, 46 173, 175, 189. — IV, Konge i Skotland, 46 175. — Mac Head, Jarl af Murray, 46 176, 218.
- Malediver*, Øer ved Indien, 57 68, 136.
- Malfrid*, Sigurd Jorsalfarers Dronning, 46 214, 324, 328, 344, 52 113.

- Malger*, normannisk Høvding, 44-45 234, 243.
- Malise le Spere* I, Jarl i Skotland, 46 179. — II, Jarl i Skotland og paa Orknøerne, 46 179 f. — Slægt, 46 180. — Besiddelser, 46 181. — III, Jarl paa Orknøerne, 46 180. — Drab 1390, 46 182, 210, 52 79, 57 372 f.
- Malmø*, ældre Navn, 42-43 267. — Reformationen her, 47 123-67 pas. — under Grevens Feide, 53 35-103 pas. — Vaabenstilstand 1512, 51 242 f., 56 223. — Breve vedrørende Malmø, 47 153, 158, 168. — Ø ved Christiania, 52 52.
- Malungsberg* i Helsingland, 44-45 166, 168 f., 177.
- Mamma*, Kloster ved Constantinopel, 53 234, 255 f., 270.
- Mamun*, Chalif (811-33), 42-43 62 f., 82, 146, 148 f., 361.
- Man*, engelsk Ø, selvstændig Kongerige til 1765, 36-37 314. — de Danskes Herredømme, 38-39 218. — Historie, 46 176, 185, 188 f., 218 f., 52 74. — se Runestene.
- Manasse*, jødisk Konge, 40-41 365 f.
- Mandagotus*, Erkebiskop i Embrum [† 1324], 60 185.
- Manderup*, By i Horns Herred, 55 11.
- Mandø*, udenfor Ribe, 42-43 8, 49 389, 51 164.
- Manetho*, ægyptisk Præst, 40-41 272, 284 f., 292, 307.
- Mangarur*, Handelsstad paa Malabarkysten, 57 134.
- Manibâr* = Malabarkysten, 57 114, 133.
- Manicus*, C.: „Om Østervoldens Retning og Beskaffenhed“, 38-39 377-86; jfr. 59 5-57 pas.
- Manicæer*, græsk Sect, 40-41 278, 44-45 240, 53 216.
- Manilius*, romersk Digter, 40-41 290 f., 293.
- Manschi*, den sydlige Del af China, 57 150.
- Mansfield*, skotsk Adelsslægt, 36-37 245, 247.
- Mansur*, Chalif [764], 42-43 60 f. — ben Nuk, samanidisk Fyrste (961-99), 42-43 112-14.
- Mansurah*, Stad i Indien, 57 132.
- Manuel*, græsk Magnat [842], 53 216.
- Manzura*, Stad i Indien, 57 104.
- Magdaschu*, Land paa Zengkysten, 57 113 f., 116.
- Marchières*, Wilhelm, fransk Adelsmand [1359], 58 343 f., 362 f., 364 f., 367 f.
- Marcianopolis*, Stad i Bulgarien, 53 273.
- Marco*, Set., normannisk Borg i Calabrien, 44-45 245. — Borg paa Sicilien, 44-45 256.
- Marco Polo*, venetiansk Reisende, 40-41 282, 57 87, 122, 126 f., 147, 149, 152 f., 158 f.
- Marcomanni*, germansk Folk, 44-45 184, 209, 48 284 f., 332, 54 144.

Maren, Fru, Knud Trudsøns Hustru, 38-39 338.

Marfjorden i Norge, rimeligvis = Skiensfjord, 36-37 72 f.

Margad, irsk Konge, 36-37 13.

Margrete, Fridkolla, dansk Dronning, 46 213. — dansk Dronning (sorte Grethe), 54 202. — Sambiria (Sprænghest), Dronning i Danmark, Opførelse af slesvigske Befæstninger, 59 36, 69 f., 71 f., 346 f.

— Valdemars Datter, Dronning i Norden, Fødsel 1353, 38-39 273, 284, 292 f., 51 246, 309. — Ægteskab, 60 366, 61 74. — Udstedelse af Olufs Haandfæstning 1376, 51 312 f.

— Erhvervelse af Gods, 38-39 354, 40-41 132 f., 51 313 f.

— Forhold til Abrahamstrup, 55 12, 15, 56 322. — Forlig med Hansestæderne, 38-39 298. — Befæstninger i Sønderjylland, 59 36, 39, 72, 122. — Forordninger, 38-39 304, 47 252, 55 12, 15, 17. — sønderjydske Sagn om hende, 59 347 f.

— Valdemar IV's Søster, 60 367. — Erik Præstehaders Dronning [1281], 46 204 f. — Erik Præstehaders Datter (Pigen fra Norge) [† 1290], 58 352, 60 108. — Sverres Dronning [1185], 46 332, 334. — Chr. I's Datter [† 1488], 62 3 f. — Jakobs Datter, Erik Sjælandsfars Hustru [1378], 38-39 277 f., 303, 338, 51 310 f. — Christoffer II's Datter, hendes Ægteskab [1323], 51 304. — Hakon Jarls Datter, 46 174, 216, 57 375. — orknøisk Jarledatter, 46 180. — Hakon Hakonsøns Dronning, 46 195, 197, 215 f. — Harald Gilles Datter, 46 198. — Bjarne Erlingsøns Hustru, 46 201, 205 f. — Holgersdatter [1354], 55 11.

Margretes Dige i Jylland, 40-41 163.

Margrethemwall, Befæstning ved Mysunde, se Sagregistret: Befæstninger.

Maria, græsk Keiserinde [969], 53 276. — bulgarsk Fyrstinde [927], 53 247, 291. — neapolitansk Prindsesse, 50 95. — Hertuginde af Bar [1364], 58 345.

Marie, Jomfru, Helgeninde, 40-41 105, 46 350 f., 54 114. — Fremstillinger af hende, 36-37 327, 42-43 16, 55 345. — Ragnvaldsdatter, syderøisk Kongedatter, 46 189. — Harald Gilles Datter, 46 198. — Kong Eysteins Datter, 46 214. — Valdemar II's Trolovede [† 1204], 51 285. — Anders Sørensen Vedels Hustru [† 1578], 54 322. — de France, Digterinde, 51 152.

Marienehe, Landgaard ved Rostock, Overenskomst her 1534, 53 84, 95.

Marinus fra Tyrus, Geograf i 2det Aarh., 57 7 f., 82, 92, 98.

Markarfljótt, Elv paa Island, 47 80.

- Markdaner*, Casper, Lehnsmænd paa Kolding [1586], 52 304.
- Markerød*, Sted paa den hallandske Grændse, Sammenkomst her mellem Chr. IV og Gustav Adolph, 55 137.
- Markir*, nuværende Dalsland, hørte under Sverige, 44-45 151 f., 154 f., 46 159.
- Markland*, Landstrækning i Amerika, 40-51 6, 9, 13, 15 f., 36, 38.
- Marko*, serbisk Sagnhelt, 36-37 184.
- Markrad*, holstensk Magnat, 38-39 85 f.
- Markus*, Lovsigemand paa Island (1084-93), 49 177 f., 190.
— Eindridason Skuadru [† 1297], 44-45 148, 166 f., 191.
— Thordsøn, Forfatter til Landnáma, 61 205.
- Marocco* i Nordafrika, 57 32, 40, 59, 71, 106.
- Marsala*, Stad paa Sicilien, 44-45 250.
- Marsilius Ficinus*, italiensk Astrolog [1433], 40-41 300.
- Marsvin*, Jørgen, Rigscantsler [1509], 53 15, 55 47. —
Margrethe, Jørgen Urnes Hustru [1624], 55 132, 134.
- Martebo*, Sogn paa Gotland, 52 135, 141.
- Marthas Vineyard*, Ø i Nordamerika, = Straumsey, 40-41 18, 20.
- Martin*, Finnekonge [1313], 60 356. — Erik Menveds Cantsler (M. de Dacia), 60 74, 82, 86, 88, 91, 119, 135 f., 138, 143.
- Marwick*, Gaard paa Mainland (Orknøerne), 52 88 f.
- Maschqa*, Stad i Slavernes Land, 57 219.
- Maserfeld*, Sted i England, Slag 642, 36-37 305, 54 12 f., 14, 71 f., 91.
- Masned*, Ø ved Sydsjælland, 36-37 242, 38-39 40, 85, 91.
- Masnes*, rimeligvis Ø ved Venden, 36-37 217, 242.
- Massachusetts*, Stat i Nordamerika, 40-41 22 f., 37.
- Masudi*, arabisk Historiker og Geograf, se Ali Abu-l-Hassan.
- Masulipatam*, By i Indien, 57 141.
- Mathgaunus o Riagan*, irsk Konge, 36-37 13.
- Mathiesen*, J., Colonibestyrer i Grønland, 36-37 126 f., 128 f., 131 f. — V., Præst i Høiby, 42-43 358.
- Mathilde*, Kong Abels Dronning, 36-37 50. — orknøisk Jarledatter, 46 179. — Hertuginde af Normandiet, 52 12 f.
- Matthias*, Biskop af Strengnæs, 51 243.
- Matthiesen*, Albert, Bygmester [1660], 55 198 f., 212.
- Matthæus Parisiensis*, fransk Historieskriver [1247], 48 330, 58 340, 61 72. — af Westminster, engelsk Krønikeskriver, 54 100.
- Mattis*, Anderson, Raadmand i Helsingør [1492], 51 239, 329.
- Mattsarfoe*, Gaard paa Gotland, 52 149 f.
- Mattul*, Finnernes Konge, 36-37 81.

- Marpertuis* ved Poitiers, Slag 1356, 58 341, 344.
Mauricius, Biskop i London [1086], 52 273 f.
Mauritaniæ (Marocco), 36-37 28, 54, 52 37.
Mauritius, Tiberius, græsk Keiser (582-602), 55 287. —
 norsk Sendebud til Skotland, 61 73.
Mauroos, Sted paa Grændsen mellem Norge og Sverige,
 44-45 168, 177.
Mavortius Lollianus, romersk Proconsul, 40-41 292.
Maxards Otting paa Mainland (Hjaltland), 46 94, 57 357 f.
Maxentius, romersk Keiser [311], 44-45 292 f., 295, 309.
Maximinus Thrax, romersk Keiser, 44-45 290, 308.
Maxtorp, Sogn i Slesvig, 49 353.
Mazzara, Stad paa Sicilien, 44-45 250.
Meath, Landskab paa Irland, 36-37 6, 13, 16 f.
Mecca, Stad i Arabien, 40-41 298 f. — den hellige Kara-
 vane, 57 6, 30, 67.
Mechtildis, Kong Abels Dronning [1269], 59 299, 317 f.
Medalpad, en Del af Helsingland, 44-45 153, 155, 170 f.
Medelby, Sogn i Slesvig, 49 350 f.
Medina-Sidonia, By i Andalusien, 36-37 26.
Mediterraneum fretum, rimeligvis Gibraltarstrædet, 36-37 55.
Meelby, Sogn i Nordsjælland, 51 217, 220, 252 f.
Meelløse, By i Nordsjælland, 55 115, 233.
Meerheim, Hans Wilhelm, Generalmajor (1620-88), 56
 182, 215 f.
Meerløse, Herred i Sjælland, 55 3, 217, 233.
Megalopolis = Meklenburg, 53 167.
Mehran, District i Indien, 57 132.
Mehren, A. v.: „Fremstilling af de islamitiske Folks
 almindelige geographiske Kundskaber“, 57 3-229.
Meinke, Henrik, Amtsforvalter paa Frederiksborg, 56 17.
Mejer, Joh., hans Kort over Nordfrisland 1240, dets Tro-
 værdighed, 51 161-214.
Meklenburg, Landskab i Nordtyskland, 36-37 182, 203, 53
 45, 83, 90, 99, 102, 108 f., 111, 115, 375, 380, 390 f., 54 140.
Mela, romersk Geograph, 48 264, 54 98.
Melachlin, irsk Konge, 36-37 6 f.
Melanchton, Philip, Reformator, 40-41 301, 318, 53 323, 56 228.
Meldorp, By i Ditmarsken, 38-39 11.
Melfi, Stad i Neapel, 44-45 233 f., 241 f., 243, 248 f.
Melinda, Stad i Afrika, 57 36.
Melito, Borg i Calabrien, 44-45 252, 256.
Melkolk, irsk Træl, 62 172 f.
Melkorka, irsk Kongedatter, 36-37 8, 62 118 f., 144, 156.

- Mellifont*, Abbedi i Irland, 40-41 47 f.
- Melo*, Anfører mod Grækerne [1017], 44-45 227, 229 f., 237 f., 240.
- Melrose*, Cistercienserkloster i Skotland, 52 74, 77.
- Melum*, Sogn i Norge, 36-37 64, 50 290.
- Menandros*, byzantisk Skribent, 53 242.
- Mendil*, Konge i Helgeland, 46 40.
- Menyes*, David, Lehnsmænd paa Orknøerne [1423], 57 314, 318.
- Meraner*, Folk i Rusland, 47 32, 39.
- Merår*, Flod i Portugal, 57 190.
- Mercia*, angelsaxisk Rige, 36-37 304, 313 f., 318, 54 5, 9, 12 f.
- Merefinn*, angelsaxisk Helgen, 36-37 315, 337.
- Merer*, finsk Folk i Rusland, 44-45 297, 306, 311, 53 207, 231.
- Merete Ivarsdatter*, Svante Stures Hustru, 46 210.
- Merevald* (Mearvald), Konge af Vestmercen [676], 36-37 312, 314 f., 318, 337.
- Merlin*, bretonsk Spaamand, 49 10 f., 51 107, 129 f., 133 f.
- Meroe*, gammel Hovedstad i Ægypten, 40-41 260.
- Merw*, By i Chorasán, 57 38.
- Mervan II*, Chalif [749], 42-43 59.
- Mesquitella*, By i Portugal, 36-37 28.
- Messahalal*, arabisk Astrolog, 40-41 299.
- Messenius*, svensk Historiekræver, 50 292, 295, 312, 315 f.
- Messina*, Stad paa Sicilien, 36-37 48, 44-45 235 f., 251 f., 254 f., 256.
- Methodios*, Patriarch i Constantinopel [† 846], 53 217.
- Mette*, Jensdatter, Fru, Lyder Kabels Enke [1451], 51 322 f.
— Siversdatter, Niels Andersøns Hustru, 38-39 338.
- Meulengracht*, Hans, Borger i Kjøbenhavn, faar Abrahamstrup i Pant 1659, 55 193-223. — Silkefabrikant i Kjøbenhavn [† 1630], 55 194.
- Meyenstrup*, Henrik, Landsdommer [1496], 55 31, 41.
- Meyer*, Adolph, Inspecteur paa Jægerspris [1819], 56 254 f., 265 f., 268 f., 275, 280 f., 289 f., 293 f., 298. — Jens, Møller, 56 150, 191, 248, 259, 263. — Marcus, lybsk Anfører [1534], 53 40, 46 f., 53, 84.
- Meyner*, David, Regent paa Orknøerne (15de Aarh.), 46 183.
- Michael*, Erkeengel, Dyrkelse, 50 288, 291, 51 142. — I, Rhangabe, græsk Keiser [846], 53 217, 239. — II, den Stammende, græsk Keiser [826], 44-45 221, 53 204 f., 232. — III, græsk Keiser [852], 44-45 305 f., 311, 53 205, 216 f., 218 f., 224 f. — IV, Paphlagonieren, græsk Keiser, 44-45 235. — Præst i Søborg [1354], 51 310. — Dokeianos, græsk Statholder i Italien [1041], 44-45

- 238 f., 240. — Scotus, Astrolog i Middelalderen, 40-41 300.
- Michel*, Præst i Gørstinge [1470], 38-39 298 f. — Jensen, Kannik i Viborg, 47 94.
- Michelmir*, Stad paa Sicilien, 44-45 258.
- Michelsen*, A. L. J., Professor i Kiel, 49 151, 166, 50 188, 186. — Fedor Petrowisch, Gartner [1839], 56 291. — Landvæsenscommissair [1842], 56 298 f.
- Mickle Rose* og *Skerry*, to af Shetlandsøerne, 57 341 f., 350, 354.
- Middelfart*, By paa Fyen, 51 318, 56 200, 60 106 f., 131 f.
- Middelfart*, Mads Jensen, Hofpræst [1619], 55 119.
- Middelhavet*, Beseiling af Nordboer, 36-37 26, 48, 55, 53 219. — af Hanseaterne, 36-37 56. — Arabernes Sømagt, 36-37 34. — forskellige Navne hos Araberne, 57 5 f., 12, 27 f., 34 f., 42, 49 f., 51, 55, 57 f., 71, 90, 109, 157, 159 f.
- Midfjord*, i det sydlige Norge, 36-37 72, 46 88 f.
- Midfjord-Skegge*, islandsk Høvding, 59 177, 185, 192.
- Midland Harbour*, Havn paa Mainland (Orknøerne), 52 91 f.
- Mieting*, Henrik, finsk Lehnsmand, 58 40, 43 f.
- Mikael*, Præst i Esbønderup [† 1330], 54 319 f., 325, 334 f.
- Mikilenburg*, Landsby i Meklenburg, 36-37 198, 206, 38-39 17, 54, 62, 77.
- Mikjalsberg*, Hule i Norge, brugt til Kirke i Middelalderen (Sct. Michaels Kirke), 36-37 77, 50 288 f., 290 f.
- Mikkel*, Præst i Helsing [1493], 51 331. — Brummesen, Borgermester i Viborg [1524], 47 115. — Olsson, Præst i Gjerlöv [1462], 55 28, 27. — Pedersen, Borgermester i Odense [1521], 53 18.
- Mikkelsen*, Andr. Jensen, Soldat [1703], 56 58 f. — Hans, Borgermester i Malmø [1508], 47 141.
- Miklagaard* se Constantinopel.
- Milburga*, angelsaxisk Helgeninde, 36-37 315, 337.
- Milde*, Kirke i Eiderstedt, 51 201, 211, 214.
- Mildgitha*, *Miedritha*, angelsaxiske Helgeninder, 36-37 315, 337.
- Militza*, serbisk Sagnfigur, 36-37 184 f.
- Milstede*, Sogn i Nordfrisland, 49 347, 360.
- Minorka*, Ø ved Spanien, 36-37 29, 45, 53, 52 38.
- Mioness* paa Mainland (Hjaltland), 57 362.
- Mirgjol*, irsk Kongedatter, hærtagen paa Irland, 62 89, 180.
- Mirrok*, en vendisk Sørøver, 38-39 89.
- Miseco*, Konge i Polen, 38-39 5 f.
- Mistevoi*, Obotriternes Fyrste, 38-39 10.
- Mjöla*, Ø i Snorre Edda = Melø paa Helgeland, 46 86, 91.

- Mjöl's*, Landsby i Slesvig, 49 339 f., 342, 351.
Mjösen, Sø i Norge, 36-37 62 f., 46 27, 29.
Moderup, By paa Fyen, 36-37 111.
Moez-eddaulah, Emir al Omra [945], 42-43 104, 116.
Mogens, Jepsøn, Borger i Søborg [1435], 51 321.
Mogenstrup, Herregaard i Skaane, 53 29.
Mohilev, russisk Guvernement, 36-37 54, 53 198, 375.
Moktader billah, Chalif (908-32), 42-43 76 f., 119, 57 20, 217.
Moktafi billah, Chalif (902-8), 42-43 74, 119.
Molbeck, Chr., Beskrivelse af Gurre, 38-39 315, 372 f.
Moldenit, Sogn i Slesvig, 49 349.
Moltke, dansk Adelsslægt, 40-41 131-33, 51 310, 313, 56 322. —
Adam Gottlob, Amtmand paa Jægerspris [1743], Overhofmarschal [1746], 56 114 f., 118, 120, 124 f. — Joachim
Godske, Greve til Bregentved [1817], 55 302, 307. —
Otto, Medlem af Rentekammeret [1807], 56 253.
Moltorp, Sogn i Haderslev Herred, 49 353.
Monopoli, Stad i Apulien, 44-45 241.
Mons Jovis = Sct. Bernhard, 44-45 229 f.
Montana = Oplandene i Norge, 50 299 f., 304.
Monte Leone, Bjærg i Calabrien, 44-45 249.
Montepiloso, Stad i Apulien, 44-45 240.
Montier la Celles, Kloster i Frankrig, 51 219.
Montpellier, Stad i Frankrig, 58 341, 344, 365 f.
Morbek = Mårdvik i Jæmteland, 44-45 166, 168, 177.
Morgenstjerne, Borg ved Dannevirke, 59 102, 108.
Morkirch, Herred i Slesvig, 49 348.
Morkirchen, Kloster i Slesvig, 49 349.
Mors, Ø i Limfjorden, 38-39 126, 40-41 357, 46 87, 92.
Morsum, undergaaet Sogn i Nordfrisland, 49 348, 51 196 f.,
210. — Kirke paa Sild, 49 356, 51 178, 208.
Morten, Jenssøn, Toldskriver i Helsingør [1587], 51 362. —
Jepsøn, Borgermester i Søborg [1405], 51 316, 320.
Mortensen, Jon, Islænder [1751], 53 327. — Niels, Skov-
foged, 56 292. — Peder, Birkeskriver [1726], 56 64,
85, 96.
Morton, Jarl i Skotland [1575], 62 16, 18, 20.
Mosafoten, Mose paa Grændsen mellem Norge og Sverige,
44-45 160, 46 156, 49 147.
Moses af Chorene, armenisk Historieskriver, 40-41 261.
Mossinøsierne, Folk ved det sorte Hav, 52 267.
Mostakfi billah, Chalif [944], 42-43 79, 81, 102 f., 117.
Mosul, Stad i Mesopotamien, 42-43 365.
Mosæ, Præst i Ferslev [1445], 55 21, 27.

- Motakki billah*, Chalif (940-44), 42-43 80 f., 120 f.
Motassem billah, Chalif (9de Aarh.), 42-43 63 f., 366.
Motavekkel, Chalif [850], 42-43 65, 67, 69.
Moth, Mathias [1688], 53 336. — Poul [1664], 55 227, 260, 56 76. — Sophie Amalie [1676], 55 242, 249.
Mothi billah, Chalif [945], 42-43 102 f.
Motzfeldt, Assistent i Grønland, 36-37 128, 132, 139.
Mount-Hope-Bay i Nordamerika, Nord Hóp, 40-41 18 f., 26.
Mousey (Mósey), en af Shetlandsøerne, 52 71, 57 342, 349, 355, 375.
Mstislav, russisk Fyrste, 47 55 f., 73 f., 75.
Muga'h, Land rimeligvis i Bagindien, 57 146 f.
Muhammed, Profeten, 42-43 54, 59 f., 62, 107, 123 f., 129, 134, 148, 150, 57 3, 76 f., 80. — I, Konge i Cordova [860], 36-37 28. — Abu-l-Qäsım Ibn Hauqal, arabisk Geograf, 57 11, 21, 23 f., 36, 39, 64, 66, 110, 134, 160. — b. Ahmed b. Aijäs, arabisk Geograf, 57 71, 157, 168, 201, 216. — b. Gåbir (Battani), arabisk Geograf, 57 13, 15, 19, 27, 48, 90, 110. — b. Kelaun, Sultan i Ægypten [1310], 57 63. — b. Ketir al-Fargāni, arabisk Geograf, 57 8 f. — Ichlassi, Munk (17de Aarh.), 57 73 f.
Muhammedanerne, Udbredelse over Asien, 53 238 f., 57 132. — Fremtrængen i det østromerske Rige, 53 206.
Mull of Papey, Forbjærg paa Papey, 52 69.
Mulla Firuz Ben Kauz, indisk Forfatter, 40-41 272.
Mullansøen i Skotland, 46 341.
Munan, Øgmundson, norsk Høvding [1137], 46 189.
Munch, P. A.: „Om Beliggenheden af det gamle Grenland, Grenmar, og andre Steder, som i Oldskrifterne nævnes i Forbindelse dermed“, 36-37 62-79. — „Om Nordens, især Norges, Bebyggelse af vore Forfædre“, 46 21-67. — „Geographiske Bemærkninger, knyttede til et hidtil udgivet Stykke af den yngre Edda“, 46 81-96, 965-67. — „Bemærkninger ved Grændsebestemmelsen mellem Norge og Sverige“, 46 150-68. — „Arnmødlingeslægten i Norge“, 46 168-219. — „Sproghistorisk Undersøgelse om det ældste fælles-nordiske Sprogs Udseende“, 46 219-83. — „Sagnet om Aasgaardsreien“, 46 312-21. — „Om Ridderen og Rigsraaden Hr. Hauk Erlendsson, Islands, Oslo og Gulathings Lagmand, og om hans litteraire Virksomhed“, 47

- 169-216. — „Tillægsbemærkning til Afhandlingen af Hr. Hauk Erlendssøn“, 47 383 f. — „Om Indskriften paa det i Sønderjylland 1734 fundne Guldhorn“, 47 327-52, 389-91. — „Undersøgelser angaaende Danmarks ethnographiske Forhold i de ældste Tider“, 48 216-336. — „Algorismus“, 48 353-75. — „Runeindskrifter paa Øen Man og Syderøerne“, 50 273-87. — „Om Kilderne til Sveriges Historie i den førchristelige Tid“, 50 291-358. — „Geographiske Oplysninger om de i Sagaerne forekommende skotske og irske Stednavne“, 52 44-108. — „Om Oprindelsen til Benævnelsen Kylfingar eller Kolbæger i det gamle Gardarige“, 57 230-37. — „Diplomatiske Bidrag til Erkebiskop Jens Grands Levnets-historie“, 60 62-189. — „Om Finmarkens politisk-commercielle Forhold til den norske Stat“, 60 336-64. — jfr. 46 6, 47 380, 52 108, 53 162, 54 133 f., 139, 177, 212, 58 9, 353, 60 19, 61 255 f., 262 f., 376 f.
- Munck*, Søren, Præst i Bjernede (1696-1703), 40-41 136.
- Mund*, Peder, Chr. IV's Kjøgemester, forlehnet med Frederiksborg og Abrahamstrup (1596-1604), 55 105, 107 f., 109, 114 f., 116 f., 118. — Søren, til Serridslev [1573], 55 108.
- Muness* (Monness), Gaard paa Unst i Hjaltland, 57 381.
- Munk*, Ebbe, Lehnsmænd paa Antvorskov [1597], 55 108.
— Ide Mogensdatter, Fru (16de Aarh.), 55 62, 56 323.
— Inger, Povel Laxmands Hustru, 51 240, 245. — Iver, Biskop i Ribe [† 1539], 54 321. — Jørgen, Lehnsmænd paa Frederiksborg [1567], 55 85. — Mogens, Landsdommer i Jylland [1530], 47 135. — Oluf, Biskop i Ribe [1565], 55 84. — Peder Hansen, Forpagter paa Jægerspris (1679-81), 55 257 f., 56 5 f., 17, 39.
- Munkapverå*, Kloster paa Island, 54 25, 61 40.
- Munkbrarup*, Herred i Slesvig, 49 349.
- Munkebjerg*, Sogn i Sjælland, 36-37 108.
- Munkebo* (Munkebothæ), Sogn i Fyen, 36-37 109, 53 339.
- Munkegaard*, Munkehave, Munkehus, Munkerup, Munkerødgaard, Munkholm, Munkholt, Munklund, Munk-Sjørup, Gaarde af disse Navne, 36-37 108-9.
- Munkeliv*, Kloster i Bergen, 57 357 f., 365 f., 379, 381.
- Munster*, Provinds i Irland, 36-37 3, 15.
- Munsö* i Mälaren, 54 187.

- Munthe, J.*, Capitain, 44-45 149, 158 f., 46 153, 206. — Carl Fred., Kjøbmand i Holbæk [1818], 56 263, 275 f., 291 f.
- Murchad*, irsk Konge, 36-37 13.
- Muriella*, Tancred af Hautevilles Hustru, 44-45 234.
- Murkle*, Landsby paa Katanes 57 324.
- Murray*, Grevskab i Skotland, 46 176.
- Murray*, skotsk Adelsslægt, 36-37 245, 247, 335.
- Murtogh*, irsk Konge, 36-37 14.
- Musa Nathek bilhak*, udvalgt Chalif [809], 42-43 148.
- Musi'r b. Muhalkil*, arabisk Digter, 57 124, 143.
- Musta'sem*, Chalif i Bagdad, 57 45.
- Mutadhed billah*, Chalif (892-902), 42-43 68 f., 71 f., 82.
- Mutammed-al-Allah*, Chalif (870-92), 42-43 67 f.
- Mutasin billah*, Chalif [† 842], 57 7.
- Mutez billah*, Chalif (866-69), 42-43 65, 133, 361.
- Muvaffik billah*, Thronfølger i Chalifatet, 42-43 68 f.
- Mygind*, Landsby i Fyen, 53 5.
- Myklaholm*, Localitet paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 168.
- Myl*, Ø i Snorre Edda = Mull blandt Syderøerne, 46 86, 89.
- Myrerdal* paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 166.
- Myrkjartan*, irsk Konge, 36-37 8, 14.
- Myrkuþjorn*, Localitet paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 160.
- Myrland* se Katanes, 57 324.
- Mystr*, Ø i Snorre Edda = Mygster paa Syd-Hordeland, 46 87, 92.
- Mysunde*, Landsby ved Slien, 54 196 f., 199, 202, 204 f.
- Mytum*, Sogn i Nordfrisland, 51 181, 208.
- Müllenhoff*, K., Professor i Kiel, 53 162, 55 367 f., 370, 380, 59 348.
- Müller*, Adam, Maler, 52 304 f., 307, 309 f., 315 f. — C. F., Bestyrer af Sorø Academi [† 1776], 40-41 111 f. — C. Paludan: „Fire Studier til Grevefeidens Historie“, 53 3-120; jfr. 54 327. — P. E., Biskop, Forklaring af Guldhornene, 36-37 55, 53 143 f., 149, 152, 154 f., 158 f., 164, 170, 179, 55 359 f. — Sagabibliothek, 47 46, 50 333, 52 6, 10; jfr. 61 101 f., 123 f., 184 f., 204 f., 206 f., 208, 212, 214 f., 216 f., 219, 226 f., 235 f. — V., Missionair i Grønland, 38-39 220 f., 224 f., 42-43 329. — Wilhelm, tysk Forfatter, 44-45 262 f., 279, 281 f., 61 126.
- Münter*, Biskop, 40-41 104, 262, 294 f., 44-45 213, 47 84 f., 104, 132 f., 138 f., 147 f.

- Mæaternes Land* i Britannien, 36-37 329.
Mægdaland, rimeligvis Gardarike, 54 184.
Mælbrigde, Jarl i Skotland, 57 317, 322.
Mælkolm, skotsk Konge, 57 317.
Mælnectan, skotsk Jarl, 57 317.
Mæotis (palus Mæotis), 57 16, 19, 163, 167.
Mæren, Sted i Thrøndelagen, her Thrøndernes Hovedtempel, 46 44.
Mähren, 36-37 182, 53 228, 378.
Mälaren (Lögrinn), Sø i Sverige, 46 42, 54 165, 168, 170, 173 f., 176 f., 179 f., 181.
Möbius, tysk Lærd, 61 205, 288.
Möðruvellir, Kloster paa Island, 54 25.
Møen, under Vendertogene, 36-37 242 f., 38-39 43, 51, 92, 96, 48 295 f., 50 317 f. — under Grevens Feide, 53 89, 117 f. — slaviske Navne, 53 382 f. — i Snorre Edda se Møn.
Møgeltønder, By i Slesvig, 47 341, 48 273, 49 304 f., 51 141, 181, 53 157 f., 160, 167, 191 f., 59 343.
Möhl, K.: „Historisk-antiquarisk Beskrivelse af Snodstrup og Ølstykke Sogne“, 38-39 341-77.
Möinichen, Borger i Helsingør [1743], 51 348.
Møller, Caspar Ernst, Forvalter paa Jægerspris [1677], 56 18. — Hans, Møller sammesteds [c. 1660], 56 11. — H. S. C., Inspecteur i Nordgrønland, 42-43 344 f. — J. N., Kjøbmand i Grønland, 36-37 134.
Möllmann, B., Professor [1751], 53 302, 305, 339.
Møn, Ø i Snorre Edda, enten Man eller Møen, 46 86, 88 f., 90.
Møngut, den sydlige Del af Rygen, 36-37 215, 219, 221.
Mørch, J. C., Colonibestyrer paa Grønland, 38-39 222 f.
Mörder, Henrik, Borger i Lübeck [1534], 53 39.
Mörðr, islandsk Høvding, 51 125.
Møre, Smaalands østlige Kyststrækning, 54 150, 153, 155 f., 191.
Mörir, Benævnelse paa de norske Kystboere, 46 48, 50 f., 55.
Mørkar, Godvinsøn, angelsaxisk Jarl, 52 80.
Mørkholt, Sted i Slesvig, 42-43 171.
Mørkved, Skov i Huneland, 42-43 170 f.
Mösiën, Landskab ved Donau, 44-45 293, 296, 53 204.
Möst, Ø i Snorre Edda, rimeligvis Mösterøen i Norge, 46 86, 89.
Møsting, Statsminister [1820], 56 266, 278.

N.

- Nacchor*, By i Mauritanien, 36-37 29.
Nadodd, norsk Viking, Islands Opdager, 61 12, 35.
Najármíut, Fjord paa Grønlands Østkyst, 38-39 223.
Nakskov, By paa Lolland, 51 287, 55 232.
Nála, Ø i Snorre Edda, 46 86, 90.
Namdalen i Norge, 54 217.
Namdgin, slavisk Benævnelse paa Tydskerne, 57 221.
Nansen, Hans, Borgmester i Kjøbenhavn [1660], 56 200.
Nantes, By i Bretagne, 57 192, 59 147.
Nantucket, Ø i Nordamerika, 40-41 6, 16, 20.
Narbonne, Bugten ved, i Sydfrankrig, 57 16, 191.
Narfe, Biskop i Bergen [† 1304] 47 199.
Narksalik, Fjord i Grønland, 36-37 139.
Narksamiut, Fjord i Grønland, nordiske Ruiner, 38-39 226 f.,
 42-43 328 f.
Narraganset Bay, Bugt i Nordamerika, 40-41 22.
Naruese (Njørvasund = Gibraltar Strædet), 36-37 49, 58.
Nasir ed-din Tusis, Geograf og Astronom, 57 44 f., 57, 64,
 66, 70.
Nasr ben Ahmed, Statholder i Chorasán [892], 42-43 82,
 96. — samanidisk Fyrste (913-42), 42-43 95 f., 116. —
 eddaulah, Emir al Omra [934-68], 42-43 104, 116, 119 f.
 — el Hak (Ilek Chan), tyrkisk Anfører [999], 42-43
 114, 134 f., 138 f.,
Nattfare, en dansk Mand, islandsk Landnamsmand, 52 283.
Naudingja (Nøddinge), Sted i Vestergötland, 44-45 155, 160,
 46 155, 49 147.
Nauma, Ø i Snorre Edda, 46 86, 90, 366.
Namudal, Landskab i Norge, 36-37 68, 70, 46 41, 45, 47, 56,
 60 347 f. — N. Eidet, 46 27, 31, 48 f.
Navidaill (Nafardalr), paa Orknøerne, 57 325.
Navigius, romersk Astrolog, 40-41 293.
Neapel, Provinds i Italien, Normannernes Erobringer, 44-
 45 218 f. — Byen, 44-45 220, 232.
Nebbe, Slot i Sjælland, 38-39 273.
Nebel, Flod i Meklenburg, 36-37 208, 222, 226.
Nechepso, ægyptisk Konge og Præst, 40-41 271, 285, 292.
Nedenæs, norsk Landskab, 36-37 71.
Nederlandene, phøniciske Colonier, 54 97. — hørte til Val-
 land, 36-37 41. — Normannerne her, 36-37 54, 53 227.
 — Virdarnes Hjemsted, 54 97, 117, 135 f. — Ambrosius
 Bogbinders Sendefærd hertil, 53 103 f.

- Nedre-Draaby*, Landsby i Horns Herred, 55 125, 148, 159, 178, 196, 204 f., 206 f., 247, 251, 256, 261, 56 9, 29, 49, 75, 83, 97, 128, 136, 157, 162, 165, 167, 208, 238, 243 f., 248, 260, 285 f., 307.
- Nedre-Thelemarken*, Landskab i Norge, 36-37 62 f., 68, 46 57, 50 288, 56 182.
- Neene*, Flod i England, 59 148.
- Neess*, Christian, Præst i Bjernede, 40-41 137, 46 298 f.
- Nefir*, Niflungernes Stamfader, 48 300.
- Negerstater*, hos arabiske Geografer, 57 26 f., 30 f., 33, 35 f., 40, 59 f., 65, 67, 104.
- Nehring*, Fuldmægtig paa Jægerspris [1819], 56 272.
- Neigersø*, rimeligvis Negasjön i Angermanland, 44-45 170, 177.
- Nennius*, romersk Forfatter, 36-37 307, 48 313, 52 45, 54 5, 16.
- Nennortalik*, Handelsplads i Grønland, nordiske Ruiner, 36-37 122 f., 38-39 220 f., 42-43 327 f., 330 f.
- Neppiset*, Sted i Grønland, 38-39 232, 250.
- Nerike*, Provinds i Sverige, 44-45 271, 50 352, 54 163, 173, 175, 180, 182.
- Nerium promontorium* = Cap Finisterre, 36-37 59.
- Nes* = Katanes, 57 326 f.
- Nesjar* (Nesje), tre Halvøer i Vestfold, 36-37 72.
- Nesting*, Sogn paa Mainland, (Hjaltland), 46 95, 57 356, 365 f.
- Nestor*, russisk Historieskriver, 44-45 288 f., 292, 297, 300, 302, 305 f., 310, 47 18 f., 22, 32 f., 51 f., 75, 53 195-293 pas., 54 104 f.
- Nestorianer*, asiatisk Religionssect, 40-41 282, 299.
- Nestved*, By i Sydsjælland, 47 315, 317, 323 f., 51 307, 53 391, 55 51.
- Neuchs*, F. C., Rector i Kjøbenhavn, 53 160.
- Neue Tief*, paa Sydsiden af Rygen, 36-37 221.
- Neukloster* i Meklenburg, 36-37 222.
- Neumann*, Biskop, 42-43 356, 359.
- Neumünster*, By i Holsten, 38-39 28.
- Neustadt*, Slot i Meklenburg, 53 108, 112.
- Neu-Strelitz*, By i Meklenburg, 46 119, 131, 133, 142, 144 f.
- Neustrien*, merovingisk Rige, 44-45 227, 229.
- Newfoundland* (Helluland), 40-41 15, 35.
- Newport*, By paa Rhode Island, 40-41 37 f., 40, 44 f., 48, 51.
- New York*, Stat i Nordamerika, 40-41 26.
- Niall III*, irsk Konge [838], 36-37 5.
- Nicephorus I*, græsk Keiser (9de Aarh.), 53 204. -- II, Phocas, græsk Keiser [† 969], 53 270 f., 272 f., 275.
- Nicola* (Lincoln), hos Araberne, 57 185.
- Nicolai* Kirke paa Bornholm, 40-41 46.

- Nicolaus I*, Pave [858], 58 ³²⁶. — *IV*, Pave [1289], 60 ^{93 f.}, 99 f., 101 f. — Biskop i Roskilde [1375], 38-39 ²⁹⁸.
 — Draghæ, Justitiarius [1384], 40-41 ¹⁹².
Nicolaysen, N., norsk Oldforsker, 58 ¹⁸⁶, 188.
Nicæa, Stad i Lilleasien, 44-45 ²³⁷, 52 ⁴³.
Nid (Nith), Elv i Norge, 36-37 ³³³.
Nidaros, By i Norge, 36-37 ^{100, 334}, 38-39 ¹⁴, 46 ⁹², 47 ¹⁹⁹,
 52 ³⁰⁶, 54 ^{101 f.}, 110, 63 ^{384 f.}, 386.
Nidbjørg, skotsk Kongedatter, 62 ⁸⁹.
Nidnæs, Kjøbstad i Norge, 61 ⁴¹.
Niduari, en Del af Picternes Land, 36-37 ³³³.
Nidud, Konge i Nerike, 44-45 ²⁷¹.
Nie, Herred i Slesvig, 49 ³⁴³, 349.
Niebla, By i Spanien, 36-37 ²⁵.
Niebull, Sogn i Nordfrisland, 49 ³⁵⁶, 51 ¹⁸³, 209.
Niekirche, Sogn i Nordfrisland, 49 ³⁵⁶, 51 ¹⁸¹.
Niels, Konge i Danmark, Forhold til Venderne, 36-37 ²²⁰,
 38-39 ¹⁰, 22 f. — til Knud Lavard, 38-39 ²⁴. — Slag
 ved Værebro 1133, 38-39 ³⁷⁶. — christner Smaaland,
 44-55 ¹⁸¹. — Giftermaal, 46 ²¹³, 60 ³⁵². — Drab, 59
 344, jfr. 207 f., 317.
 — dansk Ridder [1165], 38-39 ⁶⁶, 51 ²⁷⁹. — dansk
 Rytter [1159], 38-39 ⁵¹. — Absalons Staller [1171],
 38-39 ⁸⁸. — Absalons Slægtning [1178], 39-39 ⁹⁶, 99.
 — Abbed i Esrom [1451], 51 ³²³. — Abbed i Sorø
 [1414], 40-41 ¹³⁴. — Aagesøn af Karstæthelholm [1366],
 38-39 ³⁵⁴. — Baggesson, Borger i Søborg [1446], 51
 322. — Bertelsen, Foged [1536], 53 ³⁹. — Bosøn,
 dansk Eiendomsbesidder [1513], 55 ³¹. — Dotta, dansk
 Høvding, 54 ¹⁶⁰. — Ebbesson [1340], 56 ²¹⁹. — Eriksøn,
 til Lyndæ, 51 ³¹². — Esbernson, Væbner [1436], 38-39
 355, 361. — Henriksøn, norsk Ridder [1490], 46 ⁹³. —
 Ingvarson, Præst i Kyndby [1445], 55 ²¹, 27. — Jens-
 søn, Præst i Skulleløv, 55 ²³, 27, 30, 35. — Jepsøn,
 Biskop i Roskilde (1368-1395), 40-41 ¹²⁹. — Jørgensen,
 Borger i Kallundborg [1680], 40-41 ¹¹⁹. — Knudson,
 til Svanholm [1346], 51 ³¹², 55 ³⁷. — Mikkelsen, Præst
 i Søborg [1446], 51 ^{322 f.} — Pedersøn, Munk [1485],
 51 ³²⁵.
Nielsbygaard, Herregaard i Jylland, 60 ^{218 f.}.
Nielsen, Anders, Møller [1734], 56 ^{100 f.}, 107, 121. — Christen,
 Forpagter paa Jægerspris [1685], 56 ^{6 f.}, 17 f., 22 f., 23,
 32 f., 34 f., 36, 39. — Jakob, Dyr læge, 56 ^{44 f.}, 57. —
 O.: „Herregaarden Plovstrup ved Ribe“, 60

- 217-26. — Peder, Ridefoged [1668], 55 219, 221, 224, 227 f., 230 f., 236, 241 f., 248.
- Nielstrup*, Herregaard paa Fyen, 36-37 109, 51 239. — Herregaard paa Lolland, 51 225, 331, 53 44, 86, 55 45.
- Niendamm*, undergaaet Sogn i Nordfrisland, 51 194 f., 210.
- Niezburg*, By hos arabiske Geografer, 57 196.
- Niflung*, Sagnhelte, 48 300, 50 305, 54 163, 61 117 f.
- Niger*, Flod i Afrika, 57 30, 36, 55, 60, 157.
- Niklot*, Obotriternes Konge [† 1160], 36-37 208, 38-39 26, 29, 31, 37, 50, 54 f. — vendisk Fyrste i Meklenburg, 38-39 98, 105.
- Nikolaos*, Patriarch i Constantinopel [908], 53 245. — Chrysobergios, Patriarch i Constantinopel [987], 53 290.
- Nikolaus I*, Pave [861], 53 217 f. — II, Pave [† 1061], 52 22. — d. Hellige [1150], 40-41 314. — Sct. Laurentius in Damaso, Cardinal-Præst, 60 136, 139, 143. — Biskop i Roskilde [1375], 38-39 298. — Biskop i Oslo, 46 190. — tre norske Høvdinger, 46 190, 198. — Præst i Esbønderup [1301], 51 301. — Kufung, norsk Lendermand (12te Aarh.), 46 200 f., 215. — Olufsen, dansk Drost [1323], 51 295, 301, 304. — Petersen, paa Giske, norsk Høvding [† 1264], 46 201, 205 f. — Skjalvørsen, norsk Høvding [† 1176], 60 354.
- Nikulas*, Berghthorsen, Abbed paa Island [† 1159], 61 40.
- Nilen*, Flod i Afrika, 57 9, 36, 38, 55. — dens Kilder, 57 27, 41, 51, 58, 66, 107 f., 116.
- Nils*, kongelig Cantsler [1283], 60 65.
- Nilsson*, Svend, svensk Oldforsker, 44-45 207 f., 209 f., 211 f., 47 379, 49 384, 54 94, 394, 55 314, 338, 61 305.
- Nimrod*, Babels Grundlægger, 40-41 261, 50 346.
- Ninian*, Sct., skotsk Helgen, 52 57.
- Nimians Isle* i Hjalmland, 57 376.
- Nipe*, Fjældtoppe i Oplandene, 46 52.
- Nisaa*, i Halland, Slaget her, 46 172, 54 160.
- Nisabur*, *Nisiben*, Byer i Mesopotamien, 42-43 365.
- Nisami*, persisk Digter, 46 107.
- Nisbett*, Peder, en Nordmand [1580], 57 344, 379.
- Nismes*, By i Languedoc, 58 344, 367 f.
- Niss*, Jepsen, Herredsfoged [1553], 53 72.
- Nissedal*, Præstegjæld i Thelemarken, 36-37 69, 75.
- Nisseholm* i Odsherred, 38-39 283, 292.
- Nistum*, Capel paa Sild, 51 179 f., 208.
- Nith*, Flod i Skotland, 33-37 332.
- Nithsdale*, Landskab i Skotland, 36-37 332 f.

- Njáll*, islandsk Høvding, 49 189, 60 350, 61 24.
Njardarlög, norsk Ø, 48 272, 323.
Njardø, Ø ved Naumdalens Kyst, 46 46 f., 88.
Njudung, Landskab i Sverige, 54 154 f.
Njørfasund, Gibraltar Strædet, 36-37 44, 49, 59, 48 30, 54 106.
Nolke, svensk Gesandt i Wien [1791], 58 245.
Nonnebjerg ved Odense, her et Kloster, 36-37 109, 111.
Nor og Gor, Sagnfigurer, 46 46 f., 48.
Nora, Ø ved Frankrig, 44-45 224.
Norberg, svensk Orientalist, 40-41 277.
Norbert, Biskop i Brandenburg [1201], 53 373.
Norby, Landsby paa Fyen, 53 6, 9 f., 17.
Norby, Jakob, til Uggerslevgaard, 53 18.
Nordalbingien, Landskab i Holsten, 42-43 4, 8, 48 285, 51 284.
Nordboer, østerlandsk Oprindelse, 54 92 f. — Boliger i Rusland, 46 42, 58 f. — 4 Hovedfolk, 48 232, 306. — Cultur og Forbindelse med andre Lande i Oldtiden, 36-37 18, 52 204 f., 53 121. — Paavirkning fra Phønicierne, 54 95. — Vikingetog mod Vest, 36-37 1 f., 57 316. — i Rusland, 53 199. — ved Hellespont, 53 207. — Forbindelse med Finnerne, 53 212. — Gudsdyrkelsessteder, Astrologi, se Sagregistret. — jfr. Norden.
Nordborg, Slot paa Als, 42-43 45, 51 233.
Norddal, Landskab i Sverige, 44-45 152.
Norden, ældste Befolkning, 46 21-66, 49 23, 61 29 f. — ældre Cultur, 54 133, 61 6 f. — Cultur efter Sagaerne, 61 179 f. — Folkefrihed, 47 231. — „vagina gentium“, 53 351 f. — Tog herfra, 53 206 f., 212. — Christendommens Indførelse, 58 325 f. — Folketro, 63 3-178. — Statsforfatning, 44-45 37 f., 47 231 f. — Handel, 53 300. — Forbindelse med Rom, 49 390 f. — Enhed, 40-41 212 f., 44-45 43 f., 48 f., 57 f.
Norderbüll, undergaaet Sogn i Nordfrisland, 51 193, 210.
Norder-Oog, Hallig i Nordfrisland, 49 355, 51 192.
Norderwisch, Sogn i Nordfrisland, 51 192 f.
Norderøerne blandt Færøerne, 54 236 f., 241 f., 270, 286, 302.
Nordfrisland, Uafhængighed, 49 337. — geistlig Inddeling, 49 338, 344, 347, 354. — verdslig Inddeling, 51 173 f., 204 f.
Mejers Kort, 51 161-214. — Oversvømmelser, 49 354 f.
Nordhefer, undergaaet Sogn i Nordfrisland, 51 193, 210.
Nordian, Konge i Sverige, 50 332 f., 349.
Nordiske Halvø se Skandinaviske Halvø.
Nordlandene, 44-45 157 f., 60 363.
Nordlindi, Folkene nord for Elben, 48 285.

- Nordmark*, Hallig i Nordfrisland, 49 355, 51 187 f., 209.
- Nordmøre*, norsk Landskab, 36-37 82, 89, 46 46 f., 49 f., 51.
- Nordre-Kornsøen*, ved Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 155, 175, 46 157.
- Nordskov*, Herregaard i Fyen, 55 232.
- Nordskoven*, ved Jægerspris, 55 3, 56 111, 292, 312, 318 f.
- Nordstrand*, i Nordfrisland, 49 348, 355, 51 164, 167, 170 f., 187 f., 189, 195 f., 199, 207, 209 f.
- Nordstrandischmoor*, Hallig, 51 189, 194.
- Nordstrømø*, Ø blandt Færøerne, 54 236, 241.
- Nordsø*, Indsø i Norge, 36-37 62, 64, 76 f., 50 288 f.
- Nordsøen*, dens Kyster, 51 168, 204, 54 113, 135, 141.
- Norge*, Grændser mod Sverige, 44-45 147 f. — Befolkningens Sættensætning, 46 21 f., 61 14, 62 29 f. — Indvandring, 61 13 f. — Samling, 36-37 80, 61 13 f. — Stridigheder efter Harald Haarfagers Død, 61 40 f. — Forbindelser mod Vest, 54 109, 61 14 f. — mod Syd, 61 72. — med Sverige, 50 325. — med Island, 49 205, 316 f., 50 243. — sorte Død, 61 66. — Krig mod Danmark 1285 og følgende Aar, 51 289, 296, 60 102 f., 104 f., 108, 119. — Atlanterhavsoernes Tab, 46 183, 62 3 f. — Grevens Feide, 53 53 f., 67. — Carl d. XII's Indfald, 56 206. — Odelsvæsen i Oldtiden, 47 236. — Bondefrihed, 47 236. — Rigsraadet, 47 179. — Forhold 1791, 58 220, 225, 232.
- Nori*, nordisk Sagnkonge, 48 296, 50 317, 336.
- Norman*, Lars, Biskop i Gøteborg, 56 374.
- Normandiet*, Erobring 911, 36-37 29, 51 110, 53 242, 57 237. — Udvandring til Italien, 44-45 218 f. — Forhold til Norden, 51 116 f. — Byer, 57 193.
- Normanebi*, By i Yorkshire, 36-37 290.
- Normanner*, Vikingetog mod Syd, 36-37 24 f., 28, 54, 53 233, 59 146 f. — Erobring af Syditalien, 44-45 218-59, 57 183, 212. — Krig med Carl d. Store i Frankrig, 44-45 304 f. — Kampe mod Slaverne, 44-45 308, 311. — Indflydelse i Frankrig, 51 103 f., 111, 146. — Erobring af England, 51 119 f., 53 220. — Forbindelse med Norden, 44-45 244, 51 117 f., 138 f., 143. — Mod og Sædygtighed, 44-45 227 f., 231. — N. Benævnelse paa Folkene nord for Elben, 48 234 f., 332. — Lægevidenskab, 44-45 224.
- Nordmænd*, Vikingetog mod Vest og Syd, 36-37 24, 56. — Erobring af Skotland, 36-37 34, 57 319 f. — Indvandring i Halogaland, 46 43 f., 53. — i Braavallaslaget, 48 259. — i Normandiet, 51 118, 143.
- Norrænastammen*, 54 92, 100, 103, 108, 110 f., 143, 171.

- Norrbotn* ved den botniske Bugt, 60 333 f.
- Nôrsoak*, Sted i Nordgrønland, 38-39 243 f., 245.
- Northallerton*, Slag 1138, 46 189.
- Northmavine*, Sogn paa Mainland (Hjaltland), 57 350, 357 f.
- Northumberland*, Skotternes Hærgninger (5te Aarh.), 36-37 330. — Anglernes Erobring, 36-37 298, 301, 308. — Kongerækken, 705-59, 48 257. — de Danskes Tog, 36-37 5, 86, 254, 298, 50 294, 52 272, 54 185.
- Nortmannia*, Rige i Sønderjylland, 62 75.
- Noss*, en af Shetlandsøerne, 57 342.
- Nostradamus*, fransk Astrolog (1500), 40-41 301.
- Notel*, Biskop i Ribe, 60 220 f.
- Notland-castle*, Borg paa Orknøerne, 52 67.
- Noto*, Sted paa Sicilien, 44-45 259.
- Novgorod*, (Gardariki, Holmgaard, Ostrogard, Slovensk), Stad i Rusland, Nordboerne her, 44-45 302 f., 307, 46 327, 53 207 f., 54 108. — Slavernes Herredømme, 44-45 299, 310, 47 22 f., 54 f., 53 197 f., 199, 227, 274, 286. — Kampe med Russer og Finner, 58 31 f., 60 23 f. — Regjeringsform, 47 23. — vigtigt Handelscentrum, 47 26, 53 202, 54 103, 108, 58 36 f., 39, 48 f., 50, 60 16, 18 f., 61 379. — hos arabiske Geografer, 57 221.
- Noylinge*, Landsby i Nordsjælland, 51 250.
- Nubien*, 57 22, 36, 38, 40, 58, 60, 101, 104.
- Nuh* b. Mansur, samanidisk Fyrste [† 997], 42-43 111, 113 f., 136 f. — b. Nasr, samanidisk Fyrste (943-55), 42-43 102 f., 105, 107 f.
- Numedal* se Naumudal.
- Nunarsoeitsiab Igloko*, Sted i Grønland, nordiske Ruiner, 36-37 129.
- Nunarsoit*, Ø i Sydgrønland, 38-39 249.
- Nupufell*, Gaard paa Island, 53 325, 328, 331.
- Nutr*, Fjældtoppe paa Oplandene, 46 52.
- Ny-Amager* = Frederiksberg, 56 40 f.
- Nyborg*, By paa Fyen, Oprindelse, 38-39 33. — Regnskabslehn, 53 14. — Danehoffer 1287, 60 104 f.; 1292, 60 110 f.; 1294, 60 116 f. — under Grevens Feide, 53 65, 86. — Slag 1659, 56 197, 200.
- Nyborg*, Johannes, Biskop i Roskilde [1341], 38-39 296.
- Nybøll*, Sogn i Sundeved, 49 352.
- Nyerup*, Rasmus, Professor, Medlem af Commissionen for Oldsagers Opbevaring, 42-43 21. — Forfatterlexicon, 53 301 f., 305, 352.
- Nygaarde* ved Jægerspris, 56 307.

- Nyholm*, Christoffer, Præst i Bjernede [† 1768], 40-41 136.
 — Joachim, Skovrider, 56 301 f.
- Nykjøbing*, By paa Falster, 51 287, 53 42, 48, 89 f., 98, 55 132, 60 107. — By paa Sjælland, 55 209, 56 275.
- Nype*, Fjældtoppe i Oplandene, 46 52.
- Ny-Skotland*, Landskab i Nordamerika, 40-41 15 f.
- Nyslott*, (Olavsborg) i Savolax, 58 40 f., 60 26.
- Nystum*, By paa Sild, 51 180, 208.
- Nyvatn* i Finland, 58 49 f.
- Nübel*, Sogn i Nordfrisland, 49 349.
- Nürnberg*, Stad i Tydskland, 44-45 255, 53 331.
- Næbbe*, Sted i Nordsjælland, 51 223.
- När*, Sogn paa Gotland, 52 144 f., 158, 172.
- Nærda*, Sted paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 170 f.
- Næs*, Gaard i Norge, 36-37 70. — Sogn sammesteds, 36-37 64 f., 76.
- Næsby*, Landsby paa Ourø, 55 41, 69 f., 203.
- Nøddebo*, Sted i Nordsjælland, 53 389.
- Nøkkve*, Konge i Raumsdal, 46 47.
- Nørager*, Sogn i Jylland, 47 313, 51 359.
- Nørby*, Landsby i Sydslesvig, 49 361.
- Nørholm*, Herregaard i Jylland, 55 156.
- Nørre-Bradorp* (Nørre-Brarup), Sogn i Slesvig, 49 348.
- Nørre Gøs*, Herred i Nordfrisland, 49 343 f., 347, 51 206.
- Nørrejylland*, Stiftsinddeling, 49 334 f.
- Nørre-Lygom*, Sogn i Slesvig, 49 341, 343.
- Nørre-Rangstrup*, Herred i Slesvig, 49 338 f., 342.
- Nørva*, Ø i Snorre Edda = Nørvø i Søndmøre, 46 86, 90.
- Nøs*, Ø i Snorre Edda, rimeligvis Noss i Hjaltland, 46 86, 90, 95, 52 342, 57 348, 355, 374 f.
- Nöteborg*, Stad i Finland, 60 18. — „Nöteborgska fredsfördraget“, 60 14-26; jfr. 58 33, 36 f., 47 f.

O.

- Obbenbüll*, undergaaet Sogn i Nordfrisland, 51 195, 210.
- Obollah*, persisk Handelsplads, 57 12, 129.
- Obotriter*, vendisk Folk, 36-37 182, 194, 198, 206, 38-39 10, 16, 18 f., 27 f., 31, 55, 61, 57 200, 221.
- Occo*, Biskop i Slesvig [† 1167], 59 254.
- Occogroff*, undergaaet Sogn i Nordfrisland, 51 191, 210.
- Oceanet*, hos Araberne det vestlige Hav, 57 50, 106 f.

- Ockholm*, undergaaet Sogn i Nordfrisland, 49 347, 51 190.
- Ockren Head*, Forbjerg paa Hjaltland, 57 359.
- Odáðakraun* paa Island, 63 122.
- Odd*, Alfsøn, norsk Høvding, 46 209. — Einarsøn, Biskop i Skalholt (1589-1631), 58 307 f., 63 143. — Gotskalksøn, Lagmand paa Island, protestantisk Forfatter [† 1556], 53 309, 323 f. — Oddsøn, Præst paa Island (1618-42), 53 309, 323, 347. — Snorrason, islandsk Munk og Historie-skriver [† 1210], 38-39 8, 42-43 296 f., 298, 50 310, 52 6, 54 116, 59 187, 61 39, 228 f. — Sveinhjærnsøn, islandsk Høvding, 61 52. — Ufeigsøn, en Islænder, 60 353.
- Odda*, Hovedsmand i England, 52 289, 294.
- Odde* (Stjørnu-Oddi), islandsk Stjernekyndig, 40-41 315, 47 199. — hin littli, Skjald fra Hjaltland [1151], 61 151. — Thorgilson, islandsk Høvding, 61 38 f.
- Odde*, Sæmund Frodes Gaard og Skole paa Island, 40-41 49, 51, 42-43 300, 360 f., 61 38 f., 40,
- Odenbüll*, Kirke paa Nordstrand, 49 355, 51 195, 210.
- Odense*, Navn, 38-39 124, 193. — Grundtegnig (1593), 36-37 114. — Afbrændt 1157, 38-39 37. — Møde 1187, 61 72. — Herredage 1523, 1526, 1527, 47 148 f., 51 244 f., 335. — Grevens Feide, 53 4 f., 15, 18, 21, 33, 80. — Albani Kirke, 56 209, 58 336. — Sct. Knuds Kirke, 36-37 168, 54 324, 327, 334, 55 186. — Stift, 49 337. — Sorte-brødre Kloster, 53 18. — Prædikebrødrene, 38-39 277.
- Odensjö*, i Virdaland, 54 113, 122.
- Odensvi*, Sted i Calmar Lehn, 38-39 202, 54 118.
- Oder*, Flod i Tydskland, Grændse mellem forskellige slaviske Folk, 36-37 179, 204, 223, 236 f., 54 140.
- Odincar* Hvide, dansk Høvding [† 1043(?)], 47 323, 335. — Biskop i Ribe, 61 326.
- Odinsbek* (Vonsbek), *Odinshyld* (Vonsyld), Sogne i Slesvig, 49 353, 359.
- Odjein*, Hovedstad i Malva, videnskabeligt Centrum, 57 87 f., 130.
- Odmershusen* (Overhusen), Sogn i Nordfrisland, 51 184, 209.
- Odofredus*, bolognesisk Lærd [† 1265], 60 186.
- Ods Herred* i Sjælland, 44-45 202, 51 311, 55 14, 56 35, 111.
- Odvalds*, flere Steder paa Gotland, 52 144.
- Odys* (Oeddis), Sogn i Slesvig, 49 353.
- Oehlenschläger*, A. G., hans nordiske Digtning, 40-41 255, 42-43 185, 44-45 55, 66, 78, 51 114, 125.
- Ofa* (*Offa*), angelsaxisk Høvding, opreiser Ruthwellmonu-mentet [† 670], 36-37 251, 264, 291, 299, 302 f., 306, 312 f., 316.

- Konge af Mercien, 36-37 257. — i Beowulfs Drapa, 36-37 301 f., 48 249, 298, 311, 330, 58 6.
- Ofanto*, Flod i Apulien, 44-45 239.
- Offenbüll*, Kirke i Nordfrisland, 51 200, 211.
- Offersø*, to Øer i Nordland, 52 89.
- Ofóti*, i Snorre Edda = Ofotensfjord i Nordland, 46 82, 84.
- Oie*, Sted ved Greifswalde, 36-37 221.
- Oirik* (Orík) med Tilnavn Oisc (Esca, Isga), angelsaxisk Høvding (5te Aarh.), 36-37 298, 301, 307, 330, 337, 54 5.
- Oiscinger* (Escinger), nordiske Stamfædre for Kongerne i Kent, 36-37 276, 307, 54 5.
- Oka*, Flod i Rusland, 44-45 307, 53 272.
- Okbuster* (Eiksbólstaðr), paa Østkysten af Caithness, 57 325.
- Olaf*, Haraldsøn, Konge i Vigen, 36-37 82 f., 84.
- Tryggvesøn, Konge i Norge, Ungdom, 36-37 91, 43 297 f., 53 243, 62 119 f., 171. — Daab og Ægteskab, 36-37 8, 38-39 8. — Tog mod Danmark, 38-39 383, 42-43 282, 302, 59 65, 61 333 f. — udbreder Christendommen i Norge, 46 212, 54 117. — Udbredelse af Christendommen paa Island og Grønland, 50 202, 52 317, 61 25 f., 62 147. — i Rusland, 53 294 f.; jfr. 40-41 296, 50 337, 51 120, 54 21, 57 310, 60 351, 61 14, 40 f., 62 8, 103 f., 114, 63 76.
- Haraldsøn, den Hellige, Konge i Norge, Vikingetog og Reise til det hellige Land, 36-37 13, 35 f., 54, 56, 51 118, 62 98 f., 100. — Virksomhed for Christendommen, 54 117. — Ophold i Novgorod, 46 212, 47 60, 71, i England, 50 338. — Skjald, 61 139, 150. — Fald ved Stiklestad, 46 170, 61 35, 41; jfr. 60 351, 61 35, 41, 147 f.
- Kyrre, Konge i Norge, 44-45 190, 46 194, 214, 58 336, 61 41, 62 8, 106 f.
- Magnus Barfods Søn, Konge i Norge, 46 211. — Bjørnson, Konge i Sverige, 59 195. — Trætægja, Konge i Sverige, hans Levetid, 50 292, 295 f., 301, 303, 312, 354. — rydder Skov i Vermeland, 46 33. — Skøtkonning, Konge i Sverige [† 1018], 44-45 153, 47 71, 50 292, 294 f., 309, 336, 355, 54 159, 166 f., 171, 181, 61 142, 144, 148. — d. Hvide, Konge i Dublin [890], 36-37 5 f., 17, 50 307 f., 54 193, 62 83, 89. — Kvaran, Sigtryggsøn, Konge i Dublin, 36-37 8, 62 85. — Bitling, Konge paa Syderøerne [† 1143], 46 184 f., 216. — Gudrødsøn (den Svarte), Konge paa Syderøerne [† 1237], 46 185 f., 187. — Kinrikson, Skattekonge i Northumberland, 48 257. — Halfdan Svartes Broder, 36-37 70 f. — fra Birka, dansk Sagnkonge, 54 186. — Litilláti = Uffe d. Spage, 48 298. — Magister,

- Jens Grands Fuldmægtig, 60¹⁵⁶ f. — Erkebiskop i Thronhjem (14de Aarh.), 46²⁰⁸. — Præst i Kyndby [1462], 55²³, 27, 30. — Aasleifson, norsk Høvding, 52⁷⁵, 80. — Bjørnsøn, kgl. Befalingsmand paa Island [1354], 36-37⁵¹. — Feilan, Landnamsmand, 50³⁰⁷, 52²⁸², 57³⁵² f. — Godfredsøn, Vikingehøvding [938], 62⁸⁵. — Jonsøn, en Islænder, 47¹⁸⁰ f., 54²⁴. — Paa, islandsk Høvding, 36-37⁸, 51¹⁴², 62¹¹⁹, 144, 304, 63⁸¹. — Svarteskjald [1231], 61⁴⁸ f., 61. — Thordsøn, Hvideskjald, islandsk Skjald [† 1259], 53³¹⁹, 60³²⁹, 61⁶¹ f., 93, 97, 264 f. — Ugæfa, norsk Høvding, 46²¹⁴. — Valabryder, en Islænder, 59¹⁷⁷, 185. — paa Vestein, en Nordmand, 44-45¹⁶² f., 196. — jfr. Oluf.
- Sct. Olafs* Sogn paa Mainland (Orknøerne), 52⁹² f., 94.
- Olafsen*, Jon, dansk Forfatter [1650], 40-41⁵², 67, 75, 53³⁴⁸, 59¹⁸¹ f.
- Olafsson*, Eggert, Vice-Lagmand og Naturforsker; hans Reise paa Island 1750, 53³⁴⁷, 58³¹³, 315, 318 f., 63¹²¹ f.
- Sct. Olai* Kirke paa Bornholm, 40-41⁴⁶.
- Oland*, undergaaet Hallig i Nordfrisland, 49³⁵⁵, 51¹⁶⁴, 168, 187 f.
- Olaus*, Abbed i Ry Kloster [1424], 59⁷¹, 223. — Magnus, svensk Forfatter, 50³²⁶. — Petri, svensk Historieskriver, 50³²⁷, 343 f., 356, 48²³⁷ f.
- Olavsborg* se Nyslott.
- Olde Deep* i Pommern, 36-37²²².
- Olden*, en Enghave ved Abrahamstrup, 55¹⁵⁹, 164.
- Oldenborg*, By i Vagrien, 36-37¹⁹⁵, 197, 204, 53²²⁷. — forskellige Navne, 36-37²⁰⁵. — Bispesædet, 38-39¹⁷, 49³³⁸. — Tog herimod, 38-39¹⁸, 85. — Archivet, 53⁸⁹ f. — Fæstning ved Dannevirke, 59⁷⁴, 76 f., 79, 84, 118. — det oldenburgske Horn, 53¹⁵² 185.
- Oldendorp*, Johan, Syndicus i Lübeck, 53⁴⁹ f.
- Oldensworth*, Sogn i Nordfrisland, 49³⁵⁴, 51²⁰¹.
- Olderup*, Sogn i Slesvig, 49³⁴⁷.
- Oldeslohe*, By i Vagrien, 36-37²⁰⁴, 53⁴⁹ f.
- Olde-Vehr* paa Rügen, 36-37²¹⁵.
- Oleg*, Fyrste i Rusland [† 912], 53²²⁷⁻⁸⁷, 54¹⁰⁴. — Tractat mellem ham og de græske Keisere, 53²³⁵ f. — Svætoslavs Søn, russisk Fyrste [† 977], 53²⁷⁴, 286.
- Olga* (Helene), regjerende Storfyrstinde i Rusland (945-69), 47³² f., 53²⁶³⁻⁷⁰, 274.
- Olgers Diget* i Sydslesvig, 40-41¹⁶⁵, 59⁵, 120 f.
- Olivar*, Overjæger paa Jægerspris, 56²⁷, 40.

- Oliver*, Herre til Roslin, 46 183. — fransk Helt, 51 119, 124.
- Ollaberry*, Gaard paa Hjalmland, 57 353 f.
- Olnasfirth*, Fjord paa Mainland (Hjalmland), 57 362.
- Olsdorf*, Landsby i Eiderstedt, 51 202 f., 211, 214.
- Olsen*, And., Grundlægger af Julianehaab i Grønland, 38-39 243. — Borgermester i Slangerup, 55 163 f. — Povel, Bonde i Draaby († 1703), 56 49, 58.
- Olta*, Sted i Rusland, Slag 1019, 47 53, 67.
- Oluf* Hunger, Konge i Danmark, 38-39 20, 47 276. — Hakonsøn, Konge i Danmark (1376-87), 38-39 298, 304, 40-41 132, 51 312 f., 317, 53 313, 338, 60 362, 366, 61 74. — Konge i Sverige, 54 171 f. — Engelbrechtsen, Erkebiskop i Throndhjem, Forhold til Christian II, Frederik I og under Grevens Feide, 53 25 f., 27 f., 31 f., 33 f., 54, 57 f., 61. — Biskop i Bergen [1531], 53 26 f., 55. — I, Biskop i Roskilde [† 1320], 51 302 f., 54 336. — II, Biskop i Roskilde, se Daa. — III, Mortensen, Biskop i Roskilde [† 1485], 54 336, 55 28 f., 32 f., 40. — Kannik i Roskilde, 55 66. — to Mænd af dette Navn deltage i Vender-togene, 38-38 51, 82, 93. — Bjørnsøn, til Stensgaard [1310], 38-39 304. — Bjørnsøn, Høvedsmand paa Gurre [1377], 38-39 298, 304. — Glug, dansk Høvding [1170], 38-39 82, 40-41 125, 51 280. — Jensen, Borgermester i Søborg [1405], 51 316, 320 f. — Jepsøn, Præst i Skullev [1473], 55 35. — Nielssøn, Borger i Søborg [1490], 51 326 f. — Skriver, Raadmand i København, 53 41. — Suder, Borger i Søborg [1490], 51 326. — se Olaf.
- Olufsen*, dansk Forfatter, 47 264, 269, 271, 290, 300.
- Olöf*, Palnatokes Hustru, 52 286 f., 59 195. — Arbót, Harald Haarfagers Datter, 52 306.
- Oman*, arabisk Handelsplads, 57 5, 12, 60, 114, 124, 129.
- Omar*, Chalif, 57 9, 129. — arabisk Astrolog (13de Aarh.), 40-41 299.
- Ommer*, Syssel i Viborg Stift, 49 334.
- Omniaderne*, Chalifdynasti, 36-37 33 f., 42-43 59, 70, 82, 57 99.
- Ondløse*, Landsby paa Sjælland, 51 219, 221.
- Ongendus*, Danernes Konge, 58 3 f.
- Ongenpeow*, svensk Konge i Beowulf, 48 314, 317, 58 3 f., 7.
- Onifirth* paa Hjalmland, 57 369.
- Onsager*, i Voldborg Herred paa Sjælland, 60 68 f., 77, 88.
- Onsild*, Herred i Ommer Syssel, 49 334. — Landsby i Jylland, 42-43 267.

- Onsved*, Landsby i Horns Herred, 55 23, 29, 122, 152, 203 f., 206, 56 8.
- Ooryphas Niketas*, Overbefalingsmand i Constantinopel [865], 53 218 f.
- Ophusum*, Landsby i Nordfrisland, 51 182.
- Oplandene*, norsk Landskab, 36-37 63, 84, 46 51 f., 57, 50 299 f., 304, 308, 62 33, 39 f.
- Oppe Sundby*, Sogn i Nordsjælland, 38-39 342, 51 237.
- Orderupgaard* paa Sjælland, 47 258.
- Ording*, Sogn i Eidersted, 49 354, 51 201, 203, 211.
- Ordonno*, Konge i Asturien og Leon (860), 36-37 23.
- Ordulf*, Hertug af Saxen, 38-39 13, 17.
- Ore*, Sogn paa Fyen, 53 70. — *gaard*, Herregaard paa Fyen, 53 62 f., 66, 69 f., 72, 78.
- Orfer*, Sogn paa Mainland (Orknøerne), 52 89 f., 91 f.
- Orkedalen* i Norge, 36-37 78, 46 29, 50, 53.
- Orkhill*, Gaard paa Mainland, 52 92.
- Orknøerne*, Navn og geografiske Oplysninger, 52 44-103, 57 308-81. — den nordiske Befolkning, 38-39 215 f., 62 3-23. — det norske Herredømme, 36-37 4, 8 f., 46, 87, 97, 38-39 139, 42-43 280, 46 173 f. — Vikingetog herfra, 38-39 139, 62 108. — Pantsættelse til Skotland, 46 183, 62 3. — skotske Lehnsmænd, 62 18 f. — Aktstykker om Norges Gjenløsningsret, 62 20 f. — Retsinstitutioner, 38-39 216, 62 7 f.
- Orlez*, By i Finland, 58 33, 60 24.
- Orm*, Eilifson, norsk Jarl, 46 172, 189 f. — Gamalson, Høvding i England, 36-37 290. — Kodransøn, islandsk Bonde [1000], 62 27. — Snorre Sturlasøns Stifsøn, 61 45, 52 f. — Thorgilsson, norsk Bonde, 44-45 162, 191.
- Ornholmen*, paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 164, 46 157, 49 149.
- Orpheus*, tracisk Digter, 40-41 265, 283, 307.
- Orry*, Konge paa Man, 38-39 218.
- Osantrix*, Konge i Sverige, 50 332.
- Osbertus Clarentius*, Prior i Westminster, 52 3.
- Osebro*, Landsby i Nordsjælland, 51 221, 252.
- Osfrid*, tre Mænd af dette Navn som danske Befuldmægtigede 811, 59 146, 149 f. — angelsaxisk Kongesøn [633], 54 9.
- Osgod*, angelsaxisk Hirdmand, 52 289, 294.
- Osketil*, dansk Konge [870], 59 143.
- Oslac* og *Oslaf*, angelsaxiske Kongesønner, 36-37 303, 312.

- Oslo*, By i Norge, Oprindelse, 61 41. — Mariekirken, 47 146, 53 26. — Geistlighed, 47 174, 176, 56 127 f. — Møder: [1319], 47 178; [1323], 46 207; [1529], 53 26, 54. — Slag: [1161], 40-41 311, 46 185, 198; [1240], 61 62. — Stift, 36-37 65 f., 69, 46 56, 50 289 f.
- Osmondwall*, Bugt paa Orknøerne, 57 310.
- Ósréd*, Konge i Northumberland [716], 48 257.
- Osrik*, Konge i Deira [† 634], 36-37 304, 48 257, 54 10.
- Ossian*, skotsk Barde, 40-41 313 f., 51 106.
- Ossolinski*, Joseph Maximilian, polsk Greve, 58 251.
- Ostangeln*, Landskab i England, 36-37 303, 52 305, 54 5, 59 148.
- Osten*, Hans, Proviantskriver, 55 221, 224.
- Ostenfeld*, Sogn i Nordfrisland, 49 347.
- Ostenfeldt*, Chr., Strandinspektør, 56 88.
- Oster-Hever*, Sogn i Nordfrisland, 49 354, 51 199, 211, 214.
- Ostfriesland*, 36-37 170, 42-43 173, 53 26.
- Ostmanner*, Nordboerne i Irland, 36-37 5, 7, 54 109, 192, 195.
- Ostr*, Ø i Snorre Edda = Østersøen ved Bergen, 46 366.
- Ostrith*, angelsaxisk Kongedatter, 54 22, 86 f.
- Ostrogotha*, Gothernes Konge, 44-45 290.
- Ostrozna* (Oster Ozne), Egn i Nordtyskland, 36-37 233, 38-39 68, 96.
- Osvald*, Erkebiskop i York (960-92), 53 3, 14.
— Konge i Northumberland [634-42], Barndom, 36-37 303, 54 10, 26. — Giftermaal, 54 12, 19, 79. — Christendommens Indførelse, 54 11, 19, 21. — Erobringer, 36-37 298, 305, 332, 54 12. — Fald 642, 36-37 305, 54 12 f., 76 f. — Relikvier, 54 13 f. — Mirakler, 54 14. — Historie, 54 15 f., se Sagregistret: Sagaer.
- Osvin*, Konge i Northumberland [† 670], 36-37 303 f., 305 f., 314, 54 13, 78, 86 f.
- Osvudu*, angelsaxisk Kongesøn, 36-37 303.
- Osvulf*, Konge i Northumberland [759], 48 257.
- Oswalda*, Ø i Nordfrisland, 51 183 f., 188 f., 208.
- Othere*, i Beowulfs Drapa, 58 6.
- Otmar*, vendisk Høvding [1171], 36-37 225, 38-39 87.
- Ottar*, en Helgelænder, hans og Ulfsteens Reiseberetning, 47 345, 350 f., 48 234, 270, 326, 331, 54 102, 106, 109, 212, 60 337, 339, 342 f., 61 8 f., 62 32, 40 f., 71, 74 f. — Svarte, islandsk Skjald, 61 148, 63 403 f. — Balle, norsk Høvding, 46 194. — Vendilkraaka, Konge i Upsala, 50 303, 314, 328, 332 f.

- Otto* I, tysk Keiser, 38-39 6, 53 267, 269, 286, 61 326 f., 332. — II, tysk Keiser, Tog mod Danmark, 36-37 97, 100, 42-43 282, 284 f., 306 f., 59 64 f., 78, 83 f., 61 322, 324, 337 f., 356. — III, tysk Keiser, 36-37 97, 38-39 126, 53 295. — IV, tysk Keiser, 36-37 207, 53 183. — Junker, Chr. II's Søn, 60 378. — Biskop af Bamberg [1124], 38-39 28. — Hertug af Schwaben [† 982], 42-43 47-50. — Hertug af Meran [1214], 47 224. — Hertug af Brunsvig [1043], 38-39 18, 52 124, 126, 129. — Madssøn, norsk Ridder [1490], 46 93 f.
- Otzen*, H. J., Inspecteur paa Jægerspris, 56 258 f.
- Ouelacker*, Everhard, tysk Anfører [1534], 53 65, 86, 95.
- Ounartok*, Ø i Sydgrønland, nordiske Ruiner, 36-37 125 f., 38-39 227 f.
- Ourebygaard* (Orebygaard), Herregaard paa Lolland, 38-39 278, 339 f.
- Ours*, Ø i Horns Herred, 55 5, 24 f., 27 f., 69 f., 79, 91, 124, 203, 56 111, 148, 322.
- Outskerries* (Auskerries), Ø i Hjøltland, 57 341, 354, 366.
- Outzen*, Præst i Slesvig, hans Skrift: „Alterthümer Schleswigs und des Danewerks“, 59 4-315 pas.
- Ove*, Sogn i Nørrejylland, 47 98.
- Overbjerg*, Landsby i Horns Herred, 55 17, 25, 35, 69, 71, 204, 56 63, 164.
- Overmarfleh*, undergaaet Sogn i Nordfrisland, 50 194, 196, 210.
- Oversø*, Sogn i Slesvig, 49 350.
- Ovid*, romersk Digter, 48 6, 8, 12, 50 10, 70 f., 61 197.
- Oviedo*, By i Asturien, 36-37 29.
- Ovingasak*, Ø i Grønland, 38-39 250.
- Owine*, angelsaxisk Hirdmand, 52 289, 294.
- Oxe*, Bemærkninger om Familien, 51 224. — Anna, Peder Oxes Datter, 51 223, 321. — Johan, Ridder og Rigsraad [† 1491], Forlehninger, 38-39 306, 51 227 f., 229, 310, 323. — Dronning Dorotheas Hofmester, 51 230 f., 324. — Deltagelse i offentlige Forhandlinger under Chr. I, 51 324. — Ægteskaber, 38-39 339, 51 228, 230 f., 323 f., 55 45. — Gaver til Esrom, 38-39 262, 51 230, 324. — Johan, til Nielstrup [† 1534], 51 331, 53 86 f., 55 45, 94. — Oluf, Lehnsmand paa Søborg [1493], 38-39 339, 51 232, 235, 319, 325, 327 f., 329 f., 331 f. — Peder, Rigsraad, Eier af Asserbo og Lehnsmand [1420], 51 224 f., 226, 269, 318 f., 321. — Peder, Rigshofmester, 51 331, 53

- 62, 55 63. — Torben, Slotsherre paa Kjøbenhavns Slot
[† 1517], 51 331.
Oxenholm, Ø i Roskildefjord, 53 7, 56 110.
Oxenvad, Sogn i Slesvig, 49 353.
Oxøerne i Flensborg Fjord, 49 340, 350.
Oxie Herred i Skaane, 54 339 f., 56 332.
Oxna, en af Shetlandsøerne, 57 342, 351, 354.

P.

- Paasche*, J. B., Forpagter paa Jægerspris [1732], 56 95,
99 f., 103 f., 106 f.
Padeborg, Herregaard i Sydsjælland, 51 307.
Padeleck, Sogn i Eiderstedt, 49 348, 51 198.
Palermo, Stad paa Sicilien, 44-45 250, 254, 258 f., 57 32.
Paling (Pallig), dansk Høvding [1002], 52 287.
Palkstrædet ved Ceylon, 57 121, 138, 140 f.
Páll Suri, norsk Lehnsmænd, 44-45 148, 166 f., 191.
Palladius, Petrus, Biskop i Sjælland [1555], 55 65, 56
205 f., 323.
Pallas, en Kongesøn (i Breta søgur), 48 110 f.
Palnatoke, fynsk Høvding, Vikingetog, 38-39 7, 9, 52 286. —
Anlæg af Jomsborg, 38-39 5, 9, 59 196, 196. — Jarl i
Bretland, 52 286, 59 195. — Gravøllet efter Harald
Blaatand, 52 287, 61 263.
Palne, Præst i Volby [1329], 46 322.
Palner, Palnatokes Søn, 52 286.
Palæstina, Valfarter dertil, 36-37 41, 45, 47 f., 44-45 237, 51 119.
Paløre, øst for Slesvig, Voldene her, 59 5, 123 f.
Pannonien, romersk Provinds, 53 228, 230.
Pant, Oluf, Decanus i Roskilde, 55 15 f.
Panum, Landsby paa Sild, 51 180, 208.
Papa, tre Øer i Hjaltland, 46 94, 52 56, 57 342, 349 f., 354, 356.
Pape, Margrethe, Frederik III's Frille, 56 212.
Papey, ved Island, 42-43 360, 52 54. — to af Orknøerne,
46 173, 52 49, 52 f., 54, 64, 67 f., 69, 57 313, 337.
Papflagonien, Landskab i Lilleasien, 44-45 235, 53 219.
Papilia, Gaard paa Hjaltland, 52 56, 57 377.
Pappenheim, Alexander v., til Snedingegaard [† 1631], 55
93. — Borchard v., Lehnsmænd paa Abrahamstrup
[† 1590], 55 68, 80, 82 f., 87, 93 f., 98. — Jost Fred. v., til
Søholt (16de Aarh.), 55 93. — Jørgen v., tydsk Raads-
herre, 55 81.

- Papula* (Paplay), District paa Hrossey (Orknøerne), 46 174, 52 58 f., 102, 57 313.
- Papyle*, Sted paa Island, 42-43 360, 52 54, 58.
- Paracelsus*, Theophrastus, Astrolog [1493], 40-41 301, 318.
- Paradishulen* paa Island, 59 192.
- Parez*, Sted paa Rygen, 36-37 218, 38-39 66.
- Paris*, Erobring af Normannerne, 36-37 28. — Bibliotheker, 50 85, 88, 102, 104, 57 33, 35, 38, 46. — Universitetet, danske og islandske Studerende, 38-39 39, 40-41 316 f., 60 64, 61 39, 63. — asiatiske Selskab, 57 19, 69.
- Pariis*, Boz, Henning og Jens, Væbnere [1395, 1497], 38-39 348, 361.
- Parsberg*, Anna Cathrine, 55 174, 214. — Christopher, Lehnsmænd paa Roskildegård [1595], 55 108. — Else, Laur. Ulfelds Hustru, 55 174, 214, 224 f., 243. — Enevold, Amtmand paa Abrahamstrup [1665], 55 174, 214 f., 218 f., 226, 245 f., 280. — Stiftamtmand i Aalborg 1672, 55 230, 236. — Oluf, til Jernit [† 1653], 55 218. — Verner, Hovedsmand paa Holbek [1462], 51 323, 53 88, 55 23 f.
- Paschedach*, en Fribytter [1382], 51 314.
- Paskal* II, Pave, 38-39 229.
- Paterno*, Stad paa Sicilien, 44-45 254.
- Patreck*, Biskop paa Syderøerne, 36-37 4.
- Paul* I, Jarl paa Orknøerne, 46 173, 177, 193 f., 216. — II, Jarl paa Orknøerne [† 1137], 46 174 f., 216, 52 63 f., 70, 78, 94, 57 322 f. — Biskop [988], 53 294 f. — Bjørnsen, islandsk Lærd [† 1706], 53 323. — Einarson, Lagmand i Oslo [1318], 47 177. — Eriksøn, Mærkesmand [1318], 47 177. — Flida, norsk Lendermand, 46 193, 201, 215. — Gudbrandsøn, Biskop paa Island [† 1622], 53 325. — Jonsøn, Biskop i Skalholt [1195], 46 331. — Jonsøn, Biskop paa Island [1211], 46 215, 61 39, 223. — Madsen, Biskop i Sjælland [1573], 53 325. — Skoftesøn, norsk Høvding 46 193, 200, 215. — Sølvasøn, Præst paa Reykholt [1175], 61 42 f. — Warnefrid (Diaconus), italiensk Historieskriver, 36-37 22, 48 247, 315, 317.
- Paulinus*, Erkebiskop i York [625], 54 9.
- Paulli*, J. R., Justitssecretair, Beskrivelse af det første Guldhorn [1735], 53 143 f., 149 f., 151, 170, 185, 192, 55 358 f., 368 f.
- Paulsen*, Gunnarr, islandsk Forfatter, 53 326.
- Pax*, Mogens, Lehnsmænd paa Roskildegård [1623], 55 133.
- Peder*, Biskop i Roskilde [1275], 38-39 296. — dansk Høvding [1136], 38-39 30. — Anderssøn, Abbed i Esrom [1485], 51 325 f., 335 f. — Bernidsen, Provst i

- Assens [1526], 53 22. — Bodildsøn, Stifter af Nestved Kloster [1135], 47 314 f., 323. — Bosøn, Herredsfoged i Horns Herred [1560], 55 23 f., 26 f. — Claussøn, Oversætter af islandske Sagaer, 36-37 73 f., 44-45 149 f., 186 f., 46 196, 207, 330, 50 295, 52 48 f., 57 309, 341 61 262. — Elif-søn, dansk Høvding [1164], 38-39 64. — Esbernssøn, Borger i Søborg [1446], 51 322. — Gødesøn, Ridder [1315], Skjøde fra ham (det ældste danske Diplom), 46 321 f. — Hansen, Møller i Assens [1518], 53 6, 68. — Hanssøn, Borger i Søborg [1490], 51 326 f. — Hanssøn, Borgermester i Helsingør [1492], 51 329. — Henningsøn, Præst i Kyndby [1468], 55 30. — Jensen, Prior i Viborg [1525], 47 92, 95, 112 f., 114. — Jenssøn, Biskop i Roskilde [1407], 38-39 298, 40-41 134. — Jenssøn, Lehnsmand paa Abrahamstrup [1428], 55 19 f., 23 f., 26, 35. — Lauritsen, Bonde i Flemløse [1520], 53 9 f., 17. — Madsen, Bonde i Lundager [1518], 53 6, 9 f., 17, 22 f. — Mortensen, Foged paa Abrahamstrup [1518], 55 43, 50 f., 55 f. — Nielssøn Høsel, Erik Menveds Drost, 38-39 284, 51 295. — Pedersøn, Borgermester i Søborg [1423], 51 320 f. — Simonsøn, Præst ved Bergen [1580], 57 379. — Skriver, Eske Bildes Svend, 53 61. — Sune-søn, Biskop i Roskilde [13de Aarh.], 42-43 8. — Thenja, Deltager i Vendertogene [1159], 38-39 42 f. — Thorstensøn, dansk Høvding [1170], 38-39 82, 91, 47 287, 51 280. — Todde, Deltager i Vendertogene, 38-39 83. — se Peter.
- Pedersen*, Christoffer, Ridefoged [1675], 55 242, 243 f., 56 18, 26. — Erlend, Degn i Draaby, 56 51, 69. — Geble, Rector i Bergen, senere Biskop (16de Aarh.), 53 323. — Jens, Foged paa Abrahamstrup (17de Aarh.), 55 218 f. — Ole, Amtsskriver i Roskilde [1702], 56 51. — Peder, Færgemand, 59 9, 18, 22, 27, 44, 56, 64. — Peder, Borgermester i København [1660], 55 198. — Søren, Vissingkloster, Ridefoged paa Jægerspris [1682], 56 17 f., 23 f., 26 f., 32, 36, 39 f., 43, 47, 49, 54 f., 63 f., 67, 72, 327.
- Pedro*, Don, Statholder i Gallicien (c. 860), 36-37 28.
- Peene*, Flod i Pommern, 36-37 182, 210, 226, 236 f., 38-39 60, 63, 94, 96, 101.
- Pelworm* se Pilworm.
- Penda*, Konge af Mercia [633], 36-37 304 f., 313 f., 54 9, 13 f.
- Pentz*, Joachim Frederik, til Selsø [1668], 55 217.
- Per*, Dideriksen, Kannik i Roskilde [1508], 47 141. — Skriver, Raadmand i Odense [1521], 53 18.

Perceval, fransk Helt, 51 134, 137, 151.

Percy, fransk Biskop, 51 114.

Perejaslavl, Stad i Rusland, 53 233, 255.

Perevoloka, Landet mellem Volga og Don, 57 163, 165.

Permier (Bjarmer), finsk Stamme, 58 31, 35, 60 24, 61 370 f.

Perser, 57 42, 44, 55, 75, 89.

Persien, 36-37 59, 40-41 264, 46 106 f., 57 9, 36, 59, 63.

Persis, Provinds i Persien, 42-43 363, 365 f.

Persiske Hav, 57 15, 27, 34, 41, 51, 58, 72, 108, 114, 129 f.

Pert, Næs paa Rygen, 36-37 215.

Perth, By i Skotland, Fred her 1266, 57 371.

Perus (Piers), skotsk Ridder, 46 340.

Peter, Apostlen, 54 26 f. — Erkebiskop i Lund [† 1355], 54 337. — islandsk Biskop [1394], 54 17. — Biskop i Viborg [1298], 60 149 f., 152. — normannisk Høvding [1043], 44-45 241. — Hertug Skules Søn, 46 195. — Lagmand i Viken [1294], 47 175. — Bulgarernes Fyrste [927], 53 247, 271 f., 275, 291. — Byrdarsvend, norsk Høvding, 46 191 f., 216. — Eriksøn, norsk Cantsler [1361], 60 359. — Hansen, Byfoged i Malmø [1529], 47 169. — af Husestad, Erkebiskop i Throndhjem [1224], 46 192, 216. — Paulsøn paa Giske, norsk Lendermand [† 1254], 46 301. — af Turra, Borger i Bisignano, 44-45 246.

Peter Haysens Capel, i Nordfrisland, 51 191, 210.

Sct. Peters Kirke i Utholm (Nordfrisland), 51 202 f., 211.

Petersen, N. M., Professor: „Udsigt over de ældste Toge fra Norden til Irland“, 36-37 1-17. — „Udsigt over den norske Dronning Gunhilds Levnet“, 36-37 80-104, 42-43 262-326. — „De Danskes Toge til Venden“, 36-37 177-243, 38-39 3-110, 53 163. — „Bemærkninger om Versearten og Ordningen af Stropherne i Völuspá“, 40-41 52-95. — „Sprogkundskab i Norden“ 40-41 177-225. — „Et Brev til Oplysning om Ordet Gadelam“, 40-41 256-57. — „Dronning Dagmar“, 42-43 3-17. — „Om Behandlingen af Kjæmpeviserne“, 42-43 177-262. — „Den nordiske Oldtids Betydning for Nutiden“, 44-45 3-146. — „Det ældste danske Diplom fra Aar 1329“, 46 321-22. — „Bonde, Bryde og Adel“, 47 223-327. — „Bidrag til den oldnordiske Literaturs Historie“, 61 5-304. — Tydninger af Guldhornsindskriften, 53 161, 55 365. — Tydninger af de slesvigske Runestene, 59 134, 153 f. — Nordens Mythologi, 60 251, 260, 273, 275, 285.

- Ulrich, Manuskript i Geheimearchivet om slesvigske Forhold, 59 7-314 pas.
- Peti*, Orknøernes ældste Beboere, 52 55, 57 315.
- Petlandsfjorden* mellem Skotland og Orknøerne, 46 171, 52 48, 51, 73, 78, 101, 57 314 f., 61 112.
- Petlandssker*, en af Orknøerne, 52 49, 63, 57 314 f.
- Petostris*, ægyptisk Astrolog, 40-41 272, 285, 292.
- Petrarca*, italiensk Digter, 44-45 67 f.
- Petronos*, Protospathar [834], 53 272.
- Petros*, græsk Anfører [969], 53 276.
- Petrus*, Cellensis, Abbed i Troyes [† 1187], 51 219. — Hinriksøn [1382], 55 13. — Olai, svensk Krønikeskriver, 42-43 6, 48 355, 51 292, 59 63. — Severin, Læge i Italien, 40-41 318. — de Apono, italiensk Læge og Astrolog i Middelalderen, 40-41 300. — de Dacia, dansk Lærd, 40-41 300, 317.
- Petschnegerne*, Folk i Sydrusland, Indvandring og Udbredelse, 53 228 f., 248 f., 57 106, 226 f. — Forhold til Russerne, 47 52 f., 65, 53 249, 252, 274, 276, 285, 293, 300. — Kampe mod Grækerne, 44-45 305, 311, 53 247, 253. — Forfatning, 53 249.
- Pettersen*, Hallgrim, islandsk Digter, 60 246.
- Pfaff*, J. W., Professor i Nürnberg, 40-41 303.
- Pflueg*, Andr. Fred., Major, Medlem af Landvæsencommissionen [1771], 56 152, 159, 169.
- Pharos*, Fyrtaarn ved Constantinopel, 53 250.
- Phavonæ*, efter Ptolemæus, Folk paa Scandia, 44-45 288, 290.
- Philemer*, Gothernes Konge, 50 319 f., 323 f., 332, 349 f.
- Philip*, Baglernes Konge (12te Aarh.), 46 207, 215, 330. — II, August, Konge af Frankrig [1193], 58 339, 352. — IV, den Smukke, Konge af Frankrig [1295], 58 352 f. — VI, Konge i Frankrig [1346], 58 349 f. — castiliansk Prinds [1257], 36-37 61. — svensk Jarl, 46 190, 214. — Landgreve af Hessen (16de Aarh.), 55 61.
- Philippa*, Erik af Pommerns Dronning, 60 366. — af Eberstein, 46 208.
- Philippopolis*, Stad i Bulgarien, 53 275.
- Philippus Arabs*, romersk Keiser, 44-45 290, 308, 53 209.
- Phiræsi* (hos Ptolemæus), Folk paa Scandia, 44-45 288 f., 290, 308, 53 209.
- Phoenicerne*, Reiser, 36-37 10, 19, 51 107. — Colonier i Norden, 54 93 f., 96, 101, 106, 111 f., 115 f.
- Photios*, Patriarch i Constantinopel [858], 53 217, 219 f., 224 f.

- Pia*, Kong Osvalds Dronning, 54 19 f., 32 f.
- Pico de Mirandola*, italiensk Fyrste (15de Aarh.), 40-41 301.
- Pictet*, Folk i Skotland, 36-37 297, 303, 305, 313, 329 f., 335, 57 317.
- Pilworm* (Pelvorm), Herred i Nordfrisland, 49 355, 51 174 f., 192 f., 207.
- Pingel*, C.: „Antiquariske Efterretninger fra Grønland“, 36-37 122-41, 38-39 219-61, 42-43 326-47.
- Pinning*, en Fribytter [1485], 46 93. — Diderik, norsk Væbner [1490], 46 93.
- Pinsk*, Provinds i Rusland, 47 21 f.
- Plawenitze*, Flod i Pommern, 36-37 211.
- Plazmynni* = Svinemünde, 36-37 238, 241, 38-39 89.
- Plesse*, Johan v. [1340], 60 381.
- Plessen*, Carl, Overkammerherre [1721], 56 80. — Chr. Ludvig, Finantsdirecteur [1732], 56 87, 90, 92. — Vict. Chr., Geheimeraad, Amtmand paa Jægerspris [1759], 56 48, 63, 102, 138 f., 143 f., 151.
- Plinius*, romersk Forfatter, 47 349, 48 246, 264, 320 f., 52 44 f., 267, 54 98 f., 139 f.
- Plov*, flere Geistlige af dette Navn, 60 225.
- Plovstrup*, Herregaard ved Ribe, 60 217-26 = Plovssyssel, 60 222.
- Pløyen*, C., Amtmand: „Færøiske Trylleformularer“, 46 347-58.
- Plüschkow*, adelig Slægt, 55 119, 126.
- Pløn*, By i Vagrien, 36-37 196, 204, 38-39 18 f., 56 198.
- Podebusk*, rygisk Fyrsteslægt, 38-39 269 f., 271. — Henning, Rigsraad og Ridder, Rigsforstander [1350], 38-39 270, 40-41 132, 51 311 f., 313, 317. — Henrik, Landcommissair [1649], 55 175. — Predbjørn, Høvedsmand paa Søborg [1419], 38-39 270, 51 317 f. — Theus (Tetz) og Valdemar, Biskopper i Odense [1377, 1392], 38-39 270, 51 317. — Fru Vibeke, 53 88.
- Poel*, Ø ved Wismar Fjord, 38-39 54.
- Pogwisch*, Hans, til Danasbo (17de Aarh.), 55 174. — Otto, Lehnsmand paa Frederiksborg og Abrahamstrup [† 1684], 55 174 f., 180, 183, 189 f., 192, 197, 200, 220 f. — Wulff [1528], 47 154.
- Poitiers*, Herre af, fransk Prinds, 58 359, 361 f., 363, 365 f.
- Pokjola*, i Kalevala, rimeligvis ved Ladogas Kyst, 61 367 f., 370, 372 f.
- Pola provincia* i Obotriternes Land, 36-37 207.
- Polaber*, en vendisk Stamme i Lauenburg, 36-37 206, 38-39 16.

- Polaregnene*, Amerikas, Nordboernes Opdagelsesreiser her, 40-41 32 f.
- Polen*, Befolkning, 36-37 182, 53 287. — Christendommen, 53 288. — Erobring af Pommern, 57 199. — Krig mod Rusland, 47 56, 64, 66. — Carl Gustavs Tog, 55 154. — Revolution 1791, 58 244 f., 246, 248 f. — Legation i Kjøbenhavn, 58 216-50.
- Poljæner* (Poler), slavisk Stamme, 36-37 182.
- Polota*, Flod i Rusland, 53 197.
- Polotschanerne*, slavisk Folk i Rusland, 53 197.
- Polower*, Folk i Rusland, 47 68 f., 71, 53 215.
- Polozk*, Stad i Rusland, 44-45 300, 302, 310, 47 50, 54, 71, 53 286.
- Polyeuchos*, Patriarch i Constantinopel [957], 53 268.
- Polæner*, slavisk Folk i Kiev, 44-45 302, 310, 53 195, 198, 200 f., 231, 253.
- Pomeraner*, en slavisk Stamme, 36-37 182, 38-39 28, 99.
- Pomeranorum lacus* = Stettinerhaff, 36-37 236, 38-39 79.
- Pommern*, Udstrækning og Inddeling, 36-37 234 f. — Befolkning, 36-37 182. — under Vendertogene, 38-39 97, 53 366. — Polens Herredømme, 57 199. — Slag 1565, 56 213. — Stednavne, 53 375, 377 f., 384 f.
- Pontoppidan*, Erik, Hofpræst (1698-1764), hans „Danske Atlas“, 36-37 108 f., 38-39 313 f., 51 342 f., 56 113, 116 f., 119, 220 f., 59 19, 34, 40, 220-322 pas., 61 326 f., 338. — Knud Eriksen, Præst i Kjøbenhavn [1656], 55 98.
- Pontus* (det sorte Hav), Beskrivelse hos Araberne, 57 16, 19, 27, 35, 42, 55, 57 f., 105, 109, 159, 162 f., 164, 167, 202.
- Popholt*, Landsby ved Slesvig, 61 322 f., 336 f., 340 f., 346 f.
- Popp*, Henrik, Forpagter paa Jægerspris [1841], 56 297, 299 f., 311 f.
- Poppenbüll*, Sogn i Eiderstedt, 49 354, 51 169, 199, 211, 214, 61 328.
- Poppo*, Biskop (10de Aarh.), 59 323 f., 61 323 f., 327 f., 343 f., 354.
- Por*, Havn paa Rygen, 36-37 219, 38-39 66.
- Forse*, Boe, Væbner [1388], 38-39 360 f. — Knud, Herre af Sønder-Halland [† 1330], 51 304 f., 54 335.
- Porsgrund*, By i Norge, 38-39 64.
- Posen* (Poznan), Provinds i Tydskland, 36-37 340, 53 390, 394, 55 295, 333, 58 252, 257.
- Posenitz*, Sogn paa Rygen, 36-37 218.
- Poul*, Helgesen, Lavmand i Bergen [1601], 44-45 157 f., 46 154.
- Poulo Condor* = Kuenlunbjærgene, 57 143, 149.

- Poulsen*, Overførster, 56 263.
- Povel*, Eliesen, Forfatter af den Skibyske Krønike, 47 91, 98, 138 f., 140, 55 62. — *Hansen*, Borgermester i Kjøbenhavn [1537], 53 94. — *Lassen*, Herredsfoged i Horns Herred [1468], 55 28 f., 35 f.
- Povelsen*, Fred., Gartner paa Jægerspris [1783], 56 184, 247 f., 250. — *Hans Chr.*, Gartner, 56 250 f., 270.
- Poznan* = Posen.
- Poysche*, Hans, Foged paa Aalholm [1471], 55 34.
- Prag*, Hovedstad i Bøhmen, 49 219, 55 132, 288, 56 199.
- Prenzlau*, Stad i Brandenburg, 53 379.
- Present*, Peter Nielsen, Provisor for Roskilde Nonnekloster [1401], 56 322.
- Preslav* (Johannopolis), Stad i Bulgarien, 53 273, 279, 284.
- Preussen*, en Del af Venden, 36-37 203, 57 212. — *Ravkysten*, 54 96, 98, 141. — *Politik* 1791, 58 218-50.
- Pribislav*, vendisk Fyrste, 38-39 28 f. — obotritisk Fyrste, Forhold til Henrik Løve [1160], 38-39 54 f., 57, 61 f. — Deltagere i Vendertogene [1168], 38-39 70, 89.
- Priestwoodside*, Sted i Skotland, 36-37 246.
- Prillwitz*, Landsby i Meklenburg-Strelitz, 36-37 223, 46 142, 55 306.
- Prinsigø*, Ø ved Norge, 46 31, 366 f.
- Prislav* (Prisklav), obotritisk Fyrste [1159], 38-39 50, 55 f., 57 f., 64, 90, 53 368. — vendisk Fredsmægler [1174], 38-39 94.
- Prokop*, byzantinsk Historieskriver (6te Aarh.), 40-41 163, 47 350, 48 233, 302 f., 313, 317, 53 200, 54 150, 62 37 f., 145.
- Proner*, Vig mellem Rygen og Pommern, 36-37 218.
- Propontis*, Øerne heri, 53 219.
- Prowenaw*, Landsby i Vagrien, 36-37 195.
- Præpositura* Barwithsyssel, Eidersted, major, in Ellumssyssel, in Strand, in Witha, Provstier i Bispedømmet Slesvig, 49 344-57.
- Præstebjerget*, Bakke paa Møen, 38-39 196.
- Przemisl Ottokar I*, Konge i Bøhmen [1198], 42-43 5 f., 47 219, 221 f., 223 f., 226.
- Ptolemæus*, Cl., græsk Geograf og Astronom, 40-41 262, 285, 291, 299, 338, 44-45 228 f., 308, 47 349 f., 48 264, 270, 314, 50 322, 52 45, 54 98, 139, 141, 57 6-143 pas. — *II*, Philadelphus, Konge i Ægypten, 40-41 272, 284.
- Putbus* (Pudbuzke), Herresæde paa Rygen, 38-39 271.
- Pudselykkegaard* (Putzæ) paa Langeland, 53 387 f., 389.
- Pusitz*, Landsby i Pommern, 53 389.

- Putgarten*, Landsby paa Rygen, 36-37 ²¹⁴.
Putlof, Landsby i Vagrien, 36-37 ⁹⁵.
Putsee, Landsby paa Femern, 53 ^{387, 389}.
Pyrenæerne (hos Araberne), 57 ^{66, 183, 190}.
Pyrenæiske Halvø, Skandinavernes Tog, 36-37 ^{19, 24, 41 f., 53}.
Pyritz, By i Pommern, 36-37 ^{239, 53 ²⁸⁶}.
Pütne, Landskab i Venden, 36-37 ²²³.
Pöskæ, Marquard, dansk Adelsmand [1502], 53 ³⁷¹.

Q.

- Qaf*, Fabelbjerg, 57 ^{31, 52, 57, 59}.
Qámrun, hos arabiske Geografer, en Ø i det sydlige Ocean, 57 ¹¹³.
Qaswin, By i Persien, 57 ⁵⁰.
Qatlu (Qaterlu), hos Araberne, rimeligvis Weichsel, 57 ^{200, 209 f.}.
Qomar, By paa Ceylon, 57 ^{102 f.}.
Qomor, Navn paa Maanebjergene og paa en Ø i det indiske Ocean, 57 ^{42, 112, 117 f.}.
Quant, Asmund, en Nordmand, 55 ⁴⁴.
Quanterness, Næs paa Mainland (Orknøerne), 52 ⁹⁷.
Quedlinburg, Stad i preussisk Saxen, 53 ²⁸⁶.
Quendale i Hjaltland, 57 ³⁷⁶.
Quenland, hos Adam af Bremen, Landet om den bottniske Bugt, 54 ^{184, 57 ¹⁸⁸}.
Quern, Sogn i Slesvig, 49 ³⁴⁹.
Quers, Sogn i Slesvig, 49 ³⁵².
Quist, Jep Povelsen, Gaardeier [1571], 55 ⁹¹.
Quistgaard, Forpagter paa Jægerspris [1796], 56 ^{190 f., 232, 237 f., 241 f., 252}.

R.

- Raabygdelaet*, Egn i Sydnorge, 36-37 ⁷¹.
Raageleie ved Kattegat, 40-41 ^{152 f.}.
Raapsted, Sogn i Slesvig, 49 ³⁵¹.
Rabanus (Hrabanus), Erkebiskop i Mainz [† 856], 44-45 ^{261, 263, 48 ^{284 f.}}.
Raben, Carl, Overhofmester ved Sorø Academi (1781-84), 56 ^{133, 169, 171, 181}.
Rackwick paa Vestrey (Orknøerne), 52 ^{65, 57 ³⁰⁹}.

Radbart, Konge i Gardarike, 44-45 297, 48 261, 53 199.

Radhi billah, Chalif (934-41), 42-43 77 f., 79.

Radimitscherne, slavisk Folk i Rusland, 53 198, 201, 227 f., 231, 287.

Radulf, dansk Deltager i Vendertogene, 38-39 35 f.

Rafarte, irsk Kongedatter, 36-37 4.

Rafn, en Islænder, 62 116 f.

— C. C.: „Amerikas Opdagelse af Skandinaverne i tiende Aarhundrede“, 40-41 3-37. — „Bemærkninger om en gammel Bygning i Newport paa Rhode Island, Nordboernes Vinland“, 40-41 37-51. — „Bemærkninger om et Gulddiadem med Runeindskrift“, 42-43 167-71. — (og J. Sigurdson) Oversættelse af: „Saga, Játvarðar Konúngs hins helga“, 52 3-43. — „Bemærkninger om en dansk Runesten fra det ellefte Aarhundrede, funden midt i London“, 52 271-301. — „Bemærkninger om Gorm den Gamles og Thyre Danabods Mindestene i Jellinge“, 52 301-19, jfr. 53 350, 358 f. — „De tvende ved Gallehus fundne Guldhorn“, 55 347-64. — „Guldhorn-Indskriftens Forklaring“, 55 364-81. — „Om Vaaben fra Nordens Bronzealder“, 56 331-65. — „De sydslesvigske Runestene“, 59 126-215.

— Heimreksfarer, islandsk Kjøbmand, 36-37 14, 32, 40-41 27. — Oddsøn, norsk Statholder paa Island, 40-41 34, 61 63. — Sveinbjørnsøn, islandsk Pilegrim, 36-37 50. — Thoraldsøn, Bonde fra Herjedalen, 44-45 168, 171, 191. — Önundsøn (Skáld Rafn), 61 142 f.

Rafnasill = Ramsele i Angermanland, 44-45 166, 168, 177.

Rafnode (Rafundum) = Ragundasokn i Jæmteland, 44-45 168 f., 170 f., 177 f., 46 36, 161.

Rafnsthorphæret (Rangstrup), Herred i Slesvig, 49 338, 341 f., 351.

Rafnækier (Ravnkjær Kirke) i Slesvig, 49 348, 360 f.

Ragala = la Rochelle, 57 192.

Ragna, Erlingsdatter, Bjarne Mardsøns Hustru, 46 203, 216. — Ormsdatter, Svein Sveinsøns Hustru, 46 189 f.

Ragnald, norsk Konge, 50 350.

Ragnar, Vikingehøvding [845], 62 87.

— Lodbrog, nordisk Konge, Levetid, 50 293, 54 187, 58 8 f., 61 275. — Rige, 36-37 74, 48 253, 54 184, 190. — Vikingetog, 38-39 198, 44-45 303, 48 255, 292, 53 207. — Slægt, 50 294, 310, 354, 358, 54 189, 59 207, 218, 60 6, 61 120. — Lodbrog d. yngre, 36-37 26, 55, 58 8 f.

- Ragnfred*, Erik Blodøxes Søn, 36-37 97, 99, 42-43 286.
Ragnfrid, Erlingsdatter, Hertug Skules Moder, 46 195. — Knudsdatter, Aslak Thordsøns Hustru, 46 209, 211.
Ragnhild, Harald Haarfagers Dronning, 36-37 80, 62 155 f. — Harald Haarfagers Moder, 51 140. — Erik Blodøxes Datter, 36-37 87. — norsk Kongedatter, 48 319. — Ebbe Skjalmsøns Hustru [† 1161], 40-41 105, 124, 46 304. — Erling Skjalgssøns Datter, Stammoder til Giskeætten, 46 191 f., 214. — forskellige norske Kvinder af dette Navn, 46 172, 175 f., 178, 185, 190, 193, 198, 200, 214 f.
Ragnwald, Jarl paa Møre, 36-37 4, 52 62, 72. — Konge paa Syderøerne [† 1228], 46 177, 185 f., 219. — Konge paa Syderøerne [† 1250], 46 187, 189. — Jarl paa Orknøerne [† 1158], 36-37 46 f., 46 174 f., 216, 52 63 f., 77 f., 57 373. — Brusesøn, Jarl paa Orknøerne [† 1046], 46 171, 52 67, 69 f., 57 324. — Erik Blodøxes Søn, 36-37 85, 96, 42-43 321. — norsk Kongesøn, 46 185. — den Gamle, svensk Høvding, 60 350. — Hallkellsøn, Baglerhøvding, 46 199. — Heiðumhærri, Halfdan Svartes Brodersøn, 42-43 288, 50 306. — Jonsøn, 46 198 f. — Lodinsøn, norsk Bonde, 62 114, 151 f., 175 f., 239. — Olafsøn, norsk Fylkeskonge, 36-37 70. — Rettelbene, Harald Haarfagers Søn, 36-37 82. — Sumarlidssøn, norsk Høvding, 46 186, 188.
Rahun, Bjærg paa Ceylon, 57 113, 115, 137.
Rainulf, normannisk Høvding [1043], 44-45 226, 228, 232 f., 234 f., 237, 241.
Rambaud, Troubadour [† 1173], 51 152.
Rameta, Stad paa Sicilien, 44-45 254.
Råmi, Rige i Indien, 57 144 f., 146.
Ramiro I, Konge i Asturien [842], 36-37 25. — III, Konge i Leon [969], 36-37 31.
Ramundeboda, Sted i Sverige, 54 132 f.
Ran, jydsk Sagnkonge, 40-41 149 f., 151.
Randbøl Hede i Jylland, 42-43 11, 56 159.
Randers, By i Jylland, 47 119, 55 136.
Randulf, Rasm. Env., Landsdommer paa Lolland [1665], 56 325 f.
Randver, Konge i Gardarike, 44-45 303, 48 260 f., 50 354, 53 199. — Ragnar Lodbrogs Bedstefader, 60 6.
Rane, Stig Hvides Morbroder, 47 313. — Olaf d. Helliges Fosterfader, 50 338. — Jonsøn [† 1294], 60 120.
Ranerige (Ránriki), Landskab i Norge, 36-37 78, 46 56.
Rangaa, Fjerdings paa Island, 49 170.

- Rangrid*, Hertug Skules Datter, 46 195, 215. — Datter af Guttorm paa Rein, 46 200.
- Rannveig*, Jon Arnesøns Hustru, 46 202.
- Rantum*, By paa Sild, 49 356, 51 169 f., 178 f.
- Rantzau*, Breide, Lehnsmænd paa Stege [1597], 55 108. — Daniel, dansk Feltherre, 56 210. — Godske, Befalingsmand paa Segeberg [1536, 1553, 1574], 53 69, 71 f., 73 f., 76, 79, 82, 114. — Heinrich, lærd holstensk Adelsmand (1526-99), 40-41 301, 321, 329 f., 51 162, 54 206 f. — Johan, Lehnsmænd paa Krogen [1524], 36-37 51, 38-39 307, 56 198, 210, 223, 233. — Kai, til Harritslevgaard (17de Aarh.), 55 136. — Peter, dansk Adelsmand [1557], 53 71, 73. — Sophie, Laurids Ulfelds Hustru, 55 214. — Tonnies, dansk Adelsmand [1577], 53 71, 74, 79.
- Ranundarfos* paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 166, 178, 46 161.
- Raoul*, Greve af Lory, 51 117.
- Rasch*, O. C., Regimentsskriver paa Kronborg [1735], 56 101, 170.
- Ras-el-ain*, Stad i Mesopotamien, 42-43 365.
- Rås-et-tharf*, rimeligvis Cap Finisterre, 57 190.
- Rask*, Rasm. Chr., dansk Sprogforsker, 36-37 196, 40-41 52 f., 181, 205, 213, 255, 44-45 65, 119 f., 128, 146, 47 331, 354, 48 218 f., 50 4, 52 44, 304, 310, 53 155, 344 f., 348, 54 139, 212, 230, 58 93, 59 229, 264, 60 215, 61 89, 98, 247, 63 395.
- Rasmussen*, Professor i orientalske Sprog, 57 21, 204, 212, 228. — Henrik, Herredsfoged [1666], 56 16. — Kall, Professor, 51 317, 321, 55 20 f. — Niels, Præst i Bjernede (1640-63), 40-41 136.
- Rathenborg*, Peter Horrebov, Herredsfoged [1802], 56 247, 257.
- Ratibor*, vendisk Fyrste, 38-39 12 f., 15 f., 40-41 154, 52 127. — vendisk Fyrste [1135], 38-39 29, 53 365.
- Ratzeburg*, By i Lauenburg, 36-37 195, 206, 38-39 17.
- Raudafjöll*, *Raudahamra*, *Raudsbek*, *Raudshellisfjall*, *Raudness*, *Raudukleif*, *Raudungr*, paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 160, 162, 164, 166, 168, 46 155 f., 49 141, 147.
- Raudarþing*, Sogn paa Hjaltland, 57 350, 357.
- Raufa*, Ø i Snorre Edda, 46 86.
- Rauma*, Elv i Norge, 46 29, 51, 54.
- Raumarike* se Romerige.
- Raumer*, Kystboer i Norge, 46 51, 54 f.
- Raunkilde* ved Jægerspris, 56 111, 174.
- Ravensberg*, Johan, Biskop i Roskilde [† 1513], 38-39 299.

- Ravnefloke*, Vilgerdsøn, en af Islands Opdagere, 57 373, 58 310, 61 12 f., 63 108.
- Ravnsborg*, Slot paa Lolland, 53 87, 55 34.
- Reading*, Slot i England, Slag 871, 59 148.
- Reafirth*, Fjord paa Orknøerne, 57 376 f.
- Redarier*, Hovedstammen af Lutitierne, 36-37 209, 223, 228, 233.
- Redebere*, Herman, hamborgsk Skipper [1393], 38-39 305.
- Redvald*, Konge i Ost-Angeln, 36-37 303.
- Redwertmanns* Capel i Nordfrisland (undergaaet), 51 191, 198, 210.
- Reedtz*, Frederik, Lehnsmænd paa Tryggevalde [1623], 55 133. — Peder, Rentemester [1654], 55 185, 217.
- Reff*, Hans, Biskop i Oslo [1535], 53 26, 56 f.
- Rega*, Flod i Pommern, 36-37 239.
- Regbur*, vendisk Høvding, 38-39 15, 40-41 154, 53 391.
- Reggio*, Stad i Calabrien, 44-45 235, 250 f., 253 f.
- Reginfred*, Konge i Jylland, 54 190.
- Reginward*, Erkebiskop i Bremen [† 917], 58 326.
- Reibell*, Skovrider paa Abrahamstrup [1645], 55 159, 208.
- Reid*, Biskop paa Orknøerne, 52 94.
- Reidar Sendemand*, Baglerhøvding, 46 200.
- Reideaaen* i Sydslesvig, 59 7, 16 f., 26 f., 33, 334.
- Reidgotaland*, det sydlige Jylland, 36-37 181. — ikke Venden, 38-39 3. — Grændse mod Huneland, 42-43 170. — modsat Eygotaland, 46 280, 47 344, 350, 48 246, 252 f. — Landet Syd for Østersøen, 48 328. — Jylland og Preussen, 54 143.
- Rein*, Gaard i Norge, 46 194 f., 215.
- Reinaud*, fransk Geograf, 57 4-223 pas.
- Reinfeld*, Sted i Holsten, 53 49.
- Reinistad*, Kloster paa Island, 49 209.
- Reinsø*, rimeligvis Ransø i Vermeland, 44-45 160, 162 f., 173, 46 156.
- Reitzenstein*, Wulf V., Overhofmester ved Sorø Academi [1765-81], 56 133, 180 f.
- Rekavik* (Rackwick), paa Orknøerne, 52 65, 57 309.
- Rekenitz*, Flod i Pommern, 36-37 211, 222 f., 226.
- Rembert*, Erkebiskop i Bremen, 44-45 306, 50 292, 54 164 f., 169, 171, 176, 186.
- Rendal*, Sogn paa Mainland (Orknøerne), 52 80 f.
- Rendsborg*, By i Holsten, 49 343 f., 345, 51 234, 53 115 f., 59 39.
- Rentoft*, undergaaet Sogn i Nordfrisland, 51 181 f., 208.

- Repp*, Thorl. Gudm., Bibliothekar i Edinburg, Tydning af forskellige Runeindskrifter, 36-37 249 f., 46 323, 52 297 f., 53 350 f. — Oversættelse af Osvalds Saga, 54 25-91.
- Reppin*, Sogn paa Rygen, 53 272.
- Reppisnæs*, Gaard paa Vestrey (Orknøerne), 52 64 f.
- Rereg*, ældste Navn paa Meklenburg, 36-37 206, 38-39 5.
- Rerich*, en By, maaske Lübeck, 59 14, 214, 294, 62 76.
- Resen*, Hans, Biskop i Sjælland, 53 349. — Peder, Præsident i Kjøbenhavn (1625-88), 56 220.
- Reslandek* (hos Araberne), nordligste Ø, rimeligvis Island, 57 187.
- Rethra*, By i Venden, 36-37 191, 194, 223, 38-39 17, 46 142, 53 154, 172.
- Reudigni*, gothisk Folk, 48 270 f., 54 140.
- Reuss*, Greve, Overhofmester ved Sorø (1747-54), 56 133.
- Reval*, By i Estland, 51 288, 57 231.
- Reventlov*, Anna Sophie [1721], 56 79. — Conrad, Overjægermester [1681], 55 235, 56 18 f., 42, 47. — Chr. D., Statsminister [1807], 56 252 f., 254, 328.
- Reykholt*, Snorre Sturlasons Gaard, 61 43 f., 45, 232.
- Reykjadal* paa Island, 52 283.
- Reykjavik*, Hovedby paa Island, 58 310, 61 16.
- Reynestad*, Kloster paa Island, 61 61.
- Rhinen*, germanske Folk her, 44-45 287, 48 304, 51 204, 55 377. — phønisciske Colonier, 54 97 f. — Romernes Seire, 54 110.
- Rhode Island*, Stat i Nordamerika, 40-41 22 f., 37 f., 42.
- Rhos*, Benævnelse paa Svenskerne, 53 214 f.
- Ribbunger*, norsk Parti, 46 192.
- Ribe*, 42-43 11, 189, 226, 47 128, 49 337, 339 f., 53 141, 168, 364, 60 128, 130 f., 135, 155 f., 220, 225, 379. — Domkirke, 49 339, 54 320 f., 322, 336, 58 328. — Stift, 49 334 f., 343, 355, 51 302, 53 150, 160, 58 328. — Riberhus, 42-43 10, 60 368.
- Ribenitz*, Flod i Nordtydskland, 36-37 229 f.
- Riber*, Hans, Borgermester i Horsens [1606], 56 202. — Jens, Biskop paa Færøerne [1552], 54 233. — Thomas, Kannik [1547], 54 209 f.
- Rico*, Biskop i Slesvig og Roskilde [† 1143], 59 254.
- Richard I*, Løvehjerte, Konge i England, 51 122 f., 58 339, 352. — II, Konge i England, 47 218. — sans-peur, Hertug af Normandiet, 36-37 30, 51 103, 116 f., 118, 139, 142, 52 10. — II, Hertug af Normandiet, 44-45 223, 226, 233, 51 118. — normannisk Høvding, 44-45 241.

- Richardsen*, Præst i Draaby [† 1664], 55 193, 56 15.
Richelsbüll, Sogn i Nordfrisland, 49 356, 51 182, 202.
Richter, Justitsraad, 56 295, 300, 303 f., 306.
Riepe, undergaaet Sogn i Nordfrisland, 51 195.
Ries Herred i Slesvig, 49 340, 351 f.
Rif (Rifa, Rifue), Gaard i Norge, 44-45 143, 164 f., 46 157.
Rig, mythisk Konge, 48 295, 54 96, 100.
Rimbart, Erkebiskop i Bremen [† 888], 58 323, 326, 328, 59 220.
Rims, Ø ved Pommern, 36-37 221.
Rinansey (Ronaldsey), blandt Orknøerne, 52 49 f., 53, 57 f., 63 f., 70, 78, 57 310 f.
Ring, Konge i Sverige, 50 328, 58 329.
Ringerige, norsk Landskab, 46 27, 51.
Ringsfjord i Norge, Slag her, 36-37 35, 41.
Ringsted paa Sjælland, 38-39 42, 47 255, 317, 51 287, 304, 53 88, 59 196. — Kongegrave, 36-37 60 f., 42-43 6, 11, 14, 47 221, 54 320, 336.
Risafall, Sted i Britannien, 48 140 f.
Risberg ved Solør, nær den svenske Grændse, 44-45 168, 172, 46 160.
Riseby, Sogn i Swansen, 49 344.
Rist, Ø i Snorre Edda = Ristø paa Søndmør, 46 86, 91.
Risum, Kirke i Nordfrisland, 49 356, 51 188 f., 208. — *moor*, 49 356, 51 168, 175, 182 f.
Roaner, et vendisk Folk, 38-39 12.
Rober, Claus, Geistlig i Viborg paa Reformationstiden, 47 98 f.
Robert I, Bruce, Konge i Skotland [1312], 36-37 245, 46 179, 188. — II og III, Konger i Skotland, 46 182. — *courte-heuse*, Hertug af Normandiet, 51 122, 131. — *le diable*, Hertug af Normandiet [† 1035], 44-45 287, 51 103, 118 f., 140, 52 10. — Konge i Neapel, 50 95. — *Viscard*, Hertug af Apulien, 44-45 228 f., 234, 243, 245 f., 248 f., 253 f., 255 f., 257, 259, 52 43. — *Gifart* og *R.* af *Grentemesnil*, normanniske Høvdinge, 44-45 228 f. — Hertug af Bar [1364], 58 345. — *d'oultre-l'eaue*, fransk Raadsherre [1359], 58 358 f. — *Abbed*, Oversætter af romantiske Sagaer, 50 87 f., 90 f., 51 143, 157, 61 303. — *Mannynge de Brunne*, Forfatter af den engelske *Runekrønne*, 51 155 f.
Rocæ, rimeligvis Russerne, 44-45 297, 309.
Rodekerchen, undergaaet Sogn i Nordfrisland, 51 197, 210.
Rodena, maaske Søen Rögden i Vermeland, 44-45 160, 162, 178, 46 156, 49 147.
Rodenæs, Sogn i Slesvig, 49 356, 51 181 f.

- Roderik af Toledo*, spansk Historieskriver (13de Aarh.), 36-37 28, 50 316, 319 f., 323 f.
- Rodnebro* i Skaane, Slag 1436, 51 225.
- Rodulf*, nordisk Kæmpe, 36-37 21, 47 343, 54 145.
- Roed*, Thord, Væbner [1534], 53 34 f., 55 f.
- Roepstorff*, Fr. Chr., Geheimeraad [1805], 56 252, 254 f., 258, 264, 266 f., 274.
- Roersdam*, Mose ved Odense, en hellig Kilde her, 42-43 276.
- Rogaland*, norsk Landskab, 42-43 272, 62 73.
- Roger*, Konge paa Sicilien, 44-45 218, 244, 51 148. — II, Konge af Sicilien, 57 32 f. — den Gavnild, normannisk Høvding i Syditalien, 44-45 228, 234, 248-59. — Munk [1183], 51 219. — Biskop af Sct. Andrews, 46 218.
- Rogers*, Daniel, engelsk Gesandt i Danmark, 54 207.
- Rohitaka*, Slot paa Grændsen af Multan, 57 87.
- Roland*, fransk Helt, Digt om ham, 44-45 238, 51 119 f., 123 f., 126 f., 143, 53 188.
- Roland*, Landsby i Nordsjælland, 51 250, 252.
- Rolf*, normannisk Høvding, 44-45 226, 241. — Ganger, første Hertug af Normandiet, 44-45 218, 51 115 f., 129, 142. — Krake, Leirekonge, 48 249, 252, 293, 307, 310 f. — fra Skalmarnæs, en Islænder, 61 193.
- Rollaug*, norsk Jarl, 60 347 f.
- Rom*, Valfarter hertil, 36-37 51, 44-45 229, 46 193, 208, 51 230, 324, 61 146. — Concilium 1119, 46 331. — Slave-marked, 54 4. — Saturnalier, 54 123. — Peterskirken, 52 274. — se Romer.
- Romanus I*, Lakapenus, græsk Keiser [919], 53 239, 247, 250 f., 253, 260, 263, 266. — II, græsk Keiser (959-63), 53 239, 270 f. — bulgarsk Fyrste (10de Aarh.), 53 275.
- Romdrop*, Kannik i Ribe, 55 358.
- Romer*, Forhold til Germanerne, 36-37 22, 46 135. — Forbindelse med Norden, 49 391 f., 54 98. — i Britannien, 36-37 329. — Religion, 44-45 286 f. — se Rom.
- Romerige*, Landskab i Norge, 36-37 74, 46 51.
- Rommel*, Isak, Birkedommer paa Jægerspris [1751], 56 121, 132, 140.
- Romsdalen*, norsk Landskab, 36-37 82, 46 29, 47, 50 f., 50 287, 53 33.
- Romø*, jydsk Ø, 48 317, 51 164.
- Ronaldsvo*, Ø blandt Orknøerne, 46 327, 341, 57 311.
- Ronceval*, Pas i Pyrenæerne, 51 119, 126 f.
- Roeness-hill*, høieste Punkt paa Mainland, Orknøerne, 57 350, 357.

- Rorick*, Normannerhøvding [857], 53 227.
Rosenardus, Biskop i Compostella [964], 36-37 30.
Rosenberg, Stadsbygmester [1773], 56 167 f., 169 f.
Rosenborg Slot, 53 192, 55 116, 358.
Rosengaard, Christoffer, til Aastofte [1580], 51 339. —
 Claus og Jens, Kanniker i Roskilde [1555], 55 66. —
 Tetz, Erkedegn i Roskilde [1462], 55 24, 28 f.
Rosenkrands, Fru Birgitte, 55 98. — Fru Elisabeth, 55 174.
 — Frederik, Kammerjunker [1599], 38-39 282. —
 Holger, Rigsraad (1574-1642), 53 88, 56 227 f. — Mar-
 grethe og Mette [1545], 55 63, 98. — Niels, Righof-
 mester [1523], 55 56. — Oluf, dansk Lærd [1654],
 55 187, 190, 203, 213, 227, 260, 56 76, 147; Forlehningsbrev
 med Abrahamstrup, 55 87. — Oluf, dansk Rigsraad,
 under Grevens Feide, 53 34, 53, 68, 86, 94, 102, 55 56 f.,
 59 f., 61 f., 63.
Roskilde, Navnet, 42-43 276. — det gamle Leire, 48 252. —
 Befæstning, 38-39 33, 40-41 123. — Valdemar Atterdags
 Hof, 38-39 272, 274, 279. — Overfaldet 1157, 53 365. —
 Grev Christoffers Tog 1534, 53 37. — Fred 1658, 53
 146. — Retterthing 1458, 55 22, 28. — Domkirke og
 Capitel, 38-39 345, 355, 361, 42-43 19, 46 302, 51 223, 335,
 54 336, 55 124, 264, 57 364 f., 60 64, 66, 73 f., 85, 87 f., 92, 155.
 — andre Kirker og Klostre, 51 305, 313 f., 316, 53 41, 55
 10, 30, 66, 130, 56 322. — Hospital, 55 176 f. — Stift, 38-
 39 295, 40-41 129 f., 132 f., 134 f. — Lehn og Amt, 55 8,
 122, 248, 56 16, 76, 176.
Roslagen, Provinds i Sverige, 44-45 288, 311, 46 42, 48 261,
 53 213.
Rosnes paa Mainland (Orknøerne), 52 102.
Rosogavi, Folk i Holsten, 53 226.
Rossang, paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45
 166 f., 178.
Ross, Landskab i Skotland, 57 320 f., 336.
Rost, Landsby i Slesvig, 49 339.
Rostgaard, Hans, Ridefoged paa Kronborg (1625-84), 56 6,
 17, 201 f., 225.
Rostock, By i Meklenburg, 36-37 207, 38-39 57, 60, 40-41
 320, 47 89, 53 44 f., 84, 89 f., 97, 99, 101, 60 361.
Rostov, Stad i Rusland, 53 233.
Rotfeldt, dansk Adelsslægt, dens Vaaben, 40-41 114.
Rothe, Tyge, dansk Forfatter, 47 231 f., 240 f., 263 f., 280, 304 318.
Rotkirk, Ventzel, Lehnsmand paa Antvorskov [1645], 55 158.
Rótt, Ø udenfor Jæderen, 46 85 f., 87, 90.

- Rouen*, Hovedstad i Normandiet, 51 104, 116, 142, 57 193 f.
- Rousseau*, J. J., fransk Philosoph, 40-41 190 f., 44-45 3, 16, 18, 21 f.
- Roxolaner*, Folk i Rusland, 44-35 300, 310, 48 261, 53 213.
- Rud*, Fru Anne, 53 29, 41. — Eiler, til Ottersløv (16de Aarh.), 55 98. — Johannes, Ridder [1380], 55 13. — Jørgen, til Vedbygaard, 38-39 340. — Knud, Lehnsmænd paa Korsør [† 1554], 38-39 340, 47 85 f., 53 86, 89. — Otto, Lehnsmænd paa Gotland [1556], 54 207. — Sophie, 38-39 340, 50 100, 53 100.
- Ruden*, Ø ved Rygen, 36-37 221.
- Rudolf II*, tysk Keiser, 40-41 318, 330, 56 199, 58 296. — normannisk Høvding [1043], 44-45 241.
- Rue*, de la, Abbé, fransk Forfatter, 51 104 f., 117, 134, 143, 148, 151, 153.
- Rugaard*, Herregaard i Fyen, 55 88.
- Rugierne*, Folk ved Østersøen, 36-37 182, 199, 48 233, 54 141, 145.
- Rugmann*, Jon, en Islænder, 54 24, 61 91.
- Rum*, forskjellige Bestemmelser af dette Rige, 53 273, 57 22, 24, 31, 55 f., 60, 101, 197 f., 216 f.
- Rundtoft*, Gods i Slesvig, 49 361.
- Rungholt*, undergaaet Sogn i Nordfrisland, 51 162 f., 168, 194, 210.
- Runolf*, islandsk Gode [999], 61 26, 28. — Jonson, islandsk Sprogforsker [1651], 53 319, 344 f., 347.
- Ruotzi* (Ruotzolainen), finsk Benævnelse paa Svenskerne, 53 212.
- Ruprecht*, tysk Keiser [† 1410], 60 366 f., 372 f.
- Ruricius*, Præfectus Præterio [† 311], 44-45 292 f.
- Rurik*, det russiske Riges Stifter, 44-45 288, 303, 308, 310 f., 47 12, 23, 33, 37, 41, 60, 53 207 f., 211 f., 215, 219, 226 f., 229, 61 374, 377, 380.
- Rus regis* (Rye), Kloster i Slesvig, 49 349 f., 59 71, 228, 310.
- Rusland*, forskjellige Folk i Landet, 44-45 286, 306, 53 195 f. — Rigets Grundlæggelse, 44-45 305, 307, 53 199, 207 f., 54 104, 61 374, 377. — græske Colonier i Sydrusland, 53 194. — indre Kampe, 53 274-86. — Christendommens Indførelse, 53 246, 258 f., 262, 268 f., 294, 297. — Islam, 53 289. — Forbindelse med Norden, 53 206 f., 300, 60 364. — Mageskiftet med Danmark 1767, 56 198. — Politik 1791, 58 217-50 pas. — = Kylfingaland og Kolbæg, 57 230 f. — jfr. 57 33, 60 f., 65, 67, 108, 182, 204.

- Russer*, forskellige Folkeelementer, 47 27-32, 53 195 f. — nordiske Russer, 44-45 286 f., 289, 292 f., 315, 48 261 f., 53 210, 214, 245. — Karakter og Forfatning, 53 199 f. — Forhold til Byzants, 44-45 304-10, 53 207-300. — Traktater med Grækerne, 44-45 235-38, 253-58. — Plyndringer paa Finmarken, 60 355 f. — Skildring hos arabiske Forfattere, 57 12, 21, 23, 53, 164 f., 212 f., 221 f.
- Rut*, Dronning Gunhilds Elsker, 36-37 94 f., 96, 42-43 322 f.
- Ruthwell*, Flække i Skotland, 36-37 245 f., 307, 316, 333, 335; se Sagregistret: Runestene.
- Ruæ* (Rode), Landsby i Ods Herred, 51 237.
- Rückfluss*, Flod i Nordtyskland, 36-37 210, 224, 228.
- Rye*, Sogn paa Sjælland, 55 8. — Kloster i Slesvig, se Rus regis.
- Rygen* (Ræng), Navne, 36-37 211 f., 217. — Provindser, 36-37 212 f. — skatskyldig under Danmark, 38-39 21. — Tog hertil, 38-39 58, 60, 62 f., 65 f., 70 f., 77 f., 85, 96, 98 f., 101, 103. — afstaaet til Henrik Løve 1178, 38-39 61 f., 88. — Lehn af Danmark 1322, 38-39 271. — Sehesteds Seir 1715, 56 202.
- Rygisk Circipamien*, 36-37 223 f.
- Rygjafylki* i Norge, 36-37 74, 46 55.
- Rygjarbit*, Kyststrækning i sydlige Norge, 36-37 74.
- Rygulphus*, Prior i Antvorskov [1351], 38-39 353 f.
- Rykaczewski*, polsk Legationssecretair i Kjøbenhavn 1791, 58 216, 230, 232, 248.
- Rüllskov*, Sogn i Slesvig, 49 349, 361.
- Rysey*, en af Orknøerne, 52 49 f., 54, 61, 57 306.
- Rzewuski*, polsk Gesandt i Kjøbenhavn, 58 216.
- Ræng* se Rygen.
- Røbbink*, Tuko, Præst i Slesvig [1430], 59 290.
- Rød*, Ø i Snorre Edda = Radø i Hordeland, 46 85, 87, 89.
- Rødbyfjord* paa Lolland, 53 372, 374.
- Rødkilde*, Herregaard i Fyen, 53 97.
- Rognvaldsey*, en af Orknøerne, 46 174, 52 48 f., 54, 57 f., 62, 78, 93, 102, 57 310 f., 313 f.
- Rognvald Mørejarl*, Lehnsmænd paa Orknøerne, 61 42, 62 8 f. — *kali*, Jarl [† 1158], 60 264, 61 72, 151, 62 108.
- Rømer*, Mads Jakobsøn, Rigsraad og Ridder [16de Aarh.], 46 93, 209 f., 57 358, 361.
- Rømua*, Elv i Norge, 46 54.
- Rønhof*, Herregaard paa Als, 55 236 f., 240.
- Rønnebeksholm*, Herregaard i Præstø Amt, 55 65.

- Rønnow*, Eiler, til Hvidkilde, dansk Adelsmand [1535], 53 95 f., 102, 113, 115, 119. — Joachim, Biskop i Roskilde [1529], 38-39 299, 308 f., 47 107, 53 84, 86, 89.
- Rorbek*, undergaaet Sogn i Nordfrisland, 49 354, 51 191, 210. — Herregaard i Jylland, 53 64. — (Store og Lille) Landsbyer i Nordsjælland, 38-39 343, 348 f., 351 f.
- Rørík*, Leirekonge, 44-45 303, 48 246, 248, 254, 261, 310 f., 53 199.
- Röyðuvatn* = Røivand, Sø paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 164, 46 157, 49 149.
- Röyinkloe*, rimeligvis = Renekluckan i Herjedalen, 44-45 166, 178.

S.

- Saba*, Gaard paa Mainland (Orknøerne), 52 99.
- Sabolinna*, Sted i Finland, Fredslutning 1510, 58 49.
- Sachsen* se Saxon.
- Sadolin*, Jørgen, første lutherske Biskop i Fyen, 47 96, 101, 121, 125.
- Saet*, kretensisk Fyrste, 53 218.
- Sager*, Peter, Forvalter paa Jægerspris [1679], 55 254, 256.
- Sahâr*, Hovedstad i Oman, 57 129.
- Sahsenar* (hos arabiske Geografer), By i England, 57 184.
- Sakkamiut*, Sted i Grønland, nordiske Ruiner, 38-39 227 f.
- Sala*, By i Marocco, 57 179.
- Salaburs*, By i England, 57 184.
- Saladin*, ægyptisk Sultan, 36-37 47.
- Salarey* og *Salbjørn*, Øer i Snorre Edda, 46 86, 89.
- Salerno*, longobardisk Fyrstendømme i Syditalien, 44-45 220, 222 f., 224, 231, 51 143.
- Salinarum*, Dal i Syditalien, 44-45 256.
- Sallâm-at-targeman*, arabisk Reisende, 57 11, 61, 175 f.
- Salling*, jydsk Landskab, 49 334, 55 84.
- Saltboleye*, Fiskerleie i Nordsjælland, 51 249 f.
- Salten*, Landskab i Nordland, 46 29, 89, 154.
- Saltoorp*, Landsby i Nordsjælland, 51 236, 238.
- Saltøsund* i Norge, Slag 1181, 46 193, 201.
- Salvo-rain*, Rev ved Gotland, 52 225.
- Samanider*, Fyrster i Chorasán, 42-43 32 f., 114, 137.
- Samarkand*, By i Turan, 42-43 366, 57 70.
- Samfrey*, en af Shetlandsøerne, 57 342, 348, 354, 362 f.
- Samland*, preussisk Landskab, 48 297, 54 106 f., 108, 176.
- Samsø*, Møde under Knud VI, 38-39 98. — Bengerds Morgengave, 42-43 12. — i Snorre Edda, 46 87, 92. —

- i Knud Porses Besiddelse, 51 304, 54 334. — Stednavne, 63 364-375.
- Samuel*, bulgarsk Fyrste, 53 292.
- Sanaa*, Sted i Arabien, 57 31, 104.
- Sancho*, Konge i Leon [951], 36-37 30. — I, Konge i Portugal [1189], 36-37 48, 60.
- Sandberg*, Herregaard paa Als, 55 236 f., 240.
- Sandby*, Landsby paa Sjælland, 55 203 f., 210.
- Sandefjord*, By i Norge, 36-37 72, 46 83, 55 342.
- Sandey*, Eid paa Mainland (Orknøerne), 52 70, 99 f.
- Sandey*, en af Orknøerne, 52 49, 52 f., 61, 64, 70, 72 f. — (Sando) en af Færøerne, 54 233, 235, 250, 270, 279 f., 285, 302, 63 376-93.
- Sandgi*, Havet ved, en Del af det sydlige Ocean, 57 114, 149 f., 151.
- Sandholdt*, Herregaard i Fyen, 51 239, 53 95, 55 37, 42 f.
- Sandness* paa Mainland (Hjaltland), 57 357, 366.
- Sandsting*, Sogn paa Mainland (Hjaltland), 57 356 f., 366.
- Sandvik* paa Mainland (Orknøerne), 52 84, 100 f.
- Sandwick*, Sogn paa Mainland (Orknøerne), 52 84, 87 f., 100 f., 57 356, 375.
- San Felice*, Stad paa Sicilien, 44-45 254.
- Sanfi* (Senfi), en Del af det indiske Ocean, 57 114, 124 f., 141, 147 f., 154.
- Sannikedal* i Norge, 36-37 65 f., 68, 79.
- Santarem*, By i Portugal, 36-37 42 f.
- Santjaco* (Santjago), By i Spanien, 57 189 f., 192.
- Sant Mahlo*, *S. Midgal* og *S. Matha*, Byer i Bretagne, 57 192 f.
- Saqsin*, Chazarernes Land ved Volga, 57 168, 172.
- Saracener*, i den græske Keisers Livvagt, 44-45 294. — Angreb paa det østromerske Rige, 53 203 f., 216 f., 230, 245, 247, 250 f., 264, 270 f. — Navn paa Preusserne, 36-37 59.
- Sarmater*, et gothisk Folk, 44-45 293 f., 299, 309 f., 54 141.
- Sarpsborg*, By i Norge, Møde 1273, 44-45 149, 46 55.
- Satorp*, (Satrup), Sogn i Slesvig, 49 349, 352.
- Sauda-Ulf*, norsk Høvding, 46 191, 216.
- Saude*, Sogn i Norge, 36-37 64 f., 68, 76.
- Saudungssund* i Norge, 50 342.
- Saur*, norsk Sagnkonge, 50 332, 335 f.
- Saust*, C. Fr., Førster paa Jægerspris [1798], 56 236, 238, 247, 249, 268.
- Savilax*, Sct. Michels Menighed i Savolax, 58 37, 60 15, 25.
- Savolaxerne*, en finsk Folkestamme, 58 29-51, 60 16, 20, 24, 61 379.

- Saxen*, 53 101, 373, 377 f., 386, 55 136, 232, 277. — se *Saxland*.
- Saxer*, nordtysk Folk, Tog til Northumberland, 36-37 330.
— Deltagelse i Vendertogene, 36-37 202 f., 204, 38-39 26, 31 f., 48 243. — Deltagelse i Braavallaslaget, 48 259 f.
— Oprindelse, 54 138, 141.
- Saxerborgen* ved Dannevirke, 59 77 f., 206.
- Saxland*, en Del af Norden, 48 286, 55 379. — Vikingetog, 36-37 81.
- Saxo*, almindelige Bemærkninger om hans Historieskrivning, 48 247 f., 50 337, 343, 56 195, 207 f., 61 10. — hans Chronologi, 48 250, 305 f. — Sagn, 36-37 174, 371, 40-41 151, 46 47, 48 298, 306, 309 f., 50 322, 347 f., 352, 52 308, 54 164, 190, 58 11, 61 81, 112, 274 f., 276, 62 129, 250. — Beretning om Vendertogene, 36-37 192 f., 38-39 3 f., 6, 16, 20, 110, 53 170, 365 f. — om Dannevirke, 59 61, 66, 68 f., 81. — forskellige historiske Efterretninger, 38-39 39, 40-41 123 f., 47 266, 280 f., 51 276 f., 279, 52 284, 53 207, 381 f., 54 111, 59 61, 98, 207, 305.
- Scalea*, Borg i Syditalien, 44-45 249.
- Scalloway*, Borg paa Mainland (Hjaltland), 57 352, 370 f.
- Scandia*, nuværende Sverige, 44-45 288 f., 300, 47 348, 48 263 f., 266, 314 f., 322. — Gothernes Udvandring herfra, 47 346 f., 48 264.
- Scatsta* (Scatsby), Sogn paa Mainland (Hjaltland), 57 356 f., 360 f.
- Scavenius*, Morten, Justitssecretair [1670], 55 227. — Peder, Generalprocureur [1675], 55 213 f., 247, 56 19.
- Sceaf*, angelsaxisk Sagnfigur, 48 300, 305, 315 f., 54 96, 99 f.
- Schack*, Greve, til Seekamp [1731], 55 263. — Hans, Feltmarschal [1659], 55 195, 56 200. — Otto, Greve, til Schackenborg [1734], 53 153, 55 349.
- Schackenborg*, Grevskab i Sønderjylland, 49 337, 53 147, 152 f., 55 347, 358.
- Schafraneck*, Anton, Fasanmester, 56 277 f., 292.
- Schaprode*, By paa Rygen, 36-37 216 f.
- Schasch*, Stad i Transoxana, 42-43 366, 57 66.
- Schaslend*, nordlig Ø, rimeligvis Skotland, 57 182 f.
- Scheel*, Jørgen, Geheimeraad [† 1786], 56 160, 166 f., 168, 181.
- Scheel-Plessen*, Chr. Ludv., Medlem af Landvæsenscommissionsen [1771], 56 152.
- Schehalet*, Hav ved de indiske Øer, 57 121 f., 137 f., 139 f., 141.
- Schems ed-din Ahmed el-Nowayri*, orientalsk Lærd [† 1332], 57 62 f.

- Schems ed-din b. Abu Tâlib* (Dimasqi), orientalsk Geograf [† 1327], 57 54-226 pas.
- Scherer*, Theodor, Lector i Christiania, 49 368 f., 380.
- Schiern*, F., Professor: „Udsigt over Udvandringerne fra Normandiet til Italien og Normannernes første Erobringer i Neapel og Sicilien“, 44-45 218-59. — „Om den slaviske Oprindelse til nogle Stednavne paa de danske Smaaøer“, 53 362-95. — „Et Par Anmærkninger til Beowulf“, 58 3-8. — „Om Navnet Lodbrog hos Angelsaxerne“, 58 8-11. — „Om en paatænkt Landgang i England af Valdemar Atterdag i Forening med de franske“, 58 331-31.
- Schimmelmann*, Carl, Jægermester i Nordsjælland, 56 277 f., 286. — *Heinr. Chr.*, dansk Finantsminister [† 1782], 56 192, 197 f., 283, 330.
- Schiraz*, Hovedstad i Persien, 42-43 364, 366, 57 44.
- Schlegel*, Conferentsraad, Afhandling om Graagaas, 49 150-314 pas., 61 302.
- Schlesien*, tydsk Provinds, 36-37 182, 47 68, 53 375, 386 f., 391.
- Schlözer*, tydsk Historieskriver, 47 9 f., 18, 37 f., 51, 58, 65, 53 221 f., 233 f., 246, 259 f., 54 93, 61 100.
- Schmidt*, Isaak Jakob, tydsk Sprogforsker, 40-41 281 f. — *J. N.*: „Undersøgelser angaaende Troværdigheden af Joh. Meiers Kort over Nordfrisland 1240“, 51 161-214.
- Schnaap*, Landsby i Swansen, 38-39 377, 382 f.
- Schobüll*, Sogn i Nordfrisland, 49 347, 51 197.
- Schoner*, Joh., tydsk Astrolog [1477], 40-41 300 f.
- Schougaard*, Amtsforvalter i Holbæk [1752], 56 131, 144.
- Schröder*, Christoffer, Præst i Bjernede [1768], 40-41 136 f., 51 275, 345, 349 f., 352 f.
- Schulin*, Joh. Sigism., Geheimeraad i Conseilet [1750], 38-39 299, 56 125.
- Schult*, Jørgen, Hofmarschal hos Chr. IV, Lehnsmand paa Beldringe [† 1652], 55 181 f., 186.
- Schumacher*, Andreas, Conferentsraad, Medlem af Landvæsenscommissionen [1771], 56 152. — *Andr. Rud.*, Birkeskriver paa Jægerspris [1710], 56 64.
- Schuschit*, Fæstning i Slavernes Land, 57 219 f.
- Schwannede*, Hermant, Generalmajor (1637-97), 56 182, 215 f.
- Schwart Manrip*, undergaaet Sogn i Nordfrisland, 51 195, 197 f.
- Schwentin*, Grændseflod for Vagrien, 36-37 204.
- Schwerin*, Hovedstad i Meklenburg, 38-39 55.

- Schönbach*, Joh. Chr., Amtmand over Kallundborg Amt
[† 1727], 56 95.
- Schöneich*, Caspar v., meklenburgsk Cantsler [1535], 53 104.
- Schöning*, Gerhard, Geheimearchivar (1722-80), 46 40, 56 221, 61 277.
- Sciacca*, Stad paa Sicilien, 44-45 250.
- Slavia* (hos Saxo), den af Vender beboede Landstrækning, 36-37 203 f.
- Scott*, Walter, skotsk Digter, 47 10, 51 102, 144, 149, 156.
- Scrabster*, By paa Katanes, 57 324.
- Scytia inferior*, hos Middelalderens Forfattere Sverige og Norge, 36-37 297 f., 50 319 f., 324, 332, 346, 54 176, 183.
- Scythoroger*, Folk i Sydrusland, 44-45 300 f., 310.
- Sebba*, Konge i Essex, 52 274.
- Sebberop*, Gaard i Nordsjælland, 51 236, 238.
- Sebektekin*, Emir i Gazna, 42-43 113, 137.
- Seefeld*, Jakob, Rigsraad [1597], 55 108 f.
- Seekamp*, Gods i Slesvig, 55 262 f., 56 18.
- Sefâgis*, Bugt af det vestlige Ocean, 57 156 f.
- Segeberg*, By i Holsten, 36-37 204, 38-39 28, 51 283, 53 114, 56 18.
- Sehsted*, Christian Thomsen, Admiral (1664-1736), 56 202.
— Christoffer, Chr. V's Hofmarschal [1670], 55 234. — Elisabeth, Hofdame, 40-41 256 f. — Hannibal, Statholder i Norge (1609-66), 55 154, 199, 56 224.
- Seierø* ved Sjælland, 38-39 83.
- Seif eddaulah* (Rigets Sværd), Tilnavn til Abul-Hasan Abi, 42-43 120 f., 122 f.
- Seima*, Ø i Snorre Edda, 46 85, 88.
- Seine*, Normannernes Tog her 852, 861, 36-37 29, 59 146 f.
- Sejdelin*, P.: „Russernes Sammenstød og Forbindelser med det østromerske Rige, indtil Vladimir d. Stores Overgang til Christendommen“, 53 193-300. — „Et Runealphabet fra 1547“, 54 206-11. — „Fund af Sølvpenge paa Møen 1534“, 58 175-76.
- Sekk*, Ø i Snorre Edda = Sekken i Romsdal, 46 86, 91, 366 f.
- Selgovæ*, de ældste Indbyggere af Dumfries-Shire, 36-37 329.
- Selja*, Ø i Snorre Edda = Sellø i Norge, 46 85 f., 87, 89.
- Selk*, Landsby i Sydslesvig, 59 7, 16, 207.
- Selsø*, Landsby i Horns Herred, 55 5, 11, 27, 61, 87, 119, 60 85, 87, 89. — Herregaard sammesteds, 55 217, 227, 248 f., 56 8, 10, 145.

- Seming*, Stamfader til Hladejarlerne, 36-37 300, 42-43 288 f., 46 89 f., 50 800.
- Semnoner*, germansk Folk ved Oder, 44-45 268, 54 140.
- Seneca*, romersk Philosoph, 40-41 290, 307.
- Senf*, et Land ved det sydlige Ocean, rimeligvis i Bagindien, 57 114, 147 f.
- Senja*, Ø i Snorre Edda = Senjen i nordlige Norge, 46 87, 91.
- Senkovski*, Osip, J.: „De islandske Sagaer i deres Forhold til den russiske Historie“ (oversat af Keyper), 47 3-77.
- Sens*, By i Frankrig, 51 125.
- Septem fratres*, Bjerge i det nordlige Mauritanien, hvorefter Septum (Ceuta) har Navn, 52 37.
- Serbien*, slavisk Rige, 36-37 184 f., 53 204, 57 24, 65, 161, 220.
- Sergio*, Hertug af Neapel, 44-45 232 f.
- Sergios*, Munk i Constantinopel [944], 53 253.
- Serkland*, Nordafrika eller Sydspanien, 36-37 44, 59, 49 78.
- Serlon*, to normanniske Høvdinge, 44-45 234, 243.
- Sermelik*, Fjord i Grønland, nordiske Ruiner, 36-37 139, 38-39 227, 40-41 47, 42-43 338 f.
- Sermenrai*, By i arabisk Irak, 42-43 366.
- Sermersok*, Ø i Sydgrønland, nordiske Ruiner, 36-37 122 f., 38-39 227, 42-43 338.
- Serritslev*, Herregaard ved Horsens, 55 108, 115, 118.
- Sested* (Seest), Sogn i Slesvig, 49 343, 353.
- Sestede* (Sehested), Capel i Sydslesvig, 49 345, 360.
- Setningsdalen* i Norge, 46 52.
- Severin*, Jakob, Præst i Draaby [1744], 56 117 f., 121, 135, 140, 146.
- Sevilla*, Stad i Spanien, angrebet af Normanner 844, 36-37 26 f., 53 210, 57 46.
- Seymur*, By i Indien, 57 134.
- Showaneser*, indiansk Folk i Ohio, 40-41 27.
- Shetlandsøerne*, nordisk Nationalitet og Historie, 62 3-28; se endvidere Hjalmland.
- Shone*, Borg i England, 47 218.
- Siam*, 57 109, 143.
- Sibirien*, 57 226.
- Sicilien*, under det østromerske Rige, 40-41 295. — Saracenernes og Normannerens Erobringer, 36-37 29, 44-45 218 f., 221 f., 225, 235, 250 f., 255 f., 259, 51 143, 146, 53 204, 271. — hos arabiske Geografer, 57 16, 32 f., 60, 105.
- Sidener*, et nordtysk Folk, 54 141.

- Sidonia*, By i Spanien, 36-37 25.
Sidonius Apollinaris, romersk Forfatter (5te Aarh.), 36-37 23, 42-43 352.
Siebenbürgen, Landskab i Ungarn, 53 228, 55 362.
Sieverne, slavisk Folk i Rusland, 53 195, 198, 201, 227 f., 231.
Siganfu, gammel Hovedstad i China, 57 59 f., 153.
Sigar, norsk Sagnkonge, 46 46 f., 367. — Völsungernes Stamfader, 48 300.
Sige, Odins Søn, Stamfader til Frankernes Konger, 36-37 300.
Sigebert, Munk i Corvey, 58 329 f.
Sigfred, Greve af Stade, 38-39 11. — Konge i Sønderjylland [777], 44-45 304. — Sct., svensk Helgen, 50 336, 338, 343, 54 153 f., 157 f., 170.
Sigg i Snorre Edda, et Fjæld paa Bömløen, 46 85, 87, 89.
Sighvat, Sira, Korsbroder i Nidaros [1267], 44-45 166 f., 190 f., 46 162. — Halfdansøn, Præst paa Hjalmland [1360], 57 380. — Sturlason, islandsk Høvding [† 1238], 62 42, 45, 51. — Thordsøn, islandsk Skjald [† 1047], 38-39 148, 51 108, 122, 54 194, 60 329, 333, 61 145 f.
Sigismund, Konge i Sverige [1596], 46 308.
Sigmund Brestesøn, norsk Høvding, 42-43 311, 59 189 f., 197, 61 226 f. — Beinessøn, sælges som Træl, 62 112 f. — kaupánskappi fra Sigtuna, nordisk Kjæmpe, 54 101.
Signy, Datter af Sigar, Hagbards Elskede, 46 46 f.
Sigrid, Venderfyrsten Gotskalks Hustru [c. 1058], 38-39 12, 16 f. — Storraade, Erik Seiersæls Dronning, 50 310 f., 337 f., 341 f. — Baard Reynjulfssøns Hustru, 60 348 f. — forskellige norske Kvinder af dette Navn, 46 170, 189, 192 f., 195, 197 f., 199 f., 201, 209, 215.
Sigrød, Haraldsøn, Konge i Throndhjem, 36-37 83 f.
Sigtrygg, norsk Konge i Waterford, 36-37 5, 7, 54 193, 62 83. — Silkeskjæg, Konge i Dublin, 36-37 8, 9, 44-45 272, 61 142. — svensk Konge, 50 348.
Sigtuna, Stad i Sverige, 40-41 310, 50 346, 54 165 f., 167 f., 173, 176 f., 178 f., 57 209 f.
Sigurd, jydsk Konge [870], 54 186. — Ring, nordisk Konge, Braavallaslaget, 36-37 74, 44-45 303, 310, 47 38, 48 248, 257, 259 f., 261, 54 154, 161, 182, 191. — Snogøie, nordisk Konge, 36-37 32, 48 255, 54 185 f., 59 343. — Jorsalfarer, Konge i Norge, 36-37 14, 41 f., 44-45 181, 218, 46 173 f., 190, 202, 214, 327 f., 51 143, 53 248, 365, 54 152 f., 159 f., 59 207 f., 60 354, 61 72, 107 f., 149, 151. — Slemmedegn, Konge i Norge, 46 192, 202, 211, 214 f., 61 254 f. — Mund, Konge

- i Norge, 46 192, 214 f., 328. — Jarl paa Hlade, 36-37 86, 88 f., 46 41, 47, 55 376. — Jarl paa Orknøerne, 36-37 4 f., 8, 44-45 272, 57 317, 321 f., 61 142. — Jarl af Gloucester, 52 36, 38 f., 40 f. — Svend Estridsøns Søn, 38-39 19. — Søn af Magnus Erlingsøn, 46 198. — svensk Biskop [1003], 40-41 310 f., 312. — Broder til Braut Anund, 50 303 f., 352. — Breidfjörð, islandsk Skjald, 51 159. — Bue den Digres Søn, 59 202. — Erlingsøn, norsk Jarl, 46 190, 343, 50 284. — Fofnersbane, 46 313 f., 48 350, 49 28, 50 358, 51 137, 53 157, 61 121 f. — Hafthorsøn, norsk Høvding (14de Aarh.), 46 208, 57 367. — Hakonsøn, norsk Høvding, 46 211, 215. — Haldansøn, Præst paa Hjaltland [1355], 57 368. — Hund, norsk Høvding, 46 202 f., 216. — Jonsøn, norsk Drost og Rigsforstander [1448], 46 93, 208. — Kappe, Jomsviking, 59 195. — Lavard, Sverres Søn, Landshøvding i Vigen [† 1200], 46 215, 329 f., 331, 333. — Murt, norsk Høvding, 46 176, 218. — Pertill, norsk Høvding [1239], 44-45 143, 172 f., 191, 46 162 f., 164. — Ranesøn paa Steig, norsk Høvding, 45 202, 60 353 f. — af Sandnæs, Lendermand, 60 348.
- Sigurlami*, Odins Søn, Stamfader til Kongerne i Holmgaard, 36-37 300, 44-45 308.
- Sigvald*, Høvding i Jomsborg, 38-39 9, 59 195 f., 197 f., 200, 61 141, 144.
- Sihun* (Oxus), Flod til Aralsøen, 57 55, 58, 66.
- Sihm*, Chr. Andr., Læge [1833], 56 290 f.
- Siksos* = Siksjøen i Herjedalen, 44-45 168 f., 178.
- Sila* (hos Araberne), By i Darmascha, maaske Sild, 57 205 f.
- Sild* (Sylt), Ø i Nordfrisland, 48 331, 49 356, 51 164, 169 f., 174 f., 204 f., 207 f.
- Silistria*, Stad i Bulgarien, 53 273.
- Silverskalle*, Konge i Reidgotland, 38-39 4.
- Silves*, By i Portugal, 36-37 43.
- Simon*, Biskop af Paris [1295], 58 352 f. — Skalp, norsk Høvding, 46 198.
- Simonsberg*, Sogn i Nordslesvig, 49 347, 51 196, 198.
- Simonsen*, Vedel: „Om Klostersagn i Almindelighed og i Særdeleshed om Jomfruklostret ved Skaarup By i det nordvestlige Fyen“, 36-37 108-21. — „Historiske Efterretninger om de sjælandske Borge Hjortholm og Gurre“, 38-39 261-341. — Bemærkninger om hans Værker, 42-43 214, 47 271, 280 f., 53 3 f., 8, 62 f. — Jon, Lagmand paa Agder [1550], 46 154.

- Sinclar*, David, Landshøvding paa Hjaltland [† 1512], 46 184, 52 50, 67, 74, 81, 57 363 f., 364 f., 376. — Henry, skotsk Lord, Jarl paa Orknøerne [1379], 62 6 f., 15. — Hugh, Lehnsmand paa Hjaltland, 57 366.
- Sind*, Landskab i Indien, 57 12 f., 24, 55, 97, 104, 114, 131.
- Sinderfulat*, Øgruppe i det indiske Hav, 57 148 f., 150.
- Sindjar*, Slette i Mesopotamien, 57 8, 92 f.
- Sindre*, Slot i Spanien, 36-37 42.
- Sindual*, Erulernes Fyrste, 48 317.
- Sinears Slette*, her byggedes Babeltaarnet, 40-41 261.
- Sineus*, Grundlægger af det nordiske Rige i Rusland [862], 44-45 307, 311, 53 207 f., 211.
- Sinia*, By i China, 57 112 f., 154 f.
- Sintendi (Sillendi)*, den sydligste Del af Slesvig, 48 270, 330 f., 49 338.
- Sioralik*, Fjord i Grønland, nordiske Ruiner, 38-39 230 f.
- Siraf*, arabisk Handelsplads, 57 5, 9, 114, 129.
- Siri*, Ø i Snorre Edda = Utsire i Norge, 46 85, 87, 91.
- Sisenand*, Biskop i Compostella, 36-37 30 f.
- Sitzby*, Sogn i Swansen, 49 344.
- Sivard*, Gothernes Konge, 50 350. — Biskop i Slesvig, 59 254.
- Siversted*, Sogn i Slesvig, i Kirken et Maleri af Harald Blaatands Daab, 61 336 f., 351 f.
- Siverts* Capel i Nordfrisland, 51 198, 195, 210.
- Sjorop*, Landsby paa Sjælland, 38-39 347.
- Sjælland*, Sagn om dets Udpløining, 60 5 f. — Stift, 54 233, 56 106. — Navn, 46 87, 91, 48 246, 253 f., 267 f., 270, 276. — verdslig og geistlig Inddeling, 63 317 f. — en Del af Withesleth, 48 295 f., 50 317, 320. — Venderens Plyndringer, 38-39 37, 53 366. — under Grevens Feide, 53 35, 39, 41 f., 44, 46, 48, 53, 83 f., 87 f., 110 f. — se Stednavne.
- Sjælenderne*, deres Deltagelse i Vendertogene, 38-39 52, 78, 91, 99.
- Skaane*, Beliggenhed, 54 179. — Befolkning, 54 142 f., 174, 185. — Navnets Oprindelse, 48 265 f. — i Beowulf, 48 314 f. — en Del af Withesleth, 50 317 f., 332. — Skjoldungernes Stamland, 48 251 f. — under Grevens Feide, 53 29, 36 f., 40, 42, 45 f., 52, 64, 84, 103, 111, 118. — skaanske Krig, 55 350, 56 197, 212, 214 f., 231.
- Skaaningerne*, Deltagelse i Vendertogene, 38-39 32, 52, 99, 101. — i Rodnebroslaget 1436, 51 225. — ved Dannevirkes Opførelse, 59 62 f.
- Skaarup*, Herregaard i Fyen, 36-37 114 f., 118 f.

- Skads*, Sogn i Slesvig, 49 343.
- Skaflund*, Landsby i Slesvig, 49 340, 350.
- Skagen*, By i Jylland, anlagt 1355, 47 315.
- Skald-Helge*, Lagmand paa Island, 61 69.
- Skalholt*, Bispesæde og Skole, 40-41 49, 49 180, 53 309 f., 323 f., 326, 331, 334 f., 61 31 f., 34.
- Skallagrim*, norsk Høvding, 60 241 f., 63 67, 71.
- Skálpeid*, Eid paa Mainland (Orknøerne), 52 46, 91, 93.
- Skamby*, Sogn i Fyen, 36-37 118.
- Skandinaviens*, Omfang, 47 43. — Navn, 54 99. — „Thule“, 48 303. — Jordbundsforhold, 46 25 f. — Klima, 46 30. — Skovrigdom, 46 32 f. — Befolkning, 44-45 290, 46 9, 49 384. — Forbindelse med Rusland og Sydeuropa, 47 30 f., 53 199, 206, 208, 243, 54 105 f., 144. — Grunden til Udvandringerne herfra, 54 146. — Indvandring, 54 103, 213. — Forbindelse med Finnerne, 54 199, 202. — Arabernes Kjendskab til S., 57 33, 199 f., 228 f.
- Skamør*, Handelsplads i Skaane, 54 102, 110.
- Skapti*, Lovsigemand paa Island, 49 189.
- Skara*, Bispesæde i Sverige, 50 348, 54 151, 168, 174, 180.
- Skarabólstaðr*, Borg paa Orknøerne, 57 324.
- Skard*, Gaard paa Island, 53 315, 340.
- Skardaborg*, nuværende Scarborough i Nordengland, 59 171 f.
- Skarde*, en Viking, 59 203 f.
- Skardebøl*, Landsby i Nordslesvig, 59 172, 203.
- Skarffen*, Fjord ved Mälaren, 54 177 f.
- Skarnhella*, Gaard i Bohuslen, 44-45 160, 162, 178, 46 156, 49 147.
- Skave*, Herluf, Lehnsmand paa Selsø [1553], 55 61, 65 f.
- Skebrohead*, Sted paa Orknøerne, 52 79.
- Skeel*, adelig Slægt, 55 84 f., 116, 152. — Christen, Geheime- raad, 56 160. — Claus, Lehnsmand paa Tromsø og Vardøhus [1577], 55 86. — Mads, Foged paa Abrahamstrup [1566], 56 84 f., 86.
- Skepparkroken*, Fiskerleie i Skaane, 54 344.
- Skeppinge*, Borger i Lübeck, 53 39, 112, 114.
- Skibherrederne*, det nuværende Eidersted, 51 198, 205, 209 f.
- Skiby*, Landsby i Horns Herred, 55 5, 29, 36, 69 f., 72 f., 203 f., 208, 227, 56 76, 324.
- Skidamyre* paa Katanes, Slag 980, 57 317, 325.
- Skid*, Ø i Snorre Edda = Øen Skye i Syderøerne, 46 86, 89.
- Skien*, By i Norge, 36-37 64, 77, 47 175. — Elv i Norge, 36-37 64, 77 f., 79.

- Skinkel*, Bernich, Hilleborg, Laurids [1380], 53 15, 55 13, 46.
 — Povel, Lehnsmænd paa Hagenskov [1521], 53 20.
Skinnbjörn Holmgaardsfarer, islandsk Landnamsmand, 61 17.
Skirissalr (Skiringsal), Offersted og Handelsplads i Vig, 36-37 70, 72, 46 55, 83 f., 54 102, 106, 109, 61 8, 62 74, 118.
Skjøning, Jakob, Biskop i Viborg [1537], 47 93, 96, 115.
Skjaldvör, Magnus Barfods Halvsøster, 60 353.
Skjalm, Hvide, dansk Høvding, 38-89 20 f. — hans Slægt, 40-41 46, 105, 124, 46 297, 300, 47 323, 51 217 f., 221. — Skegge, dansk Høvding [1159], 38-39 48. — Stigsøn, Erik Menveds Drost [† 1292], 60 110 f.
Skjenkelse, Sø i Nordsjælland, 38-39 368.
Skjold, Odins Søn, Skjoldungernes Stamfader, 36-37 300, 42-43 270, 44-45 303, 48 250 f., 252, 304 f., 314 f., 56 178.
Skjoldenæs, Herregaard i Sjælland, 38-39 308, 53 86, 55 21.
Skjoldunger (Scyldinger), nordisk Kongeslægt, 36-37 317 f., 44-45 303, 48 251 f., 258, 260, 283, 299, 301, 54 99 f., 55 377 f., 58 6, 331.
Skodborg, Sogn i Slesvig, 49 342, 353, 60 217 f. — S.-Aa, Grændsen mellem Nørre- og Sønderjylland, 38-39 13 f., 40-41 154, 49 337, 342, 52 123 f., 129, 53 364.
Skofte paa Giske, norsk Høvding, 36-37 56 f., 46 192 f., 215.
Skólm, Ø i Snorre Edda, rimeligvis Skomø i Norge, 46 86, 89.
Skorre Vognsøn, dansk Kriger [1170], 38-39 81.
Skotland, Kampe mellem de keltiske Stammer, 57 316 f. — Forhold til Nordengland, 36-37 303, 305, 330. — Vikingetog hertil, 36-37 81, 86, 52 282, 287, 54 190. — Nordmændenes Herredømme, 36-37 34. — Christendommens Indførelse, 36-37 3 f. — Erhvervelse af Orkn- og Shetlandsøerne, 62 3 f., 6 f.
Skottorp, Herregaard i Halland, 54 346, 56 7.
Skovgaarde, Landsby i Fyen, 53 6, 9 f., 13 f., 17.
Skovkloster, senere Herlufsholm, 56 213, 222.
Skovlænge, Sogn paa Lolland, 36-37 109, 121.
Skovshoved, Fiskerleie i Sjælland, Grev Christophers Landgang her 1534, 51 337, 53 37.
Skram, Peder, dansk Admiral, 56 211 f.
Skrøfa, Ø i Snorre Edda = Skroven i Lofoten, 46 86, 88.
Skrællinger, Eskimoer i Vinland, 40-41 8, 11 f.
Skule, norsk Jarl under Olaf Kyrre, 44-45 150, 170 f., 173, 189 f., 46 190, 194, 215. — Baardsøn, norsk Jarl, senere Hertug [† 1240], 36-37 73, 44-45 150, 154, 46 195 f., 199, 215, 334, 50 285, 60 355, 61 41, 46 f., 48, 50 f., 52, 62, 92.

- Skulleløv*, By i Horns Herred, 55 5, 11, 23, 36, 38, 66, 69, 71, 122 f., 137, 196, 203, 226, 228, 248 f.
- Skuvø* blandt Færøerne, 54 235, 237, 302.
- Skylfinger* (Skilfinger), nordisk Kongeslægt, 36-37 317 f., 48 251, 300.
- Skyther* (Tschuder), deres Vandringer og Rige, 46 22 f., 47 31, 50 322.
- Skøtt*, Laurids, Herredsfoged i Horns Herred [1646], 56 16.
- Slabbenhagen* nu Dänischhagen i Sydslesvig, 49 345.
- Slagelse*, By paa Sjælland, 36-37 51, 38-39 68, 51 312 f., 55 163, 228, 246, 60 64 f.
- Slagfinn*, finsk Sagnkonge, 44-45 271.
- Slaghille*, Landsby i Sjælland, 38-39 68, 40-41 129, 136 f.
- Slagshunde*, Sogn i Nordsjælland, 38-39 342 f., 348, 353.
- Slangerup*, Landsby i Nordsjælland, 38-39 343, 347, 56 96, 182.
- Slangeøen*, maaske Irland, 57 182.
- Slaver*, Navn, 47 19 f., 22, 41. — Oprindelse, 44-45 298, 309. — Udbredelse og politiske Stilling, 36-37 180, 182, 44-45 299 f., 307 f., 309, 53 196 f., 207, 57 24, 58, 215 f., 217 f., 221 f., 225. — Karakteristik, 36-37 183 f., 53 201 f. — Forfatning, 53 199. — Angreb paa det østromerske Rige, 53 203 f., 206 f., 237, 242, 253. — se videre Sagregistret, især Mythologi og Stednavne.
- Slavina*, Venderfyrsten Crucos Hustru, 38-39 18 f.
- Slaviner*, en Hovedstamme af Vender, 36-37 182, 48 303.
- Slavonien*, 57 22, 207, 216.
- Stemmen*, Elv i Norge, 46 28.
- Slesvig*, Hertugdømme, dets Omfang, 49 336 f., 51 164. — sydlige Del *Sillende*, 48 270, 330 f. — Danskhed, 54 213, 59 222. — den tyske Adels Indtrængen, 53 81 f. — Lehnstridigheder, se Erik af Pommern. — Deling 1544, 56 198. — Bispedømme, 49 332-62, 51 183 f., 191, 193, 195 f., 199 f., 213, 58 328, 59 255. — By, Navn, 36-37 298, 52 75, 57 205, 207 f., 59 226, 229, 231. — Beliggenhed, 57 53, 206 f., 59 79 f., 207 f., 215 f., 218, 273, 275, 281 f., 328. — Omfang og enkelte Dele, 51 162, 54 100, 200, 57 208, 59 305, 312, 319. — Kirker, 49 335, 341, 346 f., 357, 59 281, 283 f., 285 f., 288, 294 f., 344. — Klostre, 59 277 f., 279, 282, 288 f., 295, 328. — Befæstning, 59 272-319. — Historie: første christne Skole, 56 203. — Plyndring af Vender, 38-39 5, 17, 24, 54 201. — Slaget 1848, 52 130. — Kort, 59 81, 105, 117, 209, 241, 274, 281 f., 305 f., 307. — se Sønderjylland.

- Sliarosvellir*, Sted i Herjedalen, 44-45 168 f.
- Slien*, 38-39 27, 49 337 f., 343 f., 345, 54 200, 59 7, 30 f., 37, 40, 122 f., 213, 233 f., 347.
- Slovenér*, slavisk Folk, 47 22 f., 27, 52.
- Slux*, Herred i Slesvig, 49 339, 351.
- Slædakleif*, paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 164 f., 46 153.
- Slæs* (Slies), Herred i Slesvig, 49 343, 348 f., 361.
- Smaaland*, Navn, 54 150 f. — politiske Særstilling, 54 155, 159, 195 f. — Christendommen, 44-45 181, 54 152 f., 158. — Indvandring herfra til Bleking, 54 156.
- Smaalenene*, Landskab i Norge, 44-45 155.
- Smalborg*, Borg ved Dannevirke, 59 103, 108.
- Smalsti*, Hartvig, til Bengaard [† 1483], 53 74. — Hilleborg, Anders Ulfelds Hustru [† 1498], 53 62, 74 f. — Timme, til Bengaard, 53 74 f.
- Smeldingerne*, et vendisk Folk, 36-37 206.
- Smidt*, C., se Wocel.
- Smolensk*, By i Rusland, 44-45 310, 53 197, 202, 215 f., 227.
- Smyl*, Ø i Snorre Edda = Smølen paa Nordmøre, 46 85, 88.
- Snesløv* i Øster Flakkebjerg Herred, 60 63, 77 f., 88.
- Snjall*, en Søkonge, 38-39 344.
- Snodstrup* (Snalsthorp, Snolsthorp), Sogn i Nordsjælland, antikvarisk Beskrivelse, 38-39 341 f., 343 f., 346 f.
- Snorrason*, Brynjolf: „Nogle Bemærkninger om Völuspá“, 47 352-76. — Oversættelse af Saga af Flóres ok Blankiflúr, 50 3-121.
- Snorre* Gode, islandsk Høvding, 38-39 7 f., 40-41 27 f., 30. — Sturlason (1178-1241), hans Levned, 56 195, 61 42-54. — almindelige Bemærkninger om hans Kilder og Historie, 42-43 230 f., 238, 290 f., 321 f., 47 45, 50 299, 301, 309, 61 235-49. — forskellige historiske Efterretninger, 36-37 42, 45, 56, 97, 203, 38-39 289 f., 44-45 295, 46 39, 48 249, 294 f., 297, 307 f., 310 f., 320, 50 295, 51 143, 52 72, 122, 53 365, 54 151, 176, 193, 55 376. — se Sagregistret: yngre Edda og Sagaer (Heimskringla). — Thorbrandsøn, Deltager i Vinlandsfærden [1007], 40-41 9 f. — Thorfinn Karlsefnes Søn [1008], 40-41 12 f., 15, 25, 50.
- Snæfell*, Bjærg i Polaregnene, 40-41 33. — Jökel paa Island, 58 278 f., 313.
- Snæfellsnes*, Syssel paa Island, 53 335, 339, 349, 58 316.
- Snæfrid*, Harald Haarfagers Elskede, 38-39 288 f., 54 350.
- Snækoll*, Gunnesøn, orknøisk Høvding [1230], 46 178, 52 75.

- Snøsvallen*, Sted i Herjedalen, 44-45 188.
- Soborma*, maaske Borneo, 57 148.
- Sochensbüll*, undergaaet Sogn i Nordfrisland, 51 195, 210.
- Soep* (Zappys), Statholder paa Sild, 51 170.
- Sofåla*, 3 Byer i Asien, 57 133. — det sydligste Punkt i det sydlige Ocean, 57 27, 36 f., 60, 108 f., 112 f.
- Soffariderne*, en Fyrsteslægt i Chorasán, 42-43 82 f.
- Sofa bar Buzan*, Nazaræernes Antichrist, 40-41 280.
- Sogn*, norsk Landskab, 36-37 78, 46 29. — i Snorre Edda = Sognefjord, 46 82, 84, 91, 199, 216, 329.
- Soholm*, Aa i Slesvig, 49 340, 51 205.
- Sokke*, en Viking, 52 283, 62 90, 151. — Thorersøn, Høvding i Grønland [1123], 40-41 50 f.
- Sokkelund*, Herred paa Sjælland, 38-39 274, 298.
- Solapie*, By i England, 54 73.
- Solatuner*, Sted ved Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 170 f., 46 36.
- Soleyman*, Kjøbmand fra Basra, hans Reisebeskrivelse, 57 9 f., 120, 125 f., 130, 136, 139 f., 141, 143 f., 146 f., 148 f., 150, 158.
- Solrønn*, Ø i Snorre Edda, 46 86, 89.
- Solskjel*, Ø i Snorre Edda = Solskjelø paa Nordmøre, 46 86, 91.
- Solum* (Solheima), Sogn i Norge, 36-37 64 f., 76, 50 290.
- Sölund*, Ø i Snorre Edda = Sulen ved Sognefjord, 46 86, 91, 48 268.
- Solwayfjord*, mellem England og Skotland, 36-37 329, 332 f. — nordiske Minder i Egnen heromkring, 36-37 334.
- Soløer*, norsk Landskab, 46 93, 160.
- Somerton*, engelsk Borg, 58 343.
- Sommersted*, Sogn i Slesvig, 49 353. — *hede*, Slag 1295, 60 111, 131, 133 f.
- Son*, *Soneland*, Navn paa Sundeved, 54 223.
- Sonne*, H. Chr., Præst i Møgeltønder, 55 350 f.
- Sonnenschau*, den sydlige Del af Brodersby, 54 205.
- Sonnerup*, Sogn i Horns Herred, 55 8.
- Sophie*, Valdemar I's Dronning, 47 227. — af Pommern, Frederik I's Dronning, 53 42. — af Meklenburg, Frederik II's Dronning, 51 341, 55 132, 132. — Magdalene, Christian VI's Dronning, 56 88, 102, 104, 133. — Frederikke, Arveprinds Frederiks Gemalinde, 56 187, 190. — Hedvig, Chr. V's Datter [† 1735], 38-39 299, 56 62, 68, 79 f., 83, 95, 99. — Erik Plovpennings Datter, 60 130. — Junker Eriks Hustru [1295], 60 130.
- Sorberne*, en slavisk Stamme, 36-37 182, 48 291.

Sorte Hav, Folkestammer herved, 36-37 182, 52 267, 53 196, 222, 229. — de græske Colonier, 53 194. — Skandinavernes Hjem her, 53 206, 54 94, 148. — Handelsveie herfra, 53 299.

Sortenæs, Sted i Vigen, 36-37 90.

Sorteplov, Erik Emuns Drabsmand, 47 285, 60 219 f., 222 f.

Sorterup, Jørgen, Præst i Lydersløv [† 1722], hans Skrift om Guldhornene, 53 142 f., 150, 157, 184 f., 55 355 f. — J. B.: „Bjernede Kirke ved Sorø“, 40-41 102-37. — „Udsigt over Urner, Gravkar og jordfundne Kar fra Nordens Hedenold“, 44-45 317-69.

Sortuland i Snorre Edda = Sortland i Norge, 46 86, 89.

Sorø, Kloster, dets Oprettelse, 51 219, 221. — Gods, 40-41 124, 128 f., 134 f., 46 287, 47 257, 51 217, 220 f., 223, 226. — Kirke, dens Grundlæggelse, 46 297. — Hvidernes Begravelse, 40-41 124, 128, 46 302 f. — Academi, Overhofmestre 1747-86, 56 133, 206. — Holbergs Gave, 56 196.

Sotr, Ø i Snorre Edda = Soteren i Nord-Hordeland, 46 85, 87, 89.

Spadeland, Benævnelse paa Marsken, 51 202, 204.

Spallebüll, Gaard i Nordfrisland, 51 202, 211.

Spán, *Spánland*, nordisk Navn paa den pyrenæiske Halvø, 36-37 58.

Spandau, Tractat her 1340, 60 377 f.

Spanien, Phoenicernes Colonier, 36-37 19 f., 54 113. — Vestgothernes Bosættelse, 36-37 20. — Normannernes Angreb, 36-37 19, 35 f., 57 163. — Bjærgværker, 36-37 54. — Gesandtskaber fra Norden hertil, 55 129, 154. — Om tale hos Araberne, 57 13, 29, 47, 55, 81, 105, 107, 203.

Sparboen (Sparabú), Sogn i Norge, her Thrøndernes Hovedtempel, 46 44.

Sparre, Aage, Erkebiskop i Lund [1528], 47 142, 147 f., 154, 51 332. — Fader Nielssøn, til Hjulstad, 46 210. — Henrik Aagesen, Ridder, Lehnsmænd paa Søborg [1531], 51 329, 332 f., 334, 336. — Ingeborg, 51 336 f. — Jens, Lehnsmænd, 47 260. — Fru Johanne, 51 333, 336 f. — Knud Henriksen, Lehnsmænd paa Søborg [1527], 51 335 f., 337, 53 86, 102, 106, 108, 111; hans Forlehningsbrev, 51 335. — Ulf, 46 180 f.

Sparresholm, Herregaard i Sydsjælland, 55 233, 242.

Speier, Forliget her 1544, 56 193, 223.

Spengler, Forvalter ved Kunstkammeret, 55 354.

Sperling, Otto, Læge [1640], 55 154, 61 237.

Sphendostlabos, græsk Navn paa Svætoslav, 53 223, 265.

- Sphenkelos* (Sphagelos), russisk Anfører [972], 53 279, 281.
Spikeböl (Spinkebüll), Sogn i Nordfrisland, 51 183 f., 208.
Spinnbjürg, Borg paa Gotland, 52 166 f.
Spore, Erik, Lehnsmand paa Nyslott [1534], 58 41.
Spree, Flod i Brandenburg, 53 390.
Sprodeid, Gaard, hvor Jæmtelands Lagthing holdtes, 44-45 156.
Stach, Matthæus, hernhuttisk Missionair i Grønland [1765], 36-37 126.
Stacke, Johan, jydsk Godseier [1535], 53 68 f.
Stadarstad, Sted i Snæfellsnæs Syssel paa Island, 53 339 f., 349.
Stadorp, Sogn i Slesvig, 49 353.
Stafanger i Snorre Edda = Stavangerfjord, 46 82, 84 f.
Stafnin = Salholmen i Store Leesøen paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 164, 46 157, 49 149.
Standfordbridge i England, Slag her 1066, 46 192, 194, 52 32, 58 332, 61 151.
Stangby, Anders, Præst i Bjernede [1696], 40-41 136.
Stapel, Sogn i Sydslesvig, 49 346.
Stapelholm, slesvigsk Landskab, 49 344, 346, 51 164 f., 201.
Staphrophski, Phocas, en Russer, dansk Hofembedsmand [† 1592], 55 162 f., 178. — Falk Olsen, Borger i Kjøbenhavn, 55 163, 178. — Oluf Phocas, Mag., Præst i Nestved [† 1644], 55 163.
Stargard, vendisk Navn paa Oldenburg, 36-37 205.
Starkad (Stærkodder), nordisk Kjæmpe og Skjald, 48 249, 259, 308 f., 312, 51 128, 53 207, 61 127, 138, 276 f.
Staupen, Sump ved Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 162, 49 147.
Staur, Forbjærg i Venden, 36-37 206. — Forbjærg paa Skotlands Kyst, 57 328.
Stavanger, By i Norge, 46 212, 53 26, 55, 58.
Stavenæsvaag ved Bergen, Slag 874, 42-43 356.
Stecla-Thorstein i Tunein, 44-45 166 f., 191.
Stedorp (Sterup), Sogn i Slesvig, 49 349, 361.
Stedsesand, Sogn i Slesvig, 49 351.
Stedum, undergaaet Sogn paa Sild, 51 178 f., 208.
Steegh, Aage, Høvedsmand paa Søborg [1400], 51 314 f., 316, 320.
Steen, Peder, Væbner [1383], 38-39 345. — Jonsen, Biskop paa Holum [† 1739], 53 309 f., 330 f., 339.
Steenberg, Niels, Præst i Gjerløv [† 1830], 56 189 f., 246, 268, 277. — Schack August, Præst i Gjerløv [1799], 56 141 f., 146 f., 167 f., 171, 187, 191, 246.
Steenstrup, J., Professor, 58 205, 61 315.

- Steenwinkel*, Ole, Ingenieur [1659], 56 225 f.
Stefan, Biskop i Rusland [1396], 58 35.
Steffens, Henrik, Professor i Berlin, 40-41 351 f.
Stefner, Jarl i Bretland, 59 195, 236. — Thorgilsson, Christendommens Forkynder paa Island, 50 202, 61 25.
Stefring, Herred i Jylland, 49 334.
Stege, By paa Møen, 53 118, 58 175.
Stegen, Gaard i Norge, 44-45 153, 46 47, 154.
Stein, Skapteson, en Islænder, 46 170. — Herdisarson, islandsk Skjald, 60 335, 61 149.
Steinbog, Navn paa Camin, 36-37 234, 236, 239.
Steingrim, Thorarensen, norsk Høvding, 59 190 f., 197.
Steinhouse paa Orknøerne, 38-39 217.
Steinkel, Konge i Sverige, 50 311 f., 328 f., 333, 354 f., 60 350.
Steinsolt, undergaaet Landsby paa Føhr, 51 187, 209.
Steinun, Oladatter, Hauk Erlendsøns Hustru, 47 179.
Sten, Henrik, Væbner, Eier af Plovstrup [1492], 60 225.
Stenar, Biskop i Vexiø (1160-93), 54 159.
Stenberg, Sogn i Slesvig, 49 349, 361.
Stenbjærget i Herjedalen, 44-45 166 f., 178.
Stendorp (Stenderup), Sogn i Slesvig, 49 350.
Stengerde, Kormak Øgmundsøns Elskede, 61 143.
Stenholt, Landsby i Nordsjælland, 40-41 127, 51 238, 55 339.
Steniotten, Capel paa Amrom, 51 186 f.
Stenløse, Sogn i Nordsjælland, 38-39 342, 51 230, 56 172.
Stenness, Sogn paa Mainland (Orknøerne), 52 84 f., 86 f., 57 313.
Stenon, Egn i Bithynien, 53 251.
Stenrød, Melpatreksøn, irsk Nybygger paa Island, 36-37 4.
Stensgaard, Herregaard i Fyen, 38-39 304, 53 70.
Stephan, engelsk Konge [1138], 46 189. — af Blois, Konge i England, 58 337 f.
Stephanos, græsk Navarch, 44-45 238.
Stephanus, den hellige, Hestenes Patron, 44-45 233, 54 124. — IX, Pave [† 1058], 52 22. — græsk Keiser [944], 53 254, 260, 263.
Stephens, George, Professor, 50 363, 52 290 f.
Stepping, Sogn i Slesvig, 49 353.
Stetin, Castellani i Pommern, 36-37 239.
Stettin, By i Pommern, 36-37 239, 38-39 28, 89 f., 53 153, 56 229.
Stewart, Biskop paa Orknøerne, 52 96. — Alexander, skotsk Feltherre, 46 327. — Patrick, Jarl paa Orknøerne, 52 96, 62 19 f.

- Stiflusund*, Sted i Norge, 46 84.
- Stig*, normannisk Kriger, 44-45 281. — Marsk, fredløs 1287, 60 105, 110, 112. — til Mannvik, Sysselmand over Skiens Syssel [1332], 46 206.
- Stigot*, Biskop i Roskilde [1278], 38-39 296.
- Stikkaas*, paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 162, 46 156.
- Stiklestad*, Gaard i Norge, Slag 1030, 46 170 f., 202, 212, 51 120, 60 352, 61 40, 69, 146, 150, 158 f.
- Stille Hav*, en Bugt af det sydlige Ocean, 57 112.
- Stillinge*, Gods i Sjælland, 55 243.
- Stilnow* ved Itzehoe, Slag 1201, 51 284.
- Stintebüll*, undergaaet Sogn i Nordfrisland, 49 355, 51 195, 210.
- Stirberg*, Slot i Tydskland, 51 323.
- Stjernholm*, Herregaard ved Horsens, 51 251.
- Stobernthorp*, Landsby paa Femern, 36-37 206.
- Stockelstrup*, Fredslutning her 1534, 53 46, 51.
- Stockholm*, 56 366 f., 370 f., 376 f., 58 353. — Forlig 1435, 51 321. — Kong Hans' Reise 1498, 55 42 f. — Blodbadet, 46 210.
- Stoderaner*, et vendisk Folk, 38-39 22.
- Stoldik* (Stolk), Sogn i Slesvig, 49 349.
- Stolm*, Ø i Snorre Edda = Stolmen i Hordeland, 46 86, 89.
- Stolp* (Ztulp), By og Castellani i Pommern, 36-37 228 f., 241, 38-39 64.
- Stolpar* = Herkulesstøtterne (*Stolpasund*), 36-37 59.
- Stolpe*, Sted i Venden, 38-39 64, 56 223.
- Stolpe*, Nicolai Jørgen, Præst i Draaby [† 1744], 56 88, 100, 102, 115, 117.
- Stord*, Ø i Norge, Slag 950, 36-37 87 f., 46 85 f., 87, 91.
- Store-Andst*, Sogn ved Ribe, 40-41 162.
- Storebelt*, 47 345, 348, 53 95 f., 162, 54 185.
- Store-Solt*, Sogn i Slesvig, 49 350, 54 213 f., 228.
- Stormarn*, 38-39 12, 18, 22.
- Stove*, Marqvart, Lehnsmænd i Kjøbenhavn [1341], 38-39 274.
- Strabo*, græsk Geograf, 57 6, 66, 89, 109.
- Stralsund*, By i Pommern, Beliggenhed og Navn, 36-37 220, 224, 226. — Stridigheder med Erik Menved [1313], 51 302 f. — Forlig med Hansestæderne 1369, 51 311 f., 1384, 40-41 132.
- Strandelhjørn*, Landsby i Slesvig, 49 342.
- Strandfriser*, 51 167.
- Strange*, Ebbeson, Valdemar II's Sendebud til Bøhmen, 42-43 5, 8, 10, 47 223, 51 286.

- Strathclyde*, Rige i Britannien, 36-37 330, 332.
Stratherne, skotsk Jarleslægt, 46 179 f., 52 47, 62 8, 10.
Strathnaver, Landskab i Nordskotland, 57 320 f., 326.
Straum = Strøm i Jæmteland, 44-45 164, 166, 170, 178, 46 159.
Straumsey, en af Orknøerne, 52 49, 51, 54, 73, 57 318.
Strela, Ø ved Pommerns Kyst, 36-37 214 f., 218 f., 224, 231, 38-39 60, 65, 67, 86.
Streyc, Daniel (Vetterus): „Kortfattet Beskrivelse af den Ø Islandia“, 58 251-298. — Bemærkninger hertil 58 298-321.
Streye, Fogeddistrict paa Rygen, 53 377.
Strind, Ø i Snorre Edda, 46 86, 89.
Strixsand, nedlagt Capel i Slesvig, 49 351.
Strjón i Norge, 52 63.
Strjónsey, en af Orknøerne, 56 48 f., 52 f., 63, 73.
Stromeholme, blandt Orknøerne, 52 49, 51, 53, 70.
Stromness, Sogn paa Mainland (Orknøerne), 52 88 f.
Struensee, Joh. Fr., Geheimecabinetsminister [† 1772], 56 151, 155, 157.
Strunike, en Sørøver, 38-39 89.
Strunk, A., Oldforsker, 52 305, 53 192, 56 348, 61 311.
Strut-Harald, Jarl i Skaane, 59 195 f.
Struxdorp, Sogn og Herred i Slesvig, 49 343, 348 f.
Strø, Herred i Nordsjælland, 38-39 343, 47 324.
Strømfjord, Fjord i Vinland, 40-41 10, 13, 18.
Strømø, en af Færøerne, 54 236, 238, 241, 245, 260, 289, 293, 300, 302.
Stuart, Alexander, Stamfader til Kongeslægten, 46 327. — Marie, Dronning, Robert, Jarl, 52 82. — Patrick, 57 371.
Stub, Christiern, Kannik i Viborg, 47 134.
Stubbencammer, Forbjærg paa Rygen, 36-37 206, 215.
Stuf den Blinde, islandsk Skjald, 61 149, 257.
Stufsrud, Gaard i Norge, 44-45 164 f., 46 158.
Stugnæs, Sogn paa Langeland, 53 392.
Sture, Eggert, Lehnsmænd paa Segeberg [1190], 51 283. — Steen, d. ældre, svensk Rigsforstander, 51 242 f. — Svante, svensk Rigsforstander, 46 210.
Sturla, Sighvatson, islandsk Høvding, hans Udenlandsreise og Kamp med Snorre, 46 196, 61 45, 49 f., 51, 56. — Thordsøn, Lagmand, Sturlungernes Stamfader, 47 185, 187, 206, 56 195, 61 42 f. — Thordsøn, Skutilsvend, Lagmand paa Island, Sturlungasagas Forfatter (1214-84), 61 61 f., 63 f., 65, 150, 205.

- Styrbjørn* den Stærke, svensk Kongesøn, 38-39 6, 52 286, 59 195.
- Styrmer Frode*, islandsk Lovsigemand og Lærd [† 1245], 42-43 298, 302, 310, 47 187, 59 190, 61 50, 56 f., 205, 211, 229 f., 260 f.
- Stüket* ved Indløbet til Mälaren, 54 177.
- Stær*, Ole, Skovfoged paa Jægerspris [1760], 56 140, 156.
- Stæren*, Enemærke i Jægerspris Skov, 55 257, 56 8, 14, 163 f., 172.
- Stærkodder* se Starkad.
- Stöcken*, Henr. v., Geheimeraad, Rentemester [1680], 55 255, 56 5.
- Suardones*, germansk Folk, 48 270 f., 54 140.
- Suariker*, Folk i det nordlige Rusland, 44-45 300, 310, 53 213.
- Suavestede* (Schwabstedt), Sogn i Slesvig, 49 347, 51 201.
- Sudan* i Afrika, 57 22, 31, 34, 53, 68, 97.
- Sudrland*, Landskab i Nordskotland, 52 91, 57 320 f., 325, 328.
- Sufara*, By i Balhara, 57 133.
- Suhm*, Fr., Historieforsker, Bemærkninger af og om ham, 36-37 244 f., 38-39 110, 40-41 123 f., 126 f., 42-43 6 f., 12, 212, 47 171, 230 f., 51 268, 278, 52 287, 305, 311, 53 154, 338 f., 56 221, 374, 378, 58 4, 311, 59 10 f., 16, 78, 60 63 f., 61 277, 298, 331, 338 f., 63 223.
- Sukkertoppen*, District i Grønland, 38-39 243.
- Sulisker* (Sulnasker), Skjær ved Orknøerne, 52 52, 54, 57 318, 351.
- Sumarlid* af Argyle, Høvding paa Syderøerne, 46 185 f., 219.
- Sumatra*, Ø i det indiske Ocean, 57 61, 121 f., 127.
- Sumburgh Roost*, Havet mellem Orknøerne og Hjaltland, 57 337, 375 f.
- Sumenat*, By i Indien, 57 114, 132.
- Sumeru*, Bjærg i Indien, 57 85, 87 f.
- Sundal*, Landskab i Sverige, 44-45 152.
- Sundeved*, *Sundwith*, Landskab i Slesvig, 49 340, 352, 359, 54 223.
- Sundre*, Kirke paa Gotland, 52 168 f., 170.
- Sune*, Knud Magnussøns Sendebud, 40-41 123. — svensk Lagmand og Rigsraad, 46 180. — Ebbesøn, dansk Høvding [† 1186], 38-39 42 f., 57, 74, 78, 91, 100, 40-41 46, 105, 125 f., 127 f., 51 218, 220 f., 280 f.
- Sunnanskog* = Øster- og Vester-Gotland, 46 34.
- Sunnida*, den hellige, hendes Kloster, 46 87.
- Suomi*, Finland, 58 36, 47, 61 373.
- Sus-al-arosat*, *S.-el-adná*, 57 59, 71 f.
- Susdal*, Stad i Ungarn, 47 32, 59.

- Svaldensis portus*, Havn i Pommern, 36-37 222, 38-39 92.
Svale, Flod i Holsten, 36-37 203 f.
Svane, Hans, dansk Biskop (1606-68), 56 200, 202, 269 f.
Svanhild, Jörmunreks Dronning, 50 305.
Svanholm, Herregaard i Horns Herred, 53 4, 28, 67, 55 23, 27, 32, 37 f., 39, 45, 48, 98, 52, 87, 98, 197, 220, 229, 248, 56 8, 83, 115, 119, 145, 164, 166, 255.
Svaning, Hans, Historiograf, 54 322, 59 11 f.
Svensen, Landskab i Slesvig, 38-39 377 f., 385, 49 338, 344 f., 361, 59 7, 29 f., 40 f., 222 f.
Svartabæksløk, Sted paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 160 f., 162, 46 156.
Svatopluk, Konge i Mähren, 53 228.
Svave, Elisabeth og Eleonore, to Jomfruer i Skaarup [† 1618, 1624], 36-37 118, 120. — Peder, Professor ved Kjøbenhavns Universitet [1552], 56 223.
Svealand, 54 164, 173, 182, 185, 187, 191.
Svear, Navn, 46 60, 48 244 f., 304, 314. — Indvandring og Udbredelse i Sverige, 46 42 f., 54 92, 103, 108, 145 f., 167, 172, 195 f.
Svedsdrup, Landsby i Nordsjælland, 38-39 353, 359, 368 f., 374 f., 377.
Svegder, Konge i Upsala, 50 303, 313 f., 327, 351.
Sveig, Sogn i Herjedalen, 44-45 164 f., 181, 188.
Svein, Asleifson, norsk Viking [† 1171], 62 108 f. — brjóstreip, Høvding paa Orknørne [† 1136], 40-41 312, 62 108. — Sigurdson, Fehirde i Bergen, 46 153 f., 206. — Sveinson, norsk Høvding, 46 190.
Sveinbjørnsson, Conferentsraad, 49 150, 160, 174, 250 f., 302, 50 264.
Svelgr, Malstrøm i Petlandsfjorden, 42-43 35, 44-45 147, 50 337, 57 318 f., 322.
Svend Tveskjæg, Konge i Danmark, Medgift med Sigrid Storraade, 50 311. — Daab, 61 337, 340, 357. — Kamp mod Harald Blaatand, Gravøl efter ham, 52 286 f., 59 196 f. — Vikingetog, 53 191, 59 81, 187 f., 203. — Forbedring af Dannevirke, 59 68. — paa Runestenene, 59 151, 156, 160 f., 164, 173 f., 253 f. — Grathe, Konge i Danmark (1147-57), Krige med Venderne, 38-39 31 f., 33, 35, 37. — Tog ind i Sverige, 54 153, 159 f. — Strid med Knud Magnussøn, 40-41 123, 47 255, 284, 53 333, 59 35, 67, 98, 122, 281, 305, 344, 60 222. — Estridsøn (Ulfson), Jarl i Danmark, senere Konge i Danmark, 38-39 13. — Strid med de norske Konger, 36-37

- 212, 46 172, 50 311, 62 104 f., 58 331 f., 333. — Forhold til England, 38-39 12, 52 30, 36, 42, 53 191, 324, 58 333 f. — Adam af Bremens Hjemmelsmand, 36-37 53, 42-43 324 f., 51 118, 54 174 f., 58 329, 333. — hans Død [1076], 58 344.
- Jarl i Norge, 36-37 72, 591 98, 62 100. — Alfifa-søn, dansk Prinds, 38-39 9, 46 170 f., 52 16. — I, Biskop i Aarhus [1172], 38-39 63, 75 f., 91. — II, Biskop i Aarhus [1344], 51 305 f., 307 f., 60 377, 379, 381. — d. Spage, Biskop i Skalholt [1466], 63 143. — Aagesøn, Svend, dansk Historieskriver, 38-39 33, 105, 47 231 f., 319, 48 299 f., 52 303, 54 162, 59 61 f., 63, 68, 335. — Asleifson, Høvding paa Orknøerne, 46 185, 52 51, 70, 74 f., 78 f., 93 f., 57 310 f., 322 f., 326 f. — Lauridsøn, Byskriver i Malmø [1529], 47 169.
- Svendborg*, Ødelæggelse 1290, 60 107. — Fredsmøde 1295, 60 130 f. — under Grevefeiden, 56 222.
- Svendsen*, Ditlev, Læge paa Jægerspris [1806], 56 252, 263, 270.
- Svenke*, Steinarson, norsk Høvding, 46 190.
- Svenskerne*, Navnet Russer om dem, 53 213 f. — Deltagelse i Vikingetogene, 54 194. — Forlig med Erik af Pom-mern 1435, 51 321. — Seir ved Helsingborg 1535, 53 45 f., 53. — Indfald i Halland, 53 52 f., 84. — Erobring af Leszno 1655, 58 253, 259. — jfr. Svear.
- Svenstrup*, Herregaard i Sjælland, 55 108, 193.
- Sverige*, „Om Kilderne til Sveriges Historie i den førchristelige Tid“, 50 291-358. — Grændsebestem-melse mod Norge, 44-45 147-192. — Colonisation i Finland, 58 39. — Grændsestridigheder med Rusland, 58 47, 49. — Christendommens Udbredelse, 53 288, 54 159, 58 328 f. — Rigsraad, 51 242 f. — Politik 1791, 58 217 f., 220, 225 f., 229 f., 235, 237, 245 f. — Efterretninger hos Araberne, 57 33, 200, 207 f., 209 f. — jfr. 54 95-195 pas.
- Sverker I*, Kolsøn, Konge i Sverige [1133], 44-45 180, 46 213, 60 352. — II, Konge i Sverige, 46 190, 214, 47 224, 61 46.
- Sverre*, Konge i Norge, Æt og første Optræden, 46 214, 323 f., 331, 60 354. — Ægteskab, 60 330 f., 332. — Børn, 60 212, 215, 329. — Forhold til Orknøerne, 60 177, 179, 52 47. — Erobring af Jæmteland, 44-45 154. — † 1202, 46 178.
- Svetza*, Ø ved Rygen, 36-37 221.
- Svever*, et germansk Folk, 36-37 22, 47 308 f., 48 330.
- Svinesund*, tidligere Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 151.

- Sviney*, en af Orknøerne, 52 49, 51 f., 54, 57 314.
- Svinø*, en af Færøerne, 54 256, 281, 297.
- Svioner*, Svenskerne, 36-37 22, 42-43 351 f., 48 245, 263, 54 140 f., 173, 176.
- Svipjóð*, de Svenskes Land, 36-37 2, 298, 46 39, 41 f., 48 f., 46 f., 48 244, 255, 259, 54 96, 99.
- Swold* (Svölðr), Ø i Venden, 36-37 211, 222, 232 f., 38-39 53, 67, 92 f., 52 132, 54 21, 61 41.
- Svætopolk*, russisk Fyrste [1016], 47 52 f., 56, 61 f., 65 f., 68, 71, 53 287.
- Svætoslav*, russisk Fyrste [† 971], 44-45 292, 53 223, 264, 269, 272 f., 274 f., 276, 278 f., 280 f., 282 f., 285 f.
- Swambuster*, Gaard paa Mainland (Orknøerne), 52 89 f.
- Swans*, Sogn i Slesvig, 49 344 f.
- Swens* Capel i Nordfrisland, undergaaet 1300, 51 192 f., 195, 210.
- Swesing*, Sogn i Slesvig, 49 347.
- Swine*, Oderens Udløb, 36-37 223, 236 f., 239, 305, 38-39 78, 83, 89, 94 f., 102 f.
- Swithøi*, en af Orknøerne, 52 49, 51, 54, 61, 57 314.
- Swynøi*, en af Orknøerne, 52 49, 51, 53, 61.
- Syderø*, blandt Færøerne, 54 235 f., 238, 240 f., 284 f., 292, 300, 302 f.
- Syderøerne* el. Hebriderne, Colonisation af Nordmænd, 36-37 3 f., 49 316, 50 243 f., 281 f. — under Norges Herredømme, 36-37 86, 314, 38-39 139, 46 185 f. — Afstaaelse til Skotland, 38-39 139, 57 330.
- Sydlig Ocean*, 57 55, 67, 108, 111 f.
- Sydroc* (Sidric), dansk Høvding [852], 59 146 f., 148.
- Syeby*, Landsby i Sjælland, 51 305.
- Syllingerne* (Scilly-Øerne) ved England, 36-37 8, 20, 46 86, 91.
- Symeon*, Bulgarernes Fyrste [893], 53 230, 246 f.
- Syndsbrun* ved Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 164 f., 179, 46 157.
- Syracus*, Stad paa Sicilien, 44-45 236, 238, 250.
- Syrien*, 50 320, 324, 52 22, 53 204, 57 22, 40, 55, 67, 97, 101.
- Syo*, Peder, dansk Sprogforsker, 42-43 7, 199, 44-45 122 f., 203.
- Süder-Aue*, Vandløb i Slesvig, 51 190.
- Süderbüll*, Sogn i Nordfrisland, 51 193, 210.
- Süderhever*, i Eiderstedt, 51 167, 204, 211.
- Süderhoved*, Sogn i Nordfrisland, 49 354, 51 203, 211.
- Südermarsch*, Sogn i Nordfrisland, 51 187 f.
- Süder-Oog*, Hallig ved Pelworm, 49 355, 51 192.
- Süderstrand*, Ø i Nordfrisland, 51 164, 166 f., 170.

- Süderwisch*, Sogn i Nordfrisland, 51 192 f., 210.
- Sæborg*, ældste Navn paa Jomsborg, 36-37 238.
- Sæbygaard*, Herregaard paa Lolland, 55 81 f., 98. — Amt, 55 246, 56 95.
- Sæheim* (Sem), Gaard i Norge, 36-37 83, 46 83.
- Sæla*, Ø i Snorre Edda, ved Norges Kyst, 46 87, 91.
- Sæmingi*, Sogn i Savolax, 58 40, 60 26.
- Sæmund*, Jonsøn paa Odde, islandsk Bonde, 46 215, 61 40, 44 f. — Sigfussøn (Frode) 1054-1133, Levned og Forfatterskab, 38-39 212, 40-41 49, 51, 42-43 360, 47 44, 61 37 f., 39, 78, 81 f., 86 f.
- Säve*, Carl, Professor i Upsala: „Om Gotlands äldsta fornlemningar“, 52 130-70. — „Alskogsstenarne paa Gotland“, 52 171-207. — „Nyfunna svenska runindskrifter“, 52 207-48. — „Anmärkningar om indskriften å Gorm den gamles runsten i Järlinge“, 53 350-62. — „De starka verberna i Dalskan och Gotländskan, 54 228-32. — P. A., Magister, 52 188, 190, 195, 214 f., 290.
- Søballe Sø* i Aarhus Stift, 36-37 121.
- Søborg*, Slot i Nordsjælland, 38-39 273, 277, 291 f., 305, 51 273-341, 60 119. — Udgravninger, 51 342-76. — Sogn, 51 273-341 pas., 52 320 f. — Sø, 51 273 f., 345 f., 349, 351 f., 354 f., 359, 368. — Breve, 51 325 f., 335, 340, 343, 52 320.
- Søborg*, Jens, Skovrider paa Jægerspris [1680], 56 7, 10, 24, 40.
- Södermanland*, Landskab i Sverige, 54 174, 180 f. — se Runestene.
- Søderup*, Bondeby i Slesvig, 59 344.
- Søholm*, Herregaard i Sydsjælland, 38-39 304 f., 51 237, 53 38, 85, 89, 92 f., 97, 109 f., 119, 54 207.
- Sølva*, Sted i Norge, 36-37 83, 46 41.
- Sølv*, Hovedsmand paa Abrahamstrup [1401], 56 322. — forskellige Nordmænd af dette Navn, 46 33, 46 f.
- Sølvitsborg*, By i Bleking, 48 254, 281 f.
- Sønder-Bradorp* (S.-Brarup), Sogn i Slesvig, 49 348.
- Sønderborg*, By paa Als, 49 337, 53 28, 67, 80, 55 61.
- Sønderby*, Landsby i Horns Herred, 55 11.
- Sønder-Gös Herred* i Slesvig, 49 343 f., 347, 51 206.
- Sønder-Halland*, Landskab i Sverige, 51 304, 54 334, 339 f.
- Sønder-Jylland*, Russernes Hjemstavn, 44-45 288, 291, 303, 306, 310 f. — Anglernes Hjem, 36-37 298, 44-45 294, 48 326 f., 331 f. — Jarledømme 38-39 24, 85, 42-43 5. — geistlig Styrelse, 49 334 f. — se Slesvig.
- Sønder-Rangstrup*, Herred i Slesvig, 49 338, 340, 342, 352.

- Sønderskov*, Herregaard ved Kongeaaen, 60 218 f.
Søndervissing, Landsby i Jylland, 56 18.
Søndmøre, norsk Landskab, 46 47, 49, 51, 53 33.
Søndre-Korn sø i Bohuslen, 44-45 160, 164, 46 156, 49 148.
Sørensen, Hans, Kromand, 56 75. — Jens, Søkortdirecteur (1685-1730), 53 393. — Jørgen, Ridefoged paa Abrahamstrup [1668], 55 216, 219, 221 f., 56 26. — Mikkel, Birkefoged paa Kronborg [1667], 55 219, 56 17. — Søren, Foged, 55 213, 56 26.
Sørensson, Magister, 52 213, 223, 240.
Sørle og *Hamdir*, Jonakrs Sønner, 50 305 f.
Sorum (Sudrheim), Gaard paa Romerige, 46 208.

T.

- Tabast* (Tawast), By i Finland, 57 214.
Tablata, By i Spanien, 36-37 26.
Tacitus, romersk Historieskriver, 36-37 216, 224, 297, 38-39 151, 390, 46 61, 102, 47 13, 232, 263, 307 f., 48 245, 263, 270 f., 296, 308, 319 f., 323, 62 29, 37, 43, 71, 127 f., 234, 236, 251.
Tage, Absalons Sendebud, 38-39 101.
Tagesøn, Jakob, Præst i Draaby [† 1658], 56 15.
Tagazgaz, en Tyrkestamme i Mongoliet, 57 13, 59, 61.
Taillefer, normannisk Jongleur, 51 119 f.
Tajo, Flod i Spanien, 36-37 43, 58, 57 189.
Tâkin, Rige i Asien, 57 144.
Takt, irsk Kongesøn, 36-37 9, 12.
Talvaz, Vilhelm, normannisk Høvding, 51 140.
Tanaïs ved Don, 54 114, 120, 57 16.
Tanberg, Gaard paa Ringerige, 36-37 142.
Tancred, normannisk Høvding, 44-45 234, 243. — af Hauteville, normannisk Høvding, 44-45 233 f., 243, 51 142 f.
Tanger, By i Marocco, 57 13, 67, 105, 107.
Tannerip, Landsby paa Sild, 51 180, 208.
Taps, Sogn i Slesvig, 49 353.
Tarbet-Nes i Skotland, 57 322 f.
Tarsus, Stad i Lilleasien, 53 264.
Tartariet, 53 155, 180 f., 57 45, 118, 154.
Tarvedum = Dunnethead, Forbjærg i Skotland, 52 45.
Tating, Kirke i Eiderstedt, 49 354, 51 202.
Tatæ, Dronning i Northumberland, 36-37 304, 337.
Taube, Johan, Lehnsmand paa Kronborg og Frederiksborg [1577], 51 339, 55 92.

- Tauriske Halvø*, 53 202 f., 223, 272.
- Tausen*, Hans, dansk Reformator, Ophold i Antvorskov Kloster, 47 85 f. — Udenlandsreise, 47 86-89. — Fængsling, 47 89 f. — Vita M. Joh. Tavsani, 47 95. — Virksomhed i Viborg, 47 92 f., 96, 101-118, 125 f. — Giftermaal, 47 100 f. — Kaldelse til Kjøbenhavn, 47 107 f. — Biskop i Ribe, 56 204 f.
- Tavastland* i Finland, 58 30 f., 32, 33 f., 42, 46, 60 17, 20, 25.
- Tavisalmi*, Sogn i Nyslott, 58 40 f., 46.
- Tea*, irsk Dronning, 36-37 17.
- Tegenhus*, Anna, Frants Brokkenhus' Hustru, 55 88. — Ellen, Anders Ulfelds Hustru, 53 62, 77 f. — Marquard og Otto, Eiere af Tvedgaard [1480, 1543], 53 77 f.
- Tehama*, Sted ved Mecca, 57 104. — asiatisk Indsø, 57 155.
- Teit*, Biskop Isleifs Søn, 61 32, 35 f.
- Telc*, 1) Stad i Mähren, 2) Slot i Böhmen, 53 378.
- Telge*, By i Sverige, 54 179 f.
- Templin*, By i Brandenburg, 53 379.
- Terebinthos*, Ø i Propontis, 53 213 f.
- Terkelsen*, Terkel, Secretair hos Prinds Carl [1710], 56 62, 68 f., 72 f., 78 f., 83 f., 88 f., 94 f., 99, 101.
- Terpager*, Peder, dansk Forfatter, 47 94 f., 54 320.
- Tessermiut-fjorden* i Grønland, nordiske Ruiner her, 36-37 123, 38-39 224, 42-43 339.
- Tetenbüll*, Sogn i Nordfrisland, 49 354, 51 199, 214.
- Tetislav*, Fyrste paa Rygen [1164], 38-39 63, 75, 91.
- Teutoner*, et germansk Folk, 44-45 287.
- Tevelum*, Landsby i Nordfrisland, 51 182.
- Thabaristan*, Fæstning ved det caspiske Hav, 57 57, 164, 166, 168, 175.
- Thabit b. Korrah*, arabisk Philosoph og Mathematiker, 57 6.
- Thagan*, Chan i Transoxana [1012], 42-43 137.
- Thaker ben Hosein*, Statholder i Mesopotamien [813], 42-43 82, 147 f., 149.
- Thakeriderne*, Fyrster i Chorasán, 42-43 64, 82, 148.
- Thaleb ben Ahmed*, Statholder under Chalifatet, 42-43 117 f., 163.
- Tham*, P., svensk Oldforsker, 53 155 f.
- Thanet*, Ø ved Kent, 54 6.
- Thangbrand*, Christendommens Forkynder paa Island [997], 52 113, 61 25 f., 62 96, 98, 120.
- Thara*, Abrahams Fader, 40-41 264.
- Thelemarken*, norsk Landskab, 36-37 62 f., 69, 72, 79, 38-39 187 f., 46 56, 53 395, 55 282.
- Themar*, Kongesæde i Leicester, 36-37 17.

- Theobald*, Hertug af Lothringen [1214], 47 224. — angelsaxisk Anfører [604], 36-37 306.
- Theobert*, Biskop af Dol [1295], 58 352 f.
- Theodobert*, frankisk Fyrste, 48 303 f.
- Theodor*, den hellige, Martyr i Kiev, 53 282, 283. — Konge i Austrasien (511-35), 48 303 f. — Markgreve af Meissen [1214], 47 224. — den Store, Gothernes Konge, 36-37 21, 44-45 299 f., 310, 46 221, 47 343, 50 323, 54 145.
- Theodora*, græsk Keiserinde [842], 53 205, 216 f., 218. — græsk Kvinde [917], 53 277.
- Theodorik* (Thjodrek), Munk i Nidaros, historisk Forfatter, 36-37 100, 42-43 277, 281 f., 284 f., 295, 58 332, 61 41, 134 f., 291 f.
- Theodosia* (Alclyd), Stad i Britannien, 36-37 29 f.
- Theodosius* I, d. Store, romersk Keiser (379-95), 44-45 299, 309, 55 335, 332.
- Theogenes*, romersk Astrolog, 40-41 289.
- Theoklistos*, byzantinsk Statsmand, 53 216.
- Theophanes*, græsk Anfører, 53 250, 252. — græsk Forfatter, 44-45 304, 53 293.
- Theophano*, græsk Keiserinde [969], 53 271, 275.
- Theophilus*, græsk Keiser [† 842], 44-45 305, 53 205 f., 214, 272. — Synkellus, græsk Høvding [972], 53 282 f.
- Theophylaktos*, Patriarch i Constantinopel [† 956], 53 266, 268.
- Theorould* (þórvaldr), Vilhelm Erobrerens Fosterfader, 51 124 f., 148 f.
- Thessalonika*, Stad i Lilleasien, 53 230, 245.
- Theudebert*, merovingisk Fyrste, 58 5 f.
- Theustes*, hos Jornandes, Folk paa Scanzia, 54 150.
- Thibet*, 57 24, 97, 101, 105.
- Thiduos*, Sump ved Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 160, 46 156, 49 148.
- Thidrande*, en Islænder, 44-45 274.
- Thietmar* af Merseburg, tysk Krønikeskriver, 36-37 193, 48 267, 269, 319, 53 288, 295 f., 54 108, 62 146.
- Thievisholm*, en lille Ø ved Mainland (Orknøerne), 52 97.
- Thillerup*, Peder, Forpagter paa Jægerspris [1731], 56 85, 90, 96, 99.
- Thim*, Herregaard i Jylland, 53 86.
- Thingvøll* = Øen Thingwall i Klarelvén, 44-45 155, 166 f., 179, 46 159.
- Thingø*, Syssel paa Island, 53 314, 339.

- Thingøre*, Benedictinerkloster paa Island, 48 214, 52 6, 53 338, 54 8, 58 307, 61 34.
- Thjodatiørn* paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 162 f.
- Thjodolf*, islandsk Skjald, 38-39 15, 52 123 f., 129, 60 218. — fra Hvin, Halfdan Svartes Skjald, 38-39 207, 42-43 299, 46 278, 48 294, 50 295 f., 299, 301, 305 f., 314, 52 119, 60 4, 265, 291 f., 293 f., 298, jfr. 310 f., 61 87, 138, 62 156. — Arnorson, islandsk Skjald, 59 183, 60 329, 61 165, 257.
- Thjotta* (Thjottø), Ø ved Norge, 60 351.
- Thomas*, Apostel, 57 126, 141. — Abbed i Ebbelholt [1464], 38-39 361. — normannisk Digter, 51 148, 151 f., 154 f., 156. — Erkebiskop i Canterbury (12te Aarh.), 52 30, 275. — engelsk Lieutenant, 52 46, 52, 64, 69, 84, 86, 98. — græsk Feltherre (9de Aarh.), 53 204 f., 232. — the Rhymer, engelsk Spaamand [1286], 51 155 f. — Snorrason, islandsk Præst [† 1365], 61 69 f. — af Tullock, Biskop paa Orknæerne [1434], 46 183, 52 94, 96.
- Thomsen*, C. J.: „Om de occidentalske Mønter i Vaalse Fundet“, 42-43 33-51. — „Om Guldraceteaterne og Bracteaternes tidligste Brug som Mønt“, 55 265-347, 381. — hans Inddeling af den forhistoriske Tid, 46 120, 47 379, 61 305. — Grimur: „Et Bidrag til den gamle nordiske Poesis Charakteristik“, 46 96-115. — „Den nordiske Nationalitet paa Shetlands- og Orknæerne“, 62 3-28. — Johan, Borgermester i Tønder, 53 142.
- Thora*, Ragnar Lodbrogs Elskede, 58 10. — Magnus Barfods Datter, 46 214 f., 61 40. — Harald Haardraades Dronning, 46 172, 191, 211, 214. — Aasolf Skulesøns Hustru, 46 193 f., 197, 215. — Haldor Brynjulfsons Hustru, 46 193 f. — Hladbrand, Thore Herses Søster, 57 375, 62 92, 114 f., 133 f. — Mostrstøng, Harald Haarfagers Frille, 62 91 f.
- Thoraren*, Loftunga, islandsk Skjald, 61 147. — Neffjulfson, islandsk Bonde, 61 60 f. — Skeggjason, islandsk Skjald, 61 257.
- Thorarensen*, Bjarne: „Om Gunnars Høj ved Hlíðarende“, 47 77-84.
- Thorberg*, Arnesøn, paa Giske, norsk Høvding [1030], 46 169 f., 171 f., 190 f., 192, 201, 214 f. — Erlend Himaldes Søn, norsk Høvding (12te Aarh.), 46 191, 215 f.
- Thorbern*, Sunesøn, Slotsherre paa Søborg [1164], 38-39 64, 66, 82, 91, 51 220 f., 278 f., 280 f., 282.

- Thorbjörg*, Erik Gryfils Hustru, 46 199 f. — paa Herjulfsnæs, Spaakvinde, 48 349 f., 62 374. — Kolbrún, Thor-mod Kolbrúnarskalds Elskede, 61 147.
- Thorbjörn*, Arnesøn, norsk Høvding, 46 169, 190, 213. — Digre, islandsk Høvding, 38-39 s. — Gamle, norsk Bonde, 44-45 168 f., 192. — Hornklofe, norsk Skjald, 61 138. — Kolka, islandsk Landnamsmand, 63 112 f., 114. — Makarkalf, norsk Bonde, 44-45 168 f., 192.
- Thorbrand*, Deltager i Vinlandsfærden, 40-41 13.
- Thord*, Biskop i Grønland [1308], 47 199. — norsk Provst, 46 164. — Bjørnsøn, norsk Bonde, 44-45 168, 171, 192. — Degn, 47 290, 297 f., 49 216. — Dorri, en Vendelbo, 62 109 f. — Folesøn, norsk Mærkesmand (11te Aarh.), 46 192. — Geller, islandsk Høvding (10de Aarh.), 61 23. — Hallson, norsk Høvding [1294], 47 175. — Knapp, Landnamsmand, 54 170. — Kolbeinson, islandsk Skjald, 52 119, 61 144 f. — Sigvatsøn (Kakale), islandsk Høvding, 61 58 f., 62. — Sjárekson, islandsk Skjald, 61 149. — Skoftesøn, norsk Høvding (12te Aarh.), 46 193, 215. — paa Skogar, islandsk Bonde, 59 184. — i Stufsrud, norsk Bonde, 44-45 16, 192. — Sturlason, islandsk Høvding, 61 42 f., 45, 55, 61, 64. — Thorlaksen, Biskop i Skalholt [1685], 53 312, 326, 335, 337. — i Trosavik, norsk Bonde, 44-45 168, 192.
- Thordis*, Skeggja, norsk Spaakvinde, 40-41 311, 44-45 266, 62 54, 110 f., 63 110. — Snorre Sturlasons Datter, 61 44.
- Thore*, Magnus d. Godes Halvbroder, 62 99, 144 f. — Hakonsøn, norsk Stormand [1292], 60 109.
- Thorer* Droge og T. Eilifson, norske Bønder, 44-45 162, 168, 192. — Hakonsøn, norsk Ridder og Cantsler [† 1317], 46 196, 206. — Hund i Bjarkø, norsk Høvding [1030], 46 170, 202, 52 108. — Sel, Olaf d. Helliges Aarmand, 62 129 f. — Thinghat, norsk Høvding [1310], 44-45 172, 197. — Ølversøn, norsk Høvding, 46 170. — paa Steig, gjør Oprør mod Magnus Barfod [1094], 40-41 21, 46 192, 202.
- Thorsdal* paa Island, 63 120 f., 122 f., 124.
- Thoreskæl*, Sted paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 166, 179.
- Thorfinn*, Jarl paa Orknøerne, 62 s. — Gudleifson, Snorre Sturlasons Stamfader, 40-41 29. — Haraldsøn, Høvding paa Orknøerne, 46 176 f., 217 f. — Hausakliuf, Jarl paa Orknøerne, 36-37 87, 42-43 287, 52 87, 62 90. — Karlsefne, Vinlands Opdager, 40-41 9, 11, 13, 15, 20, 25, 50, 47

- 183, 196, 207, 48 349, 61 225. — Sigurdsøn, Jarl paa Orknøerne [† 1064], 40-41 27, 46 171, 173, 189, 216, 52 74, 76, 82 f., 100 f., 57 317, 322.
- Thorgaut*, norsk Sysselmand [1189], 46 163 f.
- Thorgeir*, den Hördske, islandsk Bonde, 52 281 f. — Thor-
mod Kolbrúnarskalds Fostbroder, 61 147. — Flekk,
norsk Skjald, 61 150. — Gode, Lovsigemand [1000],
61 27 f.
- Thorgerde*, Egil Skallagrimsons Datter, 61 141, 197.
- Thorgils*, norsk Sysselmand (12te Aarh.), 46 203, 60 354. —
Harald Haarfagers Søn, 36-37 4, 6, 54 193. — Birnuson,
dansk Høvding, 62 105. — Bødvarson, islandsk Bonde,
59 172, 61 62. — Orraben, islandsk Bonde, 36-37 93 f.
— Orraskjald, islandsk Skjald, 36-37 8. — Sprakaleg,
Ulf Jarls Fader, 36-37 37. — Snorrason, islandsk Bonde
[† 1201], 42-43 300, 61 248.
- Thorgisl*, en Nordbo i irske Sagn, 54 193.
- Thorgny*, svensk Lagmand, 47 299, 54 171.
- Thorgrim Klaufe*, T. af Scanæs, norske Bønder, 46 195, 200.
- Thorgunna*, Vagn Agesøns Moder, 59 195.
- Thorhall*, Gamlason, Deltager i Vinlandsfærden, 40-41 9 f.
- Thorkel*, islandsk Bonde, 59 184, 189, 61 144. — Adelfar,
hans Reise til Utgardeloke, 36-37 6. — Fostre, Bonde
paa Orknøerne, 52 84, 100 f. — Gellersøn, Are Frodes
Farbroder, 40-41 27, 61 225. — Geysa, en dansk Mand,
62 104 f. — d. Høie, dansk Høvding, 36-37 37, 59 195 f.
Leira, norsk Høvding, 59 196 f., 200 f., 202 f. — Maane,
Lovsigemand, 61 299. — Midlang, norsk Høvding, 59
181, 197. — Rostung, en Mand fra Orknøerne, 61 54 f.
— Thurrafrøst, en Nordmand, 46 33.
- Thorkelson*, Jón, islandsk Forfatter, 61 230 f., 232, 248.
- Thorkil Skarpe*, Bonde i Orm, Eier af Skagen, 47 315.
- Thorlacius*, Børge, Professor, 40-41 259 f., 59 184. — Skule,
Rector i Kjøbenhavn [1798], 59 133 f., 141, 152 f., 156, 60
292. — Theodor, Biskop i Skalholt [1685], 53 326.
- Thorlak*, Runolfson, Biskop i Skalholt, Forfatter af den is-
landske Kirkeret [1085], 40-41 15, 25, 49 f., 49 175, 52 6 f.,
61 301. — Skulesøn, Biskop paa Holum [1628], 53 309,
325, 328 f., 330 f. — Thorhallson, d. Hellige, Biskop i
Skalholt [† 1193], 61 39, 62, 187, 222.
- Thorlaksen*, Gudbrand, Biskop paa Island (16de Aarh.),
56 218.
- Thorleif*, Jarleskjald, islandsk Skjald, 59 177 f., 179 f., 184 f.,
191 f., 60 244 f., 61 192. — Skuma, islandsk Skjald, 61

143. — den Spage, norsk Høvding, 38-39 289, 49 174, 177, 61 22.
- Thorleik*, d. Fagre, islandsk Skjald, 59 211, 61 149.
- Thorljot*, Bonde paa Orknøerne, 52 65, 57 309.
- Thormod*, Bufa, irsk Nybygger paa Island, 36-37 4. — d. Gamle, Landnamsmand, 52 281. — Kolbrúnarskáld, islandsk Skjald, 51 120, 61 147 f., 62 163, 177. — d. Stærke, svensk Nybygger paa Island, 61 18.
- Thornberg* (Throndborg), Gaard paa Ringerige, 46 196 f.
- Thornsohn*, Samuel, Foged i Thelemarken [1782], 56 182 f.
- Thorodd*, Gamlason, byggede Kirken i Holum, 61 30, 34, 92, 97, 63 411. — fra Medafellsstrand, islandsk Kjøbmand [1981], 38-39 7 f., 40-41 27 f.
- Thorolf*, Jarl eller Herse i Oplandene, 44-45 187. — Oluf Tryggvasons Fosterfader, 62 120. — Egil Skallagrimssøns Broder, 61 140. — Kveldulfson, Lendermand, 57 230, 234 f., 60 348. — Mostrarskegg, islandsk Bonde, 61 22. — d. Røde, paa Man, 50 277 f. — Smør, Landnamsmand, 61 13.
- Thorsburg*, Forbjærg paa Gotland, 52 144 f., 161 f., 163, 167, 172.
- Thorsen*, P. G., dansk Sprogforsker, 59 79 f., 170, 208, 219, 221, 230, 247 f., 252, 323.
- Thorshavn*, By paa Færøerne, 54 231, 233 f., 235, 249, 256, 314 f.
- Thorsnæs*, Thingsted paa Island, 38-39 8, 40-41 28, 61 22, 62 147.
- Thorson*, Edwin M.: „Depescher fra den polske Legation i Kjøbenhavn“, 58 216-250. — Oversættelse af Daniel Streycs Beskrivelse af Island, 58 251-293.
- Thorstede*, Sogn i Slesvig, 49 348.
- Thorsten* Frode, Sagamand, 42-43 313.
- Thorstensen*, Colbjørn, Præst i Agerhus (17de Aarh.), 56 206.
- Thorstein*, normannisk Kriger [1043], 44-45 231. — Biskop i Hammer [† 1305], 47 199. — Eriksøn, hans Vinlandsreise, 40-41 8. — Frode, islandsk Sagamand, 42-43 313, 61 193 f., 256. — Haavardsøn, Bonde paa Sandey, 52 70. — Hakonsøn, norsk Bonde (13de Aarh.), 44-45 164, 192. — Illugason, Præst paa Island [† 1334], 61 68. — Ingolfson, Landnamsmand, 61 22. — Ketilsøn, Præst i Øfjord [† 1754], 53 314, 339. — Oxefod, norsk Bonde, 52 117, 62 165 f., 178 f. — Præst i Titling, en Islænder, 61 62. — Ragnarsøn, fra Orknøerne, 57 327. — den Røde, Konge over Skotland [† 875], 36-37 5, 52 282, 57 222, 352, 62 89. — Scitel, normannisk Anfører, 44-45 231 f. — Snorrason, Munk i Helgafells Kloster [† 1353],

- 61 206 f. — Tjaldstæding, Nybygger paa Island, 36-37 72.
- Thorsteinsson*, Bjarne, Amtmand paa Island, 53 350.
- Thorsvi*, Sted i Sverige, 38-39 202.
- Thorvald*, Eriksøn, hans Vinlandsreise 1004, 40-41 7 f. — Gissursøn, islandsk Høvding, 61 36, 44. — Henriksen, i Borg (Hjaltland), 57 363, 365. — Kodransøn (Vidførle), Svend Tveskjægs Hirdmand, udbreder Christendommen paa Island [981-85], 59 175 f., 187 f., 191, 61 24, 334, 62 162, 185. — Thoressøn, hjaltlandsk Stormand [1289], 52 47, 57 339, 365, 367. — Vatnsfirding, Snorre Sturlasons Svigersøn, 61 45.
- Thorvaldsen*, Albert, Billedhugger, 61 54.
- Thorvard*, Deltager i Vinlandsfærden, 40-41 9, 14.
- Thorzida*, Havn paa Darmarscha (hos Araberne), 57 205 f.
- Thoten*, norsk Landskab, 46 27, 51.
- Thott*, Fru Birgitte [† 1474], 38-39 338 f., 361 f., 51 228 f., 239, 321, 323 f. — Bonde Jepsøn, til Krogholm, dansk Adelsmand [1419], 38-39 276, 338, 51 228. — Otto, Landcommissair for Skaane [1649], 55 175. — Tage, Etatsraad [1681], 56 16, 59.
- Thracien*, Gothernes Opholdssted, 44-45 299. — Slavernes Udbredelse, 53 196, 204.
- Thræse*, Landnamsmand paa Island, 44-45 187 f.
- Thraziger*, Adam, Cantsler [1566], 59 279.
- Thristikel* = Trehörningen, Sø i Sverige, 44-45 160, 49 147.
- Thrond*, Jarl i Helgeland, 46 40. — Halvardsøn, Gulathingss Lagmand [1316], 47 176.
- Throndarklætt* = Trondeklatt paa Grændsen af Herjedalen, 44-45 166 f., 168 f., 179.
- Throndenens* paa Hindøen i Nordlandene, 46 38, 45, 88.
- Throndhjem*, norsk Landskab, 36-37 83, 86, 201, 46 45, 51 f.; jfr. Thrøndelagen. — By, 53 56 f. — Overenskomst 1532, 53 31. — Herredag, 53 54 f., 61. — Kongsgaard, 55 105. — Videnskabernes Selskab, 56 221. — fjord, Centralpunkt for de indvandrede Normænd, 46 44.
- Thrugot*, Mag., Provst i Lund, 60 73, 82, 86, 88.
- Thrøndelagen*, norsk Landskab, det ældste norske Rige her, 46 41. — Erobring af Harald Haarfager, 46 44 f., 60 347. — Grændsen, 46 149.
- Thrønder*, Navn, 46 45. — Inddeling og Styrelse, 36-37 83 f., 89, 46 44. — Udbredelse over Østerdalen, 46 51 f.
- Thuata de Danaan*, nordisk Coloni i Irland, 36-37 2.
- Thuco*, Biskop i Aarhus, 40-41 130.

- Thule*, forskellige Opfattelser, 48 303, 52 55, 57 14, 101, 61
11. — Heruler og andre Folkestammer, 54 145, 150.
- Thun*, Peder, Præst i Ribe [1766], 53 160.
- Thunnor*, angelsaxisk Hirdmand, 36-37 311.
- Thura*, Laurids, dansk Bygmestrer [† 1759], 51 348, 56
119, 160.
- Thure*, Jønsson, svensk Righshofmester [† 1532], 46 209.
- Thuride*, Snorre Godes Søster, 38-39 8, 40-41 27 f., 30, 61
187, 256.
- Thurneiser*, Leonhard, schweizisk Astrolog [† 1596], 40-
41 301.
- Thurseter*, Sted paa Katanes, 57 323.
- Thurso*, Aa paa Katanes, 57 323 f.
- Thyra*, Olaf Tryggvesøns Hustru, 50 337. — Danebod, Her-
komst og Personlighed, 40-41 167 f., 52 305 f. — Anlæg
af Dannevirke, 40-41 168, 59 14 f., 62 f., 81 f., 84, 95, 333 f.
— Begravelse, 52 303.
- Thyraborgen* ved Dannevirke, 59 63, 65, 94 f., 346.
- Thyregod*, Landsby ved Veile, 40-41 152.
- Thyrstorp* (Thyrstrup), Herred og Sogn i Slesvig, 49 338,
353, 53 63, 77.
- Thytbern*, Provst i Odense [1396], 55 15 f.
- Thümen*, Eustachius v., Lehnsmænd paa Svenstrup [1597],
55 108.
- Thøger*, den Hellige, Vestervig Klosters Patron, 36-37 114,
40-41 45, 101.
- Thøgersen*, Peder, Biskop i Viborg (16de Aarh.), 47 130.
- Tiberius*, romersk Keiser, 40-41 289 f., 292, 54 120.
- Tibirke*, Sogn i Nordsjælland, 51 217, 223, 249, 251 f., 253, 301.
- Tidemand*, Borger i Lübeck [1534], 53 39.
- Tidsehlolt*, Herregaard i Fyen, 53 97.
- Tield*, Einar, norsk Anfører [1536], 53 55 f.
- Tigris*, Flod i Mesopotamien, 57 12, 55.
- Tikarey*, rimeligvis Zicker paa Rygen, 36-37 219.
- Tikjøb*, Sogn i Nordsjælland, 36-37 108, 38-39 296, 302, 51
299, 347.
- Tillitz*, forskellige Landsbyer i Vestpreussen, 53 395.
- Tillitze*, Sogn paa Lolland, 36-37 109, 53 377 f.
- Tind*, Hallkelsson, Skjald, 42-43 310, 61 143.
- Tinglev*, Sogn i Slesvig, 49 351.
- Tingmiærmiut*, Fjæld paa Grønlands Østkyst, 38-39 221, 223.
- Tingvall*, Sogn paa Mainland (Hjaltland), 57 356 f., 363 f., 370 f.
- Tinnenbüll*, Sogn i Nordfrisland, 51 187 f., 189 f., 210.
- Tinnum*, Landsby paa Sild, 51 169 f., 180.

- Tio*, Herred i Smaaland, 54 155 f., 161, 172.
Tiosioarholm, i Tjæresøen i Medelpad, 44-45 170, 179.
Tistorf, Michael, Sognepræst i Kjøbenhavn [1680], 55 264.
Tisvilde, Sogn i Nordsjælland, Esrom Klosters Gods her, 51 223, 237, 239, 249, 252, 290. — Sandflugt, 51 253.
Tiust, Sted i Smaaland, 54 150 f., 153.
Tiveden, Skovstrækning i Sverige, 54 180 f., 182, 194.
Tivertzerne, et slavisk Folk i Rusland, 53 198, 231, 253.
Tjörfi, Præst paa Island [† 1299], 52 224.
Tjurby, Kongsgods i Varend, 54 159.
Tjustrup, Sogn i Sjælland, 40-41 134.
Tjülders, Gaard paa Gotland, 52 139, 141, 154, 166 f.
Tjängvide, Gaard paa Gotland se Sagregistret: Billedsten.
Tjør, Ø i Snorre Edda = Terø i Hordeland, 46 85 f., 88, 91.
Tjørn, Sump paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 160, 162.
Tob, Gaard paa Mainland, 52 99.
Toberdana Beate, Forvanskning af Thyre Danebod, 59 71 f.
Tochsbüll, Sogn i Slesvig, 51 185, 209.
Toft, Gaard paa Mainland (Hjaltland), 57 360.
Toftsness, Nordspidsen af Landey (Orknøerne), Stensætninger her, 52 70 f., 72.
Togerup, Landsby i Nordsjælland, 51 249.
Toke, Biskop i Børglum [1160], 38-39 53. — Kjæmpe i Braavallaslaget, 52 284. — Skjalm Hvides Søn, 40-41 124, 46 302 f. — Søn af Ebbe Skjalmsen, 40-41 125. — angelsaxisk Hirdmand, 52 238 f., 290, 292. — Høvding i Fyen, 52 286.
Tokæthorp, Sted paa Falster, 53 383.
Toledo, By i Spanien, 36-37 29, 57 27 f., 49, 91.
Tolk, Sogn i Slesvig, 49 349.
Tollense, Biflod til Peene, 36-37 210, 223, 227.
Pollenser, vendisk Stamme, 36-37 209, 222 f., 223. — T.-søen, i Venden, 36-37 223.
Tolock, Thomas og Villiam, skotske Geistlige (15de Aarh.), 62 6, 10, 14.
Tommarop i Sydsverige, tidligere et Kloster, 56 379 f.
Torbern, Arwitsøn, Høvedsmand paa Gurre [1485], 38-39 307, 51 239.
Tordenskjold, Peder, dansk Admiral (1690-1720), 56 194, 197, 283 f.
Torf-Einar se Einar Ragnvaldsøn.
Torfnes, Næs i Skotland, 57 322.

- Torfæus*, Thormod, lærd Islænder (1636-1719), Levned, 56 213 f., 61 54. — Skrifter, 47 48, 52 54, 59 f., 53 313, 59 60, 138, 229, 61 232 f., 256, 277.
- Torgar*, Ø i Snorre Edda = Torget paa Helgeland, 46 85, 87 f., 92.
- Torm*, Erik, Mag., Stiftsprovst, 56 68. — Erik Jensen, Politimester i Kjøbenhavn (18de Aarh.), 56 68, 101, 170. — hans Børn, 56 101, 170. — Kirsten, Søster til foregaaende, 56 68, 87, 95, 128, 170. — Forfatter af antikvariske Sermoner, 51 340 f.
- Tornberg*, Professor i Lund, 55 332.
- Torned*, By i Finland, 60 18.
- Tornekrands*, Henrik Christensøn, Abbed i Sorø [† 1538], 40-41 114, 134.
- Tornellos*, By i Spanien, Slag 969, 36-37 31.
- Torsø*, Herregaard i Skaane, 38-39 339, 362, 51 229 f., 232, 324, 327, 330, 55 45.
- Torup*, Sogn i Nordsjælland, 51 249, 251 f.
- Toste*, Godwinsøn, engelsk Jarl [† 1066], 52 24, 30, 32, 44-45 150, 46 194, 58 332.
- Tostrup*, Herregaard i Skaane, 38-39 340, 56 332. — Landsby i Sjælland, 60 68, 70, 77, 88.
- Tott*, Erik Axelsøn, svensk Adelsmand [1477], 58 40, 60 25 f.
- Toulouse*, 57 191. — Certificat af Capitulerne her, 58 362 f., 364 f.
- Tove*, dansk Kriger, 38-39 84.
- Tovelille*, Kong Valdemars Elskede, 38-39 268-293, 318.
- Traina*, Stad paa Sicilien, 44-45 236, 257 f.
- Trane*, Mogens, Raadmand i Viborg [1525], 47 115. — Peder, Borgermester i Viborg [1530], 47 96, 115, 133.
- Tranekjær*, Slot paa Langeland, 53 86.
- Trani*, Sted i Apulien, 44-45 241.
- Transoxana* (Maor-el-nahr), samanidisk Rige her, 42-43 136 f., 364, 366, 57 13.
- Trant*, Carl, Læge paa Jægerspris [† 1806], 56 247, 252.
- Trapani*, Stad paa Sicilien, 44-45 250.
- Trapezunt*, Stad ved det sorte Hav, 57 42.
- Trave*, Grændseflod for Vagrien, 36-37 204, 206, 38-39 22, 26, 31. — *T.-münde*, 53 45.
- Trebel*, Biflod til Peene, 36-37 210 f., 222, 226, 38-39 68.
- Tredwall*, Sct., skotsk Helgeninde (Sta Triduana), 52 67 f.
- Tregi*, Ø i Snorre Edda, rimeligvis = Tregdefjord i Norge, 46 82, 84.

- Trelleborg*, Lehn i Skaane, 51 335, 338, 53 64.
Trelstrup, Sogn i Slesvig, 49 347.
Trene, forvexlet med Eideren, 48 329, 347, 51 176, 194, 205, 210 f., 59 7, 26 f., 38. — T.-borgen, 59 104, 108.
Trentkamm, Sogn i Nordfrisland, 51 196, 210.
Treptow, By i Pommern, 36-37 227.
Treschow, Hermann, Amtmand i Frederiksborg [1829], 56 273 f., 285. — Hermann, Prof. theol. [† 1797], 55 374.
Tresness paa Sandey (Orknøerne), 52 71 f., 73.
Treya, Sogn i Slesvig, 49 347.
Tribedne, Landstrækning i Venden, 36-37 225 f., 38-39 86, 103.
Tribusees, Provinds i Venden, 36-37 224 f., 38-39 67, 103.
Triebus, By i Østpommern, 53 391.
Trindermark, undergaaet Sogn i Nordfrisland, 49 355, 51 196, 210.
Trindsum, Sogn i Nordfrisland, 51 181, 203.
Trivento, Stad i Apulien, 44-45 241.
Troja, i Middelalderen identificeret med Asgaard, 47 188, 54 136 f. — T. og *Trojenborg*, Oldtidsby og -slot i Småland, 54 135 f., 139. — T. Francorum (T. minor), i Rhinegnene, 54 135 f.
Trojel, Landinspecteur [1785], 56 187 f.
Troldrækkebakker og *Troldrækkegaarde* ved Jægerspris, 55 4, 56 123, 139, 165.
Trolhouland paa Mainland (Hjaltland), 57 370.
Trollagrof = Trollegrav i Herjedalen, 44-45 166 f., 168, 179, 46 159, 161.
Trolle, Børge, Lehnsmænd paa Københavns Slot [1597], 55 108. — Gustav, Erkebiskop i Upsala, 50 344, 53 96. — Herluf, dansk Admiral (1516-74), 56 212 f. — Jakob, Lehnsmænd paa Throndhjem og Frederiksborg [1596], 55 105. — Jørgen, dansk Adelsmand, 53 56.
Trollrygenn, en Holm i Boksøen, 44-45 160, 49 149.
Trondra, en af Shetlandsøerne, 57 342, 351, 354.
Troyes, Stad i Frankrig, 51 219.
Trud, Andersøn, Foged paa Abrahamstrup [1486], 55 22, 38 f., 56 322.
Trudsholm, Herregaard i Jylland, 53 86, 55 170 f.
Trum, Præst i Helsing [1241], 51 238.
Trumvini, Biskop i Northumberland [681], 36-37 332.
Truvor, skandinavisk Nybygger i Rusland [862], 44-45 307, 311, 53 207 f., 211.
Try Herred, de nuværende Ljunge, Strø og Jörlunde Herreder i Nordsjælland, 38-39 343.

- Tryggevalde*, Herregaard i Sjælland, 53 44, 80 f., 108, 133, 234 f., 56 18.
- Tryggve*, Olafsøn, Konge i Vigen, 36-37 83, 87 f., 90, 46 214, 57 312. — Olaf d. Helliges Søn, 46 171.
- Trysil*, Landskab i Norge, 44-45 172 f.
- Trælborg* og *Trældige*, Borg og Befæstning i sydlige Jylland, 40-41 162 f.
- Trørborg*, Gods i Sønderjylland, 49 337, 362.
- Tschelovækker* 3: Mennesker, oprindeligt Navn paa Slaverne, 47 19 f., 21 f., 24 f., 27, 32, 39.
- Tschernigov*, Stad i Rusland, 53 202, 233, 255.
- Tschuder (Finner)*, Folk ved Østersøen, 36-37 181, 44-45 297, 306 f., 308 f., 53 199, 207.
- Tschuwascherne*, et russisk Folk, 40-41 276.
- Tue*, Pedersøn, Borger i Søborg [1490], 51 326.
- Tuki*, hos Araberne en Sø i Rusland (nordiske Ishav eller bottniske Bugt), 57 204, 224.
- Tula*, By i Rusland, 53 198.
- Tullberg*, svensk Sprogforsker, 40-41 180, 44-45 122 f., 135.
- Tullin*, Chr. B., dansk Digter, 56 182, 216 f.
- Tumaporp*, Sted i Skaane, 54 159.
- Tumby*, Sogn i Slesvig, 49 349.
- Tungu-Odd*, islandsk Bonde, 52 231.
- Tunis*, Stat i Nordafrika, 36-37 58 f.
- Tunnaskage*, Forbjærg i Norge, 36-37 72.
- Tunnudliarbikfjorden* i Sydgrønland, nordiske Ruiner, 38-39 233, 239, 242, 42-43 334, 338, 340, 343.
- Tunsberg*, gammel Handelsplads i Norge, 60 105, 161, 62 74 f., 113, 118.
- Turebygaard*, Herregaard i Sjælland, 38-39 339, 53 86, 55 98, 108.
- Turgar*, Munk i Croyland [810], 59 148.
- Turgesius*, nordisk Viking [838], 36-37 5 f.
- Turker*, Navn paa Ugrerne, 53 226, 228 f.
- Turnus*, en Kongesøn i Breta Sögur, 48 108 f., 120 f.
- Turun*, Emir al Omra [942], 42-43 121.
- Tuscus*, Claudius, romersk Calenderforfatter, 40-41 288.
- Tuster-el-Ahvas*, orientalsk Stad, 42-43 76, 362, 366.
- Tutterøens Kloster* i Norge, 53 54, 56.
- Tve Baghær*, Borger i Søborg [1446], 51 322. — Jakobsøn, Lehnsmænd paa Søborg [1299], 51 300 f.
- Tuxen*, Lorents, Forvalter paa Hørsholm (1600-82), 56 225 f. — Sprogforsker, 59 266, 269 f.
- Tvedgaard*, Herregaard i Jylland, 53 63, 77 f., 83.

- Tybjerggaard*, Herregaard i Sjælland, 55 190, 192.
Tybo, Nicolaus, Guardian i Viborg Graabrødrekløster, 47 103, 126.
Tydskland, forskellige Benævnelser, 44-45 287. — gammel Inddeling, 49 332 f. — Phoenicernes Besøg, 36-37 19. — Indfald af Ugrerne, 53 228. — Befolkningens Indvandring langs Østersøens Sydkyst, 48 229. — Krig mod Danmark 1357, 56 348, 359. — danske Adelsmænds Fangenskab, 53 46, 48, 100, 102, 104, 106. — Handel paa Island i 17de Aarh., 58 280, 287, 289. — Politik 1791, 58 236, 245. — Kobber og Tin her, 52 266 f.
Tygestrup, Herregaard paa Sjælland, 55 193, 185.
Tylicz, Stad i Galicien, 53 395.
Tyredal, Sogn i Thelemarken, 36-37 65 f., 69, 75, 79.
Tyrker, en Tydsker i Leif Eriksøns Følge, 40-41 5 f.
Tyrker, 47 69, 52 22, 53 203, 57 31, 55, 97 f., 104 f., 154, 226. — Trojanerne, 48 60 f.; = Aserne, 47 188. — „Tyrken og Paven“, 40-41 321 f.
Täby, By i Sverige, 36-37 322.
Tøbberup el. *Tibberup*, Landsby i Sjælland, 55 235 f., 242.
Tølløse, Landsby paa Sjælland, 53 377.
Tønder, By i Slesvig, 47 126, 49 337, 343, 51 163, 53 147, 149 f., 152, 163, 167, 55 341, 347, 349. — Herred, 49 340 f., 51 208.
Tønning, Herred i Slesvig, 51 174, 176, 199 f., 205, 211. — Sogn i Eiderstedt, 49 354, 51 201, 211, 214.
Tønsberg, By i Norge, Navn, 46 197. — Oprindelse og Handel, 46 83 f. — Hospitalets Jordegods, 36-37 70. — Historie, 36-37 84, 42-43 271, 46 162, 179, 191, 196, 50 377 f. — Lehn, 54 208. — se Tunsberg.
Tørning, Slot i Slesvig, 53 53, 55 46.
Tørsløv, By i Horns Herred, 55 69, 71 f., 114, 136 f., 155, 178, 196, 203 f., 212, 216 f., 251, 256, 261, 56 10, 19, 29, 31, 98, 136, 139, 157, 166, 175, 190.
Tøstrup, Sogn i Slesvig, 49 348 f.

U.

- Ubberud*, Sogn i Fyen, 36-37 113, 47 313.
Ubbo, Upsalas Grundlægger, 50 346.
Uberg, Sogn i Slesvig, 49 343.
Ubeid-allah ibn Chordadbek, arabisk Geograf og Historiker [† 912], 57 11 f., 23, 25, 39, 64.

Uckermark, Landskab i Venden, 36-37 223.

Udby, Sogn ved Kallundborg, 56 95, 102.

Ude-Sundby, Sogn i Nordsjælland, 38-39 35, 342, 55 73, 96, 134, 160, 204, 206, 240, 258, 261, 56 5, 8 f., 19 f., 22, 56, 88, 164, 173, 188.

Udleire, Landsby i Nordsjælland, 38-39 353 f., 359 f., 363 f., 366 f.

Udum, Landsby paa Sild, 51 180, 208.

Ufkeboll, Sogn i Slesvig, 51 184 f.

Ugelstrup, Landsby i Sjælland, 41 315 f.

Ugerup, Erik, norsk Rigsraad [1531], 53 26, 32 f.

Uggel, Herred i Slesvig, 49 343, 350, 359.

Ugla, Gaard i Norge, 36-37 89.

Ugrer, finsk Folk i Ungarn = Magyarer, 44-45 300, 302, 310, 53 228. — dets Vandringer og Kampe med Russer etc., 53 228 f., 230, 247 f., 267, 272, 276.

Ug, Sogn paa Lewis (Syderøerne), 38-39 139 f., 143, 201.

Uke, Sogn i Slesvig, 49 351 f.

Ulaxtir = Ulster i Irland, 36-37 14 f.

Uldorp (Oldorp), Sogn i Sundeved, 49 352.

Uleå, By i Finland, 58 46, 48, 60 17.

Ulf, norsk Jarl, 36-37 37, 50 311. — en rig Mand fra Op-landene, 62 138 f. — Fly, norsk Lendermand (12te Aarh.), 46 192, 216. — Galliciefarer, dansk Jarl, 36-37 32. — Hæda, irsk Høvding, 36-37 9. — Ospakson, en Islænder, Harald Haardraades Ledsager, 46 191, 215, 61 257. — Saxasøn, norsk Høvding [1333], 46 208. — Uggason, islandsk Skjald, 60 4, 61 140.

Ulfeld, Anders Ebbesen, til Oregaard, dansk Adelsmand [1501], 53 62 f., 70, 73, 75 f. — Anders Hartvigsen, dansk Adelsmand under Grevens Feide, 53 65 f., 69 f., 71. — Anna Sophie [† 1741], 55 224. — Corfitz, Chr. III's Secretair, 55 66. — Corfitz, Lehnsmand paa Korsør Slot [1597], 55 108. — Corfitz, Rigshofmester, 55 225. — Ebbe Andersen, til Oregaard, dansk Adelsmand [† 1501], 53 62. — Hartvig, til Oregaard, dansk Lehnsmand paa Falsterbo og Trelleborg [1532], 53 62 f., 64 f., 69 f., 72 f., 76. — Helvig [1590], 53 64 f., 79. — Jakob, Rigscantsler (16de Aarh.), 55 129, 214. — Jost, dansk Adelsmand [1535], 53 62, 65 f., 68 f., 73 f., 75, 78. — Kirstine, Poul Abildgaards Hustru [1568], 53 62. — Laurits, dansk Adelsmand (17de Aarh.), 55 174, 213 f., 218, 224 f., 243. — Mogens, Lehnsmand paa Kronborg [1604], 55 119. — Otto, til Oregaard, dansk Adelsmand, Chr. II's

- Tilhænger [† 1543], 53 62 f., 65 f., 67 f., 69 f., 72, 75, 77, 79 f., 81.
- Ulfhedinn*, Lovsigemand paa Island (1109-17), 49 190.
- Ulfhild*, Kong Niels's, senere Kong Sverkers Dronning, 46 213, 60 352.
- Ulfjot*, Islands første Lovgiver [927], 49 157, 174 f., 176 f., 183, 186 f., 61 22 f., 299.
- Ulfreksfjord* i Irland, Slag her, 36-37 13, 16.
- Ulfsbek*, Sted i Skaane, Møde 1629, 55 135.
- Ulfstand*, Gert, Lehnsmand paa Bekkeskov [1560], 51 247 f.
— Holger, Rigsraad og Ridder, Høvedsmand paa Lasholm [1534], 38-39 308, 51 336, 53 116. — Jens Holgersøn, til Glimminge, 51 247. — Thale, Povl Laxmands Hustru, 51 247. — Truid, dansk Rigsraad [1536], 46 210, 51 336, 53 31, 52, 116.
- Ulfsteen* (Wulfstán), hans Reiseberetning, 38-39 5, 48 265, 291 f., 54 102, 139 f., 150, 59 212, 251 f., 61 8 f.
- Ulfuana* (*Ulfvatn*), Aa og Sø paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 160, 179, 46 157, 49 149.
- Ulleråker*, Kongsgaard i Upland, 54 168, 172, 191.
- Ulmerugerne* (Holmrygerne), Folk hos Jornandes, 50 319, 321 f.
- Ulrich*, Just, Skovrider paa Jægerspris [1828], 56 275 f., 278 f., 286, 291 f., 301.
- Ulrik*, Hertug, Chr. IV's Søn, 55 181.
- Ulrikke Eleone*, dansk Prindsesse [1680], 56 7.
- Ulseby*, Kirke i Slesvig, 49 349.
- Ulsnis*, Sogn i Slesvig, 49 348, 360.
- Ulster*, Provinds i Irland, 36-37 3, 15 f.
- Ulug Bey*, orientalsk Astronom, 57 44 f., 70.
- Ulutræsk*, rimeligvis Søen Rengan ved Jæmteland, 44-45 155.
- Ulvesbüll*, Sogn i Eiderstedt, 49 354, 51 196, 199.
- Umanak*, Coloni i Nordgrønland, 36-37 141, 38-39 254 f. — Sted paa Østkysten af Grønland, 38-39 223.
- Unas*, Smed, Kong Sverres Fader, 46 329, 331.
- Une* d. Danske, islandsk Landnamsmand, 61 18, 20.
- Ungarer*, Navn, 47 20, 53 228. — Indfald i Tydskland, 47 39, 53 228. — jfr. Ugrer.
- Ungarn*, 36-37 182, 49 391, 399, 52 42, 266, 53 195, 288, 373, 389, 55 362.
- Unger*, C. R.: „Fragment af en allitereret angelsaxisk Homili“, 46 67-81; jfr. 53 322.
- Unn* se Aud.
- Unni*, Erkebiskop i Bremen (918-936), 50 354 f., 54 158, 169, 178, 58 321 f., 326 f., 328 f.

Unst, den nordligste af Shetlandsøerne, 57 341, 354, 377, 380 f., 60 191, 201.

Unwan, Erkebiskop i Bremen, 38-39 11.

Upennivik, nordligste Coloni i Grønland, 38-39 244, 248.

Upland, Landskab i Sverige, 46 42 f., 48 317, 325, 52 214, 54 164, 169, 181, 191.

Uppa, Hertug i Northumberland, 36-37 301.

Uppsø = Upsjø-Raa i Medelpad, 44-45 170, 173, 179.

Upsala, Hovedtempel og Thingsted for Svearne her, 46 43, 48 319, 50 337, 341 f., 346, 51 228, 54 101 f., 167 f., 172, 191. — Stift, 44-45 154.

Ural, Grændsebjærgene mod Asien, 46 58 f., 64, 53 228, 57 225 f.

Uranienborg, Tyge Brahes Slot paa Hveen, 40-41 328 f., 56 199.

Urban III, Pave [1186], 51 222 f. — IV, Pave [1264], 40-41 130. — V, Pave [1364], 38-39 325, 58 347 f.

Urdarfjæld paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 160, 49 149.

Urden, Sogn i Eiderstedt, 51 201, 211.

Urfasey, en af Shetlandsøerne, 57 353 f.

Urne, Anna [1658], 55 153. — Claus, Borger i Malmø [1536], 53 39. — Erik, Lehnsmand paa Utsteen Kloster og Allehelgens Kirkes Gods i Bergen [1631], 55 181. — Frederik, Lehnsmand paa Abrahamstrup, Frederiksborg og Kronborg [† 1658], 55 108, 136 f., 138 f., 142 f., 144 f., 149, 51 153. — Johan, Lehnsmand paa Københavns Slot, hans Forhold under Grevens Feide, 51 246, 53 64, 95, 102, 106, 108, 113 f., 115 f., 117. — Jørgen, Lehnsmand paa Abrahamstrup, Frederiksborg og Kronborg (1598-1642), 55 108, 131 f., 133 f., 135 f. — Kirstine, Ove Juels Hustru, 55 153. — Knud, til Søbysøgaard [1535], 53 96 f. — Knud, til Aasmærk, Lehnsmand paa Aalholm, 55 132. — Lauge, Biskop i Roskilde, Universitetets Cantsler [† 1529], 38-39 299, 47 107 f., 139, 51 337, 55 49 f.

Urækja, Snorre Sturlasons Søn, islandsk Høvding, 61 44, 49 f., 53.

Usedom (Uznam), Ø i Venden, Sædet for det første pommerke Bispedømme, 36-37 212, 221, 233, 239, 38-39 63, 70, 94, 96, 102, 46 87, 91.

Uspak, Konge paa Syderøerne, 46 136 f.

Uth Ebbesøn, dansk Mand [1329], 46 322.

Utholm, Landskab i Slesvig, 49 354, 51 164, 176, 199, 202 f., 205, 211.

Utsjug, Sted i Savolaksie, 58 33, 35, 60 24.

Utsteen-Kloster, kongeligt Lehn et Par Mil fra Stavanger, 55 181, 183.

Utenhof, Wolfgang, Chr. III's Cantsler, 53 89.

Uttermartfleth, Sogn i Frisland, 51 194, 196, 210.

Uya, en af Shetlandsøerne, 57 341 f., 349 f., 354, 380.

V.

Vaagen, Ø ved Nordland, 52 62, 56 205, 60 362.

Vaagø, en af Færøerne, 52 62, 54 236, 238, 241, 244, 271, 274, 276.

Vaalse, Landsby paa Falster se Sagregistret: Møntfund.

Vadlabø, en Del af Rommenæs Sogn i Norge, 36-37 76.

Vágar (Vágaland), en af Orknøerne (nu Walls), 52 49, 53 f., 61 f., 78, 57 309 f., 311.

Vaggestenskollen, et høit Fjæld i Maridalen, 49 384.

Vagn, Aagesøn, Høvding i Jomsborg, 46 189, 52 287, 59 195 f., 197, 203.

Vagrerne, vendisk Stamme ved Danmarks Grændse, 36-37 182, 204, 38-39 16, 19, 29, 59 66.

Vagrien, vendisk Landskab, 36-37 204, 38-39 31.

Vailey, en af Shetlandsøerne, 57 342, 345, 351, 354, 368.

Valdar, Konge i Danmark, 48 261.

Valdbyøster, Landsby i Sjælland, 51 321.

Valdemar I, d. Store, Konge i Danmark, Opfostring og Ungdom, 53 243, 365. — Karakteristik, 38-39 38. — Vendertog, 38-39 40-97, 53 368. — Krig med Norge, 38-39 65. — Opførelse af Dannevirke, 59 16, 36, 67 f., 122, 317, 344. — Gaver til Kirker og Klostre, 40-41 127, 276, 47 317, 51 281.

— II, Seier, Konge i Danmark, Erobring af Nordalbingien, 51 284. — Landets Tilstand ved hans Regjeringsstiltrædelse, 42-43 3 f. — Erhvervelse af Landene hinsides Elben, 47 224. — paatænkt Englandstog, 58 340. — Giftermaal med Dagmar, 42-43 5-81 f., 47 221 f. — med Berengaria, 36-37 60. — Udstedelse af Slesvigs Byret, 58 247, 284. — Sagn om ham, 59 344. — Islændernes Besøg hos ham, 61 49 f., 62, 93, 150.

— III, den Unge, Konge i Danmark, 36-37 60, 42-43 5, 13.

— IV, Atterdag, Konge i Danmark, Forberedelser til hans Thronbestigelse, 51 305. — Tractaten i Spandau

- 1340, 60 377-81. — Hofholdning paa forskjellige Steder, 38-39 272 f., 279, 285. — Samling af Riget, 38-39 273 f., 297 f., 303, 354, 359, 51 306 f., 308, 55 11. — Korstog til Lithauen og Jerusalem [1345], 38-39 274. — paatænkt Landgang i England, 58 331-371. — Besøg hos Paven [1364], 38-39 324 f., 58 347 f. — Krig med Holsten, 38-39 283. — Tog til Gulland 1361, 52 170. — Ægteskab, 38-39 279 f., 51 308 f., 311 f., 347, 60 381. — Forhold til Tovelille, 38-39 261 f. — Sagn om Dronning Margrethes Fødsel, 38-39 291 f., 51 308. — Død [1375], 38-39 303, 51 311, 60 365.
- Søn af foregaaende [f. 1350], 38-39 279.
- Eriksøn, Hertug af Sønderjylland, tiltræder Regjeringen [1272], 59 70. — Fængsling, 51 289 f., 291, 297, 59 71 f. — Document fra ham [1291], 59 304, 313 f. — Rigsforstander, 60 66, 106. — Brud med Erik Menved, 60 111, 129 f., 131, 133 f.
- V, Hertug af Sønderjylland [1326], 47 302, 51 270, 60 377, 381. — Konge i Sverige [1273], 38-39 277, 44-45 149, 46 196, 54 182. — vendisk Fyrste, 38-39 26. — Biskop i Slesvig, Oprør mod Knud VI, 42-43 5 f., 9 f. — Fængsling, 42-43 5 f., 9 f., 51 283-85.
- Valdemarsmuren*, en Del af Dannevirke, se Sagregistret: Befæstninger.
- Valdemars* Vei gennem Sjælland, anlagt af Valdemar Atterdag, 38-39 290, 311, 334, 358, 46 295.
- Valden*, Herregaard i Halland, 51 232, 237, 239, 53 29, 39, 50, 52 f., 54, 56.
- Valders*, Landskab i Norge, 46 29, 37 f.
- Valens*, romersk Keiser, 44-45 298 f., 309.
- Valentia*, Mæaternes Lande i Britannien, 36-37 329.
- Valgard* fra Valle, Skjald, 61 257, 62 104.
- Valkendorf*, Christoffer, Rentemester [1582], 51 339, 55 94 f., 108, 56 224. — Henning, til Glorup, 53 15, 18, 55 93. — Øllegaard, gift med Peder Falster, 55 93.
- Valland*, det nordlige Frankrig, 36-37 41, 46, 81, 50 243, 62 67.
- Vallstena*, Sogn paa Gotland, 52 136.
- Vallø*, Herregaard paa Sjælland, 53 47, 53, 63, 86, 89, 94 f., 97, 55 62, 98, 152.
- Valløby*, Sogn paa Sjælland, 55 62 f.
- Valløe*, P., Grønlandsforsker, 36-37 134, 38-39 222.
- Valter* af Canisy, normannisk Kriger, 44-45 231, 241.
- Valthjof*, Godvinson, angelsaxisk Høvding, 52 34.

- Vandal* (Wendt), Johannes, luthersk Theolog, 47 147. —
 Hans, Sjælands Biskop, 55 228. — Hans, Prof. theol.,
 55 264.
- Vandaler*, et gothisk Folk, forskellige Navne, 48 246 f., 327.
 — deres Rige, 36-37 182, 48 233, 50 319.
- Vandfuld Herred* i Ribe Stift, 42-43 267, 48 327.
- Vandilskagi* (Vendilscagi) = Skagen, 57 207, 210.
- Vandilsve*, maaske Vendsyssel, 38-39 200.
- Varanger* (Væringer), den græske Keisers Leietropper, 44-
 45 240, 290 f., 295, 47 285, 51 143, 52 40, 53 209, 57 233, 237.
- Varbelger*, norsk Parti, 46 201.
- Varberg*, Fæstning i Halland, 53 45, 52, 55 137, 60 113.
- Vardd*, Ø i Snorre Edda = Varø ved Norges Kyst, 46 86, 89.
- Vardal*, i sydlige Norge, 46 34, 51.
- Varde*, Syssel under Ribe Stift, 49 334, 339.
- Vardersø* (Varø), i Halland, Fredsmøde 1293, 60 113 f.
- Vardyniar*, Landskab ved Venern, 44-45 152.
- Varængerhavet* (Varægerhavet), hos russiske og arabiske
 Skribenter Navn paa Østersøen, 53 208, 54 104, 57 41, 51,
 66, 106, 157, 201 f., 208, 216. — V.-fjord i Norge, 57 208.
- Vargaard*, Herregaard i Thyrstrup Herred, 53 68, 73 f., 76 f.,
 78 f., 83. — Brev angaaende denne [1557], 53 73.
- Vargø*, det yderste af Nordmænd beboede Punkt, 60 359.
- Varner*, Folkestamme i de nedre Elbegne, 36-37 22, 182, 209,
 47 351, 48 247, 303, 318, 54 140 f.
- Varæger* (Varæser, Foederati), de nordiske Folk i Rusland,
 44-45 288 f., 300, 308, 53 195, 207, 209 f., 213, 223, 262, 54 104 f.
 — Benævnelse paa de skandinaviske Folk, 53 208 f. —
 østromerske Keisers Livvagt, 44-45 290-96. — V.-rigets
 Stiftelse, 50 296. — fjendtligt Forhold til Slaver og
 Græker, 47 17, 20 f., 53 198, 201, 207, 231, 253, 287. — hos
 Saxo, 61 7.
- Vasce*, en nordisk Kjæmpe, 36-37 209.
- Vaseth*, Stad i arabisk Irak, 42-43 75, 80, 362, 366.
- Vasinabroncae*, Folkeslag i det gothiske Rige, 44-45 297.
- Vatnar*, Sagnkonge, 61 188.
- Vatnarudit*, tjarnit við, Vattneruds Sump, 44-45 162, 49 147.
- Vatn-Orm*, Lendermand, 46 194.
- Vænbru*, Elv i Vermeland, 44-45 172 f., 179, 46 160.
- Vear*, Landskab vest for Venern, 44-45 152.
- Vebjørn*, norsk Kjæmpe, udvander til Island, 38-39 209, 212.
- Vedbygaard*, Herregaard paa Sjælland, 38-39 340, 53 86, 55 155.
- Vedel*, Anders Sørensen, dansk Historieforsker, 51 341, 53
 370, 54 322.

- Vedelspang*, Landsby i Sydslesvig, 59 124 f., se Runestene.
- Vedilsbæk* (Vadelbæk), paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 160, 164, 46 156, 49 148.
- Vedraffjörðr*, islandsk Navn paa Waterford, 36-37 15.
- Vedrey*, Ø i Snorre Edda = Værø i Lofoten, 46 86, 91.
- Vedø* (Veey), Ø i Romsdalen, 38-39 201, 46 86, 91.
- Vefsnis*, i Snorre Edda = Vefsenfjord, 46 82, 84.
- Vegard Veradal*, Syssemand i Halogaland [1219], 60 354 f.
- Vegdeg*, Stamfader til de oldsaxiske Konger, 36-37 300, 302.
- Veie*, norsk Sagnkonge, 36-37 142.
- Veig*, Ø i Snorre Edda = Vegenøen, 46 85, 87.
- Veile*, Concilium 1256, 60 110, 112.
- Veileby*, Landsby i Nordsjælland, 55 17, 25, 208.
- Veit*, Dietrich, Præst i Nürnberg [1549], 53 331 f.
- Vellerup*, Landsby i Horns Herred, 55 5, 27.
- Velschow*, Prof., Historiker, 47 256, 295, 52 304 f., 53 81, 383.
- Vemantrey* (Vementry), en af Shetlandsøerne, 57 342, 351, 354.
- Vendelbo*, Christiern, dansk Marsk, 51 318. — Bedemand i Horsens [1686], 56 215.
- Venden* (Vindland), Udstrækning, Topografi etc., 36-37 179, 201-43. — gothiske Befolkning, 36-37 179, 181, 203. — Tog hertil, 36-37 177 f., 38-39 3 f., 29 f., 97, 51 279 f.
- Vender* (Veneder), Inddeling og ældste Bopæle ved Østersøen, 36-37 179, 203 f., 44-45 297 f. — Slægtskab med Germaner, 36-37 180. — Vandringer mod Syd, 36-37 81, 44-45 297 f. — Riger i Mellemeuropa, 36-37 182. — Karakter, politisk og religiøs Forfatning, 36-37 184-200. — Byer og Handel, 36-37 200 f. — Christendommens ringe Indflydelse, 38-39 10 f. — Tog mod Danmark og Norge, 38-39 11, 13 f., 17, 33, 36 f., 41, 69 f., 88, 40-41 154, 52 122, 53 365.
- Vendsløv*, Landsby i Horns Herred, 55 23, 25, 36, 76.
- Vendsyssel* (Vendil), 36-37 87, 47 323, 50 303, 60 378. — Navn, 48 326 f., 359. — geistlig Jurisdiktion, 49 334. — Longobardernes Udvandring, 54 145.
- Venetianske Bugt*, Grændsen for Slavernes Udbredelse, 36-37 182.
- Venningsted*, Landsby paa Sild, 51 177.
- Vennuberg*, paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 172 f., 46 160.
- Venosa*, Stad i Apulien, 44-45 238, 241.
- Venäline*, Russernes Benævnelse paa Finnerne, 36-37 180.
- Veonodland*, angelsaxisk Navn paa Venden, 36-37 179, 47 350.

- Verald* = Varild Sø paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-44 172 f., 175, 46 160.
- Verchen*, By i Venden, Slag 1164, 38-39 62.
- Verelius*, O., svensk Runolog, 53 176, 54 25.
- Verius* (Varie), Gothernes Konge, 50 319 f., 330, 347 f.
- Vermland*, Landskab i Sverige, hørte tidligere under Norge, 44-45 151 f., 154 f., 46 153 f., 50 295 f., 303, 312 f.
- Vermund*, d. Vise, dansk Konge, 48 298, 311, 330, 51 275, 341, 345, 52 303.
- Verona*, Stad i Italien, Slag 311, 44-45 293, 295, 309.
- Vesete*, Høvdning paa Bornholm, 38-39 208, 210, 59 195.
- Veskerries*, Ø i Hjalmland, 57 342, 354.
- Vesotes*, Konge i Ægypten, 48 296, 50 318, 320 f., 324, 348.
- Vesserne*, finsk Folk i Rusland, 44-45 306, 311, 53 207.
- Vest-Angeln*, Provinds i England, 36-37 312, 314.
- Vestby*, Landsby i Horns Herred, 55 11.
- Vesterbottn*, en Del af Helsingland, 44-45 153, 60 338.
- Vestergötland*, Landskab i Sverige, Grændser, 44-45 151, 54 174. — Befolkning, 48 259 f., 54 142, 182. — ældre Cultur, 54 117, 127, 143, 147, 163, 174, 180. — Christendommens Indførelse, 54 158.
- Vester Hever* Kirke i Eiderstedt, 49 354, 51 164, 176, 203.
- Vesterlandene*, paa Oldnordisk = Storbrittanien og Irland samt Øerne nord derfor, 50 243, 59 173.
- Vestervig*, Sogn i Jylland, 40-41 45. — Kloster og Kirke, 40-41 96 f. — Sct. Thøgers Hytte, 36-37 114.
- Vestfjorden*, i Nordlandene, 46 84.
- Vestfold*, norsk Landskab, 36-37 63, 70 f., 74, 78, 46 55 f., 57, 50 308, 54 185, 62 78 f.
- Vestgothorne*, deres Nedsættelse i Spanien, 36-37 20.
- Vestindien*, Plantagerne, 56 197 f.
- Vestmanland*, Landskab i Sverige, 46 42, 52 214, 53 354, 54 173, 175.
- Vestmannaeyjar*, ved Island, 36-37 3, 58 293 f., 304, 319 f.
- Vestmarar*, en Del af Vestfold, 36-37 71 f., 46 83.
- Vestnes*, Gaard paa Hrolfsey (Orknøerne), 52 78 f.
- Vestrey*, en af Orknøerne, 52 49, 51, 53, 64 f., 66 f., 69, 76, 91.
- Vetheman*, Stifter af et Vikingselskab i Roskilde, 38-39 34, 45 f., 63, 88 f., 47 285.
- Vettaland*, Gaard i Norge, 46 193, 215.
- Vexjö*, Stift i Sverige, 54 129, 151 f., 157, 160.
- Vexo*, Sogn i Nordsjælland, 38-39 342.
- Viborg*, ældste Navn, 38-39 124, 194 f., 59 143. — Befæstning, 38-39 33. — Domkirken, 40-41 45 f., 54 208. — Klostre

- og Kirker, 47 96 f., 115, 123 f., 56 204. — Øvrighed, 47 115.
 — Reformationen, 47 85 f., 132 f. — Chr. III's Hylding, 53 80. — Stift, 49 334, 55 300. — Thing, 38-39 101, 40-41 126. — Breve vedrørende Viborg, 47 95, 123, 136.
- Vicelin*, Missionair blandt Venderne, 38-39 23.
- Victor II*, Pave [† 1057], 52 22.
- Vidalin*, O. H., Sysselmand [† 1803], 53 334. — Paul, Lagmand paa Island, 53 301, 311, 316, 342 f., 63 134 f., 143. — Jon Thorkelson, Biskop i Skalholt [† 1720], 53 304, 310, 312, 331 f., 334. — Thord Thorkelsen, islandsk Læge og Lærd [† 1742], 53 312, 334.
- Vidoarierne* (Vidiverjerne), Folk i Vestpreussen, 36-37 181, 47 347, 349, 48 297, 50 322.
- Vidkund*, Erlingssøn af Bjarkø, Tilhænger af Magnus Erlingssøn [1183], 46 203, 216, 60 354. — Erlingssøn, norsk Ridder [† 1302], 46 153, 204, 207. — Jonsen, Lendermand [1137], 46 89, 202 f., 216.
- Vidskøfte*, Herregaard i Skaane, 38-39 339, 362, 51 228, 321.
- Vidø*, Kloster paa Island, 61 57.
- Vifill*, Jarl, 38-39 208. — Ingolfs Frigivne, 63 109.
- Vigen*, Landskab i Norge, 36-37 74, 82, 84, 87, 91, 38-39 65, 46 55 f., 48 255, 53 57, 54 107.
- Vigfusson*, Gudbrand, islandsk Lærd, 61 93, 95, 219 f., 236 f., 243, 63 411.
- Vigles-Port* paa Kurvirke, gennem hvilken Hovedlandeveien fører, 59 24 f.
- Viglet*, Sagnkonge, 48 311, 330, 59 12.
- Vigr*, en af Orknøerne, 52 49 f., 53, 62, 75 f., 46 87, 89, 52 75. paa Søndmøre, 46 85 f., 87, 89, 366, 52 62.
- Vik*, paa Katanes, Slag her, 46 176, 216, 218.
- Vikna*, Ø i Snorre Edda, 46 85 f., 87, 91.
- Viksfjord* i det sydlige Norge, 46 83 f.
- Vilbald*, irsk Nybygger paa Irland, 36-37 4.
- Vilborg*, Hjalte Skeggesøns Hustru, 54 189.
- Vilden*- eller *Nordre-Osen-Elv*, i Norge, 46 23.
- Vilhelm*, normannisk Høvding, 44-45 234, 243 f., 51 118. — Konge i Skotland (12te Aarh.), 46 176 f., 178, 186, 217 f. — Jarl af Caithness (15de Aarh.), 46 133 f. — Cardinal [1247], 61 59, 72. — Biskop af Orknøerne [1136], 36-37 46, 40-41 312, 52 76 f. — Biskop i Roskilde, 46 300, 302. — Abbed i Ebelholt, 59 324. — skotsk Høvding [1138], 46 189. — fra Apulien, normannisk Historie-skriver, 44-45 228, 235, 245. — af St. Clair, Jarl paa Orknøerne [† 1479], 46 183 f. — af St. Clair, gjør

- Forsøg paa at erobre Orknøerne [† 1570], 46 184. — Craak, Erik Menveds Sagfører, 51 303. — Erobreren, Konge i England, 44-45 218, 248, 51 121, 124, 141, 52 12 f., 28, 32 f., 34, 36, 273, 58 333 f., 336 f. — med Jærnarren, 44-45 227, 229, 234, 236, 240 f., 242, 245. — Langsværd, Hertug af Normandiet [† 942], 44-45 218 f., 51 116, 139. — Malet, jorder Harald Godvinsøn, 52 35. — af Malmesbury, Historieskriver, 48 238, 52 4 f., 22, 24, 54 16, 62 99 f., 122 f. — Repostel, Hertugen af Normandiets Yndling, 44-45 226. — Ødelanden (the waster), Jarl paa Orknøerne (15de Aarh.), 46 183. — d. Blinde, normannisk Kriger [1054], 44-45 229.
- Vilhelmus Gennesticensis*, 52 5, 14, 24, 26 f.
- Vilkinaland* = Sverige og østlige Danmark, 50 332.
- Vilkinus*, Konge i Vilkinaland, 50 332 f., 349.
- Villadsen*, Peder, Biskop i Viborg (1605-73), 47 130 f.
- Villatus*, Jenssøn, Præst i Skiby [1445], 55 22 f., 27, 30.
- Vilsted*, Landsby i Sjælland, 40-41 184.
- Vincent*, d. Hellige, spansk Helgen, 57 188.
- Vind*, Christen, Befalingsmand paa Københavns Slot [1579], 60 226.
- Vindáss*, Gaard paa Yell (Hjaltland), 57 377, 379.
- Vindland*, hos Islænderne Betegnelse for Landene fra Volga til henimod Elben, 36-37 179, 202, 205 f., 38-39 7, 54 185, 57 216.
- Vingulmark*, norsk Landskab, 36-37 74, 46 55 f., 54 185.
- Vinland*, dets Opdagelse, Beliggenhed, Naturforhold etc., 40-41 6-37, 57 187, 61 224 f.
- Virdaland*, en Del af Smaaland, Udstrækning, 54 156, 164, 184. — Befolkning, 54 97, 117 f., 135, 155. — Fortids-historie, 54 92 f., 97, 117 f., 133 f., 192, 195.
- Virimun*, hos Ptolemæus = Varin, 44-45 288 f.
- Visborg*, Slot paa Gotland, 51 271 f., 53 66.
- Visby*, Handelstad paa Gotland, 38-39 201, 42-43 14, 55 163. — Sogn i Slesvig, 49 340.
- Viserum*, Landsby paa Sild, 51 180.
- Vissingkloster* se Søren Pedersen.
- Vit*, d. Hellige (*Sct. Veit*), 38-39 71, 75.
- Vititschev*, Stad i det gamle Rusland, 53 202.
- Vitland* ved Østersøen, tilhørte Esterne, 54 109, 139.
- Vitslav*, rygisk Fyrste [1294], 60 118.
- Vittenberg*, danske Studerende ved Universitetet, 47 87 f., 108, 110, 121, 53 89.
- Vittichind* af Corvey, historisk Forfatter, 61 323 f.

- Vitzen*, Fikke, Lehnsmænd paa Abrahamstrup, 56 322.
Vladimir, d. Store, Fyrste i Rusland (10de Aarh.), 47 33 f., 53 215, 274, 286-97.
Vodrist paa Hjaltland, rimeligvis Gaarden Veddrista paa Mainland, 46 94, 57 360 f.
Vogafjordungh (Vágafjörðungr) paa Mainland (Hjaltland), 46 94, 57 357, 368.
Volckhard, Præst i Bjolderup [18de Aarh.], 53 151 f.
Voldborg Herred i Sjælland, 51 315, 53 132, 55 3, 8, 217, 60 68, 77, 88.
Volga, Folk ved dens Bredder, 44-45 299, 302, 310, 53 195, 197, 210, 273, 287, 289, 57 12, 19, 22, 35, 53, 163 f., 165 f., 171 f.
Volgsbüll, undergaaet Sogn i Nordfrisland, 49 354, 358, 51 191, 210.
Volkersen, Johan Henrik, Læge paa Jægerspris, 56 270, 278, 290 f.
Vollerwyk, Sogn i Eiderstedt, 49 354, 358, 51 199 f., 202, 214.
Volquartz, Peder, Præst i København [1744], 56 117.
Vordingborg, kaldet Oringeborg, 42-43 10. — Valdemar d. Store dør her, 36-37 97, 40-41 128. — Rigsdag c. 1240, 59 254. — Danehof 1284, 60 104, 116. — Fredslutning 1296, 60 133 f. — Forlig 1435, 51 224. — Slot, dets Opbyggelse og Erhvervelse af Valdemar IV, 36-37 272, 285, 38-39 287, 289. — Sct. Jørgens Hospital, 55 51 f. — Lehn, 53 118, 55 88.
Vormodsen, Frants, Reformator i Malmø, 47 123, 152, 156 f., 53 39.
Vortigern, Konge i Kent, 36-37 307, 330, 48 214, 49 4 f.
Voztrosa, Landstrækning i Pommern, 36-37 219, 221, 228, 38-39 103.
Vratislav, Slavernes Hertug, 36-37 220.
Vrixum, Landsby paa Føhr, 51 186 f., 209.
Vrosner, et Folk i Holsten, 53 226.
Vuithones, hos Tacitus, et nordisk Folk, 48 270 f., 298, 54 140.
Vulfhere, Konge af Mercia [664], 36-37 318.
Vulfila (Ulphilas), gothisk Biskop, 44-45 261, 296, 309, 46 221, 47 336 f., 346, 351 f., 390 f., 48 225, 237, 277, 322.
Vyschgorod, Stad i Rusland, 53 202.
Væ, Landsby i Skaane, 38-39 201.
Væloby, Landsby i Nordsjælland, 51 237.
Værebro, Bro i Ølstykke Sogn, 38-39 370 f., 376 f.
Värend, Landskab i Sverige, 54 117 f., 125 f., 129, 136, 139, 149, 151 f., 153 f., 155, 157 f., 160 f., 163, 172.
Væringer se Varanger.

- Vætitscherne*, slavisk Folk i Rusland, 53 195, 198, 201, 231, 253, 272, 287.
Völsungerne, Sigars Slægt, 48 254, 300, 318, 54 162 f., 61 87, 116 f., 119 f., 121 f., 124 f.
Völund, nordisk Sagnhelt, 44-45 270 f., 51 130, 133, 54 163, 61 114 f.
Vörl, Ø i Snorre Edda, maaske Jælden i Norge, 46 85 f., 87.
Vöttr (Ottarr), dansk Jarl, 50 303, 314 f., 328.

W.

- Wace*, Robert, normannisk Trouvère, 51 116, 119 f., 124, 128, 131, 139 f.
Wagen, Edvard Confessors Hirdmand, 52 289, 294.
Waltz, G., Professor i Kiel, 44-45 260 f.
Waldum, Landsby paa Føhr, 51 187, 209.
Wales (Bretland) kaldes Armorica, 54 73. — Stefners Rige, 52 286. — nordiske Tog hertil, 36-37 5, 13 f., 81, 86, 316, 38-39 7. — Erobring af Englænderne, 49 75. — Sagn, 51 129, 147.
Walid, Chalif [705], 57 131.
Wall, Gaard paa Vestrey (Orknøerne), 52 65.
Wallenstein, tysk Feltherre, hans Tilbøielighed for Astrologi, 40-41 302.
Walls (Waes), Sogn paa Mainland (Hjaltland), 57 356 f., 366.
Wallsbøll, Sogn i Slesvig, 49 340, 350, 359.
Walthusum, undergaaet Sogn i Nordfrisland, 51 193, 210.
Wandall, Peder, Bibliothekar, hans: „Mindesmærker paa Jægerspris“ [† 1794], 55 4, 7 f., 56, 56 116, 175 f., 178 f., 185 f.
Wandesborg, Slot i Wandsbeck, 40-41 329 f.
Wandorp, Sogn i Slesvig, 49 350.
Wantzlow, Del af Provindsen Utnam, 36-37 233.
Wapenis (Wabs), Sogn i Swansen, 49 344 f.
Waqwaq, en Øgruppe, der er Jordens Østgrændse (Molukkerne), 57 99 f., 101, 151 f.
Warden, amerikansk Forfatter, 40-41 19.
Wardenberg, Henrik, Ridder, Lehnsmand paa Abrahamstrup [1400], 55 12 f., 14, 17 f.
Wardhill of Orfer, den største Høide paa Mainland (Orknøerne), 52 91.
Wardyn, Capel paa Sild, 51 179, 186, 208.

- Wareng* (Warzek), efter islam. Forfattere et vildt Folk mod Nord, 57 108, 157, 172, 200 f., 203.
- Warmholtz*, Carl Gustav, svensk Forfatter [† 1785], Langebeks Breve til ham, 56 365.
- Warming*, L.: „Om Roden til Gjærningsordet *vera*“, 58 11-29.
- Warnis*, Sogn i Sundeved, 49 352.
- Warnow*, Flod i Meklenburg, 36-37 182, 208 f., 222, 38-39 57, 48 247.
- Wartberg*, Henrik, Fribytter [1382], 51 314.
- Wartislav*, Høvedsmand i Stettin, 38-39⁹⁰, 36-37 241. — IV, Hertug af Pommern [1326], 38-39 271.
- Wasilii Dimitrievitsch*, russisk Storfyrste [1397], 58 83.
- Wasitha*, Provinds i Venden, 36-37 226.
- Waterburunah*, Fæstning i Slavernes Land, 57 219 f.
- Waterford*, By i Irland, 36-37 5, 7, 15, 54 193, 59 147, 62 83 f.
- Watig billah*, Chalif (842-47), 57 10 f., 61, 175.
- Webb*, Dr., Meddelelse om Stenbygningen ved Newport, 40-41 40, 42 f.
- Wedendorf*, en Linie af Slægten Bülow, 55 118 f., 121, 126.
- Wedel*, Hasse von, Deltager i Spandautractaten [1340], 60 377, 381.
- Wederkinch*, Henrik, Præst i Søborg (1729-51), 51 331, 342 f., 357, 361.
- Wegener*, C. F.: „Om Udgravningen af Asserbos og Søborgs Ruiner“, 51 215-376. — „Tillæg til de historiske Efterretninger om Søborg“, 52 320-21. — „Historiske Efterretninger om Abrahamstrup Gaard i ældre og nyere Tid“, 55 1-264, 56 3-330. — Generalmajor, 59 96.
- Weichsel*, Grændse for Venden, 36-37 179, 203. — Folk herved, 47 347 f., 350, 50 322, 54 139 f., 145.
- Weidemann*, Tøifabrikant i Kjøbenhavn [1778], 56 176.
- Weidensee*, Eberhard, Dr., luthersk Theolog i Haderslev, 47 147.
- Weinschenck*, Skovrider paa Jægerspris [† 1758], 56 133, 135. — Fr. Vilhelm, Skovrider paa Jægerspris [† 1770], 56 135, 140, 142 f., 145 f., 155 f., 157 f., 160 f.
- Welataber* (Wilzer), de nordlige Lutitier, 36-37 182, 209.
- Wellum*, Sogn i Nordfrisland, 51 185, 209.
- Welt*, Sogn i Eiderstedt, 49 354, 360, 51 199, 201, 211, 214.
- Wendingstadt*, undergaaet Flekke paa Sild, 51 176 f., 208.
- Wendiscada*, en By i Darmascha (hos arabiske Geografer), 57 205 f.

Wendt, Læge, hans Skrift om Astrologien, 40-41 314 f., 316, 318, 322 f.

Werlauff, E. C.: „Om de gamle Nordboers Bekjendtskab med den pyrenæiske Halvø“, 36-37 18-61. — „Grændsebestemmelse mellem Norge og Sverige i anden Halvdel af det trettende Aarhundrede“, 44-45 147-92. — Indledning til Grams Afhandling om Guldhornet, 53 141-92. — Oversættelse, Fortale og Anmærkninger til Olafsens Afhandling om Veiledning til Studiet af de nordiske Oldsager, 53 300-50. — hans Skrift om det danske Sprog i Slesvig, 59 4, 226, 229, 232, 248, 253. — mindre Bemærkninger af ham, 40-41 163, 46 150 f., 47 350, 49 146, 54 206 f., 61 304.

Werle (*Urle*, *Urk*), vendisk Borg, 36-37 208, 38-39 54 f., 60 f.

Wertislav, vendisk Fyrste, 38-39 54, 61.

Weseby, Landsby i Slesvig, 54 199.

Weser, Flod i Nordtydskland, 44-45 267, 54 98. — Capel paa Amrom, 51 186 f., 209.

Wessex, engelsk Landskab, 36-37 298, 48 326 f.

Westanhætorum (*Westanhæcorum*) *rex*, Vestangelns Konge, 36-37 314 f.

Westdale, Sogn paa Mainland (Hjaltland), 57 356 f., 370.

Westerland, Sogn paa Sild, 49 356, 51 178.

Westermarck et marne, Sogn i Eiderstedt, 51 204.

Westerwoldan, rimeligvis = de frisiske Øer, 51 206.

Westerwold, Sogn i Nordfrisland, 49 354, 51 168, 190 f., 207.

Westorp (Veistrup), Sogn i Slesvig, 49 353.

Westphal, Cantsler, 59 248, 257.

Westrafjold, Høide paa Mainland, 52 81, 84.

Westrosn, Provinds i Pommern, 36-37 227 f.

Wette, de, tydsk Theolog, 42-43 315 f.

Weygatt, Sogn i Nordfrisland, 51 185, 209.

Weyland af Ard, skotsk Høvding (14de Aarh.), 46 180.

Whalefirth, Fjord paa Yell, 57 376 f.

Whalsey, en af Shetlandsøerne, 46 95, 57 342 348, 354, 356, 366.

Whitnæss, Sogn paa Mainland (Hjaltland), 57 356 f., 370.

Wibe, Peder, Rentemester under Frederik III, 55 185.

Wiborg, K. F.: „Om Døbefonten i Baarse Kirke“, 46 283-98. — „Nogle historiske Notitser“, 46 296-304.

Wiborg, Stad i Finland, 58 39 f., 41, 46, 60 18.

Wick, By i Nordskotland, 57 324 f.

Wid-Aa, Grændseaa i Slesvig, 49 340, 355 f., 51 164, 181, 204 f.

Widdesworth, Sogn i Eiderstedt, 49 354, 360, 51 201.

- Wideford Hill*, Høidepunkt paa Mainland (Orknøerne), 52 97 f.
- Widrichs* (Wyriks) Herred i Nordfrisland, 49 355, 51 174, 187 f., 205, 209.
- Wiederich*, Cord, Sørøver fra Ditmarsken [1412], 51 192.
- Wiedewelt*, Prof., Billedhugger, 56 179, 182, 185.
- Wies* Herred i Slesvig, 49 340, 348, 348, 350, 359.
- Wieselgren*, svensk Forfatter, 50 292 f., 344, 353, 54 92 f., 95 f., 100 f., 113 f., 156 f., 162, 164, 167, 186, 190 f., 194.
- Wight*, Ø ved England, 36-37 298, 48 326.
- Wigles Dor*, Port ved Slesvig, 59 12, 15.
- Wilhelmine*, bøhmisk Kongedatter, kaldet Felix, anses for en Helgen, 47 219, 225.
- Wilsa*, Flod i Rusland, 53 377, 394.
- Wilkins*, E., Docent ved den polytekniske Lærestanstalt, 36-37 163.
- Willebrord*, Sct., Helgen, 58 3 f.
- Willehad*, Erkebiskop af Bremen (787-89), 58 323 f.
- Willelmus*, Biskop af Katanes [1200], 57 333. — Greve af Sutherland, 57 333 f. — de Ros, skotsk Adelsmand [1223], 57 332.
- Willem* af Høgolth [1485], 51 325.
- Willerik*, Biskop i Bremen (789-838), 58 324.
- William* af St. Clair, skotsk Lord (14de Aarh.), 46 180. — 2 Biskopper paa Orknøerne [1136, 1467], 52 76, 62 6, 9 f. — Jarl af Katanes, 57 363, 365.
- Wilson*, David, Secretair ved det skotske antiqvariske Selskab, 50 283.
- Wilstorp*, Sogn i Slesvig, 49 353.
- Wilzer* se Welataber.
- Wimpfen*, tysk historisk Forfatter, 59 97 f., 220, 227, 232.
- Wind*, Jakob, Erkedegn i Roskilde, 55 105, 114. — Jørgen, Rentemester under Christian IV, 55 135. — Niels Krabbe, Amtmand paa Jægerspris (1754-59), 56 114, 133 f., 136 f., 144.
- Windwidfield*, Sted i England, Slag her 655, 54 13, 79.
- Winido*, holstensk Pilegrim [1190], 36-37 50.
- Wini*, Longobardernes Stamfædre, 48 247.
- Winkel*, Jørgen, Gartner paa Jægerspris [† 1789], 56 69, 100, 121, 124, 140, 143, 153, 167, 184, 189. — Povel, Færgemand paa Jægerspris, 56 64, 67, 77, 85, 100.
- Winnoc*, flandersk Helgen, 54 13, 15.
- Winnun*, Landsby paa Sild, 51 177, 180.
- Winstrup*, Peder, Biskop i Skaane, 53 145 f., 55 125.

- Winter*, Jørgen, luthersk Theolog i Haderslev, 47 147.
Winterfeldt, Amtmand paa Frederiksborg [1666], 55 221, 227.
Wippenböll, Sogn i Nordfrisland, 51 182, 208.
Wirich, Landsby i Wyrichs Herred, 51 188, 210.
Wisch, Abel Cathrine, Stifterinde af A. C.'s Boder [1666], 55 221.
Wismar (Wissemer), By i Meklenburg, 36-37 207, 38-39 31 f., 53 90, 97, 99, 55 249, 56 215.
Wissing, Jens, Borger i Kjøbenhavn [1660], 55 198,
Wisu, et Land og Folk hos arabiske Geografer, 47 106, 170 f., 172, 228.
Withersløslille, Esrom Klosters Gods her, 51 289.
Withesleth, Landene øst for Storebælt, 47 345, 349 f., 351 f., 48 295 f., 50 316 f., 320 f., 324 f., 330, 335, 54 139, 143.
Wittekind, saxisk Hertug [777], 44-45 304, 56 178.
Wittenbüll, undergaaet Capel i Nordfrisland, 51 197, 210.
Wittow, den nordlige Halvø af Rygen, 38-39 65, 71.
Witze, Sogn i Slesvig, 49 353.
Witzland I, Fyrste af Rygen [1232], 53 379, 389, 393. — III, Fyrste af Rygen [1275], 53 394. — IV, Fyrste af Rygen [1322], 38-39 271.
Wladislaw I, Konge af Bøhmen [† 1174], 47 222, 226 f. — I, Konge af Polen [1419], 51 318.
Woel, J. E.: „Dronning Dagmar“, 47 217-27.
Woetze, en Del af Provindsen Uznam, 36-37 233.
Wolf, Commandant, 59 27, 40, 67 f.
Wolgast, vendisk Handelsstad, 36-37 201, 210, 224, 227 f., 235, 38-39 60 f., 62 f., 68, 70, 94 f., 96, 103 f.
Wollin, Ø og By ved Pommern, 36-37 238 f.
Wologda, District i Novgorod, 58 32 f., 60 24.
Wolung, Provinds paa Rygen, 36-37 58, 214, 216, 38-39 66.
Woodwick, Sted paa Mainland (Orknøerne), 52 80 f.
Worm, Jakob, satirisk Forfatter [1678], 56 326 f. — Jørgen, Lehnsmænd paa Turebygaard [1588], 55 98.
 — Ole, Professor, Beskrivelse og Afbildning af Runestene, 38-39 370 f., 52 304, 307, 313 f., 54 210 f., 59 192, 61 78. — Beretning om Guldhornene, 53 141 f., 171, 187, 189, 192, 55 355. — Mindestøtte paa Jægerspris, 56 201.
 — Søster, Datter af foregaaende, 56 68. — Willum, Borgermester i Aarhus, 61 90.
Worsaae, J. J. A.: „Efterretning om Undersøgelsen af to Stendysser i Veilbye Sogn“, 38-39 170-76.
 — „Undersøgelser af Gravhøie i Danmark“, 40-41 137-163. — „Et Par Ord om Gorms og Thyres

Høie i Jellinge“, 40-41 167-76. — „Fund i Stendysser i Danmark“, 44-45 193-217. — „Om Vigtigheden af et Centrum for nordisk Oldforskning“, 46 3-20. — „Den nationale Oldkyndighed i Tydskland“, 46 116-50. — „Jernalderens Begyndelse i Danmark, oplyst gennem Gravfund“, 47 376-87, 50 358-62. — „Fund af romerske Oldsager i Danmark“, 49 390-99. — „Hvor stod Lyrskovslaget“, 52 122-130. — „Fund ved Smørumøvre af en Metalarbeiders Forraad fra Broncealderen“, 53 121-40. — Bemærkninger af og om hans Skrifter, 46 24, 47 220 f., 48 226 f., 52 96, 54 112, 58 205, 59 4, 17, 47, 90, 97, 118, 170, 61 305, 308 f., 310, 62 344 f., 350.

Wowern, Minister paa Christian IV's Tid, 40-41 322.

Woxtrop, Landsby i Nordsjælland, 51 334.

Woyna, Greve, polsk Gesandt i Wien [1791], 58 224.

Wratislav III, Hertug af Pommern [1264], 36-37 232, 53 393.

Wulfstan, Erkebiskop af York, 62 122, 236.

Willenweber, Borgermester i Lübeck, 53 33, 46 f., 53, 89 f., 97 f., 103.

Wurze, By i Saxen (hos arabiske Geografer), 57 196.

Wusterhausen, Landsby i Pommern, 36-37 222, 228.

Wycherbodden, en Bugt ved Pommern, 36-37 210, 222, 227.

Wyck (Wieck), Landsby i Pommern, 36-37 211, 222, 227. —

Landsby paa Rygen, 36-37 214.

Würtz, Paul, Feltmarschal [1640], 55 154.

Wäinämöinen, Person i Kalevala, 61 365, 367, 381.

X.

Xanten, By ved Rhinen, 54 135 f.

Xerxes, persisk Konge, 47 42.

Y.

Ydir, Konge i Breta søgur, 49 80 f.

Yell, en af Shetlandsøerne, 57 341, 354.

Yensta, Gaard paa Mainland (Orknøerne), 52 99.

Ykærnaburgh (Eckernburg), Borg ved Eckernförde, 59 33 f.

Ylfinger, en Fyrsteslægt, nedstammende fra Skjoldungen

Halldan, 36-37 317 f., 48 299, 301, 58 6.

- Ynglinger*, Yngves Efterkommere, 44-45 203, 48 252, 300, 320, 324, 50 296 f., 58 6. — den ældste Kongestamme i Upsala, 46 41 f., 48 251, 50 307 f.
- Yngvar (Ingemar)*, svensk Konge, 48 310 f., 50 323, 333, 353, 355.
- Yngve*, Odins Søn, Stamfader til Upsalakongerne, 36-37 300, 44-45 303, 48 300, 320 f., 50 302 f., 324, 331 f.
- Yngve*, Alreksøn, Konge i Upsala, 38-39 207, 50 301, 303.
- York (Jórvík)*, By i England, 52 30, 58 335. — engelsk Coloni i Lilleasien, 58 42. — Shire, tidligere en Del af Kongeriget Deira, 36-37 290, 48 152. — Bispedømme, 52 74, 54 3, 9.
- Ypper (Urban)*, Konge i Sverige, 48 296, 50 317, 324, 327, 332, 335 f., 350.
- Yrje (Örlandet)*, Halvø i Trondhjem, 46 41, 49 f., 172.
- Yrsa*, Kong Adils Dronning, 48 310, 50 328.
- Ysmæ*, rimeligvis et Vanddrag i Jæmteland, 44-45 155 f.
- Ystad*, By i Sverige, 54 179.
- Yttersum*, Landsby paa Føhr, 51 187, 209.
- Yxney*, Halvø i Norge, 46 84.

Z.

- Zabrek*, By i Mähren, 58 255.
- Zacharjak b. Muhammed b. Mahmud al-Gaswini*, persisk Forfatter [† 1283], 57 20-228 pas.
- Zacher*, Julius, tysk Forfatter [1855], 55 370 f.
- Zahel*, arabisk astrologisk Forfatter, 40-41 299.
- Zahle*, Chr., Præst i Bjernede (1799-1817), 40-41 137.
- Zanquebar (Zeng)*, Land i Afrika, 57 27, 31, 36, 40, 58, 60, 89 f., 101, 107 f., 110, 114.
- Zautzas*, byzantinsk Stormand, 53 230.
- Zeger*, medicinsk Professor i København (16de Aarh.), 40-41 320.
- Zeno*, græsk Keiser (474-91), 42-43 166, 169, 55 296, 330. — Brødrene Z., 57 187.
- Zeuthen*, Chr., Kunstmaler, 46 283, 53 192, 55 360.
- Zeytun (Zeitun)*, Fordreielse af Tseu-thoung, Handelsplads i China, 57 153.
- Zibühl*, en Linie af Slægten Bülow, 55 119.
- Zincke*, tysk Forfatter [1744], 40-41 347 f.
- Zindra (Ziudra)*, Sted paa Rygen, 36-37 218 f., 38-39 66.
- Zingst*, en Ø ved Pommern, 36-37 211, 219.

- Zitava* (Zittau), By i Saxen, 58 254.
Zoega, G., Oldforsker [1797], 53 151.
Zonaras, byzantinsk Skribent, 53 266 f., 272 f., 275 f., 281, 284 f.,
 291 f., 295, 298.
Zoroaster, persisk Religionsstifter, 40-41 272.
Zudar, Halvø paa Rygen, 53 388.
Zuerin (*Sverimun*), By i Obotriternes Land, nuværende
 Schwerin, 36-37 207, 38-39 54.
Zulister, Høvding i Wolgast [1177], 38-39 95.
Zwentopolsk, vendisk Fyrste, 38-39 28.
Zwada (hos arabiske Geografer), By i Sverige, 57 209.

P.

(se endvidere under T.)

- pelliasen* = Talleraasen paa Grændsen mellem Medalpad og
 Angermanland, 44-45 170, 179.
þingbrekka, Thinghøi paa Island, 49 173, 215.
þingvallavatn, Indsø paa Island, 49 157.
þjálfar (Thjelvar), Gotlands Opdager, 38-39 203 f., 52 141.
þjóttá, Ø i Snorre Edda = Thjottø, 46 85 f., 87, 89, 212.
þorhogseid paa Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45
 170, 173, 179.
þorseý, Halvø i Norge, 46 83 f.
þriðna, Ø i Snorre Edda = Threnan paa Helgeland, 46
 86, 88 f.
þrihyrningsháls, Fjeldstrækning paa Island, 47 79 f., 82.
þruma, Ø i Snorre Edda = Thromø ved Arendal, 46 86, 89 f.
þrymlingar, Ø i Snorre Edda = Thromlingerne, 46 366.
þveitapíng, Sogn paa Mainland (Hjaltland), 57 357.
þverá, Aa paa Island, 47 80 f., 82. — Thing, 61 22, 208 f.
þömb, Ø i Snorre Edda = Thommen paa Helgeland, 46
 85, 87.

Æ.

- Ædeldritha*, angelsaxisk Kongedatter, Helgeninde [† 679],
Æ 36-37 312, 337.
delnod, Erkebiskop i England, 52 289 f. — Brev fra ham
 [1033], 52 292.
Ædelstan se Adelsteen.

- Ægelsine*, engelsk Abbed, 58 334.
Ægypten, dets Cultur og Astrologi, 40-41 260, 268-71. — Beskrivelse hos arabiske Geografer, 57 22, 40, 55, 59, 71 f. — Handelsforbindelser, 59 9, 13. — Konger, 48 296, 50 318, 320 f., 324, 57 25.
Ælfgar, angelsaxisk Høvedsmand, 52 289, 294.
Ælfric, angelsaxisk Erkebiskop, 52 291.
Ælftrunda, ved Grændsen mellem Norge og Sverige, 44-45 172 f.
Ælfuaros = Elfros i Herjedalen, 44-45 168 f., 174.
Ælfwin, angelsaxisk Biskop [1033], 52 291.
Ælla se Ella.
Ællduberg, maaske Hesteberget i Vermland, 44-45 172 f., 174, 46 160.
Ælwi, angelsaxisk Biskop [1033], 52 291.
Æmelthorp, Henrik, indtog Byen Slesvig 1248, 59 39, 285.
Ængelø, Ø i Nordlandene, 46 39, 47.
Æquator, Orientalernes Forestilling om denne, 57 82 f., 85, 88 f.
Ærø, oprindelig fynsk, senere slesvigsk Ø, 46 87, 92, 49 337, 60 111, 133 f., 330.
Æscedun (Ashdown), i England, Slag 871, 59 148.
Æstier, et finsk Folk ved Østersøen, 36-37 180 f., 54 141.
Ætherius Ø ved Mundingen af Dnjepr, 53 257.
Ætna, Bjærg paa Sicilien, 44-45 254.
Ääninen, finsk Navn paa Onega, 61 369.

Ø.

- Ø* (Oehe) i Gelting Sogn (Slesvig), 49 349, 353.
Øder, Georg, Professor, Medlem af Landvæsenscommissionen [1771], 56 151 f., 157, 169.
Øfjord, paa Island, 53 314, 54 25.
Øgisfjord, paa Sydsiden af Hindøen i Norge, 46 203, 60 354.
Øgmund, Biskop i Skalholt (16de Aarh.), 53 303, 323. — Lagmand i Tunsberg [1266], 46 163 f. — Gjaldkyre [1266], 46 163. — Krogedands, norsk Anfører [1263], 46 338. — Ormsøn, norsk Høvding, 46 189. — af Spanheim, hans Bjarmelandstog, 60 21 f., 61 378. — Skoftesøn, norsk Høvding (11te Aarh.), 46 192 f., 215. — Thorbergsøn paa Giske (11te Aarh.), 46 192, 214.
Øilgaard, Bjarne Erlingsøns Søsterdatter (14de Aarh.), 46 206.

- Øland*, Ø ved Sverige, 52 161, 54 96, 133, 150, 153, 190. — Slag her, 56 197, 212 f.
- Ølsemagle*, Landsby i Sjælland, 51 314 f.
- Ølstykke*, Herred i Nordsjælland (Jurlunde), 38-39 342 f. — By og Sogn, Navnets Oprindelse, 38-39 359. — Udstrækning og Topografi, 38-39 353, 358 f. — omtalt i Middelalderen, 38-39 353 f. — Oldtidsminder, 38-39 341, 356 f.
- Ølver* paa Egge, norsk Høvding, 46 170. — Hnufa, norsk Skjald, 61 138. — Rosta, 52 65, 99, 57 309.
- Ön* (Ane), Sagnkonge, 58 6 f.
- Ömund Breidskegg*, islandsk Høvding, 52 231. — Træfod, en Normand, 36-37 4.
- Öresund*, 53 46, 103, 374, 54 185, 55 113, 136, 153.
- Örlyg*, islandsk Bonde, 36-37 4.
- Örlygstad*, Gaard paa Island, Slag 1238, 61 51.
- Örmst*, Ø i Snorre Edda = Unst paa Hjaltland, 46 86, 88 f., 94, 57 343 f., 345 f., 354.
- Örn*, Ø i Snorre Edda = Arnø i Norge, 46 86, 91.
- Örslev*, Sogn i Sydsjælland, 36-37 108, 60 68 f.; 77 f., 88.
- Örslevkloster*, Herregaard i Jylland, 55 125.
- Örslevvester*, Landsby i Sjælland, 40-41 134.
- Örum*, Krongods ved Thisted, 55 84.
- Örvarodd*, norsk Helt, Herkomst, 46 83, 53 239, 54 350. — Reiser, 51 127. — Kamp paa Samsø, 61 127. — hans magiske Skjorte, 63 157 f.
- Ösby*, Sogn i Slesvig, 49 353.
- Ösel*, Ø i den baltiske Bugt, 36-37 58, 180, 42-43 4.
- Öskegger* eller *Guldbener*, et Parti paa Orknøerne, 46 177, 198 f.
- Össur Tote*, Høvding i Helgeland, 36-37 81 f.
- Östby*, Landsby i Horns Herred, 55 11.
- Östen*, Søn af Kong Ypper, 48 296, 50 317, 327, 332, 335 f., 350.
- Österborg* paa Møen, 58 176.
- Österbotten* i Finland, Beliggenhed og Befolkning, 58 30, 41 f., 60 338. — Almueopstand 1596, 46 308.
- Österby*, Landsby i Slesvig, 55 347, 350 f.
- Österbæk*, Aa eller Fjordarm i Sønderjylland, 38-39 330, 333, 59 37 f., 39 f., 42 f., 44, 51.
- Österdalen*, en Del af Oplandene i Norge, dens Skovstrækninger, 46 33 f. — Befolkning, 46 51 f. — geistlig Styrelse, 46 53 f.
- Öster Draaby*, Landsby i Horns Herred i Sjælland, 55 30, 35 f.

- Østergaard*, Herregaard i Aarhus Stift, 52 68, 78.
Østergarn, Sogn paa Gotland, 52 145, 162.
Østergötland, Landskab i Sverige, 47 259, 54 118, 142 f., 148, 151, 154 f., 162, 174, 178, 192.
Øster Lygum, Sogn i Slesvig, 49 342, 352 f.
Øster Stillinge, Landsby paa Sjælland, 55 246 f.
Østersøen, „Ostrasalt“, 59 32. — Varægerhavet, 53 208 f. — ældre Configuration, 46 32, 54 96, 107 f. — Indvandrigsvei, 46 23 f., 54 94. — Folk heromkring, 44-45 297, 309, 47 344 f., 350 f., 48 233, 53 196, 198, 364, 54 94, 103 f., 111, 140, 144 f., 149, 171. — Handelsvei, 54 148. — Vikingetog her, 36-37 83, 38-39 6, 53 206, 382, 388.
Østervolden, Befæstning i Sønderjylland, se Sagregistret: Befæstninger.
Østerwold, undergaaet Sogn i Nordfrisland, 49 354, 51 168, 190 f., 207, 210.
Østerø, blandt Færøerne, 54 236, 241, 270, 302.
Østfjords-Fjordingen paa Island, dens Folketal 1107, 49 170.
Østgotherne, 36-37 22, 47 347, 48 304, 54 138, 145.
Østlige Ocean, Beskrivelse hos arabiske Geografer, 57 19, 24, 26 f., 37, 41, 51, 57, 66 f., 109, 155 f.
Østmand, Gudfastsøn, nævnet paa en Runesten, 44-45 182, 52 316.
Østprøven, Udliggersted i Grønland, 42-43 328, 333.
Østra Grefvie, Landsby i Skaane, 54 339.
Østrige, et dansk Rige i Sverige, 54 157, 164, 185.
Østromerske Rige, Russernes Sammenstød og Forbindelser med det indtil 988, 53 193 f. — Udstrækning, Opløsning og indre Tilstande, 53 203-6.
Østrup, Terkel, Skatteforpagter paa Jægerspris (1722-24), 56 85, 90.
Østrymidiske Øer, maaske Scillyøerne, 54 94.
Øvenum, Landsby paa Føhr, 51 186.
Øvre Draaby, Landsby i Horns Herred, 55 73, 114, 126, 158 f., 164, 177, 196, 203 f., 206 f., 246 f., 251, 256, 261, 56 24, 29 f., 51, 88, 91, 102, 132, 139, 147, 157, 165, 188, 307 f., 316.
Øvre-Gubberud, Gaard i Modum Sogn, her en Rokkesten, 49 367 f.
Øvre Thelemarken, norsk Landskab, 36-37 64, 66, 68.
Øvre-Værebros Mølle i Nordsjælland, 38-39 353, 375 f.
Óxará, Aa paa Thingsletterne paa Island, 49 157 f.
Øxnehjerg i Fyen, Slag 1535, 53 80, 103, 56 198.
Øxnekobbelen, Enemærke i Jægerspris Skov, 55 258, 56 8, 14.

SAGREGISTER.

A.

Aabomaal, 8 Skjepper paa en Tønde, 55 210.

Aarbøger og Krøniker, I, *nordiske*. Esromske Annaler, 48 296, 50 316 f., 321, 324 f., 327 f., 331, 335 f., 59 11. — Rimkrøniken, 59 68. — Ryklosters Annaler (*Chronicon Erici regis*), Krønike fra Slutningen af 13de Aarh., 48 295 f., 298 f., 50 316 f., 318 f., 321, 327, 331, 334, 59 10 f., 65, 69, 212, 220, 342, 60 133. — dens Forfatter, 59 71, 342. — sjælandske Krønike, 58 347, 59 245. — skibyske Krønike, dens Beretning om Reformationen, 47 91, 100, 107, 138, 140, 142, 149, 152, 154 f., 157, 55 62, 133. — islandske Annaler, 47 199, 60 336, 61 224. — *Chronicon regum Norvegiæ*, 50 299 f., 301 f., 304, 312, 337. — svenske Kongerækker, 50 297 f., 302, 309, 313, 319, 327. — svensk Prosakrønike (*Messenii Chronica*), 50 315, 320, 323 f., 327 f., 335, 337. — den lille Rimkrønike (svensk), 48 296, 50 327, 329 f., 335 f., 343, 349, 54 161, 55 42. — Erici Olai Krønike, 50 329, 337 f., 339 f. — II, *fremmede*. Bertinske Annaler, Beretning om et byzantinsk Gesandtskab til Ludvig d. Fromme 839, 53 210, 214, 228. — Saxerkrøniken (*Chronicon Saxonicum*), 36-37 298, 48 234, 236, 239, 256 f., 326, 330. — *Chronicon Slavorum*, 61 325, 329. — Jakims Annaler, 47 37 f., 58, 75.

Aareladefigur, fremstillende det menneskelige Legems Forhold til Himmeltegnene, 40-41 321, 324, 339, 349 f.

Aareldning af Heste anden Juledag, 44-45 283.

Aarmand, Kongens Gaardsfoged, 62 130, 157, f., 162, 175, 183, 224 f., 229.

Abader, Profeter og Herskere i det ældste persiske Rige, 40-41 273.

Abatur, hos Nasaræerne den tredie Aabenbaring af Guddommen, senere en Djævel se Fetahil, 40-41 279.

Absolutionsbrev se Actstykker og Breve.

Actstykker og Breve, det ældste danske Diplom, 46 322. — Grændsebestemmelse mellem Norge og Sverige i anden Halvdel af det trettende Aarhundrede, 44-45 157, 160 f., 46 162 f. — Absolutionsbrev for et Drab [fra 1515], 53 4. — dansk-engelsk Tractat 1670, 58 236. — Depecher fra den polske Legation i Kjøbenhavn, 58 207 f. — se forøvrigt Navneregistret.

Addition, Regler herfor i Algorismus, 48 358.

Adel, dens Oprindelse og Forrettigheder, 47 278-99. — Lehnssadelens Udvikling, 47 300 f. — Adelen under Grevens Feide, 53 36, 45, 52, 83-118 pas. — dansk og tysk Adel i Slesvig, 53 82. — norske Adels Undergang, 53 82.

Adelby se Landsby.

Adelvildt, 55 240, 251 f., 56 19.

Adunai, Solen, hos Nasaræerne Jødernes Gud, 40-41 277.

Advocatus, kongelig Lehnsmænd el. Foged, 51 288 f., 301, 310.

Agerdyrkning i Norden, 47 273, 313. — hos Germanerne, 47 307 f. — jfr. Fællesskab og Opdyrkning.

Ajar, hos Østerlænderne den øverste Æther, 40-41 279.

Alburdr, Opmaalng ved Reb, jfr. Rebning og Taumburdr, 44-45 186.

Alcader, arabiske Districtshøvdinge paa Sicilien, 44-45 221, 236, 250, 258.

Alchymi, Oprindelse, Udbredelse, Sammenhæng med Astrologien, 40-41 354 f., 53 173.

Algorismus, Afhandling i Hauksbok om de arabiske Tal, 47 194, 198, 201. — Udgave, 48 353-75.

Allodialsystem se Lehnsvæsen.

Almanakker, deres første Udgiver, 40-41 300. — Udgivelse af medicinske Professorer [1539], 40-41 318. — Chr. IV's Forbud mod Spaadomme i dem [1633], 40-41 323. — astronomiske og meteorologiske Meddelelser, 40-41 331 f.

Altre, hos Germanerne, 38-39 197. — Romernes *focus publicus*, 38-39 125, 183. — i Bjernede Kirke, 40-41 113. — i de frisiske Kirker, et Sted herved som Asyl for Drabsmænd, 51 207.

Ambra, Udseende og Egenskaber, 57 158. — Findesteder, 57 157 f., 162, 182, 188 f., 191. — jfr. Rav,

Amuletter og Talismaner, forskellige Arter, 40-41 346. — af Rav, 54 96. — mindre Sten, 38-39 128, 132 f. — Bracteater som Amuletter, 55 270, 277, 296, 299, 375. —

- Angelsaxernes Seirsbælte, 44-45 269. — arabiske Mønter med Zodiacaltegn, 40-41 299.
- Anecdota historiam Sverreri regis illustrans*, Afhandling af Sverre (?) om den norske Kirkes Forhold til Staten, 61 293, 297.
- Angmak*, grønlandsk Stenart, benyttet til Redskaber, 38-39 254-56.
- Annaler* se Aarbøger og Krøniker.
- Anusti*, Forvanskning af Agnus Dei, Gjenstand for Overtro, 55 271.
- Apokrisiarier*, de russiske Fyrsters Agenter i Grækenland, 53 265, 270.
- Apostlenes Historie* paa islandsk, 53 315.
- Apotelesmata*, græsk astrologisk Værk, 40-41 272.
- Arilds Tid*, Udtrykkets Oprindelse, 38-39 183. — i Documenter fra 16de Aarh., 47 258, 261, 275.
- Armiger* i Diplomer = Væbner, 47 174.
- Arnasmagnæanske Commission*, 49 150. — A.-Samling se Haandskrifter.
- Arvefæste* se Fæste.
- Arvetal*, Efterretninger om Valdemar IV's og Toves Atkom, 38-39 337-41.
- Asteroiderne*, en sprængt Planet, 49 331.
- Astrologi*, dens Opkomst, Uddannelse og Udbredelse til Norden, 40-41 258, 355. — chaldæisk Stjærneyderi, 40-41 260 f. — i Ægypten, 40-41 268. — Grækenland, 40-41 282. — Rom, 40-41 264, 289 f. — Chalifatet, 40-41 299. — Europas Middelalder, 40-41 300. — Norden, 40-41 306 f. — Forbindelse med Theologi (A. judiciaria), 40-41 316 f. — Tyge Brahes og Henrik Rantzaus Forhold til A., 40-41 326 f. — Christian IV's Forbud, 40-41 330. — A. som Almueovertro, 40-41 331 f. — astrologiske Aspecter, 40-41 324, 332, 348 f.
- Auctuarium Gemblacense ad. an. 1138*, flandersk Krønike, 58 338.

B.

- Baad*, dannet af en udhulet Træstamme, 38-39 368.
- Baadsmand* (háseti), 47 294, 296.
- Babels Taarn*, dets Opbyggelse, Ruiner deraf, 40-41 261 f.
- Banner*, Vendernes (Stanitia), 36-37 199. — Nordboernes og Romernes, 38-39 184, 198. — Persernes, 38-39 185, 198. — Normannernes, 44-45 242. — se Danebrog.

Baptisterier i Italien, Irland og Grønland, 40-41 47. — Formodning om et lignende i Newport i Amerika, 40-41 48.

Bautasten paa Gotland, 52 137.

Bededag den 27de Januar 1585 i Anledning af Pesten, 55 95.

Befæstninger (jfr. *Kasteller*). I Slesvig: Kurgraven, 59 4 f., 7-29, 84, 327. — Østervolden eller gammel Dannevirke, 38-39 377 f., 379, 384 f., 49 338, 54 199, 59 24-59, 327. — Margrethenwall, 54 196-204, 59 5, 29 f., 54, 121 f. — Dannevirke, Anlæg, 40-41 168, 59 84 f. — Brand, 38-39 383. — Udvivelse under Valdemar I, 38-39 61. — Almindelig Udsigt over D's Histosie, 59 5, 10, 59-73. — Grundrids, 51 162, 175, 59 Pl. I-V. — Beskrivelse, 59 75-115, 327-40. — Halvkredsvolden, 59 74 f., 113, 124. — Oldenborg, 59 76. — Kjæmpedæmningen, 59 74, 84 f., 113. — Dobbeltvolden, 59 74, 89 f. — Borgvolden, 59 74, 84, 95 f. — Kalegat, 59 13, 97 f., 100 f., 328. — Valdemarsmuren, 59 16, 22, 67, 74, 84, 99, 101, 125, 329-40. — Krumvolden, 59 84, 101. — Sønder-Dannevirke, 59 115-18. — Dannevirkegraven, 59 118 f. — Byen Slesvigs Befæstning, 59 272-319. — Trældige imellem Leirskov og St. Andst, 40-41 162. — Befæstninger i Venden, 36-37 213, 234, 240 f., 38-39 72, 90. — paa Gotland, Kasteller ved Kirkerne, 52 134, 167 f. — paa Orknøerne, 52 70 f., 75, 88, 57 311, 314.

Beowulf- (*Bjowulf*) *digtet*, angelsaxisk Heltedigt, 36-37 318, 48 234, 238-46 pas., 265, 299, 301, 313 f., 321, 54 106, 127, 55 377 f., 381, 59 343, 62 40. — „Et Par Bemærkninger til B.“, 58 3-8.

Bersærker, 62 169.

Besværgelser, i et tydsk Digt, 44-45 276 f. — i Norden, 44-45 283 f.

Biarkeyar-réttr, *Biærkøie rættær*, *Biarkærætt*, nordisk Fælledsnavn for Kjøbstadsret, 54 166.

Biavl paa Jægerspris, 56 171.

Bibeloversættelse, islandsk, 53 309 f., 323 f. — dansk 1550, 56 206.

Bibelske Kjerne, et Opbyggelsesskrift, 53 310, 332.

Bibliotheker se Haandskrifter.

Billedsten fra Oldtiden; Tjängvide paa Gotland, 52 174-98.

— Habbilingbo, sammesteds, 52 193-95. — Alskog, sammesteds, 52 195-207. — Runesten fra London, 52

- 277 f. — den store Jellingsten, 52 309 f. — Bressay, Hjalmland, 57 374.
- Billedstriden* i det østromerske Rige, 53 205, 216 f.
- Biskopper*, i Nidaros, Fortegnelse til 1313, 47 199. — paa Island, 49 197, 215, 263, 268, 270 f. — se Haandskrifter. — i Skakspil se Spil.
- Bjarkemaalet*, nordisk Heltedigt, 42-43 207 f., 51 120, 60 276, 61 87, 126 f., 148, 274.
- Blaamænd*, Betegnelse for Indbyggerne i det nordlige Afrika, 36-37 30, 59. — Sigurd Jorsalfarers Kamp med dem paa Formentera, 36-37 44 f. — sendes som Gave til Hakon Hakonsøn, 36-37 60.
- Blanda*, astronomisk-komputistisk Skrift, forfattet paa Island, 40-41 315.
- Blomstermarken*, Hedningernes Betegnelse af Paradis, 50 20-22. — Egn i Afrika, 61 272.
- Bly*, Kjendskab til det i Oldtiden, 52 267, 270. — Bestanddel af Redskaber og Mønter af Bronze, 52 249, 251, 254, 259, 261, 263, 265, 270 f. — Sammenstilling med Planeten Saturn, 40-41 355.
- Bog, den røde*, Fortegnelse over Kirkegods i Oslo Stift af Biskop Eystein, 36-37 65, 72, 75, 77, 79, 46 84, 50 289.
- Bogstavrim* se oldnordisk Poesi.
- Bogstavskrift* hos Russerne og de til Europa i Middelalderen indvandrede barbariske Folk, 53 225. — latinske og gotiske Bogstaver, 44-45 119. — store og smaa Begyndelsesbogstaver, deres Anvendelse i en fælles nordisk Retsskrivning, 44-45 120 f., 129 f.
- Bogtrykkerkunst* paa Island, 53 332. — Bogtrykkerier sammesteds, 53 303, 324 f., 328 f., 355 f.
- Bomuld* forplantet til Sicilien af Araberne, 9de Aarh., 44-45 221.
- Bonde*, Standens Kaar i Middelalderen, 47 223-62. — Ordets Betydning, 47 233, 248. — forskellige Classer: Adelsbonde, af stor, anselig Æt, 47 250. — god Bonde, ligeledes af berømmelig Slægt, 47 251. — Storbonde, Eier af meget Jordegods, 47 251. — Odelbonde, Selveier = jordeiende Bonde, 47 251. — B. ogsaa den, der dyrkede fremmed Jord; to Classer: Landbo ∴ Fæster (Colonus), 47 253; Gaardsæde ∴ Husmand, 47 256 f. — Indebonde ∴ Landarbeider, 47 259 f. — Maalsmænd, smaa Jordeiere, 47 260 f. — Forskjel mellem Bonde og Bryde, 47 267 f. — Forskjel mellem Middelalderens og Nutidens Bonde, 47 324 f.

- Bonde-Practica* eller Veirbog, en Almuebog (1772), 40-41 333. — Indhold, 40-41 333 f. — Ælde, 40-41 343. — Efterligning af en fremmed Original, 40-41 345. — tydsk Sidestykke til den, 40-41 349. — fuld af Overtro, 40-41 350.
- Boorland* (búraland), 2: Bondeland, ved de saakaldte Inglestons i Sydsotland, 36-37 335.
- Borge*, deres Bestemmelse og Bygningsmaade i Middelalderen, 38-39 327 f., 335. — Hovedtaarnet (*donjon*), 38-39 330, 332. — Anlæg i 15-16de Aarh. (Asserbo, Søborg), 51 255-66, 269, 271 f., 350-59. — Jomsborg, 36-37 234, 238. — B. i Nordfrisland ere Cisterner, 51 169 f. — paa Gotland, 52 161 f. — paa Hjaltland, 57 367 f.
- Boschân* el. *Kerkedenn*, Rhinoceros, omtalt af arabiske Forfattere, 57 145.
- Braavallaslaget*, den store Folkekamp i Norden, 50 294, 328, 332, 51 126. — Vendernes Deltagelse, 38-39 4. — afholdtes 695, 44-45 303. — et Søslag 735, i hvilket slaviske og finske Folk deltog, 47 38. — Beretning i Søgubrot, 48 248, 254, 259 f., 284, 313, 52 284. — Starkads Deltagelse, 48 309, 313, 61 127. — forlægges til Varend, 54 154, 161. — henføres til Østergötland, 54 162.
- Brachycephali*, Folk med rund Hovedskal, 54 343 f.
- Bracteater*, almindelig Behandling, 55 265-347. — Alder, 55 265-66, 345. — Oprindelse, 36-37 54, 55 267 f. — Anvendelse som Smykker og Amuletter, 55 270, 274, 277, 296, 299. — Betydning af Indskrifter og Forestillinger, 55 271-73. — Brug og Udbredelse som Mønter, 55 275. — byzantinske, 55 266, 280-90, 292, 334. — angelsaxiske og carolingiske, 55 290 f. — kufiske (Bracteate-Mønter), 42-43 54, 126 f., 55 293 f. — romerske, 42-43 131 f. — ubestemt Oprindelse, 55 295. — firkantede, 55 298. — nordiske: med flere Figurer, 55 299-306, 336. — Hoved over en Hest foran to Fugle, 55 306-12, 337. — Thors-tegn foran et Hoved over en Hest, 55 312 f., 340. — Hoved over et firføddet Dyr, 55 317, 340. — med Dyrerforestillinger, 55 322 f., 342. — med Drager og Slang, 55 325 f., 342. — Smykker som Bracteater, 55 332 f., 343. — med Runealfabet, 47 328 f., 55 308, 369 f. — med Runer, 55 291 f., 300, 307, 317, 322 f., 340 f., 375, 379, 382. — Halvbracteater, 42-43 33, 47, 55 275.
- Brandpîle* fra Middelalderen, fundne ved Gurre, 38-39 335.
- Bretwalda*, Titel for angelsaxiske Overkonger, 36-37 304 f., 54 5, 11, 13.

Breviarium Nidrosiense, den første paa Island trykte Bog, 53 310, 333.

Brokfugle, Sagn om deres Oprindelse, 63 136.

Broncealder, almindelige Bemærkninger: Forskjellige europæiske Grupper, 53 139. — Karakteristik af den nordiske Broncealder, 46 129. — den nordiske Gruppens Overlegenhed, 53 140. — Ælde og Varighed, 40-41 160 f., 47 380, 382, 53 123, 54 143, 148. — Indbyggere, 46 61 f., 47 378, 382, 54 143. — Forhold mellem Bronze- og Jærnsager i de nordiske Lande, 40-41 159, 47 378, 380, 382. — nordisk Industri, 53 124, 131, 138. — Broncealder i Tyskland, 46 132 f., 139.

— Materiale og Tilvirkning. Bronzens Sammensætning, 52 267, 269. — Analyser, 36-37 104 f., 52 249 f., 256 f. — Kobber og Tin, 52 266. — Guld, 53 122. — Bronzebarrer, 52 250, 268 f., 53 134 f., 137 f. — Støbeformer, 53 134, 138. — Støbeknold, 53 132-37. — en Metalarbeiders Forraad, 53 121 f. — Harpiksmasse, 48 346.

— Oldsager: Bælteplade, 53 132, 54 203, 58 357, 360 f., 362. — Celt, 40-41 143, 46 133, 53 125, 128, 132, 134 f., 136, 56 343. — „Commandostav“, 54 357 f. — Dolk, 38-39 169, 40-41 146 f., 53 125, 128, 56 347 f., 352, 58 211. — Dopsko, 53 125, 130, 136, 56 340, 348. — Fibula, 48 340, 53 132, 134, 56 339, 345. — Hjælm, 56 357. — Hængekar, 44-45 359 f., 53 132 f., 135 f., 137, 56 339, 361. — Kam, 53 137. — Knap, 40-41 148, 150, 358, 48 340 f., 343, 49 396, 56 338, 356, 362, 58 215. — Kniv, 38-39 166, 40-41 144, 150, 153, 155, 157, 42-43 348 f., 46 133, 53 132 f., 134 f., 56 338 f., 345, 347, 356, 360 f., 58 203, 212, 215. — Lerkar, 40-41 143, 355 f., 44-45 334, 339 f., 345 f., 56 347, 58 203, 212, 214 f. — Lur, 52 252, 56 362-65. — Læderbestik, 48 340 f., 347, 56 345 f. — Læderrem, 48 340, 343, 347, 56 344, 361 f. — Naal, 40-41 143 153 155 f., 157, 357, 53 125, 129, 135, 54 344, 56 338, 351, 356, 361, 58 212. — Paalstav, 36-37 172, 46 133, 53 125 f., 133 f., 136 f., 56 348, 351, 353, 360, 58 211. — Pilespidser, 56 338 f., 58 212. — Pincet, 40-41 143 f., 150, 48 342, 348, 56 338, 345, 349, 353, 58 203, 212. — Ringe: Arm- og Haandledderinge af Bronze, 40-41 155, 53 132 f., 134 f., 137, 54 347, 349, 56 343, 353, 360. — af Guld, 56 352. — Fingerringe af Bronze, 38-39 169, 53 133. — af Guld, 56 351, 353. — Sav, 38-39 169, 52 251, 53 132 f., 135, 56 338. — Seidmands Efterladenskaber, 48 342, 348, 56 345. — Skjold, 54 143, 56 348 f., 58 190. — Spydspidser, 53 125, 129, 137, 56 339 f., 348 f. — af Flint, 40-41 148, 48 342, 347 f., 56 345.

— Sværd, fra Jylland: 40-41 146 f., 156, 56 341, 349 f., 354 f., 357. — Fyen, 56 342 f., 356. — Sjælland, 40-41 147, 358, 48 338 f., 343, 350, 56 343 f., 347, 349 f., 353 f., 355 f., 58 211. — Bornholm, 56 353. — Slesvig, 56 361. — Skaane, 54 351 f. — Sværdskeider, 40-41 148, 48 339 f., 343, 347, 56 344. — Syl, 58 203, 215. — „Symbolsk Sværd“, 56 338, 356, 58 203, 212. — Synaal, 58 214. — Trækar, 48 346. — Tutulus, 53 133, 135, 54 359, 56 353, 361 f., 58 212. — Tøj, vævet, 40-41 353, 58 337 f., 339, 346, 350, 56 345. — „Vaaben fra Nordens Bronzealder“, 56 331-65. — Vaaben i Skaane, 54 357 f. — Øxe, 54 357, 56 335-37. — Grave og Gravskikke. Almindelige Bemærkninger, 40-41 143, 44-45 345-48, 58 212. — Grave i Stenalderens Høie, 38-39 166, 169, 40-41 143, 44-45 200, 345, 58 203. — Lighbrænding, 40-41 150, 152 f., 155 f., 158 f., 44-45 200, 320, 345, 48 338 f., 54 345, 357, 56 338, 340 f., 344, 351, 58 203, 212, 214. — ubrændt Lig, 54 345, 347, 352, 56 342, 353, 58 211. — itubrudte Vaaben i Gravene, 56 347, 351. — fritstaaende Stenkamre i Bronzealderen, 44-45 209 f. — Stenkister, 38-39 166, 40-41 147, 48 338 f., 54 345, 347, 351 f., 56 342, 345, 351, 353. — Brolægning i Grave, 40-41 148 f., 48 339 f., 56 351, 58 211. — Egekister, 36-37 172, 48 350, 54 355 f., 60 217. — Mands- og Kvindegrave, 44-45 347. — Kiviksgraven, 42-43 349, 56 378, 380. — Kranier, 54 347. — Samlede Fund. 1. Gravfund. *Sjælland*: Draaby, 56 338. — Follesløv, 40-41 147. — Hvidegaard, 48 336 f., 56 344. — Jægerspris, 55 4, 56 227, 237. — Kjelby, 58 211 f. — Lyngby, 44-45 347. — Raageleie, 40-41 153. — Raklev, 58 213 f. — Skaaningegaard, 40-41 353, 48 345, 56 287 f. — Snoldelev, 40-41 357, 48 345, 56 356 f. — Stengaarden, 56 362. — *Bornholm*: Aabygaard, 56 353. — *Jylland*: Egtved, 40-41 355, 56 347. — Fusingø, 56 338. — Hjallerup, 56 341. — Jellinge, 40-41 145. — Leirskov, 40-41 154. — Lødderup, 52 251. — Randbøl, 40-41 149. — Rugballe, 40-41 153. — *Slesvig*, 56 338, 351. — *Skaane*, 54 343-57. — 2. Mark- og Mosefund. *Sjælland*: Asminderup, 56 361. — Frankerup, 56 360. — Holbæk Ladegaard, 56 343. — Lundforlund, 53 133. — Rye, 53 132. — Skalstrup, 53 132. — Smørumøvre, 53 125 f. — Tommerup, 53 133. — *Bornholm*: Simlegaard, 53 135. — *Lolland-Falster*, 53 135. — Lommeløv, 56 360. — Riserup, 52 251. — *Langeland*, 53 135 f. — *Fyn*: Mesinge, 56 339. — Ullerslev, 56 343. — Voldtofte,

53 136 f. — *Jylland*: Blære, 53 137. — Mors, 53 137.

— Raabjerg, 56 357.

Le Brut d'Angleterre se Romaner.

Bryde, Træl, der forestod Gaardens Husholdning, 47 262-77.

— forskellige Opfattelser, 47 262. — Br. som selvstændig Bestyrer af Gaarden = Foged, 47 266-67. — Fælligbryde, i Fællesskab med Bonden = Forpagter, 47 268. — Bestyrer af Kongsgaarde, Begyndelse til Lehnsholdet, 47 300, 55 6. — i Norge ringere stillet end i Danmark og Sverige, 62 157 f., 224 f., 247.

Brædspil se Spil.

Budstikke, 47 266. — paa Island i Form af et Kors, 50 183.

Burgenses, Slottets Tjenere eller Arbeidere, senere undergivne Borgfolk eller Borgere, 51 286.

Byer, de nordiske, deres Oprindelse, 47 322 f., 54 101. — Østersøkjøbstedernes Opkomst, 54 104 f., 107 f. — Handelsbyer i Modsætning til Offer- og Tempelbyer, 54 110. — Vendernes Byer, 36-37 200 f. — lige Ret for alle Indbyggere, 62 297, 308. — Skagens Anlæg, 47 315.

Bygningstømmer, hentet fra Norge og Vinland til Grønland, 40-41 7, 21, 38 f.

Bymarken, dens Inddeling i Middelalderen, 47 273.

Byzantinsk Stil i Norden, 54 108 f., 112, 148 f.

Bøddeltjeneste, udført af Trælle, 62 160 f.

Bøffeloxen (visund), Olaf d. Helliges Skib, 42-43 352.

Børneudsættelse paa Island, 49 277.

C.

Calender, fra Middelalderen med Runer (Runestokke, Primstave), 40-41 319 f. — se Almanakker og Tidsregning.

Calixti Dag (14de October), første Vinterdag i Norge, 40-41 344.

Capeller, ofte forvekslede med Klostre, 36-37 113. — oprettede for mindre Menigheder, 40-41 103, 124. — Bjernede og Fjenneslev oprindelig Familiecapeller, 46 297, 300, 302. — Capeller i Slesvig, 49 345. — i Nordfrisland, 51 170 f., 207 f.

Carolingiske Skriftart, 44-45 262.

Carolingisk Stil i Frankrig, 55 273.

Cartheusermunke, deres Ophold paa Asserbo [1163-69], 51 219, 226, 267 f.

- Catapan*, den græske Keisers Statholder i Apulien og Calabrien, 44-45 220.
- Cathedraticum*, Afgift, som i Slesvig udredes af Kirkerne til Biskoppen, 39 344, 347 f., 352, 51 188.
- Catholicismens* Rester afskaffes, 55 65, 125. — Catholikers Overgang til den lutherske Lære, 56 129, 150.
- Cauris*, bruges i Indien som Mønter, 57 145.
- Centaurer*, græske og romerske Fabelvæsener, forekomme ikke i Norden, 53 173, 181 f., 189.
- Chaganer*, Tittel paa Chazarernes Herskere, 53 195, 215, 272, 289.
- Chaldæer*, i Rom Fællesbetegnelse for alle Astrologer og Spaamænd, 40-41 264, 282. — se endvidere Navneregistret.
- Chalifer*, forskellige Dynastier, 42-43 53 f. — Forhold til Astrologien, 40-41 299.
- Chemi*, dens Forbindelse med Stjærnelæren, 40-41 355.
- Chonneret*, det midterste af de 7 Klimater, tillige det ældste Navn for Babylon, 57 96.
- Chrisma*, den hellige Olie, hvormed de angelsaxiske Konger salves, 54 19, 26.
- Christendommen*, dens Indførelse i Danmark, 58 325 f., 59 176. — første Forkyndelse paa Island 996, 50 202. — Antagelse af Althinget [1000], 49 176, 203, 61 24. — dens Institutioner bygget paa et ældre Grundlag, 55 5. — Forhold til Trællevæsenet, 62 95 f., 98, 110 f., 171, 185 f., 188 f. — dens Indflydelse paa Skjaldene, 60 243.
- Christenforfølgelser* blandt Vender, 38-39 17, 29.
- Christusbilleder*, paa Bracteater, 55 295. — Ruthwellkorset, 36-37 328. — et Relief i Vestervig Kirke, 40-41 99. — Dagmarkorset, 42-43 15 f. — Krucifixet fra Roskilde, 42-43 19 f.
- Chronica* se Aarbøger og Krøniker.
- Churschâd*, persisk Benævnelse paa det 4de Klimat, 57 105.
- Cipo*, sydamerikansk Slingplante, hvormed Stenøxerne befestes, 38-39 160.
- Codex Nasaræus* el. *Liber Adami*, Nasaræernes hellige Skrift, 40-41 277 f.
- Coelibat*, indføres paa Island 1179, 49 221.
- Colonus*, Landbo, Fæster, 47 253 f., 322.
- Comites*, de normanniske Hærførere, 44-45 242.
- Comites littoris Saxonici*, Kystvogtere paa de franske og belgiske Kyster, i 4de-5te Aarh., 36-37 23.
- Commissionen for Oldsagers Opbevaring*, 42-43 21, 56 334, 59 134.

Confirmation paa Island, 49 220 f.

Constellation se Fødselsstjerne.

Consul i Middelalderens Skrifter = Raadmand, 47 140.

Cultus se Gudsdyrkelse.

Cynocephali, Folk med Hundehoveder, græske Fabelvæsener, ukjendte af Nordboerne, 51 181. — Sagn om dem meddelt af Normannerne til Araberne, 57 212.

D.

Daab paa Island medførte aandeligt Slægtskab mellem den døbte og Fadderen, 49 220 f. — Trælles Daab, 62 192, 197.

Dabistan, indostansk-persisk Skrift, omhandlende Jezdianernes System, 40-41 272.

Dage i Ugen, helligede hedenske Guddomme, 46 79, 49 6, 61 35.

Dagmål se Tidsregning.

Dageseilads (doegr), i islandske geographiske Skrifter, 27-30 Mil, 40-41 15.

Dagsfør el. *leid*, en Strækning af 5-6 Mil, 54 180.

Dagsværk, Fæsteres Arbeide paa Hovedgaarden, 47 277 f.

Dagvælgeri, Sondring mellem heldige og uheldige Dage, 40-41 270. — hos Druider, 40-41 312. — Forbindelse med Stjernetyderi, 40-41 316, 324, 331. — Tavle derfor i Almanakker, 40-41 324.

Damspil se Spil.

Danaveldi, det af Sigurd Ring og Regnar Lodbrog stiftede nordiske Rige, 48 254 f., 258, 260, 262, 332, 50 243.

Dands, ved hedenske Fester, 54 130. — Hexenes og Elverpigernes, 54 131. — paa Island, 61 161. — Forbud herimod, 61 35.

Danebrog, det himmelfaldne Banner, 42-43 4. — Iver Hvidtfeldts Skib, 56 211. — de første Riddere af D., 55 234.

Danegeld, Skat, udredet af de engelske Konger til Vikingerne, 42-43 35. — Løn til Thinglid, 47 282, 58 337.

Dannefæ (dánarfé) o: Dødens Gods, Benævnelse for bona vacantia, 49 314.

Dannevirke se Befæstninger.

Dansk Tunge (dönsk tunga), se Sprog.

Darradsdigt se oldnordisk Poesi.

December, 25de, i den julske Calender Solhvervsdag, efter Sagnet Solgudens Fødselsdag, senere Christi Fødselsdag, 40-41 305.

- Deigje*, i Ægisdrekka, Husholderske, 62 50 f., 64. — i Sagaer og Love = matselja, 62 153 f., 222, 319.
- Delphinus orca*, har givet Orknøerne Navn, 52 45.
- Desatir*, Jezdianernes vigtigste Religionsbog, skreven paa persisk, 40-41 272 f., 274 f., 279.
- Designatio der Harden und Kerchen in Frisia Minori oder Nordfrislandt, Anno 1240*, 51 162, 165, 170 f., 176 f., 212 f.
- Dialekter*, deres Forhold til Skriftsproget, 44-45 82 f. — Middelalderens Sprog opløst i D., 44-45 103 f. — Jydsk, 49 359. — Bemærkninger angaaende jydsk Lov, 62 356-69. — i Sønderjylland, det danske Sprog i Angel, 54 212-27. — Folkesproget i Byen Slesvig, 59 215-61. — Bemærkninger hertil, 59 261-72. — Thelemarkens Dialekt, 46 56 f. — D. i Værend, 54 158. — Gotlandsk, 52 173, 217, 54 228 f., 239 f., 262. — paa Færøerne, 54 235 ff.
- Diger*, ved Slesvigs Vestkyst, omtalte hos Saxo og i et Document fra 1247, 51 165 f., 168, 184, 204.
- Dionysius Dag* 3: 10de October, 54 334 f., 55 5, 125.
- Diplomer*, se Actstykker og Breve — Diplomers, Breves og Documenters Brug, 53 316.
- Diplomatarium Loci Dei*, Løgumklosters Diplomatarium, 49 357, 362.
- Diplomatik*, de franske Benedictineres, 44-45 262.
- Diráh*, arabisk Maal, c. 32 Tommer, 57 94.
- Division*, Reglerne herfor i Algorismus, 48 364.
- Djævelen*, i Thüringen Fal, 44-45 279 f. — Navnet Lucifer først i 3die Aarh., 54 127. — Djævelen og Hexene, 54 130. — hos Araberne Iblis, 57 57, 78, 88 f.
- Dobbeltvolden* se Befæstninger.
- Dolichocephali*, Folk med langagtig Hovedskal, 54 349.
- Dolmen* se Stenalders Grave.
- Domstole*, paa Island: Fjerdingeretterne, 49 157, 159, 163 f., 168 f., 172, 188. — Femterretten, 49 163 f., 171. — féránsdómr, 49 172.
- Domænerne*, Fæstegodsets Overgang til Selveiendom, 56 310. — deres Henlæggelse under Finantsbestyrelsen, 56 311.
- Donnez des Amans*, gammelfransk Digt, 51 152.
- Donjon* se Borge.
- Dragvendill*, Rafnista-Familiens Sværd, 51 127. — rimeligvis = Dyrendal (Durandal), Rolands Sværd, 51 127, 53 183.
- Draugar*, Væsener, der følge visse Familier, anses for at være opvakte Døde, 51 113.
- Drøttammer*, den hvide Fyr, anvendt i Grønland til Ligkister af Nordboerne, 42-43 331, 341.

- Dromoner*, en særegen Art Krigsskibe i Oldtiden, 44-45 253.
Drotten, Sancte, Omskrivning af Gud Fader, 42-43 196 f.
Druider, Kelternes Præster, 40-41 312. — deres Stjærneyderi, 40-41 313. — Overtro knyttet til Misteltenen og andre Urter, 38-39 214, 44-45 269 f. — D.-kultus (Stenaltre og hellige Træer), 44-45 210 f., 213. — Rokkesten som D.-Orakler, 44-45 213, 49 384. — deres Lære opstaaet i Britannien, 51 106 f.
Drømme, Gjenstand for Folketro, 38-39 14, 42-43 69 f., 61 280 f., 63 167 f.
Duces, Longobardernes Hærfører, 44-45 242.
Duer, benyttede som Sendebud af Araberne, 44-45 258 f.
Durandal, *Dyrendal*, Rolands Sværd, 51 127, 53 188.
Dyr, Inddeling af dem hos Araberne, 57 52.
Dyrekredsen, afbildet og forklaret i et Haandskrift, 47 200.
Døbefont, i Baarse, Beskrivelse og Forklaring af Runeindskriften, 46 283-95. — i Aakirkeby, 46 284, 292 f. — i Bjernede, 40-41 113. — norsk med Runer, 46 289.
Dørvogtere hos de norske Konger, 62 160.

E.

Ed se Love (Bevismidler).

- Edda*, den yngre, almindelige Bemærkninger, 61 90, 98. — Tid og Forfatter, 47 44, 61 94. — Udgaver og Oversættelser, 53 341 f., 56 220, 61 98 f. — Fortælle, 61 92. — Gylfaginning og Bragarædur, 51 137, 60 288 f., 61 91 f. — Skálða, 44-45 282, 48 236, 244, 249, 252, 268, 299 f., 307, 57 348, 346 f., 348, 58 6, 59 157 f., 171, 200, 61 80 f., 91, 95. — Háttatal, 40-41 58 f., 60 264, 61 70 f., 92, 95, 98. — Skáldatal, 59 189 f., 60 3, 61 97. — sproglige Afhandlinger, 61 30, 62, 91, 93, 63 400-11 pas.
Edda, den ældre, almindelig Behandling, 61 77-129. — Navn, 61 76 f., 82, 85 f. — Alder og Oprindelse, 61 81 f., 100. — Sæmunds Forfatterskab, 47 44, 61 86 f. — Digtenes Værd, 51 94 f., 124, 144, 61 98 f. — Haandskrifter, se d. A. — Udgaver, 40-41 52, 64 f., 47 352 f., 354 f., 50 305, 56 220, 61 89 f. — Forskjel mellem Edda og Skjaldedigtning, 60 230.
Enkelte Digte.
 mythiske: Alvíssmál, 54 212, 61 79, 106, 114. — Fjölsvinismál, 63 80, 108 f. — Grímnismál, 61 79 f., 105 f., 63 99. — Grógaldur, 52 319, 61 80, 110 f., 113. — Grottasöngur,

- 38-39 195, 48 249, 252 f., 307 f., 57 319, 60 273, 298, 326, 61 31, 112, 274. — Hamarsheimt se þrymskviða. — Hárbarðsljóð, 60 307, 61 79, 85, 107, 62 50 f. — Hávamál, 44-45 262, 267, 51 108, 122, 61 79, 99, 104, 111. — Hrafnagaldur Odins, 61 80, 108, 63 141. — Hymiskviða, 47 372, 60 307. — Hyndluljóð, 36-37 317, 48 261, 300, 310, 56 354, 61 80, 82, 102, 114, 62 68, 377. — Loddfafnismál, 61 111. — Rígs-mál, 48 294, 52 225, 54 100, 61 81, 112, 62 42 f., 45 f., 47 f., 54, 59, 316 f., 319. — Skírnisfö, 52 111, 61 79 f., 107. — Sólurljóð, 38-39 212, 44-45 267, 46 98 f., 61 80, 82, 86, 111, 62 380. — Vafþrúðnismál, 61 79 f., 104 f. — Vegtamskviða, 40-41 69, 42-43 211, 47 365 f., 52 307, 61 80, 106, 108. — Völuspá, almindelig Behandling, 44-45 281, 46 63, 244, 47 33, 197, 352-76, 60 272 f., 61 79 f., 99, 104, 113, 63 6. — Navn, 40-41 310, 63 171. — Versart og Ordning af Strofer, 40-41 52-95. — þrymskviða, 42-43 188, 210, 61 79, 102, 107, 114, 62 378. — Ægisdrekkja, 60 307 f., 61 79, 107 f., 113 f., 62 49 f., 230. — heroiske: almindelig Behandling af Völsunge Sagnkredsen, 61 119 f. — Atlakviða, 61 79, 83, 88. — Atlamál, 59 157, 61 79, 83, 118. — Brot af Brynhildarkviða, 61 79, 88, 118. — Fáfnismál, 61 79, 117. — Guðrúnarkviða I, 61 79, 118; II, 48 253, 61 79, 118; III, 61 87. — Guðrúnarhvöt, 52 240, 61 79, 118 f. — Hamðismál, 50 305, 61 79, 118 f. — Helgakviða Hundingsbana I, 40-41 308, 44-45 270, 60 253 f., 61 79, 115 f., 62 54; II, 61 79, 84, 115 f., 62 55 f., 61 f. — Helgakviða Hjörvarðssonar, 60 273 f., 61 79, 115 f., 62 60, 373 f. — Helreið Brynhildar, 61 79, 87, 118, 273, 63 178. — Oddrúnargrátr, 61 79. — Sigdrifumál, 52 105, 60 274 f., 61 79, 117. — Sigurðarkviða I, 61 79; II, 61 79, 87, 116 f.; III, 61 79, 88, 116 f. — Völundarkviða, 61 79 f., 114 f., 63 172 f.
- Edelinger* (Ædlinger, Ødlinger), Fyrster af Angelsaxernes Kongestamme, 36-37 303, 317 f. — om Konger i Almindelighed, 48 251, 300.
- Ederfugle* i Vinland, 40-41 10, 22 f.
- Ege*, hellige, hos Venderne, 36-37 195, 197. — i Danmark, 55 3.
- Eir*, Erts eller Bronze, 46 63 f.
- Elementernes Sammenhæng med Menneskets Temperamenter og Aarets Tider*, 40-41 341.
- Elephant* (islandsk Fíl), Kjendskab til denne kommen fra Afrika, 36-37 59 f.
- Embeders Arvelighed* i Middelalderen, 47 299.
- Emir al Omra*, Chalifernes øverste tyrkiske Emir, tilriver sig Magten i Bagdad, 42-43 80 f., 104, 120 f.

- Empyræum* (ἡ ἔμπυραϊός), Lyshimlen, som antoges at omgive Stjærnehimlen, 38-39 177.
- Engelske Sved*, en pestagtig Sygdom i Malmø 1529, 47 150, 157.
- Enmerki*, Jordstykker, der vare indhegnede for sig og undtagne Fællesskabet, 47 275.
- Epiphania* (hellig tre Kongers Dag), i Ægypten Solfest, senere feiret som Christi Fødselsfest, 40-41 305.
- Epitaphium* over Anders Sørensen Vedels første Hustru, i Ribe, 54 322.
- Eriks Krønike* se Aarbøger og Krøniker.
- Erikskata*, de svenske Kongers Hyldningsreise, Forskrifter for den, 54 155.
- Erridspenge* se Skatter.
- Ettingos*, Embedsmænd i Eiderstedt, der modtog Kongeskatten, 51 214.
- Etymologi* se Sprog.
- Evangelie Harmonie*, gammeltydsk Digt af Otfried, 59 235 f.

F.

- Faareavl* paa Jægerspris, 56 171 f.
- Fal*, i Thüringen Djævelen, i Wales Djævelens Moder, 44-45 279 f.
- Fasaneri* paa Jægerspris, 56 277 f., 286.
- Falke*, sendte som Gave af Norges til Castiliens Konge, 36-37 61. — Falkefangst paa Island, 58 316. — Udførsel fra Norden til Orienten, 57 182. — Falkejagt hos Normannerne, 44-45 225.
- Faste* paa visse Helligdage, Løfte herom, 38-39 23. — Brud paa Faste, 62 195 f.
- Fastelavns Skikke*, de catholske, afskaffede 1552 eller 1553, 55 65.
- Fatalisme*, muhamedansk Verdensanskuelse, 46 108.
- Fattigforsørgelse* se Love.
- Femterretten* se Domstole.
- Feria secunda* etc. se Tidsregning.
- Fetahil*, hos Nasaræerne en Dæmon, det Ondes Ophav, 40-41 279 f.
- Fierabras* se Romaner.
- Finantscollegiet*, 56 192, 235.
- Finantsministeriet*, 56 311 f.
- Fiskeri*, en Hovednæringsvei i Norden, 54 125.

- Fjerdinger*, Inddeling paa Island, 49 156 f., 163, 168, 170, 327, 50 152 f., 167, 252. — oprettede efter Midten af 10de Aarh., 49 176, 187. — deres Forsørgelsespligt, 50 167, 177 f. — se Domstole og Thing.
- Fjordsæl* (*phoca hispida*), i Grønland, 36-37 136, 38-39 225.
- Fjældpasser* i Norge, 46 29.
- Fjældtoppe* i Oplandene, forskellige Benævnelser paa dem, 46 51.
- Flateyarbók* se Haandskrifter.
- Folkepoesi*, episk, almindelige Bemærkninger om Forudsætningerne for Udvikling af en saadan, 51 96 f.
- Folketro* i Norden, 63 1-178. — Sagenes Oprindelse og Natur, 63 4 f. — Alfer, 63 19. — Julesvende (Bussemænd), 63 35 f., 76. — Nøkken (nykur), 63 37 f. — marmennill, margýgr, 63 39 f. — Jætter og Trolde, 63 43 f. (se nærmere Mythologi). — Nattrolde, 63 57. — Jætternes Kjelder, 63 66. — Hexes Frottering, 63 77. — Heltes hurtige Væxt og Udvikling, 63 80. — Alderdommens Erfaring og Kraft, 63 82 f. — útillega, útillegumaðr, 63 86, 116 f. — Landnam, 63 89. — Høisædesstøtter, 63 93 f. — Landnamsmændenes dæmoniske Egenskaber, 63 101 f. — Synskhed, Evne til at se Aander, 63 134. — Spaadomsgave (forspá), 63 142, 171. — flammende (onde) Øine, 63 145. — Vaaben med magiske Kræfter, 63 150, 161. — magiske Klæder, 63 156. — Seierstenen, 38-39 129, 63 162. — sjónhverfingar, 63 162. — hulinshjálmr og usynliggjørende Sten, 63 163. — Drømme, 63 167. — Valkyrier, 63 170. — Völver, 63 173 f. — fitonsanda, 63 175. — Huldefolk, Underjordiske, 46 347 f., 359, 362 f., 54 131. — Hyllemor, 44-45 213. — Mosekonen, 44-45 267. — Natravnen, 61 138. — Rokkeæg, 62 379 f., 63 165. — Sæler, forvandlede Mennesker, 46 359, 62 375, 63 42.
- Folketælling* paa Island 1107, 49 170.
- Folkevandringer* i Asien og Nordeuropa, 46 23, 53 195, 210.
- Folkeviser, danske*, Betydning for Historien, 42-43 7 f., 212 f. — Fortidsminder, deres Behandlingsmaade, 42-43 178, 191 f., 229 f. — poetiske Værd, 42-43 182. — Omkvæd, 42-43 215 f. — Rhythme, 42-43 225-39. — mythisk-heroiske: Thor af Havsgaard, 42-43 188, 247. — Alf i Odderskjær, 42-43 210. — Diderik af Bern, 42-43 188. — Grev Guncelin eller Kjempebrylluppet, 42-43 189. — Sivard Snarensvend, 42-43 189 f. — Svend Vonved, 42-43 199.

— Trylleviser: Aage og Else, 42-43 203, 221. — Elverhøi, 42-43 225, 259 f.

— historiske: Dronning Dagmar, 42-43 8 f., 177 f., 51 341. — Erik Emuns Drab, 60 221 f. — Sorteplovs Drab, 60 223 f. — Knud d. Helliges Drab, 42-43 212. — Eriksvisen (svensk), 50 330 f., 335, 345, 347. — Falkenbergslaget, 42-43 211 f.

— Ridderviser: Liden Daneved og Svend Trøst, 42-43 254. — Stolt Ingeborgs Forklædning, 42-43 204.

— *Serbiske*: 36-37 184.

— *Sicilianske*: de ældste henføres til Normannerne, 44-45 238.

Formynderskab se Love.

Fornydjarlag se oldnordisk Poesi.

Fortaa, Forte, Gang mellem Gaard og Gade eller bag Tofterne = Fortog, 47 274.

Fostbroderlag, hos Vender, 36-37 199. — i Norden, 62 274.

— Ceremonier ved dets Indgaaelse, 52 107 f.

Francisca, frankisk Hellebard, 42-43 37, 55 292.

Franske Annaler, 59 14, 32, 49, 217, 294 f.

Fransk Litteratur, dens Oprindelse fra den franske Roman, 51 90 f. — provençalsk og nordfransk Gruppe, 51 91 f., 103.

Fribjerge, Høie, der tjente som Asyl for Forbrydere, 51 170, 202 f., 207.

Frodefred se Frode.

Fugle, anvendte til forskjellig Tid paa de britiske Øer som Decorationsmotiv, 36-37 176.

Funis geometricalis Danorum, Opmaaling, anvendt i Normandiet, = nordisk Rebning, 44-45 186.

Fylker el. Folk, Inddeling hos Sviar og Thrønder, 46 44, 55.

Fægang, Gang for Kvæget til Græsgangene, 47 274; jfr. Fortaa.

Fællesskab i Dyrkning af Jorden, 42 273 f. — Undtagelser herfra, 47 275 f. — Oprindelse, 47 304 f. — jfr. Ornum, Enmerki, Stuf.

Fælligbryde se Bryde.

Fæste, en leiet Gaard, 47 253. — Arvefæste, 56 258, 302, 305, 309 f., 319.

Fødselsstjerne el. Constellation, udfandt ved at stille den Nyfødtes Nativitet, 40-41 306, 316.

G.

- Gaardsted*, Gaardens Byggeplads, 47 273.
Gaardsæde se Bonde. — hans Bolig garthsæthæ eller garthsetjegard, 47 256.
Gabriel, Englen, efter Nasaræernes Tro Skabelsens Fulde-
 ender, 40-41 279.
Galeas (Galeier), Normannernes Skibe, 44-45 253.
Gall, irsk Benævnelse paa de Fremmede, Fin-G., Dubh-G.,
 Innis-G., 54 192 f.
Galliske Colonier i Irland, 36-37 1.
Gangdag se Tidsregning.
Gaue, i Tydskland, et District svarende til dansk Syssel,
 49 332 f., 334.
Geder, Forbud mod at holde saadanne i Skovene, 55 235.
Geheimarchivet, Danske Saml. Nr. 391, Fortegnelse over
 Kronens Lehn, 51 242, 332. — Danske Kongers Historie
 Fasc. 10, 51 334. — Saml. Chr. II's, 52 320. — Trac-
 taten i Spandau, 60 377. — Doc. ang. Hertug Johans
 Giftermaal, 60 368. — Vossiske Excerpter, 53 15, 69, 71 f.,
 74, 78. — se endvidere 55 1-264 pas., 56 5-330 pas. —
 Embedsmænd ved G., 56 4, 113, 213, 220 f., 230 f.
Geirarðs rimur, islandsk Digt (15de Aarh.), 50 118.
Geographi, opstaaet som selvstændig Videnskab hos Araberne
 (8de Aarh.), 57 5 f. — geographiske Bemærkninger til
 Snorre Edda, 46 81-96.
Getymbre se Gudsdyrkelse.
Gilder, Betydning for Adskillelse mellem By og Land, 54
 101, 111. — Guds Legems Laug paa Lolland, 36-37 52, 53
 378. — Sct. Gjertruds i Ribe, 36-37 52. — Knud Konges
 i Aalborg, 54 319. — Knud Konges i Slesvig, 59 244 f.;
 dets Navn Hetzlag, 59 245, 261 f. — Sct. Knuds i Odense,
 59 246, 262. — Sct. Olafs paa Island, 61 193. — Gilde-
 lade i Søborg [1485], 51 325.
Gildinger paa Island, bestod fornemmelig af omvandrende
 Betlere, 49 225, 50 172, 190.
Gjæsteri se Skatter.
Gjøgler (leikarar, truðir), ved Harald Haarfagers Hof, 51
 114, 116.
Gnostikere, philosophisk Sect, 40-41 278.
Goder, paa Island, Herredshøvdinge og Tempelforstandere,
 38-39 212 f., 217, 40-41 310, 49 157 f., 161-63, 186 f., 170, 184,
 215, 320 f., 50 247 f., 250 f., 61 20 f.
Golfstrømmen, 40-41 18, 46 30.

- Graabrødrene* (Franciscanerne), deres Udjagelse fra Viborg 1530, 47 103, 125 f. — Fordrivelse fra Tønder, 47 128.
 — Conflict med Reformatorerne i Malmø, 47 150, 155.
 — Fordrivelse fra Malmø og Kjøbenhavn, 47 160 f., 166 f.
- St. Graal* se Romaner.
- Grum*, Sigurd Fafnersbanes Sværd, 49 23.
- Grangier*, Ladegaard til et Kloster, 36-37 111, 51 221 f., 263.
- Gravgangsmænd* se Love (Trældom).
- Gravskikke*, hos Normannerne, 44-45 246. — paa Grønland, 42-43 331. — Benyttelse af ældre Gravsteder, 57 312. — Ligbrænding: Fremgangsmaaden, 44-45 320 f. — L. anvendt tidligere ved Kvinder end ved Mænd, 54 357. — se endvidere Bronze-, Jærn- og Stenalder.
- Grevens Feide*, 51 337, 362, 56 198, 211, 222 f. — Studier til dens Historie, 53 3-120: 1) Eske Bilde, Lehnsmænd paa Hagenskov, og Bonden Hans Lunde, 53 1 f.; 2) Eske Bildes Fangenskab i Lybek og i Throndhjem, 53 24 f.; 3) Ulfelderne til Oregaard, Bengaard og Vargaard, 53 62 f.; 4) Om de sjælandske og fynske Adelsmænd, som i Aarene 1535 og 1536 holdtes fangne i Meklenborg, 53 83 f.
- Grændse*, *Grændseskjel*, betegnet paa forskellige Maader, 44-45 183 f., 185. — dannet af Bjærgkjæder, 36-37 78. — jfr. endamerki, rámerki, Rør.
- Grændsebestemmelse* mellem Norge og Sverige i anden Halvdel af 13de Aarh., 44-45 147-92, 46 150-68, 49 146-50. — tidligere Grændsebestemmelse, 44-45 151 f.
- Græsk Sprog og Litteraturs* Betydning for Dannelsen, 40-41 173 f., 211, 229 f.
- Græsk Ild*, anvendt til Søs mellem Russer og Græker, 53 250, 277 f., 298.
- Gud*, Benævnelse paa forskellige Sprog, 38-39 191. — Nasaræernes Opfattelse, 40-41 229. — Fremstillinger, 36-37 323.
- Gudebilleder*, Thors, 38-39 199, 54 116. — de 3 Hovedguder i Upsala, 42-43 350, 50 326, 347, 54 123. — i Götaland, 54 116, 118. — paa Island, 61 279. — vendiske: med Horn, 53 170 f. — Svantevit, 36-37 192. — Triglaw, 36-37 190, 196, 55 363. — Zirnitra, 36-37 199. — arabiske: Maanen, Solen, Venus, 57 75 f.
- Gud hjælpe* (*Dexaie*), Normannernes Krigsraab, 44-45 240.
- Gudrun*, et tydsk Oldtidsdigt, 61 122.
- Gudsdom*, Kjedeltag, 50 215, 62 66, 382, 63 69. — Jernbyrd, 36-37 15, 50 214 f., 62 218, 247, 271. — Holmgang, 49 176,

51 130, 62 124. — Ild-, Vand- og Sværdprøven, hos Beboerne af Rum, 57 199. — Lodkastning hos Vender, 36-37 198.

Gudsdyrkelse, Cultus, almindelige Bemærkninger, 61 279. — om Nordboernes ældste Gudsdyrkelsessteder, kaldede Ve eller Vi, 38-39 177 f. — deres Forbindelse med persisk Ilddyrkelse, 38-39 185 f. — ældste Cultussteder i Asien, 40-41 260. — hellige Lunde hos Germanerne og paa Gotland, 38-39 185, 204. — hos Vender og Druider, 36-37 197, 44-45 210 f., 54 124 f. — Saxernes *Irmensul*, 36-37 197. — Angelsaxernes hegas og getymbre, 38-39 206. — indhegnede Offersteder, stafgarð, 38-39 125, 204 f. — vébönd, 38-39 125, 127, 205 f., 208. — hellige Sten, 38-39 128, 132 f.

— Templer: i Norden, 38-39 212, 40-41 77, 46 44, 50 160, 55 376, 61 279. — i Nordfrisland, 51 166, 168 f., 176. — i Upsala, 50 325, 330, 54 123. — i Venden, 36-37 192, 198, 53 170 f. — i Asien: Belus Templet (Babelstaarnet) i Babylon, 40-41 259. — Ruiner deraf, 40-41 263. — Bibelens Beretninger, 40-41 261 f. — Kaaba i Mecca, 40-41 298. — Feiheristan, Jezdianernes Tempel, 40-41 275.

— Ofringer: i Norden, 38-39 195, 212, 48 267, 319, 54 124, 55 376, 57 208, 62 377. — Menneskeofringer, 38-39 204, 48 275, 62 145 f. — i Venden, 36-37 198. — i Mexico, 54 115. — Diseblot, 36-37 84, 44-45 266, 63 175 f.

Gudvæv, et Slags kostbart Stof, 50 17.

Guld, i Kurland, 54 109. — paa Krim, i Siebenbürgen og Ungarn, 55 362. — Sammenstilling med Solen, 40-41 347, 355. — G.- og Sølvværker i Spanien i Middelalderen, 36-37 54.

Guldbringen, Vidkund Erlingsøns Skib, 46 203.

Guldhornene, Fundomstændigheder, 55 347. — ældste Beretninger, 53 141, 149. — Afbildninger, 53 143 f., 147, 192, 55 356 f. — Drikkehorn eller Blæsehorn?, 53 186 f., 55 349, 375. — Litteratur: Paulli, 53 143, 149, 151, 185, 55 358 f., 368. — Lackmann, 53 151. — Grauer, 53 152. — Gutacker, 53 152, 55 358, 369. — Müller, 36-37 55, 53 154 f., 180, 55 361 f. — Henneberg, 40-41 310, 350 f., 53 145, 156, 158. — Bredsdorff, 47 327, 336, 53 161. — Brynjulfson, 53 161, 55 365. — Grams Censura over Grauers Explication, 53 165-92. — Forklaring af Indskriften, 36-37 254, 257 f., 38-39 152, 47 327-52, 389 f., 48 275, 53 161 f., 165 f., 55 364-81. — Beskrivelse og For-

klaring af Figurerne, 53 150, 157, 169 f., 55 356, 358 f. — Ælde, 47 345 f., 53 190, 55 380.

Grønlandske Antikviteter. I, Oldsager: Dyrefælde, 38-39 243, 245, 247. — Fiskekrog, 36-37 141. — Glasperler, 36-37 140, 42-43 337. — Harpun, 36-37 140, 38-39 255 f. — Husgeraad, 38-39 258. — Knive, 38-39 255, 258 f. — Lampe, 38-39 257. — Mønter (hollandske), 36-37 140. — Pile, 38-39 257. — Spil, 38-39 257. — Træbakker, 36-37 140, 38-39 258. — Øienskjærm, 38-39 260. — Oldsager fra Nordboerne: Indskrifter, 38-39 220, 248. — Kam, 38-39 254. — Kjedel, 38-39 252. — Klokkemalm, 36-37 139, 42-43 335. — Kværnsten, 42-43 342. — Ligkister, 42-43 331, 335, 341. — Ligsten, 42-43 335. — Runesten, 38-39 120, 124. — Ske, 38-39 253 f. — Slibesten, 38-39 252 f. — Tøi, 42-43 330 f., 341 f. — Trækors, 42-43 332, 335. — Vegstenssager, 38-39 251.

II, Ruiner: Julianehaabs District, 36-37 123-33, 38-39 224-48, 42-43 328-44. — Kirken i Kakortok, 36-37 128, 131, 42-43 342. — Kirken i Igalikko, 36-37 126, 38-39 234 f., 42-43 340. — Kirken i Ikigeit, 42-43 330. — Kirken i Kaksiarsuk, 42-43 341. — R. i Fiskensæts District, 36-37 133-39. — i Godthaabs District, 42-43 344-47. — i Nordgrønland, 38-39 243 f.

H.

Há (haa), et Thinglag, svarende til tysk Gau, 63 301.

Haandfæstning, Frederik III's, 55 173.

Haandskrifter, nordiske. Arnamagnæanske Samling (Universitetsbibliotheket): fol. Nr. 35, 36 (Kringla), Nr. 38 (Jöfraskinna), Nr. 47 (Eyrspennill), Haandskrifter af Heimskringla, 61 234, 262. — Nr. 105 (Hauksbók), 47 182, 187. — Nr. 191 (Flóres og Blankiflúr), 50 113. — Nr. 238 (Elucidarius), 57 239. — Nr. 322 (Gulathingsloven), 46 151. — Nr. 315, 334, 347 (Grágás), 49 178, 201 f. — 4to: Nr. 26 (Jón Olafssons Optegnelser), 53 300. — Nr. 60 114 a-c, Grændsebestemmelser mellem Norge og Sverige, 44-45 156 f., 46 151. — Nr. 291 (Jómsvíkingasaga), 59 119. — Nr. 371, 415 (Hauksbók), 47 182, 187, 197, 201, 48 353. — Nr. 475 a, 489 (Saga af Flóres og Blankiflúr), 50 3, 66, 51 3. — Nr. 510 (Jómsvíkingasaga), 59 199. — Nr. 522, 59 181. — Nr. 543, 567 (Saga af Tristram og Isodd), 51 3. — Nr. 544 (Hauksbók), 47

- 183, 48 353, 49 3, 58 315, 61 80. — Nr. 573 a-b (Tróju-
mannasaga), 49 3. — Nr. 663 a-c (báttir af Vilhjálm
bastardi), 52 3 f. — Nr. 674 A, 675 A, 676 A og B
(Elucidarius), 57 233 f., 58 61 f., 82 f., 98, 152 f., 154 f., 170 f.
— Nr. 732, 736 (Algorismus), 47 198, 201, 48 353. —
Nr. 748 (Skálda), 61 80, 94. — 8vo: Nr. 28 (skaanske
Lov), 54 207, 59 157.
— (Univ.-Bibl.) Codex Wormianus, 61 90, 235. — Codex
Esromensis fol., 54 333. — Jón Olafssons Grammatik,
53 342 f. — Chr. Erichsens Saml. til Viborg Beskrivelse,
47 118 f., 129. — Bartholinske Saml., 47 102, 56 230.
— Gl. kgl. Saml. (d. kgl. Bibliothek), fol. Nr. 1005
(Flateyjarbók), 52 9, 61 233. — Nr. 1009 (Morkinskinna),
58 97 f., 61 233, 255, 257, 62 133 f. — Nr. 1010 (Hrokin-
skinna), 61 233, 256. — Nr. 1157 (Grágás), 49 173. —
4to: Nr. 1812 (Hauksbók), 47 194, 48 353. — Nr. 2336
(Magni Matthiæ descriptio etc.), 47 167. — Nr. 2365
(*Codex regius* af ældre Edda), 40-41 64 f., 47 355 f., 61
78, 80 f. — Nr. 2367 (*Codex regius* af Snorre Edda),
61 81, 90, 97. — Nr. 2379 (Sorterup: Prodromus calen-
darii), 53 185.
— Ny kgl. Saml. (d. kgl. Bibl.), fol. 1106 (islandsk
Onomastica, 53 346. — 1735 (Collectio Epistolarum
Laur. Normanni), 56 374. — 4to 1745 (Saga af Flóres
ok Blankiflúr), 50 3 f.
— Thottske Saml. (d. kgl. Bibl.) (Computus ecclesias-
ticus), 40-41 317. — 1763 4to (Breta sögur), 49 3.
— Kallske Saml. (d. kgl. Bibl.), 238 fol. (Joh. Olafsen:
Lexicon eddicum), 53 341. — 249 fol. (Flatebogen), 52 9.
— fremmede. Kgl. Bibl. i Stockholm: 3 Cod. af
Flores och Blanzeflor, 50 112 f. — Didrik af Berns
Saga, 50 333 f. — Edvard d. Helliges S., 52 7 f. — 25
Helgensagaer, 54 22 f. — isl. Dale, 63 123. — Bibl. i
Berlin, Nr. 103 fol. (Flores og Blanceflor, 50 90. —
i München, H. vedrørende Danmarks Historie, 58
172-75. — i Heidelberg, H. af Digtet om Flores og
Blanzeflor, 50 91. — Merseburger Domcapitels
Samlinger, Codex med de to ældste tyske Digte,
44-45 261 f. — Lychfieldske Codex, kymrisk Haand-
skrift, 36-37 324. — Islandske Biskoppers H. i Mod-
sætning til private, 49 197. — arabiske H. i det kgl.
Bibliothek, 57 29, 43, 54, 56, 74, 88, 163.
Haaving, en særegen Fiskemaade i Sydsotland og paa
Island, 36-37 334.

- Hafn*, brugt om Skibsmandskab, 47 292 f. — *hamna* om Baadsmændens Sæde ved Aaren, 47 294 f. — *hafnælæg*, Forening af Bønder til Udredelse af en *hafn*, 47 296 f. — *hafnæbroðhræ*, Deltagerne i en saadan Forening, 47 297.
- Hagekorset* som Thorstegn, 55 273, 279, 291, 304, 307 f., 312 f., 325, 331, 336 f., 339 f.
- Hákonarbók* se Love.
- Halfsrekkernes* Forbund svarer til de senere christelige Ridderordener, 51 132.
- Halliger*, de uinddigede Øer paa Slesvigs Vestkyst.
- Handel*, begyndt med Sørøveri, 36-37 57. — Nordboernes Handel paa Island og den pyrenæiske Halvø, 36-37 57. — Østersøstædernes H. i Oldtiden, 54 107, 62 74. — H. med Orienten, 54 104. — Phøniciernes H., 54 94 f. — paa Venden, 36-37 201, 233. — paa Sicilien under Araberne, 44-45 221 f. — Forbud mod udenlandske Kjøbmænds Handel paa Norge, 60 361 f. — stum H. i Middelalderen, 57 172 f.
- Handfisting*, *handfasting* (Haandfæstning), en Art Trolovelse i Sydsotland, 36-37 334.
- Sct. Hans Aften*, Sommersolhvervs Fest under Hedenskabet, 38-39 218. — Krands i Tydskland til denne Fest (Sct. Johannes Gürtel), 44-45 268 f.
- Harmonia evangelica*, oldsaxisk Digt, 36-37 265, 291, 319.
- Hauksbók*, Indhold, 47 180-205, 48 3, 49 3, 60 186, 61 80. — Orthographi, 47 209, 57 352. — Facsimile af Haandskriften, 47 213, Pl. 1. — se endvidere Haandskrifter.
- Havfrue*, dyrket som Skytsaand, 36-37 37 f. — spaar Dronning Dagmars Død, 42-43 11. — paa Island margýgr, 63 41.
- Havsystemet* paa Jorden, arabiske Geografers Anskuelse herom, 57 106 f.
- Hebdomader*, Perioder paa 7 Aar, 40-41 287.
- Helgene*, se Navneregistret: Adomnan, Anders, Basilius, Benedict, Birgitta, Damian, Dionysius, Dunstan, Edvard, Ermenburg, Findan, Georgius, Halvard, Jakob, Johan, Johannes Chrysostomus, Kjeld, Kolumba, Laurentius, Jomfru Marie, Merefinn, Milburga, Mildgitha, Ninian, Osvald, Peter, Sigfred, Stephanus, Theodor, Thomas, Thøger, Tredwall, Vincent, Vit.
- Helhut*, *Helkappe*, *Tarnkappe*, et skjulende Klæde, 63 163 f.
- Heljand*, oldsaxisk Digt, se *Harmonia evangelica*.
- Helleflynder*, deres Mængde i Vinland, 40-41 23.

- Helleristninger*, Tydningsforsøg, 42-43 348 f. — Danmark: Jættetue ved Heltborg, 38-39 125. — Dysse ved Herrestrup, 42-43 358 f. — Poppostenen, 61 348, 350. — Norge: Klippe paa Atleøen, 42-43 355 f. — Sverige: Bohuslen, 38-39 386 f., 42-43 348, 351. — Upland, 42-43 351.
- Hellige Kilder*, i Danmark, 36-37 113.
- Hellige Lunde*, Træer, Hegn, se Gudsdyrkelse.
- Hellige Tal*, 62 370 f.
- Helvede*, dets Beliggenhed efter Koranen, 57 78 f. — Indgangen til det i Hekla, 58 281 f., 314 f.
- Heraldiken*, opstaaet i Normandiet og udviklet af Fylgjetroen, 51 111.
- Hermippos*, græsk astrologisk Skrift fra 4de-5te Aarh., 40-41 296 f.
- Herre*, fra 1277 Titulatur for de norske Baroner og Riddere, 47 174 f., 207.
- Herred*, gammel dansk Inndeling, svarende til tysk Untergaue, 49 333 f. — H.-kirker, 49 341. — H.-inddeling i Nordfrisland, 49 344, 51 173 f., 205. — i Slesvig, 49 345. — paa Island, 50 144. — H.-foged paa Sjælland, 51 217, 233 f., 315, 330. — H.-forstandere paa Island, 59 185 f., se endvidere Goder. — H.-forstanderskaber (Godord), 49 156 f., 309, 326, 50 150, 196. — H.-thing se Thing.
- Herredag*, i Odense 1526, 51 245. — Oslo 1529, Kjøbenhavn 1531, 53 26 f., 29. — Kjøbenhavn 1533, 53 31. — Bergen 1534, 53 35. — Throndhjem 1535, 53 54.
- Herregaarde*, deres Oprindelse fra Styreshavnene, 47 290. — de faste Stenhuse fra 15de Aarh., 51 226. — se Navneregistret: Aagerup, Aakjær, Aalholm, Allinge, Basnæs, Bekkeskov, Beldringe, Belteberg, Berritsgaard, Birkendegaard, Bjernedegaard, Borreby, Bramstrup, Bregentved, Brunlaug, Bustrup, Dagsnæs, Demstrup, Dragsholm, Egede, Egeskov, Egholm, Ellinge, Elmelundgaard, Enggaard, Espeskovgaard, Estrup, Finstrupgaard, Frederiksgave, Frydendal, Gislinge, Gisselfeld, Gjerdrup, Glimminge, Glørup, Grundet, Gunderslevholm, Hageløse, Hagedstegaard, Halsted Kloster, Haraldskjær, Hardenberg, Harritslevgaard, Hillerødsholm, Hindsgavl, Hjermidslevgaard, Hjortespring, Hvidkilde, Ingelstad, Ingletons, Iversnæs, Jernit, Jungshoved, Kjeldsgaard, Knudstrup, Kokkedal, Koxbølle, Kozelitze, Krapperup, Krogsholm, Krumstrup, Krænkerup, Ledreborg, Lekkinge, Lidemark, Lunde, Lykkesholm, Lystrup, Løitved, Mogen-

strup, Nielsbygaard, Nielstrup, Nordskov, Nørholm, Oregaard, Ourebygaard, Padeborg, Plovstrup, Rugaard, Rødkilde, Rønhof, Rønnebæksholm, Rørbæk, Sandberg, Sandholt, Selsø, Serritslev, Skaarup, Sparresholm, Stensgaard, Stjernholm, Svanholm, Svenstrup, Sæbygaard, Søholm, Sønderskov, Thim, Tidselholt, Torsø, Tostrup, Tranekjær, Trudsholm, Tryggevalde, Turebygaard, Tvedgaard, Tybjerggaard, Tygestrup, Valden, Vallø, Vargaard, Vedbygaard, Vidskøfte, Ørslevkloster, Østergaard.

Herser, Districtshøvdinge i Norden, 36-37 316 f., 38-39 208.
— afløses af Jarler, 36-37 318.

Hesselstænger, brugt til Indhegning af Thingpladsen, 38-39 206 f.

Hestekjød, Forbud mod Nydelsen heraf, 62 195, 197.

Hetzlag se Gilder.

Hexe, deres natlige Udflugter, 54 121. — Samlingspladser, 54 133. — Diana og Herodias i Spidsen, 54 130 f., 133.
— Hexeprocesser, 54 120, 129. — hos Slaverne, 57 218.
— se Folketro.

Hieroglypher, Billederne paa Guldhornet sammenlignet hermed, 53 170, 173.

Hirten, den norske Konges Hof, 47 174, 233, 62 239. — H.-skraa, 46 151 f., 47 164.

Historia ejectionis fratrum Minorum e Dania, 47 101 f., 106, 111, 116, 138 f., 145, 150, 152, 155 f., 160 f.

Historie, dens Oprindelse og Udvikling, 47 3 f., 61 182 f., 288.
— dens Opgave, 47 223 f.

Hjalter, de to fremspringende Dele af Sværdfæstet for Enderne af Mellemstangen, 57 338.

Hjón, hertil alle Personer paa samme Gods som Vordnede, 47 277 f., 323. — Ægtefæller og Tyende, 49 204, 50 179.

Hofskikke hos Slaverne, 57 217 f.

Holder, oprindelig Fyrster i Norden og England, senere Odelsbønder, 36-37 278 f., 291, 316 f., 318, 48 301. — se Høldsmænd.

Holger Danske, Roman, bearbejdet af en fransk Original, 51 127. — se Sagn.

Hollænderi paa Jægerspris, 55 258, 56 13 f., 17 f., 22, 24, 95, 103, 107, 121, 126 f., 135 f., 142, 151, 156, 170 f.

Holmgang se Gudsdom og nordiske Love.

Homeriske Digte, 46 65, 48 44 f., 53 f., 64, 68, 143, 51 94, 52 266, 53 172.

Homiliebøger, nordiske, 61 303. — angelsaxiske, 46 67 f., 81.

- Honningdug*, paa Øen Nantuchet, 40-41 20.
Horizontens Inddeling hos Nordboerne, 40-41 24 f.
Horoskop se Nativitet.
Hovedgaard (*curia principalis*), i Norden, 47 277.
Hoveri, 56 233, 237 f., 242, 246.
Huldre, Herskerinde over Bjergaanderne (*Huldrefolket*), 54 131, 63 19 f., 29 f.
Hulinhjålmr, et usynliggjørende Middel, 63 163 f., jfr. Helhut.
Hundrede, i Oldtiden = 120, et stort Hundrede, 46 339.
Husgeraad fra Middelalderen, fra Gurre, 38-39 334. — Asserbo, 51 261, 272. — Søborg, 51 370 f.
Huskarle, bruges ofte som Betegnelse af Trælle, 62 152 f.
Hvaler, ved Vinland, 40-41 22. — ved Island, 58 294 f.
Hvalrostand, en nordisk Handelsvare i Middelalderen, 38-39 143.
Hærmænd, Bønder i Kongens Sold, 47 281, 287, 289, 300.
Hærpil, Brugen heraf, 54 21, 62 170, 250.
Hærtagning i Norden, 62 90, 102 f., 106.
Hævning af den svenske Kyst, 46 31.
Høialderen i Danmark, dens Oprindelse fra Dan Mikilláti, 48 295, 297.
Høiesteret, organiseret af Griffenfeld, 56 231.
Høisædet, dets Indretning, 62 263. — H.-støtter, deres Betydning ved Landnam, 63 93 f.
Höldsmænd (Odelsmænd), skattefri Bønder, 47 235, 239 f.
Høstgilde paa Jægerspris 1794, 56 233.

I.

- Iblis* se Djævelen.
Ilchaniske Tavler, over geographisk Længde- og Breddeangivelser, forfattede af Nasir ed-din Tusi, 57 45, 70.
Ild, dens Hellighed og rensende Magt, 38-39 189, 40-41 275 f., 63 61 f., 98 f. — Symbol paa den høieste Guddom, 38-39 180 f. — Forbindelse med Jern i Folketroen, 63 105. — Tilegnelse af Land ved Ild, 38-39 203. — Betegnelse i Algorismus, 48 372. — Ildfest i Persien og Norden, 38-39 186 f., 190.
Imaner paa Sicilien, 44-45 258.
Indenrigsministeriet, 55 202, 56 152 f., 159, 306.
Indisk Digtning, 46 105.
Indmuring i Middelalderen, 38-39 281 f.
Innæ, Arbejdsforpligtelse, 47 259 f., 279.

- Intelligenzer*, de Planeterne forestaaende Aander, 40-41 265.
Inventarielister, fra Kjøbenhavns Slot 1454, 51 227 f. — fra Herregaarde, 51 271 f. — Jægerspris, 56 11 f., 37, 162. — Jens Grands Efterladenskaber, 60 168 f.
Irmensul se Gudsdyrkelse.
Isleggir, Skøiter af Oxeben, 36-37 174.
Islandsk-færøiske Handelscompagni, dets Handel paa Nordland og Finmarken, 60 363.
Islendingabók se Sagaer.
Islandsk Familieret efter Grágás, 49 150-331, 50 121-272.

J.

- Jagt* i Normandiet, 44-45 233. — i Nordsjælland, 55 134, 138.
Jarler, i Norge og England, indtog Hersers Stilling, 36-37 80, 318, 38-39 122, 125 f., 48 294.
Járnmeis, Thangbrands Skib, 52 113.
Járnsida se Love.
Jaspis, rød, funden i Grønland, 38-39 252 f.
Jernalder (ældre), almindelige Bemærkninger: Opdagelsen af Perioden, 61 307 f. — Begyndelse og Varighed, 46 61, 47 346, 352, 380 f., 53 123, 60 26 f., 61 303. — Indvandring og Befolkning, 40-41 153, 46 61 f., 47 346, 352, 382, 60 26. — Jernsagers Faatallighed i Danmark, 40-41 159, 47 380, 382, 49 390, 54 143. — „J's Begyndelse i Danmark, oplyst gennem Gravfund“, 47 376 f., 50 358. — „Fund af romerske Oldsager i Danmark“, 49 393 f. — „Bidrag til Kundskab om den ældre J. i Danmark“, 60 26 f. — Charakteristik af J. i Skandinavien, 46 130 f. — i Tydskland, 46 135 f., 139 f. — J. hos Gøther og Angelsaxer, 46 61.
— Materiale og Tilvirkning: Jern i Spanien, 36-37 80, 54. — hos Tschuder, 46 64 f. — Sammensætning af Bronze, 49 394, 52 250 f., 268, 270, 60 27. — Industriens Tilbagegang, 53 140. — Ornamentik, 61 313 f., 320 f. — romerske Indskrifter, 49 394.
— Oldsager (Danmark): Beslag af Jern og Bronze, 49 386, 58 197, 199, 60 46, 52, 56. — Bidsel, 49 395. — Bægere af Sølv, 49 396, 60 32. — Dopsko, 60 52. — Drikkehornsbetrag, 36-37 144, 47 386 f. — Fibula, 36-37 343, 47 386, 49 396, 61 31. — Glas, 36-37 152, 44-45 366 f., 47 387, 49 398, 50 358, 360, 362, 60 27, 48, 50, 61 313 f., 320.

— Guldbarre, 42-43 165. — Guldbracteater se Bracteater. — Guldgubber, 55 297-98. — Guldberløkker, 47 386, 49 395, 397, 60 43, 50. — Guldhorn, se den særlige Artikel. — Hængeprydelser, 49 396. — Kam, 60 56. — Kar af Bronze, 44-45 365, 49 394, 396, 398, 60 33, 45, 49, 61 312, 320. — Kar af Jern, 49 380. — Kasseroller, 49 394, 60 34, 43, 48, 61 312. — Kniv, 49 380, 60 55, 60. — Lerkar, 44-45 329, 334, 341, 348, 353, 356, 49 386, 389, 60 45, 47 f. — Naale af Sølv, 47 385, 49 394, 396, 50 361. — Perler, af Glas, 49 395, 50 360. — af Mosaik, 50 360. — af Guld, 49 395 f. — af Rav, 50 560. — Pil, 60 53 f., 59. — Rembeslag, 60 48. — Ringbrynje, 60 38. — Ringe, til Arm- og Haandled, 60 61. — til Finger (af Guld), 49 396, 50 359, 361, 60 34, 45, 48, 61, 61 312. — Ringguld, R.-sølv, 42-43 165, 60 35. — Sax, 47 386. — Si, 49 394, 60 48, 50. — Skjoldbuler, 49 386, 60 44 f., 47, 55, 60. — Skjoldbeslag, 60 60. — Speil, 49 393. — Spillebrikker, 50 361, 61 315. — Spore, 49 395, 60 47 f. — Spydspids, 49 386, 397, 60 46 f., 53, 58. — Spænde, 60 55, 61. — Sværd, 40-41 159 f., 49 384 f., 389, 60 46, 49, 51 f., 57 f., 226-28. — Træspænde og -beslag, 44-45 367, 49 395, 59 358 f., 361, 61 312. — Tøi, 49 394, 60 50. — Vogn, 60 56. — væverskyttelformet Sten, 60 56. — Øxe, 60 47.

Norge: Beslag af Bronze og Sølv, 36-37 144 f. — Fibula, 36-37 147. — Glas, 36-37 153. — Kniv, 36-37 150, 157. — Lerkar, 36-37 143, 153. — Naal, 36-37 147. — Perler, 36-37 147, 154. — Pincette, 36-37 159. — Ringe til Finger (Guld), 36-37 142, 156. — Rør af Bronze, 36-37 148. — Skjoldbule, 36-37 150. — Spillebrikker, 36-37 157. — Spindesten, 36-37 150, 159. — Spydspidser, 36-37 150, 156. — Spænder, 36-37 145, 153. — Sværd, 36-37 149, 155. — Træspænd, 36-37 143, 152. — Tøi, 36-37 146, 154. — væverskyttelformet Sten, 36-37 148. — Vase af Bronze (fra Norge og Sverige), 49 392.

— Grave, Mark- og Mosefund: Alm. Bemærkninger, 44-45 348, 60 29 f. — Gravkamre, 36-37 142, 151, 61 311 f. — Ligbrænding, 46 137 f., 49 386, 61 31. — Skeletgrave, 47 385, 49 384, 50 359, 60 30, 44 f., 61 311. — Gravpladser i Tydskland, 46 136 f. — Markfund, 60 33 f. — Mosefund, Oversigt, Forklaring af dem, 60 36 f., 44. — Skeletter, 61 318. — Dyreknogler, 61 315 322.

— Samlede Fund. I. Gravfund. *Sjælland:* Bringstrup, 60 30. — Fuglebjerg, 50 359. — Himlingøie, 36-37 343 f. — Høirup, 50 360 f. — Ladeby, 60 30. — Søsuum, 60 44.

— Tjæreby, 47³⁸⁵ f. — Tostrup, 50³⁶¹ f. — Varpelev, 61³¹¹. — Værløse, 50³⁵⁸ f. — *Bornholm*: Dueaas, 49³⁸⁴, 60³². — *Fyen*: Sanderumgaard, 61³¹⁶. — Vigerslev, 60⁴⁵. — *Jylland*: Gjerum, 60⁴⁹ f. — Idumlund, 60³¹. — Lengsholm, 44-45³⁴⁸. — Møllerup, 60³¹ f. — *Slesvig*: Espertoft, 60³¹. — Føhr, 44-45³⁵⁵. — Smedeby, 60³¹. — *Norge*: Sætrang, 36-37¹⁵¹. — Veien, 36-37¹⁴². — II Mark- og Mosefund. *Sjælland*: Alsted, 49³⁹⁸. — Frørslev, 60⁴³. — Fanefjord, 60³³. — Uglerup, 60⁴⁴ f. — Ullerup, 49³⁹⁸. — *Bornholm*: Rømmere, 60³⁷. — Rutsker, 42-43¹⁶⁴. — *Fyen*: Broholm, 42-43¹⁶⁴, 168, 55²⁸², 284, 315, 321 f., 336, 379 f. — Flemløse, 60³⁷, 50 f. — Nørre-Broby, 49³⁹³ f. — Svaninge, 60⁴⁶ f., 49. — Viemose, 58¹⁹³, 60²⁸, 37, 42, 54, 61³⁰⁷ f. — Villestofte, 60³⁷. — *Jylland*: Byrsted, 49³⁹⁶. — Dallerup, 60³⁶. — Skjødstrup, 60³⁷, 57 f. — Trinnemose, 60³⁷. — Vingsted, 60³⁶, 42. — *Slesvig*: Aabenraa, 60⁴⁷. — Bonert, 60³³ f. — Nydam, 60³⁶, 42, 54, 227. — Snaugstrup, 60³⁴. — Thorsbjerg, 60²⁸, 35, 38 f., 41 f., 56 f., 227.

Jernalder (yngre). Opdagelsen af Perioden, 61³⁰⁷ f. — byzantinsk Stil, 54¹⁰⁸, 110, 112, 143.

— Oldsager: Barrer af Guld, Sølv og Bronze, 42-43²⁵ f., 28, 165. — Benbrikker, 58¹⁹⁰. — Beslag, 38-39¹¹⁶, 58¹⁸³, 190, 197, 199. — Bidsel, 38-39¹¹², 58¹⁸⁰, 187, 190. — Bjælde, 58¹⁹⁷. — Bæger af Sølv, 40-41¹⁷⁰, 44-45³⁶⁴. — Figur (Kriger) af Bronze, 42-43¹⁷². — Fuglefigur, 40-41⁷⁰. — Fibula, skaalformet, 44-45³¹⁵, 46³²¹ f.; kløverbladformet, 36-37¹⁴⁷, 44-45³¹⁶; ringformet, 36-37³⁴³; rund, 42-43²⁸, 44-45³¹⁴. — Hjelm, 58¹⁹⁰. — Hængeprydelser, 42-43²⁹. — Hængsel, 58¹⁹⁸. — Kar af Jern, 38-39¹¹⁴, 44-45³⁶³, 58¹⁸⁷, 190; af Sten, 44-45³⁵⁸. — Lerkar, 58¹⁸⁰. — Mankestol, 38-39¹¹⁷. — Nøgle, 58¹⁹⁸. — Perler, 36-37³⁴², 42-43³⁰, 58¹⁸⁷. — Pil, 38-39¹¹², 58¹⁹⁰. — Ringe: til Haar og Hals, 36-37³⁴⁰, 42-43³⁰, 141, 143, 58¹⁸³; til Haandled og Finger, 36-37³⁴², 42-43³¹; til Øren, 36-37³⁴², 346; til forskelligt Brug, 38-39¹¹⁶, 58¹⁹⁹. — Ringsølv, 42-43²⁷ f., 143. — Ringbronze, 42-43²⁸. — Sax, 38-39¹¹³, 58¹⁹⁰, 193. — Segl, 58¹⁹⁸, 200. — Skibsnagler, 58¹⁸⁰, 184, 186, 189. — Skjoldbule, 58¹⁹⁰. — Smeddeværktøi (Hammer, Tænger, Ambolt), 58¹⁹¹⁻²⁰⁰. — Spydspids, 38-39¹¹². — Stigbøile, 38-39¹¹³, 58¹⁸³, 185, 187. —

- Støbeske, 58 194. — Sværd, 38-39 111, 58 181, 189 f. — Sværdbælter, 58 182, 187. — Vægtskaal, 36-37 147, 58 192, 194 f. — Vægtlodder, 36-37 302, 58 196. — Øxe, 38-39 112, 58 187, 198.
- Grave og Gravskikke: Jellingehøiene, 40-41 167-76, 52 278, 290, 303 f. — Røser paa Gotland, 52 135, 138 f. — Stenringe og Skibssætninger smstds., 52 137, 143 f., 149, 152 f., 154 f., 166. — i Bohuslen, 52 153. — i Bleking, 58 186. — vendiske Grave i Nordtyskland, 44-45 347. — paa Orknøerne, 52 65 f., 71, 84, 86 f.
- Samlede Fund. *Sjælland*: Leire, 58 196. — Snoldelev, 58 200. — *Falster*: Vaalse, 42-43 22. — *Jylland*: Aalborg og Rørdal, 42-43 141. — Thiele, 58 191 f. — *Norge*: Nordgaard, 38-39 111. — Borre, 58 186 f. — *Sverige*: Lacklänga, 58 179 f. — Ultuna, 58 189 f. — *Lifland*: Catharinenhof, 36-37 333, 341.
- Jernbyrd* se Gudsdom og Love.
- Jerusalems Kors*, anvendt som Decoration paa Bracteater, 42-43 38, 55 2.
- Joch Æcker* (jugera), frisisk Flademaal, 51 171.
- Jólasveinar*, paa Island en Slags Bussemænd, 63 85, 76.
- Jongleurer*, normanniske Hofdigtere, 51 116, 119 f., 121 f., 123, 131.
- Jónsbók* se nordiske Love.
- Jordebog*, Valdemar II's, 36-37 206, 242, 46 287, 48 268, 317, 331, 49 334, 336, 338 f., 343 f., 353 f., 359 f., 361 f., 50 310, 51 164, 173 f., 182, 185, 190, 202, 206, 213, 53 371, 383, 385, 387, 393, 55 6. — de roskildske Bispers 1370, 53 372, 377, 379, 387 f., 55 11, 63 182. — fra Horns Herred 1559, 55 68 f., 124, 204, 208. — 1662, 55 124, 187, 202 f., 226 f. — 1680, 56 7 f. — 1694, 56 26 f. — 1697, 56 52 f., 61 f. — 1733, 56 96 f., 112, 138 f., 165 f. — 1849, 56 306 f., 310.
- Jorden*, dens Inddeling, Form og Størrelse, 57 9-70 pas. — Bevægelse, 57 39. — Form ifølge Koranen, 57 80 f. — matematisk Inddeling, 57 82 f. — Gradmaaling, 57 91 f. — Omkreds, 57 94. — 7 Klimater, 57 96, 98, 100 f. — 5 Bælter, 57 101 f. — Landene i de forskellige Bælter, 57 104 f. — Betegnelse i Algorismus, 48 372.
- Jordeiendommens* symbolske Overdragelse, 36-37 319.
- Julen*, Germanernes Fest ved Solens Tilbagekomst (Vintersolhverv), 38-39 186. — hos Obotriter i Februar, 36-37 198. — Freys Fest, 44-45 232 f. — Jul i Norden, 54 123 f. — Alfernes Færd Julenat, 63 24, 26, 28 f. — Julegilde hos Jætterne, 63 53, 62. — i Byzants, 44-45 293 f.

Julesvende se Folketro.

Jury-institutionen, dens historiske Udvikling, 49 166.

Juschanim, i Nasaræernes System en Emanation af Guddommen, 40-41 279.

K.

K, i Middelalderens Indskrifter ofte forvexlet med R, 54 319 f.

Kaadnere, Fæstehusmænd i Sønderjylland, 53 395.

Kaaring til Hertug, hos Normannerne, 44-45 241.

Kalevala, finsk Digt; Forklaring af deri forekommende Stednavne, 61 364 f.

Kalv, Fællesbetegnelse for smaa Holme ved større Øer, 38-39 365, 52 52 f., 63 215, 366.

Kameler paa Sicilien, indførte af Araberne, 44-45 258.

Kampher, dets Dyrkning paa de indiske Øer, 57 122.

Kanoner, de første paa Gotland anvendte af Valdemar Atterdag, 52 170.

Kasteller, ved Slien, 38-39 27. — ved Store Bælt, 38-39 33. — paa Gotland, 52 134, 167 f. — paa Island, 36-37 7.

Kirker, Afholdelse af Forsamlinger og Gilder her, 38-39 205. — i Slesvig, 49 344 f., 51 170, 177-212 pas.

— K.-bygninger, Trækirker i Eiderstedt, 51 207. — Stenkirkerne fra 12te-13de Aarh., 51 268. — paa Gotland fra 11te Aarh., 52 192. — Vestervig, 40-41 45; dens ældste Partier, 40-41 96-102. — Bjernede Rundkirke, Beskrivelse, 40-41 46, 102-21, 46 297; Historie, 40-41 121-37. — Oversigt over Rundkirker i Danmark, 40-41 46, 104. — Crypten i Viborg, 40-41 45.

— K.-gaarde, deres Inddeling, 62 289 f.

— K.-inventarium se Altre, Døbefont, Klokke, Lysekrone, Prædikestol, Røgelsekar.

— K.-ruiner i Grønland, 36-37 126, 128, 131, 38-39 234 f., 236, 40-41 46, 42-43 330, 334 f., 341, 343. — paa Gotland, 52 158. — paa Orknøerne, 52 69.

— K.-taarne, indrettede paa Forsvar, 51 207.

— K.-tavler til Fordel for de Fattige, 56 328.

Kjedeltag se Gudsdom.

Kjøbmænd, indenlandske og udenlandske, Benævnelse Betydning; Forbud mod de sidstes Handel paa det nordlige Norge, 60 361.

Kjøbstæder se Byer.

- Klimakteriske Aar*, deres Indflydelse paa Menneskenes Liv og Helbred, 40-41 287.
- Klimater* se Jorden.
- Kloge Mænd og Koner*, Almuens lægekyndige Raadgivere, 40-41 342, 345 f.
- Klokke*, i Agershus Slotskirke, 46 288. — Bjernede, 40-41 119. — Draaby, 56 324. — Esbønderup (Katerine), 54 337. — Gjerlev, 56 80. — Grønland, 38-39 242. — Gulland, 52 192. — Nidaros (bæjarbót, Byens Pryd), 52 306; (Glad) 38-39 14. — Ribe, 54 333 f. — Smørumøvre (Katerine), 54 337. — Snodstrup, 38-39 343.
- Klokkemalm*, funden i Grønland, 36-37 139, 42-43 335.
- Kloset*, en indelukket, afsondret Bolig (Klostercelle, Eremit-hytte), 36-37 114, 120.
- Kloster*, Sagn om saadanne, Oversigt over de Steder, hvor Navn eller Tradition henlægger et K., 36-37 103 f. — Klostergaard, Klosterherberg, Klosterladegaard, 36-37 109-11. — Filialklostre i Danmark, 36-37 111. — Beskrivelse af Skaarup i Fyen, 36-37 114. — i Slesvig, 49 346. — se endvidere i Navneregistret: Bancor, Bar-daney, Berg, Bergen, Borre, Colbatz, Corvey, Croyland, Dalby, Dargun, Ebbelholz, Egense, Eldenow, Elgesæter, Esrom, Gjemsø, Guldholt, Helgafell, Knardrup, Melrose, Munkapverá, Reynistaðr, Rus regis, Sorø, Tommarop, Tutterøen, Vestervig, Vidø.
- Klæder*, til hvilke overnaturlige Egenskaber vare knyttede, 63 156 f.
- Knæser*, Provindsguverneur i Novgorod, 47 23 f., 60 f.
- Kobber*, Sammenstilling med Planeten Venus, 40-41 355. — det ældste, bekjendte Metal, 44-45 312. — Forekomst i Europa og Asien, 52 266.
- Kometer*, Overtro knyttet til dem, 40-41 331, 351.
- Konge*, i Oldtiden tillige Forstander for Offer- og Thingsteder, 38-39 122, 125. — hans Eiendom i Middelalderen, 47 276, 321, 325. — Stilling hos Venderne, 36-37 200.
- Kongespeilet* (konúngs skuggsjá), Udgaver og Forfatter, 61 293 f. — Affattelsessted og -tid, 61 295, 63 70 f. — Værd og Indhold, 61 298. — Bemærkninger om astronomiske lagttagelser, 40-41 315. — Sprogstudium, 47 204. — Hirden, 47 283, 287.
- Kongsgaarde og Slotte*, kongelige Eiendomme omkring i Landet, 47 277, 321. — se Agersborg, Bebbå, Benach, Brønlund, Dragsholt, Dronningholm, Elleholm, Frederiksborg, Frederiksdal, Gurre, Hagenskov, Hjortholt,

Holbæk, Jægersborg, København, Kronborg, Nordborg, Ravensborg, Søborg, Throndhjem, Trojenborg, Tørning, Ulleråker, Visborg, Vordingborg.

Konungslef, Kronens Eiendomme, 47 276, 317, 321.

Koranen, 57 11, 75 f., 162.

Kors, opreiste i Middelalderen paa hedenske Høie, 59 145. — Dronning Dagmars, byzantinsk Arbeide, 42-43 13-16, 46 345 f., 47 219. — Patriarchalkorset fra Roskilde Domkirke, 42-43 19-21. — fra en Kirkegaard paa Sjælland, 42-43 17 f. — unævnt Findested, 36-37 18. — d. hellige Osvalds, 54 11, 19, 21. — Stenkors fra Man, 50 274 f. — i en Indskrift paa Syderøerne, 50 283, 287. — Stenkors paa Gotland, 52 174.

Korsfæstelse af 20,000 Indbyggere i Philippopel, 53 275.

Korstog af Norske og Danske til det hellige Land, 36-37 35 f., 41 f. — mod Venderne, 38-39 30 f., 40 f.

Kort, hos Araber, 57 8, 23, 28, 33 f., 45. — over Nordboernes Opdagelser i Amerika, 40 I. — Bustrup, 59 VI. — Dannevirke, Kurgraven, Østervolden, 59 I. — Grenland, 36-37 II. — Irland, 36-37 I. — Jægerspris, 56 I. — Nordfrisland, 51 I. — norsk-svenske Grændse, 46 I. — Orknøerne, 58 V. — Slesvigs Befæstning, 59 VII. — Slesvigs Bispedømme, 49 I. — Snodstrup og Ølstykke, 38-39 III. — Søborg, 54 IV. — Venden, 36-37 VI. — Vinland, 40-41 II. — Østervolden, 38-39 IV.

Koteners (Kotkarle), Gaardsæder i Sønderjylland, 47 256 f., 53 380, 395.

Kranier, lappiske, 54 347 f. — grønlandske, 36-37 127. — se Broncealder, Jernalder.

Krig, *Krigsførelse*, efter islandske Sagaer, 61 287 f.

Krigslist, fingeret Død for at indtage en Stad, 44-45 246 f.

Krøniker, se Aarbøger og Krøniker.

Kugg (Kog), en Slags Transportskib, 46 336.

Kulde, særlig stræng i 1018, 44-45 230.

Kunstammer, *Kunstmuseum*, se Museer.

Kvid se Love (Bevismidler).

Kvindelig, fundet i en Mose ved Veile, antaget at være Dronning Gunhilds, 36-37 80, 102 f., 159 f., 167.

Kvinder, deres hædrede Stilling i Norden og hos Angelsaxerne, 36-37 316, 46 100 f., 62 127. — retslige Stilling paa Island se Love. — hærtagne Kvinders Stilling, 62 59 f., 76 f., 89 f., 91, 99, 104 f., 133 f. — øvede Skjaldskab, 61 138. — ophidsede til Blodhævn, 61 287.

- Kvægsyge* i Danmark 1745-63, 56 119, 121 f., 126 f., 131, 135.
 — 1765, 56 147. — 1770, 56 151, 156, 163.
Kylfinger el. *Kolbæger*, et Corps af Krigere i Gardarige, 57 230-37.
Kyndelmisse, Fakkelhøitid, 38-39 186, 190.
Kyrrilliske Skrift, opfundet 855, indført i Rusland, 53 225, 242, 300.

L.

- Laanekorn* til Bønderne paa Jægerspris, 55 255 f., 56 37.
Labyrinthen, Grundtegning heraf i Hauksbók, 47 200.
Lagmænd, deres Function i Norge og Sverige, 47 299, 49 187.
Lancelot du Lac se Romaner.
Landbo se Bonde, *Landbostafn*, *Landbofæste*, Fæstegaard i Middelalderen, 47 253.
*Landmilit*s, 40-41 171, 56 69 f., 83.
Landnam, 47 303. — paa Island, 47 310, 62 156 f., 174 f., 63 89, 91 f., 95 f. — L.-mænd, 63 84, 100 f. — de ældste L. jættee- og hexemæssige, 63 101. — L. Jernsmede med dæmonisk Natur, 63 104.
Landpenge (terrarium), i Nordfrisland, i Stedet for Tiende, 49 344, 347, 51 188.
Landsbyer i Middelalderen (Adelby og Torper) med tilhørende Jorder, 47 273 f. — Eiendomsbesiddere, 47 275. — Oprindelse og Udvikling, 47 311 f.
Landsforvisning se Love.
Landsknægte i Christian II's Sold, 53 26 f.
Landskyld el. *Landgilde*, Fæsternes Afgift til Eieren, 47 253 f., 55 69 f., 79 f., 114, 121, 136 f., 143, 148 f., 155, 163, 179 f., 196, 202, 204 f., 215 f., 255 f., 259, 261, 56 6, 23, 26, 33 f., 43, 52, 63, 91, 97 f.
Landvæsenscommission, den store, i forrige Aarhundrede, 56 151 f., 156 f., 159, 169.
Langfedgatal, islandske Slægtrækker, 47 199, 48 236, 243 f., 297 f., 302, 305, 307, 309 f., 311, 61 223 f., 243 f., 329.
Larus tridactylus, den grønlandske Maage, 36-37 186.
Latin som Grundlag for Sprogundervisningen, 40-41 178 f., 181 f., 186, 220, 222, 230, 47 296. — norske Kongers Kundskaber heri, 47 184 f., 203 f., 206.
Latrunculi, et romersk Spil, 38-39 153.
Lax, Rigdom herpaa i Vinland, 40-41 23. — i Grønland, 42-43 329, 343.

Leding, dens Indretning i Danmark, 47 244, 259, 279, 283, 288 f.
292, 294 f. — i Norge, 62 94 f., 248 f., 297 f.

Legere, en Slags Gjøgler, 61 161.

Lehnsvæsen, opstaaet i Frankrig, 47 36. — Udvikling i Danmark, 47 231 f., 245, 280 f., 286-87. — Oprindelse fra Brydeforholdet, 47 300. — de ældste Lehnsbreve fra 14de Aarh., 47 301. — senere L.-breve, 55 99, 102 f., 108 f. — L's Ophør, 55 300. — L. ukjendt i Rusland, 47 28, 34. — Forskjel mellem L. og *Allodialsystem*, 47 35. — Lehnsoordning af 1557, 55 68. — Lehnenes Størrelse, Tidspunktet for deres Fordeling, 55 8, 108, 173. — Lehnsgifter, 55 161, 173. — Afgiftslehn, 55 68, 99, 102, 108. — Regnskabslehn, 55 68, 83, 103, 108 f., 119.

Leikmannabiblia (Biblia Laicorum), udgivet 1599, 53 309, 327.
Leister, i Skotland et Redskab til at stikke Fisk med (Lyster), 36-37 334.

Lemlæstelse for at undgaa Militærtjeneste (blandt Romerne), 44-45 291.

Lendermændene i Norge blive Baroner 1277, 47 173 f.

Lerkar, Inddeling, 44-45 319 f. — Fabrikation, 44-45 325. — Ornament, 44-45 329. — Brænding, 44-45 335. — Beskrivelse af Former, 44-45 349-69. — se endvidere Sten-, Bronze- og Jernalder.

Lietopisse, den novgorodske, russisk Krønike, 53 296.

Ligsten, i Danmark: Andreas Bundison († 1363), i Ribe, 54 320, 336. — Henrik Bilde, i Ingelstad, 56 382. — Tycho Brade, Jørgen Brahe, i Tostrup, 56 382. — Erkebiskop Carl († 1334), i Lund, 54 319, 336. — Catharina Nicolai Doth († 1470), i Lund, 54 337. — Fin Ebbeson, i Bjernede, 40-41 105, 125 f., 46 296 f., 298 f., 300 f., 302 f. — Erkebiskopperne Peter († 1355) og Jakob Grubbe († 1410), i Lund, 54 337. — Skjalm Hvide, 46 302 f. — Jens Nielsen af Avensberg og Helene Munch, 47 199, 181. — Jørgen og Tønne Krabbe, i Tostrup, Henrik Krummedik, i Ingelstad, 56 382. — Præsten Michael, i Esbønderup, 54 317, 319, 325 f. — Oluf Mortensen, i Roskilde, 54 336. — Ivar Munk, i Ribe, 54 321. — Biskop Oluf († 1320), i Roskilde, 54 336. — Hans Tausen, 47 87, 89, 91 f., 107 f. — Toke Skjalmsøn, 46 302 f. — Jens Holgersen Ulfstand, Walby, 56 382. — Anders Sørensen Vedel, i Ribe, nu forsvunden, 54 322. — Ligsten fra Taastrup og Jordløse, 54 333. — Island: Kjartan Olafssons paa Borg, med Binde-runer, 38-39 121.

- Grønland: med nordiske Indskrifter, 42-43 329, 332, 335.
- Lindormen* i det danske Vaaben, 36-37 199.
- Live*, vendisk Strenginstrument, 36-37 184.
- Liv*, Nasaræernes Betegnelse af Gud, 40-41 279.
- Livegenskab*, udsprungen af Trældom, 47 232, 242 f., 245, 326.
- Livregiment*, Kongens, 1657, 55 192.
- Livvagt*, de græske Keiseres (Hetærie), 44-45 290 f., 294 f. — i Novgorod, 47 23.
- Lodkastning* se Gudsdom.
- Lovbjerget*, paa Althinget, 49 159 f., 163 f., 168, 173, 184 f., 200, 262, 273, 298, 328, 50 130, 166, 195, 210, 224, 226, 243, 255.
- Love*, nordiske, almindelig Oversigt, 61 298-302. — den islandske Rets Udvikling, 49 174-89. — Lovenes Nedskrivskrivning, 49 190, 61 299. — den islandske Familieret efter Grágás, 49 150-331, 50 121-272.
- I. Enkelte Love:*
- danske: Eriks sjælandske Lov, 47 253, 264, 294 f., 62 50. — Flensborg Stadsret, 49 359, 362, 50 203 f., 254 f., 262. — Frodes Love; 62 129, 250. — jydsk Lov, 47 256 f., 260, 264, 269 f., 288 f., 290 f., 292, 294 f., 298, 49 206, 216, 237, 59 254; Haandskrifter, 62 158; ældste Udgaver, 59 256; Sprogbemærkninger, 62 356-69. — Knud d. Stores Kirkelov, 40-41 103. — Kongeloven, 56 231. — skaanske Lov, 54 207, 59 157, 62 132 f., 137, 215 f., 218, 228, 238, 260. — Slesvigs ældre Byret, 59 247, 284, 310. — Slesvigs nyere Stadsret, 59 213 f., 248, 284 f. — Valdemars sjælandske Lov, 62 205, 207, 214 f., 228.
- norske: Bergens Slotslov, 53 25, 29, 31 f., 35, 59, 61. — Bjarkøretten, 46 48, 50 215, 264, 54 166, 62 126, 135, 226, 297. — Borgarthings Christenret, 62 12, 193, 195, 208, 240, 285, 289 f. — Eidsivaloven, 49 177, 186 f., 50 214; dens Christenret, 49 186 f., 219, 283, 62 136, 191, 195, 207, 247, 290, 322. — Frostathingsloven, 49 191 f., 219, 240 f., 50 263 f., 60 346, 62 112, 126 f., 153 f., 158, 183 f., 186-301 pas. — Gula-thingsloven, 36-37 69, 49 206, 219, 225, 228, 237, 242, 249 f., 276, 283, 50 241 f., 60 355 f., 61 22-309 pas.; Forbillede for Ulfjóts Lov, 49 174, 177, 186; nedskreven 1300, 47 209 f.; Hauk Erlendssøns Afskrift, 47 204, 212; Magnus Lagaböters G., 44-45 185 f., 46 151 f. — d. nyere Landslov, 49 249, 259, 50 186, 253, 321, 62 306, 310 f., 312 f. — Steige Lovbog, rimeligvis for Nordlandenes Lagdømme, 44-45 157 f., 46 154. — Sverres Christenret, 49 206, 237, 249, 62 127, 190, 194 f., 198.

— svenske: Gullandsloven (Gutalag), 52 132, 144, 162, 165, 173, 189, 217 f., 53 358, 369, 54 142, 232, 62 191, 195, 227 f., 281 f.; kun i én Afskrift, 38-39 202, 52 221; affattet i 11te Aarh., 38-39 203, 46 281, 367, 52 170. — Uplandsloven, 46 42, 44, 54 152, 155, 62 128, 137, 212 f., 215, 223, 242 f. — Vestgøtaloven, 50 297, 343-46, 54 129, 132, 145, 155, 62 141, 158, 213, 218, 234. — Østgøtaloven, 49 192, 62 102, 132, 173, 206 f., 210, 213, 218, 224, 244 f., 255.

— islandske: Grágás, Navn, 61 300; Forhold til norske Love, 49 174 f., 177; Haandskrifter og Hovedrecensioner, 49 177 f., 191, 195, 201 f., 213 f., 217 f., 267, 270 f., 284, 291, 295 f., 50 138 f., 153, 160, 172 f., 200, 61 300; enkelte Love i særlig Redaktion, 49 201 f., 204 f., 211, 263 f., 295 f., 323, 50 170 f.; Udgaver og Behandlinger, 49 150 f., 61 300. — Familieretten efter G., 49 150-331, 50 121-272. — Hákonarbók el. Járnsíða, begyndt af Haakon Haakonsson, fuldført af Magnus Lagabøter, 49 152, 321, 59 157, 61 64 f., 300, 62 190. — Jónsbók, 49 152, 170, 202, 321, 50 177, 186 f., 215. — Christenret, 40-41 15, 25, 49 152, 288 pas., 50 139, 61 301.

II. Lovbestemmelser.

— Trældom: „Trældom i Norge“, 62 28-322. — Eddas Skildring, 62 42. — Mytherne, 62 48. — Heltesagn, 62 53. — Feighed, 62 57. — Trælle som Eiendom, 62 59. — hærtagne Kvinder, 62 59 f. — Trælkvindesysler, 62 63. — Trælles Nationalitet, 62 67 f. — Hervararsaga, 62 68 f. — Historiske Kilder: T.'s Oprindelse, 62 71. — Bjarmelandsfærd, 62 71 f. — det sønderjydske Rige, 62 75 f. — Austrvegsfærd, 62 79 f. — Vestrsviking, 62 79 f. — Trælletilførsel til Island fra Vesten, 62 88 f. — Hærtagning inden Norge, 62 90 f. — under de christne Konger, 62 102. — Kirkens Forhold til T., 62 95, 107, 185, 233, 306 f. — frels Mands Trællesalg, 62 111 f. — T.'s Forøgelse ved Køb, 62 117. — T.'s Værd, 50 132, 62 123. — Trældom som Straf, 62 125-136, 251. — Trælles Kaar, 62 136 f. — den Hærtagne, 62 137. — Træltvingen, 62 137. — T.'s Charakter, 62 141. — Foragt for T., 62 143. — Menneskeoffring, 62 145. — Trællesysler, 62 149. — Trælkvindesysler, 62 155. — Tillidshverv (Aarmand, Bryde, Deigje), 62 156. — Kongstrælle, 62 160, 310. — Bødler, 62 160. — T. som Drabsmænd, 62 162. — Herrens Værgemaal, 62 166. — Mangel af Vaabenret, 62 167. — hensynsløs Behandling, 62 171. — Flugtforsøg, 62 173, 246. — human Behandling,

62 174, 247. — Ægteskaber, 62 176, 239. — Hengivenhed for Herren, 62 179. — Antal, 62 182. — T. som Eien-
dom, 62 186. — Opfostring af alle Børn, 62 188. —
Daabspaabud, 62 192. — Helgebrud, 62 192. — Faste-
brud, 62 195. — ufrit Tyende (man) og Umyndige, 62
203 f. — Brandstiftelse, Drab, Tyveri se Forbrydelse. —
Ansvar for Træls Gjerning, 62 220. — Skade tilføiet
Herren paa hans Træl, 62 222-31. — Træls Drab, 62
222, 232. — Bøder til Træl, 62 235. — T's Eiendom,
(orka), 62 234, 236, 243, 252, 274. — Salg af T., 62 242. —
Leding, 62 248. — Udfrielse ved Tapperhed, 62 250. —
„Vánarmenn“, 62 256. — Gavetrælle, efter svensk Lov,
62 256 f., 259 f. — Frigivelse, 62 197, 260. — Frelsesøl,
62 261, 263, 265 f., 269, 279 f. — den Frigivnes (Løsings)
Forpligtelser mod Patronen (þyrmslid), 62 269-87. —
Kirkegaardens Fordeling mellem de forskjellige Klasser,
62 289. — Overgang fra Løsingsæt gennem Reksthegn
til aarbaarne Mænd, 62 293 f. — thybaaren Søn's Stilling,
62 293. — Trældommens Ophør, 62 304 f., 47 242. —
T's Overgang til Livegenskab, 47 232 f., 242 f., 245, 326. —
Benævnelser for Ufri, man, hjún, þræll, sveinn, þýr,
ambátt, ánaudugr, bryti, deigja, kefsir, 62 313-21. —
þjónn, personlig Tjener, 62 52, 96; 153, 156, 196, 225, 322. —
drottinn, Trælens Herre, 62 321. — skapdrottinn, den
Frigivnes Patron, 62 196, 269, 322. — Gravgangsmænd, 62
136, 203, 273 f., 279, 297 f.
— Udlændinges Stilling, 49 267 f., 284, 288, 314 f., 50
175, 177 f., 188, 224, 247.
— Ætten: Bestemmelse af dens Medlemmer, deres
gjensidige Rettigheder og Forpligtelser, 49 217, 280 f., 290 f.,
309 f., 50 125 f., 197, 203 f. — brøðrungr, annarra brøðra,
þriðja brøðra, 49 214-24, 281 f. — næsta brøðra, Næst-
søskendebørn, 49 281 f., 289, 296, 315. — uægte Børn, 49
285, 291 f., 295, 299 f., 312, 50 169 f., 194, 214, 218 f. — hris-
ungr, hornúngr, horstakkr, 49 287 f., 50 305 f., 62
63, 215, 282, 298 f., 300 f. — Udlæggelse af Barnefader,
62 216, 243 f.
— Forældre og Børn, 49 277 f., 50 126 f., 153, 163,
169 f. — Børneudsættelse, 62 165 f., 188 f. — Trælles
Børn, 62 188 f., 243, 263. — thybaaren Søn (af Fri og
Ufri), 49 237, 62 126, 240, 244, 264, 293. — Fredløses Børn,
49 288. — Stedforældre og Stedbørn, 49 280, 285, 50 269.
— Ægteskab: dets Art (Monogami, Bigami, Friller),
49 204 f. — Fæstemaal, 49 206 f., 225 f., 239 f., 50 192 f.,

219, 259. — Fæstemø, 49 206, 231, 235, 262, 50 259. — heit-mey, 49 235. — Fæstemand, 49 206, 211 f., 225-35 pas. — Fæstningsmand, 49 207-11 pas., 225-32 pas. — Bortførelse, 50 207. — forbudte Grader, 49 213-22. — Forbud paa Grund af Fattigdom, 49 223, 50 187. — Brudekjøbssum (mundr), 49 225 f., 227 f., 233 f., 243, 252, 256, 259 f. — Med-gift (heimanfylgja), 49 225, 248 f., 251, 259, 274, 313 f. — gagngjald (bridjungsauki), 49 249 f., 259. — Bryllup, 49 233 f. — Formuesforhold mellem Ægtefæller, 49 242-61. — Bopenning, 59 250. — personligt Forhold mellem Ægtefællerne, 49 261 f. — Tyendes Æ., 49 262, 265 f., 50 175. — Trælles Æ., 49 225, 62 177 f., 239 f. — Løsingens Æ., 62 273 f. — Forbindelser mellem Fri og Ufri, 49 224, 287, 62 126, 176, 298 f. — Leiermaal, 49 205 f., 233 f., 241 f., 254 f., 262, 270, 274, 281, 289, 325, 50 157, 199, 201, 205-20, 256-60, 62 125, 225, 240, 306. — Skilsmisse, 49 218, 222, 245, 254, 268-73. — Skifte ved Ægteskabets Opløsning, 49 274, 323, 327. — Enkers Ret til nyt Ægteskab, 47 207 f., 210 f., 279, 50 193 f. — Fraskiltes Æ., 49 208, 210 f., 50 193 f. — Værgemaal for Børn, 49 325-29, 50 123 f., 194 f., 199, 259. — for andre Umyndige, 49 329-31. — for Trælle, 62 166 f., 203. — Formynderskab for Kvinder, 49 287, 50 192-202, 209, 249. — Forsørgelsespligt: Fattigforsørgelse, Hovedprin-ciperne for dens Udøvelse gennem Slægtens Medlem-mer, 49 223, 266, 273 f., 285, 308, 50 124-30, 133-42. — Gjælds-trældom, 49 263, 273 f., 291, 324, 50 130 f., 160 f., 173, 175, 181, 186, 200, 62 117, 125, 131 f., 251, 306. — Fremgangsmaaden ved F.'s Anvendelse, 50 142-50. — Ansættelse af Under-holdningsbidragets Størrelse, 50 151 f. — Fordeling af Byrden mellem flere Slægtninge, 50 152-63. — For-sørgelsesmaade, 50 163. — Straf for Forsømmelse, 50 164. — F. af Domfældtes Slægtninge, 59 177 f., 184, 214. — Uægtefødtes F., 50 169 f. — Børn af Betlere, 50 173. — offentlig Fattigforsørgelse, 50 175 f. (Reppen, 76, 178-84; Fjerdingen, 184; hele Landet, 185). — Foranstaltninger til Forebyggelse af Armod, 50 187. — Betlere, 49 225, 288, 50 172, 181, 185, 188 f., 190, 219, 257, 259. — Eiendom: Formue, 49 309 f., 50 124, 150, 182. — E.-forhold mellem Ægtefæller se Ægteskab. — Trælle som Eiendom se Trældom. — Eiendomsoverdragelse, 36-37 319. — Gaver, 49 293 f., 311. — Forkjøbsret, 54 21, 55 163, 178, 59 250. — Concursskifte (skuladómr), 49 172, 227. — Nam, 55 147, 223.

— Arv, Arveret og Arvegangsorden, 49 290 f., 50 122, 163 f., 189 f., 200, 209, 243, 52 269, 272, 300. — Arvesvig, 49 297 f., 329. — Arvesalg, 49 306, 312, 50 199, 133, 163, 165. — „erfkiøb“, 59 250 f. — Besiddelsestagen i Arvingens Fraværelse, dánarfé, 49 314 f. — Arv efter Betlere, 49 321.

— Forbrydelse og Straf: Angreb, 50 227 f., 233, 237 f., 249, 254. — Bigami, 49 204. — Blodskam, 49 221, 289, 50 215. — Brandstiftelse, 62 207 f. — Drab (víg), 50 227, 234 f., 254 f., 62 208 f., 222 f., 232 f. — Hestekjødspising, 62 197. — Hærværk, 62 223 f. — Injurier, 50 220 f., 254, 256 f. — Kjærlighedsdigte, 50 206, 220, 223 f., 225. — Landsforræderi, 62 289. — Legemsbeskadigelser af forskjellig Art, 62 211 f., 225 f., 235 f., 283, 285, 295. — Leiermaal se Ægteskab. — Lønky, 49 263, 50 205 f., 209. — Mord, 50 236, 59 289. — Nid, 50 220, 223 f., 255, 51 122. — Saar, 49 269, 50 227, 233 f., 237 f., 254 f., 256 f., 59 248. — Stød, 50 227 f., 229 f., 233, 237, 249, 254. — Tyveri, 62 131 f., 214 f. — Voldtægt, 50 208, 62 125, 212, 227 f., 285. — Bøder: personlig Bod, 50 157, 213, 235, 256 f. — Aafang (Bod for uhjemlet Brug af anden Mands Eiendom), 62 220, 231, 233, 266, 288. — Avindsbod, 62 285, 292. — Tremarksbod, 49 263, 50 145, 148, 165 f., 169, 206, 218, 225, 231 f., 249, 252 f., 62 124 f., 127, 189-291 pas. — Fyrretyvemarksbod, 62 195, 208 f., 210 f., 223, 245, 252 f. — Frændebøder, 49 285, 50 162, 260 f., 62 302 f. — bauggildi, nefgildi, 50 262, 62 298. — Betalingsmidler, Bodens Størrelse, 50 264 f. — Tillægsbøder, 49 285, 50 269 f. — þveiti, Overbodspenge, 49 263-70. — Bøder til Reppen, 50 181. — Landsforvisning (fjörbaugsgarðr), 49 204, 211, 214, 217, 221, 223, 230, 233, 257, 261, 271, 298, 315, 50 145, 148, 164 f., 177 f., 181, 189 f., 195 f., 198, 206 f., 214, 217 f., 223, 225, 227, 231 f., 235 f., 240, 246 f., 249 f., 271. — Fredløshed (skóggangr), 38-39 206, 48 306, 49 211 f., 233, 257, 263, 271, 288, 50 167, 177 f., 184, 190, 206 f., 214, 216 f., 233, 235, 241, 249 f., 62 189, 191, 195 f., 207 f., 212, 224, 229, 233 f., 250, 264 f., 63 86 f. — Dødsstraf, 62 213. — Lemlæstelse som Straf for Trælle, 62 215, 221, 254. — Tortur, 50 199 f., 214, 62 209 f., 216 f. — Piskning, 62 189 f., 193, 214, 221. — Drabshævn, 50 218, 229 f., 233, 235, 254 f., 62 240 f., 285. — Blodhævn, 50 203 f., 254, 262, 61 236 f. — Trældom som Straf se Trældom.

— Retsfølgning: Tillysning af Voldsgjerninger, 50 228 f., 234 f., 236 f., 239, 243, 62 233 f. — Leide (grid), 50 240 f., 62 204 f. — Trofasthedsløfte (trygðareið), 50

- 240 f., 271. -- Dispensation (lof), 49 162. — Forbud (lýrittr), 49 231, 50 130 f., 271, 62 189. — Husundersøgelse, 62 216. — Stevning, 49 160, 165, 173, 231, 275, 50 139 f., 226. — Femt-Stevne, 54 21, 62. — Rydning i Retssager, 49 164, 167, 50 272. — Proces, 49 163-68, 172 f., 50 242 f., 245 f.
- Bevismidler: Vidner, 49 165 f., 183, 226, 273, 276, 280, 289, 50 144, 195 f., 222 f., 228, 238, 270. — Ed, Mededsmænd, 49 164 f., 183, 315, 50 144, 62 247 f. — Kvid, 49 166 f., 183, 188 f., 210, 212, 214, 247, 276, 286, 298 f., 305, 307, 316 f., 50 132, 147, 150, 174, 205, 207, 212 f., 220, 222, 226, 228 f., 239, 242 f., 251, 272; forskellige Slags K., 49 166, 319, 50 242 f. — Gudsdom: Holmgang, 49 176, 62 124; Jernbyrd, Kjedeltag, 50 214 f., 62 66, 218, 247, 271, 332.
- Love-* eller *Gavekirke*, Kirke udstyrede af Private i Henhold til et aflagt Løfte, 50 290 f.
- Lovmand*, en Tittel brugt om Drosten som Justitiarius, 38-39 234.
- Lovretten* se Thing (Althinget).
- Lovsigemand*, Islands høieste Embedsmand, 49 158 f., 160 f., 162, 169, 175, 179, 187, 189 f., 196, 198 f., 50 172, 195, 252 f.
- Lucia* (*Lusse*) *Nat* (13de Dec.), Overtro knyttet til den, 54 114, 120 f., 123, 125 f., 127 f.
- Lucifer*, Benævnelse paa Djævelen, opstaaet i 3-4de Aarh., 54 114, 127.
- Luften*, Betegnelse herfor i Algorismus, 48 372 f.
- Lunde*, hellige, se Gudsdyrkelse.
- Lungen*, helliget Odin, 40-41 321.
- Lyn*, Opfattelse heraf hos Etrusker, 40-41 238 f.
- Lýrittar*, tre Sten, der efter Loven skulde henlægges ved Grændsestenen, 44-45 185, 62 156.
- Lysekrone*, i Bjernede Kirke, 40-41 111.
- Lysestage*, den syvarmede i Templet, 40-41 276.
- Lægbider*, Magnus Barfods Sværd, 46 202.
- Lægekunst* i Norden, efter Sagaerne, 61 287. — L.-videnskab, forbunden med Astrologi, 40-41 316 f.
- Længdemaal* hos Araberne, 57 95.
- Læst Rug* = 40 Tdr.; L.-Byg = 48 Tdr., 55 77.
- Løsing* se Love (Trældom).
- Løqvillr*, ignorantia juris, 49 212.

M.

- Maane*, 57 42, 48, 50, 77. — M.-formørkelse, Iagttagelser af den, 40-41 262 f., 325, 57 81, 88. — M.-Maaned, 40-41 348. — Metaller og Dage helliget den, 46 79, 54 115. — Forbindelse med Jætter og Gjengangere, 63 58. — som Guddom se Mythologi.
- Maaned* paa 30 Dage hos Etrusker, 40-41 288.
- Maanedsstene* el. Sundhedsstene, Edelstene indfattede i Ringe, bæres skiftevis i Aarets Maaneder, 40-41 333.
- Madgaver*, en Del af Communens Fattigunderstøttelse, 50 178 f., 183.
- Magi*, Romernes Benævnelse paa Astrologer, Spaamænd etc., hos Saxo Asernes hierarchiske Forstandere, 40-41 264, 282. — hos Araberne Stjerne- og Ildtilbedere i Norden, 57 163, 179, 185, 211 f., 213.
- Magna*, en magisk Ceremoni til Indvielse af heldbringende Sten, 38-39 128 f.
- Magnetsten*, dens vidunderlige Egenskaber, 47 191.
- Maidag*, Festlighed paa denne Dag, 54 129.
- Majuskelskrift*, dens Anvendelse paa Ligsten, 54 325 f., 327 f., 329 f. — dens Udvikling, 54 330 f. — Chr. II's og Fr. I's Sigiller, 54 332.
- Málamenn*, Benævnelse paa Thingmannalid, 47 281 f., 283.
- Málasþjót* og *Málajárn*, nogle Bemærkninger om dem og beslægtede Ord, 52 103-21.
- Máldagar* (Libri Datici), Gavebøger for Kirker paa Island, 54 17.
- Maleri* i Siversted Kirke, forestillende Harald Blaatands Daab, 61 351 f.
- Man*, ufrít Tyende, se Love (Trældom).
- Mandrenkelsen*, Oversvømmelsen i Nordfrisland 1362, 51 177 f., 181, 183 f., 187 f., 200, 208 f., 212 f.
- Mandtal* over Oldengjæld, 55 142, 208 f.
- Manna*, udbredt til Sicilien af Araberne, 44-45 221.
- Manneldi*, Forpligtelse til Underhold i sit Hus af Trængende, 50 178, 180 f., 183, 185, 188.
- Mannheim*, Menneskehjemmet 3: Stammens ældste Hjem; dets forskellige Beliggenheder, 46 39, 43, 58.
- Mara*, Nordboernes Drømmespøgelse, 36-37 196.
- Margýgr*, Havfrue, 36-37 37, 71, 63 39 f.
- Marhala*, arabisk Længdemaal, 57 22, 95 f.
- Mark*, en M.-Sølv = c. 30-32 Kroner, 55 6, 16, 60 188.

- Markeder*, nordiske i Oldtiden, 61 8, 62 74 f., 118. — paa Brennørerne, 36-37 8. — i Upsala, 54 101. — i Nordsjælland, henlægges 1562 til Frederiksborg, 38-39 310. — i Meklenburg, 38-39 77.
- Marmennill*, Havmand, 46 359, 63 39 f.
- Marsvinsjagt* paa Isefjord, 55 37, 52, 74 f., 78, 56 113.
- Mathematici*, i Rom = Astrologer og Spaamænd, 40-41 264.
- Matrikel* af 1844, 56 306.
- Melkeveien* el. Vinterveien, Vætters, Aanders og Guders Vei, Spaadomme af den, 40-41 316.
- Meracid-el-ittila*, geographisk Lexicon, 57 120 f., 149, 170, 201.
- Meridianmaalingen*, foretagne af Araberne, 57 8, 10.
- Merltnusspá*, to Digte om M's Forudsigelser, 47 189, 191 f., 48 214, 49 12, 15-75, 51 131, 52 6, 61 303.
- Messing*, dets første Tilberedelse, 52 267 f., 54 320 f.
- Metallerne*, deres Eiendommeligheder, 57 54 f. — i Spanien, 36-37 54. — Sammenhæng med Planeterne, 40-41 315. — Masse og Legeringer i nordiske Oldsager, 36-37 104-8, 52 249-54.
- Meteorsten*, Fragmenter af sprængte Planeter, 49 381.
- Mil*, dansk, svensk og geographisk, 54 179.
- Mindak*, en Blanding af Mel og Smør, 36-37 3.
- Mindeskaal*, Erindringsbøger for afdøde Frænder ved Offergilder, 55 376.
- Mindestøtter* for fortjente Mænd, ved Jægerspris, 56 178 f., 181 f. — Beskrivelse af dem, 56 193-232. — Wandalls Værk over dem, 56 165 f.
- Minotaurer*, Tyre med Menneskehoveder, 53 181 f.
- Minstreller*, Sangere i Middelalderen, 51 120.
- Minuskelskrift*, indført i Slutningen af 14de Aarh., 54 332.
- Mistelten*, Folketro knyttet til den, 38-39 214, 44-45 270.
- Misvæxt* i Norge, 36-37 88. — paa Sjælland 1584, 55 95.
- Moser*, Fund af Lig i saadanne, ved Haraldskjær, 36-37 159 f., 42-43 262 f. — i Slesvig, 36-37 168. — i Ostfrisland, 36-37 120, 42-43 173-76.
- Multiplication*, Regler herfor i Algorismus, 48 360 f.
- Museer og Oldsagsamlinger*, danske: Kunstkammeret, 42-43 13, 53 154, 163 f., 185, 55 307, 309, 314, 353. — Kunstmuseet, 53 192, 55 356 f., 56 335, 359. — Museet for de nordiske Oldsager, 36-37 139 f., 38-39 248 f., 337, 46 117, 134, 53 123, 125 f., 132 f., 55 280, 282, 284, 286, 294, 296-305, 307-9, 311-16, 318 f., 321 f.; 324-31, 333, 336-40, 344, 382, 58 211; Oprettelse, 42-43 21; Flytning til Prindsens Palais, 61 309 f. — Frederik d. VII's Samling paa Frederiksborg, 53 124.

— Ethnographisk Museum, 60 51. — Møntsamling se denne Artikel.

— fremmede: Bergen, 55 285, 317, 319, 329, 331, 333. — Christiania, 55 290, 304, 310 f., 317, 320, 328, 333, 340, 342 f. — Lund, Universitetets Samling, 55 288 f., 306, 314, 318, 327, 333, 340. — Stockholm, 53 134, 55 281, 286 f., 293 f., 303, 305 f., 310 f., 314, 316 f., 323 f., 328, 330, 332, 334, 338 f. — Upsala, Schrøders Samling, 44-45 315, 55 294 f., 343. — de tydske Museers Mangel paa Ordning, 46 119. — Kiel, Oldsagsamlingen, 46 119, 55 330. — Meklenburg-Schwerin, 46 119, 131, 135. — Mekl.-Strelitz, 55 306, 318. — Dresden, histor. Museum, 46 120. — Leipzig, antiqv. Selskabs Samling, 46 131, 133. — Sinsheim, Wilhelmis Samling, 46 123, 55 324.

Musikalske Instrumenter (hljóðfæri), 61 160 f.

Mythologi.

— *A. nordisk*: dens Forhold til andre, 44-45 43 f. — Anvendelse i Kunsten, 44-45 53.

— I. Guder: Fællesbenævnelse *vear*, 38-39 199. — *höpt* og *bönd* = Romernes *dii consentes* og *complices*, 44-45 274 f., 52 118. — 3 Hovedguder, 54 116.

— Alfader, 59 188, 193 f.

— Aser, Navnet, 36-37 300, 46 39, 326, 54 139. — = Tyrker (Trojaner), 47 188. — Forlig med Vaner, 48 286, 321. — en Præstekaste, 54 114. — Indvandring til Norden, 36-37 339.

— Asynjer, Gudinder, 44-45 281, 54 121.

— Baldr, Lysets Gud, 36-37 192, 44-45 276 f., 281, 60 251. — hans Død, 40-41 68 f., 47 365, 48 305. — hans Hustru, 51 127. — Baldersbræ, en Urt helliget ham, 36-37 192.

— Brage, Veltalenheds og Skjaldskabs Gud, 59 183. — hans Fortælling om Iduns Rov, 61 91.

— Diser, Gudinder, 44-45 265, 274, 284, 54 115. — Fællesnavn for Norner og Valkyrier, 44-45 270, 274. — landdisir, 44-45 266 f. — høiere kvindelige Væsener som Skytsaander for Menneskene, 51 111 f. — Fester for dem (*dísablót*), 36-37 84, 44-45 266. — en Del af Templet helliget dem, 44-45 266.

— Einherjar, 52 116 f.

— Freyja, Navnet, deraf Frue, 38-39 154, 44-45 282, 48 322. — Frauja, 48 264, 54 121. — Frøja, 38-39 202. — Mardöll og Vanadis, 63 41. — af Vaners Slægt, 48 321. — gift med Óðr, 36-37 317, 48 323. — Hexenes Dron-

ning, 63 168. — = Diana, 54 115. — = Venus, 47 189, 48 20, 22, 28, 52, 56. — Forvexling med Frigg, 44-45 282-322 f. — hendes Smykke Brisingamen, 63 173. — Fredag helliget hende, 49 6. — Trolldomskunster, 44-45 282; jfr. 48 104, 120, 49 6, 54 116, 121 f., 128.

— Freyr, Navnet (Frauir, Froho, Frø, Fricco etc.), 42-43 350, 47 188, 48 319, 322 f., 324 f., 50 347. — af Vane-slægt, 48 321. — = Saturnus, 47 188, 48 4. — Sagn om F. og Frode, 48 318. — Beles Banemand, 44-45 282 f., 62 302. — hans Hest Blodighov, 44-45 282. — Galt og Hest helliget ham, 54 124, 55 273. — Julen hans Fest, 44-45 282 f. — Dyrkelse i Upsala, Norge og paa Island, 48 307, 318 f., 324, 52 79. — jfr. 36-37 192, 40-41 305, 52 116, 54 116, 120 f., 55 376.

— Frigg, Jordens Gudinde, Verdens Moder, 38-39 178. — øverste Gudinde, 40-41 69, 44-45 282, 47 365 f. — = Venus, 46 79, 48 20. — = Minerva, 47 189, 48 20, 22, 84. — Forvexling med Freya, 44-45 282, 48 322 f.

— Fulla, Friggs Æskemø, 44-45 282.

— Gefjon, svarer til Minerva, 47 189, eller Diana, 48 20. — Udpløining af Sjælland, 46 43, 48 306 f., 60 5 f., 9.

— Skjolds Hustru, 48 252.

— Gerd, en Jættekvinde, Freys Hustru, 48 324, 61 107.

— Heimdal, Himmelbroens Vogter, 36-37 198, 51 126.

— som Rig Stændernes Indstifter, 61 112, 62 43.

— Höder, Balders Banemand, 40-41 69, 47 365 f., 48 279, 305.

— Idun, 36-37 195, 47 370. — hendes Bortførelse, 60 291 f., 61 91.

— Jorden, Odins Hustru, Thors Moder, 48 272, 323 f.

— Loke, 42-43 188, 44-45 279, 281, 51 127, 53 157, 54 114.

— Lokes Børn: Fenrisulven, 47 370. — Hel, 52 115, 54 127. — Jormungandr, 47 371 = Midgardsormen, 46 59, 63 6. — Thors Kamp med den, 40-41 41, 89 f., 47 370 f., 60 5, 8, 12, 226.

— Lodur eller Ve, Odins Broder, skabende Guddom, 38-39 179.

— Meili, Odins Søn, 60 298. — brugt om Tyr og Odin, 52 115, 119.

— Nanna, Balders Hustru, 51 127.

— Njörðr, Navnet (Nirður, Nerthus, Neorch), 48 272, 319, 323, 50 298, 313, 324, 327. — af Vaneslægt, Freys og Freyas Fader, 48 321, 324, 61 23, 62 373. — identificeret med Odin, 48 324. — dyrkes samme Sted som Frey,

- 48 325. — Stamfader til Ynglingerne, 50 300, 302 f. — Vexelsang mellem ham og Skade, 61 111 f.
- Odin: Navne, Báleygr, 63 146 f.; Bifliði, 63 141 f.; Frauja, 48 322 f.; Gautr, 48 235, 237, 52 237; Grímnir, 61 105; Göndlir, 52 118; Hnikarr, 63 37 f.; Hjarrandi, 52 117 f., 61 122; Hærfader, 52 144; Jólnir, 63 62; Ofnir, 52 118; Síðhöttir, 52 191; Sigar, 52 144; Sviðurr, 48 244; Svölnir, 60 299; Vingnir, 60 304. — Led af den guddommelige Trehed, 62 50 f. — skabende Gud, 38-39 179. — som Alfader, 38-39 173 f. — Sol- og Himmelgud, 40-41 314. — Krigsgud, 52 116, 62 50. — O's Øie = Solen, 40-41 79 f. — Væddestrid med Hrungner, 60 286 f. — overvindes i Visdom, 54 118 f. — Forvexling med Njörd, 48 324. — Sammenstillinger med Hermes Trismegistos, 40-41 271; med Merkur, 40-41 321, 49 6; med Saturn, 48 131. — hans Ravn, 38-39 198, 55 273. — Spydet Gungner, 52 105. — O. som historisk Person, 46 39, 42, 50 295 f., 61 6, 21. — Sagn om Vandringer fra asovske Hav gennem Europa, 36-37 300, 44-45 288 f., 301, 310, 51 113. — Dyrkelse i Forbindelse med asiatiske Religioner, 36-37 299. — Saxernes Wodan, 36-37 194, 299, 49 359, 51 206, 53 168. — Dyrkelse hos nordiske og germanske Folk, 54 92, 119, 131, 147. — Fest ved Upsala, 55 342. — Dyrkelse i Rusland, 47 28, 33. — hos Kretenser, 57 285, 58 155. — Digte om ham se Vafþrúðnismál, Grímnismál, Vegtamskviða (ældre Edda). — jfr. 51 108, 112, 126, 133, 136, 52 105, 110 f., 116 f., 144, 191, 205, 53 156 f., 54 116 f., 121 f., 137, 55 363.
- Ran, Havets Gudinde, 49 70.
- Sif, Thors Hustru, 36-37 195, 47 188, 48 10, 20, 22, 106, 108, 116, 120 f., 60 268.
- Sigyn, Lokes Hustru, 44-45 281.
- Skade, Njörds Hustru, 46 39, 48 319, 324.
- Skirnir, 62 52.
- Surt, den fortærende, himmelske Ild, 36-37 191, 54 114, 63 98.
- Thor, Navn: Véorr, 38-39 199, 47 372, 52 108; Björn, 51 129. — sammenstillet med Jupiter, 46 76, 47 188, 48 10, 14, 18, 20, 34, 82, 96, 120, 132, 50 326, 347. — Tordenens Gud, 38-39 134, 198. — Landnamsgud paa Island, 63 92, 94, 99 f. — Indvier af Pagter, 52 107 f. — Menneskenes Forsvarer mod Dverge og Trolde, 52 110 f. — hans Brødre, 52 115 f. — Tjalfe, hans Følgesvend, 38-39 204, 53 234. — Mjölner, 38-39 135, 46 63, 52 120, 60 187, 62

378. — Rønen helliget ham, 38-39 217. — Fiskeri og Kamp med Midgardsormen, 40-41 69 f., 47 370, 60 5, 8, 12, 226. — Kamp med Hrungner, 60 287 f. — Billeder se Gudebilleder. — Cultus: i Asien, 40-41 276. — paa Kreta, 57 285, 58 152, 155. — hos Friser, 51 206. — paa Orknøerne, 38-39 216. — i senere Tid, 38-39 135. — Forhold til Starkad, 48 309. — Thor af Hafsgaard i Folkevisen, 42-43 188, 209. — Digte om ham: Alvissmål, Hýmiskviða, þrymskviða (se ældre Edda), 51 96, 98, 54 114, 116, 119, 138, 55 363, 375 f.
- Tyr, Krigsgud, Søn af Jærnvidje, 52 116, 120, 63 140.
- enhaandet, 54 115, 60 251. — = Mars, 47 189, 48 22 f. — kaldet Meili, 52 119. — Dyrkelse i Orienten, 40-41 276. — Planeter helliget ham, 44-45 269.
- Uller, 36-37 174.
- Vale, 47 365 f., 52 115 f., 119, 144.
- Valkyrjer, regnes til Diser, 38-39 207, 44-45 265 f., 270 f., 274. — forskellige Slags, 63 158, 170 f., 176 f. — i Darrads Syn, 36-37 11, 44-45 272. — i Merlinusspá, 49 19, 27, 48, 52, 61 f., 65. — deres natlige Ridt, 54 132. — enkelte V.: Alrune, 44-45 271, Alvilda, 50 350, Alvitra, 44-45 271, Brynhild, 63 176, 178; Göndul, 36-37 10, 44-45 273, 275, 49 29, 61, 52 118, Herfjötur, 44-45 268, 275, Hilde (Hildir), 36-37 10, 44-45 373, 55 373, 61 127, Hjörthrimul, 36-37 10, 44-45 273, Hlökk, 44-45 268, 275, Kára, 61 115, 63 171, Mist, 49 65, Sangride, 36-37 10, 44-45 273, Skögul, 49 28, Svanhvide, 44-45 271; Svipul, 36-37 10, 44-45 273.
- Vaner, 48 321 f., 324, 54 121.
- Ve se Lodur.
- Vidar, 52 116 f., 118, 120.
- Vile, 38-39 179.
- Ydun se Idun.
- Ægir (Hlér), Havgud, 48 329, 60 258, 61 91, 62 373 f.
- Gudeboliger: Asgaard, Navnet paa gothisk, 47 36.
- Beliggenhed ved Kavkasus, 40-41 259. — ved det sorte Hav, 47 36, 51 137. — = Asov, 47 37. — = Troja, 47 138. — hos Saxo = Byzantium, 53 207. — Breidablik, Balders, 63 141. — Gimle, den øverste Lys-himmel, 38-39 177. — Hlidskjálv, 48 324, 63 141, 146 f. — Noatun, 48 319. — Valaskjálv, 52 116. — Valhal, 38-39 207, 52 116 f., 54 128, 346, 351, 62 55 f. — Vanaheim, 48 321, 324.

— II. Andre mythologiske Væsener: Alfer, Navne (huldufolk, huldumenn etc.), 63 19-34, 129 f. — Mellemlid mellem Mennesker og Guder, 52 110. — Lysalfer og Svartalfer, 38-39 180, 203, 63 32 f. — Forhold til Dværge, 63 31 f. — = Grækere Dæmoner, 38-39 180 f., 40-41 310, 342. — Tro paa dem paa Island, 51 112 f., 63 19 f. — hos Russer, 47 19, 33.

— Dværge, Mellemlid mellem Mennesker og Jætter, 52 110, 62 34 f. — taale ikke Dagslys, 63 26 f. — Forhold til Alfer, 63 31 f. — i Sagn og Trylleformularer, 46 352, 359. — Nanus, 50 301, 309, 313, 351. — enkelte Dværge: Alvis, 52 110. — Iari, 52 243; Lit, 52 110; Møndul, 63 34 f.; Reginn, 60 299.

— Fylgjer i Dyreform, Sindbillede paa Menneskenes Charakter, 51 111 f., 63 144. — = hamingja, 40-41 343, 50 52, 51 111.

— Jætter, Navnet, 48 240 f. — mythologisk Betydning, 62 34 f. — Udseende, 63 43 f., 51 f., 53, 55 f. — Charakter og Aandsegenskaber, 63 49 f., 57, 63, 73 f. — Navne, 63 49.

— Boliger, 63 52, 54, 64. — Jötunheim, 46 59, 52 113. — Thrymheim, 48 319. — Levevis og Klædedragt, 63 52, 62 f. — Magt og Rigdom, 63 63. — deres Kjædler, 63 66. — Jernet hos J., 63 69. — Sammenligning med asiatiske Guddomme, 38-39 180. — Forestilling om deres Oprindelse fra Ural, 46 59. — Jættekvinder (járnvidjur), 46 59, 63, 52 114, 117, 120, 63 69. — Enkelte Jætter: Fála, F's Heste = Ulve, 44-45 279. — Gilitrutt, Jættekvinde, 63 56 f. — Hit, Jættekvinde, 63 124. —

Hrungner, Mythen om ham, 60 286 f. — Hyndla, Jættekvinde, 36-37 317, 48 301. — Hyrrokkin, Jættekvinde, 60 287. — Mimer, Havjætte, 40-41 80, 85. — Víngnir, 60 304. — Thjasse, 47 370, 60 291 f. — Utgardeloke, Thor-

kel Adelfars Reise, til ham, 36-37 6, 48 305, 54 114. — Norner, 40-41 307 f., 44-45 49, 265 f., 270, 60 254, 260 f., 273.

— Vætter, 46 352 f., 354, 363, 51 113, 135.

— III. Skabelse, Verdener, Undergang: Ginnungagap, det store Svælg, 38-39 179, 40-41 76, 60 272. — Hvergelmer, 40-41 89 f. — Muspell, 38-39 177. — Ymer, 40-41 26. — Liv og Livthraser, 40-41 275. — Ragnarok, Gudernes Undergang, 40-41 69 f., 76 f., 46 113 f., 51 128. — Idasletten, 44-45 266 f. — Nastrond, 36-37 323, 40-41 84, 89 f., 60 252. — Underverdenen, 38-

39 181 f. — Yggdrasil, 36-37 197, 51 136, 52 118. —

Nidhug, 36-37 197, 40-41 87, 89 f., 91 f. — Urdes Brønd, 36-37 197.

— *B. fremmed:*

— angelsaxisk: Eostra (Eastre), 54 128. — Hilde, 48 306.

— græsk-romersk: Apollo, Solgud, 40-41 304, 46 111, 49 392, 54 114. — Diana (Artemis) = Maanegudinde og Jagtens Guddom, 48 20, 54 114 f., 120, 130, 133. — Dii consentes, 44-45 274 f. — Giganter, 38-39 180. — Hestia, Arnens Gudinde, 38-39 190. — Ida, græsk Gudebjerg, 40-41 259. — Juno, 46 76, 47 188, 48 10, 20, 49 392. — Jupiter (Zeus), 40-41 293, 340, 47 188 f., 48 4, 14, 18, 32. — J. i angelsaxisk Homili, 46 75 f. — J's Kamp mod Titaner, 51 98. — J. Ammon, 40-41 336. — Lucina, 54 114, 123, 126, 130. — Maanedyrkelse, 40-41 293. — Mars, 40-41 293, 340, 355, 46 76 f., 47 189, 48 22. — Mater deum, 54 114. — Mercur, Astrologiens Opfinder, 40-41 271, 277, 293, 325, 340, 355, 46 77, 48 8, 10, 49 6. — Minerva, 46 76, 47 189, 48 20. — Moirer (Parcer), 40-41 307 f., 336, 44-45 270. — Nymphes, 44-45 265 f. — Olymp, 40-41 259. — Pomona, 52 58. — Rhea, 54 123. — Saturn, 40-41 284, 293, 335, 340, 355, 46 75, 47 188, 48 4, 132, 50 346, 51 168 f., 54 114. — Venus, 46 76 f., 79, 47 189, 48 20. — Vesta, 38-39 190.

— germansk: Holda, Wuotans Hustru, 54 131. — Idisi, Norner, 44-45 264 f., 284. — Irmensul = Yggdrasil, 36-37 197. — Latona, 54 114. — Nerthus, 48 270 f., 272 f., 308, 319, 323 f., 325, 54 114, 120, 140. — Sinthgunt, 44-45 276 f., 281 f. — Sunna, Solgudinde, 44-45 276 f., 281 f. — Tanfana, 54 114, 120 f., 48 244. — Volla, 44-45 276 f., 282. — Wodan = Odin, 36-37 194, 274, 299 f., 40-41 271, 44-45 276 f., 281, 49 359, 50 326.

— indisk: Brahma, 44-45 51. — Buddha, Sammenligning med Odin, 40-41 271. — Menâ, 46 105. — Meru, Gudebjerg, 40-41 259. — Rakschasaer, Jætter og Trolde, 38-39 180. — Rama, 46 106. — Siva, 46 105, 57 132. — Trimurti, 36-37 190, 54 114. — Uma, 46 105.

— persisk: Borz, Gudebjerg, 40-41 259. — Dever (Diver), Dæmoner, 38-39 180, 40-41 280. — Ilddyrkelse, se Ild. — Ormuzd, 40-41 274. — Mithra, 40-41 305.

— phœnicisk: Baal, 54 114. — Melkarth, 54 115. — Moloch, 54 115. — Thanit, 54 114, 116, 129 f., 132 f.

— vendisk: Oversigt over Vendernes Mythologi, 36-37 188 f. — Belbog (Bjelbog), den lyse Gud, 36-37 192.

- Goderack, 36-37 209. — Marowit, Drømmegud, 36-37 196. — Percunust (Perun) Tordengud, 36-37 194, 53 230, 234, 254, 259, 262, 283. — Pizamar, 36-37 215. — Podaga, Veirligets Gud, 36-37 196. — Porenut, 36-37 194, 38-39 76. — Porevit, 36-37 194, 38-39 76. — Prove, Retfærdighedens Gud, 36-37 195. — Radegast (Roswodiz), 36-37 194, 198, 38-39 17. — Rugiævith, 36-37 194, 212, 38-39 76. — Siva, Livets Gudinde, 36-37 195. — Svantevit, den øverste Gud, 36-37 192 f., 38-39 37, 40-41 46, 127, 53 171, 55 363, 375. — Triglaw (Trigla), Trehed, 36-37 190, 196, 55 363. — Volos, 53 234, 283. — Zcernebock, den onde Gud, 36-37 191. — Zir (Zirnitra), 36-37 196.
- ægyptisk: Hermes Trismegistos, Alchymiens Opfinder, 40-41 265, 271, 285, 292. — Isis, 54 121. — Maanen, 40-41 268. — ta Neith, 54 114. — Osiris, 40-41 305.
- Mønter*, danske: Møntberegning, 47 203. — Svend Tveskjæg, 55 313, 58 195, 60 35. — Knud d. Store, 45-45 319, 55 323, 63 378. — Hardekknud, 63 380. — Svend Estridsen, 42-43 18, 55 323. — Valdemar I og II, 51 370. — Erik af Pommern, Chr. I, 38-39 337.
- fremmede: angelsaxiske, 36-37 254, 257, 262, 325, 42-43 18, 54 109, 63 378 f.
- bøhmiske, 42-43 46. — byzantinske, 42-43 29, 44, 166, 52 262 f., 55 307, 337, 380. — flanderske, 51 371. — M. paa Grønland, 36-37 140. — hollandske, 36-37 140, 42-43 47, 63 389.
- kufiske, abbasidiske, 42-43 58-81, 144, 146-51 159, 361. — samanidiske, 42-43 82-118, 145, 151-58, 160-63, 362. — buidiske, 42-43 118-19, 145, 158, 163-64, 363. — hamdanidiske, 42-43 119-26. — falske k. Mønter, 42-43 91, 101, 129 f., 132 f., 155 f., 157 f. — Bracteatomønter se Bracteater. — almindelige Bemærkninger, 54 103, 105.
- longobardiske, 55 275. — merovingiske, 46 136, 47 345. — normanniske, 42-43 47. — norske, 63 382, 384, 386. — northumberlandske, 36-37 254, 262, 312, 55 371. — polske, 55 295 f. — romerske, 46 136, 49 391, 52 264 f., 54 144, 60 34. — spanske, 36-37 54, 53 178 f. — svenske, 54 167 f. — tyske, 42-43 42 f., 47-51, 163 f., 63 388-91. — ungarske, 42-43 164, 63 392. — ægyptiske, 52 262 f.
- Møntfund: Knudsker, 42-43 159-64. — Ny-Larsker, 42-43 43. — Møen, 58 175 f. — Ruthsker, 42-43 164-66, 46 62, 55 380. — Rørdal og Aalborg, 42-43 141-59. — Sandø, 63 376-93. — Vaalse, 36-37 341 f., 42-43 22-141.

— Møntsamlinger: kgl. Møntcabinet, 42-43 53-164 pas., 55 284, 286 f., 298, 300 f., 305, 307 f., 311 f., 313 f., 319, 322, 325 f., 330 f. — Frosts, 55 315, 326 f. — Friedländers, 55 308, 312 f., 324. — Fyrstenbergs, 55 290. — Holstein-Ledreborgs, 55 326, 331. — i Kasan, 42-43 67, 74. — Kochs, 55 230, 335. — Lilliensterns, 55 237. — Meynarts i Löwen, 55 334. — i München, 46 148 f., 55 291, 323. — i Petersborg, 42-43 55 f., 64, 67, 71, 74, 80, 138. — Sjöcronas, 55 311, 322. — Samlanders, 55 292, 344 f. — Timms, 55 304, 327. — i Wien, 46 133, 55 281, 309, 320, 324 f., 335.

Møsur, et heit skattet Træ, som fandtes i Vinland, 40-41 14, 20 f.

N.

Nasaræer (Sabier, Galilæer), østerlandsk Sekt, dens religiøse Standpunkt, 40-41 277 f., 279 f., 281 f. — jfr. Codex Nasaræus.

Nattrolde se Folketro.

Nativitet eller Horoskop, 40-41 302, 306, 312 f., 316 f., 322, 336, 340, 349.

Naturkundskab i islandsk Literatur, 47 190, 61 237 f. — hos Araberne, 57 52 f., 54 f., 62 f.

Natravnen se Folketro.

Navnenævnelse, dens magiske Betydning, 63 127.

Nebat, hos Nasaræerne den første Aabenbaring af Guddommen, 40-41 279.

Nebu eller Mercurius, Christus en Incarnation af den, 40-41 277.

Necrologium Nestvediense, Fortegnelse heri over Gods skjænket til St. Peders Kloster i Næstved, 53 391.

Nibelungenlied, tysk Heltedigt, 42-43 226, 51 94, 124, 54 162, 61 122 f., 271.

Nid, *Nidstang*, *Nidviser*, af Egil mod Erik Blodøxe, 36-37 85 f., 38-39 207. — paa Island og i Normandiet, 51 122. — forskellige Arter, 50 220 f., 61 133 f., 286. — Straf derfor se Love.

Nikkel i Broncelegeringer, 36-37 107, 52 249 f., 255, 268.

Ni-Tal, dets Betydning, 62 370-84. — elementære Forhold, 62 372. — Personforhold, 62 373. — Tidsforhold, 62 376. — Stedforhold, 62 381. — Virkningsforhold, 62 382.

Nonneklostre paa Island, 49 208 f. — se endvidere i Navne-registret under Kirkebø og Reynestad.

- Nordens Enhed*, 44-45 15, 37 f., 43, 48, 46 s f., 14 f. — se Oldtid.
Nordlys, hos arabiske Forfattere, 57 225.
Normannisk Digtekunst, 51 103 f., 114 f., 120 f., 122 f., 128 f., 131 f., 137.
Nova Legenda Angliæ, engelsk Helgenhistorie, 54 16.
Nuchbet-ed-daler, geografisk Arbeide af Dimasqi, Oversigt over dets Indhold, 57 54.
Næ, den mørkeste Del af Natten, 40-41 76.
Næsta bræðra se Love (Ætten).
Nøkken se Folketro.

O.

- Oaser* i Afrika, beskrevne af Araberne, 57 72.
Obotritiske Oldsager se rhetriske Oldsager.
Odel, *Odelsret*, Selveiendom i Norden, 42-43 212, 47 245, 252, 62 7.
Odelbonde se Bonde. — *Odelsmænd* se Höldsmænd.
Odæ, Viser, Benævnelse paa danske Psalmer, 47 103, 122, 141 f., 147.
Ofringer se Gudsdyrkelse.
Ogham Indskrift paa Hjalmland, 57 373 f.
Ogier le Danois se Romaner.
Oldenburgh, duck de, Tittel for Jarlerne paa Orknøerne, 46 183 f.
Oldemor, dansk Haandskrift fra Ribe, 61 76. — se endvidere ældre Edda.
Oldensvin, Svin, der dreves paa Olden i Skovene, 55 73, 75.
Oldforskning, den nordiske, dens Betydning, Vigtighed af et Centrum for samme, 46 s-20. — Oldtidsmindesmærkerne som Kilder til Kundskab om Nordens ældste Indbyggere, 46 11 f. — utilstrækkelig Kjendskab til Oldtiden, 46 13. — Fremdragning af det nationale, 46 17. — Oldforskningens Betydning udadtil i Europa, 46 18. — Centrum i Kjøbenhavn, 46 19 f. — den nationale O. i Tydskland, 46 116-50. — den nationale Retning i Oldforskningen, 46 116. — Grunden til dens Blomstring i Skandinavien og Tydskland, 46 117. — O's Oprindelse i Tydskland, 46 118. — Museernes Mangel paa Ordning, 46 119. — Uenighed om Systemet, 46 122. — Mangel paa fast Grundlag for Oldforskningen, 46 124. — Vanskeligheden ved at naa dertil i Tydskland, 46 125. — Nødvendigheden af Central-

foreninger, 46 147. — jfr. Bronzealder, Jernalder, Stenalder.

Oldnordisk Litteratur (almindelig Behandling): Bidrag til dens Historie, 61 5-304. — Vilkaar for Litteraturens Udvikling paa Island, 61 17, 20, 24, 28 f., 36, 40. — Paavirkning fra Norge, 61 61. — Litteraturens Hensygnen paa Island, 61 67. — Bevaringen af L., 61 70. — L's Værd, 40-41 222. — O. L. som Moment i den europæiske Dannelselse, 46 17. — se endvidere følgende Artikel saavel som under: Edda, Sagaer, Skjaldedigte.

Oldnordisk Poesi, Bidrag til dens Charakteristik, 46 96 f. — Følelsepoesi, 61 131 f. — Forstandspoesi, 61 135 f. — Handlingspoesi, 61 137. — Sammenligning mellem nordisk, klassisk og orientalsk Poesi, 46 102 f., 110. — ingen fremmed Paavirkning, 60 242. — Forskjellen mellem Edda og Skjaldedigtning, 60 232. — Emner, 60 248, 61 155. — Charakteristik af Skjaldedigtningen, 60 239, 246. — den poetiske Fremstillings Ælde, 61 153. — P's Forbindelse med Musik og Dands, 40-41 54, 61 160. — Foredraget af Digte, 40-41 55 f., 61, 60 262, 61 157 f. — Det poetiske Sprog: Takt, Fodmaal, 61 162. — målfyldning, 61 163. — Bogstavrim, 36-37 319 f., 40-41 53 f., 266, 44-45 260, 60 269, 272, 61 163 f. — Stavelserim (Linierim, Assonans), 60 263 f., 61 164. — Enderim, 61 166. — Versarter: Fornyrðalag, ljóðahátt, 36-37 291, 319, 40-41 54, 60 f., 44-45 262, 50 224, 52 285, 60 263, 273, 61 166. — toglag, 61 168. — dróttkvæði, 61 168 f. — rúnhenda, 44-45 263, 61 169. — Indskud (stál), 61 169. — Omkvæd (stef), 61 170 f. — flokk og drápa, 61 170. — poetisk Udtryk: Omskrivning (kenning), 60 233, 61 173 f. — O's poetiske Værd, 60 236, 246. — O. i andre Folks Digtning, 60 255 f., 259, 61 179 f. — enkelte Omskrivninger, 38-39 179, 184, 40-41 75, 80, 44-45 279, 46 63, 47 361, 372, 48 251, 299, 49 14-75 pas., 50 305, 52 105 f., 111 f., 113 f., 120 f., 59 144, 182 f., 60 234, 242-310 pas., 61 87, 174-79, 63 50 f., 92, 157, 161 f. — Darradsdigt, 36-37 9 f., 44-45 227 f. — Digt om Hagbard og Signe hos Saxo, 61 127. — Hallmundarvisur i Bergbúa þátt, 52 109. — tabte Digte: Om Hjadningerne, 61 127. — Gunnarsslag, 61 87, 118. — Völsungakviða hin forna, 61 116. — se endvidere: Ældre Edda, Skjaldedigte, Bjarkemaal.

Oldsager, Propædeutisk Veiledning til Studium af de nordiske Oldsager, 53 300-50. — se endvidere Bronzealder, Jernalder, Stenalder, rhetriske Oldsager.

- Oldskriftselskabet*, Formaal og Virksomhed, 36-37 36, 40-41 255, 46 19 f., 47 47, 379, 52 44, 56 333 f., 58 3, 136, 139, 162, 322.
- dets Oldsagcommittee: „Bemærkninger om et Fund af et mumieagtigt Kvindeligt i en Mose ved Haraldskjær i Jylland“, 36-37 159-73. — „Beskrivelse over nogle mindre Fund af mærkelige Oldsager“, 36-37 173-76, 338-46, 38-39 162-70, 40-41 164-66, 355-58, 42-43 141-44, 164-66, 173-76. — „Om Skakspil i det gamle Norden“, 38-39 138-59. — „Kors fra Middelalderen“, 42-43 17-22. — „Fund ved Vaalse paa Falster“, 42-43 22-33. — „Beskrivelse over to Oldtidsminder i Ods Herred i Sjælland“, 42-43 357-59. — „Bemærkninger om nogle Spænder fra Hedenolds sidste Periode“, 44-45 312-17.
- Oldtid*, den nordiske, dens Betydning for Nutiden, 44-45 3-146, 46 8, 13 f. — Kjærligheden til den forgangne Tid, 44-45 6. — den klassiske Oldtids Indvirkning, 44-45 9. — Nordens Enhed, 44-45 15, 37 f., 43, 48, 46 3, 14. — Oldtidens Betydning som Oldtid, 44-45 20. — Charakteristik af den nordiske Oldtids Egenhed, 44-45 24 f. — den moderne Dannelse, 44-45 29. — Oldsprogets Betydning for Nutiden, 44-45 57 f., 81 f. — et fælles nordisk Skriftsprog, 44-45 96, 117, 126. — særlig Udvikling i Norge, 44-45 107. — Retskrivningen, 44-45 118 f., 129. — Betingelserne for en nordisk Sprogforening, 44-45 132 f. — Udbredelse af Kundskab til nordiske Sprog, 44-45 143. — Oldtiden giver Norden særegen Betydning overfor det øvrige Evropa, 46 18.
- Olietræet*, dets Indførelse paa Sicilien, 44-45 221.
- Olivant*, Rolands Horn, 54 188.
- Omskrivning* se Oldnordisk Poesi.
- Onomastica*, islandske, over Steds- og Lands-Navne, 53 320, 346 f.
- Opdyrkning* af Jorden i Norden, 47 312 f.
- Orakelsvar*, hos Venderne, 36-37 198.
- Ordforklaringer* se Sprog.
- Ordsprog*, islandske, Samlinger af disse, 53 320, 349 f.
- Oredrev* (Overdrev), fælles Udmark til Græsning, 47 274, 63 233 f.
- Ornen lange*, Olaf Tryggvesøns Skib, 42-43 352.
- Ornum*, Jordstykke, der var unddraget Fællesskabet, 47 275, 312.

- Orthographi*, i Hauksbók, 47 209 f.
Overbefolkning som Aarsag til Udvandringer fra Norden i Oldtiden, 54 146.
Overjæger, det samme som Skovrider, 56 108, 114, 121.
Oversvømmelser af Euphrat og Tigris Gjenstand for Astrologernes lagttagelser, 40-41 269.
Oxeben brugte som Skøiter, 36-37 173 f.

P.

- P* forekommer kun i Ord af fremmed Oprindelse, 36-37 254.
Paaskefuldmaanens Fest i Sverige, 54 120 f., 128, 130.
Paaskeild, de Christnes, 38-39 190. — *P.-kjerlinger*, Hexe, 54 129 f., 133.
Paladiner, Carl d. Stores, 51 103, 127.
Papegøie-Skydeselskaber i Slesvig, oprettede paa Ruinerne af S. Knuds Gilder, 59 246.
Paper, de ældste christne Indbyggere paa Island og Orknøerne, 42-43 360, 52 54 f., 56, 67, 102, 57 313, 337.
Paradis, Skildring i Koranen, 57 55, 77, 79.
Parakoinomenos, Tittel paa Væringernes Anfører, 44-45 295, 309.
Parasang, græsk Længdemaal, 57 94 f.
Parser, Zoroasters Tilhængere i Indien, 40-41 272.
Particulærkammeret, dets Forhold til Jægerspris, 56 43, 108, 137, 151 f., 328 f.
Particulærkasse, den kongelige, 56 41, 51 f., 91, 93, 108, 124, 129, 149.
Pater noster, Credo in Deum, Ave Maria, hos de første Christne i Norden, 44-45 164 f., 181.
Patrimonium, Kongernes Familieeiendom, 47 276, 321.
Paulsbog, gjældende i Mikлагаard, 52 42.
Pavolok, et kostbart, russisk Stof, 53 256.
Peber, dets asiatiske Oprindelse, 57 135.
Pell, en Slags kostbart Stof, 50 16.
Peltsværk, nordisk i Oldtidens Handel, 54 108 f., 107, 111. — pelles Saphirini, 54 107.
Personnaarne, deres Etymologi. Alm. Bemærkninger: angelsaxiske, 36-37 309. — germanske, 48 327. — gæliske, 50 275, 278. — irske paa Island, 36-37 2 f., 12. — kentiske, 48 327. — Shetlandsøerne, 60 194 f. — slaviske, 53 390. — vestgothiske, 36-37 21.

— Enkelte Navne. I nordiske: Abi, 52 239. — Alfr, 36-37 21. — Ali, 52 116 f., 118. — Arilfr., 52 233 f., 243. — Arne, 38-39 182 f. — Arnfastr, 52 238. — Arn-gisl, 38-39 211 f. — Ásdís, 44-45 266, 55 373. — Aselfi, 52 233. — Ásfríða, 46 326. — Áshildr, 55 373. — Asketil, 50 280 f. — Askr, 36-37 276. — Asleifr, Áslof, 36-37 278, 312. — Asser, 51 217. — Astir (Ostir), 55 373, 375 f., 380. — Ástríð, 46 326. — Auðgisl, 38-39 212. — Biarn, Biörn, 53 355. — Afledningsendelsen björg, 38-39 189. — Bostan, 52 245. — Afl.-end. dis, 44-45 266. — Erik, 59 156, 160 f., 61 335. — Eske, 36-37 276. — Eyrikr, 36-37 21. — -fastr i Sammensætninger, 52 238 f. — -fríða i Sammensætninger, 46 324. — Friðleifr, 36-37 21. — Gautr, 48 235 f., 52 237. — Geini, 52 228 f., 230 f., 247 f. — Geitíð, 62 56 f. — -gisl i Sammensætninger (Arngisl, Vegisl, Þorgisl), 38-39 211 f. — Hærivulfr (Harivulfr, Herjólf), 48 280. — Hákon, 48 234. — Half-dan, 48 243. — Hallmundr, 36-37 21. — Hari el. Herr i Sammensætninger, 48 279. — Harald, 48 327, 52 236. — Hapuvúlfr, 48 279, 281. — Heðin, 52 117 f. — Her-júlfr, 52 238. — Herkja, 62 63. — Hildr i Sammensæt-ning, 55 373. — Afl.-end. hilfr, 52 233. — Hirnfastr, 52 237 f. — Hjalli, 62 59. — Hjarrandi, 52 117. — Hjör-leifr, Hjörólf, 48 280, 326. — Hleva, 47 338 f., 342 f., 344, 48 275 f. — Hösvir, 52 225. — Ingvi, 48 320, 50 298 f., 302, 313, 319, 324 f., 349 f. — Jarupi = Jörund, 52 242 f., 247. — Jualfr, 46 324, 50 277. — Juan, 52 217 f. — Karl, 52 226 f., 247, 62 316. — Katla, 63 102. — Kefsir, 62 319 f. — Ketill, 63 67 f., 69. — Kjallakr, Kjaran, 36-37 2. — Konáll, 52 280, 283 f. — Kunar, 52 235 f. — Kurmr = Gorm, 52 285, 307, 318. — Lodbrók, 58 8-11. — Lútr, 42-43 163 f. — Malorípa, 46 324, 50 274, 281. — Mjúklátr = Njúklátr, 36-37 208. — -mund, 48 327. — Nikulos, 50 285, 287. — Niell (Njáll), 36-37 2 f. — -ný, 52 231. — Offer, 36-37 302. — Oláfr, i dets ældre islandske For-mer, 48 234, 52 112, 60 331-55. — Olóf (Aluf), 60 335. — Ósfrépr (Ásfrépr), 59 137, 141 f., 145. — Oskautr, 52 237, 247. — Ovi, 36-37 302. — Raknilfr, 52 233. — Ropalf (Hróðálf), 52 239. — Sihialm, Sikkialmr, 52 226 f., 247. — Siki, 52 226 f., 247. — Sikstin, 52 234. — Sítiafr, 52 227. — Sjølandsfar som Tilnavn, 38-39 273. — Skarpi, 59 171 f., 173 f. — Snold, 38-39 344. — Snorir, 53 354. — Sytri-kr, 59 142, 145. — Sølvi, 36-37 21, 52 225. — Tiarui (Tjørvi), 52 224 f., 247. — Tirfr (Tiarfr), 52 225 f. —

Toki (Tuki), 48 327, 52 280, 284 f. — Tove, 38-39 269, 47 351. — Ufaigr (Ofeigr), 50 276. — Valtoke, 52 285. — Ve i Sammensætninger (Vebjörg, Vebodi, Vedis, Vefreya etc.), 38-39 189, 211 f., 59 143, 63 139, 172. — Vetrliði, 63 102. — Viafa, 52 237, 239, 247. — Vifill, 63 108 f. — Vigmarr, 52 241 f., 247. — Vihialmr, 52 226, 228. — Vinmarr, 52 226 f., 231, 247. — þalfr (þialfr), 52 232, 234, 247. — þorgisl, 38-39 211 f., 52 224, 285 f. — þurkil, 36-37 321. — þorleifr, 59 151, 154, 160. — þulfr (þolfr), 52 234, 247. — þurid (þuriðr), 50 274, 279. — II. fremmede: nordiske Navne i slavisk Form, 53 211, 235. — Amelanus, Amelarus, 36-37 5. — Bermudes (Vermundr), 36-37 21. — Buze (Busse), 53 391. — Connall (Konáll), 52 280. — Echlev, 55 377. — Ermen (Armin), 36-37 309. — Etzel (Atle), 61 122, 124. — Imorus = Ivar, 36-37 5. — Ofa, 36-37 274, 301. — Rojum, 54 205. — Sitaraeus, 36-37 5. — Teletzis, 53 378. — Videlgéat, 48 296 f.

Philocolo se Romaner.

Pictermuren i Nordengland, 36-37 329 f., 333, 54 10.

Pictshuse, underjordiske Cellehuse paa Orknøerne, 52 69, 80, 83, 97 f.

Pilegrimsreiser, foretagne af Skandinaver til Spanien, 36-37 48 f., 52. — til Jerusalem og Rom, 36-37 51, 46 174 f., 191, 202. — normanniske, 44-45 223 f., 226, 243. — Valde-mar IV's, 38-39 274.

Piletræ paa Grønland, 42-43 331, 344.

Planeterne, Persernes Opfattelse af dem, 57 42, 48, 50, 76 f. — Basis for Tidsinddeling, 40-41 263. — Gjenstand for Dyrkelse, 40-41 265, 268, 275. — deres Rolle i Astrologien, 40-41 290 f., 321, 332. — Sammenhæng med Metallerne, 40-41 355. — Jupiter, Mars, Mercur, Saturn, Venus, 40-41 284, 293, 335, 340, 57 42, 48, 50, 77.

Planetbøger, 40-41 267, 270, 335 f., 347 f., 355.

Pligtarbejde, Husmændenes paa Jægerspris, 56 305.

Pocknet, en Fiskemaade i Skotland, 36-37 334.

Poet laureate, kronet Digter i England, 51 123.

Posadnik, Borgermester i Novgorod, 47 23 f., 53.

Pravda, Samling af russiske Love, 57 230, 232, 234.

Primsignan paa Island, Forløber for Daaben, 49 220.

Primstave, Runestave, Calendere udskaarne i Træ el. Ben med Runer, 40-41 319.

Prinds Christians Regiment, 53 369.

- Probatini*, Medbrødre, hos Morlakkerne = Fostbrødre i Norden, 36-37 189.
Provencalsk Litteratur, dens Forhold til nordfransk, 51 91, 100.
Prædikestol i Bjernede, 40-41 111.
Præstecalendar, ophævede af Chr. IV, 53 370.
Præsters Formue, arvedes delvis af Kirken, 49 322. —
 Ægteskab, Forbud herimod, 46 331.
Pyramider, de ægyptiske, 40-41 259 f., 269.

Q.

- Quadratroduddragning*, Regler herfor i Algorismus, 48 366 f.
Quægsølv, sammenstillet med Planeten Mercur, 40-41 355.
Quærsæde, fritaget for Leding, 55 6.

R.

- Ramayana*, indisk Digt, 57 86.
Råmerki, Grændsemærke, 44-45 164, 172, 184 f., 186.
Rav ved Jyllands og Tydsklands Kyster, 36-37 9. — se Ambra og Stenalder.
Ravnen, helliget Odin, dens Billede paa Ragnar Lodbrogs Banner, 38-39 193. — Kong Osvalds R., 54 19, 26, 34 f.
Rebning (alburdr, taumburdr), Opmaaling ved Reb, 44-45 186.
Reces, den kjøbenhavnske 1536, 53 69, 116.
Redesven, Bestyrer af en Gaard, 47 269 f.
Reformationen i Danmark, Bidrag til Oplysning om den danske Reformationshistorie, 47 84-169. — I. Hans Tausen og Reformationen i Viborg, 47 85. — Vita M. Joh. Tavsani, 47 95-99. — de conventu Viburgensi 47 102. — naar kom Tausen til Viborg, eller naar begyndte han at prædike der?, 47 106 f. — paa hvilke Steder prædikede T. i Viborg, 47 112 f. — naar begyndte eller hvorlænge varede T's Prædiken paa ethvert af de ovenomtalte Steder, 47 117 f. — Brev fra Fr. I, 47 123. — Forandringen af Gudstjenesten i Viborg Domkirke, 47 132 f. — Brev fra Jens Hvas til Fr. I, 47 136 f. — Brev fra Domprovsten i Viborg til Biskoppen, 47 137.

- II. Reformationen i Malmø, 47 138. — de conventu Malmogensi, 47 138. — Claus Mortensen Tøndebinders Virksomhed, 47 143 f. — Billedstormen, 47 151 f. — Brev fra Fr. I, 47 153, 156, 158. — Frants Vormodsens Optræden, 47 157. — Peder Lauridsens Prædiken, 47 158. — Munkenes Udgjælse, 47 160. — Brev fra den sidste catholske Præst til Magistraten i Malmø, 47 168 f.
- Reformationen* i Tydskland, Mindestøtte herom paa Jægerspris, 56 203.
- Regnemaader*, Læren herom i Algorismus, 48 355 f.
- Regentsen*, Tumult her 1756, 53 302.
- Registrum Capit. Schlesvic.* 1352-1407, 51 197, 214.
- Relieffer* i danske Kirker, 40-41 99 f.
- Relikviegemmer*, Patriarchalkorset fra Roskilde, 42-43 19 f.
- Renavl* hos Finner og Lapper, 62 32 f., 34, 40 f.
- Rensdyr* i Grønland, 36-37 135, 38-39 223. — i Norge, 46 35.
- Rentekammeret*, dets Archiv, 56 3-328 pas.
- Rep*, Communen paa Island, 49 171, 175 f., 178 f., 184, 50 144, 183, 187.
- Rethriske* Oldsager i Bibliotheket i Neu-Strelitz, deres Uægt-
hed, 46 142 f., 53 154, 172.
- Retsforfølgning* se Love.
- Retskrivning* se Bogstavskrift og Oldtid.
- Retsvidenskab*, dyrket af Islænderne, 53 310 f., 61 298.
- Richtepæle* (septa judiciaria), Hasselstænger til Indhegning af Pladsen for Edsaflæggelse, 38-39 206.
- Ridderaanden*, dens Udspring fra Normannerne, 51 103, 105, 109 f., 114.
- Riddere*, de norske Skutilsvendes Udnævnelse hertil, 47 173 f.
- Ridderromaner* se Romaner.
- Rigsraad*, det danske, Forhandlinger med det norske 1532-33, 53 31 f., 33 f. — under Grevens Feide, 53 45, 67, 84 f., 98, 102, 108.
- Rimbegla*, Samling af calendariske Afhandlinger, 40-41 315, 47 199 f., 201, 203, 61 304.
- Rimbogstaver*, se Oldnordisk Poesi. — i Salgsformularer fra Hetland, 57 373, 381.
- Rimkrønike* se Aarbøger og Krøniker.
- Rokkestene*, druidiske Orakler, 44-45 213. — paa Hovlandsfjeld, 49 362-84.
- Roman*, den gammelfranske, Forhold til provençalsk Digtning, 51 91 f. — ikke folkelig Digtning, 51 93 f., 98 f. — dens poetiske Værd, 51 98 f. — to Grupper, 51 102 f., 123, 128 f. — opstaaet i Normandiet, 51 104. — skyldes

Normannerne, 51 110, 118, 124, 131, 135, 137, 140, 146. — nordiske Reminiscenser i Romanerne, 51 136, 132, 139. — Grundlaget germansk, 51 109. — Affødning af nordisk Heltedigtning, 51 144. — Enkelte Romaner: Kong Artus og hans runde Bord, 51 89, 103, 128. — Carl d. Store og hans Paladiner, 51 103, 118, 123 f. — Fierabras, 51 92. — Le Brut d'Angleterre, 51 103. — Philocolo, 50 89, 94 f., 115. — Lancelot du Lac, 51 89, 98, 101, 151 f. — St. Graal, 51 123, 135 f., 147, 150 f. — Robert le Diable, Richard sans Paour, 51 103. — Ogier le Danois, 51 125, 127, 134. — Le Roman de Rou, 51 103, 139 f. — Tristram, 51 89, 147 f. — Bearbejdelser paa forskjellige Sprøg, 51 153 f. — i nordisk Form, 51 157 f.

Rosenobel, engelsk Guldmønt, 54 21.

Rópslag, Sø-Limiter, District, hvis Befolkning overtager Søvæsenet, 48 261.

Rubel, russisk Mønt, 42-43 26.

Runamo-indskriften, særegne Runer i den, 38-39 120 f., 213.

Rundbygninger i Grønland, rimeligvis Baptisterier, 38-39 236, 40-41 46, 42-43 340.

Runer, to Grupper, tyske og nordiske, 48 273. — R's Ælde, 48 275. — Anvendelse i Middelalderen, 50 286, 54 333, 59 161. — ældre (angelsaksiske, tyske), 36-37 243, 256 f., 345, 42-43 168, 44-45 261, 46 293, 47 323, 330 f., 389, 48 274 f., 277, 320, 53 177, 343, 54 134, 147, 55 303, 366, 369 f. — Codex fra St. Gallen (*anguliscum*), 36-37 253, 261, 48 286. — spanske Runer, 53 161, 177 f., 179 f. — sibiriske, 36-37 259, 46 294, 53 180 f. — Alphabeter (ældre og yngre) og Forklaring af enkelte Runer, 36-37 254 f., 324 f., 38-39 120 f., 46 291 f., 47 331, 48 277, 50 273 f., 284, 286, 53 165, 54 206, 55 370. — Runer anvendte til Trolddom og Nid, 36-37 85, 61 30. — Binderuner, 36-37 170, 38-39 120, 130, 46 292, 55 202, 311. — Klappruner, 53 317, 343. — Samstavsruner, 59 152 f., 158 f., 192 f. — Stungne R., 46 291 f., 48 274, 50 273, 284, 52 289, 54 208 f., 59 161. — R's Lighed med etruskisk Skrift, 40-41 286. — R. i England ikke danske, 53 177, 190. — Skrivemaaden paa de ældste Runesten, 46 244 f. — Bustrophedon, 52 278, 298.

Runesindskrifter.

I. Runesten: Deres Fredning, 59 162 f. — nordligste Grændse, 46 43. — Mindesten, 59 150.

— Danmark: a) Jylland. Aarhus, 59 156-58, 170. — Aars, 52 285. — Eistrup, 59 154 f. — Grendsten, 52 282,

59 154, 156. — Gunderup, 52 286, 59 154. — Gylling, 52 286. — Hobro, 59 156. — Hørning, 52 285 f. — Jellinge, 40-41 169, 52 278, 301-19, 53 350 f. — Sjørring, 59 155. — Skivum, 46 292. — Skjern, 46 293, 59 154, 159. — Stenalt, 59 154. — Thordrup, 52 285, 59 155. — b) Fyn: Glavendrup, 38-39 213, 55 374, 59 155, 193. — c) Sjælland: Fjenneslev, 63 266, 339. — Snoldelev, 55 370. — Tryggevælde, 59 155. — d) Lolland: Bregninge, 52 285. — Tillitze, 52 285. — Tirsted, 59 158. — e) Slesvig: Dannevirke, 59 127 f., 151, 161 f., 61 345. — Selk Nor, 59 127-45 f.

— Norge: Alfstad, 48 275. — Stenstad, 56 182 f. — Tune, 48 287. — Thelemarken (paa Jægerspris), 55 371. — Sverige: a) Bleking: Björketorp, 48 282. — Istaby, 48 277 f. — b) Bohuslen: Kalleby, 48 273, 287 f. — c) Gestrikland: Lunds Gjerde, 52 317, 53 360. — d) Gotland: Alskog, 52 171-207. — Habbalingbo, 52 193 f. — Røgs Kirke, 36-37 323. — Tjängvide, 52 176 f. — e) Helsingjaland: Malsta, 36-37 323 f. — f) Jämteland: Frösø, 52 316. — g) Skaane: Cimbrishamn, 56 379, 382. — Hellestad, 52 285, 358. — Hjarup, 52 285. — h) Smaaland: Hvitaryd, 59 150. — Røsaas, 59 150. — Støjby, 59 154. — i) Södermanland: Grödinge, 52 223, 226 f., 232, 236, 241, 245 f. — Nykirke, 52 312. — Runtuna, 59 157. — Salem, 52 223 f. — Stäby, 52 285. — Tyfstege, 36-37 321. — Östberghage, 59 193. — k) Upland: Angarn, 52 284. — Bäling, 59 142. — Hillesjö, 36-37 322. — Husby, 52 311, 59 158. — Krogstad, 48 288, 54 134. — Möjebro, 48 288, 54 134. — Rasbo, 59 159. — Solna, 59 143. — Stedje, 59 170. — Testby, 59 172. — Trockhammar, 52 283. — Wreta, 36-37 322. — Ärtuna, 59 159. — l) Vester-Götland: Åsarp, 59 156. — Bjälbo, 59 157. — Fölene, 59 142. — Högsby, 59 154. — Råda, 59 170. — m) Öster-Götland: Högsby, 52 284. — Kaga, 52 284.

— Britiske Øer: England: St. Pauls Kirkegaard, 52 275 f. — Hjalte, 57 359. — Man, 46 324, 50 273 f., 52 302. — Skotland: Ruthwellobelisk, 36-37 243-337. — Syderøerne, 50 282 f.

— Grønland: Kingiktorsoak, 40-41 32, 42-43 360.

II. Andre Runeindskrifter:

— Danmark: Document fra 1547, 54 209 f. — Døbefont i Aakirkeby, 46 292 f. — Døbefont i Baarse, 46 284 f. — Fibula fra Himlingøje, 36-37 343 f., 42-43 169,

- 55 370, 380. — Guldhornene se S. 264. — Haarring fra Straarup, 42-43 167 f., 55 380. — Indskrift i Sals Kirke, 46 292. — Runestave se Primstave.
- Norge: Klokke fra Agershus, 46 288. — Klokke fra Brunsnæs, 46 289. — Træstykker fra Vinje, 46 348, 50 284.
- Sverige: Metalring fra Bjørkestad, 46 290. — Stenring fra Hammerløf, 38-39 118 f., 122 f., 136, 214 f., 217 f. — Lysekroner i Hväte Kirke, 52 215 f. — Sten i Vesterås Kirke, 46 288, 295, 51 243. — Bracteater fra Skaane, 47 328. — Bracteater fra Vadstena, 55 308, 369 f. — se iøvrigt Bracteater.
- Udenfor Norden: angelsaxisk Mønt, 36-37 257. — Benrasterindskriften, 36-37 257, 261 f. — Spænde fra Largs, 46 323, 334 f., 344, 50 274, 281. — Piræusløven, 59 127 f. — falske Runeindskrifter i Tydskland, 46 145.
- Rykklosters Annaler* se Aarbøger.
- Rytteri* føres over Havet af Erik Emun, 38-39 29. — af Venderne, 38-39 35, 41, 53 365, 382. — hos Russerne, 53 280.
- Ryttergods*, 56 167 f., 228 f., 236 f., 244 f.
- Rædismadr*, en Husbestyrer, 44-45 183.
- Røgelsekar*, i Museet i København, 52 285.
- Rønnen*, helliget Thor, 38-39 217.
- Rør*, Benævnelser paa Sten, der bruges til Grændseskjel, 44-45 185.

S.

- Sabier* se Nasaræer.
- Sabæisme*, Oprindelse, 40-41 258. — i Østerlandene, 40-41 263, 276 f., 293 f. — i Grækenland, 40-41 283, 294. — Sammensmeltning med Christendommen, 40-41 296 f., 304 f. — i Norden, 40-41 306.
- Saga*, Oprindelse, 42-43 213, 61 184 f. — Æmnerne, 61 24 f., 36, 40, 186 f., 190. — den mundtlige Fortælling, 61 192. — skriftlig Optegnelse, 61 196. — Forholdet mellem mundtlig og skreven Saga, 61 199. — Inddeling, 47 45 f., 61 263 f. — Paalidelighed, 48 247, 50 291 f., 357, 61 202, 62 171 f. — Sagaernes Skildring af nordisk Liv, 61 278 f. — Charakteristik af Sagaens Eiendommelighed, 61 288 f. — Lighed med de normanniske Romaner, 51 139 f. — Mangel paa Forfatternavne, 47 169 f. — Beretninger om

Danmark, 48 248 f. — Oplysninger om skotske og irske Stedsnavne, 52 44-103. — Forhold til russisk Historie, 47 3-77.

Enkelte Sagaer.

— mythisk-heroiske: Áns s. bogsveigis, 61 128, 277. — Ásmundar s. kappabana, 54 164, 61 277. — Bárðar s. Dumbssonar, 50 3, 51 132, 61 278. — Didrik af Berns S. (Vilkina S.), 42-43 200, 50 331 f., 343, 349, 61 73, 115, 271. — Eiriks s. víðförla, 61 278. — Friðþjófs s. hins frækna, 58 7 f., 61 128, 276. — Fundinn Noregr, 44-45 151, 46 31, 46 f., 61 276, 62 40. — Gautreks s., 61 277. — Gaungu Hrólfis s., 61 277. — Gríms s. loðin-kinna, 61 129, 277. — Hálfis s., 61 128, 276, 62 73. — Hallfreðar s., 61 215. — S. af Hedni ok Högna, 61 274. — S. Herrauðs og Bósa, 55 361, 61 129, 160 f., 277. — Hervarar s., 47 183, 193, 48 260, 52 110, 121, 54 163, 165, 168, 61 127, 135 f., 273 f., 62 62 f., 68 f. — Hjalmars og Ramers S., 61 277. — S. af Hrólfí Gautrekssonar, 61 277. — Hrólfis s. kraka, 48 249, 293 f., 55 377, 61 274 f., 277. — Hrómundar s. Greipssonar, 61 277. — Huldar s., 61 63, 71. — Ketills s. hængs, 46 40, 61 128, 277. — Kjalnesinga s., 61 278. — Nornagests þátr, 48 309, 61 272 f. — Ragnars s. Lodbrókar, 52 271, 54 187, 61 178, 275 f., 63 159. — Sörla þátr, 60 73, 61 274. — Sögubrot, 38-39 3, 48 246, 248 f., 253 f., 256, 259 f., 310, 52 284, 54 100 f., 61 127 f., 276. — Vilkina s. se Didrik af Berns S. — Völsunga s., 48 350, 55 362, 61 81, 83, 116, 121, 267, 269 f. — Þorsteins s. Víkingssonar, 61 277. — Örvarodds s., 59 155, 61 127, 129, 277, 374, 63 375.

— historiske: a) Norge: ágríp af Noregs konúngum 42-43 282, 61 231. — Fagrskinna, 42-43 298 f., 61 232, 252, 259. — Flateyjarbók, 36-37 98 f., 42-43 283, 296, 47 49, 48 248, 251, 261, 298, 300, 50 304, 52 9, 61 80, 87, 233 f., 252, 260. — Hrokkinskinna, Morkinskinna se Haandskrifter. — Hákonar s. Hákonarsonar, 46 336 f., 339, 50 282, 287, 52 52, 74 f., 81, 91, 98, 100, 57 311, 318, 327, 349, 351 f., 61 64, 262. — Heimskringla: Navn, 63 6. — Udgaver og Oversættelser, 53 313, 61 234 f. — Oprindelse og Sammensætning, 61 235 f. — Kilder, 61 144, 197 f., 227 f., 232 f., 240 f. — Behandling af dem, 61 242 f. — uægte Stykker i Udgaverne, 61 246 f. — Snorres Forfatterskab, 61 248 f. — Fortalen, 61 243 f., 249 f. — Oversigt over de enkelte Sagaer, 61 250-54; desuden: Ynglingasaga, 46 92, 40, 47, 83, 48 248 f., 307 f., 309 f., 311, 325, 50 298 f., 302 f.,

306 f., 328, 353 f., 357, 54 104, 146, 168, 55 377, 58 6, 59 187, 61 250. — S. Hálfðanar svarta, 42-43 298 f., 310, 313 f., 61 251. — Haralds s. hárfagra, 42-43 299, 61 252. — Hákonar s. hins góða, 61 253. — Ólafs s. Tryggvasonar (i og udenfor Heimskringla), 36-37 98, 52 306, 53 312, 336 f., 59 64, 61 15, 228 f., 253, 330 f., 333, 338. — Ólafs s. helga, 49 282, 50 338 f., 357, 60 351 f., 61 58, 60, 229 f., 231, 249, 253, 62 100 f. — Magnus s. góða, 52 124 f., 61 254. — Haralds s. hardráða, 59 211, 60 352 f., 61 254. — Magnus Barfods S., 59 200. — S. af Sigurði, Inga og Eystein, 61 254. — Sverris s., 46 332, 61 57, 259 f., 62 310 f. — Inga s. Bárðarsonar, 61 262. — Magnúsar s. lagabætis, 61 64, 262. — Noregs konúngatal, 46 168. — b) Danmark: Skjöldunga s. (tabt), 42-43 319, 48 249, 61 251, 276. — Jónmsvíkinga s., 36-37 97 f., 42-43 277, 283, 290 f., 305, 308, 310, 48 247, 51 211, 59 189 f., 61 262 f., 330, 62 189. — Knytlínga s., 36-37 208, 47 171, 48 247, 53 313, 339, 368, 61 263 f., 62 139. — hist. og geogr. Fragm. om Harald Blaatand og Svend Tveskjæg, 61 265. — þátrr om Keiser Otto, 42-43 301 f., 305, 61 265. — af ágirnd Absalons erkibiskups ok af einum bónda, 61 265. — c) Gardarige: Eymundar S., 47 43 f., 50, 60 f., 72 f., 77, 51 143, 52 306, 54 105, 61 266. — d) Gotland: Guta s., 52 132, 141, 163 f., 218 f. — e) Grønland: Auðunar þátrr vestfirðska, 61 226. — Eiríks þátrr hins rauða, 61 225. — þorfinns s. karls-efnis, 61 225. — Grœnlendinga þátrr, 61 225. — f) Orknœerne: Magnúsar s. helga, 52 76 f., 90, 57 345, 349, 381. — Orkneyínga s., 36-37 46, 42-43 286, 46 171 f., 193, 211, 52 48-97 pas., 57 308-75 pas., 61 92, 227 f. — g) Færœerne: Færeyinga s., 54 256, 61 226 f., 62 112 f. — h) Island: Bandamanna s., 61 217. — Bjarnar s. Hitdælakappa, 61 144 f., 210. — Droplaugarsona s., 61 219. — Egíls s., 60 3, 242, 337, 340, 345, 61 15, 141, 191, 209, 62 93, 63 71 f., 92. — Egíls þátrr, 61 265. — Eyrbyggja s., 61 19, 22, 211 f., 62 153, 164 f. — Finnboga s. hins ramma, 61 216. — Flóamanna s., 61 39, 208. — Fóstbrœðra s., 47 183, 193, 198, 61 214 f. — Gísla s. Súrs-sonar, 51 132, 52 103, 105, 107, 53 239, 61 213 f. — Grettis s., 61 216 f., 62 204 f., 63 109 f., 115 f. — Gunnlaugs s. ormstungu, 49 235, 53 343, 347, 61 142 f., 209 f., 221. — Hallfreðar s., 61 215. — Harðar s. Grímkelssonar, 49 253, 61 211. — Hávardar s. Ísfirðings, 61 214. — He-

mings þátrr, 47 192. — Hrafnkels s. Freysgoða, 61 218 f. — Húngrvaka, 61 36, 222. — Hoensa þoris s., 61 210 f. — Kjalnesinga s., 61 22, 278. — Kormaks s., 52 120 f., 54 133, 59 171, 60 308, 61 143, 196, 215. — Kristni s., 47 180 f., 187, 203, 61 206, 62 147. — Landnamabók, 44-45 187, 46 47, 47 45, 172, 180 f., 186, 207 f., 48 249, 309, 312, 49 175, 183, 190, 50 304, 52 54, 61, 238 f., 54 17, 57 337, 352, 373, 59 143, 60 3, 326, 61 16, 19, 22, 32, 57, 68, 205, 214, 224 f. — Laxdæla s., 36-37 8, 48 309, 50 206, 214, 51 142, 61 212 f., 220 f. — Ljósvefninga s., 61 217. — Njála, 42-43 213, 322, 47 77 f., 249, 48 246, 49 187 f., 206, 210, 252 f., 276, 51 125, 54 102, 150, 194, 57 318, 61 207 f., 220 f. — Njarðvíkinga s., 61 219. — Sigurd Hjorts s., 42-43 319, 61 251 f. — Sturlunga s., 49 190, 209 f., 235, 237, 306, 50 253, 53 314, 339, 57 235 f., 61 46, 48, 50, 57, 161, 206 f., 235 f. — Svarfdæla s., 59 185, 61 202, 218. — Valla-Ljóts s., 61 218. — Vápnfirðinga s., 61 218. — Vatnsdæla s., 61 22, 215 f., 220. — Vemundar s. ok Víga-Skútu, 61 217. — Víga-Glúms s., 44-45 280, 52 108, 54 189, 61 217, 62 124 f. — Víga-Styrs s. ok Heidarvíga, 49 225, 61 212. — þátrr af Ragnarssonum, 48 247, 253, 260. — þátrr af Hauk hábrók, 54 187. — þátrr af þorvaldi víðförla, 59 176, 191, 61 222 f. — Þórhalls þátrr ölkofra, 61 217 f. — S. af Þórði hredu, 61 127, 215. — Þorsfirðinga s., 61 212. — Þorsteins s. hvíta, 61 218. — Þorsteins s. Síðu Halls-sonar, 61 219. — Þorsteins s. Víkingssonar, 38-39 208, 61 277.

— Bispesagaer: Árna s. biskups, 61 223. — Gregorius s., 54 23. — Guðmundar s., 52 6. — Laurentius s., 61 68, 74, 223. — Páls s., 61 223.

— Romantiske: Alexanders s., 61 303. — Ármanns s., 61 121, 278. — Blómstrvalla s., 36-37 61, 61 73, 271. — Breta s., 47 183, 191 f., 61 303; udg. med Oversættelse, 48 102-215, 49 3-145. — S. af Dinusi hinum mikil-láta, 50 4. — S. af Flores ok Blankiflúr, 50 3-67, 68-84; Bemærkninger hertil, 50 84 f., 362 f. — Karlamagnús s., 61 303, 63 142. — Rómverja s., 58 74. — S. af Tristram ok Isodd, 51 3-80, 81-89; Undersøgelse over den, 51 89 f., 147 f., 61 303. — Trójumanna s., 47 183, 187 f., 190; udg. med Oversættelse, 48 3-101, 61 303.

— Helgensagaer: 25 saadanne i en Membran i Stock-holm, 54 22. — Barlaams s. ok Josaphats, 54 22, 61 303. — Christophorus s., 54 23. — Dominicus s., 54 23. — Dunstans s., 52 6, 10. — Játvardar konungs s. hins

- helga, udg., 52 3-43. — Jóns s. helga, 52 6 f., 61 223.
 — Osvalds konungs hins helga, 54 3-91. — Postula s.,
 61 303. — Rochus s., 54 23 f. — Sebastians s., 54 23.
 — Stephanus s., 54 23.
- Sagefald*, Bøder, ikjendte ifølge Dom, 53 8, 19, 55 73, 76,
 110 f., 120, 141, 144, 157, 196, 215 f., 251.
- Sagn*, deres Forhold til Historie, 38-39 264 f., 60 252 f.,
 276 f. — Væsen, Dannelse og Betydning, 63 4 f., 123. —
 forskellige Grupper, 48 306 f. — sønderjydske Konge-
 sagn, 59 340-43. — færøiske Sagn, 46 353 f. — As-
 gaardsreien, 46 312-21, 63 36. — Abel, 59 344. — Arthus,
 48 215, 49 88 f., 124, 51 89-151 pas. — Balder og Hother,
 59 343. — Brokfugles Oprindelse, 63 136. — Carl d.
 Store og den fortryllede Ring, 38-39 288. — Fenja og
 Menja, 48 250 f., 307. — Fofnir, 51 137. — Frode, 49
 191 f., 219, 249 f., 50 214 f., 230 f., 263 f., 269, se endvidere
 Navneregistret. — Kong Guntrams Søvn, 63 132. —
 Gylfe, 54 118. — Götrik, 59 343. — Hagbard og Signe,
 61 127. — Halfdan d. Gamle, 61 102, 114. — Hjadnin-
 gernes Kamp, 52 117. — Holger Danske, 53 146, 55 350,
 353, 59 343, 348. — Kong Leir (Lear), 48 156 f. —
 Kongen af Lundenæs, 40-41 149. — Trolde og Kirker,
 46 289 f. — den vilde Jagt, 46 312 f. — Thor og „Lyfte-
 stenen“, 54 119. — Nordboernes Undergang i Grønland,
 38-39 237 f.
- Sagnmænd*, paa Island, 61 192 f.
- Salmer og Salmesang* paa Reformationstiden, 47 122 f., 141 f.,
 144 f., 147.
- Salt* i Norden, 36-37 334, 54 113, 56 257. — i Afrika, 57
 35, 60.
- Samfundsklasser* hos germanske Folk, 62 42 f.
- Sand*, i Slesvig et District underlagt Sandemanden, 59 214.
- Schaman*, lappisk Præst, 40-41 276.
- Schwabstedt Bogen*, Fortegnelse over Bispedømmet Slesvigs
 Kirker, 49 336, 360, 51 171, 183 f., 199, 203, 213.
- Schæferi*, oprettet paa Jægerspris 1807, 56 252, 264 f., 268,
 271, 280.
- Segl* (Sigiller), Byen Søborgs, 52 320. — Hauk Erlendsøns,
 47 179. — Chr. II's, 54 332. — Fr. I's, 54 332.
- Seid*, Hexeri, tillige Udøvelse af Jætternes overnaturlige
 Magt, 63 46, 64, 125 f., 171, 175.
- Semitisk* Cultur og Sprog som Forklaring af nordisk, 54
 93, 96, 98 f.

Septentrio (Septentriones), de 7 Stjærner i Carlsvognen, 50 326.

Serventois, en Digtart hos Normannerne, 51 117, 121 f.

Sigiller se Segl.

Sigritleff, Sigrid Storraades Jordegods, 50 310 f.

Sildefangst i Grønland, 36-37 136, 38-39 230. — i Venden, 36-37 201.

Silkefabrik i Kjøbenhavn, 55 194. — paa Sicilien, 44-45 255 f.

Sjónhverfingar, Synsforblændelser se Folketro.

Sjælen, dens midlertidige Adskillelse fra Legemet, 63 131 f. — Sjælevandring, 40-41 275.

Sjælendsmaal, 6 Skjæpper paa en Tønde, 55 210.

Skaale, Svend Aaslefsøns paa Gareksey, 52 75. — Asolfs paa Island, 52 281 f.

Skabelsen, efter Nazaraernes Opfattelse, 40-41 279.

Skak se Spil.

Skálda se yngre Edda.

Skat, i Oldtid og Middelalder, 47 236 f., 243 f., 321. — i Savolax, 58 45. — Arneskat, 38-39 218, 47 255, 59 248, 250. — Avanceskat, 56 71. — Byskat (bygjald), 59 251. — Census (forskjellige kongelige Skatter), 47 282. — Chaiseskat, 56 74. — Erridspenge, 55 70. — Familie- og Folkeskat, 56 54, 65, 74, 86, 90, 95 f., 99 f., 102, 105, 119. — geistlige Skatter, se Cathedralicum, Terragium og Tiende. — Gjæsteripenge, 55 70 f., 196, 205 f., 215 f. — Havreskat, 56 70 f., 74 f., 131. — Hjælpeskat, 56 55. — Karosse- og Hesteskat, 56 77 f. — Inne, Stuth, Qværsæt, Skatter i Slesvig, 59 251. — Kopskat, 56 55, 70 f., 74 f., 77 f. — Krigsstyr, 56 73 f. — Landconsumtionsskat, 56 54. — Landgilde se denne Artikel. — Madskat, 55 85, 92, 95. — Matrikelskat, 55 28, 54. — Nefgildi (Næseskat), 36-37 193, 54 193. — Nægjald, 59 249. — Oldengjeld, 55 73, 76, 86, 110, 142, 150, 167, 171, 185, 202, 208, 234, 56 27 f., 33, 47, 51 f., 104. — Oxe- og Fleskeskat, 55 216, 221, 56 28, 54. — Pendingeskat, 55 85, 93. — Rytterskat, 56 54. — Tjenestekarleskat, 56 55.

Skattekonger, i Norden og England, 36-37 313.

Skatteøre (Skatzværð eyrir), Bod til en Værdi af 9 Al. Vadmél, 62 225, 236 f.

Skiben (skipan) el. Skibsrede, det District, der skulde udrede et Skib, 47 289, 299.

Skibsforestillinger paa bohyslenske Helleristninger, 42-43 351, 355 f., 359, 52 181 f., 191, 206.

- Skindvarer*, Gjenstand for Tuskhandel i Vinland, 40-41 11 f., 21 f.
- Skipshöfn*, Mandskabet paa et Skib, 47 292 f.
- Skjalde*, (Skalde), deres Stilling i Norden, 61 157 f., 193. — i de nordiske Kongers Hird, 51 114, 60 262. — hos normanniske Hertuger, 51 116, 119 f., 121. — de enkelte Skjalde se Navneregistret.
- Skjaldedigte*, Form se *Oldnordisk Poesi*. — enkelte Digte og Strofer af: Arnor, 60 250, 262. — Bjarne (Jómsvíkinga drápa), 59 198, 61 171. — Brage d. gamle (Lodbrókar-drápa), 60 7 f., 241, 308, 61 169. — Egil Skallagrimsson, 60 255, 61 174. — Eystein Asgrimsson, 60 266. — Gisl Illugasøn, 60 249. — Haldor d. uchristne, 60 265. — Hallarstein, 61 177. — Hallbjørn, 60 245. — Hallfred, 60 264. — Hallgrim, 60 246. — Harald Haardraade, 60 256, 61 170, 178. — Kormak, 60 308. — Ragnar (Krákumál), 52 111, 60 264. — Skallagrim, 60 241. — Starkad, 61 166. — Steinvör, 52 113. — Svend Tveskjæg, 59 181. — Thjodolf fra Hvin (Haustlöng), 60 265, 291 f., 293 f., 296, 298 f., 310 f. — Thoraren Lovtunge, 61 158. — Thorleif Jarleskjald, 59 178 f. — Vagn Aagesøn, 59 199.
- Skjæbnetro i Norden*, 40-41 309, 60 253 f., 63 14 f.
- Skottur*, kvindelige Væsener, der siges at følge visse Gaarde, 51 113.
- Skove*, paa Slesvigs Vestkyst, 51 168. — Rydning af S., 47 312 f.
- Skrivekyndighed* hos norske og islandske Høvdinge, 47 184 f.
- Skriverskjæppe*, Skrivers Løn, 55 110.
- Skutilsvende*, blive Riddere 1277, 47 173 f., 204.
- Skydemaskiner* hos Saracenerne i Spanien, 36-37 26.
- Skøfnung*, Rolf Krakes Sværd, 61 61, 52 104.
- Skøiter* af Oxeben, 36-37 173 f.
- Slavers og Venders Konge*, dansk Kongetittel, 38-39 21, 105.
- Slaver*, brændtes hos Russerne med deres Herrer, 57 21, 222.
- Slegfredsønner*, de nordiske Kongers, vare lovlige Thronarvinger, 46 329.
- Slotte* se Kongsgaarde.
- Sljurastein*, Færingernes Hvæssesten, 38-39 253.
- Slægtskab* som Ægteskabshindring, 49 213 f., 217, 220 f., 268. — forskellige Grader, 49 214. — aandeligt Slægtskab, 49 213, 220.
- Smædedigte*, Forbud herimod, 51 122, jfr. Nid.
- Sognebibliothekers Oprettelse* paa Jægerspris 1832, 56 277.
- Soldaterhuse* paa Jægerspris, 56 175, 186 f., 189.

Solen, 57 42, 48, 50, 77. — dens Bevægelse, 49 381. — dyrket som Guddom: hos Perser, 38-39 180, 185, 198, 40-41 805. — Jøder (Baal), 40-41 264 f. — Ægypter, 40-41 268. — Nazaræer, 40-41 277 f. — Græker, 40-41 283. — Romer, 40-41 293, 296. — Araber, 40-41 298. — Dyrkelsen sammensmeltet med Christendommen, 40-41 304. — Guldet helliget den, 40-41 347, 355. — Søndagen helliget den, 38-39 189.

Solførmærkelse 1263, 46 327, 57 311. — 1612, 40-41 325 f.
Solhvervs Dag, efter den julianske Calender 25de Dec., 40-41 305.

Sorte Død, i Norge 1349, 50 291. — i Danmark, 58 347.

Spaadoms gave se Folketro.

Spaamand, i Betydning af Skytsaand, 63 175.

Spanske Tønde, Torturmiddel, 55 121, 56 156.

Spil, Skak, 38-39 138 f. — Udbredelse, 38-39 151 f. — de enkelte Brikker, 38-39 154-58. — Fund af Brikker paa Syderøerne og i Norden, 38-39 139-48.

— andre Spil (hnefatafl, hnottafi), 38-39 150. — Tærninger fundne i nordiske Grave, 38-39 152, se endvidere ældre Jernalder (Spillebrikker). — Damspil, 50 359 f.

Sprog, Sprogudvikling (Talesprog, Skriftsprog), 44-45 59 f. — den sammenlignende Sprogvidenskabs Betydning, 40-41 178 f., 221, 223 f., 226 f., 229 f., 239 f. — Principer for Sprogs Dannelse, 47 27 f. — Forskjel mellem gamle og nyere Sprog med Hensyn til Flexion, 44-45 71 f. — Sprogets Berigelse med nyt Stof, 44-45 74 f. — Almuesprogets Vigtighed, 44-45 82 f. — Skriftsprogets Forhold til Dialekterne, 44-45 62.

I. Nordisk Sprog:

— Det ældste fællesnordiske Sprogs Udseende, 46 219-83. — Gren af den germanske Sprogstamme, 46 220, 223, 48 222. — Forhold til beslægtede Sprog, 46 222 f., 48 325 f., 54 212. — det ældste Runesprog, 46 229, 244 f.

— dönsk tunga: Benævnelsens Brug og Betydning i Forhold til norrøna mál og islenzka, 36-37 293, 44-45 102, 46 66 f., 278 f., 48 332 f., 49 318, 50 247, 52 44, 53 317, 319, 54 148, 61 6. — d. t.'s Udbredelse i Norden og Vesten, 59 126, 61 7 f. — norrøna mál, 54 104, 148 f., 192, 239 f., 61 6.

— Oldnordisk el. Oldnorsk, 52 44. — Oldsprogets Eienommeligheder og Forhold til andre Sprog, 44-45 85 f., 53 317 f. — dets Brugbarhed i Poesi, 61 153. — Paavirkning paa Engelsk, 60 192. — fremmede Ord i O., 61

297 f. — oldnordiske Ord og Ordformer i Slesvigs Byret, 59 248 f. — Betydning for Nydansk, 44-45 57 f., 81 f. — Optagelse som Skolefag, 40-41 214 f., 217 f., 44-45 144 f., 47 295 f. — Gjengivelse ved nydansk Retskrivning, 42-43 242 f. — Oldsprogets Enhed, 44-45 85 f., 102. — Dansk, dets Udvikling i Forbindelse med nordiske Sprog eller med Tydsk, 44-45 111 f., 117 f., 132. — Dansk og Svensk i Forhold til det ældste Sprog, 46 266 f. — D's Tilnærmelse til Svensk, 44-45 133 f. — Retskrivning, 44-45 117 f., 46 270. — fremmede Ord i D., 44-45 104 f. — Fare for Sproget, 44-45 101. — D. i Angel, 54 212-23. — D. i Byen Slesvig, 59 215-61, 261-72. — Sprog-bemærkning angaaende jyske Lov, 62 356-59. — Udvikling af norsk Sprog, 44-45 107. — Svensk efter Reformationstiden, 44-45 68 f., 89, 133 f., 54 256, 262. — Færøisk, 46 363-65, 54 233-316, 60 211. — Sproget paa Orknøerne og Hjaltland, 52 81, 60 190-206.

— A. LYDLÆRE. Vocaler i det ældste Sprog, 46 229 f., 268. — deres Udvikling, 46 224. — Vocaler i Jydsk, 54 220. — V. i Færøisk, 54 237 f. — Consonantsystemet, 46 238, 269, 54 222, 242. — Lydovergange i nordiske Sprog i Forhold til Latin og Tydsk, 40-41 239, 44-45 86 f. — Færøisk Lydlære, 46 363-65, 54 233-316. — u-Omlyd, 46 231, 243, 267, 278, 47 211, 48 240, 278, 326, 53 355, 54 215, 247, 58 90 f., 95, 150 f. — i-Omlyd, 46 231, 234, 47 210, 54 217 f., 231 f., 242, 246 f. — den stærke Omlyd, 46 236. — Brydning, 46 224 f., 230, 267, 276, 48 240, 54 247, 63 397. — Aflyd, 46 228, 246 f., 54 247. — Vocalforlængelse, 46 237, 242, 269. — Indtrykning af haarde Vocaler, 54 218. — Diphthonger i Norsk-Islandsk, 46 66, 233, 267, 281, 47 211. — paa Færøisk, 54 2. — Svækkelse af en Medlyd mellem to eller flere Medlyd, 58 144. — Tonehold, 54 223. — Overgang fra *a* til *i*, 62 358. — Ombytning af *á* og *ó*, 54 257, 55 373. — *a* og *ei*, 52 112, 60 335. — Udtalelse af *ð*, 58 136. — *ð* i Færøisk, 54 250. — *ð* for *p*, 58 149. — *ð* og *p* mangle paa de skotske Øer, 60 195, 211, 215. — *e* og *ei*, 52 112, 114, 54 248, 58 148. — *ea* for *ja*, 63 399 f. — *eu* for *er*, 58 147. — *ey*, 48 264, 52 46. — *fv* = *v*, 44-45 118. — *gh*, 58 146. — Udstødelse af *h*, 59 253. — *hj* i Norsk, 52 46 f., 50, 57 339. — *ia* eller *ja*, 63 394-414. — *iu* og *ju*, 48 237 f. — Brug af *j*, 48 237, 63 398, 409 f. — *jú* eller *jó*, 48 237. — Udtalen af *l* for *ll*, 46 56, 52 46, 61 f. — Udeladelse af *m*, 44-45 183, 52 113 f. — Forvexling af *n* og *m*, 58 145. —

Overgang af *nn* til *ð*, 54 252. — *o* og *e* forandret til *u* og *i*, 54 248. — Udtale af *ó*, 63 399. — Overgang af *pn* til *kn*, 54 252. — Udtale af *rd* som *l*, 46 56. — *t* og *th* i Jydsk, 49 360, 62 362 f. — *t* for *p*, 54 253, 58 65. — Udtale af *v* i forskellige Dialekter, 49 353 f., 60 209. — *vr* i Dansk i Modsætning til Norsk-Islandsk, 46 241. — Indskud af *v* foran *á* og *o*, 54 221. — *w* i Slesvigske, 49 359. — *w* i Middelalderens Sprog gengivet ved *gu*, *gv*, *hv*, *vv*, 49 359. — *æ* og *e*, 47 211. — Overgang af *æ* til *a*, 54 230. — *ø* og *e*, 54 249.

— B. BØININGSLÆRE. Rødder, 40-41 238 f., 58 12 f. — Stammen, 58 12 f., 15 f. — almindelige Bemærkninger om Bøiningslære, 40-41 244. — Omlydens Betydning for Bøiningen, 46 248 f. — Afledning, 40-41 225 f., 242 f., 54 310. — Substantivernes Bøining, 46 255 f., 54 224, 271. — Nominativmærket *r*, 36-37 295, 46 275, 58 129. — Udeladelse af Nominativmærket, 58 129, 132. — *s* for *ar* i Genitiv, 59 262. — Adjectivernes Bøining, 46 260, 54 271. — Pronominernes Bøining, 46 264, 275, 54 301. — *ek*, 36-37 294. — *pér* for *ér*, 63 410. — demonstrative Pron. i Runeindskrifter, 50 275-81 pas., 52 213, 235, 240, 242, 280, 59 142, 154. — Verbernes Bøining i Oldsproget og paa Gothisk, 46 248 f. — i jyske Lov, 54 225. — i Færøisk, 54 254 f. — Reduplication, 46 246 f. — „De reduplicerede Datider i Oldislandsk“, 60 327-30. — De stærke Verber i Dalsk Dialekt, 54 228 f., 243, 262. — Bøining af *vera*, 58 16-29. — *gjør* som Part. pass. af *gør*væ, 58 89. — Bemærkninger om følgende Verber i jyske Lov: *brythæ*, *cøpær*, *dyljæ*, *havæ*, *hærbærghæ*, *jathæ*, *krefja*, *latæ*, *nøct*, *skapæ*, *sækthæ*, *thuræ*, *wæntæ*, 62 356-69. — Reflexivformen som Passiv i Dansk og Svensk, 46 276. — Talordenes Bøining, 46 265, 275, 54 299. — *æ* som Artikel, 54 223. — *á* (Præpos.), 46 319, 63 311. — *auk* (*ok*), Conjunction, 58 151.

— C. ETYMOLOGIER OG ORDFORKLARINGER. Forsøg til en sammenlignende Ordforklaring, især med Hensyn til angelsaxisk, engelsk, oldnordisk, islandsk og dansk, 44-45 284 f. — Agerbenævnelser, 63 330. — *Aa*, 63 191. — *Aas*, 63 193. — *Agi*, 63 193. — *Air*, 57 310. — *ala*, 38-39 123. — *ambátt*, 62 91, 317. — *ánaudugr*, 62 318. — *ár*, 52 233. — *aringreypr*, 52 112, 233. — *átsæll*, 44-45 83. — *bakki*, 63 194. — *band*, 44-45 268, 274 f. — *Banke*, 63 194. — *barmr*, 60 299. — *beiti*, 63 194. —

beitiás, 51 141. — berg, 63 194. — bergdanir, 46 60, 48 244. — bjórr, 54 212. — Bo, 63 195. — boði, 63 368. — Borg, 63 196. — Braade, 63 196. — Brink, 63 197. — brú, brúmann, 44-45 256, 63 197. — Brønd, 63 197. — Bund, 63 198. — búningsbót, 52 306. — By, 63 198. — Byrd, 63 198. — Bølle, 63 199, 365. — Dag, 38-39 185. — Dal, Dam, 63 199. — Dige, 63 200. — Drag, 63 200. — dreng, 59 159 f. — drottinn, 62 321. — drottning, 62 322. — dul, 62 358 f. — Dyb, 63 200. — Dynd, 63 292. — Dysse, 63 200. — eða, 40-41 208. — eggðir, 62 49. — endamerki, 44-45 160, 162, 164, 184, 186, 46 162 f. — Eng, 62 201. — etki, 58 78 f. — Eve, 63 202. — Fald, 63 202. — Fang, 63 202. — Fed, 63 202. — Feld, 63 202. — fengari, 60 232. — fetet, 44-45 108. — fífl, 63 108. — fil, 36-37 59 f. — Fjende, 40-41 226. — Fjord, 46 88 f., 63 203. — Fjeld, 46 29. — Flade, 63 203. — Flak, 63 203. — Flaske, 63 203. — Flod, 63 368. — Flom, 63 204. — Fly, 63 204. — Fod, 42-43 268. — Fortog, 44-45 85. — frúa, 38-39 154, 44-45 282, 48 322, 54 219. — Gaard, 63 204. — Gabestok, 59 264. — Gadelam, 40-41 256 f. — Galge, 63 204. — Gang, 63 205. — Gavn, 63 205. — Genge og gæve, 42-43 258. — gild og gjæv, 42-43 258. — gim, 38-39 123, 136 f. — ginnungr, 60 272. — gjálfr, 60 302. — gjallandi, 53 212. — gjefling, 59 235, 264. — glæ, 63 205. — Gnib, 63 205. — godi, 38-39 213. — Golf, 60 324. — Grav, 63 205. — greie, 44-45 108. — greypr (grop), 52 112. — Grind, 57 360. — gunnfani, 51 141. — Hage, 63 206. — Hale, 63 207. — Hammer, 63 207. — hamr, hamingja, hamn, 40-41 343. — hansle (høns), 58 264, 306. — hapt, 44-45 264, 268, 274, 285. — Harre, 63 207. — Have, 63 207. — Havre, 47 272 f., 63 208. — Hede, 63 208. — hegja, 49 45. — hegdna, 38-39 122. — heilag, 47 111. — hellig, 53 168. — hil, heill, 38-39 123 f. — heimr, 60 303. — himinjódyrr, 47 361. — Hjelm, 63 209. — Hjem, 63 209. — hjún, 57 235 f., 62 313. — hlað, 63 210. — hlið, 63 140, 220. — hliðra, 63 314 f. — hlóa, 60 256. — hneyxl, 63 315. — hnísa, 60 300. — hnútr, 46 52. — hofgullin, 60 259. — holk, 63 210, 334. — hólmr, 60 302, 63 210. — holt, 55 366, 373, 63 211. — horn, 44-45 191, 46 52, 63 211. — Hov, 63 211. — Hoved, 63 211. — hrinna, 63 210. — húfr, 60 299. — hugarbót, 52 306. — Hul, Hule, 63 212. — hvammr, 63 213. — hvarf, 63 213. — hvárr, 48 245. — hverra,

63 66. — Høi, 63 214. — ikil, jukull, 52 243. — isarn, 60 298. — iviðr, 40-41 75, 47 361. — jadarr, 63 215. — járn, 63 70, 400 f. — jormun, 60 303. — jól (Jul), 63 398 f. — jöruvellir, 52 243. — jötunn (jutull), 62 35, 63 48, 52, 72. — kall, 62 369. — kalm, 54 153, 168, 170. — Kalv, 63 215, 366. — kefsir, 62 319. — Kilde, 63 215. — Kjær, 63 216. — Klemme, Klint, Kløft, Kløpp, Knap, 63 217, 366. — kné, 49 232. — Knold, Knøs, 63 207. — koll, 46 52. — kona, 49 204. — Kot, 63 218. — Kro, 63 218. — Krog, 63 218. — Kulbider, 63 102 f. — kuml, 52 240, 307, 318 f., 59 142, 63 219. — Køkk, 63 219. — Lá, 63 217. — Land, 47 253, 63 219. — landamæri, 44-45 160, 168, 170, 172, 183 f. — lávarðr, 38-39 25, 46 329, 52 26. — Led, 63 219. — Leie, 63 219 f., 366. — leifr, 36-37 312 f. — Lide, 63 220; jfr. hlið. — lútr, 62 47. — Lykke, 53 387, 63 221. — loid, ljóð, 52 173. — Maar, 42-43 7. — Made, 63 229, 366. — makakálfr, 44-45 192. — mál, 46 324, 52 104, 106, 111 f., 113 f., 120 f. — mála-spjót, 52 104 ff. — man (Træl), 62 313. — man (Pron.), 62 366. — Mar, 63 229. — mark, merki, 44-45 184, 63 230, 367. — markamenn, 44-45 184. — meil (mil), 52 112, 115, 120. — mein, 51 141. — melr, 63 230. — mey, 48 264. — Minde, 63 231. — munugð, 58 140. — Mynde, 40-41 226. — Mæsten, 63 231. — mögel, 53 167. — mørk, 44-45 184. — Nakke, 63 231. — náttverðr, 44-45 84, 50 179 f. — niðr, 50 240, 263. — Nor, 36-37 59, 63 232. — Odde, 63 232. — ore, 63 233. — ornum, 47 275, 312. — ouvre, ovre, 63 257. — Pol, 63 234. — potte, 59 266. — Pøl, 63 235. — Raa, 63 235. — raptr, 44-45 185. — rauði, 63 70 f. — rein, 60 300. — ren, 44-45 185. — Rev, Revle, 63 235, 367. — Rima, 63 236. — róðr, 46 42, 48 261. — ræðismaðr, 44-45 183. — Ryg, Røg, 63 238. — Røn, 63 238. — røslig, 44-45 108. — seiðr, 63 64, 125 f. — seila, 63 369. — selr, 46 58. — seta, 62 156, 225. — Sig, 63 239, 367. — sigra, 63 125. — skálkir, 62 68 f. — Skalle, 63 240. — skapdrottinn, 62 322. — skjálf, 63 140 f. — Skjel, 63 240. — Skjold, Skjæld, 63 290. — skrat, 42-43 189. — skrámr, 63 58 f., 60. — Skrolle, 63 241. — Skrænt, 63 241. — Slag, 63 241. — Snog, 63 242. — Sned, 63 242. — snoldet, 63 288. — spá, 63 171, 175. — Spange, 63 242. — Spring, 63 243. — stál, 52 113 f. — stede, stedja, stad, 47 253. — Steile, 63 244. — stíga yfir e-n, 63 159 f. — stóll, 62 360. — Strand, Stræde, Strøm, 63

244. — Stövl, 63 245. — sveinn, 62 316. — Svæði, 63 245. — Syr, 63 246. — Sø, 63 248. — Tange, 63 247. — teppimaðr, 44-45 190. — thorp, 49 361. — thorvigg, 38-39 134. — tibrá, tybra, 63 139 f. — Tofte, 63 247. — Tor, Torp, 63 248. — trálivet, 44-45 108. — trygd, 50 280 f. — tröll, 63 45 f., 52. — Tud, Tun, Tved, 63 250, 367. — tyri-ved, 44-45 108. — töttrughyppja, 62 54. — úlfr, 47 370 f. — Vad, 63 251. — vágr, 52 61 f. — varnaðr, 62 257 f. — Vase, 63 252. — ve, Oprindelse fra Persisk, 38-39 191; Betydning, 38-39 198 f.; Sammenstilling med gothiske og germanske Former, 38-39 200. — Ved, 63 252. — Veile, 63 254. — veisa, 44-45 267. — Roden til vera, 58 11-29. — Viking, 47 60. — Vinkel, 63 254. — vinna, 52 316. — Vold, 63 254. — Vraa, Værd, 63 255. — vögn, 60 300. — ýsk, 42-43 258. — þarf, 52 219. — þegi, 59 155 f. — þjarfr, 63 408. — þjóð, 36-37 2, 48 218 f., 237, 52 163. — þræll, 62 96, 313 f. — þyr, 62 49, 316 f. — ævargamall, 63 101. — ør, Øre, 63 256.

— II. *Fremmede Sprog:*

— Benævnelsen Tydsk og Germansk, 48 219. — Inddeling i forskellige Grene og Dialekter, 48 220 f., 54 212 f., 221 f. — G's Forhold til Gothisk, 40-41 230, 240, 48 220 f., 225 f. — de ældste gothiske Sproglevninger, 46 221. — G's Forhold til Nordisk, 48 231, 286, 335, 54 149. — Spor af G. i svenske Dialekter, 54 135, 142, 147. — Nedertydsk, 54 94, 135, 212, 224, 229. — Nedersaxisk, 54 213, 226. — Plattydsk, dets Udbredelse i Slesvig, 49 357, 59 268 f., 271. — Sproget i Ditmarsken, 54 225 f. — Hollandsk, 60 191, 193, 204, 59 269. — Irsk, 36-37 8, 13. — Sproget i Northumberland, 36-37 335. — Sanskrit, dets Slægtskab med forskellige andre Sprog, 40-41 241, 58 12, 15 f. — Slaviske Sprog, 36-37 180, 38-39 190, 47 60, 53 211, 243.

— A. *LYDLÆRE.* Vocaler i Gothisk, 46 226 f. — Vocaler i Angelsaxisk, 46 234. — *c* i Bøhmisk, 53 373. — *ea* og *ead* i Angelsaxisk, 48 234 f. — *g* og *s* i Slavisk, 44-45 300. — *g* foran *e* i Angelsaxisk, 48 236. — *ga* og *ge* i Sydgermansk, 48 222. — *gu* og *go* i Middelalderens Latin, 49 359.

— B. *ETYMOLOGI OG OLDFORKLARING.* Angelsaxisk: eodor, 48 321. — geat, 48 235 f. — gem, 38-39 123, 136 f. — harg (hearg), 38-39 192 f. — hlépra, 48 267, 271 f. —

- hleodor, 48 267. — hred, 48 245. — ides, 44-45 266 f. — leód, 58 10. — mail brigdi, 50 275 f., 281. — nearu, 36-37 59. — veard, 46 80. — þéow, 58 7.
- Gaelisk: giolla, 50 275.
- Gothisk og Germansk: dalegane, 59 250, 264. — dalginn, 60 232 f. — dregil, 62 315. — eisarn, 46 63 f. fee, 51 134. — gisl, 48 327. — itis, 44-45 266. — malberg, 38-39 196 f. — veiks, 38-39 191 f., 213.
- Slaviske Sprog: bel (belice), 53 375. — bily, 36-37 192. — bu, bog, 36-37 191, 196. — boj, 36-37 200. — buda, 53 388 f. — glawa, 36-37 196. — knjas, 47 60. — korol, 47 60. — kosci, 53 394. — kut, 53 394. — morje, 36-37 182, 205. — næmez, næmzi, 47 21, 48 262. — prawa, 36-37 195. — staniz, 36-37 199. — wit, 36-37 192, 194. — woda, 36-37 194, 299, 40-41 271.
- Sprogforstaaelse* mellem Danske og Vender, 53 367. — Nordboer og Tydskere, 48 231, 286. — Angelsaxer og Varendboer, 54 158.
- Sprogkundskab* i Norden, 40-41 177-25. — i Oldtiden, 61 8. — i Middelalderen, 47 205 f. — jfr. Latin.
- Sproglære*, Udkast til en saadan til Brug ved Undervisningen i sammenlignende Sprogvidenskab, 40-41 224, 236 f.
- Spyd*, som Udmærkelsestegn hos Russerne, 44-45 292. — med Runer, 52 105.
- Stamtavler*, Kong Offas, 36-37 302 f. — Oriks Slægt, 36-37 337. — over Arnmödlingeætten, 46 213.
- Stanitia* se Banner.
- Station*, arabisk Længdemaal, 57 22.
- Statsforfatning* i Norden, 44-45 37 f., 47 310, 49 156-74, 61 20 f. — hos Germanerne, 47 307.
- Stavnsbaandets Løsning*, Forordn. af 1788, 56 189.
- Stedsnavne*, sjællandske, deres Betydning og Oprindelse, 63 179-363. — Undersøgelsens Betydning og Vanskelighed, Forudsætninger for den, 63 179 f. — Inddeling, 63 186. — Artsord (Terraingjenstande), 63 191-257. — Bestemmelsesord: Personnavne, 63 257-70. — Samfundsstilling, 63 270-73. — Dyrenavne, 63 273-77. — Plantenavne, 63 277-85. — Jord- og Stenarter, 63 285-86. — Gjenstandsord, der betegne Særegenheder ved Jordsmonnet, 63 286-301. — Tillægsord og Biord, 63 301-9. — Talord, 63 309-10. — Forholdsord, 63 310. — Tillæg, 63 311. — Efterskrift, 63 322. — Stedfortegnelse, 53 340-63. — Samsøs: 63 364-75. — Artsord, 63 364. — Bestemmelsesord (Personnavne, Dyrenavne etc.), 63 369 f.

— Danske i Byen Slesvig, 59 234. — Fjordnavne i Snorre Edda, 46 82 f. — Stedsnavne i de svensk-norske Grændseprovincer, 44-45 174. — svenske, 52 248. — gotlandske, 52 165, 189. — Fjældtoppe i Oplandene, 46 51. — geographiske Oplysninger om skotske og irske Stedsnavne i Sagaerne, 52 44-103, 57 308-31. — paa Shetlandsøerne, 60 193 f. — i Yorkshire af nordisk Oprindelse, 36-37 290. — slaviske, paa de danske Smaasøer, 53 362-95.

— Enkelte Navne og Endelser (udenfor ovennævnte Afhandl.): by, 49 358, 59 36. — büll og böll, 49 358, 52 49, 52. — Dal, 63 199. — dale, 60 193 f. — else, løse, 53 378. — gnýpa, gnípa, 59 143 f. — Gottorp, 59 342. — Hleiðr, 48 266. — hvammr, 57 362, 63 213. — hvarf, 52 327 f. — iklanti, 52 284 f., 312. — il, 57 343. — istra, 57 361. — Limfjorden, 59 234. — løse, 63 222. — løv, 63 225. — Magleby, 53 167. — mark, 53 338. — Møgeltønder, 53 167. — nis, 49 360. — Ore, 63 233. — rup, 47 312. — rød el. rud, 46 34, 63 231. — Skán, 48 265 f. — Sködvín, 48 266. — sta, 57 362. — sted, 47 312. — stede, 49 360. — und, 48 269, 290. — Øe, 49 358. — Sammensætninger med ve, 38-39 201, 59 137, 143, 145, 61 345.

Stedsmaal, Landboernes Indfæstning, 47 253, 55 110, 120, 141.

Sten, til Betegnelse af Grændser, 44-45 183 f., 185 f. — Optegnelse om visse S's Udseende, medicinske og magiske Kraft, 47 190. — se Amuletter.

Sten Hamp, en, 3: 20 Pund, 55 76.

Stenalder: Almindelig Behandling: Udbredelse i Skandinavien, 47 378, 381. — Charakteristik af S. i Norden, 46 128 f. — S. i Tydskland, 46 131 f., 138. — i Finland, 46 304 f., 54 341. — i Sverige, 52 130 f., 54 339 f. — i Sydamerika, 38-39 159 f. — Køkkenmøddinger, 58 213. — Stensager ikke udelukkende fra Stenalderen, 44-45 214 f.

— Tilvirkning: Arbeidsmaade, 62 331, 333 f. — Dygtighed i Tilhugning, 55 347. — Tilhuggersten, 54 342.

— Oldsager: Benmeisel, 40-41 141. — Dolk, 58 201, 209 f., 213. — Flække, 38-39 169, 176, 40-41 141, 42-43 358, 44-45 195, 199, 201 f., 205, 58 205, 209, 62 333. — Hammer, 38-39 169, 174, 44-45 195, 199, 202, 205; Gjennem-boring, 44-45 215 f. — Hulmeisel, 38-39 174, 176, 367, 42-43 358, 44-45 199, 206. — Kniv, 38-39 167, 174, 176, 346, 367, 40-41 145, 44-45 199, 201, 204, 56 363, 58 210, 59 181.

— Lerkar, 38-39 169, 40-41 355 f. — 44-45 329-33, 333 f., 342, 49 336 f., 338 f., 58 201 f., 205 f., 208, 60 45, 47, 62 334 f.

— Pilespids, 38-39 169 f., 174 f., 40-41 141, 151, 195, 199, 201, 204, 206, 62 331. — Pren, 38-39 165 f., 40-41 141. — „Probersten“, 58 201. — Rav: Findesteder, 36-37 19; Handelsvare i Sydeuropa, 54 107; Phœniciernes Handel paa Tydskland, 36-37 19, 54 96, 98; Anvendelse, 38-39 168, 170, 173, 54 96; Ravsager i Gravene, 38-39 165 f., 167 f., 169, 173 f., 184, 40-41 140, 142, 155, 165, 44-45 196, 199, 205 f., 213; i Mosefund, 38-39 162 f. — Smalmeisel, 38-39 174, 40-41 141, 165, 44-45 195, 199, 204 f., 58 205 f., 62 338 f. — Spydspids, 58 201, 206, 208, 62 331. — Øxe, 36-37 159, 38-39 174 f., 366, 40-41 141, 42-43 358, 44-45 195 f., 199 f., 204 f., 206, 56 116, 58 205, 213, 59 131, 62 329 f., 331.

— Dyre- og Plantelevninger: Knogler, 58 205, 62 346. — Boghvedeskaller, senere indslæbte, 40-41 165, 44-45 197.

— Grave og Gravskikke: Almindelig Charakteristik, 44-45 214, 56 341, 62 323 f., 336 f., 343 f. — Grave ikke Altre eller Boliger, 44-45 194, 206 f., 210, 213. — G. knyttet til historiske Personer (Harald Hildetands i Leire, Grave paa Orknøerne), 57 312. — Overtro knyttet til Grave, 44-45 212. — Udbredelse, 46 128. — Jern i Gravene, 44-45 207. — Dysser: i Snodstrup og Ølstykke, 38-39 346, 151 f., 356 f., 360, 364 f., 369 f. — Horns Herred, 55 4. Jægerspris, 56 115 f., 177. — Odsherred, 42-43 357, 44-45 202. — Rørbæk, 38-39 352. — Tolne, 38-39 169. — Veiby, 38-39 170 f., 40-41 142 f., 44-45 201, 205. — Jættestuer: den første Opdagelse, 55 4. — Ruiner af Boliger, 44-45 207 f. — Heltborg, 38-39 175. — Jægerspris, 55 115 f., 56 115 f., 162, 177, 181. — Stenstrup, 42-43 357 f., 58 203 f., 207 f. — Udleire, 38-39 341, 364, 366. — se endvidere: samlede Fund. — Senere Grave i Stenalderens Høje, 40-41 143, 44-45 200, 346. — Gravskik, 40-41 138 f., 144, 165 f., 44-45 195, 198, 201 f., 206, 62 326 f., 337, 345 f. — Brolægning i Grave, 40-41 144, 44-45 195, 199, 58 210, 62 326, 337. — Trækul, 44-45 204, 206, 209, 58 180, 209, 62 327, 338 f., 340, 345, 355.

— Samlede Fund. I. Gravfund. a) Jylland: Aarup, 44-45 200. — Barrit, 44-45 202. — Daugaard, 44-45 205. — Eltang, 44-45 201. — Høibro, 44-45 201. — Pjedsted, 44-45 201. — Tolne, 38-39 169 f. — Vinkel, 38-39 169. — Haderslev, 44-45 103. — b) Fyen: Kling-

- strup, 44-45 199. — Skaarup, 44-45 202 f. — c) Lange-
land: 40-41 164 f., 44-45 197. — d) Sjøland: Agersø,
44-45 198. — Bildsø, 40-41 138 f., 44-45 197, 208. — Ble-
singe, 44-45 198. — Borre paa Møen, 38-39 167. —
Borreby, 62 344 f. — Flinterupgaard, 62 366 f. — Fol-
lesløv, 40-41 147 f., 44-45 194 f. — Haarbølle, 44-45 197.
— Hammer, 62 323 f. — Hjelm, 58 205. — Karise, 44-45
203. — Magleby, 58 202 f. — Mynge, 44-45 199 f. —
Petersgaard, 62 343 f. — Phanefjord, 44-45 197 f. —
Røddingehøj, 44-45 344. — Smørumnedre, 58 200 f. —
Stege paa Møen, 38-39 165. — Stenstrup, 42-43 357.
— II. Mosefund: Læsten, 38-39 162 f.
- Stenbøger*, om fremmede Ædelstenes Dyrkelse, 38-39 132.
- Stensætninger*, Guddyrkelses- og Thingsteder paa Orknøerne,
38-39 216, 219. — keltiske paa Mainland (Orknøerne), 52
70 f., 84 f. — paa Gotland, 52 136 f., 139 f., 144, 149 f., 154,
156, 166. — i Bleking, 58 186. — i Nordfrisland, 51 169,
187, 206. — Stonehenge se dette.
- Stipendium*, Betydningen heraf hos Saxo, 47 281 f., 284 f.
- Stjernerdyrkelse* hos Chaldæer, 40-41 263. — Jøder, 40-41
264, 297. — Ægypter, 40-41 263. — Græker, 40-41 283.
— Araber, 57 75 f. — Nordboer, 40-41 306 f., 57 208.
- Stjernegenier* for Aarets forskellige Dage, 40-41 298, 307.
- Stjernesku*d, Arabernes Opfattelse heraf, 57 76.
- Stjernetyderi* se Astrologi.
- Stjórn*, islandsk Skrift af bibelhistorisk Indhold, 53 308 f.,
321 f., 61 304.
- Stjörnu Odda draumr*, 61 304.
- Stokkenævnd*, *Stokkevidne*, 53 6, 9 f., 11.
- Stolkonger*, Benævnelse paa Leirekongerne, 48 268.
- Stolnik*, den højeste Værdighed i det østromerske Rige, 44-
45 293, 295.
- Stonehenge*, Monument i England, 51 107.
- Stormfloder* paa Slesvigs Vestkyst, 51 165 f.
- Studiigaarden*, en Studenterboligs Opførelse her, 55 103.
- Stuf*, Jordstykke, der var unddraget Fællesskabet, 47 275.
- Stutteriet* paa Jægerspris, 55 64, 139, 257 f., 56 28, 45, 57, 60,
77 f., 112, 138, 143 f., 148 f., 153 f., 155, 171, 252 f., 264 f. — i
Frederiksborg, 56 45, 60, 66, 105, 144, 155, 171.
- Stylus* af Bronze, funden paa Island, 42-43 173, 360 f.
- Styreshavn*, Skibsførerens Plads og Bestilling, tillige Solægd,
47 290 f., 297 f.
- Styresmand*, Skibshovedsmanden, 47 291 f., 298.
- Sukkerrør*, dets Indførelse paa Sicilien, 44-45 221.

- Subnaucar* (Subnautar), Deltager i Thingsogdenes Fælles-
ofringer, 38-39 204.
- Svaneridderne* i Middelalderens Digtning, 54 100.
- Svinefylking*, den ældste Hæropstilling, 38-39 21.
- Sværd*, berømte, fra Oldtid og Middelalder: Hneitir, Bæ-
singr, Olaf d. Helliges, 36-37 39 f. — Hrunting, Hun-
ferds, 55 377 f. — Gram, Sigurd Fofnersbanes, 49 28,
63 151. — Kaleburnum, Kong Arthurs, 49 90. — Dyren-
dal, Rolands, 51 127, 53 188. — Sköfnung, Rolf Krakes,
46 61, 52 104, 63 152. — Lægbider, Magnus Barfods,
46 202. — Tyrving, Angantyr, 61 127, 63 153 f. — Æt-
tartangi, Ingemund d. Gamles, 63 155. — Sværd, be-
talte som Skat, 44-45 299, 302. — Russernes, 44-45 292.
- Sysler* i Nørre- og Sønderjylland, deres Forhold til Bispe-
dømmerne, 49 334, 336, 338 f.
- Synskhed*, se Folketro.
- Syv Sovere*, Legenden om dem, 52 5, 18.
- Syvtallets Hellighed*, 40-41 260, 275, 287, 57 76 f., 96.
- Sølv* i forskellige Metallegeringer, 52 249 f., 268 pas. — S.-
barrer, 42-43 25 f., 148. — i England, 54 109. — dets
Værdi paa Island, 50 257, 264 f. — Sammenstilling med
Maanen, 40-41 347, 355.
- Søndag*, helliget Solen, 38-39 189.
- Sørøvere*, ved Island og Grønland, 58 262, 303 f., 317.

T.

- Taft* (Tavl) Taftbord, se Spil.
- Tal*, arabiske, tidligste Anvendelse i Norden, 47 193 f., 198,
201. — Brug i Frankrig i 9de Aarh., 48 354.
- Talismaner* se Amuletter.
- Tamperdage* (Quatemberdage), 50 179.
- Taumburdr*, Opmaaling ved Reb, 44-45 168, 186.
- Tellut* 3: Skydeskjul, gamle Stengjærder og Mure i Vest-
grønland, 39-39 224.
- Templer* se Gudsdyrkelse.
- Teraphim*, smaa Afgudsbilleder, maaske Symboler paa
Planeterne, 40-41 264.
- Terragium*, Afgift, der i Nordfrisland traadte i Stedet for
Tiende, 49 344, 347.
- Thegn og Træl*, Benævnelse paa Landstormen i Norge, 62
170 f., 238, 250, 310 f.

Themata, det østromerske Riges Provindser, 53 203.

Theodorici Monachi Historia Norvegiensium, Affattelsestid og Kilder, 61 292.

Theologiske Skrifter fra Middelalderen, 47 353 f.

Thing. Danmark: Herredsting i Horns Herred, 55 5, 24 f., 28 f., 35 f., 37 f., 39 f., 177, 247. — Landsting for Sjøland i Ringsted, 51 24, 234, 55 11, 14, 19, 31 f., 41, 47. — Bything i Slesvig, 59 251. — Thing i Kirker, 38-39 205. — Norge: Borgarthing, 36-37 69, 74, 46 55 f. — Eidsivathing, 46 55. — Gulathing, 36-37 74, 38-39 207, 46 38, 51, 55. — Haugathing, 44-45 180. — Ørething, 46 45. — Sverige: Allsherjarthing i Upsala, 54 101, 170, 172. — Island: Althing, dets Indretning, Virksomhed, Varighed, forskellige Institutioner etc., 49 157-74, 202, 210, 220, 235, 245, 272, 50 189, 58 308, 61 22 f. — Christendommens Indførelse, 49 176, 203, 61 24 f. — islandske Kirkerets Vedtagelse, 49 152. — Lovretten, dens Sammensætning og Virksomhed, 49 158 f., 160 f., 61 23. — Fjerdingssting, 49 172, 61 22. — Inddeling i Herredsting, 61 23, — Leid, 49 173, 184, 58 309. — Vaarthing, 49 156 f., 170 f., 175, 215, 231, 239, 265, 323, 50 144, 167, 175, 178, 184 f., 214, 252 f. — Arnnessping, 49 158, 53 335. — Hegranessping, 61 22. — Húnavatnsþing, 61 22. — Þórsnessþing, 61 22. — Þverárþing, 61 22, 208 f. — Nyere Thing: Borgefjordssýssel, Myresýssel, 61 209.

— Færøer: Olafsmessething, 54 234, 254.

— Shetlands- og Orknøer: 38-39 216, 57 380, 60 194, 62 7 f.

Thingfarar kaup, Afgift for Bortbliven fra Thinget, 49 170 f., 184, 189, 239, 301, 50 178, 250. — *T.-fred*, 51 234. — *T.-hus*, 56 16, 97. — *T.-sogn*, 38-39 204. — *T.-steder*, Nordboernes, 38-39 205 f. — ved Viborg, 38-39 194. — paa Island, 38-39 196. — i Tydskland, 38-39 196. — *T.-stokke*, 53 6.

Thinglid (þingmannalid), Knud d. Stores staaende Hær, 47 279 f., 281, 288.

Thronarvinger, der udelukkedes fra Thronfølgen, fordreves eller lemlæstedes, 36-37 310 f., 314.

Tidsregning, Bekjendtgjørelse paa Althinget af de vigtigste Momenter af Calenderen, 49 160, 173. — den romerske Calender i Middelalders Indskrifter og Documenter, 53 335 f. — ægyptisk T. i Rom, Oprindelse til den julianske og gregorianske Calender, 40-41 269; i Frankrig, 40-41 270. — Etruskernes, 40-41 287 f. — Nordboernes i

- 9-10de Aarh. usikker, 36-37⁹⁵, 42-43³²². — Aarets Begyndelse regnet fra Paaske, 51²²². — Aarets Tider og Elementerne, 40-41³⁴¹, se Zodiacalaar. — Aarets Inddeling i Maaneder, 40-41²⁸⁸. — Moharrem, muhammedansk Maaned, 36-37²⁷, 53²⁹⁵. — Ostormanoth = April, 54¹²⁸. — Ugeinddeling efter Planeterne, 40-41²⁶³. — U. hos Ægypter, 40-41^{268 f.} — U. i Skandinavien, 40-41²⁶⁹. — U. hos Etrusker og Romer, 40-41²⁸⁷. — Hebdomader 3: Tidsrum af 7 Uger, 40-41²⁸⁷. — Inddeling af Døgnet, 40-41^{24 f.} — eykt = $\frac{1}{8}$ Døgn, 40-41^{24 f.} — fimt, Tidsrum af 5 Dage, 36-37¹⁹⁹. — dagmål, 40-41^{24 f.} — nón, 40-41²⁴. — Mandag, helliget Maanen, 46⁷⁹, 229. — Tirsdag, h. Tyr, Mars, 46⁷⁹, 49⁶. — Onsdag, h. Mercur, 46⁷⁹, Odin, 36-37²⁹⁹, 40-41²⁷¹, 42-43²⁶⁷, 49⁶, 79, 54²²². — Torsdag, h. Thor, 38-39¹³³. — Fredag, h. Freya, 48³²², 49⁶, Venus, 46²⁹, Frigg, 48³²². — Feria secunda, Dagen før en Festdag, 51²⁹². — Feria quinta, Torsdag, 55⁵. — Gangdage 3: 3 Dage før Christi Himmelfartsdag, 53⁸.
- Tiende*, paa Island, 49¹⁷⁶, 215^{f.}, 301, 50¹⁵⁰, 178^{f.}, 183. — i Nordfrisland, 49³⁴⁴, 347, 351. — paa Jægerspris, 56¹⁵⁵, 157.
- Tin*, Forekomst i forskellige Verdensdele, 52²⁶⁷. — paa de britiske Øer, 36-37¹⁹. — Navnet i det gl. Testamente, 52²⁶⁶. — Anvendelse i Oldtiden, 36-37^{104 f.}, 52^{249 f.}, 267^{f.}, 53¹²². — Sammenstilling med Planeten Jupiter, 40-41³⁵⁵.
- Titulaturer*, norske, i Middelalderen, 47^{173 f.}
- Tolke*, Benyttelse af saadanne i Oldtiden, 36-37³⁷, 38-39⁵⁹, 87.
- Torden*, hos Etruskerne Luftdæmoners Stemme, 40-41²⁸⁸. — i Bibelen Guds Røst, 40-41²⁸⁹.
- Tordenstene* (Ceraunier), henhørte til Thors Dyrkelsen, 38-39¹²⁸, 134. — Skikkelse af en Hammer, 38-39¹³⁵. — deres mirakuløse Kraft, 40-41³⁴⁷. — = Flintøxer, 44-45²⁰³.
- Tornebuske* paa Stendysser, 44-45²¹².
- Torper*, Udflytninger fra Adelhyen, 47²⁷⁵.
- Tourneringer*, Udvikling af Oldtidens Lege, 51¹³².
- Tranen*, Olaf Tryggvasons Skib, 42-43³⁵².
- Travellers song*, angelsaxisk Digt, 47^{349 f.}
- Treenigheden*, i en angelsaxisk Homili, 46^{69 f.}
- Troendes Fyrste*, Benævnelse paa Chalifer paa orientalske Monter, 42-43⁶¹, 65, 74, 78^{f.}, 81, 105, 122, 149.

- Trolldom*, Straf herfor, 56 89.
Troubadourer (Trouvères), normanniske Digtere, 51 91, 100, 104, 115, 119, 122, 124, 146 f., 151.
Trylleformularer, færøiske, 46 347-58.
Trældom se Love.
Tydske Digte, Bemærkninger om de to ældste, 44-45 260 f.
Tyrting se Sværd.
Tærninger se Spil.

U.

- Udesidden* (útisetur), natlig Udforsken af Skjæbnen, 40-41 311 f.
Udødelige, de, byzantinsk Livvagt, 53 276.
Ufrie, 3: skattepligtige Borgere, 47 279.
Universet, Arabernes Opfattelse af dets Indhold og Ordning, 57 48, 50 f., 70, 75 f., 78 f.
Untergau el. Centenen = dansk Herred, 49 332, 334.
Utilegumenn, Fredløse, Forestillingen om noget overnaturligt knyttet til dem, 51 112, 63 86, 116, 119, 123 f., 125.

V.

- Vaaben* med magiske Kræfter, 63 149 f., 152 f., 156, 160 f. — det danske, 58 340.
Vaabened hos Russerne, 53 235, 254 f., 258 f.
Vaabentag, Thingets Slutning, 50 250.
Vaag, et Antal Fisk (40 Stk.), 53 75, 78.
Vaarens Begyndelse i Danmark og Norge, 40-41 341, 344.
Vala se Völve.
Valfartsteder i Nordfrisland, 49 345, 352. — andre Steder se Pilegrimsreiser.
Valpurgis, Valborg Aften, Hexenes Udflugt, 54 121.
Vánarmenn, undertiden Benævnelse paa gjældbundne Mænd, maaske rettere dem, efter hvem man har Haab om Arv, 62 256 f., 259, 296.
Vand, betegnes i Algorismus ved 2, 4, 12, 48 372 f.
Varder paa Orknøerne, 52 63 f., 70, 164. — i Grønland, 36-37 125.
Vardlokur, Viser, som Vølverne sang, 61 104.
Ve eller *Vi* se Gudsdyrkelse.

- Vedaerne*, Indernes hellige Skrifter, 40-41 273, 275.
Vederlagsret, Knud d. Stores, forskjellige Bestemmelser i den, 47 246, 272 f., 280 f.
Vegsten, Findesteder i Grønland, 38-39 249.
Veibødning, 62 198, 308 f., 310.
Verdenssystemet, afbildet i Cod. AM 415 og 732 b, 4to, 47 199 f.
Versemaal se Oldnordisk Poesi.
Vesterviking se Vikingefærd.
Videnskabernes Selskab, to Prisopgaver omhandlende Guldhornene, 1804 og 1805, 53 154 f.
Vidræda likams ok solar, Skrift af religiøst Indhold, 47 192.
Vidsiðkvad, angelsaxisk Digt, 48 238, 245 f., 247, 292, 299, 304, 315, 328, 330, 51 115.
Vigescrip, de hellige Skrifter, 38-39 196.
Vigsle, Befrielse for Troldom, 38-39 214 f.
Vikingefærd til Øst- og Vesteuropa (Øster- og Vesterviking), 36-37 87, 48 256 f., 51 207, 52 131, 54 167, 193 f., 61 6 f., 62 70 f., 79 f., 83, 86, 93 f., 95, 100, 110. — til Syden, 36-37 22 f., 48 255 f. — dens Undergang, 62 106. — Overgang til Korstog, 62 110 f., 63 86 f.
Vikingeselskab, Vethemans, 38-39 34.
Vildbasse, dyrket i Spanien som Skytsaand, 36-37 37 f., 40.
Vindfæller i Jægerspris Skove, 55 87, 100, 110, 120, 142, 167, 185, 213, 227, 235, 56 47.
Virgils Æneide, Kilde til Trojúmanna og Breta sögur, 48 102 f., 110, 112 f., 114, 51 95, 101, 54 137.
Visund (Bøffeloxen), Olaf d. Helliges Skib, 42-43 352.
Vordnedes Frigivelse, 55 103, 112, 120, 56 28 f. — V.-skab, 47 325 f.
Væbner, svarende til de norske Hirdmænd, 47 174.
Vædderen, dens Betydning i Astrologien, 40-41 335 f., 337.
Værgemaal se Love.
Völundarhus, nordisk Benævnelse paa Labyrinten i Cod. AM. 732, 47 200 f.
Völve, nordisk Spaakvinde, 40-41 309 f., 51 127, 61 104, 63 170, 173 f.

W.

- Weihbild* (Uuipiliti), oprindelig Sindbilleder i Tydskernes hellige Lunde, senere Markedspladser og Kjøbstadjurisdiktioner, 38-39 199 f.

Z.

Zendskrifter (Zendreligion), 40-41 273 f., 278, 280, 282.

Zink i Broncelegeringer, 44-45 312, 49 394, 52 249 f., 261, 265.

— først kjendt i isoleret Tilstand i 15de Aarh., 52 267 f. — i romerske Mønter, 52 265, 268, 270, 279.

Zobel, tilforhandles af Nordboerne fra Vinland, 40-41 21 f.

Zodiacalaar, *Zodiacal tegn*, 12 Guder for disse hos Ægypter og Babyloner, 40-41 260, 270, 278. — Tegnenes Indflydelse paa Menneskene, 40-41 289, 297. — Genius for hver af Z.-dagene, 40-41 307.

Æ.

Ægteskab i Norden se Love. — i Slesvig, efter arabiske Geografer, 57 208. — hos Slaver, 57 218 f. — mellem nordiske og spanske Kongehuse i 13de Aarh., 36-37 60. — i Orienten, 36 101 f.

Ægyptiske Dage 3: ulykkelige Dage (Tyge Brahes Dage), 40-41 270, 337.

Ætten, dens Omfang og Betydning, se Love.

Ø.

Øer, Fortegnelse over saadanne i Snorre Edda (eyjaheitr), 46 85 f., 365 f.

Øie, det onde, se Folketro.

Øl, Herreøl, 55 74. — Spiseøl, 55 75.

Øre, dens Værdi efter norske Love, 62 287 f., 293.

Ørnen, hos Romerne Jupiters Fugl, 38-39 198. — paa Ruthwellmonumentet, 36-37 326.

Østerlandsk Handel i Norden se Handel.

Østersbanker i Isefjorden, 56 134, 148.

Østerviking se Vikingefærd.

Øxe, Hovedvaaben hos Varanger og Russer, 44-45 291 f., 294.

GETTY CENTER LIBRARY

3 3125 00689 9229

